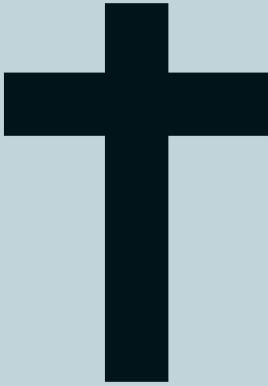

PIIPILI ISO TOM
TAKELAYA

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin

PIIPILI ISO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377

Contents

Matiyee	1
Maləki	62
Luku	101
Yohaani	165
Tillaa Təmlə	188
Lom	207
Kələntı I	222
Kələntı II	246
Kalati	262
Ifeesu	272
Filipv	281
Kolosi	288
Təsalonikı I	294
Təsalonikı II	300
Timotee I	304
Timotee II	310
Titv	315
Filemən	319
Hepəla	321
Saaki	341
Piyee I	348
Piyee II	356
Yohaani I	361
Yohaani II	368
Yohaani III	370
Yuti	372
Kukulutu	375

LAAPAAI KUPAN WEI MATIYEE ŊMAAWA TŌ Kutultu

Matiyee takəlaya nté Laapaalənaa taa kancaalaya takəlaya. Ka taa ké tə naaki si Yesu ké Mesii pəcs̄ ɪnəxəle wulav səsə tətə. Isə ləsəna-ɪ hatuu kancaalaya taa. Yuta nyəma ka tənna ké si Isə ká kpa pa taa ké wulav səsə nəxəlɔ na í fiti-weyɛ Lom nyəma ŋmakəlvɔ taa. Ama Matiyee húləyí si kawulaya ŋka ka təm Isə ka yəxətəa tə ka ta ke antulinya ɪnɛ ɪ nyəŋka. Matiyee kəesəyɪ Yesu ləlvɔ təm na ɪ Isə ləm səv na ɪ təmle na ɪ konyəntəxəle na ɪ səm na ɪ fem na ɪ kpaɪv kɛ ɪsətəa.

Isəna pa faya Matiyee takəlaya tə:

Ləlvɔ loosi na Yesu ləlvɔ, titite 1:1-2:23

Ləm səlv Yohaani təmle na Yesu maɣasvɔ, titite 3:1-4:11

Yesu təmle kɛ Kalilee tətɔ taa, titite 4:12-18:35

Yesu pote kɛ Yosalem, titite 19-27

Yesu səm na ɪ fem, titite 28

*Yesu caanaa caanaa
(Luku 3:23-38)*

¹ Apələham ləlvɔ tɔ nté Tafiiti, Tafiiti ləlvɔ tɔ Yesu Kilisiti ləlvɔ loonja nté cəne.

² Apələham ləla Isaaka, na Isaaka náá ləli Yakərv, na Yakərv náá ləli Yuta na ɪ newaa. ³ Yuta ná ləla Falesɪ na Sela. Pɛle pa too kele Tamaa. Falesɪ ná ləla Həsələn, na Həsələn náá ləli Alam, ⁴ na Alam náá ləli Aminatari, na Aminatari náá ləli Naasən, na Naasən náá ləli Saləma. ⁵ Saləma ná ləla Poosi, Poosi too kele Lahari. Poosi ná ləla Opɛti, Opɛti too kele Luuti. Opɛti ná ləla Sese, ⁶ na Sese ná lələna wulav səsə Tafiiti.

Tafiiti ná ləla Salvmən, Salvmən too kele Yulii alv. ⁷ Salvmən ná ləla Lɔrvwam, na Lɔrvwam náá ləli Apiya, na Apiya náá ləli Asafi, ⁸ na Asafi náá ləli Yosafati, na Yosafati náá ləli Yolam, na Yolam náá ləli Osiyasi. ⁹ Osiyasi ná ləla Yowatam, na Yowatam náá ləli Akasi, na Akasi náá ləli Isekiyasi, ¹⁰ na Isekiyasi náá ləli Manasee, na Manasee náá ləli Amon, na Amon náá ləli Yosiyasi. ¹¹ Yosiyasi ná lələna Cekoniyasi na ɪ newaa kɛ waatv wei pa kuu Isɛyɛli nyəma na pá pona Papiloni tə.

¹² Pa pona Isɛyɛli nyəma kɛ Papiloni tənə, ɪlənə Cekoniyasi náá ləli Selatəyɛli, na Selatəyɛli náá ləli Solopapɛɛli, ¹³ na Solopapɛɛli náá ləli Apiyuti, na Apiyuti náá ləli Iliyakim, na Iliyakim náá ləli Asə. ¹⁴ Asə ná ləla Satəki, na Satəki náá ləli Akim, na Akim náá ləli Iliyuti, ¹⁵ na Iliyuti náá ləli Ulasaa, na

Ulasaa náá lóli Matan, na Matan náá lóli Yakəpu. ¹⁶ Yakəpu ná lóli Yosεεfu wei i ké Mali paalu tó, na Mali inu i lóliəna Yesu wei pa yaa si Mesii tó.

¹⁷ Ye mpv, isu pa keesvuy si inε i lóli inε na inε ílé i lóli inε tó, pə krayav hatoo Apəlaham haləna pə tala Tafiiti tó, lólvuy loosi krenta naanowa na liyiti. Na pə krayav Tafiiti haləna pə tala waatu wei pa kuu Iseyeli nyəma na pa pona Papiloni tó, lólvuy loosi wε naanowa na liyiti tətó. Na lólvuy loosi naanowa na liyiti tətəχə pə krayav hatoo pa ponav Iseyeli nyəma ke Papiloni tó, haləna pə suna Mesii lólvuy.

Yesu Kilisiti lólvuy təm
(Luku 2:1-7)

¹⁸ Isəna pa lóli Yesu Kilisiti təχəlo. I too Mali wei i ké Yosεεfu amvsaγa tó, i haya həχə na Feesuyu Nanηtu toma na pəcó í saa. ¹⁹ I paalu Yosεεfu ka ké yulv kupaη ké, íle i taa tisiyi si í kuli Mali waali ké yəlaa samaa taa. Ilena í huv si i ká kisi-i mukaya tεε. ²⁰ I huvkaya i taa ké mpv, ílena Tacaa isətaa tillu kəo i kin ke toosee taa, na í heeli-i si: Tafiiti lólvuy tu Yosεεfu, taa nyana nyá amvsaγa Mali krayav. Pə taya pulv, həχə ηka i haya tó, Feesuyu Nanηtu kin ke ka linaa. ²¹ I ká lóli apalv pəyaya, na í yaa-ke si Yesu. Pə taya pulv, pəyaya ηke kaa waasəna ka yəlaa ke pa isayatu taa.

²² Pə tənaya mpv pə lapa na pəcó təm nti Tacaa ka yəχətəna Isə kuyəχətutu teləsulv nəχə tó tó lá tampana si:

²³ I nyəni, pεelə wei i ta nyənta apalv tó i ká haya həχə, na í lóli apalv pəyaya, na paa yaa-ke si Imaniyeli.
(Həte tənε tə yəχətəyi si Isə wε tá kin.)

²⁴ Yosεεfu fema, ílena í lá nti Tacaa isətaa tillu ka heela-i tó. I kraya i amvsaγa Mali. ²⁵ Ama i ta nyəmi-i haləna í te pəyaya lólvuy. Na Yosεεfu yaa-ke si Yesu.

2

Ilim təlule nyəntaa kəma Yesu nav

¹ Pa lóli Yesu ké Yuta Petəlehəm taa ké wulav səsə Heləti pəole taa. Mpyú isətulvηasi təm nyəntaa napəli pa luna ilim təlule na pá tala Yosalem. ² Na pá pəosi si: Leye pəyaya ηka pa lóli nənəo na káa la Yuta nyəma wulav səsə tó ka wεε? Tə na ka isətulvηa lu ilim təlule ké na tó kəo si tə sεε-ke.

³ Wulav Heləti nu mpv, ílena pə pəkəli-i səsəm. Pə pəkəla Yosalem nyəma tənaya mpv tətó. ⁴ Ilena í koti kətəlaa səsaa təna, na Isə Təm seγesəlaa na í pəosi-wεγε timpi pə wεε si paa lóli Mesii tó. ⁵ Mpyú pa cə-i si, Yuta Petəlehəm ké. Mpi tó, Isə kuyəχətutu teləsəlaa ηmaawa si:

⁶ Yuta taa Petəlehəm nyá,

tampana n ta ke Yuta acalee səsəəna taa səkpete paa pəcə.
Mpi tə, nyá taa ké wulav ká luna,
wei ı ká təkı ma İseyeli nyəma ke teu tə.

⁷ Tənaɣa Heləti yaa nyəntaa mpeɣe kpeenɣa na í pəəsi-wɛɣe pə təna sı ı nyəɣ waatu wei maɣamaɣa isətulɣa luwa tə. ⁸ Ḿpúyú ı hula-wɛɣe Petəlehəem mpraav na í heeli-wɛ sı: I polo na í pɛeki pəyaya ɣkeɣe teu. Waatu wei í na-ke í heeli-m na ma maɣamaɣa má polo na má sɛɛ-ke.

⁹ Nyəntaa tɛma wulav təm ntəɣı nuw ɟena pá tɛɛ. Na isətulɣa ɣka kaa luwa ilim təlule na pá na-keɣe mpv tə ka təɣaɣa pa nəɣ tə, haləna ká tala timpi pəyaya ɣke ka wɛɛ tə, ɟena ká səɣ.
¹⁰ Nyəntaa loosa isətulɣa ɣke, ɟena pa laɣa hulumı pə tu fɛı.
¹¹ Ḿpúyú pa suv təyaya taa na pá ná pəyaya na ka too Malı. ɟena pá həntı aɛ na pá sɛɛ-ke. Na pá hɛti pa wontu na pá ha-keɣe wula na tulaalv kufəɣətv na tulaalv miili. ¹² Pə waalı ké İso heela nyəntaa mpeɣe toosee taa sı pá taa məli Heləti cələ. ɟena pá cələ mpraav na pá kpe.

Yesu seenav

¹³ Nyəntaa tɛɛwa ɟena Tacaa isətaa tillu nəɣəlv í kəw Yosɛɛfv kiɣ ke toosee taa na í heeli-ı sı: Kuli na ń kpaɣa pəyaya na ka too, na ń se na ń polo Icipiti, na ń caya təna. Haləna waatu wei maa heeli-ɣ sı ń məli tə. Pə taya pulv, Heləti ká pɛeki pəyaya ɣke sı ı kuyv-ke.

¹⁴ Tənaɣa Yosɛɛfv kulaa na í kpaɣa pəyaya na ka too, na pá tɛɛ Icipiti ke ahoov anı. ¹⁵ Ḿpúyú ı caya təna haləna Heləti sı. ɟena pá la nti Tacaa ka yəɣətəna İso kuyəɣətvtv tələsulv nəɣə tə sı: Ma ləsa ma pəyaya ke Icipiti.

Piya sakasaka lapv

¹⁶ Heləti nawa sı nyəntaa puɣusa-ı, ɟena pá salı-ı səsəm. Ḿpúyú ı tilaa sı pá kv Petəlehəem ıcate na acalee nna a cəəna-tɛ tə pə apalvpiya təna. Haləna nsi sı pusı tala naale naale tə, na í keesəna saa wei nyəntaa heela-ı sı isətulɣa luwa tə. ¹⁷ Ḿpúyú pə lapa isı İso kuyəɣətvtv tələsulv Selemii ka kpaalaa tə sı:

¹⁸ Pa nuwa kapuka ke Lama.

Wula na laɣwakəlle səsəəle məla.

Lasɛɛli wiina ḿpúyú ı piya.

I ta tisi sı pá puɣusi-ı ké sı fɛı tə pə tə.

Yosɛɛfv pa luv ke Icipiti

¹⁹ Heləti səm waalı Tacaa isətaa tillu nəɣəlv kəma Yosɛɛfv kiɣ ke toosee taa ke Icipiti, ²⁰ na í heeli-ı sı: Kuli na ń kpaɣa pəyaya ɣke na ka too na í məli İseyeli tetv taa. Mpa pa pɛekaya sı pá kv pəyaya ɣke tə pa səpa.

²¹ Tənaɣa Yosεεfu kulaa na í kpaɣa pəɣaya na ka too na pá məli lseɣeli tetu taa. ²² Ama Yosεεfu nuwa si Aaselayusi tɔɔ kawulaya ke Yuta ke ɪ caa Heloti lonte. Uena sɔɣontu kpa-ɪ na tetu nti tɔ taa pote. Iso tasa-ɪ m̄pɔ́yɔ hɔlvɔy ke ɪ toosee taa, uena í lɔɔɔ ɪ tɔyi Kalilee tetu taa, ²³ na í caya ɪcate nte pa yaa si Nasaleti tɔ tɔ taa. M̄pɔ́yɔ pə lapa ɪsu Iso kuyɔɣɔtutu teləsəlaa ka yɔɣɔtaa tɔ si: Paa yaa-ɪ si Nasaleti tv.

3

Iso Lum Solv Yohaani waasu

(Malaki 1:1-8; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ Pə kɔma na pə keesi ɪe, Iso lum solv Yohaani kɔma Yuta wulaya tetu taa keke na í niki waasu lapu. ² Na í tɔɣ si: ɪ layasi tɔnte, ɪsɔtaa Kawulaya wusa kɔnte ké.

³ Yohaani tɔm ke Iso kuyɔɣɔtutu teləsolv Isayii ka yɔɣɔtaa saa wei ɪ yɔɣɔtaa si:

Nɔɣɔlv yɔɣɔtəɣəna nɔɣɔ sɔsɔɣa ke wulaya tetu taa si:

ɪ tayanɪ Tacaa mpaav.

ɪ hee-ɪ-kv na kv siyisi.

⁴ Yohaani taka yooyoona huntu kunti, na í ləla tɔnvu tampala ke ɪ tənaya taa. ɪ tɔɣnaya nté cəlɔɣ na taale tuɣ nim.

⁵ M̄pɔ́yɔ Yosalem nyəma na Yuta tetu tɔna nyəma na Yaatanɪ nɔɣɔ tetu tɔna nyəma suv pote ke ɪ kin. ⁶ Na pá kuliyi pa ɪsɔɣatu tɔɔ ké yəlaa taa, na Yohaani sɔɔki-weyε Iso lum ke Yaatanɪ pɔɔ taa.

⁷ Yohaani nawa Falisanaa payale na Satusee nyəma payale na pá puki ɪ cɔlv si í sɔ-weyε Iso lum. Uena í tɔ-we si: Akala piya me, awe kpaala-me na í seeki Iso pááná nna a kɔɣ tɔ? ⁸ ɪ la mpa pa yela ɪsɔɣatu tɔ pa kulapəle. ⁹ ɪ taa teləsəyi lɔlv si mə caa keke Apələham. Ma heeliyi-me si ye pəle pə tɔɔ ɪe, Iso pəsəyi na í lá na pεe ane á pəsi Apələham piya. ¹⁰ Pa tɔma laale tɔyɔ ke tuɣ si pa huɣu-ɪ na ɪ tεε ké te. Tɔyɔ ŋku kv lɔlvəyi pee kvpana tɔ, paa hu-kv na pá tv kɔkɔ. ¹¹ Ma ɪe, lum ke ma sɔɔna-meyε Iso lum si pə hólí si í layasa tɔnte. Ama ma waali wei ɪ kɔɣ tɔ, pɔntu kəla-m tɔɣ təcayacaya. Ma ta tala má husi ɪ nɔɔhe taa ntaɣkpaala mvsɣu mayamaya. Ué ɪ ká sɔ-me na Feesuɣu Naɣɣtu na kɔkɔ. ¹² ɪ tɔka ɪ kvfalvɣv ke ɪ nin taa. ɪ ká fala pə tɔna təcayacaya, na í suu pee ke ɪ kprou taa. Ama ɪ ká tv lɔvɔ ke kɔkɔ ŋka kaa ten tɔ ka taa.

Yesu Iso lum sɔv

(Malaki 1:9-11; Luku 3:21-22)

¹³ M̄pɔ́yɔ Yesu luna Kalilee na í kɔv Yaatanɪ ke Yohaani cɔlv si Yohaani í sɔ-ɪ Iso lum. ¹⁴ Ama Yohaani ta tisi. Haləna í tɔ si: Pə nɔɣəsəna ɪsu náá sɔna ma, na n̄ məli na n̄ kɔɣ ma kin na?

¹⁵ Tənaɣa Yesu cɔ Yohaani si: Yele na pə lá mpv. Pə weε si tɔ yoosi pə tɔna mpi Iso yɔɣɔtaa si tɔ la tɔɔ.

Μπόγύ Yohaani tisaa. ¹⁶ Pa tema Yesu ké Iso lum sɔu ilena í lu lum taa. Tənaɣa isətənyu heɬa kpaɣaa, na Yesu ná Iso Feesuyu isu alukuku na ku tiiki í tɔɔ. ¹⁷ Ilena pá nu pə yɔɔtəna isətaa si: Ineyele ma luyu tee Pəɣaya, ma lanje heena-i səsəm.

4

Satanu mayasuyv ke Yesu

(Maləki 1:12-13; Luku 4:1-13)

¹ Pə waali ké Feesuyu pona Yesu ké wulaya tetv taa si Iləɣu í mayasi-i. ² Yesu tema nəɣo həkuyv ke ilim na ahoɔ ke kuyeyɛɛ nule. Ilena nyɔɔsi kra-i. ³ Μπόγύ Iləɣu kɾəntəna-i na í təm-i si: Ye n ké Iso Pəɣaya yɔɔti na pɛɛ ane á pəsi tɔɣonaya.

⁴ Yesu cə-i si: Pa ηmaawa Iso Təm taa si pə taɣa tɔɣonaya tike ke yulv ká hikina weesuyu. Ama təm təna nti tə lukəna Iso nəɣo taa tɔ tə kin tətəɣo.

⁵ Pəle pə waali, Iləɣu pona Yesu ké icate nanɛ nyənte taa na í kraasi-i Iso təsele comcom nəɣo taa, ⁶ na í təm-i si:

Ye n ké Iso Pəɣaya,

lu cəne na n ηmaa atɛ.

Pə taɣa polo, pa ηmaawa Iso Təm taa si:

Iso ká heeli í isətaa tillaa ke nyá təm si pá paasəna-η teu.

Na paa teeli-η pa niɛ taa si pá taa kəɔ na pəle natəli tə co-η.

⁷ Ama Yesu cə-i si: Pa ηmaawa Iso Təm taa tətə si, n kaa mayasi nyá Caa Iso si n naa í waali.

⁸ Ilena Iləɣu tasa Yesu ké ponav ke puyv ηku ku kula səsəm tɔ ku tɔɔ na í huli-i antulinya kawulasí təna na si teeli, ⁹ na í təm-i si: Ye n ka hənti-m atɛ na n sɛɛ-m, maa ha-η mpv un pə təna.

¹⁰ Μπόγύ Yesu cə-i si: Satanu, tee. Pa ηmaawa Iso Təm taa si, n ká sɛɛ nyá Caa Iso, na í tike í təmle ke n ká la.

¹¹ Tənaɣa Iləɣu yela Yesu. Ilena isətaa tillaa kəɔ na pá paasəna-i.

Yesu caaləɣi í təmle ke Kalilee

(Maləki 1:14-15; Luku 4:14-15)

¹² Yesu nuwa si pa tv Yohaani ke saləka, ilena í tɛena Kalilee.

¹³ I yela Nasaleti, ilena í polo na í caɣa Kapənahum. Icate nte tə wɛ Kalilee lum nəɣo ke Sapuləɛ na Nefətali pa tetv taa tɔ.

¹⁴ Μπόγύ pə lapa isu Iso kuyɔɔtətv teləsulv Isayii ka yɔɔtaa tɔ si:

¹⁵ Sapuləɛ tetv na Nefətali tetv,

na tenku tɔɔ tɔɔ, na Yaatanu waali,

na mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ pa Kalilee.

¹⁶ Pə yəlaa mpa pa caɣa səkrətvv taa tɔ,

pu na-wɛ tənyau isu kəkə.

Na mpa pa caɣa səm səkrətvv icate taa tɔ,

pu ná pa tɔɔ tənyau.

17 Pə kpaγav waatv inı tə Yesu svv waasv lapv na í təη sı: ı layası təntə, ı sətəa Kawulaya wvsa kəntə.

*Yesu yaav ke tiina kpalaa liyiti
(Maləki 1:16-20; Luku 5:1-11)*

18 Yesu təηaya Kalilee tenku nəγə nəγə, ı lena í ná tiina kpalaa ke naale. Siməη wei pa yaa sı Piyee tə na ı neu Antəlu, na pá tvyı puluyv ke tenku taa. 19 Təηaya Yesu təma-we sı: ı kəv na má la-me na í puuki yəlaa ısu í puukuyv tiina tə.

20 Mprúγú pele pa yela pa pulvη na pá təηı-ı kpaκpa.

21 ı tasa pote ke pəcə, ı lena í ná Sepetee pəyalv Saaki na ı neu Yohaani na pa caa Sepetee pa we kpuvlyv taa na pá tayənəηı pa pulvη. Təηaya Yesu yaa-we, 22 na pá yelev pa caa na kpuvlyv na pá təηı-ı kpaκpa.

23 Yesu cəwa Kalilee tetv təna na í seγesı Yuta nyəma təkotilenaa taa, na í kpaalı ı sə Kawulaya Laapaalı Kupaη. Na í waasəηı yəlaa taa kvtəntvnaa na acamaa təna. 24 Mprúγú yəlaa nu Yesu təη ke Silii tetv təna taa. Na pá kəna-ı yəlaa təna mpa kvtəməη na wvsası payale təηna konyəη tvyv tə. Aləγəhilaa na timle nyəma na kvtəη kvtvlyv nyəma, na í waası-we. 25 Samaa səsə təηaya-ı ké. Pa luna Kalilee na Acaləe Naanvwa tetv, na Yosalem na Yuta na acaləe nna a we Yaatanı waalı tə.

5

Yesu waasv ke pvyv təv (titite 5 na 6 na 7)

1 Yesu nawa samaa, ı lena í kpa pvyv təv na í caγa. Təηaya ı ıfalaa krətəna-ı. 2 Mprúγú ı svv-weγe seγesvγv sı:

*Leləη nulaa təm
(Luku 6:20-23)*

3 Mpa pa feına kalampaani tə pa nu leləη ké.

Mpi tə, mpe pa təna ı sətəa Kawulaya.

4 Mpa pa we laηwakəlle taa tə pa nu leləη ké.

Mpi tə, ı sə ká heesi pa laηa.

5 Mpa pa wəna yvltv tə pa nu leləη ké.

Mpi tə, mpe pa təγəna tetv təna,

ısu ı sə ka heeluyv-we tə.

6 Mpa pa nyvlyv səsəm sı

pá təη ısu ı sə caa tə pa nu leləη ké.

Mpi tə, ı sə ká səna-weγe teu na pá tə mpv.

7 Mpa pa wəna ləlaa pətətəle tə

pa nu leləη ké.

Mpi tə, ı sə ká nyəni mpe pa pətətəle.

8 Mpa pa lotv taa hvvwe tewa tə pa nu leləη ké.

Mpi tə, paa na ı sə.

9 Mpa pa təγənyv yovv ke ləlaa hək v tə

pa nu lelenj ké.

Mpi tɔ, ɪsɔ́ ká yaa-weye ɪ piya.

¹⁰ Mpa pa laki ɪsɔ́ kɔ́cacaam na pá naasəyi-weye

pə tɔɔ tɔ pa nu lelenj ké.

Mpi tɔ, mpe pa tənna ɪsɔ́taa Kawulaya.

¹¹ Paa yəlaa ka tɔvki-me, yaa pa naasəyi-me, yaa paa looli ɪsayatu na pá suu-me, si í ké ma ifalaa tɔ pə tɔɔ. ɪ nu lelenj ké. ¹² Waatu ɪni mə laŋa í hee səsəm, í nu lelenj ké. Pə taya pulv tɔɔ, mə kasəyaya ká tɔɔ səsəm ke ɪsɔ́taa ké. Mpu ɪni pə mayamaya ke paa naasa ɪsɔ́ kɔ́yɔɔtutu teləsəlaa kɔ́pəma.

Antulinya təm na ɪ kəkɔ́ kɔ́paŋka təm
(Maləki 9:50; Luku 14:34-35)

¹³ Meyele antulinya təm. Ama ye təm mpi pə ləŋ kɔ́ma na í sí, pepeye paa la na pəcɔ́ pə tasa ləŋ lapu? Pə kaa waasi pulv tɔtɔ ye pə taya lɔv na yəlaa feɪ nɔ́ɔhe.

¹⁴ Meyele antulinya kəkɔ́. ɪcate nte pa ηmawa puɔv tɔɔ tɔ tɔ feɪ ηmesuɔv. ¹⁵ Paa mɔsəyi fətəla na pá pamɪ-ɪ tɔku tee. Ama pa pusiɔi-ɪ timpi taa í wee pu naa yəlaa tənaya təyaya taa tɔɔ. ¹⁶ Mpu ɪnəyi mə kəkɔ́ ká naaki teu ke yəlaa na pəcɔ́ pá ná mə təma kɔ́pana, na pá sá mə Caa wei ɪ we ɪsɔ́taa tɔ.

ɪsɔ́ kɔ́səsutu feɪ kɔ́vɔ

¹⁷ ɪ taa huɔ si ma kɔ́ma si ma kɔ́yi Moisi kɔ́səsutu na ɪsɔ́ kɔ́yɔɔtutu teləsəlaa takəlasɪ. Ma ta kɔ́ɔ kɔ́vɔ. Ama ma kɔ́ma pə tampana huɔvɔ ké. ¹⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ye ɪsɔ́taa na ate pə wee, kɔ́səsutu taa pəle kɔ́lɔvmtəle titiliya yaa tə suka we ηpúyó pə kaa saali. Haləna pə təna pə kɔ́ɔ na pə yoosi na pəcɔ́. ¹⁹ Pə tɔɔ ké wei í ta tɔki kɔ́səsutu taa səkpetu na í seyeɪ lelaa si pele pá taa tɔki-tɪ tɔ, paa yaa-ɪ ɪsɔ́taa kawulaya taa səkpelu. Ama ye wei í tɔka tɔ təna na í heeliyi lelaa si pá la mpu, puɔntu nté səsɔ́ ke ɪsɔ́taa Kawulaya taa. ²⁰ Ma heeliyi-me si ye ɪ ta təŋ ɪsəna ɪsɔ́ caa tɔ na pə kəli ɪsu ɪsɔ́ Təm seyeɪsəlaa na Falisanaa pa təŋuɔv tɔ, í kaa suv ɪsɔ́taa Kawulaya taa.

Páána mɔvɔ təm

²¹ ɪ nuwa nti pa heela mə ləŋtaa nyəma tɔ si: N kaa kv yɔlv. Ye wei í kɔ́wa, paa pona-ɪ huɔle. ²² Ama ma, ma heeliyi-me si, wei í tɔka ɪ tɔɔntəle na ɪ taa, paa pona-ɪ huɔle. Na ye wei í tɔvwa ɪ tɔɔntəle si: Kɔ́melenj, paa pona-ɪ Kɔ́tuɔv səsəv taa. Na ye wei í tɔma ɪ tɔɔntəle si: Pə laki-ŋ ké. ɪ nəyəsəna kəkɔ́ ŋka ka we tənəsəle səsəle taa tɔ ka taa suv. ²³ Ye n pona nyá kvhaham ke kətaya təlate, na n tɔəsɪ si nyá tɔɔntəle wena-ŋ natəli, ²⁴ si nyá kvhaham ke təkətəle tənɛ, na n polo na nyá na nyá tɔɔntəle í tayanɪ-tɪ. ɪlena n məli na n ha nyá kvhaham mpi.

²⁵ Ye n wakəla nəyɔlv na í yaa-ŋ nənəyɔ, la kookali na nyá na-ɪ í tayanɪ mə təm ke mpaav taa na í ta tata huɔlv kinj. Pə taa kɔ́ɔ na

huvlu náá tv-η τοητωνaa ninj taa na pele pá tæki-η. ²⁶ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maã cesæyi, n ka tem pæ tæna mpi pa pela-η tæyo felovv paasi n ka luw tæna.

Wasanjalætv tæm

²⁷ I nuwa isæna pa yæyætaa si: N kaa la wasanjalætv tæ. ²⁸ Ama má heeliyi-meγe tampana si, ye wei í nyæna lelv alv na í nyuli-ι, ι tema wasanjalætv lapv ke ι nyamle taa ké. ²⁹ Ye nyá ntæyæη isæle ká hu-η, læsi-te na í læ-teγe pooluη. Sana í laη nyá tænvvυv tæo ké pulv kulvmæm na mpi paa peti nyá tænvvυv tænaγa tænaasæle sæsæle taa tæ. ³⁰ Ye nyá ninj ntæyæη ká hu-η, seti-ι na í læ pooluη. Sana í laη nyá tænvvυv tæo ké pulv kulvmæm na mpi paa peti nyá tænvvυv tænaγa tænaasæle sæsæle taa tæ.

Alv na apalv pa yav tæm

(Matiyee 19:9; Malæki 10:11-12; Luku 16:18)

³¹ Pa tu yæyæta mpv tæto si: Ye yvlu tæyænvæyi ι alv, ι ηmaa-ι kisuyv takælaya. ³² Ama má kpaalæyi-me si, ye yvlu tæyæna ι alv na pæ ta ké wasanjalætv tæo, ι pona alv inæyi wasanjalætv taa ké. Ye isv ilé ι tasa saav. Na ye pa kisa alv na næyælv náá tæη na í kpaγa-ι, pvntv lapa wasanjalætv ké.

Tuunav tæm

³³ I nu isæna pa yæyæta ta caanaa caanaa tæ si: Í tuuwa si n ká la mpi, n kaa yele-wi. Ama n ka la pæ tæna mpi n yæyætæna tuunav ke Tacaa isentaa tæyo. ³⁴ Ama má heeliyi-me si, ι taa tu tuuna pulvυv paa pæco. Paa isætaa. Pæ taya pulv, Isæ kumte nté. ³⁵ Paa atæ. Pæ taya pulv, ι nævheæ tæsule nté. Paa Yosalem, pæ taya pulv, Wulav sæsæ icate ké. ³⁶ Taa tu tuuna nyá nyvυv tæto. Mpi tæ, n kaa pæsi na í la na nyá nyvυv taa nyælaya kulvmaya hulvmi yaa ká pili. ³⁷ Ye n ká tisi si nn, n tisi nn. Ye aai ké, n tisi si aai. Nti yvlu sæsæyæyi tæ tæo tæ tæ lukæna llæyov kinj ké.

Læetvυv tæm

(Luku 6:29-30)

³⁸ I nuwa isæna paa yæyætaa si: Ye wei í yæka lelv isæle, paa yæki ι nyænte, na wei í hola lelv kete, paa holi ι nyænte tæ. ³⁹ Ama ma heeliyi-me si, í taa felv isayavtv ke isayavtv. Ye næyælv mapa nyá ntæyæη lækpaγasaya, keesi-ι læηka. ⁴⁰ Ye næyælv pona-η tæm huvv si ι læekæyi nyá capa, teesi-ι nyá kpaι ke cælvυv. ⁴¹ Ye ton tv svka-η sæyæla na tælasv si í tæ isv kilomæetæli kulvm, ilæ n tæ kilomæetælonaa naale. ⁴² Ha wei ι sælæmæyi-η tæ. Taa pæ wei ι caa í kænti-ι tæ.

Kolontu sælvvυv tæm

(Luku 6:27-28,32-36)

⁴³ I nuwa isæna paa yæyætaa si: N ká sæli nyá taapalv na nyá taa kpana nyá kolontu tæ. ⁴⁴ Ama ma heeliyi-me si í sæli mæ

kolontunaa na í sələmi İso ké mpa pa tıyı-meçe konyəη tə pa tə. ⁴⁵ İle í kpaça mə Caa wei ı we isətaa tə ı weetu nté. Pə taya pulv, ílé ı lakəna na ilim luki asayaa na kupa ma pa təna pa tə, na í krentəyi mpa pa keesaa na mpa pa ta keesi tə na í haaki tev. ⁴⁶ Ye í səla mpa pa səla-me tə pa tike, pepeyele mə teewa ile? Lampuu mola maçamaya u laki mpu? ⁴⁷ Ye í seeki mə taapalaa tike, ile í tee lelaa ke we? Ma ta nyi isənaa maçamaya u laki mpu? ⁴⁸ İ té təkpaataa ile, isu mə isətaa Caa teu təkpaataa tə.

6

Nyá ti hvlvvı sı pa na-η təm

¹ İ la laakalı, í taa laki yəlaa isəntaa ké mə İsosele kulaputu sı pá na na pá sa-me. Ye í laki mpu sı yəlaa í na, mə Caa wei ı we isətaa tə ı kaa tasa-meçe hav.

² Pə təo ké waatu wei n haaki liyitee ke konyəntunaa tə n kaa kpaalı sı yəlaa í kena-η. Pə maçamaya ke cesəlaa laki Yuta nyəma təkotilenaa taa na hapere təo sı pá sa-we. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi. Pa kasəyaya ke pa hikiyi rıpıyú kpaçaa. ³ Ama nyá, ye n haaki konyəntunaa ke liyitee, taa yele na nyá taapalu wei ı we nyá kəηkəη taa maçamaya tə í ná. ⁴ Saa ını nyá kucəv kaa wee mpi yəlaa təna nawa tə, na nyá Caa wei ı naaki mukaya tee tə ı ká feli-η.

İso sələmvı hvlvvı

(Luku 11:2-4)

⁵ Waatu wei í sələməyi İso tə, í taa la isu cesəlaa mpa pa səla isə sənyıv ke Yuta nyəma təkotilenaa taa na hapere nəəsi na pá sələməyi sı yəlaa təna í na-we tə. Ma heeliyi-meçe tampana sı pa kasəyaya ke pa hikiyi rıpıyú kpaçaa. ⁶ Ama nyá, ye n caa İso sələmvıv, suv nyá nanη taa na n təki nyá təo, na n sələmi nyá Caa wei ı we tənaya ıηmelav tə. Na nyá Caa wei ını ı naaki mpi n laki ıηmelav tə ı ká ha-η nyá kasəyaya.

⁷ Ye í sələməyi, í taa lıləsəyi təm payale ke yem isu ma ta nyi isənaa lakıyıtə. Pa huv sı pa təm tayaləη təo ké paa hiki. ⁸ İ taa keena-we. Pə taya pulv təo, mə Caa tema nyəm ke mpi pə təm caala-me tə na pəcə í sələməyi. ⁹ İsəna í ká sələmi təyole sı: Ta Caa wei nyá n we isətaa tə,

nyá hətə í wee katə.

¹⁰ Təyə nyá Kawulaya.

Yele na nyá lıyıtə nyəntə la atə cəne isu tə lapv isətaa tə.

¹¹ Haa-tıyıtə saηa təyənaya.

¹² Hólı-tıyıtə suulu ke timpi tə pəntəna-η tə.

İsu ta hólıyıtə mpa pa pəntəyənə-tv təyə suulu tə.

¹³ Taa yele na té suv maçasıyıtə isayav taa.

Ama læsi-tuyv Isayav niŋ taa.
[Mpi tɔ, nyaɣale kawulaya tɔɣɔlv,
na pəsulv na teeli tv ke tam tɔɔ. Ami.]

¹⁴ Μπρύχv pə wεε, ye mə tɔɣɔntələnaa wakələna-me na í hólí-
wεyε suulu, mə Caa wei ɪ wε isɔtaa tɔ ɪ ká hólí-meγε suulu tɔtɔ.
¹⁵ Ama ye ɪ hóləɣɪ mə tɔɣɔntələnaa ke suulu ke timpɪ timpɪ pa
wakələɣəna-me tɔ, mə Caa kaa hólí-meγε suulu tɔtɔ.

Nəhəkvtv kɔpantv təm

¹⁶ Ye í həkə nəɔsi, í taa wakəli mə isentaa isu cesəlaa lakuyv tɔ.
Pa sɔŋəɣɪ pa isentaa si yəlaa tənə í ná si pa həkə nəɔsi. Tampana
ke ma heeliyi-me maā cesəɣɪ. Pa kasəyaya ke pa hikiyi mpyúv
kprakpaā. ¹⁷ Ama nyá, ye n həkə nəɣɔ, saŋ nyá ise təcəιει, na ŋ
seɣeli nyá nyɔɔsi. ¹⁸ Yəlaa í taa nyɪ si n həkə nəɣɔ. Ama nyá Caa
wei ɪ wε ɪŋmelav tɔ ɪ tike ɪ ka nyəna. Nyá Caa wei ɪ naa mpi n laki
ɪŋmelav tɔ ɪ ká ha-ŋ nyá kasəyaya.

Kpaŋtv ləmayasεε wε timpɪ tɔ tənaya ɪ akaluyv wεε
(Luku 12:33-34)

¹⁹ ɪ taa kaaki mə wɛnav ke atε cənε timpɪ pukasi na kəkətaya
wakələɣɪ na ŋmulaa ká wakəli nənɔɔsi na pá ŋmulɪ tɔ. ²⁰ Ama
í kaaki mə wɛnav ke isɔtaa timpɪ pukasi na kəkətaya fεi si pə
wakəli pulv, na ŋmulaa kaa tvli na pá ŋmulɪ tɔ. ²¹ Pə taya pulv
tɔɔ, kpaŋtv ləmayasεε í wε timpɪ, tənaya ɪ akaluyv wεε.

Tənyv kɔnananam təm
(Luku 11:34-36)

²² Yulv tənyv pilimile fətəla kεle ise. Ye nyá ise í naaki teu,
pə waasəɣɪ nyá tənyv tənaya. ²³ Ama ye nyá ise í yulvmaa, nyá
tənyv pilimile tənə wε səkpeɣv tεε ké. Ye isəna n naaki mpv
tɔ pə pəsə səkpeɣv ɪε, pɔwε, nyá səkpeɣv təm fεi yɔɣɔɣv
tɔtɔɣɔle.

Isə na liyitee pə təm
(Luku 16:13)

²⁴ Yulv kulvm kaa pəsɪ na í kpɪ yəlaa naale na í laki pa təma.
Ye ɪ kpəpa mpv, ɪ ləmayasεε kəŋ a wεε lɛlv tɔɔ na í yele lɛlv. Yaa
ntanyi, ɪ paasəna lɛlv na í kisi lɛlv. Mε ɪ kaa pəsɪ na í kpɪ Isə na
liyitee na í təŋ mpv.

Naani tvyv ke Isə
(Luku 12:22-31)

²⁵ ɪ tá ná mpi pə tɔɔ ma heela-me si í taa nəɣəsəɣɪ mə tɔɣɔnaya
na mə kɔnyɔnyɔəm mpi pə wεε si í ká təkɪ na í nyɔɔkɪ na í hiki
weesiŋ na mə tənəɣ tɔɔ kɔtakəm tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, í ta na taa
si weesuyv kəla tɔɣɔnaya na yulvtənyv kəla wontu kususuuu.
²⁶ ɪ nyəna sumasi na í na. Su haləɣɪ, pəyele su kɔŋ. Su nyəkəɣɪ
tɔɣɔnaya ke kpeɛŋ taa. Paa na mpv mə Caa wei ɪ wε isɔtaa tɔ ɪŋ

ı caləχəna-sı. Na mə tá kəli suması ke təm napəle? ²⁷ Paa mə taa yulu ká ku ı təyi isəna pəntu pəsəyi na í tuusi ı təyi wule kuləmtəle mayamaya?

²⁸ Na pepe təə ké í nəχəsəyi mə təə kutakəm? ı nyəna tawa nyutu təkuyv hetv nti tə na í ná. Nyutu nti tu lakı təmlə təli. Pəcə tu luvki pəə. ²⁹ Paa na mpv ma heeliyi-me sı wulav Saləmən na ı toj təna ı ta suu wontu na í tala paa tə taa kuləmvuyv ke kacəka. ³⁰ Ye İso lakı kacəka ke tawa taa nyutu nti tə we saŋa na cele isəntə pa tika-tı tə, ı kaa la-meχe kacəka na pə kəli mpv? ı polo í tē, ı tē İso na mə taa təçayacaya tə se. ³¹ İle í taa pəkəli mə ti sı: Tu təχə-we? Yaa, tu nyəə-we? Yaa, tu takı-we? ³² Ma ta nyi isənaa pəkəyəna təleχe tam. Mə Caa wei ı we isətaa tə ı nyəmə mpi í nyuləyi tə. ³³ ı sə nyuyv na İso Kawulaya na təntə nte İso caa tə tə pəkuyv, na İso ká ha-me tətəχə pə təna mpi pə kaasaa tə. ³⁴ İle í taa nəχəsəyi cele nyəntv. Cele nyəntv təleχe cele ké. Nti tə mayana-ı saŋa tə, paasəna təle tə tike.

7

Təma footuyv təm (Luku 6:37-38,41-42)

¹ ı taa footi ləlaa, pə taa kəə na İso hıvna-me. ² Pə taya pulv təə, isəna í footiyi mə təχəntələnaa təχə İso ká hıvna-me. Na isəna í mayasəyi mə təχəntələnaa təχə İso ká mayası-me. ³ İsəna pə lapa na ń naaki nyuliim wei ı we nyá təχəntəle isəpəle taa tə, na ń kaa na kprátóyú ŋku ku we nyá nyəntə taa tə? ⁴ Na isəna pə nyá pəsəyi na ń tə nyá təχəntəle sı: Səj təkpi na má ləsi nyá isəle taa nyuliim, na pəyele kprátóyú kaya nyá nyəntə taa? ⁵ Cəsulv nyá, ləsi kprátóyú ŋku ku we nyá mayamaya nyá isəpəle taa tə, ləna pəcə ń ná teu təcəici na ń ləsi nyá təχəntəle isəle taa nyuliim ıni.

⁶ ı taa kraya mpi pə ké İso nyəm tə na í peti hası, sı taa kəə na sí kulı mə təə na sí cəli-me. ı taa peti mpi pə tewa təχə afanaa kiŋ, paa fəli.

Pəəsvuyv na pəkuyv na nənəχə mapv təm (Luku 11:9-13)

⁷ ı sələməyi, paa ha-meχe. ı pəkəyi, í hikiyi ké. ı makı, pa tuləyi-meχe. ⁸ Sələmləv ke pa haaki. Pəkəlv hikiyina. Matv ke pa tuləyi. ⁹ Wulee mə taa awe pəyaya sələma-ı kakalaya na í kraya pəle na í cəle-ke? ¹⁰ Yaa wulee mə taa awe pəyaya sələma-ı tinte na pəntv cəle-keχe cimte ye? ¹¹ Ye asayaa me mu pəsa mə piya ke kəpəntv lapv, mə Caa wei ı we isətaa tə ı kaa la kəpəntv ke mpa pa sələməyi-ı tə?

¹² İsəna mə caaki sı ləlaa í la-me tə, mu la-weχe mpv tətə. Ye í lapa mpv, í təŋa kusəsutv təna na İso kuyəχətətə tələsəlaa təm təna nté.

Nənəyɔ kvkpulaya təm
(Luku 13:24)

¹³ Ի սսոնա nənəyɔ դկա կա ւե təfəku tə. Asaala tete nənəyɔ walaa kέ, na pə mpaav ke payale təhəyɔ. ¹⁴ Ama nənəyɔ դկա կա ւե təfəku tə կա ւե wahala kέ, pəcɔ weesuɣu nyəhka nté. Yəlaa pəcɔ tike təhəyənə pə mpaav.

Tuyv nyəm na kv pəle kin
(Luku 6:43-44)

¹⁵ Ի la laakali na Լsə kvɣəyətətə teləsəlaa pəpətvnaa. Pa kəh mə kin na pá cəsəyɔ Իսu pa kέ heen, səsə Լe sunsuməh kpitikpitiinaa nté. ¹⁶ Pa kulapətvnaa kin ke í ká nyənə-ւե. Yulə kaa kooli tuyv դku pa yaa sɪ ləsəh tə kv pee ke səsəv təv se. Pəcɔ paa kooliyɔ tuyv դku pa yaa sɪ fiki tə kv pee ke kəlvəh təv. ¹⁷ Tuyv kupaդkv ləlvəyɔ pee kupaռa kέ, na tuyv Իsəyav náa ləli pee asəyε. ¹⁸ Tuyv kupaդkv u ləlvəyɔ kpaռ pəle se. Pəcɔ kpaռ tuyv naa ləlvəyɔ pəle kupaռte tətə. ¹⁹ Tuyv դku kv ləlvəyɔ pee kupaռa tə, pa setəyɔ-kuyv na pá tv kəkv. ²⁰ Pə təv kέ í ká nyɪ Լsə kvɣəyətətə teləsəlaa kvcesaa mpe na pa kulapətvnaa kin.

Yesu nyəm ke mpa pa nyəma-ɪ tə
(Luku 13:25-27)

²¹ Pə taya pa tənə mpa pa yaa-m Tacaa Tacaa tə pa tənə paa sսոնա Իsətaa Kawulaya taa. Ama mpa pa lakɪ ma Caa wei ɪ ւե Իsətaa tə ɪ luɣu nyəntə tə pa tike paa sսոնա. ²² Kuyakv դkv kv wule payale ká tə-m sɪ: Tacaa Tacaa, nyá toh taa kέ tə kpaռəռa Լsə kvheelitu. Nyá toh taa kέ tə təyənna aləyaa. Na nyá toh ke tə lapəռa piti təma payale. ²³ Tənyaya maa cə-ւե təfoo sɪ: Ma ta nyɪ-mεyε paa pəcə. Ի tεε í fεε-m, Իsəyalataa mε.

Layətv na kvmeleհ pa kutuluհ դmav
(Luku 6:47-49)

²⁴ Wei ɪ nukɪ təm nti ma yəyətə Իsəntə na í təkəyɔ-tɪ tə, pəntv nəyəsəռa layətv wei ɪ դma ɪ kutuluɣu ke pətolaya taa tə. ²⁵ Mpyúyú tɛv nuna heelim səsəvm na pə casəyɔ kutuluɣu դkv, na pusi su na sɪ lu. Kutuluɣu ta hoti. Mpi tə, pa sɪ kv kite ke pətolaya taa kέ. ²⁶ Ama wei ɪ nukɪ təm nti ma yəyətə Իsəntə na u təkəyɔ-tɪ tə, pəntv nəyəsəռa Իsə kvmeleհ դkv kv դma kutuluɣu ke kanyəռa taa təyɔ. ²⁷ Mpyúyú tɛv nuna heelim səsəvm na pə casəyɔ kutuluɣu, na pusi su na sɪ lu. Tənyaya kutuluɣu hotaa na pə tənə pə pəսɪ ncaale təkpaռaa.

Yesu toh təm

²⁸ Yesu tɛma sɛyεսyս, Լena pə cε samaa laռa ke teu. ²⁹ Mpi tə, ɪ sɛyεsəyɑ-ւեyε na toh ɪ ta nyá. Ի fεɪ Իsə pa Լsə Təm sɛyεsəlaa Լelaa.

8

*Yesu waasvuvu ke asilima kutəŋ tu
(Maləki 1:40-45; Luku 5:12-16)*

¹ Yesu luna puɣu təɔ na í tii, ɪlena samaa səsə tu ɪ waali. ² Tənaɣa tənɣu təɔ asilima kutəŋ tu nəɣəlv ɪ kɾətəna-ɪ na í sopi ɪ tɛɛ na í təmɪ-ɪ sɪ: Tacaa, ye n ka tisaya n taa waasi-m?

³ Mɾóɣú Yesu kusa niŋ na í tokina asilima kutəŋ tu ɪnɪ na í cə-ɪ sɪ: Teu ma tisaa, alaafəya í la.

Təne ɪnəɣi pə waa apalv ɪnəɣi kɾakɾaa. ⁴ ɪlena Yesu kɾaali-ɪ teu sɪ: Taa heeli nəɣəlv. Ama tɛɛ kɾakɾaa na kətəlv na-ŋ. ɪlena ŋ yiɣisi ɪsu Moisi ka keesvuvu tə na pá ná sɪ pə waa-ŋ.

*Yesu waasvuvu ke Lom yoolaa nyuvu tu yom
(Luku 7:1-10; Yohaani 4:43-54)*

⁵ Yesu svukaya Kəpənahum, ɪlena Lom yoolaa nyuvu tu nəɣəlv kɾətəna-ɪ na í wiina-ɪ ⁶ sɪ: Tacaa, ma yom nəɣəlv hənta təyaya. Kutəŋ kutəlvuvu təkəna-ɪ na í saləməɣi teu. ⁷ Yesu cə-ɪ sɪ: Maa polo na má waasi-ɪ.

⁸ Tənaɣa yoolaa nyuvu tu ɪnɪ ɪ pəsənaa sɪ: Tacaa, ma ta tala sɪ ɪ sɪv ma təyaya. Ama yəɣətɪ kuyəɣətɪ ke təm kulvm na ma yom hiki alaafəya. ⁹ Má ɪsəntə ma see ma səsaa ké. Pəcə ma wena ma səkpema na pɛle pá laki ma luyv nyəntv. Má heela pa taa wei sɪ í polo cəne, ɪlé ɪ puki ké. Má heela wei sɪ í kəɔ, ɪlé ɪ kəɔ tətə. Pəcə ye ma heela ma yom sɪ í la pəne, ɪ laki ké.

¹⁰ Yesu nu təm təne, ɪlena í pəsəna mpa pa tənaɣa-ɪ tə pa təɔ na í tə sɪ: Tampana ke ma heeliɣi-me yoo, maa cəsəɣi. Ma ta nata yəlv ke ɪsɛɣeli nyəma taa na í tɛma ɪ taa na ɪsə ké ɪsəntə. ¹¹ Ma heeliɣi-me tətə sɪ, payale ká luna ilim təlule na ilim tətule, na pá na Apəlaham na ɪsaaka na Yakərv paa caya təɣəv ke ɪsətəa Kawulaya taa. ¹² Ama mpa paa ké Kawulaya nyəma tə paa lə-wɛɣe awali ké səkpətvuvu taa, timpi paa casəɣi kapusi na pá nvasəɣi pa təɣi kela tə.

¹³ Mɾóɣú Yesu heela yoolaa nyuvu tu sɪ: Kpe, ɪsəna mpi n tɛma nyá taa na ɪsə tə pu la mɾóɣú teitei.

Waatu ɪnɪ ɪ maɣamaya ke pə waa yoolaa nyuvu tu yom.

*Yesu waasvuvu ke kutəntənaa payale
(Maləki 1:29-34; Luku 4:38-41)*

¹⁴ Mɾóɣú Yesu pola Piyee təyaya, na í maɣana watv wena Piyee yəsə na í həntaa. ¹⁵ Mɾóɣú Yesu tokina kutəntv niŋ na ɪ watv ya kɾakɾaa. ɪlena í kvli na í caləsi-wɛ.

¹⁶ Taanaya taanaa ɪlena pá kəna Yesu ke aləɣhilaa payale. Na í yəɣətɪ kuyəɣətɪ na aləɣaa se, na í waa kutəntənaa təna tətə. ¹⁷ ɪ lapa mpv sɪ pə la nti ɪsə kuyəɣətɪtə teləsvlv ɪsayii ka yəɣətəa tə sɪ: ɪ ləsa tá ɪcantv na í lə, na í mv ta kutəməŋ.

Yesu təhəvəv nyullaa
(Luku 9:57-62)

¹⁸ Yesu ná samaa kotina-i, ilena í tə-wə si pá təsi tenku na waali.
¹⁹ Ḿpóyú Isə Təm seɣesəlv nəɣəlv í kprətəna Yesu na í tə si: Taca, maa təhəvəv-ŋ nyá təpote təna taa.

²⁰ Yesu cə Isə Təm seɣesəlv inɪ si: Səəŋ wena í lona na sumasi wena si tana. Ama Yulv Pəyaya má, ma feina nyovv tətəle mayamaya.

²¹ Tənaɣa Yesu ifalaa taa nəɣəlv ná təma-i si: Taca, yele na má polo na má pi ma caa na pécá.

²² Ilena Yesu cə-i si: Təŋi-m na í yele na sətəa pi pa sətəa.

Yesu həesəvəv ke kacuculaya
(Maləki 4:35-41; Luku 8:22-25)

²³ Ḿpóyú Yesu na í ifalaa pa svv kpuvəlv taa. ²⁴ Tənaɣa heelim səsəəm kula tenku təə na lvm hola waasəvi kpuvəlv. Ama pə pamna Yesu tooki. ²⁵ Ḿpóyú í ifalaa polaa na pá feesi-i na pá təmi-i si: Taca, ya-tv, tə lepaya.

²⁶ Ilena Yesu cə í ifalaa si: Pepe təə ké səɣəntv kpa-mə? Í tá te Isə na mə taa na pə təə suwe? Ḿpóyú í kulaa na í kaləna heelim na lvm, na pə təna pə həe təli. ²⁷ Ilena piti kpa pa təna na pá pəsəvi si: Aweye inɪ inɪ na pá kpeŋna heelim na tenku lvm na pá nukəna-i?

Aləɣhilaa naale na afanaa pa təm
(Maləki 5:1-20; Luku 8:26-39)

²⁸ Yesu tesa tenku kətəŋ ləŋku təə ké Katalee nyəma tetv taa. Ilena apalaa naale lina pəlaaŋ taa na pá səhəvəv-i. Apalaa mpe paa hii aləɣaa ké, na pa nyaŋ we səɣəntv. Yəlaa cəlaya pa mpaav ŋkəv. ²⁹ Tənaɣa pa svv kiisuyv si: Isə Pəyalv, ta na-ŋ suwe? N kəma si n tɣi-tɣv wahala na pə waatv mayamaya ta tata?

³⁰ Pə pamna afanaa kaləkv səsəəv nakvli kv we pə cəlv təna na kv tuliyi. ³¹ Ḿpóyú aləɣaa wiina Yesu si: Ye n ká təɣəni-tv, yele na tə svv afanaa kaləkv kvne kv taa.

³² Yesu cə-wə si: Í polo. Ilena pá se apalaa naale inɪ í waali na pá tɛna afanaa taa. Ilena afanaa tv casəle ke yem ke kprakpa, na pá tii kalakala na pá tv lvm na pá si.

³³ Ḿpóyú afanaa tiikilaa ná loma kprakpa na pá polo icate taa, na pá keesi pə təna mpi pə lapa tə, na isəna aləɣaa mpe pa təm lapa tə. ³⁴ Tənaɣa icate nyəma təna liwa si pa səhəvəv Yesu. Pa na-i, ilena pá tɛki-i si í lu pa tetv taa.

9

Yesu waasəvəv ke kvətəŋ kvtvvləvəv tv
(Maləki 2:1-12; Luku 5:17-26)

¹ Yesu suu kpulɔyɔ na í tɛsɪ tenku na í polo ɪ maɣamaya ɪ ɪcɛtɛ taa. ² Ḿpúyó pa kɔna-ɪ kutɔŋ kutuɔlɔyɔ tu na í hɛnta ɪ kpatɛlɛ tɔɔ. Yesu nawa apalaa mpɛ pa naani, ɪlena í heeli kutɔntu sɪ: Ma pəyalɔ, tɔki nyá ti, nyá ɪsayatɔ husaa.

³ Tənaɣa ɪsɔ Təm seɣesəlaa napəli pa huɔ pa taa sɪ: Apalɔ ɪne ɪ kprakəɣɪ ɪ ti na í keesəɣəna ɪsɔ.

⁴ Yesu nyəmá nti pa huɔki tɔ, ɪlena í pɔɔsi-wɛ sɪ: Pepe tɔɔ ké í huɔki huwɛɛ asayɛɛ ke mpɔ? ⁵ Na nti tə yəɣɔtɔyɔ kəla tɛlɛv: Nyá ɪsayatɔ husaa, yaa Kuli na ń tɔ? ⁶ Tɔv, maa hólí-mɛ sɪ Yulɔ Pəyaya má, ma pəsəɣɪ na má huɪ ɪsayatɔ ke atɛ cəne.

Tənaɣa Yesu təma kutɔntu sɪ: Kuli na ń kpaɣa nyá kpatɛlɛ na ń kpe.

⁷ Ḿpúyó apalɔ ɪni ɪ kulaa na í kpe. ⁸ Samaa ná mpɔ, ɪlena sɔɣɔntu kra-wɛ. Na pá saŋ ɪsɔ ké mpi pə tɔɔ ɪ ha yəlaa ke pəsuyɔ ŋku kv taka ke mpɔ tɔ.

Yesu yaav ke Matiyee

(Maləki 2:13-17; Luku 5:27-32)

⁹ Yesu lu təna na í tɛeki, ɪlena í na apalɔ wei pa yaa sɪ Matiyee tɔ, na í caya lampuu təmɔlɛ. ɪlena í yaa-ɪ sɪ: Kuli na ń təŋɪ-m.

Tənaɣa Matiyee kulaa na í hu Yesu waali.

¹⁰ Yesu na ɪ ifalaa na lampuu mɔlaa na asayaa paɣalɛ pa krenta Matiyee tɛ na pá tɔki. ¹¹ Falisanaa na mpɔ, ɪlena pá pɔɔsi ɪ ifalaa sɪ: Pepe tɔɔ ké mə caa na lampuu mɔlaa na yəlaa asayaa pa krentəɣɪ na pá tɔki?

¹² Yesu nu pa kɔpɔɔsɔtɔ, ɪlena í cɔ sɪ: Pə taya alaafəya nyéma nyuləɣəna fetaa. Ama kutɔntunaa ké. ¹³ Pa ŋmaawa sɪ: Kɔpantɔ ke ma sɔɔlaa, pə taya kətasi. ɪ polo na í pɛeki ŋmaatɔ təm təne tɔ huwɛɛ. Mpi tɔ, ma kəmaɣa sɪ ma yaaki asayaa, pə taya kɔpama.

Yesu keesuyɔ ke nəhəkɔtv təm

(Maləki 2:18-22; Luku 5:33-39)

¹⁴ Ḿpúyó ɪsɔ Lum Səlv Yohaani ifalaa kpatəna Yesu na pá pɔɔsi-ɪ sɪ: Pepe tɔɔ ké ta na Falisanaa tə həkəɣɪ nɔɔsi na nyá ifalaa u laki mpɔ?

¹⁵ ɪlena Yesu cɔ-wɛ sɪ: ɪ ká pəsɪ na í la na akpaɣalɔ taapalaa wɛɛ laŋwakəlle taa na í na-wɛ pá wɛɛ? Aaɪ, pələ pə fɛɪ lapɔ ke paa pəcɔ. Pu kɔɔ na pə keesi kuyaku nakuli, ɪlena pá ləsi-ɪ pa hekɔ. Pələɣɛ paa həkɔ nɔɔsi.

¹⁶ Nəɣəlv fɛɪ wei ɪ ka tɔ ɪ wontuyɔ kɔpənuyɔ na saaliya kɔfalaya tɔ, pə taya pɔlv tɔɔ, saaliya ŋke kaa hɔ-kv na púyó kəli ɪsu ku wɛɛ tɔ. ¹⁷ Pəcɔ nəɣəlv kaa suu sɔlvɔm kɔfam ke sɔlvɔm hulɔŋ kɔpəŋ taa, tɔfɔ hulɔŋ ká ya na sɔlvɔm ti na hulɔŋ náá wakəli yem. Ama hulɔŋ kɔfaŋ taa ké pa suuki sɔlvɔm kɔfam, ɪlena pə təna pə caya teu.

ı ifalaa si: Kũmtv tãwa sãsam. Ama kũntaa fei payale. ³⁸ İle í wiina kũmtv tv si í sãasi kũntaa ke ı kũmtv taa.

10

Yesu ifalaa hãla

(Malãki 3:13-19; Luku 6:12-16)

¹ Mprũyũ Yesu yaa ı ifalaa naanũwa na naale ke í kin, na í ha-weyẽ pãsvũv si pá tãvũni alãyaa na pá waa kutãmẽj tãna na acamaa tãna. ² Tillaa mpẽ pa naanũwa na naale hãla ntã. Kãcaalaya nyẽj ntẽ Simõj wei pa yaa si Piyee tã, na ı neu Antãli, na Sepetee pãyalv Saaki na ı neu Yohaani, ³ na Filipv na Paatelemii, na Tomaa na lampuu mulv Matiyee, na Alãfe pãyalv Saaki na Tatee, ⁴ na Selotv tv Simõj, na Yutaasi Isãkaleeu wei ı tv Yesu ke ı kolontunaa ninj taa tã.

Yesu tillaa naanũwa na naale tiluyũ

(Malãki 6:7-13; Luku 9:1-6)

⁵ Yesu tila yãlaa naanũwa na naale unı na í sevẽsi-wẽ si: İ taa polo tetv nti tã ta ke Yuta nyõma nyãntv tã tã taa, í taa svũ Samalii acalẽẽ taa. ⁶ Ama í polo İsevẽli nyõma mpa pa lepa isu heej tã pa cãã. ⁷ İ kã lakı waasv na í heeliyi mã mpaav taa si: İstãaa Kawulaya wũsa kãntẽ. ⁸ İ waa kutãntũnaa, na í feesi sãtaa, na í waasi asilima kutãj nyõma, na í tãvũni alãyaa. Mã hika faalaa kẽ, ı ha tãtãyã faalaa. ⁹ İ taa tv mã sipanaa taa kẽ liyitee, paa nna. ¹⁰ İ yelee mã mpaav huluj. İ taa tãni tokonaa, í taa lãẽ ntajãkala, í taa tãki kprãtũyũ. Mpi tã, tãmlẽ latv na ı calãsvũv kẽ.

¹¹ Ye í svũ icate yaa ıcaliya nakãli ka taa, í pãeki wei ı luyũ wẽẽ si ı kã mv-mẽ tã, na í caya tãna halãna mã tãẽv. ¹² Ye í svũ tãyãya nakãli ka taa ile í tã si: İstã í ha-meyẽ alaafãya. ¹³ Ye tãyãya njẽ ka nyõma í mv-mẽ, pu la-wẽ isu í kooluyũ tã. Ama ye pa kisa-mẽ, mã koolee í mãli mã tãã. ¹⁴ Ye pa kisa-meyẽ mvũyũ yaa mã tãm nuw ke tãyãya nakãli yaa icate natãli tã taa, í lu na í kpiisi-weyẽ mã nõhẽẽ mvsvũv na í tãẽ. ¹⁵ Tampana ke mã heeliyi-mẽ yoo maa cãsvũ, Sãtãm na Kãmãã tetv kaa na wahala ke Hvũle wule na pá kãli icate n̄tẽ.

Wahalanaa mpa paa kãã tã

(Malãki 13:9-13; Luku 21:12-17)

¹⁶ İ nyãni, mã tiliyi-mẽ isu heej ke svũsvũmãj hẽkv. İ la layatv isu tomãã, na tãpamm isu alukukunãã. ¹⁷ İ la laakali, yãlaa kã yaa-meyẽ puloonãã taa. Paa mã-meyẽ akpateẽ ke Yuta nyõma tãkotilenãã taa. ¹⁸ Paa yaa-meyẽ nõnããsi ke tetv tãkãlaa na awulãã sãsãã pa kinããã ke mã tãã. İlena pãcã í hũli mã tãm tampana ke pa na mpa pa ta ke Yuta nyõma tã pa isentãã. ¹⁹ Waatv wei paa pona-meyẽ puloonãã taa kẽ mpv tã, í taa nãvãsi nti í kã yãvãti na isãna í kã yãvãti-ti tã. Pã waatv í talãã, pu tv mã luuj tãẽ kẽ

kpakpaa ke nti í ká yótótí tó. ²⁰ Mpi tó, pə taɣa mə kin ke mə kuyəɣótutu ka luna. Ama mə Caa Feesuɣu ká yəɣətəna na mə nɔɔsi.

²¹ Yəlaa ká kuli na pá hólí pa taalɔnaa yaa pa newaa si pá ku-we. Cɛcɛnaa ká la pa piya ke mpv tótó. Piya sǎle su kuli si nyóma tó si pá ku-we. ²² Yəlaa təna taa ká kpana-mɛɣe ma tó. Ama wei í nyaya apalutu na í tala tənaya, pɔntv nyuɣv ke pu ya. ²³ Ye pə kəma na pá tv-mɛɣe konyəɣ ke icate natəli tə taa, í se na í polo lentɛ taa. Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cɛsəɣi, í kaa tɛ lɛɣeli acalɛ ke cəɔv na pécó Yulv Pəyaya má ma kəɔ.

²⁴ Təmle kpeləməlv ta kəli ɪ hullv. Pécó ifalv nəɣəlv ɪ fei wei ɪ kəla ɪ caa tó. ²⁵ Ye pə lapa təmle kpeləməlv isu wei ɪ hólóɣi tó, pə mayanaa ké. Na ye pə lapa ifalv isu ɪ caa pə mayanaa tótəɣ. Pa ta kisi təyaya Caa ke tuuv si Pesepule, kacəɣfana təyaya nyóma na?

*Isə seu təm
(Luku 12:2-7)*

²⁶ Ye mpv ilɛ, í taa nyana yəlaa. Pə təna mpi pə ɣməlaa tó, isu pə tɛma na pé kuli pə tó. Pə təna mpi pə lapa mukaya tɛ tó, isu pa tɛma na pá nyi-wi. ²⁷ Pə tó ké təm nti ma ɣmɛsəɣi na má heeliɣi-mɛɣe ahoó tó, í kpaali-təɣi ilim taa. Na nti pa weləta mə ɣkraɣɣ taa tó, í kpaali-ti na nəɣə səsəɣa. ²⁸ ɪ taa nyana mpa pa pəsəɣi na pá ləsi yulv weesuɣu tike, na pə waali paa pəsəɣi pulv tó. Ama í se Isə, inɪ ɪ pəsəɣəna na í kv yulv. Pəyele ɪ pəsəɣi na í tv-ɪ tənaaasəle səsəle taa. ²⁹ Pə taɣa sumpwɔwɔnaa naalɛɣe pa pɛtəɣi santii kulɔm taa? Pəyele kulɔm nyuɣv u leki na pé tá luna mə Caa kin. ³⁰ Mpv inɪ tótəɣ na mə nyuɣv taa nyəɔsi, Isə nyəmə si təna si nyuɣv ké. ³¹ Ye mpv í taa nəɣəsi. ɪ kəla sumpwɔwɔnaa təcəɣaɣa.

*Yesu Kilisiti mvyv yaa ɪ kisuyu
(Luku 12:8-9)*

³² Ye yulv ta ɣmɛsi si ɪ ké ma nyəɣ, ma mayamaya maa tisi ma Caa wei ɪ we isətəa tó ɪ isəntaa si pɔntv ké ma nyəɣ tótó. ³³ Ama wei í kpɛɛsa yəlaa isəntaa si ɪ ta nyi-m, ma mayamaya maa tó ma Caa wei ɪ we isətəa tó ɪ isəntaa si ma ta nyəmi-ɪ tótó.

*Yəlaa fayav ke Yesu tó
(Luku 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ ɪ huv si hɛɛsuɣv ke ma kəna antulinya taa? Aai, yoo ke ma kənaa. ³⁵ Ma kəmaya si ma yoosiɣi cɛcɛ na ɪ pəyaya, na pɛlə na ɪ too, na poolu na paɣ alv nyəɣ. ³⁶ Yulv təyaya nyóma mayamaya ká pəsəna ɪ kolontunaa.

³⁷ Ye wei ɪ sələɣi ɪ caa yaa ɪ too na pé kəli ma, ɪ ta tala í la ma ifalv. Na ye wei ɪ sələɣi ɪ pəyalv yaa ɪ pɛlə na pé kəli ma, ɪ ta tala í la ma ifalv. ³⁸ Ye wei ɪ ta səɣəli ɪ səm tesika na í təɣi-m, pɔntv kaa pəsi na í la ma ifalv. ³⁹ Wei í nyəna ɪ weesuɣu təcutu, ɪ tɛɣna

səpυ. Ama wei í lapa ι təγι awusa ke ma təə, pɔntυ ká hikina wéesuyυ.

*Cele kasεεsi
(Maləki 9:41)*

⁴⁰Ye wei í mu-mε, maya ι muwa. Na ye wei ι mu-ma, pɔntυ mu wei ι tila-m təγə. ⁴¹Ye wei ι mu Isə kuyəγətutu teləsulυ nəγəlv sι ι ké Isə nyəη tə pə təə, pɔntυ ká hiki kasəyaya ηka Isə kuyəγətutu teləsulυ ká mu tə. Na ye wei í mu yulυ wei Isə nyənəγι kupaη tə sι ι ké kupaη tə pə təə, pɔntυ ká hiki kasəyaya ηka paa ha yulυ kupaη tə. ⁴²Tampana ke má, ma heeliγi-mε, wei í ha lυm sasala anε a mayamaya ke piya sənε sι taa nakəli ke ka ké ma ifalυ tə pə təə, pɔntυ kaa laη pə kasəyaya.

11

*Isə Lυm Səlv Yohaani tiluyυ ke Yesu kinj
(Luku 7:18-35)*

¹Yesu tεma ι ifalaa naanwa na naale ke pə tənaya kεεsuyυ ke mpυ, ilena í kulι təna na í tεε sι ι sεγεsəγι na í lakι waasu ke acalεε taa.

²Lυm Səlv Yohaani we saləka taa na í nu pa yəγətəγι nti nti Kilisiti lakι tə pə təm. Uena í tili ι mayamaya ι ifalaa taa napəli, ³sι pá pəəsι-ι sι: Nyayale wei ι təm paa təma sι ι ká kəə tə, yaa nəγəlv wεε ι kəη tə taη ilε?

⁴Mpəγy Yesu cə-we sι: I polo na í kεεsi Yohaani ke nti í nukι na nti í naaki tə sι, ⁵yulυmaa naaki, kaakalasi təη, na tənuyυ təə asilima kutəη nyəma naaki nyuyυ, ntamaa nukι, sətaa ná feη. Pəcə kuyəγəntυnaa ná təηna Laapaali Kupaη ke nuw. ⁶Wei ι naani kaa lu ma təə tə pɔntυ nu leleη ké.

⁷Yohaani ifalaa mpε pa kəma na pá kpe, ilena Yesu suv samaa ke Yohaani təm pəəsuyυ sι: Pepeγe í ka pola wulaya tetυ taa ké nav ye? Heelim makι na pé ciγitiγi səsəncəηa ηka tə? Anι pə taya təle. ⁸Uε pepe nav ke í polaa? Yaa yulυ wei ι suu kacəka wontu tə? Təv mpa pa suki kacəka wontu tə awulaa tεεsi taa ké pεle pa wεε. ⁹Uε pepe mayamaya ke í ka tu pola nav? Yaa Isə kuyəγətutu teləsulυ nəγəlv? Tampam, Isə kuyəγətutu teləsulυ ké. Halι ma heeliγi-mε sι ι tu kəla mpυ. ¹⁰I təm ke pa tu ηmaawa Isə Təm taa sι: Nyəni, ma tillu ntə ma teləsəγι nyá nəγə təə, sι í tayani nyá mpaav na í kəη. ¹¹Ma heeliγi-mεγε tampana sι, yulυpiya təna taa nəγəlv fei wei ι kəla Isə Lυm Səlv Yohaani tə. Uε paa na mpυ isəttaa Kawulaya taa səkpelu mayamaya tεε-ι. ¹²Hatoo pə kpayav waatu wei Isə Lυm Səlv Yohaani lakaya waasu na pə tana saηa tə, isəttaa Kawulaya hikuyυ ké isəle kuvεεmlε təm ké. Na mpa pa sεesa isε tə mpε pa hikiyina-ke. ¹³Isə kuyəγətutu teləsəlaa təna na Moisi kuvəsutυ kpaala Kawulaya ηke ka təm, haləna pə

tala Yohaani kante. ¹⁴ I caa ma tam myuv tayo, tafe ma heeliyi-me si Yohaani inayele Ilii wei paa tama si i ka mali to. ¹⁵ Ye i ke nulaa i nu.

¹⁶ Pepeye maa keesana kufalan yelaa pane? Pa nayasana ke isu piya cakuv kataasi taa na si taji tama si: ¹⁷ Ani ta mara-meye soo si i paa, na i kisi. Peco ta wii sam wula, pa ta ce ma lanja na i wii. ¹⁸ Tov, Yohaani na koma, u taki, u nyoki solum, na pa yoyotayi ile si i ke idyohilu. ¹⁹ Yulu Poyaya ma, ma koma na ma taki na ma nyoki, lena pa tayanayi maya tam toto si ma ke hilitu na solumyolu. Aaiyee si lampuu mulaa na asayaa pa ceu ke. Ama Iso layatu hula pa teu.

Yesu kalənav ke acaləe
(Luku 10:13-15)

²⁰ Mpyov Yesu suv acaləe nna a taa i wiisa piti tama payale lapu to a nyoma ke kalənav na taji. Mpi to, pa ta layasi tante. I tama-weye si: ²¹ Hai, Colasei nyoma me, ma tam we waiyo. Hai Petesaita nyoma me, ma tam we waiyo ke. Piti tama nna pa lapa-ye me ma heku taa to, ye isu isanto Tiii na Sitaji pa acaləe taa ke paa lapa-ye, isanto paa tema suuu ke layaya wontu isu folatanaa taka na pa pali pa to ke toloma si po holi si pa caa pa layasi tante. ²² Pa to ke ma heeliyi-me si paa holi suulu ke Tiii na Sitaji acaləe nyoma ke Hule kuyaku wule na po keli-me. ²³ Pa kaasuv Kapənahum nya to, n huv si n ka pu na n kaləsana hatoo isotonuv na? Ama paa tisi-ji ke tafe ke tuu tənəsəle səsəle taa. Pa taya pulv piti tama nna pa lapa nya taa to. Ye Sotam ke paa lapa-ye, isanto i ka tapəna sanja. ²⁴ Pa to ke ma heeliyi-me si paa holi Sotam ke suulu ke Hule wule na po keli-me.

Yesu kinj heesuvv tam
(Luku 10:21-22)

²⁵ Waatu inayi Yesu yoyotaa si: Hai, ma Caa, isotaa na ate pa to, ma see-ji. N nmesa tam teneye layatunaa, lena n kuli-tayi piya. ²⁶ Ma Caa, pəpəto fei ma see-ji. Nyā inu nya luyu tu lapəna mpv.

²⁷ Ama ma Caa cela-m pa tənaya. Ye pa taya ma Caa tike nayolu ta nyi Pəyalv. Na po taya Pəyalv tike, nayolu ta nyi Cee toto. Anha, ye Pəyalv nəkəna si i hóləyi wei paasi.

²⁸ Me mpa i kawa na ma səyela nu-me to, ma tənə i kəo ma colə na ma yele na i heesi. ²⁹ I yele na ma taki-meye teu na ma seyesi-meye ma layatu. Pa taya pulv to, ma wena suulu na ma we təpamm, na ma mayamaya i ka heesi. ³⁰ Mpi pa to to, ye ma toka-me i nukile lelej ke, na səyela nna maa suk-me to a fei yuj.

12

Yesu kele kuyaku kvheesuvv tv
(Maləki 2:23-28; Luku 6:1-5)

¹ Pə waalı kə Yesu təkayana təyonaya pee taale natəli tə kin ke kuyaku kuhēesuyv nakvli kv wule. Mprúyú nyəyəsı kpa ı ifalaa, ılena pá svv təyonaya pee pelyv na pá təkı. ² Falisanaa ná mpv, ılena pá yəyətı-sı: Nyəni, nyá ifalaa lakuyv mpi pə feı lapv ke kuyaku kuhēesuyv wule tə yee?

³ Təyaya Yesu cə-we sı: Ye mpv í tá kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyəyəsı pu í na mpa paa we ı cəlv tə? ⁴ I svv İso təyaya taa na í kpaaya potopotonaa mpa paa sı İso tə na í na ı yəlaa pá təy. Pəyele potopotonaa ısu mpv tá kə mpa yəlaa təna ka təy tə. Ama kətəlaa tike ka wenna mpaa sı pá təy-wē. ⁵ Yaa í ta kala Moisi Kusəsutv taa sı kətəlaa ta nyı kuyaku kuhēesuyv ke waatu wei pa təyna təmle lapv ke İso təsēle taa tə. Pəyele nəyəlv u nyənəyı-wē ısu pa wakələyı-kv. ⁶ Ma heeliyi-me sı pulvrv we cəne na pá kəla İso təsēle. ⁷ Pa yəyətı İso Təm taa sı: Kvpantv ke ma səlaa, pə taya kətasi. Ye í ka cəkəna təm tənē tə hıwēe í taa tv yəlaa paneyē kvəntvrv ke yem kə mpv. ⁸ Yvlv Pəyaya mağale kuyaku kuhēesuyv Səsv.

Nkpaləkpekaya tv

(Maləki 3:1-6; Luku 6:6-11)

⁹ Yesu lu təna, ılena í svv Yuta nyəma təkotile natəli tə taa. ¹⁰ Pə pamna nkpaləkpekaya tv nəyəlv ı ka we təna. Mprúyú mpa paa we təna tə pa caakaya pa hiki timpı paa waana Yesu tə. ılena pá pəsı-sı: Ta mpaav taa, paa waası yvlv ke kuyaku kuhēesuyv wule yaa ısəna?

¹¹ Təyaya Yesu pəsı-wē sı: Mə taa awe wəna heu kvlvm təkəy na heu ıni í hotı púyú səsəsv nakvli kv taa kə kuyaku kuhēesuyv wule, na í yele-ı ləsvrv sı pə kə kuyaku kuhēesuyv? ¹² Na yvlv na heu ke we? Təv, ye mpv pa pəsəyı na pá waası yvlv ke kuyaku kuhēesuyv wule mēe.

¹³ ılena Yesu tə nkpaləkpekaya tv ıni sı: Təv, loosi nyá niy.

Nkpaləkpekaya tv loosa ı niy, ılena ı niy məli teu təmmam ısu lələy. ¹⁴ Təyaya Falisanaa polaa na pá caya na pá mağası ısəna paa la na pá kv Yesu tə.

İso təmle tv ləsvrv təm

¹⁵ Yesu nu mpv, ılena í se təna na yəlaa pağale təyı-ı. Ntəna í la na pa təna mpa paa kə kvətətvnaa tə pá hiki alaafəya. ¹⁶ Ama ı kpaala-weyē teu sı: I taa yele na pá nyı ma təv. ¹⁷ Pə lapa mpv sı pá la nti İso kvəyətvtv teləsvlv İsayii ka yəyətvrv tə sı:

¹⁸ İso yəyətıa sı,

ma təmle tv wei ma ləsa təyəlv.

Wei ma səlaa na ma ləyē hēena səsəm tə.

Maa tv ma Feesuyv ke ı taa.

I ka heeli hvvnəv təm ke piitimnaa.

¹⁹ I na nəyəlv pa kaa yoo.

Pəyele pa kaa nu i tanj.

Pa kaa na-i na í laki faaci ke samaa taa ke icate patəma taa.

²⁰ I kaa teesi isəkruluytu tu isəle ke nanjtu.

I kaa teesi teesuyu ke fətəla

wei i kəkə tənna fiyinuyu tə.

Haləna í te siyisuyu təm nyuytu ke kusuytu.

²¹ Katenə təna yəlaa ká tekiyi-i.

Yesu cəw ke i təm tvlaa

(Maləki 3:22-30; Luku 11:14-23)

²² Mpróyó pa kəna Yesu ke iləghilu wei u naaki pəyele u yəgətəxi tə. Uena Yesu la na í ssv yəgətuytu na nav. ²³ Mpróyó piti kra yəlaa təna na pá tə si: Yaa Tafiiti Pəyalu inəghəle?

²⁴ Ama Falisanaa ná kəma na pá nu mpv, uena pá tə si: Aləghaa səsə wei pa yaa si Pesepule tonj ke apalu inə i təghənəghəna aləghaa lempa.

²⁵ Yesu ná cekəna pa taa hwwə, uena í tə-we si: Ye kawulaya í wəe na ka taa yəlaa fei nəghə kulumaya, nəənəw ka yawaya. Na icate í wəe na tə taa yəlaa yaa ye təyaya wenna na ka taa nyəma fei nəghə kulumaya, nəənəw ka yawa. ²⁶ Ye Satanu təghənəxi i ti, uə pə wə isu i kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike nté. Na saa inu i kawulaya nyuytu nté ka isəna? ²⁷ Ye iləghəw Pesepule tonj ke ma lookina aləghaa isu mə huukuytu tə, uə awe tonj ke mə pəyalaa ná lookina pa nyəma? Tənaya mə pəyalaa mpə pa mağamaya paa kəna mə təm. ²⁸ Ama ye Iso tonj taa ké ma lookina aləghaa, uə Iso Kawulaya wə mə tē mə tē ké.

²⁹ Nəghəw kaa pəsi na í ssv yulv tonjtu təyaya si i kuuki i wontu na í ta temi-i nymusi ke həkuytu. Ama i kraa-i ké na í həkə təkənken na pəcó í ssv wontu kuuu ke təyaya taa.

³⁰ Wei i fei ma təw tə, pəntu ké ma kolontu ké. Na wei u səghna-m təwsuytu tə i yaasəxi ké. ³¹ Pə təw ké ma heeliyi-me təfoo si paa yəlaa kwakələm ka təw isəna, yaa paa yəgətə isayatu isu wə, Iso pəsəxi na í hólí-wəyē suulu. Ama wei i ka yəgətə isayatu ke Feesuyu Nanjtu təw tə, pa kaa hólí pəntu ke suulu. ³² Ye wei i yəgətə Yulv Pəyaya má, ma təw ké isayatu, paa hólí pəntu ke suulu. Ama wei í yəgətə Feesuyu Nanjtu təw ké isayatu, pəntu kaa na suulu, paa sanja, paa cele.

Tuyv nyəm na kv pəle kinj

(Luku 6:43-45)

³³ Tuyv í luləxi pee kəpana ke pa tən si kv ké tuyv kəpankv. Na tuyv í luləxi pee asayəe ke pa tən si kv ke tuyv isayav. Pə taya pulv təw, tuyv luluytu kinj ke pa nyəghna-kv. ³⁴ Akala piya mē, isənaya mē mpa í ké asayaa tə í ká pəsi na í yəgətə təm kəpəntu? Pə taya pulv, isəna yulv lotu taa təwəw tə mpróyó i yəgətəyaa hóləxi. ³⁵ Yulvəpan

kupantv lukəna tuu i lotu taa kupantv kinj ké. Uena isayav unu ílé i isayatu luna tuu i lotu taa isayatu kinj. ³⁶ Ma heeliyi-me si Hvule wule paa pəəsi yəlaa na paa heelina pa mayamaɣa pa nəəsi ke paa təmaɣa kpai nyəŋka ŋka pa yəɣota yem tə. ³⁷ Pə taɣa pulv, nyá yəɣotaya taa ké paa nyəna si nyá təm tewa yaa tə səpa.

Piti təmlə nyulvɣv

(Maləki 8:11-12; Luku 11:29-32)

³⁸ M̄p̄óyú Iə Təm seɣesəlaa napəli na Falisanaa napəli pa təma Yesu si: Taca, tə caa si ŋ la-tvɣv piti təmlə natəli na tə ná.

³⁹ Tənaɣa Yesu təma-we si: Kufalan yəlaa asayaa mpa paa tɛŋ Iə na pa taa tə pa caa pá ná piti təmlə natəli. Ie pa kaa na natəli, ye pə taɣa Iə kuyəɣotv teləsulv Yonaasi nyənte. ⁴⁰ Pə taɣa pulv, isu Yonaasi caɣav tinte səsəle lotu taa ké kuyeyɛŋ tooso ké ilim na aho tə, mpv tətəɣə Yulv Pəyaya má maa caɣa tətə tɛ ké kuyeyɛŋ tooso ke ilim na aho. ⁴¹ Ye pə tala Hvule wule Ninifi nyəma ká kv kufalan yəlaa pane pa təm. Pə taɣa pulv, kuyan̄ku pɛle pa nu Yonaasi waasv tə pa yela pa isayatu ke kprakpa ké. Pəyele pulvpu we cəne na pə tɛ Yonaasi unu. ⁴² Na ye pə tala Hvule wule tətə, ilim mpətəŋ tə wulav alv nyəŋ ká kv kufalan yəlaa pane pa təm ke mpi pə tə ílé i ka luna tuu tətə pooluŋ taa na í kəw si i nuku isəna Salvməŋ yəɣotayana nyəm tə. Pəcə pulvpu we cəne na pə tɛ Salvməŋ təcaɣaɣa.

Iləɣv wei pa loowa tə i məlvɣv

(Luku 11:24-26)

⁴³ Waatv wei pá loowa iləɣv, wulaya taa ké i cəki si í heesi. I lanəɣi ⁴⁴ uena í taɣanv i taa si: Maa məli təyaya ŋka ka taa ma luwa təɣə. I takv kele ka taa, ile i ká maɣana pa hasa-ke na pá taɣanv pə tənaya teu, na nəɣəlv fɛi ka taa. ⁴⁵ Pəle tə i puki ké na í caa aləɣaa ləlaa mpa pa kəla inəɣi isayatu təɣə təm naatosompəɣəlaya, na pá kəw na pá caɣa təyaya ŋke ka taa. Uena ləŋ nyəntv náá məli na tə lá sana na nəwəwə nyəntv. M̄p̄óyú pə we na kufalan yəlaa asayaa pane.

Yesu too na i newaa pa təm

(Maləki 3:31-35; Luku 8:19-21)

⁴⁶ Yesu təŋna samaa ke yəɣətənav ke mpv, ile i too na i newaa apalaa nyəma pa tala kele, na pá səŋa awalv na pá caa pa yəɣətəna-i. ⁴⁷ M̄p̄óyú nəɣəlv teləsa Yesu si: Nyá too na nyá newaa pa səŋna nteɣe awalv na pá caa pa yəɣətəna-ŋ.

⁴⁸ Tənaɣa Yesu nəɣə təkpa si: Aweɣe ma too, na mpaɣa ma newaa ye?

⁴⁹ Uena Yesu hólí i ifalaa ke niŋ na i tə si: Ii naa ma too na ma newaa ntə. ⁵⁰ Pə taɣa pulv təw, mpa pa lakv mpi ma Caa wei i we isəta tə i caaki tə, mpeɣele ma newaa na ma toona.

13

Mətutuuna təm
(*Maləki 4:1-9; Luku 8:4-8*)

¹ Mpróyó kuyaku ŋku Yesu kɔla tɔyaga na í polo lum nɔɔ na í caya na í seɣesəɣi. ² Tənaɣa yəlaa kɔta ɪ kin ke səsəm pə fei keesuyɔ. Haləna í kuli na í kpa kpuɔɔyɔ taa na í caya. Na yəlaa náá səŋa lum nɔɔ. ³ Ulena í la-weyɛ faaci ke teu na í seeki-weyɛ isənaa sɪ pá cekəna. Ulena í tɔ si: Tuulu poləna tuutu. ⁴ I tuukaya ɪ mətutuuna ulena, lenna hoti mpaav nɔɔ nɔɔ na sumasi tii na sɪ tɔɔsi-yɛ. ⁵ Mpróyó lenna hota kɔwau tɔɔ timpɪ tetu ta lim tɔ. Ulena a təŋna nyɔu ke tetu we tətayasam tɔ pə tɔɔ. ⁶ Ilim kəma na pə han na pə nyaga məhoo, ulena a wuli, ke a ta hiki tetu sɪ a ka hoosi kupaŋsi tɔ pə tɔɔ. ⁷ Pee lenna náá hoti sɔwa taa na ale a nyɔ isu a ka kuli teu, ulena sɔwa fetɛ-yɛ na a kpisi luluyɔ. ⁸ Ama pee lenna ná hota tetu mɔsɔŋ nyəntu taa na ale á lá teu, lenna náá lulɪ səsəm səsəm, lenna ke maɣana, lenna ke pəcɔ.

⁹ Yesu tɛma mpróyó yɔɔɔtuyɔ ulena í cuyusi si: Ye í ké təm nɪlaa í nu.

Yesu seɣesuyɔ na atuwa nyuyɔ
(*Maləki 4:10-12; Luku 8:9-10*)

¹⁰ Tənaɣa Yesu ifalaa pola ɪ kin na pá pɔɔsi-ɪ si: Pepe tɔɔ ké n tukiyi-weyɛ atuwa ke kutuku?

¹¹ Mpróyó ɪ cɔ-we si: Mɛ pə ha-meyɛ sɪ í nyɪ isətaa Kawulaya təm kɔŋmesətv. Ama pə kaasa lelɔa tɔ, peɛ pa ta hiki tə nyəm. ¹² Pə taya pulv tɔɔ, wei ɪ wɛna tɔ paa sɔɔsi-ɪ na pə tələnɔ-ɪ təhɔ. Ama wei ɪ feina tɔ paa lɛki pəciimaya wei ɪ wɛna tɔ. ¹³ Pə tɔɔ ké ma tukiyi-weyɛ atuwa ke kutuku. Mpi tɔ, pa nyənəɣi paa naa, pa ken ŋkraŋŋ pəyele paa nukɪ, paa cekəɣəna. ¹⁴ Tə maɣamaya ke Isayii ka ná ləŋ na í yɔɔtɪ si:

I ka nu teu yaa, ama í kaa cekəna.

I ká nyəni teu yaa, ama í kaa na.

¹⁵ Pə taya pulv tɔɔ,

yəlaa panɛ pa ləmaɣasɛɛ səpa.

Pa təkɔ pa ŋkraŋŋ,

pa wiisa pa isɛ sɪ pa isɛ í taa na,

pa ŋkraŋŋ í taa nu.

Sɪ pá taa cekəna pə yaasi.

Pə taa kɔɔ pá pəsəna ma tɔɔ.

Na má lá na pə waa-we.

Isə yɔɔtəna mpu yoo.

¹⁶ Ye mɛ ilɛ, mə nu leɛŋ ké. Pə taya pulv tɔɔ, mə isɛ naaki na mə ŋkraŋŋ nukɪ. ¹⁷ Ma heeliyi-meyɛ tampana təfoo sɪ Isə kuyɔɔtɔtv teləsəlaa paɣalɛ na Isə yəlaa taa paɣalɛ nyula teu sɪ pá ná mpi í naaki isəntɔ tɔ, pa ta na. Pa nyɪlaa sɪ pá nu nti í nukɪ isəntɔ tɔ, pa ta nu.

Yesu kilisuyu ke mätutuuna hōwēē
(*Malaki 4:13-20; Luku 8:11-15*)

¹⁸ Tōv, pānentē ī yele na mā kilisi-mēyē isō wei ma sēē-mēyē mpu tō ī hōwēē ilē. ¹⁹ Mpa pa nukī Isō Tōm na pā ta cēkōna-ti tō pa wēē kē isū mpaav kpeēja tetv nti tō tō mätutuuna hotaa tō. Isayatu tv tēhēgi kpakpaa kē na ī lāsī tōm nti pa nu mpu tōyō pa taa. ²⁰ Lēlaa nā wē isū kwav tō tō timpi pee lēna hotaa tō. Pēlēyēē mpa pa nukī Isō Tōm na pā mv-tēgi kpakpaa na lahholūmīē. ²¹ Paa yeki sī tō sūna-wēyē teu. Pa tōkēgi-tēgi tātantaa. Saa wei wahala nōyōlv ī kā tala, yaa Isō Tōm tō konyōj tōyō ka kōō, ilēna pā lū Isō sēēv taa kē kpakpaa. ²² Lēlaa nā nōyōsēna wēna a hota sōwa taa tō. Mpi tō, pa tēj Isō Tōm nuw ilēna atē cānē kulapōtv nōyōsēē na wēnav konyulōyōv puyusi-wē na pō kv tōm ntēgi pa taa, na tō cāj tō kpisi lōlvōv. ²³ Pō kaasa pee lēna nā hota tetv mōsvōj nyōntv taa. Añhaa, aē a wēnna ntē isū yōlaa mpa pa nukī Isō Tōm na pā cēkōna-tēgi teu na pā lōlvōgi pee tō. Lēlaa kē sōsōm sōsōm, lēlaa kē māyāna, na lēlaa kē pōcō.

Nyutu isayatu

²⁴ M̄pōyō Yesu tasa-wēyē isō sēēv tōtō sī: Isōtaa Kawulaya nōyōsēna isēna tōyōlv. Apalv nōyōlv ī tuuna ī halēm na ī tēē. ²⁵ M̄pōyō ī kolontu kēesa ahoō hēka kē waatu wei yōlaa tēna tookāyā tō, ilēna ī tuu nyutu isayatu kē kutōyōv hēkv na ī tēē. ²⁶ Pō kōma na kutōyōv kōlī na kv pū, ilēna pā tuti nyutu isayatu tōlē tōtō. ²⁷ Tēnaya taalē n̄tē tō tv pōyalaa pōōsa-ī sī: Tacaa pō taya kutōyōv kē n ka tuu nyā taalē taa? Pō lapa isēna na nyutu isayatu sītī pō hēkv taa? ²⁸ Tēnaya pa caa cō-wē sī: Ma kolontu nōyōlv ī lapōna mpu. M̄pōyō apalv inī ī pōyalaa mpē pa pōōsa-ī sī: Tō polo na tō kpēsī nyutu isayatu nti? ²⁹ Ilēna apalv inī ī cō-wē sī: Aai, ī taa kpēsī. Yē ī tōma sī ī kpēsēgi-ti, ntanyī pū kpejna kutōyōv na pō kpēsī. ³⁰ ī yele na pō tēna pō kpeñtī puw kē mpu, halēna pō tala kv̄m. Pō tala kv̄m ilē maa hēeli kv̄ntaa sī pā caalēna nyutu isayatu kē sētōyōv na pā hōkō-ti tēcāpī tēcāpī, na pā tv kōkō. Ilēna pōcō paa kpaḡa kutōyōv na pā tv ma kprou taa.

Sōyā pile tōm

(*Malaki 4:30-32; Luku 13:18-19*)

³¹ M̄pōyō Yesu tasa-wēyē kēēsōyōv sī: Isō Kawulaya wēē kē isū yōlv tuukuyō sōyā pile kē ī halēm taa tō. ³² Wontu pee tēna taa n̄tē tō kōlēna wēēv tēminimīni. Ama tō tēj nyōv tō tō pūkī tōyōv kē na tō kōlī tuusi lēnsī. Halēna sumasī kōj na sī tōyī tana kē kv pilīḡasī tōō.

Potopoto taa kv̄kvsōm tōm

(*Luku 13:20-21*)

³³ Μήρύγύ Yesu tasa-weyε heeluyu si: Isōtaa Kawulaya nəḡəsəna ké isu alu maḡasuyu molum ke cəmse təpam, na í kpaḡa kəkusom ke pəco na í tu na í huḡuti, na pə təna pə kpa təfuu təḡo.

*Yesu tukuyu ke atuwa
(Maləki 4:33-34)*

³⁴ Təmnəa pəne, Yesu yəḡotəḡa-weyε samaa taa tə na atuwa ké. I ta seḡesi-weyε natələyi yem na í ta keesəna pulv. ³⁵ I lakəḡa mēpūyó si pə la nti Isə kuyəḡotutu teləsulv ka yəḡotaa tə si:

Atuwa ke maa yəḡotəna-wε.

Maa heeli-weyε təmnəa mpa paa wε

uḡmesav ke hatoo antulinya lapv waatu tə.

Yesu kilisuyu ke nyutu isayatu təm hwwe

³⁶ Μήρύγύ Yesu yela samaa na inu í polo təyḡa. Ulena i ifalaa polo i kin na pá təm-i si: Kilisi-tuyv haləm taa nyutu isayatu nti tə təm na tə nu.

³⁷ Tənəḡa Yesu cə-wε si: Kutəḡov tuulu nté Yulv Pəyḡa ma. ³⁸ Na antulinya ineyele taale nté. Na mpi pa tuuwa təḡole mpa pa ké Isə Kawulaya nyóma tə. Nyutu isayatu nté mpa pa ké Isayatu tv nyóma tə. ³⁹ Kolontu wei i tuu nyutu nti təḡole Uḡov. Na kumtv waatu keke antulinya tem. Isətaa tillaa nté kuntaa. ⁴⁰ Isu pa təssuyv nyutu na pá tv kəkə tə, mēpūyó pu la antulinya tem waatu. ⁴¹ Yulv Pəyḡa má maa tili ma isətaa tillaa, na paa ləsi ma Kawulaya taa ké mpa pa tusiḡi lelāa ke isayatu lapv taa na mpe pa maḡaməḡa pa laki mpi pə fei teu tə. ⁴² Na pá tv-weyε kəkə səssəḡka taa timpi paa casəḡi kapusi na pá nyasəḡi pa təḡi kela tə. ⁴³ Na saa inu mpa pa nukəna Isə tə, pele paa tee kəkə ke pa Caa Kawulaya taa isu ilim. Ye í ké nulaa í nu.

Kvpam mpi pə ḡmelaa tə

⁴⁴ Isətaa Kawulaya wεε ké isu pa ḡmesuyv liyitihutəḡa puluyv tetv tee, na nəḡolv kəcə na í hii-wi, na í taḡani-wəḡi ḡmesuyv ke teu. Ulena í teena lanḡhulomle na í polo í pεeti pə təna mpi i wena tə na í kəcə í yana tetv nti tə.

Luluyv kupaḡkv təm

⁴⁵ Isətaa Kawulaya wεε ké isu payatolv wei i pεekəḡi lutv kupaḡntv tə. ⁴⁶ Waatu wei i suliyina nakolv ulena í pεeti pə təna mpi i wena tə na í yana-kv.

Kvpama na asayaa pa fayav

⁴⁷ Isətaa Kawulaya wεε ké isu pa petuyv tiina puluyv ke lule taa na pə kpa tiina ke yem yem tə. ⁴⁸ Puluyv suyi ulena tiina kpalaa hə-kv na pá luna kpeḡə, na pá cəḡa na pá təssı mpi mpi pə wε teu tə na pá tv təkə taa. Pə kaasəḡi mpi pə fei teu tə, ulena pá mələna na pá pεti lom taa. ⁴⁹ Mpv tətəḡo pu la antulinya tem

wule. Isətaa tillaa ka kəə na pá təəsɪ kʊpama. ⁵⁰ Pə kaasəyi asayaa ilena pá tu kəkə səsəŋka taa. Tənaɣa paa casəyi kapusi na pá nyasəyi pa təyi kela.

Kvpantv kvpəntv na kvfatv

⁵¹ Ḿpóyó Yesu pəəsə-wɛ sɪ: ɪ cekəna təm nti tə təna na? Ilena pɛle pa cə sɪ: ɛɛ, tə cekənaa.

⁵² Tənaɣa ɪ təma-wɛ sɪ: Ye Isə Təm seɣesəlv nəɣəlv ɪ pəsə isətaa Kawulaya taa ifəlv, ɪ wɛɛ ké ɪsu təyaya tu kʊpaŋ wɛɪ ɪ ləsəyi ɪ wontu təsule ke kvfatv na nti tə taanɣaa təɣə waatv waatv təɣə.

Nasaletɪ nyəma kisuyɪ ke Yesu
(*Maləki 6:1-6; Luku 4:16-30*)

⁵³ Yesu təma-wɛɣe ɪsənaa panɛɣe sɛɛv, ilena í kʊli təna ⁵⁴ na í polo ɪcate nte tə taa ɪ ka puwa tə, na í sʊv təna Yuta nyəma təkotile taa na í seɣesəyi. Tənaɣa ɪ nyəm lapa mpa paa wɛ təna təɣə piti, na pá təŋ sɪ: Leye ɪnɛ ɪ hika nyəm pənɛ ɪnɪ pə taka? Leye ɪ hikina piti təma lapv toma? ⁵⁵ Pə taya kaafənta pəyalv ɪlé taa? Pə taya Malɪ lələna-i? Pə taya ɪ newaa nté Saaki na Yosɛɛfv na Siməŋ na Yuti? ⁵⁶ Pəyele ta na ɪ newaa alaa nyəma tə wɛnna. Leye ɪ hikina toma anɛ ɪnɪ?

⁵⁷ Pə tənaɣa mpv pə lapa pa laŋa ke kpʊsəŋ, na pá kpisi Yesu təm mʊyʊ. Tənaɣa Yesu təma-wɛ sɪ: Isə kʊyɔɣətʊtv tələsʊlv ta laŋ sam ke tiili ye pə taya ɪ mayamaɣa ɪ ɪcate taa, na ɪ təyaya nyəma hɛkʊ.

⁵⁸ Yesu tá pəsɪ na í lá piti təma ke mawaa nəɣəlvʊv tənaɣa pa ta tu Isə ké naani tə pə təə.

14

Lvm Səlv Yohaani kʊyʊ
(*Maləki 6:14-29; Luku 9:7-9*)

¹ Waatv ɪnɪ ɪ taa ké Kalilee kvfənɛɛ Heləti nu Yesu taŋ. ² Ilena í yɔɣətɪ ɪ təmle nyəma kiŋ sɪ: Lvm Səlv Yohaani ɪlé ɪ taɣanna fem. Pə təə ké ɪ pəsəyi na í lakɪ piti təma.

³ Kʊpam Heləti ɪnɪ ɪ ka təmna sɪ pá kpa Yohaani na pá həkə-i na pá tu-i saləka taa. Pə taya pulv təə ké Heləti lapa mpv, ɪ ka kpaɣa ɪ taalv Filipv əlv Helətiyatɪ ké, ⁴ na Yohaani yɔɣətɪ-i sɪ: Pə ta mʊna sɪ ɪ la Helətiyatɪ ke əlv.

⁵ Tənaɣa Heləti nyulaa sɪ ɪ kʊyɪ Yohaani. Ama ɪ nyanɣayana Yuta nyəma. Mpi tə, pɛle pa mayamaɣa pa nyənaya-i Isə kʊyɔɣətʊtv tələsʊlv ké.

⁶ Ḿpóyó Heləti ləlvʊv acima wule Helətiyatɪ pɛlə polaa na í paaki mpa pa yaa təɣəv tə pa ɪsentaa. Tənaɣa pə lapa Heləti ke leleŋ. ⁷ Haləna í yətətɪ na í tuu sɪ: Paa mpiyi n sələma-m maa ha-ŋ-wɪ. ⁸ Ilena ɪ too seɣesɪ-i sɪ: Polo sɪ í ha-ŋ Lvm Səlv Yohaani nyʊyʊ ke nyənaya taa.

⁹ Μρύγυ wulav lanje wakelaa. Ama isu i ka tema tuunav ke i moulaa isentaa ile, pə fei si i ká kisi. ¹⁰ Tənaγa i kusa yolv na i polo í seti lum solv Yohaani nyovv ke saləka taa. ¹¹ Na pá tukovv nyənaya taa na pá cela pəeliya ηke, na ká polo ká cela ka too. ¹² Μρύγυ Yohaani ifalaa kəma na pá kpaγa-i na pá polo pa pi. Ilena pá polo pá keesi Yesu ké isəna pə lapa tə.

Yəlaa iyisi kakpası caləsvyv

(Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)

¹³ Yesu nu təm tənə, ilena í svv kpulovv na í tee i tike ke kreenja. Samaa nu mpv, ilena pá luna acaləe taa na pá maləγi lum na pá təηəγi Yesu waali. ¹⁴ Yesu luna kpulovv taa na í ná yəlaa ke səsəm ke mpv, ilena pa təm lapı-i pətətəle na í waa pa kətəntvnaa.

¹⁵ Pə kəma taanaya, ilena Yesu ifalaa polo na pá təmı-i si: Cəne ké nyutv taa ké na ilim tema. Təγəni yəlaa pane na pá polo acaləe taa na pá ya kətəγəv na pá təγə.

¹⁶ Tənaγa Yesu cəwa i ifalaa si: Yəlaa í taa nəki teeν, mi hana-weγe təγənaγa ke mə mayamaγa.

¹⁷ Tənaγa Yesu ifalaa cəwa si: Ntəη potopotonaa kakpası na tiina naaleγe tə wəna yaa. ¹⁸ Μρύγυ Yesu təma ifalaa si: I kəna potopotonaa kakpası na tiina naale inı.

¹⁹ Ilena Yesu heeli yəlaa si: I caya atəγe nyutv təə. Tənaγa i kpaγa potopotonaa kakpası na tiina naale inı, na í teki isə na í sēe Isə ké í na təmlə. Ilena í faya-we na í cela i ifalaa si pá tala samaa inı. ²⁰ Μρύγυ pa təna pa təγaa na pá haya na pə kpisi həγəlası, haləna i ifalaa koti-sı na sı su təkəη naanəwa na naale. ²¹ Pəyele mpa pa təγə mpv tə pa nyəη tala isu iyisi kakpası. Alaa na piya pa paasi.

Yesu təntə ke lum təə

(Maləki 6:45-52; Yohaani 6:15-21)

²² Μρύγυ Yesu təma i ifalaa ke pə waali ké kpaκpa a si: I svv kpulovv na í tee-m nəγə na í tesı kvtəη ləηkv. Ilena inı í saali təna na í paasəna samaa yasovv. ²³ Yesu tema samaa ke yasovv, ilena í kpa pəγv nakvı kv təə ké i tike sı i sələməγi, haləna ahoο caη na a yu-i tənaγa i tike. ²⁴ Saa inəγi mpv tə na kpulovv náá tema pote ke poolvη ke lum həkv taa na lum hola tan-kv. Mpi tə, heelim makı tulvηa ké na pə mələγəna-we na waali waali. ²⁵ Μρύγυ Yesu təma lum təə na í puki i ifalaa kiη. Waatv inı tə pə wəsəna kampaanη koou ke mpv. ²⁶ Pa ná i təη lum təə, ilena səγəntv kpa-weγe səsəm sı asənaalu ké, na pá svv kapusi mapv. ²⁷ Ama i təma-weγe kpaκpa a si: I təki tənəη, maγa, í taa nyá.

²⁸ Tənaγa Piyee təma Yesu si: Taca a, ye nyaya tampana, tə sı má tə lum təə na má kəə nyá kiη. ²⁹ Μρύγυ Yesu təma-i si: Ee, kəə.

Tənaɣa Piyee lu kpuɓɓu taa na í sɔv lɔm tɔɔ ké tɔntɛ na í puki Yesu kin. ³⁰ Ama Piyee kɔma na í ləmaɣasɛɛ polo heelim kin, ilena sɔɣɔntu kra-i. Tənaɣa pə sɔv-i tisuɣu ke lɔm tɛɛ na í kiisi si: Hai, Taca, ya-m.

³¹ Ilena Yesu siisi kpaakraa na í kra í nin taa na í pɔɔsi-i si: Pepe tɔɔ ké n lapa sika. Ama n ta tɛ nyá taa na Isɔ na pə tɔɔ yoo.

³² Mɔrɔ́yú pa naale pa kra kpuɓɓu taa, ilena heelim hɛɛ tɔli. ³³ Tənaɣa Yesu ifalaa mpa paa wɛ kpuɓɓu taa tɔ pa lunɗa akula ke í tɛɛ na pá tɔm-i si: Tampana n ké Isɔ Pəyaya.

Yesu waasɓɓu ke kɔtɔntɔnaa ke Kenesaletɔ
(Maləki 6:53-56)

³⁴ Yesu na í ifalaa pa tɛsa tɛsɓɓu ke lɔm, ilena pá tala Kenesaletɔ tetu taa. ³⁵ Təna nyəma nyəma si Yesu, ilena pá heeli na pə teləsi təmaya pa tetu təna taa si Yesu kɔma. Ilena pá kɔna-i kɔtɔntɔnaa mpe pa təna. ³⁶ Na pa wiikayana-i si í yele na pá tokina í kra i ntɔmpee maɣamaya. Na pa təna mpa pa tokina í kra i ni tɔ pə waa-wɛ.

15

Falisanaa kuɣɛsətu ke kɔtasi tɔɔ
(Maləki 7:1-13)

¹ Mɔrɔ́yú Falisanaa na Isɔ Təm sɛɣɛsəlaa luna Yosalem na pá kɔɔ pá maɣana Yesu, na pá pɔɔsi-i si: ² Pepe tɔɔ ké nyá ifalaa naa təɣayi isəna ta caanaa suwa si pá laki tɔ? Pə taya pɔlv, paa saɣayi isu Isɔ sɛɛtu taa pə wɛɛ si yulv ká la na pəcɔ́ í tɔɣɔ tɔ.

³ Mɔrɔ́yú Yesu ná pɔɔsa-wɛ tɔtɔ si: Pepe tɔɔ ké me mə yeki Isɔ kuyɔɣɔtutu ke təɣɔv na í təɣayi mə maɣamaya mə kuɣɛsətu?

⁴ Isɔ ka yɔɣɔta si: Se nyá caa na nyá too, na tɔtɔ si: Ye wei í tɔv í caa yaa í too, isu pa kv-i. ⁵ Ama me mə sɛɣɛsəxi si yulv pəsəxi na í heeli í caa yaa í too si: Mpi ma ləsa ma wɛnav taa na má tena-me tɔ pə pəsa kvhaham mpi pə ké Isɔ nyəm tɔ. ⁶ Saa inu pə fɛi si í tej í caa tɔtɔ. I tá ná timpɔ́ í wakələxi Isɔ Təm na í təɣayi mə maɣamaya mə kuɣɛsətu tɔ. ⁷ Cɛsəlaa me, Isɔ kuyɔɣɔtutu teləsɔlv Isayii ka nawa mə təm ké təkɛlekele na pəcɔ́ í ŋmaa-təxi í takəlaya taa si:

⁸ Nɔɣɔ taa ké yəlaa panɛ pa saɣi-m yem.

Paa caa-m paa pəcɔɣɔ hatoo pa taa.

Isɔ yɔɣɔtəna mpv.

⁹ Pa sɛɛki-m yem ké.

Pa kraɣa yəlaa kuyɔɣɔtutu na

pá sɛɣɛsəxi isu Isɔ nyəntu.

Mpi pə laki yulv ke isayav tɔ
(Maləki 7:14-23)

¹⁰ Pəle pə waalı Yesu yaa samaa na í tə-wə si: ǀ nu təm təne na í nyi si ¹¹ mpi pə sʉʉki yulv nəɣə taa tə pu laki-i isayav. Ama mpi pə lukəna yulv nəɣə tə mpi pə lakəna-i isayav.

¹² Mǃpǃyú Yesu ifalaa pola i kin na pá tǃm-i si: Ntəŋ n yəɣəta mpv tə n nawa si pə ta la teu ke Falisanaa?

¹³ Mǃpǃyú Yesu cə-wə si: Ma Caa wei i wə isətaa tə ye i ta sə tɣv ŋku, paa kpeɣi-kɣv na pá peti. ¹⁴ ǀ yele pəle, pa ké mpa pa húlǃyí ləlaa ke mpaav na pǃcǃ mpe pa mayamaɣa pa ise u naa təɣə. Ye yulvm həŋ yulvm ləlv, pa təna paa kpeɣti na pá hoti pǃyú taa ké.

¹⁵ Tənaɣa Piyee tǃma Yesu si: Kilisi-tɣv ituule təne tə hʉwɛɛ.

¹⁶ Tənaɣa Yesu tǃma si: Pə kpeŋna-mə mə ta cekəna-təɣəle? ¹⁷ ǀ ta nyi si pə təna mpi pə sʉʉki yulv nəɣə taa tə, pə tiiki i hiluyv taa na pə te tə pə lukəna i tapɣv? ¹⁸ Ama mpi yulv nəɣə ná yəɣətəyi tə hatoo i lotu taa ké pə lukəna, na mpv pə lakəna yulv ke isayav. ¹⁹ Pə taya pulv tǃə, yulv lotu taa ké isayav hʉwɛɛ caaləyi na a pukina-i yulvkule na wasaŋkalətv na asilima lapv taa, na ŋmuləm na kaloolaya na yəlaa cayanav taa. ²⁰ Mpi pə laki yulv ke isayav təɣəle. Ama si ń təɣə na ń tá saŋ nyá niŋ isu yulv ká la Iso seev taa na pǃcǃ í təɣə tə, pəle pu laki yulv ke isayav.

Kanaaŋ alv təm

(Maləki 7:24-30)

²¹ Yesu lu təna, ǀena í polo tetv nti tə wə Tiii na Sitəŋ pə cǃə tə tə taa. ²² Pə pamna Kanaaŋ alv nəɣəlv i ka wə tetv nti tə taa. Mǃpǃyú alv inu i kǃma Yesu kin na í wiina-i na nəɣə sǃsəɣa si: Tafiiti Pəyalv Tacaa, nyəni ma pətəətəle. Ma pəelə hiina alɣaa na pə tǃka-i teu.

²³ Ama Yesu ta cə alv inu si pulv. Tənaɣa Yesu ifalaa polaa na pá tə Yesu si: Təɣəni-i, i kələyi ta ŋkraŋŋ təkɣv na í təŋəyi-tv. ²⁴ Tənaɣa Yesu heela-i si: Iseɣeli yəlaa mpa pa lepa isu heen tə pa waalı ké ma kǃma. ²⁵ Ama alv inu i kulaa na í kǃə í sopi Yesu tɛɛ na í tə si: Hai, Tacaa, waasi-m. ²⁶ ǀena Yesu náa cə alv inu si: Pə ta mvna si pá kpaɣa piya təɣənaɣa na pá tv hasi. ²⁷ Mǃpǃyú alv inu i tǃma si: Hai, ma cɛ, paa na mpv hasi təŋəyi na si tǃsəyi mpi si nyǃma tǃki na pǃ putətəyi atə tə mɛɛ.

²⁸ Mǃpǃyú Yesu tǃma-i si: Pʉwɛ, alv nyá, nyá naani tǃəwa yoo. Mpi n caa tə n ka na-wi. Tənaɣa i pəyaya hika alaafəya ke kpaɣaa.

Yesu waasvɣv ke kʉtəntvnaa pəɣale

²⁹ Mǃpǃyú Yesu kula təna na í polo Kalilee tenku nəɣə, na í kpa pɣv nakuli kv tǃə na í caya. ³⁰ Na yəlaa samaa samaa kǃə i kin na pá kpeŋna kʉtəntvnaa ke pəɣale mpa pa təŋ tala tə na yulvmaa na acamaa na kamumusi na kʉtəməŋ lələŋ nyǃma tǃtə. Pa pona kʉtəntvnaa mpe na pá su-wɛɣɛ Yesu kin, ǀena Yesu la na pá

hiki alaafəya. ³¹ M̄p̄r̄ȳ p̄ lapa yəlaa ke piti ké isəna kamumusi s̄u yəḡəṭȳ na acamaa hiki toma na tala t̄ntaa n̄á t̄n̄ teu na yulmaa n̄á s̄u nau t̄. T̄n̄aya pa s̄u lseyeli l̄ə ké sam.

*Yəlaa iyisi liyiti caləsvȳ
(Maləki 8:1-10)*

³² M̄p̄r̄ȳ Yesu yaa i ifalaa na í t̄o si: Yəlaa pan̄e pa t̄m w̄e-m p̄ət̄ət̄e. I nȳni, k̄yeȳ tooso k̄əb̄ pa w̄e ma kin̄ c̄n̄e na pa k̄t̄əḡu t̄ema. P̄əȳe ma luȳ f̄e si má ȳele na pá k̄p̄ena nȳḡəsi, pá taa k̄ə na pá k̄p̄isi t̄n̄əḡ ke m̄paas̄ taa.

³³ T̄n̄aya i ifalaa p̄əḡəsa-i si: Nyut̄u taa c̄n̄e, leȳe tu hiki t̄əḡn̄aya na t̄é c̄ela samaa in̄e i taka?

³⁴ Ūena Yesu p̄əsi-w̄e si: Potopotonaa is̄n̄aya í w̄ena? Ūena p̄e si: Potopotonaa naatosomp̄əḡəlaya na tiinisi ke p̄əc̄.

³⁵ M̄p̄r̄ȳ Yesu heela samaa si: I c̄aya at̄e. ³⁶ T̄n̄aya Yesu k̄p̄aya potopotonaa naatosomp̄əḡəlaya in̄i na tiina an̄i, na í s̄e l̄ə ké í na t̄əml̄e na í c̄əli, na í c̄ela i ifalaa na p̄e pá tala samaa. ³⁷ M̄p̄r̄ȳ pa t̄na pa t̄ḡaa na pá haya. Ūena i ifalaa koti h̄əḡəlas̄i n̄si si k̄p̄isaa t̄o na p̄ə su t̄əḡn̄ naatosomp̄əḡəlaya. ³⁸ P̄əȳe m̄pa pa t̄ḡaa t̄o pa w̄e yəlaa iyisi liyiti ké, alaa na piya pa paasi. ³⁹ Yesu t̄ema samaa in̄əḡi yas̄ȳ ūena í k̄pa k̄p̄ul̄ȳu taa na í t̄e Makatan̄ t̄et̄u taa.

16

*Waat̄v̄naa c̄ek̄ənav
(Maləki 8:11-13; Luku 12:54-56)*

¹ M̄p̄r̄ȳ Falisanaa na Satusee nȳəma pa k̄əma Yesu kin̄ na pá t̄m̄-i si: La piti t̄əml̄e nat̄əli na p̄ə h̄úli si nȳá t̄n̄ luna l̄ə kin̄. Pa kuuk̄aya Yesu n̄əḡ ke k̄okuu ké. ² T̄n̄aya Yesu c̄ə-w̄e si: Ilim̄ í k̄əma t̄ȳu na is̄əṭ̄l̄n̄as̄i s̄eewa, í t̄n̄ si: Cele is̄əṭ̄aa k̄á c̄e t̄n̄an̄ḡ. ³ Na ye tan̄ḡ t̄əhulu ké p̄ə s̄eewa na p̄ə w̄e t̄əsut̄ii, i t̄n̄ si: T̄e k̄á k̄ə saḡa. M̄pi t̄o, is̄əṭ̄n̄ȳu s̄eewa na p̄ə w̄e s̄əkr̄et̄ȳu. P̄ə lapa is̄əna na í nȳḡ m̄pi m̄pi p̄ə lak̄i is̄əṭ̄n̄ȳu taa t̄o, na u nȳḡ m̄pi p̄ə lak̄i k̄yeȳ in̄e i taa t̄o. ⁴ K̄ufalan̄ yəlaa asayaa m̄pa paa t̄n̄ l̄ə na pa taa t̄o pa p̄eek̄əḡi si pá la-w̄eḡe piti t̄əml̄e. Ama pa kaa na piti t̄əml̄e nat̄əli se. Ye p̄ə t̄aya Yonaasi nȳənt̄e.

I ȳḡəṭ̄a m̄p̄u, ūena í ȳele-w̄e na í t̄e.

*Falisanaa na Satusee nȳəma pa k̄ok̄us̄m̄
(Maləki 8:14-21)*

⁵ Yesu ifalaa k̄əma na pá t̄e si l̄um̄ k̄ot̄n̄ l̄n̄ḡ t̄ə, ūena pá s̄ə potopotonaa k̄p̄aȳav. ⁶ M̄p̄r̄ȳ Yesu t̄əma-w̄e si: I la laakali na Falisanaa na Satusee nȳəma pa k̄ok̄us̄m̄.

⁷ Ūena Yesu ifalaa s̄u t̄əmaȳa t̄m̄ si: T̄ə ta k̄p̄aya potopotonaa t̄əḡ i ȳḡəṭ̄əḡi m̄p̄u.

⁸ Yesu nu nti pa tɔŋna yɔɔtɔyɔ ke mpu tɔ, ɔlena í pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ kɛ í tɔŋ si í feina potopotonaa tɔ pɔ tɔɔ? Ama í ta te Iso na mɔ taa na pɔ tɔɔ yoo. ⁹ Halɛna saŋa í tá cekɛna kɛle? I tá tɔɔsi potopotonaa kakpasí wei ma faɣaa na apalɔnyɔɔŋ iyisi kakpasí tɔɔ tɔ í tɔɔ? Na tɔkɔŋ isɛna pɔ kpisaa na í kpaɣa tɔ, í sɔɔ ílé í nyɔyɔ na? ¹⁰ Na í ta tɔɔsi tɔtɔɔ potopotonaa naatosompɔɔɔlaya wei ma faɣaa na apalɔnyɔɔŋ iyisi liyiti tɔɔ tɔ ílé í tɔɔ? Na tɔkɔŋ isɛna pɔ kpisaa na í kpaɣa tɔ, í sɔɔ ílé í nyɔyɔ na? ¹¹ Isɛnaya pɔ lapa na í ta cekɛna si pɔ taya potopotonaa tɔm ke ma yɔɔtɔyɔ? I taa ye le na Falisanaa na Satusee nyɔma kɔkɔsum sɔv-mɛ.

¹² Waatu inayi Yesu ifalaa cekɛnaa si pɔ taya kɔkɔsum mayamaya tɔm ke Yesu yɔɔtaya. Ama Falisanaa na Satusee nyɔma pa kɔsɛɛsɔv ke í tɔŋ.

Piyee hɔlvɔv si Yesu kɛ Mesii
(Malaki 8:27-30; Luku 9:18-21)

¹³ Mpuɔyɔ Yesu pola Sesalee Filipu tetu taa kɛ tiili. ɔlena í pɔɔsi í ifalaa si: Yɔlaa tɔŋ si Yɔlv Pɔyaya má ma kɛ awe?

¹⁴ Mpuɔyɔ pɛle si: Pa tɔŋ si n kɛ Lɔm Sɔlv Yohaani. Lɛlaa si Ilii kɛ, na lɛlaa si n kɛ Selemii yaa Iso kɔyɔtɔv telɛsɛlaa taa nɔɔlv. ¹⁵ Tɛnaya Yesu pɔɔsa-we si: Na mɛ se, mɔ huukɔ si ma kɛ awe?

¹⁶ Mpuɔyɔ Simɔŋ nɔɔ tɔkpaɔv si: N kɛ Iso weesuɔv tu Pɔyalv Mesii.

¹⁷ Tɛnaya Yesu tɔma-í si: Yohaani pɔyaya Simɔŋ, n nu lelen kɛ. Mpi tɔ, pɔ taya yɔlv cɛpɛna-ŋ tampana anɛ. Ama ma Caa wei í we isɔtaa tɔɔ. ¹⁸ Na má, má heeliyi-ŋ tɛfoo si nyá hɛte yɔɔtɔyɔ si, Pɔle, na pɔle nyá nyá tɔɔ kɛ maa si ma yɔlaa kpekɛle. Na sɛm kaa pɛsi na pɔ la-weyɛ pulv cɛcɛka. ¹⁹ Maa cɛle-ŋ isɔtaa Kawulaya saafɔnaa. Na mpi n kaa ha mpaav ke atɛ cɛne tɔ, pɔ kaa na mpaav ke isɔtaa. Na mpi n ká ha mpaav ke atɛ cɛne tɔ, pu hiki mpaav ke isɔtaa.

²⁰ ɔlena Yesu kpaali í ifalaa si: I taa heeli nɔɔlv si ma kɛ Mesii.

Yesu sɛm na í fem pɔ tɔm
(Malaki 8:31-9:1; Luku 9:22-27)

²¹ Pɔ kpaɣav waatu iní tɔɔ Yesu sɔv í ifalaa ke heeluɔv tɛfoo si: Pɔ weɛ si má polo Yosalem na nyɔyɔ nyɔma na kɔtɛlaa sɔsaa na Iso Tɔm sɛyɛsɛlaa pá tv-m kɔnyɔŋ ke tɛnaya sɔsɛm. Paa kv-m, na maa fe pɔ kɔyɛɛŋ tooso wule.

²² Mpuɔyɔ Piyee yaa Yesu na í luna kpeɛŋa na í tɛkɔ-í-tɔ, si: Aai Taca, Iso í taa ye le na tɛle tɔ kɔɔ.

²³ Tɛnaya Yesu pɛsaa tɔkpeɛv na í tɔ Piyee si: Sataní tɛɛ ma tɔɔ. Isayav taa kɛ n caa n tusi-m. Nyá huweɛ ta ke Iso nyɛna, yɔlaa nyɛna kɛ.

²⁴ Pəle pə waali, ilena Yesu pəsəna i ifalaa təə si: Ye wei i caa si i tərj-m pəntu i la i tərj awusa na i səxəli i səm tesika na i tərjəxəna-m. ²⁵ Pə taya pəlv, ye wei i pəkəxi i weesuyu təcūtutu i tərjəna sərv. Ama wei i lapa i tərj awusa ke ma təə, pəntu ká hikina weesuyu. ²⁶ Ye yəlv pəsaa na i hiki antulinya nyəm təna ilena inu i si, i kawaaya nté we? Pəlvəv wée mpi yəlv ká kraya na i layasəna i weesuyu tə? ²⁷ Mpi tə Yəlv Pəyaya má, maa kraya ma Caa teeli na má na ma isətaa tillaa tə kəə na má feli paa wei ké isəna i kulapətv wée tə. ²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəxi, mpa pa we cəne tə pa taa lelāa ká ná Yəlv Pəyaya má na má kəŋ isu wulav səsə na pécó pá si.

17

Yesu isentaa layasvɣv

(Maləki 9:2-13; Luku 9:28-36)

¹ Kuyeeŋ naatoso tēewa, ilena Yesu kraya Piyee na Saaki na ilé i neu Yohaani na pá polo puyv kəkəlvəv nakəli kv təə ké pa tike. ² Tənaɣa i layasa pa isentaa ké kprakpa, na i isentaa tee kəkə. ³ Mpróyú i ifalaa tooso inu i na Moisi na Ilii, na pá na Yesu pá yəxətəxi. ⁴ Tənaɣa Piyee təma Yesu si: Taca, isu tə wəv cəne isəntə tə pə wə teu napələxi te. Ie ye n caaki maa siki coka tooso. Nyaya lente, Moisi ke lente, na Ilii ke lente.

⁵ Piyee tərjəna mpróyú yəxətəvɣv ilə isəŋmuntəvɣv kuhəlvəlvəv laula nəxəlv i kəmayale na i takı-wə. Na pá nu pə yəxətəxi ŋmuntəvɣv ŋkv kv tēe si: Ma luyv tēe Pəyaya ŋka ma lanje həlvəməna səsəm təxəlv. I nuna-ke.

⁶ Yesu ifalaa nu təm təne, ilena səxəntəv kpa-wəxə səsəm na pá hoti pa nəəsı təə. ⁷ Mpróyú Yesu polaa na i tokina-wə na i tə si: I kvli, i taa nyá.

⁸ Tənaɣa pa kusa isə na pá nyəni, ilena pá mayana Yesu tike təkəŋ.

⁹ Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyv təə ilena Yesu kpaali-wə si: I taa heeli nəxəlvəv mpi i nawa mpv tə. Haləna kuyəŋku Yəlv Pəyaya má maa si na má fe tə.

¹⁰ Mpróyú Yesu ifalaa pəəsə-i si: Pepe təə ké Isə Təm səxəsəlaa ná tərj si Ilii ká caaləna kəntə?

¹¹ Tənaɣa i cə-wə si: Tampana pə wée si Ilii ká kəə na i tayanı pə tənaya teitei na pécó. ¹² Ama ma heeliyi-me si Ilii tēma kəntə. Ama yəlaa ta nyəmi-i, ilena pá lana-i isu pa səlaa tə. Na mpv tətəxə paa la Yəlv Pəyaya má ma mayamaya ke nyəŋ.

¹³ Tənaɣa i ifalaa nyəmə kprakpa si Isə Lum Səlv Yohaani təm ke i yəxətəxi.

Pu nəxəlv i aləyaa loou

(Maləki 9:14-29; Luku 9:37-43)

14 Yesu na i ifalaa pa tala timpi samaa ka kotaa tɔ, ilena apalu nɔɔɔlu i polo i lun Yesu tɛɛ, ¹⁵ na i tɔm-i si: Hai, Tɔɔaa, nyɛni ma pɔyaya pɔtɔtɔlɛ. Timle wɛnna-ke. Tɔm paɔale pɔ pɛtɔɔi-keɔɔ kɔkɔsi taa na lum taa. ¹⁶ Ma kɔna-keɔɔ nyɔ ifalaa ntɔ, na pɔ kpisi ka waasuyɔ.

17 M'pɔyɔ Yesu tɔma i ifalaa si: Ii tɛɛ Iɔ na mɔ taa, pɔcɔ i kɛ kutakeɛsɔɔn kɛ. Wɛɛ isɛnaya mɔ na-me tu caya na mɔ tɔki mɔ kɔnyɔɔn? I kɔna-m pɔyaya nkeɔɔ cɛnɛ.

18 Ilena Yesu kalɛna ilɔɔɔu wei i ka wɛ pɔyaya nke ka waali tɔ na ton na i tɔɔɔni-i. Ilena pɔyaya hiki alaafɔya kɛ kprakpaa kɛ tɛnɛ in.

19 M'pɔyɔ Yesu ifalaa pɔɔsa-i pa tike si: Pepe tɔɔ kɛ tɔ ta pɔsi na tɔ loo ilɔɔɔu in?

20 M'pɔyɔ Yesu cɔwa i ifalaa si: I ta tɛ Iɔ na mɔ taa na pɔ tɔɔ tɔɔɔ. Tampana kɛ ma heeliɔi-me yoo maa cɛsɔɔi. Ye mɔ taa tɛmnav kɛ Iɔ ka tu tala isɛ sɔɔya pile kɛ yasɔlaya, i pɔsɔɔi na i tɔ pulaya kanɛ si kɔ kpɛsi na kɔ layasi, kaa kpɛsi kɛ. Pulɔ kaa wɛɛ mpi i kɔ kpisi tɔ. [²¹ Ilɔɔɔu isɛ mpɔ, ye pɔ taya Iɔ sɔlɛmuyɔ na Iɔ sɔlɛmuyɔ, na nɔhɔkutɔ na nɔhɔkutɔ, pulɔ u tɔɔɔnɔɔi-i.]

Yesu sɛm na i fem pɔ tɔm tɔtɔ
(Malɔki 9:30-32; Luku 9:43-45)

22 M'pɔyɔ kuyaku nakuli pɔ pamna Yesu ifalaa kota tɛntɛmle kɛ Kalilee tɛtu taa. Tɛnaya Yesu heela-wɛ si: Paa tɔ Yulu Pɔyaya maya yɔlaa ninj taa, ²³ na pɛlɛ pɔ kv-m. Ama wɛɛ tooso wule maa fe.

M'pɔyɔ tɔm tɛnɛ tɔ wakɔla i ifalaa lanja kɛ sɔsɔm.

Iɔ tɔsɛɛlɛ lampuu fɛlvɔv

24 Yesu na i ifalaa pa tala Kapɔnahum, ilena Iɔ tɔsɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ lampuu mɔlaa polo pa pɔɔsi Piyɛɛ si: Mɔ Caa naa fɛlɔɔi Iɔ tɔsɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ lampuu yɛɛ? ²⁵ Ilena Piyɛɛ si: I fɛlɔɔi.

Saa wei Piyɛɛ suvakaya tɔyaya ilena Yesu caali-i pɔɔsuyɔ si: Simɔn, n huɔ suwe? Le nyɔma fɛlɔɔɔna antulinya inɛ i awulaa kɛ lampuunaa na patantɛnaa ye? Tɛtu piya yaa mɔlaa?

26 M'pɔyɔ Piyɛɛ cɔwa si: Mɔlaa fɛlɔɔɔna. M'pɔyɔ Yesu tɔma si: Tampana kɛ te, pɔ fɛi si tɛtu piya i fɛli lampuu se. ²⁷ Paa na mpɔ tu caa si pɔ la yɔlaa panɛ pa taa kɛ pulɔ, ilɛ polo pɔɔɔ taa na n tɔ kulaya. Kancaalaya tinte nte n kɔ kpa tɔ, wiili tɔ nɔɔ taa, n kɔ mayana liyitee nyɔɔɔlvɔv. Lɛsi-kv na n kɔɔ na n fɛli ma na-n tɔ lampuu.

18

Sɔsɔɔntɔ tɔɔ hɔm
(Malɔki 9:33-37; Luku 9:46-48)

¹ Waatu inəxi Yesu ifalaa pola i kin na pá pəəsi-i si: Aweyele səsə ke isətaa Kawulaya taa?

² Tənağa Yesu yaa peiya na í su-keye pa isentaa, ³ na í tə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ye í tá layasi na í pəsi isu peisi, í kaa sʉv isətaa Kawulaya. ⁴ Wei i pasəyi i ti na í pəsi isu peiya kanə tə, inəxəle isətaa Kawulaya taa səsə. ⁵ Na wei i ká mu peiya isu kanəye ma nyuyv tə tə, mağa pəntv mʉwa.

Lelaa tusuyu ke isayav taa
(Maləki 9:42-48; Luku 17:1-2)

⁶ Ye wei í lapa na piya nsi si mu ma təm ke isəntə tə si taa nakəli pənti, pə nəxəsəna pá tv pəntv luyv tēe ké namle səsəəle na pá tʉsi-i tenju taa. ⁷ Ama antulinya inə i təm we wayo ké. Mpi tə, mpi pu la na yəlaa hoti isayav taa tə pə wee ké. Mpi pu tʉsi yəlaa ke isayav taa tə pə kaa lan. Ama wei í lapa na i təxəntəle la isayav, pəntv ká ná.

⁸ Ye nyá nin yaa nyá nəhəle tʉsiyina-ŋ isayav lapv taa, seti-te na n lə pooluŋ. Sana kele si n sʉv weesuyv kʉpaŋkv taa na nin kʉlməŋ yaa nəhəle kʉlvmətəle, na mpi n ká weena nyá nin naale yaa nəhəe naale na pá peti-ŋ kəkə tam nyəŋka taa tə. ⁹ Ye nyá isəle tʉsiyina-ŋ isayav lapv taa, həxəsi-te na n lə pooluŋ. Sana n hiki weesuyv kʉpaŋkv na isəle kʉlvmətəle, na mpi n ká weena isə naale na pá peti-ŋ kəkə ŋka ka we tənəasəle səsəəle taa tə.

Heu kʉlepu təm
(Luku 15:3-7)

¹⁰ I la laakali na piya sənə si taa nakələxi nyənyuyv ke yem. Pə taya pulv tə, ma heeliyi-me si tampana tə si isətaa tillaa səŋa tam ké ma Caa wei i we isətaa tə i isentaa ké. [¹¹ Mpi pə lepa tə pə maɣamaya pə nyuyv yavv tə ké Yulv Pəyaya má ma kəma.]

¹² Awe weena heeŋ nunʉwa (100) na i taa kʉlvm le, na í kaa yelev pəxəlayafei nunʉwa inəye pulaya tə na í tēe na í sʉv kʉlepu inəye pəekəyʉ? ¹³ Ye i kəma na í hii-i, pəpətv fei, i lanle hʉlvməxəna-i ké na pə kəli pəxəlayafei nunʉwa wei i ta le tə. ¹⁴ Mpu tətəxə mə Caa wei i we isətaa tə u caa si piya sənə si taa nakəli í le.

Təxəntəle pəntənav təm

¹⁵ Ye nyá təxəntəle pəntəna-ŋ, polo na n yaa-i mə naale na n hʉli-i timpi i pəntəna-ŋ tə. Ye i nuna-ŋ, pə lapa n waasa-i kele. ¹⁶ Ama ye i kisaa, n yaa nəxəlv yaa napələxi naale na í na-i na pəcə pə lá isu pa ŋmaav Isə Təm taa tə si: Paa təm nti tu weena seliya nyəma ke naale yaa tooso. ¹⁷ Ye saa inu i tasa kisuyv, ile n heeli Yesu seelaa kpekəle. Na í kisa Yesu seelaa kpekəle ke nunav tətə, ile n nyəni-i isu ma ta nyi Isə yaa isu lampuu mʉlv.

Yəlaa í we timpiyi naale maa wee pa hekʉ

18 Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, pə təna mpi í kaa ha mpa ke ate cəne tə, pə kaa na mpa ke isətaa. Na pə təna mpi í ká ha mpa ke ate cəne tə, pu ná mpa ke isətaa.

19 Ma tasəyi-me ye heeluyu si: Ye mə taa naale lapa nəɣ kolumaya na pá sələmi pulu, ma Caa wei i we isətaa tə i ká ha-weye-wi. 20 Pə taya pulu tə, yəlaa naale yaa tooso í kota timpiyi ma pulu lapu tə, ma we pa heku ké.

Təmle tu wei i fei i təɣəntəle pətətəle tə

21 Mpróyó Piyee pola Yesu kin na í pəəs-i si: Tacaa, ye ma təɣəntəle pəntəɣəna-m tam na má suma, təm isənaya pə talaa ma kaa su? Təm naatosompəɣəlaya na? 22 Tənaya Yesu cə-i si: Ma heeliyi-ŋ si pə taya təm naatosompəɣəlaya se. Ama təm nutoso na naanwa naanwa ke təm naatosompəɣəlaya ké. 23 Pə tə ké isətaa Kawulaya nəɣəsəna isu wulav səsə nəɣəlu wei i caakaya si í mu i kəma ke i təmle nyəma kin tə. 24 I caya na í təna i kəma ke mapu, ilena pá kəna-i apalu nəɣəlu. Apalu inu i wəna-i kəmle ke liyitee nyəɣətu iyisi iyisi. 25 I ta nyi isəna i ká la na í hiki liyitee anu na í feli tə. Ilena wulav tə si: I kpa kəmle tu inu na i alv na i piya na i wontu təna na í pəeti, na má hiki ma liyitee. 26 Tənaya apalu inu i hota wulav tē na í wiina-i si: Hai, tacaa, la-m suulu, ye ma hikaa maa feli-ŋ pə təna təcwəw. 27 Mpróyó wulav inu i nyəna təmle tu pətətəle na í cəpi-i, na í yele-i na í tē.

28 Təmle tu inu i tē mpv, ilena í sulina i təmle taa taapalu nəɣəlu, ílé i ka wəna inəyi kəmle ke liyitee nyəɣətu ŋmuvu. Tənaya təmle tu inu í ləla i taapalu luyu tē təkem, si í feli-i i kəmle ke í feli-i. 29 Mpróyó i taapalu inu i hota inu i tē na i wiina-i si: Hai, la-m suulu, ye ma hikaa maa feli-ŋ. 30 Ama təmle tu inu i kisaa na í kpa i taapalu inu na í pona na í təkí saləka taa, si í feli inəyi i kəmle. 31 Wulav səsə inu i təmle nyəma ləlaa ná mpv, ilena pa lanja wakəli səsəm, haləna pá polo pá heeli-təyi pa caa. 32 Tənaya pa caa inu i yaa təmle tu inu na í təmi-i si: Təmle tu isayav nyá, nyá wiina-m na má cə-ŋ təkpatakpata. 33 Pə nəɣəsəna isu nyá tətə nyaa nyəni nyá taapalu pətətəle isu má nyənvu nyá nyənte tə. 34 Tənaya pááná kpa pa caa inəyi səsəm na í kpa təmle tu inu na í tu-i naasəlaa nin taa si í feli i kəmle təna təcwəw na pəcó i lu.

35 Tənaya Yesu təma-we si: Mpróyó ma Caa wei i we isətaa tə i ká la-mē. Ye u huləyi mə təɣəntələnaa ke suulu na lotu kolumtu.

19

*Apalu na alv pa yav təm
(Maləki 10:1-12)*

1 Waatu wei Yesu tēma mpróyó seyeəvu, ilena í kuli Kalilee tetu na í tē Yuta tetu nti tē we Yaatanu waali tə tə taa. 2 Tənaya samaa ke səsəm təna-i na í waa pa kutəməŋ.

³ Μήρύγύ Falisanaa napəli pa polaa si pa kuuki Yesu nəγə, ɪlena pά pəssi-ı si: Tά mpaav taa yulv pəsəγi na ı təγəni ı alv ke natəli tə təə?

⁴ Tənaγa Yesu pəssa-we si: ı ta kala nti pa ηmaa ıso təm taa tə? Pa ηmaawaya si: Hatoo kancaalaya, antulinya ıne ı latu lapaweyə apalv na alv kέ. ⁵ ɪlena ı tə si: Mpu pə təə kέ apalv ká yele ı caa na ı too na ı na ı alv pά caya na pa naale pά pəsi yulv kulvm. ⁶ Saa ıni apalv na alv pa ta ke yəlaa naale tətə. Ama pa pəsa yulv kulvm kέ təkəη. Ye mpu ıle, yulv ı taa yası mpi ıso kpentaa tə.

⁷ Μήρύγύ Falisanaa pəssa-ı si: Pepe təə kέ Moisi naa ha mpaav si apalv pəsəγi na ı la ı alv ke kisuyu takəlaya na ı təγəni-ı?

⁸ Tənaγa Yesu cə-we si: Mə lanjkrusəη təə kέ Moisi ka ha-meyə mpaav si ı təγəni mə alaa. Ama hatoo kancaalaya pə taa weε mpu. ⁹ Ma heeliγi-me təfoo si, ye yulv təγəna ı alv na pά tά kέ si alv ıni ı lapa wasaηkalətv tə pə təə, ɪlena apalv tεε na ı kpaγa alv ləlv, pəntv lapa wasaηkalətv kέ.

¹⁰ Tənaγa Yesu ifalaa təma si: Ye μήρύγύ pə we apalv na alv pa hekv, ıle pə kəla teu si yulv ı caya itante ıle.

¹¹ Μήρύγύ Yesu cə-we si: Yəlaa təna ı pəsəγi na pά mv seγesuyv kune. Ama mpa ıso ná ha pə toma tə pεle pa pəsəγi. ¹² Mpi pə kaγatəγi yəlaa ke alaa kpaγav tə pə we ηkaηka kέ. Ləlaa kiη ıle, pa ləlvəγi-weγe mpu na pά feina pa ti. Ləlaa ıle, yəlaa lapəna-weγe kataasi. Pə kaasi ləlaa ná kisa alaa kpaγav ke kəkisu ke ıso taa Kawulaya təə. Ye wei ı ká pəsi na ı mv seγesuyv kune, ı mv-kv.

Piya səkpesi kupantv kooluyv təm
(Maləki 10:13-16; Luku 18:15-17)

¹³ Yəlaa pukayana piya kέ si Yesu ı təni si təə kέ niη na ı sələməna-səγi ıso. Tənaγa ı ifalaa kaləna si kəntaa. ¹⁴ ɪlena Yesu tə ı ifalaa si: ı yele na piya kəə ma kiη, ı taa kaγatı-si. Pə taya pulv təə, mpa pa we ısu piya tə mpe pa tənna ıso taa Kawulaya.

¹⁵ Μήρύγύ ı təna niη ke si təə. ɪlena ı kulı təna na ı tεε.

Yulv təη tv təm
(Maləki 10:17-31; Luku 18:18-30)

¹⁶ Μήρύγύ apalv nəγəlv pola Yesu kiη na ı pəssi-ı si: Taca, kupantv ntiγi pə weε si maa la na má hiki weesuyv ηku ku tēη tə?

¹⁷ Μήρύγύ Yesu cə-ı si: Pepe təə kέ n pəssəγi-m kupantv təə? Yulv kulvm təkəη kəna kupaη. Ye n caa si ı hiki weesuyv, təη mpi pa kεesa kusəsıtv taa tə. ¹⁸ Tənaγale apalv ıni ı pəssa Yesu si: Kası ntiγi pa kεesaa ye?

ɪlena Yesu cə apalv ıni si: Taa kv yulv, taa la wasaηkalətv, taa ηmulı, taa suu ləlv ke təm. ¹⁹ Se nyá caa na nyá too. Səəli nyá təγəntəle ısu nyá ti.

²⁰ Tənaɣa ifepu inɪ ɪ təma sɪ: Ma təkə kʊsəsutʊ ntɪ tə tənaɣa. Ue pepeye pə kaasa má la tətə? ²¹ Tənaɣa Yesu təma-ɪ sɪ: Ye n caa n te təkpaɔaa, polo na n pɛeti pə təna mpi n wɛna tə na n tala kʊnyəntʊnaa ke pə liɣitee, na cele n sʊv tɔŋ ke isɔtaa. N tɛma mpʊ pə lapʊ ue n kɔɔ na n tɛŋi-m.

²² Ama ifepu inɪ ɪ nu mpʊ, uɛna ɪ lanɛ wakəli tətəɣətəɣə. Pə taɣa pulv tɔɔ, ɪ ka wɛna ké pə tu fɛi.

²³ Tənaɣa Yesu təma ɪ ifalaa sɪ: Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cesɪɣɪ, liɣitee tʊ isɔtaa Kawulaya sʊvʊ wɛ kate ké pə tu fɛi.

²⁴ Ma tasəɣi-mɛɣe heeluɣu sɪ: Isəna mpi pə wɛ yooyoo ké kate sɪ ɪ sʊvna pənyalaya púúyú na ɪ lu tə, mpʊ tətəɣə pə wɛ liɣitee tʊ ke kate sɪ ɪ sʊv Isə Kawulaya taa, hali pə tu tɛɛ mpʊ.

²⁵ ɪ ifalaa nu təm ntɪ uɛna pə la-wɛɣe piti na pá tə sɪ: Ue awe ka tʊləna nteɣe-tɪ uɛ?

²⁶ Tənaɣa Yesu nyəna-wɛ, uɛna ɪ tə sɪ: Yəlaa kin ke pə fɛi pəsʊɣʊ. Ama Isə ílé, pə təna təlev ké.

²⁷ Ḿpúyú Piyee nəɣə təkpaɔv sɪ: Pepeye taa hiki uɛ?

²⁸ Ḿpúyú Yesu cə-wɛ sɪ: Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cesəɣɪ, waatv wei Yulv Pəyaya ma maa caya ma teeli kumte tɔɔ ké aləsanna taa tə, me mpa ɪ tɛŋa-m mə naanʊwa na naale tə, ɪ ká caya mə kumlee tɔɔ tətə, na ɪ hʊvna Isɛɣɛli kpeka naanʊwa na naaleɣe təm. ²⁹ Na pa təna mpa paa yele pa tɛɛsɪ, yaa pa taalʊnaa, na pa kəɣənaa, na pa newaa, yaa pa caanaa, yaa pa toonaa, yaa pa piya, yaa pa tawa ke ma tɔɔ tə, paa hiki mpi mpi pa yela mpʊ tə pə təm nunʊwa (100). Pəyele paa hiki pa paa nyəm ke weesʊyʊ ŋku ku tɛŋ tə kv taa. ³⁰ Mpa pa wɛ lələ ké kayana tə pa taa payale ká məli waali. Na waali nyəma taa payale náá məli lələ.

20

Apa nyəma təm

¹ ɪ naa isəna isɔtaa Kawulaya nəɣəsənaa təɣələ. Səsə nəɣələ ɪ kʊləna tananɛ ahula tɛɛ təpam sɪ ɪ caa apaa nyəma na ɪ tʊ ɪ lesɛŋ taale taa. ² Ḿpúyú ɪ tisaa sɪ: Ilim ɪ tɛma maa feli-mɛɣe liɣitee nyəɣələɣʊ kʊlʊmʊɣʊ kʊlʊmʊɣʊ. Uɛna ɪ heeli-wɛ sɪ: ɪ tɛɛ na ɪ lunɣ ma taale taa. ³ Ilim kəma na pə kpa pəcə uɛna ɪ tasa luw na ɪ mayana napəli, pɛle pa caya yem ké nənəɣə tɛɛ. ⁴ Tənaɣa ɪ heela pɛle sɪ: ɪ tɛɛ ma lesɛŋ taa, maa feli-mɛɣe isəna pə nəɣəsənaa tə.

⁵ Uɛna pɛle pá tɛɛ. Ḿpúyú səsə inɪ ɪ kəma na ɪ tasa luw ke ilim sikuyʊ na ɪ hiki napələɣɪ mpʊ tətə. Pə kəma na pə tala ilim hʊvʊ uɛna ɪ tasa lɛlaa ke hikuyʊ na ɪ pona ɪ taale taa tətə. ⁶ Pə kəma taanaɣa ilim uɛna ɪ lu na ɪ mayana napəli, pɛle pa caya nənəɣə tɛɛ. Uɛna ɪ pəcə-sɪ-wɛ sɪ: Pepe tɔɔ ké ɪ caya yem ke mpʊ? ⁷ Ḿpúyú

pele pa cɔ-ɪ si: Tə ta hiki wei ɪ ká kpaɣa-tuɣu təmlɛ tɔɣɔ. Tənaɣa ɪ tɔma si: Ye mpɔ, ɪ polo ma lesɛŋ taale taa yaa.

⁸ Ilim kɔma na pə te ɪlena sɔsɔ ɪni ɪ yaa ɪ təmlɛ tɔɔ nyənllɔ na ɪ tɔmɪ-ɪ si: Tɔɔ, yaa apaa nyɔma mpe na ɪ feli-wɛɣɛ pa liɣitee. Caaləna mpa pa təkəna kpaɣav tɔ na ɪ tɛsəna mpa pa caala kpaɣav tɔ. ⁹ Ḿpɔ́ɣú mpa ɪ ka hika taanaɣa ilim tɔ pele pa kɔma na pá hiki liɣitee nyəɣəlɔɣu nyəɣəlɔɣu. ¹⁰ Ḿpɔ́ɣú mpa pa caala təmlɛ taa ké sɔɔ tɔ pa huɔwa si mpe pa nyəna ká kəli pane pa nyəna. Ama liɣitee nyəɣəlɔɣu nyəɣəlɔɣu ké pa cɛla-wɛ. ¹¹ Sɔsɔ ɪni ɪ felɔɣu-wɛɣɛ mpɔ tɔ pə ta maya-wɛ. ¹² ɪlena pá tɔ si: Mpa pa kɔma nɔɔnɔ tɔ kalifu kulɔm ke pele pa lapa təmlɛ, ɪlena ɪ məli na ɪ kpeɪti-tuɣu kufelɔɣu kulɔmɔɣu na? Pəyele tá kana na ilim nyaga-tuɣu hatoo tanaŋ tɛɛ. ¹³ Tənaɣa sɔsɔ ɪni ɪ cɔ pa taa lɛlv si: Ma taapalɔ, ma ta muɣuli-ŋ se. Ma na-ŋ tu su ḿpɔ́ɣú si ɪ lapa ilim na pə tɛm maa feli-ŋ liɣitee nyəɣəlɔɣu, yaa pə taya mpɔ? ¹⁴ Mɔ nyá liɣitee na ɪ tɛ ɪ fɛɛ-m. Má nəkəna si má cɛla wei pə təkənaa tɔtɔɣɔ teitei ɪsu ma cɛla nyá tɔ. ¹⁵ Ma fɛina mpaav si má lana ma liɣitee ke ɪsəna ma sɔɔlaa tɔ? Ma lapa kɔpantɔ tɔɣɔ pə wɪki-ŋ yaa? ¹⁶ Tənaɣa Yesu tasaa si: Waali nyɔma ká məli lɔlɔ, na lɔlɔ nyɔma náa məli waali.

Yesu sɛm na ɪ fem pə tɔm tɔtɔ
(Maləki 10:32-34; Luku 18:31-34)

¹⁷ Ḿpɔ́ɣú Yesu pukaya Yosalem, ɪlena ɪ yaa ɪ ifalaa ke kpeɪŋa ke waatɔ wei pa wɛ mpaav taa tɔ na ɪ tɔ-wɛ si: ¹⁸ Tɔɔ, tɔ kpaɣa Yosalem ɪsəntɔ tɔ, paa kpaɣa Yulɔ Pəyaya má na pá tɔ kətəlaa sɔsaa na ɪsɔ Tɔm sɛɣesəlaa pa niŋ taa. Paa tɔ si pá ku-m. ¹⁹ Paa tu-m ma ta nyi ɪsənaa niŋ taa, na pele pá paana-m na pá casa-m akpatɛɛ na pá ka-m sɛm tesika tɔɔ. Na kɔyɛɛŋ tooso wule maa fe.

Saaki na Yohaani pa səlɔma mpi tɔ
(Maləki 10:35-45)

²⁰ Tənaɣa Sepetee pəyalaa na pa too pa pola Yesu kiŋ, ɪlena pa too luŋ Yesu tɛɛ na ɪ wiina-ɪ si: La-m kɔpantɔ natəli. ²¹ Tənaɣa Yesu pɔɔsa-ɪ si: Pepeɣɛ n caa má la-ŋ?

ɪlena alɔ cɔ-ɪ si: Ma caa si ɪ tɔ si ma pəyalaa pane pa naale paa caya nyá kiŋ ke waatɔ wei n ká tɔɣɔ nyá Kawulaya tɔ. Lɛlv ke nyá ntɔɣɔŋ tɔɔ, lɛlv ke nyá mpətəŋ tɔɔ. ²² Ḿpɔ́ɣú Yesu cɔ-wɛ si: ɪ tá nyi mpi ɪ səlɔməɣi tɔ yɛɛ? ɪ pəsəɣi na ɪ tɔɣɔ wahala sɔsɔ wei maa tɔɣɔ tɔ? Tənaɣa pa tɔma si: Tu pəsi. ²³ ɪlena Yesu cɔ-wɛ si: Tampana ɪ ká tɔɣɔ wahala sɔsɔ wei maa tɔɣɔ tɔ. Ama pə taya má ləsəɣəna mpa paa caya ma ntɔɣɔŋ tɔɔ, na mpa paa caya ma mpətəŋ tɔɔ tɔ. Mpa pa tɔɔ ma Caa tayana lona ani tɔ pele pa kɛna a nyɔma.

²⁴ Yesu ifalaa naanɔwa wei pə kaasaa tɔ pele pa ná mpɔ, ɪlena pa taa wuna Sepetee pəyalaa mpe pa naale. ²⁵ Tənaɣa Yesu yaa

pa tēna na í tō-we si: Í nyēmá si mpa pa ké yēlaa awulaa tō, pele pa tōki kawulaya ke lelāa tōō. Na mpa pele pa ké kōfeelāa tō, pele pa ŋmakēlēyi sākpema. ²⁶ Ama pē fei si pu wēē rīpūyō mē kin. Nti tōyale si, ye mē taa wei í caa í la sōsō ke mē hēku, pūntu í pēsi mē pēyalv. ²⁷ Na ye mē taa nōyōlv í caa í la mē nōyō tv, pūntu í pēsi mē yom. ²⁸ Mpu tōtōyō Yūlv Pēyaya mē, ma ta kōō si mē tōyō cēcēēē. Ama ma kōmāya si mē pēsi yēlaa tēna tēmle tv, na mē ha ma weesuyu na pē cē yēlaa pēyalē ke pa yōmle taa.

Yesu kuluḡu ke yūlvmaa naale ise
(*Malaki 10:46-52; Luku 18:35-43*)

²⁹ Waatu wei Yesu lūna Yeliko ícate taa tō samaa tuutuuma tēna í waali. ³⁰ Pē pamna yūlvmaa naale ka cāya mpaav nōyō. Pa nuwa si Yesu tēna ntē, ilēna pá svv koou si: Tafiiti Pēyalv, Tācaa, nyēni tá pētōtōlē.

³¹ Tēnāya samaa kalēna-we na pá heeli-we si pa su. Ama pele pa sōsa koou ke sōsōm si: Tafiiti Pēyalv, Tācaa, nyēni tá pētōtōlē.

³² Mēpūyō Yesu sēŋaa na í yaa-we na í pōōsi-we si: Í caa ma lamēyē-we?

³³ Ilēna pele pa cō-í si: Tācaa, tē caa ké si í kuli tá ise.

³⁴ Mēpūyō pa tōm lapa Yesu ké pētōtōlē na í takí pa ise na pá svv nav ke tēne inēyi kpaakraa na pá tēŋ í waali.

21

Yesu cāya kpaŋaya
(*Malaki 11:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19*)

¹ Mēpūyō pa tala Petafasí ke Olifinaa puyv tōō. Waatu uní tō pa fei pooluŋ na Yosalem. Tēnāya Yesu tila í ifalāa naale si: ² Í polo ícate nte tē we mē nōyō tōō tō tē taa. Ye í tala tē taa ké kpaakraa í ká ná pa tv kpaŋaya toto nōyōlv na í pile ke í kin, í hetí-si na í kōna-m. ³ Ye nōyōlv í pōōsa-mē si pulv, í cō pūntu si Tācaa caakēna. Ye í cō mpu paa yele-mē na í tēna.

⁴ Pē lapa mēpūyō si pē la nti Isō kuyōyōtōtv telēsolv ka yōyōtaa tō si:

⁵ Í heeli Siyōŋ ícate nyōma si,
í nyēni, mē wulav kōŋ mē kin,
na í cāya kpaŋaya toto tōō, na í we tēpamm.
Nn na í cāya kpaŋaya pēyaya tōō.

⁶ Mēpūyō Yesu ifalāa mpa í tilaa tō pa tēewa na pá lá ísu í kēesa-we tō. ⁷ Mēpūyō pa kōna kpaŋaya toto uní na í pile, na pá kpaŋa pa wontu na pá pō si tōō, na Yesu kpa na í cāya pē tōō. ⁸ Na yēlaa pēyalē ke sōsōm náá pō pa wontu ke mpaav taa. Lēlaa náá cē akōō na pá pō mpaav taa. ⁹ Samaa wei í ka wē Yesu nōyō tōō na wei í ka wē Yesu waali tō pele pa tēŋna yōyōtyv na nōōsi sōsōōnsi si:

Paa wei í tu Tafiiti Pəyalv ke teeli. Iso í wee wei i kəŋna Tacaa ton tɔ i waali. Paa wei í tu Iso ké teeli ke isətaa.

¹⁰ Yesu kəma na í suv Yosalem taa, ilena icate la yuŋ təkemm, na yəlaa pəəsəyi si: Aweye ye? ¹¹ Uena samaa cə si: Kalilee Nasaleti Iso kvyəətutu teləsvlv Yesu ké.

Yesu ke Iso təsele taa

(Maləki 11:15-19; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22)

¹² Mprúyú Yesu suv Iso təsele taa na í təŋni pa təna mpa pa pɛɛtaɣaa na mpa pa yakaya tɔ. Na í pəsi liyitee yəkəlaa taarpələnaa ke alele na alukukunaa pɛɛtəlaa kpelası tətɔ. ¹³ Uena í tɔ-we si: Pa ŋmaawa Iso Təm taa ké si: Paa yaa ma təyaya si Iso təsələməle. Ama mə pəsəna-keye ŋmulaa təyaya.

¹⁴ Mprúyú yulvmaa na sekəllaa pa pola Yesu kin ke Iso təsele taa na í lá na pá hiki alaafəya. ¹⁵ Isu Yesu lapa piti təma ke mpv, na pəkaasi na piya náa yəŋtəŋəna nəəsı səsənsı ke Iso təsele taa si: Paa wei í tu Tafiiti Pəyalv ké teeli tɔ, pə ta maɣa kətəlaa səsaa na Iso Təm seɣesəlaa nté. ¹⁶ Tənaɣa pa pəəsə Yesu si: N nukı nti pa yəŋtəŋi tɔ? Uena Yesu náa cə-we si: Ee, ma nukı. Mprúyú í pəəsə-we si: I ta kaləta Iso Təm taa ké timpı pa ŋmaawa si: Piya səkpesi na ahlvbmnaa nəəsı taa ké n yelaa na nyá sam luna tɔ yee?

¹⁷ Pə waali ké i yela-we na í lu na í se pa icate, na í polo í suv kvyəŋkuyv Petanii.

Fiki tvyv mpusi təŋsvyv

(Maləki 11:12-14,20-24)

¹⁸ Kv fema ilena Yesu kulı na í mələyi icate taa, ilena nyəŋəsı kpa-i mpaav. ¹⁹ Mprúyú i loosa fiki tvyv ke mpaav nəŋə. Uena í polo na í maɣana hatv tike. Tənaɣa i təma fiki tvyv si: N kaa tasa pile lvlvkv ke paa pəcə.

Uena tvyv ŋkv kv wvlv tənaɣa kpakpaa təwŋwŋ. ²⁰ Yesu ifalaa ná mpv, ilena pə la-weye səŋntv ke səsəm. Uena pá pəəsı Yesu si: Isənaɣa pə lapa na fiki tvyv ŋkv kv wvlv kpakpaa ke mpv?

²¹ Tənaɣa Yesu cəwa si: Təmpana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ye í tu Iso ké naani na í tá lá sika, pə taya mpi ma lapa fiki tvyv kvne tɔ pə tike ké í ká la. I pəsəyi na paa pulaya kané i tɔ-ke si ká kpesı na ká hoti tenku taa, pə lakı ké. ²² Ye í wena naani pə təna mpi í sələməyi si Iso í la-me tɔ, i lakı-meɣe-wəyi.

Yesu pəsvyv təm

(Maləki 11:27-33; Luku 20:1-8)

²³ Mprúyú Yesu suv Iso təsele taa na í niki seɣesəyv. Uena kətəlaa səsaa na Yuta nyəma taa səsaa polo na pá pəəsı-i si: Kanənte nteye n makı nyá taa na nı lakı isəntə? Yaa awe tu ha-ŋ pə mpaav?

²⁴ Tənaɣa Yesu cəwa Yuta səsaa mpe si: Təv, ma maɣamaya maa pəəsı-meɣe təm kulvmtv təkŋ. Ye í cə-m ilə, maa heeli-meɣe

kan̄kante nte ma mak̄i ma taa na má lak̄i isəntə tə. ²⁵ Isə yaa yəlaa tilina Yohaani si í səəki yəlaa ke Isə lum? M̄p̄yú pa mayasa-təyi pa taa pa tike.

Uena Yuta səsaa mpe pá tə si: Ye tə təma si Isə tilina-i, í ká pəəsi-tu si na pepe təə k̄é tə ta mu í təm ilé? ²⁶ Pəyele ye tə təma si yulu tilina-i kələ, tə wena samaa səyəntu. Pə taɣa pulu təə, pa təna pa nyemá si Yohaani k̄é Isə kuyəyətutu teləslu k̄é.

²⁷ M̄p̄yú Yuta səsaa mpe pa pəsəna Yesu si: Tə ta nyi. Tənaɣa Yesu ná cə-we si: An̄haa, má kaa heeli-meyē kan̄kante nte ma mak̄i na má lak̄i isəntə tə.

Apalu na í pəyalaa naale pa təm

²⁸ M̄p̄yú Yesu tasa Yuta səsaa mpe si: I na-weye tənē tə taa? Apalu nəyol̄u ka wenna pəyalaa ke naale. Uena í heeli ləlu si: Akele polo na ḡ hala ma lesēn̄ taale taa k̄é saḡa. ²⁹ Tənaɣa pəyalu cə-i si: Ma kaa polo. Pəle pə waali ulena pəyalu kəə í layasi huwēe na í polo. ³⁰ M̄p̄yú pa caa in̄i í polaa na í heeli ləlu ke mpu tətə. Ulé si: Təu yaa, paapa. Ama í ta polo. ³¹ Pa naale pa taa awe lapəna nteye í caa luyu tēe nyəntu? M̄p̄yú Yuta səsaa cə-i si: Kancaalaya nyəḡ. Tənaɣa Yesu təma-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, lampuu mɔlaa na wasan̄kalənaa ká tēe-meyē nəyə ke Isə Kawulaya taa. ³² Pə taɣa pulu təə, Yohaani ná kəma si í húləyi-meyē mpaav̄ kupaḡku na í kisi í təm mnyu. Ama lampuu mɔlaa na wasan̄kalənaa ná mu í təm. Paa na mə kəma na í ná m̄p̄yú waali waali tə, í tá tə si í layasəyi mə taa huwēe na í mu í təm.

Təmle nyəma asayaa təm

(Maləki 12:1-12; Luku 20:9-19)

³³ M̄p̄yú Yesu tasa Yuta səsaa mpeye yəyətuyu si: I nu, ma seeki-meyē isə ləlu. Səsə nəyol̄u í ka səna lesēn̄ ke taale təcu na í ḡma kolun̄a na í cəəna. Na í lá timpi í ká nyaasəyi pə lum tə. Na í ḡma akele tan̄kav̄ wei í təə pa səḡəyi na pá fen̄yi tə. I tēma mpu ulena í caa yəlaa na í su tə taa, ulena í tēe yela. ³⁴ Pə kəma na pá tala tui in̄i í kooluyu waatu, ulena í kus̄i í tillaa napəli si: I polo ma təmle nyəma kin̄ na pá cəle-m ma tete. ³⁵ Tənaɣa təmle nyəma mpe pa kra í tillaa mpe na pá má ləlu ke teu, na pá ku ləlu, na pá yoo ləlu ke pēe. ³⁶ M̄p̄yú səsə in̄i í taɣana tillaa ləlaa ke kusuyu ke paɣale na pá kəli kancaalaya nyəma. Uena təmle nyəma tasa pələye lapu ke teitei isu paa lapu kancaalaya nyəma tə. ³⁷ Tənaɣa í tēesa í pəyalu ke tiluyu, na í huuk̄i si paa nyá í pəyalu isələ. ³⁸ Ama təmle nyəma ná kəma na pá loosi í pəyalu, ulena pá heeli təma si: I loosiyi kpancoou tu kəḡna nte? I kəə na t̄ə ku-i na í taale pəsi tá nyənte. ³⁹ Tənaɣa pá kra-i, na pá ləsi-i taale na waali na pá ku-i.

⁴⁰ Tənaɣa Yesu pəəsi Yuta səsaa mpe si: Taale tu í kəma na í kəə, isənaɣa í ká la təmle nyəma pane?

⁴¹ Μρύγύ Yuta s̄s̄saa c̄o Yesu si: I kaa nȳn̄i ȳl̄aa as̄ayaa pane pa p̄at̄at̄e. Ama i kȳȳi-w̄eȳe, na í k̄p̄aȳa taale na í c̄ela l̄el̄aa m̄pa p̄á tala p̄a waatu paa c̄el̄e-i i tete t̄o.

⁴² T̄an̄aya Yesu p̄ōs̄saa Yuta s̄s̄saa si: I t̄á kal̄eta nti pa η̄maa Īso T̄om̄ taa t̄o ȳe? Pa η̄maa-w̄aya si:

P̄ale nte tet̄u η̄malaa η̄maak̄aya na p̄á l̄o t̄o,

ńt̄e t̄o t̄o k̄ol̄o η̄mat̄u t̄ona m̄el̄aa na t̄é s̄eη.

M̄pi Tac̄aa lapa na t̄é nȳn̄aȳi na p̄á w̄e-t̄uȳu piti t̄ȳol̄e.

⁴³ Μρύγύ Yesu tasa-w̄e si: P̄a t̄o k̄é ma heeliȳi-me si paa l̄eeki-m̄eȳe Īso Kawul̄aya na p̄á c̄ela-kēȳe ȳl̄aa m̄pa pa m̄una ka t̄em̄le t̄o. [⁴⁴ Ye p̄a c̄ep̄a wei na í hoti p̄ale n̄t̄e t̄o t̄o, t̄a p̄ut̄at̄aȳi-i k̄é, i kaa w̄ee h̄iiu. Yaa p̄a c̄ep̄a ȳul̄u n̄ȳol̄u na p̄ale ńt̄e t̄o nȳeki-i, t̄a taal̄aȳi-i na at̄eȳe.]

⁴⁵ K̄ot̄el̄aa s̄s̄saa na Falisanaa pa nu m̄pu, il̄ena p̄á nyi si m̄p̄eȳe Yesu s̄eena īso in̄i. ⁴⁶ T̄an̄aya pa suv̄ m̄paav̄ p̄eek̄uȳu si p̄á k̄p̄a-i. Ama pa nyam̄na samaa. P̄a t̄aya pul̄u t̄o, p̄ele p̄á nȳn̄aya Yesu k̄é Īso kȳȳaȳot̄utu tel̄os̄ul̄o k̄é.

22

*M̄pa pa yaa t̄aȳu na p̄á kisi t̄o
(Luku 14:15-24)*

¹ Μρύγύ Yesu tasa īs̄n̄aa s̄ēēu ke m̄pa pa nuk̄aya i t̄om̄ t̄o si: ² Ii naa īs̄na īs̄taa Kawul̄aya n̄ȳas̄n̄aa t̄ȳol̄o. Wul̄av̄ n̄ȳol̄u i lap̄ena t̄ȳon̄aya ke i p̄aȳal̄u al̄u k̄p̄aȳav̄ t̄o. ³ Μρύγύ i t̄ila i t̄em̄le nȳá̄ma si: I polo í yaa m̄pa ma lapa t̄ȳon̄aya t̄o. T̄an̄aya p̄ele pa kisa k̄ant̄e. ⁴ Il̄ena í t̄ayan̄i k̄ofama ke til̄uȳu si p̄á heeli m̄pa i yaa t̄aȳu t̄o si: Ma ku naaη̄ kataas̄i na wontu nim nȳent̄u, na p̄a t̄ona p̄a t̄ema piw̄ na p̄á c̄aȳaa. P̄á k̄o na p̄á t̄aȳo ma ak̄p̄aȳale t̄ȳon̄aya. ⁵ Ama m̄pa pa yaa m̄pu t̄o pa taa n̄ȳol̄u ta ke. Paa wei i t̄ee i nȳeη̄ku k̄é. In̄eȳe il̄é i taale, in̄eȳe il̄é i kȳyak̄u. ⁶ P̄á kaasi l̄el̄aa na p̄ele p̄á k̄p̄a tillaa m̄pe na p̄á h̄ól̄i-w̄eȳe kan̄kan̄si na p̄á ku-w̄e. ⁷ T̄an̄aya p̄a lapa wul̄av̄ ke p̄áán̄a na í t̄ili i yool̄aa si p̄á ku yul̄ok̄ul̄aa m̄pe, na í s̄o pa ic̄ate. ⁸ I t̄ema m̄pu il̄ena, í heeli i t̄em̄le nȳá̄ma si: T̄o, ak̄p̄aȳale t̄ȳon̄aya piw̄a. P̄aȳele m̄pa ma yaawa t̄o pa lan̄aa. ⁹ M̄pu t̄o í polo n̄on̄ōsi s̄os̄ōns̄i t̄ee na pa t̄ona m̄pa i k̄á n̄a t̄o í yaa-w̄e si p̄á k̄o na p̄á t̄aȳo. ¹⁰ Μρύγύ p̄ele pa t̄eewa n̄on̄ōsi t̄ee na p̄á kot̄i pa t̄ona m̄pa pa nawa t̄o, as̄aȳaa na p̄a k̄upama ke m̄pu, na ȳl̄aa su acima kutul̄uȳu.

¹¹ Μρύγύ wul̄av̄ suw̄a si i naa m̄pa pa pola t̄aȳu t̄o. Il̄ena í mayana n̄ȳol̄u, i ta suu ak̄p̄aȳale wontu. ¹² Il̄ena í p̄ōsi-i si: Ma taap̄al̄u, īs̄n̄aya ń̄ suv̄ c̄ēne na ń̄ t̄á suu ak̄p̄aȳale wontu? Apal̄u in̄i i ta c̄o si pul̄u. ¹³ T̄an̄aya wul̄av̄ heela i t̄em̄le nȳá̄ma si: I h̄ako i niη̄ na i n̄ōh̄ee na í polo í p̄eti-i s̄ak̄p̄et̄uȳu taa. T̄an̄aya i k̄á casa

kapusi na í nyasəyi ı təyi kela. ¹⁴ Ulena Yesu tə si: Pa yaa payale, ama pəcəyə pa ləsa.

Lom wulav səsə lampuu təm
(*Maləki 12:13-17; Luku 20:20-26*)

¹⁵ Mprúyú Falisanaa caya na pá seyesı isəna paa nyı Yesu ké kataka na təm kúpəəsutv na pá hiki-ı tə. ¹⁶ Mprúyú pa tila pa ifalaa taa napəli na Heləti kpekəle nyəma napəli tətə sı pá polo na pá tə Yesu sı: Taca, tə nawa sı tampana ke n yəyətəyi na í seyesəyi teu, na isəna mpi pə mayamaya Isə caa sı yəlaa í la tə pə tampana ke n heeliyi. Nn nyaŋna nti yəlaa huɔ tə, na nn paasəyəna tə, pəcə nn fayasəyi yəlaa. ¹⁷ Pə we mpv tə, ta mpaav taa pə muna pá felı lampuu ke Lom wulav səsə na? Heeli-tuyv nti n huɔki tə.

¹⁸ Ama Yesu ná tema nyəm ke pa huwəe asayee. Ulena í pəəsı-we sı: Cəsəlaa me, pepe təw ké í nyəki-m kataka. ¹⁹ I huɔli-m liyitee wena í feləyi lampuu tə na má ná.

Mprúyú pa ləsa liyitee nyəyəluyv na pá cəle-ı. ²⁰ Ulena í pəəsı-we sı: Awe nyuyv fotoo na ı hətə ke pa ŋmaa pə təw cəne? ²¹ Mprúyú pa cə-ı sı: Lom wulav səsə ké.

Mprúyú Yesu ná cə-we sı: Ye mpv í cəla Lom wulav səsə ke mpi ı ti tə, na í cəla Isə ıleye mpi ílé ı ti tə.

²² Pa nu təm təne ulena pə la-weyə piti ke səsəm. Na pá yele-ı na pá tē.

Tu sı na tə fe na tə wəe isəna tə
(*Maləki 12:18-27; Luku 20:27-40*)

²³ Mprúyú kuyaku ŋku kv mayamaya Satusee nyəma napəli pa kəma Yesu kiŋ. Satusee nyəma mpe pa təŋayana sı paa pə la isəna sətəa kaa te na pá fe. Mprúyú pa pəəsə Yesu ²⁴ sı: Taca, Moisi ka təma sı ye yulv í səpa na í feina pəyaya, ı neu həŋ ı alv ke lelu na í hikina ı taalv səlv ke piya. ²⁵ Təw, yəlaa naatosompəyələya ka we tá hekv, yulv na ı newaa. Mprúyú taalv kpaɣa alv ulena í sı, ı feina pəyaya. Ulena ílé ı neu hə lelu. ²⁶ Mprúyú naale nyəŋ səpa, pəyaya fei, na tooso nyəŋ tətəyə mpv. Haləna pə polo pə sıyili pa naatosompəyələya ŋke ka tənaya mpv təpai, nəyəlv ta hikina-ı pəyaya. ²⁷ Pə waalı ké alv ıni ílé ı tēsa səpv. ²⁸ Təw, sətəa fem wule pa taa aweyele alv tv? Mpi tə, pa naatosompəyələya ıni pa təna pa kpaɣana-ı alv.

²⁹ Mprúyú Yesu cə Satusee nyəma mpe sı: I ta nyı Isə Təm na ı ton təyə pə liyitiyi-me. ³⁰ Mpi tə, waatv wei sətəa ká fe tə, akpaɣale təm kaa wəe. Ama apalaa na alaa paa wəe ké ısu ısətəa tillaa wəv tə. ³¹ Ye sətəa fem təm ıle, í ta kala nti Isə heela-me tə yee? I təmaya sı: ³² Ma ké Apələham na Isaaka na Yakəpv pa Isə ké. Isə ké weesuyv nyəma nyəŋ ké, ı ta ke sətəa Isə.

³³ Yəlaa samaa wei ı nu Yesu seyesuyv ŋku tə, pə lapa-weyə piti.

Isə kvsəsutv taa səsəəntv
(*Maləki 12:28-34; Luku 10:25-28*)

³⁴ Waatv wei Falisanaa nuwa sɪ Yesu lapa na Satusee nyóma ta hiki kvcəcətv ɪɛna pá koti. ³⁵ ɪɛna pa taa Isə Təm seɣesəlv nɔɣəlv í kəə sɪ í kuuki Yesu nɔɣə. ɪɛna í pɔəsi Yesu sɪ: ³⁶ Tacaa, Isə kvsəsutv taa təm ntiɣile səsəəntv? ³⁷ Tənaɣa Yesu cə-ɪ sɪ: N ká səəli Tacaa nyá Isə na luɣu kvlmɔvɣu na nyá ləsaya svv-ɪ təmammam. ³⁸ Kvsəsutv taa səsəəntv nté, na nti təkələna tətəna. ³⁹ Na kəkələtv lentɪ tətəɣəle, sɪ n ká səəli nyá təɣəntəle ke ɪsu nyá tv. ⁴⁰ Təm naale ɪnɛ ɪ təə ké Moisi kvsəsutv təna na Isə kuyəɣətv tɛləsəlaa təm təna səɣaa.

Tafiiti pəyaya nté Mesii
(*Maləki 12:35-37; Luku 20:41-44*)

⁴¹ Falisanaa kota mpv, ɪɛna Yesu pɔəsi-we sɪ: ⁴² ɪ hvv suweɣe Mesii təə? Awe lɔlvɣv tv ke-ɪ? Mprúɣv pɛle pa cə-ɪ sɪ: Tafiiti lɔlvɣv tv ké.

⁴³ Tənaɣa Yesu pɔəsa-we sɪ: Ye pə we mpv, ɪɛ ɪsənaɣa pə lapa na Feesuɣv Naɣntv náá lá na Tafiiti yaa-ɪ sɪ Tacaa? Pə taya pulv təə, Tafiiti yəɣəttaa sɪ:

⁴⁴ Tacaa Isə heela ma Səsə sɪ,
caya ma kəɣkəɣ taa,

haləna má kəna nyá kolontunaa ke nyá nəəheɛ tɛɛ.

⁴⁵ Ye Tafiiti ná yaa-ɪ ɪ Səsə, ɪɛ ɪsənaɣa Mesii ná məlaa na í ké Tafiiti lɔlvɣv tv tətə?

⁴⁶ Pa taa nɔɣəlv ta pəsi na í cə. Pə kpaɣav kuyaku ŋkv tə nɔɣəlv ɪ nyuləɣv sɪ ɪ pɔəsiɣv-ɪ təm.

23

Falisanaa na Isə Təm seɣesəlaa tooluɣv
(*Maləki 12:38-39; Luku 11:43,46; 20:45-46*)

¹ Mprúɣv Yesu heela samaa na ɪ ifalaa sɪ: ² Isə Təm seɣesəlaa na Falisanaa təmle nté sɪ pá kéesí yəlaa ke Moisi kvsəsutv. ³ ɪ ká nuna-weɣe teu na í la pə təna mpi pa heeliɣi-me sɪ í la tə. Ama í taa la ɪsu mpe pa maɣamaɣa pa laki tə. Pə taya pulv təə, nti pa seɣesəɣi tə, pə taya ntəɣi pa laki. ⁴ Pa kpaɣəɣi səɣəla yvɣ nyəna na pá svkəɣi lelaa. Pəyele mpe paa caa sɪ pá tv taa-weɣe taav maɣamaɣa. ⁵ Pa laki pə tənaya sɪ yəlaa í na-we. Pə təə ké pa ŋmaaki Isə Təm loosi na pá tvɣi, na pá kəəki pa kpaɣnaa təcəɣcəɣ. ⁶ Acima taa səsaa səsaa təcayale ke pa pɛɛkəɣi na pá cakɪ. Na Yuta nyóma təkotilenaa taa teeli teeli təcayale ke pa pɛɛkəɣi. ⁷ Pa səəla pá sɛɛki-weɣe samaa taa ké na pá luɣiɣi na pá yaaki-we sɪ ta caa ta caa. ⁸ Ama me, í taa yele na pá yaa-me sɪ ta caa ta caa. Pə taya pulv təə, mə təna ɪ we teitei ké, na mə Səsə nté kvlm. ⁹ ɪ taa yaa atɛ cəneɣe nɔɣəlv sɪ mə caa. Pə taya pulv təə, mə Caa we kvlm ké təkəɣ, na ɪnəɣəle wei ɪ we ɪsəttaa tə. ¹⁰ ɪ taa yele sɪ pá yaa-meɣe

səsə səsə. Pə taya pulv təə, mə Səsə we kulum ke təkəŋ, inəyələ Mesii. ¹¹ Mə taa səsə í pəsí mə təmle tv. ¹² Wei í kpaasa í ti paa tisi-i, na wei í tisiyi í ti paa kusí í nyoyu.

Falisanaa waalı kuluyu

(Maləki 12:40; Luku 11:39-52; 20:45-47)

¹³ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I təkəyi yəlaa ke isətəa Kawulaya. Mə mayamaya u svvki, pəyele u yeki sɪ mpa pəle pa luyv wee tə pá svv.

[¹⁴ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I ləkəyi leelaa ke pə təna mpi pa wəna tə, na í sələməyi Iso na pə tayałəyi sɪ pə hólí sɪ meye kupaama. Pə təə ké í ká te na í ná katatəlaya nav napələyi teu.]

¹⁵ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I cəkki katenə təna, na pə kpeŋna tenku təə sɪ í hiki Iso seelv kulum mayamaya təkəŋ. Na í tu hika-i kəlv, í lapɪ-i isayav. Haləna ílé í nəyəsəna tənaasəle səsəəle taa svv na pə kəli isv meye təm naale.

¹⁶ Mpa me í həŋ ləlaa pəyele mə ise naa naa tə, mə təm we waiyo. I təŋ sɪ ye yvlv tuuna Iso təseele səsəəle pə we isv í ta tuu kəle. Ama ye í tuuna Iso təseele səsəəle taa wvla ile í tuuwayale.

¹⁷ Ama mə kumeləntv na mə yvlvmlə təəwa yoo. Pepe kəlaa? Wvla yaa Iso təseele səsəəle nte tə lapa wvla inəyi katə pulv tə? ¹⁸ I yəyətəyi tətə sɪ ye yvlv í tuuna kətaya təlate pə we isv í ta tuuna kəle. Ama ye í tuuna mpi pə mayamaya pa lapa kətaya na pə we kətaya təlate ile í tuunaa kəle. ¹⁹ Yvlvmaa me, pepe kəlaa? Kətaya təlate yaa kətaya nyəm mpi kətaya təlate lakı na pə pəsı katə pulv tə? ²⁰ Ye yvlv tuuna kətaya təlate, í kpeŋna pə təna mpi pə we kətaya təlate taa təyə na í tuuna. ²¹ Yvlv í tuuna Iso təseele səsəəle, í kpeŋna Iso wei í cakı Iso təseele nte tə taa təyə na í tuuna. ²² Yvlv í tuuna isətənyv, í kpeŋna Iso kumte na Iso wei í caya tə təə təyə na í tuuna.

²³ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. Ye í hika nyvutv nti pa yaa səmantı na fenuwili na kuməŋ, í ləsəyi pə həyələŋ naanvwa taa kulum na í celəyi Iso. Pə kaası na í ləkəna mə luması waalı ké kusəsutv taa səsəəntv. Təleyele siyisuyv na kupaantv na tampana tənyv. Pəcə təleye pə mvna í seesəna isəle. İle í taa səə həyələŋ naanvwa taa kulum inı í təə.

²⁴ Mpa me í həŋ ləlaa, pəyele mə ise naa naa tə, ye í na mə lvm taa ké kacəka í ləsəyi ké. Ama ye yooyoo ile, í kpəntəna na í li.

²⁵ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. İyisi na nyənası waalı ké í nyaaləyi təlailai, na sɪ taa suna mə kvŋmuləm na mə isayatv hvwee. ²⁶ Falisanaa yvlvmaa me, pə wee sɪ iyaya taa ké í ká nyaalı na í kpənna waalı, na pə təna pə la tənəŋ.

²⁷ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I wee kē isu pəlaaŋ wei pa hüləsaa na i nyənuyu we teu, na i taa suna mōwa na kusəyətü nti tə təna tō. ²⁸ Mpu tətəyō í wee, yulb í nyəna-mege isentō, i təŋ kē si í kē kupama. Ama mə taa ile, cesuyu na isayatu pə mayaləna.

*Yesu kpaalvyu ke Falisanaa na Iso Təm seyesəlaa
(Luku 11:47-51)*

²⁹ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I taŋaŋyi Iso kuyəyətutu teləsəlaa pəlaaŋ ke teu təmammam, na í laki kacəka ke mpa pa təŋa tampana tō pa pəlaaŋ. ³⁰ Na í təŋ si: Ye tu we waatu wei ta caanaa kukaŋa Iso kuyəyətutu teləsəlaa mpe tō, tə taa təŋ-we na tō ku-we. ³¹ Na mpyōyō í hüləŋəna si í kē mpa paa kuwa Iso kuyəyətutu teləsəlaa mpe tō pa piya. ³² Mpu tō, pa akpaa ke í təŋəyi, na mpi pele paa caalaa na pá su tō mpəyi í teesəyi. ³³ Tumaa piya me, akalanaa me. I təŋ tō, í tá kē tənaasəle səsəole taa sulaa nte? ³⁴ Pə tō kē ma heeliyi-me si í nu yoo. Maa tili Iso kuyəyətutu teləsəlaa na layatūnaa na isekullaa ke mə kiŋ. I ká ku lelāa ke kəkuyu, na í ká lelāa ke səm tesikası tō. I ká ma lelāa ke akpatee ke mə təkotilēnaa taa na í təŋ na í pəkı-wege acalēe taa. ³⁵ Mpa paa kuwa yem ke tulum tō, mə nyōŋ taa kē pa kulaa isayatu ká məli. Pə kpaŋav yulvpaŋ Apēeli kuyu na pə polo Palasii pəyalv Sakalı wei í kv kate taa kate na kətaya təlate pə heku tō i nyəm tō. ³⁶ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, kaŋana nyəma nyōŋ taa kē pu tēna.

*Yosalem yəkvuy təm
(Luku 13:34-35)*

³⁷ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa kē pa kuyi Iso kuyəyətutu teləsəlaa, na nyá taa tətəyō pa yooki Iso tillaa ke pee na pá kuyi. Təm payale ke ma sōlaa si ma kpeyeliyi nyá taa yəlaa təna təkotokoto isu kantuyu papuyu kv piya tō tō. Ama pa kisaa. ³⁸ Tō, mə təyaya ká təkı kaav təkpaataa, nəyolb kaa paasəna-ke. ³⁹ Pə tō kē ma heeliyi-me təfoo si, pə kpaŋav saŋa tō í kaa tasa-m keesuyu. Haləna pə tala wölē nte í ká tō si: Iso í səna Tacaá tillu tō.

24

*Iso təseele wakəlvuy təm
(Maləki 13:1-2; Luku 21:5-6)*

¹ Yesu luna Iso təseele taa na í təŋna teev, ilēna i ifalaa kpətəna- i na pá huli-i Iso təseele ŋmatv. ² Tənaŋa Yesu tōma-we si: Ntəŋ í nawa pə təna isəntō? Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesiyi, pə kaa kaasi pələ lentē na tō təna lentē tō, paa tusi pə təna.

Mpi pə lapv ká hvli antulinya tɛm tɔ
(*Maləki 13:3-13; Luku 21:7-19*)

³ Yesu kəma na í çaya Olifinaa puçv təɔ, iləna ı ifalaa fayası na pá pəəsi-ı sı: Heeli-tuçv kuyanku mpv unı pu la tɔ. Nmaatəle nteye pu hólí na tə nyəna nyá kənte na antulinya tɛm.

⁴ Mpróçyú Yesu çə ı ifalaa sı: ı la laakalı, í taa yelee na nəçəlv kəɔ na í tolisi-mɛ. ⁵ Mpi tɔ, paçale ká kəɔ na pá ha pa təçı ma həte sı mpeçele Mesii. Halı paa tolisi paçale. ⁶ ı ká nu yooç təç ke mə çəlv mə çəlv. Paa heeliçı-məçe pooluç yooç təmnəa. Ama í taa yelee na mpv unı pə çə mə laŋa. Pə wɛɛ sı mpv unı pəle pu la ké. Ama waalı waalı ké antulinya náá kəɔ na í tɛç. ⁷ Tɛtv kateŋa leŋka ká yooŋa leŋka nyəma, kawulaçya leŋka ká kuli leŋka təɔ. Nyəçəsi ká la tiiliwɛ tiiliwɛ, tɛtv ka sele tiiliwɛ tiiliwɛ tətɔ. ⁸ Pəne unı pə təna pə wɛna ısu alv ləlvu na pə caalı-ı wıw ke səŋçsəŋç tɔ.

⁹ Yəlaa ká kuli na pá hólí sı pá tu-məçe kuyəç, na paa kv-mɛ. Kateŋa təna yəlaa taa ká kpana-məçe ma təɔ. ¹⁰ Yəlaa paçale ká lə lə səv təm ke waatu unı, na paa lu təma waalı, na pa taa kpana təma. ¹¹ lə kuyəçətətv teləsəlaa pəpətənaa ká lu paçale na pá tolisi yəlaa ke səsəm. ¹² ləçatv ká tə səsəm səsəm, haləna yəlaa paçale səlvu ká pasa. ¹³ Ama ye wei ı nyaya apalətv na í tala tənaya, pəntv nyuçu ke pu ya. ¹⁴ Pə wɛɛ sı paa kpaalı lə Kawulaçya Laapaalı Kəpaŋ ke antulinya təna taa ké na paa piitim mpi pə nu. Ye pə təma mpróçyú lapv ke antulinya ka tɛ.

Acaalətv təm
(*Maləki 13:14-23; Luku 21:20-24*)

¹⁵ Mpróçyú Yesu təma sı í ká kəɔ na í ná acaalətv taa acaalətv nti tə təm lə kuyəçətətv teləsəlv Taniyeehi ka yəçətəa təç kate taa. Wei ı kaləçı tɔ í çekəna-təçı teu. ¹⁶ Mpv unı tɔ, mpa paa wɛ Yuta tɔ pá se na pá kpa pəç. ¹⁷ Ye pə maçana wei na í wɛ kutuluçu təɔ na í tiıwa, ı taa tɔ sı ı svkı təyaya na í kpaçya ı pulv. ¹⁸ Na wei pu maçana ı wɛ taale tɔ í taa tɔ sı ı kpeç ı tɛ na í kelı ı kpaı. ¹⁹ Ahusitonəa na a səç təm ká la wayo ké waatu unı. ²⁰ ı sələmi lə na mə kuseu kəne kv taa pamsəna watv waatu yaa kuyaku kvhɛsəv wule. ²¹ Pə taya pulv, waatu unı wahala ká la səçəntv ke səsəm pə tu feı. Pa ta nata wahala unı ı taka ke hatoo antulinya kancaalaya na pə kə saŋa, na pa kaa tasa ı taka ké nav. ²² Na ye pə taya ısu lə hvvwa sı ı ká pasa kuyɛɛç unı təɔ, nəçəlv kaa tulı-tı. Ama ı pasa pə kuyɛɛç inəçı yəlaa mpa ı ləsa tɔ pa təɔ.

²³ Na ye yəlv təma-mɛ sı: ı nyəni, Mesii wɛ çəne yaa çəne, í taa nu. ²⁴ Pə taya pulv təɔ, Mesiinaa na lə kuyəçətətv teləsəlaa pəpətənaa ká lu na pá lá kəkəlv nyəmnəa na piti təma. Halı ye paa pəçaya pa puçusiçı mpa pa maçamaya lə ləsa təç. ²⁵ Təv, ma laalaa na má kpaalı-məçele.

²⁶ Mpu tɔ ye pa kɔma na pɔ heeli-me si: ɪ nyɔni, ɪ wɛnna ntɛye wulaya tetu taa, ɪ taa polo. Yaa si, ɪni ɪ ɲmelɔna ntɛye cɔne, ɪ taa nu. ²⁷ Yulɔ Pɛyaya ma ma kɔnte kɔ la kɛ ɪsu teɔ nyɛyɛsɔyɔ hatoo teɔ kite tɛe na pɔ kalɔsɔna ku nɔyɔ tɔ. ²⁸ Timpi pulɔ sɛpa na pɔ hɛntaa tɔ tɔnaya yepelekunaa kotiyi.

Yulɔ Pɛyaya kɔnte

(*Malaki 13:24-27; Luku 21:25-28*)

²⁹ Wahala kuyɛɛɲ ɪni ɪ tɛeki kpakpaa tɔ, ilim kɔ si tɔkpitii, ɪsɔtu kaa tasa hulɔmɔyɔ. ɪsɔtulɔɲasi kɔ luna ɪsɔtaa na si hoti. Pu ciyiti ɪsɔtaa kɔkɔlɔnaa. ³⁰ Waatu ɪnɔyi paa nu Yulɔ Pɛyaya mɔ ma taɲ ke ɪsɔtɔntɔyɔ taa. Katerɲa tɔna taa yɔlaa kɔ kpa pa lanɲa na pɔ wii sɔsɔm. Paa na Yulɔ Pɛyaya mɔ ma sɔɲa ɪsɔɲmɔntɔyɔ tɔɔ na mɔ tiiki na ma toma ke sɔsɔm na ma teeli. ³¹ Akantɔle sɔsɔle kɔ wii, ɪlena mɔ tili ma ɪsɔtaa tillaa ke antulinya hɔyɔlɔɲ tɔna taa. Pɔ krayaɔv ilim tɔlule na pɔ tɔtɔle tɔ, na pɔ polo pɔ ntɔyɔɲ na pɔ mpɔtɔɲ tɔɔ, si pɔ cɔɔ pɔ koti mpa ma lɔsaa tɔyɔ antulinya tɔna taa.

Fiki tɔyɔ tɔm

(*Malaki 13:28-31; Luku 21:29-33*)

³² ɪ nyɔnna fiki tɔyɔ na ɪ cɛkɔna. Saa wei ku nɛyɛtɔyi na ku hatu yeɲelɔyi tɔ, ɪ nyɔmɔ kpakpaa si hɛesɔyɔ talaa keɛ. ³³ Mpu tɔtɔyɔ waatu wei ɪ kɔ nɔ pɔ tɔnaya mpu pɔ laki tɔ, ɪ nyi si pɔ wɔsaa keɛ, pɔ caa lapu ntɛ. ³⁴ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsɔyi, yɔlaa mpa pa we ɪsɔntɔ tɔ pa kaa si pa tɔna na pɔcɔ pɔ tɔnaya mpu pɔ la. ³⁵ ɪsɔtɔntɔyɔ na atɛ kɔ mukɪ yem. Ama ma kuyɔyɔtɔtu kaa saali paa pɔcɔ.

ɪsɔ tike nyɔmna antulinya tɔm

(*Malaki 13:32-37; Luku 17:26-30,34-36*)

³⁶ Nɔyɔlɔ fɛi wei ɪ nyɔmɔ pɔ waatu yaa pɔ wɔle tɔ, paa ɪsɔtaa tillaa na Pɛyaya mɔ ma mayamaɲa. Ama Tacaɔ tike tɔkɔɲ nyɔmna. ³⁷ ɪsɔna pu lapa Nowee pɔɔle taa tɔ, mpu ɪni pɔ mayamaɲa pu lana kuyɔɲku Yulɔ Pɛyaya mɔ maa kɔɔ tɔ. ³⁸ Kɔpam, kuyɛɛɲ wei ɪ taa lum taa waasɔta tetu tɔɔ tɔ, pɔ tɔkaya kɛ na pɔ nyɔki, na pɔ haa tɔmaya alaa, na pɔ kpakɔyi mpu yoo, halɔna kuyɔɲku Nowee sɔv kpuɔlɔyɔ taa tɔ. ³⁹ Pa caya ɲpɔyɔ yem kɛ ɲpɔyɔ, pa ta huɔ pulɔ tɔɔ. Halɔna lum sɔsɔm kɔɔ na pɔ tɔyɔ pa tɔna tɔpai. ɲpɔyɔ pu la kuyɔɲku Yulɔ Pɛyaya mɔ maa kɔɔ tɔ. ⁴⁰ Pu pana apalaa naale kɔ wɛɛ taale. Pu kraya lɛlu na pɔ yeɛ lɛlu. ⁴¹ Pu pana alaa naale we nama tɔɔ na pɔ nanɔyi. Pu kraya lɛlu na pɔ yeɛ lɛlu. ⁴² ɪ fɛɲ, pɔ taya pulɔ tɔɔ, ɪ ta nyi kuyɔɲku mɔ sɔsɔ ka kɔɔ tɔ. ⁴³ ɪ nyi teɔ si ye nyɔm ka nyɔɲaya na tɔyaya caa nyi waatu wei ɲmulɔ kɔ kɔɔ ahoɔ tɔ, ɪ ka cayaɲa ɪ ɪsɛ kɛ. ɪ kaa yeɛ-ɪ na ɪ sɔv ɪ tɔyaya. ⁴⁴ Pɔ tɔɔ kɛ me tɔtɔ mu tayaɲi mɔ tɔyi mpu. Yulɔ Pɛyaya mɔ ma kɔɲ kɔnte ke waatu wei ɪ kaa huɔ tɔyɔ.

Təmle tu isayav na kupaŋ pa təm
(Luku 12:41-48)

⁴⁵ Aweye təmle tu kupaŋ na layatu? Ye pə taɣa wei ɪ caa yelina-ɪ təmle nyəma lelaa si ɪ nyənəyi-we, na pə talaɪ ɪ cəle-weye pa kutəɣu tə? ⁴⁶ Cee inɪ ɪ kəma na ɪ məli na ɪ maɣana təmle tu inɪ ɪ isəle seena təmle nté tə lapu, ɪ nyuɣu lapa leleŋ ké. ⁴⁷ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maɪ cəsəyi, təyaya caa ka tu təmle tu inəyi ɪ kupam təna təɔ feŋyɣu ké. ⁴⁸ Ama pə cəpa təmle tu inɪ na ɪ tu ɪ taa si: Ma caa kaa kəɔ ləŋ se. ⁴⁹ Ilena ɪ suv ɪ taapalaa ke mapu, na ɪ təkɪ, na ɪ na sɔlvnyəɔlaa lelaa pə suv sɔlvum nyəɔv na pə kuyi-we. ⁵⁰ Pu kəɔ na kuyaku ŋku na isəma waatu ɪ taa tu ɪ taa si təyaya tu ka tala tə, ɪlé ɪ ká suv təkpuu. ⁵¹ Na ɪ la təmle tu inɪ təkəŋkəŋ, na ɪ mələna-ɪ na ɪ pɛti-ɪ cəsəlaa təɔ. Təyaya ɪ ka cəsəyi kapusi na ɪ nyasəyi ɪ təyi kela.

25

Pɛlɪaa naanvwa təm

¹ Mpyóy Yesu təma si: Mpyóy pə wee, isətaa Kawulaya ká nəɣəsəna ké isu pɛlɪaa naanvwa wei ɪ kpaɣa fətəlanaa na ɪ tee akpaɣalv səŋyɣu tə. ² Pa taa kakpasɪ ke kumeləməŋ na kakpasɪ ke layatvnaa. ³ Kumeləməŋ ná kpaɣa fətəlanaa, ɪlena pə yele nim cosuyɣu si pa təkəyi pa təɔ. ⁴ Ama layatvnaa ná kpaɣa pa fətəlanaa, ɪlena pə cosi nim ke kpaləpanaa taa na pə təkɪ pa təɔ tətə. ⁵ Akpaɣalv feɪ ɪ kəɔ ləŋ, ɪlena tom caŋ na pə keli-we na pə too pa naanvwa inɪ.

⁶ Mpyóy pə keesa ahoɔ heka, ɪlena pə nu pə kiisaa si: Akpaɣalv nté, ɪ kulɪ na ɪ səŋi-ɪ. ⁷ Təyaya pɛlɪaa mpe pa fema na pə nyəɔsəyi pa fətəlanaa. ⁸ Mpyóy kumeləməŋ təma layatvnaa si: ɪ pasa-tuyɣu mə nim, ta fətəlanaa caa tem. ⁹ Ilena layatvnaa ná cə-we si: Ye tə pasa-me pə kaa tala tá. ɪ polo pɛtəlaa cəɔv na ɪ ya. ¹⁰ Waatu wei kumeləməŋ tee mpyóy nim yapu tə, ɪlena akpaɣalv tala. Na ɪ na mpa pa səɔlv ka puwa mpu tə pə suv akpaɣale kutəɣu tətəɣəle taa, na pə təkɪ nənəɣə na pə kaləsɪ təkem. ¹¹ Pə lapa laasaya ɪle kumeləməŋ inɪ ɪ məlaa kele, na ɪ təŋ si: Tacaɪ Tacaɪ, tulɪ-tu. ¹² Mpyóy akpaɣalv ná cə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maɪ cəsəyi, ma ta nyi-me.

¹³ Təyaya Yesu tasa-weye kpaalvɣu si ye mpu ɪ feŋiyi. Mpi tə, ɪ ta nyi kuyanŋku na isəna waatu pu la tə.

Timpi pə wee tə təyaya pə səɔsəyi
(Luku 19:11-27)

¹⁴ Pu nəɣəsəna ké isu yɔlv kulvɣu si ɪ tee yela, na ɪ yaa ɪ təmle nyəma na ɪ tu pa niŋ taa ké ɪ wenav tə. ¹⁵ ɪ yaa kancaalaya nyəŋ na ɪ cəle ɪleye wɔla nyəɣətv nasəle na nunvwa (500). Na ɪ yaa lelv ɪlena ɪ cəla ɪleye wɔla nyəɣətv ŋmɔnvɣu (200). Pə tala tooso nyəŋ,

ilena í cela ileye wola nyəgətu nunuwa (100). I keesəna paa wei i pəsuyu ké na í cele-i. Ilena í kulí na í tee. ¹⁶ Tənaɣa wei i ka cela nyəgətu nasəle na nunuwa (500) tə i tee kpaakraa na í suu taatuɣu, na pə sɛɛ-i nyəgətu nasəle na nunuwa (500) tətə. ¹⁷ Wei paa cela nyəgətu ŋmɔnuɣu (200) tə, ílé i taata mpɔ tətə, na pə sɛɛ-i nyəgətu ŋmɔnuɣu (200) tətə. ¹⁸ Ama wei paa cela nyəgətu nunuwa tə, ílé i polaa ké na í huli púyú ke ate na í ŋmesí pa caa liyitee aní.

¹⁹ Pə leelaa, ilena pa caa iní í kɔɔ. I tala mpɔ, ilena í yaa-we si pá huli-i isəna pa lapa pa liyitee na pə lu mpi tə. ²⁰ Ḿpúyú wei cɛɛ ka cela nyəgətu nasəle na nunuwa (500) tə ílé i kɔma na í huli-i nyəgətu nasəle na nunuwa (500) wei pə sɛɛ-i tə. Na í tə si: Taca, n ka cela-m nyəgətu nasəle na nunuwa (500), na pə sɛɛ-m nyəgətu nasəle na nunuwa tətə. ²¹ Ḿpúyú i tɔma-i si: Pə we teu, n ké tɔmlɛ tu kupampaŋ. Isəna mpi n lapəna pəcɔ nyəm ke teu ke isəntə tə, maa cele-ŋ sɔsɔm. Kɔɔ na má na-ŋ tə yɔɔli. ²² Pəle pə waali ké tɔmlɛ tu wei pa cela nyəgətu ŋmɔnuɣu (200) tə, ílé i kɔma na í tə si: Taca, n ka cela-m nyəgətu ŋmɔnuɣu (200), na pə sɛɛ-m ŋmɔnuɣu (200) tətə. ²³ Ḿpúyú pa caa iní i tɔma ílé tətə si: Pə we teu, n ké tɔmlɛ tu kupampaŋ. Isəna mpi n lapəna pəcɔ nyəm ke teu ke isəntə tə, maa cele-ŋ sɔsɔm. Kɔɔ na ma na-ŋ tə yɔɔli. ²⁴ Pə tala wei paa cela nyəgətu nunuwa (100) tə, ilena í tə si: Taca, ma nyəmə nyá tɔɔ si n ké yulu kate tu. Pə taɣa pulu tɔɔ, timpi n ta tuu tɔɔ n kɔŋ, na timpi n ta ŋmusi tɔɔ n ceki. ²⁵ Sɔɔntu lapa-m, ilena má polo na má pi nyá liyitee ke ate ke teu təkulakula. Mɔ nyá cɛɛ. ²⁶ Tənaɣa i caa tɔma-i si: Ama n ké tɔmlɛ tu isayau na felentu ké. N ka nyəmə mpɔ si timpi ma ta tuu tɔɔ ma kɔŋ, na timpi ma ta ŋmusi tɔɔ ma ceki ile, ²⁷ pepe tɔɔ ké n taa tu ma liyitee anəxi panci taa? Ma kɔma isəntə tə maa mayana pə sɛɛ a tɔɔ na má kpenti na má mɔ. ²⁸ Tɔɔ, í lɛeki nyəgətu nunuwa (100) inəxi i nin taa, na í sɔɔsi nyəgətu nasəle na nunuwa (500) tu. ²⁹ Pə taɣa pulu, timpi pə we tɔɔ pə sɔɔsəxi teu si pə tɔlɔna pɛle. Ama wei i feina pulu tə, paa pəciuu mayamaya ke i wɛna, paa lɛeki ké. ³⁰ I kpaɣa tɔmlɛ tu yem iní na í pɛti-i awali ké səkpetuyu taa. Tənaɣa i ká casəxi kapusi na í nyasəxi i təyi kela.

Tənaɣa hvle wule tɔm

³¹ Ḿpúyú Yesu yəɔta a si: Waatu wei Yulu Pəyaya má, maa kɔɔ isu wulau sɔsɔ na isɔtaa tillaa təna tə, maa caɣa ma teeli kumte tɔɔ. ³² Na ate putimnaa təna ká koti ma isentaa. Maa fayasi yəlaa isu tiikilu fayasuyu heeŋ na pəŋ tə. ³³ Maa su heeŋ ke ma ntəɔŋ tɔɔ na pəŋ ke ma mpətəŋ tɔɔ. ³⁴ Wulau Sɔsɔ má, maa heeli mpa pa we ma ntəɔŋ tɔɔ tə si: Mɛ mpa ma Caa yelaa na í nu leleŋ tə, í kɔɔ na í tɔɔ Kawulaya ŋka paa su-meyɛ hatoo antulinya lapu waatu tə. ³⁵ Pə taɣa pulu, nyəɔsi ka kpa-m tə mə hana-m təɔnaɣa. Ləkətu kpa-m tə mə hana-m lum na má nyɔɔ. Maa

ké mʉʉlʉ tʉ mʉ kpaɣana-m na í pona mʉ tɛ. ³⁶ Maa wɛ kpete tʉ mʉ hana-m wontu. Pə wukaya-m tʉ mʉ fɛpəna-m. Paa təkam saləka taa tʉ mʉ kəŋaya na í naa-m. ³⁷ Kɔpama ká cə-m si: Taca, leye tə na-ŋ na nyɔɔsi wu-ŋ na tʉ ha-ŋ tɔɔnaya, na lukʉtu wɛna-ŋ na tʉ ha-ŋ lʉm? ³⁸ Leye tə na-ŋ na n̄ ké mʉʉlʉ na tʉ kpaɣa-ŋ na tʉ pona ta tɛ? Yaa n wɛ kpete na tʉ suu-ŋ wontu? ³⁹ Leye tə na-ŋ na pə wuki-ŋ, yaa pa təkam saləka taa na tʉ polo nyá wiiluyɔ? ⁴⁰ Wulav ma maa cə-wɛ si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsəyi, timpi í lapa ma taapalaa pane pa səkpe ma taa nɔɔlɔyɔ kɔpantʉ tʉ, maya í lapa.

⁴¹ Pəle pə waali ké Wulav má, maa heeli mpa pa wɛna ma mpətəŋ tʉ tʉ si: Mpusi nyəma me í tɛ na í fɛ-m. I polo kəkəŋka pa tayana llɔɔn na í isəttaa tillaa pa tʉ na kaa tɛŋ tʉ ka taa. ⁴² Pə taya pulʉ tʉ, nyɔɔsi ka kpa-m tʉ í ta ha-m na má tɔɔ. Lukʉtu kpa-m tʉ í tá ha-m lʉm si má nyɔɔ. ⁴³ Maa ké mʉʉlʉ, í ta kpaɣa-m na í pona mʉ tɛ. Maa wɛ kpete tʉ í ta ha-m wontu si ma suu. Pu wukaya-m tʉ í ta fɛ-m. Waatu wei ma wɛ saləka taa tʉ í ta wiili-m. ⁴⁴ Na pɛle paa cə-m si: Taca, leye tə na-ŋ na nyɔɔsi yaa lukʉtu pə wɛna-ŋ, yaa n ké mʉʉlʉ, yaa n wɛ kpete, yaa pə wuki-ŋ, yaa n wɛ saləka taa, na tə ta paasəna-ŋ? ⁴⁵ Iɛ maa cə-wɛ si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsəyi, timpi í tá la səkpe ma pane pa taa nɔɔlɔyɔ kɔpantʉ tʉ, maya í tá la. ⁴⁶ Pane inɪ paa polo saləka tam nyəŋ taa, na kɔpama náá polo weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tʉ ku taa.

26

Sɔsaa sɔsaa cayav ke Yesu acaya

(Maləki 14:1-2; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Yesu tɛma tɔm tənɛ tə tənaya yɔɔtʉyɔ, ilɛna í heeli í ifalaa si: ² Ntəŋ í nyəma teu si pə kaasa kuyɛɛŋ naale na pá tɔɔ Tɛɛv acima na? Tɛɛv acima anɪ a tʉ ké paa tʉ Yulʉ Pəyaya maya yəlaa niŋ taa na pá ka-m səm tesika tʉ.

³ M̄pɔyɔ kətəlaa sɔsaa na Yuta nyuyɔ nyəma nyuyɔ nyəma pa kota kətəlaa wulav wei pa yaa si Kayifi tʉ í tɔyaya. ⁴ Na pá caya na pá mayasi na pá su isəna paa kpa Yesu təhɛɛ na nɔɔlʉ ta na tʉ, na pá ku-ɪ. ⁵ Pa yɔɔtaya pa taa si: Tə taa kpa-ɪ acima waatu, tɔfɔ pu la yoo ke yəlaa taa.

Alv tulaalv pəlvɔv ke Yesu tʉ

(Maləki 14:3-9; Yohaani 12:1-8)

⁶ Yesu ka wɛ Petanii ke tənuyɔ tʉ asilima kɔtəŋ tʉ Siməŋ tɔyaya taa. ⁷ Tənaya alv nɔɔlʉ í kəma í kin na í təkam tulaalv kɔpampən na pá lapa í akpaləpiya ke liyitee pəle kəhulʉmələ taa tʉ. Yesu caya na í təŋna tɔɔn, ilɛna alv inɪ í pəli tulaalv inəyi Yesu nyuyɔ taa. ⁸ Yesu ifalaa ná mpʉ tʉ pə ta maya-wɛ, na pá tʉ

si: Pa wakəlvuy tulaalv ineyε isəntə tə suweyelε? ⁹ Ye paa pεeta-i pə taa la liyitee ke səsəm na pá ha konyəntvnaa?

¹⁰ Yesu cekənaa si pa yəγətəyi mpv, ilena í pəəsí-we si: Pepe təw kέ í pəsəyi alv inε ι lanje ke mpv? Mpi ι lapa-m mpv tə pə tewaya halí. ¹¹ Mə na konyəntvnaa í wenna tam. Ama má na-me tə kaa weε təma kin ke tam. ¹² Ma pim təw kέ ι pəla tulaalv ke ma tənuyv təw kέ mpv. ¹³ Tampāna ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, paa timpiyi paa heeli Laapaalı Kupaη ineyε antulinya təna taa, paa keesi alv inε ι lapa mpi tə pə təm na pá təsəyi ι təw.

Yutaasi kəlmətə təm
(*Maləki 14:10-11; Luku 22:3-6*)

¹⁴ Mpróyú Yesu ifalaa naanvwa na naale taa lelv wei pa yaa si Yutaasi Isəkaleeu tə, ι kvlaa na í polo na í mayana kətəlaa səsaa, ¹⁵ na í pəəsí-we si: Ye ma tv Yesu kέ mə niη taa pepeye í ka ha-m?

Mpróyú pεle pa kala liyitee nyəγətv ke hiu na naanvwa na pá cele-i. ¹⁶ Pə kpaγa kupaηku təγə Yutaasi svv kuyaku kupaηku ke pεekuyv si í tv Yesu kέ pa niη taa.

Tεευ acima kvətəγəv tayavuyv
(*Maləki 14:12-21; Luku 22:7-14,21-23; Yohaani 13:21-30*)

¹⁷ Pə tala potopotonaa mpa pa taa kvksəm fei tə pə acima kuyaku kancaalaya nyəηku wule. Ilena Yesu ifalaa polo na pá pəəsí-i si: Leye n caa si tə polo na tə la-η Tεευ acima kvətəγəv?

¹⁸ Tənaγa Yesu təma-we si: I polo icate taa kέ akele te na í heeli-ι si: Ma wule talaa, nyá teye má na ma ifalaa tu təγə Tεευ acima.

¹⁹ Mpróyú Yesu ifalaa lapa nti ι keesa-we tə. Pa polaa na pá lá Tεευ acima kvətəγəv.

²⁰ Pə kəma isu taanaya ile, í na pa naanvwa na naale pa caya təγəv nté. ²¹ Pa təηna təγəv ke mpv, ilena Yesu yəγəti si: Tampāna ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, mə taa nəγəlv ká la-m kəlmətə.

²² Tənaγa ι ifalaa isentaa nyəηa səsəm na təm təne. Ilena pá svv-i pəəsuyv ke kvlvv kvlvv. Inε si: Matəη pə taya má, Tacaa? Inε si: Matəη pə taya má, Tacaa?

²³ Mpróyú Yesu cə-we si: Ma na wei ta niη kpenta svsvyv ke nyənaya taa tə pəntv ká lana-m kəlmətə. ²⁴ Yvlv Pəyaya má, ma səki teitei kέ isu pa keesa ma təm ke Isə Təm taa tə. Ama wei ι ká la Yvlv Pəyaya maya kəlmətə ke mpv tə ι təm ká la waiyo kέ səsəm. Pəntv inι, ye pa taa lvl-i, pəle pu lapa sana.

²⁵ Pə kpəηna Yutaasi wei ι laki-i kəlmətə tə na í pəəsí Yesu si: Matəη pə taya má, Tacaa?

Ilena Yesu cə-i si: Ntəγəle mpv.

Tacaa səm təsvuyv
(*Maləki 14:22-26; Luku 22:14-20; Kələnti I 11:23-25*)

²⁶ Μρύγύ waatu wei pa təkaya tō Yesu kpaɣa potopoto na í see Iso ké í na tǝmlɛ, na í faɣa-ı na í cɛla ı ifalaa, na í heeli-we si: ı mu na í tǝɣɔ, ma tǝnuɣu nté.

²⁷ Pǝle pǝ waali ké Yesu kpaɣa kǝpu na í see Iso ké ı na tǝmlɛ. ılena í cɛle-we na í tǝ si: ı nyɔɔ-wǝɣı mǝ tǝna. ²⁸ Ma calǝm nté mpi pǝ húlǝɣı Iso nǝɣɔ pɛɛlɣu tampana tǝ. Mpi pǝ kɛmna yǝlaa paɣale tǝɔ si pǝ husı ısayatǝnaa. ²⁹ Tampana ke ma heeliɣı-me yoo, saɲa waali ma kaa tasa sǝlǝm pǝneyɛ nyɔɔv. Halǝna kɣyaŋku má na-me tu nyɔɔ sǝlǝm kɣfam ke ma Caa Kawulaya taa tǝ.

³⁰ Pa tɛma mpv ılena pá yoo acıma yontu, ılena pá tɛɛ Olifinaa puɣu tǝɔ.

Piyee kɛɛsuɣu tǝm kpaalɣu

(Malaki 14:27-31; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38)

³¹ Μρύγύ Yesu tǝma ı ifalaa si: Saɲa ahoɔ anɛ a maɣamaya í ká yele-m mǝ tǝna na í se. Pa ɲmaa ɲpǝɣı Iso Tǝm taa si: Maa ku tiikilu na heeɲ ká ya yem yem. ³² Ama waatu wei maa fe ılena, má tɛɛ-meɣɛ nǝɣɔ ke Kalilee.

³³ Tǝnaya Piyee nǝɣɔ tǝkpav si: Paa pa tǝna paa yele-ɲ na pá se, má, ma kaa la mpv.

³⁴ Ama Yesu tǝma-ı si: Tampana ke ma heeliɣı-ɲ yoo maa cɛsǝɣı, n ka kɛɛsi tǝm tooso ké ahoɔ anɛ si n ta nyı-m ké n ta nyı-m na pǝcǝ kampaav koo.

³⁵ Tǝnaya Piyee tǝma-ı si: Paa ma na-ɲ tu si tu si ké, ma kaa kɛɛsi si ma ta nyı-ɲ.

Μρύγύ pa tǝna pa yǝɣɔta mpv.

Yesu sǝlǝmɣu ke Ketǝsemanee

(Malaki 14:32-42; Luku 22:39-46)

³⁶ Μρύγύ Yesu na ı ifalaa pa tala timpi pa yaa si Ketǝsemanee tǝ. ılena í tǝ-we si: ı caɣa cǝne na má polo Iso sǝlǝmɣu ke hatoo cǝne.

³⁷ ılena í kpaɣa Piyee na Sepetee pǝɣalaa naale. Tǝnaya ısǝnyǝɲle na laɲwakǝlle sǝsǝle suv-ı kpav. ³⁸ ılena í tǝ-we si: Ma laɲle wakǝlaa ké tǝtǝɣɔtǝɣɔ pǝ feı kɛɛsuɣu. ı caɣa cǝne na má na-me tǝ feɲɣı.

³⁹ ı tuusa ı nǝɣɔ tǝɔ ké pǝcǝ, ılena í luɲ na í sǝlǝmı si: Ma Caa, ye pǝ we pǝsuɣu keeli wahala sǝsǝ ıneyɛ ma nyuɣu tǝɔ. Paa na mpv mpi n nǝkaa tǝ pǝle pǝ la, pǝ taa la ma luɣu nyǝntu.

⁴⁰ ı tɛma mpv, ılena í mǝlı ı ifalaa tooso ıni ı kiɲ na í maɣana pa tǝɲna tom. ılena í tǝ Piyee si: ı kpısa caɣav nté si má na-me tǝ feɲ paa pǝcǝ maɣamaya. ⁴¹ ı feɲ na í sǝlǝmı, tǝfǝ í ká hotı waatu wei maɣasuɣu kǝɲ-me tǝ. Páána weɛ, ama tǝnuɣu ı pǝsǝɣǝna.

⁴² ı tasa tuusuɣu, ılena í tasa Iso ké sǝlǝmɣu si: Ma Caa, ye pǝ feı pǝsuɣu si wahala sǝsǝ ıne í hatǝlǝna-m, nyá luɣu nyǝntu í la.

⁴³ I tasa i ifalaa kinj ke mælvu, ðena í mayana pa tǝhna tom tǝtǝ, pa kpisa pá cayana pa ise. ⁴⁴ Mǝróyú i tasa-weye yeluvu na í tuusi na í tasa Iso sǝlǝmvu ke tǝm tooso nyǝm ke tǝm kulǝmtu nti. ⁴⁵ Tǝnaya i mǝla i ifalaa kinj na í pǝǝsi-we si: I tǝhna tom na í heesǝyi yaa? I naa, pǝ talaa kele. Paa tu Yulu Pǝyaya maya asayaa ninj taa. ⁴⁶ I kulǝ na tǝ tǝe. I nyǝni kǝlǝmǝtǝ tu tala cǝne.

Yesu Kpav

(Malǝki 14:43-50; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12)

⁴⁷ Yesu tǝhna yǝǝtaya ke mpv ðe, i ifalaa naanvwa na naale taa lelv Yutaasi talaa kele. Na i waali ké yǝlaa samaa tuutuuma, na pá tǝka layalee na kpatǝj. Kǝtǝlaa sǝsaa na Yuta nyvu nyǝma nyvu nyǝma pa tilina yǝlaa mpe. ⁴⁸ Yutaasi wei inu i laki Yesu ké kǝlǝmǝtǝ ke mpv tǝ i ka keesa samaa inǝyi isǝna i ka la tǝ. I heela-weye si: Ye ma polaa na má wayala wei ðe, inǝǝle, í kpa-i. ⁴⁹ Tǝnaya Yutaasi kǝtǝna Yesu ke kǝkǝpaa na í sǝe-i si: Fǝ Taa.

Þena í wayali-i. ⁵⁰ Mǝróyú Yesu tǝma-i si: Ma taaralv, la nti n kǝma lapv tǝ.

Tǝnaya í na mpa tǝ, pele pa tu ninj ke Yesu tǝǝ na pá kpa-i. ⁵¹ Þena Yesu na mpa paa wee tǝ pa taa nǝǝlv kǝe i layate na í lo kǝtvl sǝǝ tǝmle tu njkǝnvu na í kǝǝli tǝfǝj. ⁵² Mǝróyú Yesu tǝma-i si: Suu nyá layate ke tǝ suyute taa. Pǝ taya pulv tǝǝ, ye wei í kǝpaya layate, pǝntv ká sǝna layate. ⁵³ N ta nyi si, má sǝǝlaa, maa yaa ma Caa na í ha-m isǝtaa tillaa ke iyisi naatoso (6000) ke loosi naanvwa na naaleye cǝneye kǝkǝpaa yee? ⁵⁴ Ama ye ma lapa mpv nti paa keesa Iso Tǝm taa si tu la tǝ, isǝnaya pu la na tǝle tǝ lá ðe?

⁵⁵ Tǝnaya Yesu pǝǝsa samaa inu si: I kǝni-m kpav na í nǝki na í kǝkǝyi layalee na kpatǝj tǝ, maya njmvl isayav ke? Kuyeej tǝna Iso tǝsǝele taa ké ma cayaa na má seyesǝyi, í tá kpa-m. ⁵⁶ Ama pǝ tǝna isǝntǝ pǝ lapaya si pǝ la nti Iso kuyǝǝtvtv telǝsǝlaa ka yǝǝtǝa na tǝ we Iso Tǝm taa tǝ.

Tǝnaya i ifalaa tǝna yela-i na pá se na pá tǝe.

Yesu ponav ke Kotuyv sǝsǝv taa

(Malǝki 14:53-65; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Mpa pa kpa Yesu tǝ pa pona-i kǝtǝlaa wulav Kayifi te na pá mayana Iso Tǝm seyesǝlaa na nyvu nyǝma nyvu nyǝma pa kotaa. ⁵⁸ Piyee tǝnaya Yesu ké táǝlǝm tǝǝ, halǝna í tala kǝtǝlaa wulav taya tǝǝ. Þena í svv na í caya tǝmle nyǝma kinj si i naa si pu tǝna-we.

⁵⁹ Mǝróyú kǝtǝlaa sǝsaa na Kotuyv sǝsǝnjkv nyǝma pa pekǝa si paa tǝm suuv pa suu Yesu na pá hiki mpaav na pá kv-i. ⁶⁰ Paa na yǝlaa payale kulaa na pá suuki-i pǝpǝtv tǝmnaa tǝ, pa ta hiki nti paa waana-i tǝ. Waali waali ké yǝlaa napǝli pa kulǝ naale ⁶¹ na pá

tə si: Apalv inɛ ɪ ka tɔma si inɪ ɪ pəsəɣɪ na ɪ yɔki Isə təsɛɛɛ səsɔɔɛ na ɪ taɣanɪ-tɛɣɛ ɲmaɪv kɛ kuyɛɛɲ tooso taa.

⁶² Ḳpɔ́yó kətəlaa wulav kulaa na ɪ tɔ Yesu si: N kaa yɔɣɔti? Suweye yəlaa panɛ pa yɔɣɔtəyənə-ɲ ye?

⁶³ Ama Yesu suma. Tənaya kətəlaa wulav tɔma-ɪ si: Na Isə wei ɪ wɛna weesuɣu tɔ, ye n kɛ Isə Pəyalv Mesii heeli-tv təfoo.

⁶⁴ Ḳpɔ́yó Yesu cɔ-ɪ si: Ntəɣɪ n yɔɣɔtaa. Ma heeliyi-me təfoo si pə kpaɣav pənɛntɛ tɔ ɪ ká ná Yulv Pəyaya má na má caya Isə Tɔɲ tənə tv kəɲkəɲ taa. Na ɪ ká na-m ɪsɔtaa ɲmɔntvɣv tɔɔ na má tiiki.

⁶⁵ Tənaya kətəlaa wulav cəla ɪ wontu na ɪ tɔ si: ɪ kpa Isə tɔɔ. Tə tasəɣɪ aseeta nyəma kɛ pɛɛkuvv si tə lepe? Mə mayamaɣa ɪ ná ɪsəna ɪ kpa Isə tɔɔ tɔyɔɛ. ⁶⁶ Tɔv, ɪ na-we?

Ḳpɔ́yó pa tɔma si ɪ tɔm səpa, paa kv-ɪ kɛ.

⁶⁷ Tənaya pa svv ntaɣama tɔv kɛ ɪ ɪsɛntaa, na pá makɪ-ɪ ɲkuma, na lɛlaa náá marɪ-ɪ kataasi. ⁶⁸ Na pá tɔɲ si: Mesii kpeɣe, heeli-tvɣv wei ɪ mara-ɲ tɔ.

Piyee kpeesvɣv

(Maləki 14:66-72; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyee ka caya awalɪ kɛ taya tɔɔ. Tənaya kətəlaa wulav təmlɛ tv alv nyəɲ nɔyɔlv kpətənə-ɪ na ɪ tɔmɪ-ɪ si: Nyá tɔtɔ n ka wɛ Kalilee tv Yesu inɪ ɪ kiɲ.

⁷⁰ Ḳpɔ́yó Piyee kpeesə yəlaa tənə ɪsɛntaa si: Ma ta nyɪ nti n yɔɣɔtəɣɪ mpv tɔ. ⁷¹ Pəle pə waalɪ kɛ Piyee kulaa na ɪ polo nɔnɔkeelasɪ. ɪlɛna təmlɛ tv alv nyəɲ lɛlv náá na-ɪ na ɪ heeli mpa paa wɛ tənə tɔ si: ɪnɛ inɪ ɪ ka wɛ Nasalɛti Yesu inɪ ɪ kiɲ kɛ.

⁷² Ḳpɔ́yó Piyee taɣana kpeesvɣv si: Na Isə, ma ta nyɪ apalv inɪ.

⁷³ Pə lapa laasaya ɪlɛna mpa paa wɛ tənə tɔ pá kpətənə Piyee na pá tɔmɪ-ɪ si: Nyá n ta laɲ yəlaa mpe pa taa nɔyɔlv. Nyá yɔɣɔtaya ɲuləyənə timpɪ n lunaa tɔ.

⁷⁴ Ḳpɔ́yó Piyee kpeesaa təlalala na ɪ tuu na ɪ tɔ si: Na Isə, ma ta nyɪ apalv inɪ.

Tənaya kampaav koo kpaakraa. ⁷⁵ ɪlɛna Piyee tɔɔsi nti Yesu ka yɔɣɔta-ɪ tɔ tɔ tɔ si: Mpi pɪ takɪ kampaav koo tɔ n tɛma tɔm toosoɣo kpeesvɣv si n ta nyɪ-m kɛ n ta nyɪ-m. Ḳpɔ́yó ɪ tukaa na ɪ li, ɪlɛna ɪ wii ɪsv ɪ səkɪ ɪ səkɪ.

27

Yesu ponav kɛ Pilati

(Maləki 15:1; Luku 23:1-2; Yohaani 18:28-32)

¹ Ḳpɔ́yó tanaɲ kvpaɲkv tɛ kətəlaa səsaa tənə na Yuta nyvɣv nyəma nyvɣv nyəma caya na pá mayasi na pá sv si pá kv Yesu. ² Tənaya pa ɲəka-ɪ na pá kpaɣa-ɪ na pá polo na pá cəla Kvɔnɛɛ Pilati.

*Yutaasi kv i ti
(Tillaa Təmlə 1:18-19)*

³ Yutaasi wei i lapa-i kələmətə tə, i nawa si pa suwa si paa kv Yesu ké tampana ilena i lanje pəsi səsəm. Tənağa i kpağa liyitee nyəğətv hiu na naanowa inu na í polo í cəla kətəlaa səsə na nyuɣv nyəma. ⁴ Na í heeli-we si: Ma lapa isayətv, ma cəla-meɣe yulv si í kv-i tulum ke yem.

Ímpúy nyuɣv nyəma cə Yutaasi si: Tá paaye, pə ké nyá təm ké.

⁵ Tənağa Yutaasi məhna liyitee anu na í peti Iso təsele səsəle taa, na í tē na í polo na í tv ηmənağa ke i luɣv tē na í si.

⁶ Ímpúy kətəlaa səsaa ná təsa-ye na pá tə si: Ta mpaav taa pə fei pəsuyv si tə kpağa liyitee ane na tə tasa tuyv ke Iso təsele səsəle atakaa taa. Pə tağa pulv tə, yulvke liyitee ké.

⁷ Tənağa pa cağa na pá mağasi, ilena pá kpağa liyitee anu na pá yana tetv natəli nti pa yaa si cuyv təhulle tə, si pa piη muɣlaa ke təna. ⁸ Ímpúy haləna saηa pa məhna tetv ntəyi hətə si: Caləm tetv.

⁹ Ímpúy pə lapa nti Iso kuyəğətv teləsvl Selemii ka kpaalaa tə si: Pa kpağa liyitee nyəğətv hiu na naanowa. Liyitee anəyi Iseyeli yəlaa tisaa si pá fei i tə. ¹⁰ Pa kpağa-ye na pá yana tetv nti pa yaa si cuyv təhulle tə, na pə mağamağa ke Tacaa ka heela-m.

*Pilati pəsəyi Yesu ke təm
(Maləki 15:2-5; Luku 23:3-5; Yohaani 18:33-38)*

¹¹ Ímpúy pa pona Yesu ke Kufənee isentaa, na ílé i pəsəsi-i si: Nyəğəle Yuta nyəma wulav səsə inəyi? Ilena Yesu cə-i si: Ntəğəle n yəğəta mpv.

¹² Pəle pə waalı waatv wei kətəlaa səsaa na nyuɣv nyəma tənağa si i lapa pəne na pəne tə, i ta cə si pulv. ¹³ Tənağa Pilati toma-i si: Nn nuiki isəna pa tənyv si n lapa pəne na pəne tə?

¹⁴ Ama tə tənağa mpv Yesu tá cə-i tə tə si pulv. Ilena pá lá Kufənee ke piti ké səsəm pə tu fei.

*Si pá kv Yesu ké pá kv-i
(Maləki 15:6-15; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16)*

¹⁵ Paa Tēv acima wena Kufənee tūləyi saləka tv nəğəlv wei samaa caa si pá tvli təğə. ¹⁶ Pə pamna saləka tv kpitikpiti nəğəlv wei pa yaa si Palapaasi*fa* tə i we saləka taa. ^a ¹⁷ Samaa kota ímpúy təna, ilena Pilati pəsəsi-we si: Aweye í caa má tvli-me, Yesu wei pa yaa si Kilisiti tə?

¹⁸ Pə tağa pulv tə ké i pəsəsa-weɣe mpv, i nyəma təkelekele si isesemle tə ké pa pona-i Yesu.

¹⁹ Waatv wei Pilati cağa təhvle tə i alv tilaa si pá heeli-i si: Taa səsə nyá nəğə ke tampana təhvl inu i təm taa. Pə hvla-m i təm ke tom taa ké ahoə ane, na pá pekəli-m səsəm.

^a **27:16** Palapaasi: Piipilinaa ləlaa na səsəyi si Yesu Palapaasi.

²⁰ Μρύγυ κῶτῆλα σασα na nyvvy nyθma pa pyyusa samaa si pά sḗlami-ι na ί tḗli-weyε Palapaasi, na pḗ kaasi na ί kv Yesu. ²¹ Tḗnaya Kufḗnee tayana-weyε pḗssuyv si: Pa naale pa taa aweyε ί caa si má tḗli-me yee? Μρύγυ pa cḗ-ι si: Palapaasi ke tḗ caa si ḗ tḗli. ²² Ilena Pilati pḗssi-we si: Na isḗnaya má la Yesu wei pa yaa si Kilisiti tḗ? Tḗnaye pa tḗna si: Kam-ι sḗm tesika tḗ. ²³ Μρύγυ Pilati pḗssa-we si: Ile isayatu ntiyi ι lapa?

Tḗnaya pa tasa kapusi mapv na toj si: Kam-ι sḗm tesika tḗ.

²⁴ Pilati kḗma na ί ná si ι kaa pḗsi-ti, pḗyele yoou caa tiluyu. Ilena ί caa lum na ί san ι niη ke samaa isentaa na ί tḗ si: Apalv iηε, pḗ taa weε si má kyvna-ι yoο. Pḗ kḗ mḗ tḗm kḗ.

²⁵ Μρύγυ samaa tḗna cḗ-ι si: Nnn, ι sḗm tḗm ί mḗli tá na tá piya tá nyḗj taa.

²⁶ Tḗnaya Pilati tḗla-weyε Palapaasi. Pḗ kaasa Yesu ilena, ί yele na pά casa-ι akpateε, na ί kpayα-ι na ί cele-we si pά polo na pά kam-ι sḗm tesika tḗ.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Malaki 15:16-20; Yohaani 19:2-3)

²⁷ Pilati yoolaa pona Yesu kḗ Kufḗnee tḗyaya taa, ilena pa samaa tḗna kotina-ι. ²⁸ Μρύγυ pa wḗyssa ι wontu, ilena pά suu-ι capa kvseem tḗkrai. ²⁹ Na pά lvv sḗwa ke ntenuyu na pά te ι nyvvy, na pά tv ι niη ntḗyḗj taa kḗ kḗrḗtyḗ, na pά paakḗna-ι na pά lunyi ι tεε kḗ akula, na pά see-ι si: Yuta nyθma wulav sḗsḗ fḗ.

³⁰ Na pά tḗaki ι tḗ kḗ ntayama, na pά myyi kḗrḗtyḗ na pά tayanḗyi ι nyvvy taa kḗ mapv. ³¹ Pa tema-ι paanav ke mpv, ilena pά wḗyssi capa iηi na pά mḗyna-ι ι wontu na pά tḗena-ι kam ke sḗm tesika tḗ.

Yesu kam

(Malaki 15:21-32; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)

³² Pa lukaya icate ilena, pά tḗ sulina Silēni tv nḗyḗlv, pa yaa-ι si Simḗj. Tḗnaya yoolaa kpipa ilé na toj si ί sḗyḗli Yesu tesika ηke. ³³ Μρύγυ pa tala timpi pa yaa si Kḗlḗkḗta tḗ, nti tḗ yḗyḗtḗyi si nyvmpḗyḗlaya tε tḗ. ³⁴ Tḗnaya pa cela-ι sulvm mpi pḗ taa pa sita tvy nakvl kv cḗlḗm*fa* tḗ. Ama ι tḗyaa ilena ί kisi-wḗyi nyḗḗv. ^a

³⁵ Μρύγυ pa kama-ι sḗm tesika tḗ, na pά tḗ tete kḗ ι wontu tḗ na pά tala-ti. ³⁶ Pa tema ḗrḗtyḗ ilena pά caya tḗna na pά tan-ι. ³⁷ Pa ḗmaawa na pά pusi ι nyvvy tḗ si: Yuta nyθma wulav sḗsḗ Yesu kḗlv. Pa ḗmaa ḗrḗtyḗ si pḗ hḗli mpi pḗ tḗ pa kv-ι tḗ. ³⁸ Pa kḗyna ί na ḗmulaa ke naale na pά ka-weyε sḗm tesikasι tḗ, lelv ke ι ntḗyḗj tḗ, lelv ke ι mpḗtḗj tḗ.

³⁹ Yḗlaa mpa pa tḗekayana tḗna tḗ pεle pa kḗetḗyi nyḗḗj na pά tvuki-ι si: ⁴⁰ Matḗj nyá tḗmna si n yḗkḗyi Isv tḗseεle sḗsḗle na ḗ

^a 27:34 tvy nakvl kv cḗlḗm: Pḗ kḗ kḗle nte tḗ laki na yvlv too na pḗ kv ι wḗsasι tḗyḗ. Ama Yesu na sḗlala si ί weena ι ise ke mpv halḗna ι sḗm.

tayani kofate nman ke koyeyen tooso taa. Waasi nya ti de. Ye n ke Iso Pɔyaya lu tesika too na n tii.

⁴¹ Mɔrɔyɔ na katɔlaa sɔsaa na Iso Tom seyesɔlaa na nyuyɔ nyɔma tɔtɔ. Pɛle pa tɔɔna-i paanav na pɔ yɔyɔtɔyɔ si: ⁴² I yapa lelɔa nyɔɔɔn isɔnaya na i kaa pɔsi na i ya i mayamaɔa i nyɔɔku. Iɔu si inɔyɔle Iseyeli wulav sɔsɔ na? Pɔnente i lu tesika too na i tii. Ilena tɔ na na tɔ tisi. ⁴³ I tu Iso ke naani na i tɔ si inɔyɔle Iso Pɔyaya. Tɔv, tɔ nɔ si Iso kɔ sɔɔli si i waasi-i yaa isɔna.

⁴⁴ Na pɔ kperina nmulaa mpa paa kama mɔrɔyɔ i cɔɔ tɔ na pɛle pɔ tɔv-i mpu tɔtɔ.

Yesu heev

(Malaki 15:33-41; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30)

⁴⁵ Pɔ kɔma na pɔ tala ilim sikuyɔ, ilena sɔkperɔyɔ nyala icate tɔ halɔna ilim kpili. ⁴⁶ Ilim kpila mpu, ilena Yesu kiisina nɔyɔ sɔsɔya si: Eli Eli, lema sapatani? Na tɔle tɔ yɔyɔtɔyɔ si: Ma Iso ma Iso, pɛpe tɔ ke n lɔ-m?

⁴⁷ Mpa paa sɔɔna tɔna tɔ pa taa lelɔa nu mpu, ilena pɔ tɔ si: I yaana nteye Ilii.

⁴⁸ Ilena pa taa nɔyɔɔv kpaɔa asewa na i polo na i lii kpalɔkram saɔ ke lɔm konyɔɔɔm napɔli pɔ taa, na i tɔv kɔrɔtɔyɔ nɔyɔ taa na i hulɔ Yesu si i nyɔɔ. ⁴⁹ Ama lelɔa nɔ tɔma si: I yeke na tɔ nɔ Ilii kɔ kɔ na i waasi-i yaa isɔna.

⁵⁰ Tɔnaya Yesu tasa kiisuyɔ ke sɔsɔm, ilena i hee.

⁵¹ Mɔrɔyɔ waatv inɔyɔ kpaɔkpaɔ, pɔuyɔ sɔsɔɔv nku ku kaya Iso tɔsele sɔsɔle taa tɔ, ku faɔa yem ke hatoo isɔtaa na pɔ kalɔsɔna ku ate. Na tɔtɔ sele na kɔkramɔɔn ya pɔyɔle, ⁵² na pɔlaan tɔli na Iso yɔlaa mpa pa sɔpa tɔ pa taa paɔale fe. ⁵³ Mɔrɔyɔ pa lu pɔlaan taa, na waatv wei Yesu kɔma na i fe tɔ pɔ sɔv Iso icate nanɔ nyɔnte taa, na yɔlaa paɔale na-we.

⁵⁴ Mɔrɔyɔ Lom yoolaa sɔsɔ na yoolaa mpa i na-we paa tɔna Yesu tɔ, pa nawa tɔtɔ seluyɔ na pɔ tɔna mpi pɔ lapa tɔ, ilena pɔ nya sɔsɔm na pɔ tɔ si: Tampana, yɔlv inɔ i ke Iso Pɔyalv ke. ⁵⁵ Alaa paɔale ka we tɔna na pɔ sɔɔna pɔolun na pɔ nyɔnɔyɔ. Mpe inɔ pa tɔnaya Yesu ke hatoo Kalilee na pɔ calɔsɔyɔ-i. ⁵⁶ Makɔtala Malɔ na Saaki na Yosɛfv pa too Malɔ na Sepetee pɔyalaa too, paa we alaa mpe pa taa.

Yesu pim

(Malaki 15:42-47; Luku 23:50-56; Yohaani 19:38-42)

⁵⁷ Waatv wei taanaya taanaa tɔ, Alimatee apalv tɔn tu nɔyɔlv wei pa yaa si Yosɛfv tɔ i kɔma. I mayamaɔa i ka tɔnaya Yesu ke. ⁵⁸ Mɔrɔyɔ i pola Pilatɔ kin na i sɔlɔm-i si i kpaɔyɔ sɔtɔ Yesu. Tɔnaya Pilatɔ tɔma si pɔ cɛle-i. ⁵⁹ Ilena i kpaɔa sɔtɔ na i takɔ-i kpronkrontu tɔn nyɔntv nti pa yaa si leɔ tɔ tɔ pɔnkaɔhulɔna kɔfalaya. ⁶⁰ Na i polo na i pimi-i i mayamaɔa i pɔlaav nku pa hula

kuƙpamnyu taa tɔ ku taa. Na í pilimi piw sɔsɔɔ nakuli na í suli pɔlaav nɔɔɔ. Ilena í tee í kpe. ⁶¹ Na Makɛtala Mali na Mali lelv pɔ caya tɛnaya pɔlaav isɛntaa.

Pɔlaav tanvyu

⁶² Kuyaku kuhɛɛnyu tɔɔ sɔɔlv lapu tema na tevu fe, ilena kɛtɛlaa sɔsaa na Falisanaa kɛnti na pɔ polo Pilati kin, ⁶³ na pa heeli-i si: Taca, tɔ tɔsaa si pɔpɔtu unu i ka yɔɔɔtaa si ye pɔ lapa wee tooso unu i ká fe. ⁶⁴ Tɔv, mpv tɔ, yele na pɔ tan pɔlaav halɛna pɛ tala kuyɛɛn tooso wule. I ifalaa í taa kɔɔ na pɔ nmulu-i na pɔ looli samaa si í fema sɛtaa taa. Ye pɔ lapa mpv, tɛle tɔ pɔpɔtu ká kɛli kancaalaya nyɛntv.

⁶⁵ Ḿpɔ́yú Pilati tɔma-we si: Yoolaa mpa paa tan tɔɔɔ, í polo í tan-kuyv teu teu.

⁶⁶ Tɛnaya kɛtɛlaa polaa na pɔ tayanu pɔlaav tɔv piw nkuyv teu, na pɔ tv pa kuyvsum si nɔɔɔlv í taa tokina. Ilena pɔ su yoolaa si pɔ tan.

28

Yesu fem

(Malaki 16:1-10; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10)

¹ Kuyaku kuhɛɛnyu teeWa na pɔ fe cimaasi, ilena Makɛtala Mali na Mali lelv pɔ kuli tanan tɔpam si pa puki pɔlaav tɔv.

² Ḿpɔ́yú tetv sela sɔsɔm ke kpakpaa. Mpi tɔ, Taca isɛtaa tillu lunna isɔ na í tii, na í polo í kuli piw nkuyv pɔlaav nɔɔɔ na í su kpeɛɛ, na í kpa tɔ tɔv na í caya. ³ I teu nɔɔɔsɛna isu tevu nyɔɔnyɔv tɔ, na i wontu hulɔmaa isu kponkɔmɔlv. ⁴ Ḿpɔ́yú pɔ lapa tanlaa ke sɔɔntv ke sɔsɔm na pɔ seliyi, na pɔ sɛpa pa tɔv tɔv kɛ yem tɛkɛti. ⁵ Tɛnaya isɛtaa tillu tɔma alaa si: Mu taa nyá, ma nyɛmá si Yesu wei pa kama sɛm tesika tɔv tɔv í kɔma pɛkuyv. ⁶ I fei cɛɛ, i fema isu i ka yɔɔɔtaa tɔ. I kɔɔ na í ná timpɔ paa hɛsa-i tɔ. ⁷ I polo lɔɔ na í heeli i ifalaa si, i fema na í tee-meɛ nɔɔɔ ke Kalilee. Tɛnaya í ká na-i. Nti ma wɛna si ma heeliyi-me tɔvɛ.

⁸ Tɛnaya alaa mpe pa kula pɔlaav tɔv kɛ kpakpaa na pɔ tee, na sɔɔntv na lanhulɔmle pɔ kuyv-we. Ilena pɔ polo na pɔ kaasi Yesu ifalaa ke laapaali unu. ⁹ Pa tan tɛv ke mpv, ilena Yesu suli-weɛ kpakpaa na í tɔ-we si: Ma sɛɛ-me.

Ḿpɔ́yú pa kɛtɛna-i na pɔ tɔki i nɔɔhɛɛ, na pɔ hɛnti-i atɛ na pɔ sɛɛ-i. ¹⁰ Ilena Yesu heeli-we si: I taa nyá. I polo í heeli ma taapalaa si pɔ polo Kalilee, tɛnaya paa na-m.

Nti tanlaa keɛsaa tɔ

¹¹ Alaa mpe pa we mpaav taa na pɔ kpeɛ mpv, ilɛ sɛsɛ yoolaa mpa paa tan pɔlaav tɔ, pa taa lelɛ ná tema mɔlv ke icatɛ taa

κελε na pá κeesi kətəlaa səsaa ke pə təna mpi pə lapa tə. ¹² Μπόγύ kətəlaa səsaa na nyuyv nyóma pa kotaa na pá lá nəγə kvlómaya na pá ha yoolaa ke liyitee tuutuuma, ¹³ na pá heeli-we si: I tə si tom kpaγa-meγe ahoο na ι ifalaa kəw na pá ηmulι-ι. ¹⁴ Na ye Kvfənee í nu mpv, taa heesi ι lahje, ι kaa la-meγe pulv.

¹⁵ Tənaγa tanjlaa mv liyitee anι na pá lá isu pa heela-we tə. Na təm təne tə yeκi Yuta nyóma hekv, haləna sanja.

Yesu ifalaa təw lw

(Maləki 16:14-18; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmlə 1:6-8)

¹⁶ Μπόγύ Yesu ifalaa naanvwa na kvlvm ιni pá kvlaa na pá polo Kalilee pulaya ηka Yesu ka keesa-we tə ka təw. ¹⁷ Pa na Yesu ilena, pá həntι-ι ate na pá see-ι. Ama pa taa lelaa ka wena sika. ¹⁸ Tənaγa Yesu kpətəna-we na í heeli-we si: Ma niη taa ké pa tv isətaa na ate. ¹⁹ Mpv tə, í polo na í la na katenasi təna taa yəlaa pəsi ma ifalaa. I səkι-weγe Isə lvm na í yaakəna Caa na Pəyaya na Feesuyu Nanηtv pa hətə. ²⁰ I seγesi-we si pá təkι pə təna mpi ma seγesa-me tə. I nyι teu si má, maa wee mə waalι ké paa kvyankvuy, haləna antulinya polo na í kvlι.

LAAPAALI KUPANJ WEI MALƏKI ŊMAAWA TƏ Kutuluṭu

Maləki wei ı ŋmaa takəlaya kanε tə ı ta ke Yuta tv. ı yəɣota ı takəlaya taa si Yesu ké təmlε tv ké (10:45). ı seɣesəɣi na í waaki na í looki aləɣaa. Ama Maləki ta yəɣoti Yesu luluyv təm, ı hulaa ké si Yesu ké İso Pəɣaɣa na Yulv Pəɣaɣa.

İsəna pa faɣa Maləki takəlaya tə:

Yesu təmlε taɣanuyv, titite 1:1-13

Yesu təmlε ke Kalilee, titite 1:14-8:26

Yesu na ı ifalaa, titite 8:27-9:50

Yesu təmlε ke Yuta na Yosalem, titite 10-13

Yesu səm na ı fem, titite 14-16

İso Lvm Səlv Yohaani waasv

(Matiyee 3:1-12; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ İso pəɣalv Yesu Kilisiti Laapaali Kupaŋ təcaalle ntə. ² Pa ŋmaawa İso kuyəɣətv tv teləsulv İsayii takəlaya taa si: Nyəni, ma tillu ntə,

ma teləsəɣi nyá nəɣə təə si

í taɣanı nyá mpaav na í kəŋ.

³ Nəɣəlv yəɣətəɣəna nəɣə səsəɣa ke wulaya tetv taa si:

ı taɣanı Taca mpaav,

í siɣisi ı mpaasi.

⁴ Mprúɣə pə lapa na İso lvm səlv Yohaani kəə wulaya tetv taa na í səəki yəlaa ke İso lvm. Na í kpaaləɣi si: ı laɣasi tənte na pá sə-məɣe lvm na İso husi mə İsayatv.

⁵ İlena Yuta tetv yəlaa təna, na Yosalem nyəma təna puki ı kiŋ, na paa wei í kuliyi ı İsayatv təə ké yəlaa taa, na Yohaani səəki-wəɣe İso lvm ke Yaatanı pəɣə taa.

⁶ Yooyoo huntu kunti ke Yohaani takaa, na í ləla tənuyv tampala ke ı tənaya taa. ı təɣənaya nté cələŋ na taale tuŋ nim.

⁷ Na í kpaaləɣi samaa taa si: Ma waali wei ı kəŋ tə pəntv kələm təŋ. Halı ma ta tu tala si má sopi na má wəɣəsi ı nəəheε taa ntəŋkpala mayamaɣa. ⁸ Ma ıle, lvm ke ma sə-mε. Ama Feesuyv Nanŋtv ke ílé ı ká sə-mε.

Yesu İso lvm səv na ı mayaəuyv

(Matiyee 3:13-4:11; Luku 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Saa ını ı taa Yesu luna Nasaleti ke Kalilee tetv taa, na í polo na Yohaani sə-ı İso lvm ke Yaatanı pəɣə taa. ¹⁰ Yesu lukayana lvm taa, ılena í ná İsətənuyv tvlaa na Feesuyv Nanŋtv tii ı təə İsu

alukuku. ¹¹ Ӏena pá nu pə yəgətəgəna ɪsətəa sɪ: Nyagale ma luyu tɛɛ Pəyaya, ma luyu sʊv-ŋ səsəm.

¹² Pə tɛma mprógú kprakpa, ɪlena ɪsə Feesuyu pona Yesu ké wulaya tɛtu taa. ¹³ Na í caya tənaya wɛɛ nule, na Satanɪ kəw na í mayasəyɪ-ɪ. Na í wɛ taale wontu hɛkʊ na ɪsətəa tillaa paasəna-ɪ.

Yesu yaav ke tiina kpalaa liyiti

(Matiyee 4:12-22; Luku 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Mprógú pa tu ɪsə lum səlɪ Yohaani ke saləka, ɪlena Yesu náá polo Kalilee na í sʊv ɪsə Laapaali Kʊpaŋ ke kpaalɪyʊ. ¹⁵ Na í təŋ sɪ: Pənɛntɛ pə tala mpʊ, ɪsə Kawulaya kpeyɛta. ɪ layasɪ na í mv Laapaali Kʊpaŋ.

¹⁶ Yesu malaya Kalilee tɛŋku kutɛŋ, ɪlena í ná tiina kpalaa ke naale. Siməŋ na ɪ neu Antəlu, na pá tʊyɪ puluyɪ ke lum taa.

¹⁷ Mprógú ɪ tɛma-wɛ sɪ: ɪ kəw na í təŋɪ-m na má la-mɛ na í puuki yəlaa ɪsu í puukuyɪ tiina tə.

¹⁸ Tənaya pɛɛ pa yela pa puluŋ na pá təŋɪ-ɪ kprakpa.

¹⁹ ɪ tasa pote ke pəcə, ɪlena í ná Sepetee pəyalɪ Saaki na ɪlé ɪ neu Yohaani, na pá caya kpuɪyʊ taa na pá tayanəyɪ pa puluŋ.

²⁰ Tənaya ɪ yaa pɛɛyɛ kprakpa, ɪlena pá yele pa caa Sepetee na ɪ paa nyəma ke kpuɪyʊ taa na pá təŋɪ-ɪ.

Iləghilu nəgəlv ɪ təm

(Luku 4:31-37)

²¹ Mprógú Yesu pa pola Karənahum ɪcətɛ taa na í sʊv Yuta nyəma təkotile taa ké kuyaku kʊhɛsʊyʊ wule na í niki sɛyɛsʊyʊ.

²² Mprógú ɪ sɛyɛsʊyʊ cɛpa yəlaa laŋa. Pə taya pulɪ, ɪ sɛyɛsaya-wɛyɛ na toŋ ɪ ta nyá. ɪ fɛɪ ɪsu pa ɪsə Təm sɛyɛsəlaa.

²³ Mprógú pa tuta Yuta nyəma təkotile taa ké apalɪ nəgəlv na í hii ɪləyʊ nəgəlv. Tənaya apalɪ ɪnɪ ɪ koowa sɪ: ²⁴ Nasaletɪ Yesu, n caa-wɛyɛ tá kiŋ? N kəma-tʊyʊ wakəlvɪyʊ ke? Ma nyəma-ŋ teu, n ké ɪsə Yʊlv Naŋŋtu wei ɪ tilaa tə.

²⁵ Tənaya Yesu holina-ɪ sɪ: Hei, nyá, su na ń se apalɪ ɪnɛ ɪ waali.

²⁶ Mprógú ɪləyʊ ɪnɪ ɪ selisa apalɪ ɪnəyɪ teu. Ӏena í má kapuka na í se ɪ waali. ²⁷ Mprógú pə cɛpa yəlaa təna laŋa ke səsəm, na pá toŋ tɛma sɪ: Maamaaci wei keɛ mpʊ? Toŋ sɛyɛsʊyʊ kʊfalɪyʊ nté yaa. Pʊwɛ. Pə kpeŋna aləyaa, ɪ yəgətəyɪ pɛɛyɛ na apalɪtu na pá nukəna-ɪ.

²⁸ Mprógú Yesu hətɛ yaa kprakpa ɪnəyɪ Kalilee tɛtu təna taa.

Yesu waasʊyʊ ke kʊtəntənaa payale

(Matiyee 8:14-17; Luku 4:38-41)

²⁹ Pa lu Yuta nyəma təkotile taa, ɪlena pa na Saaki na Yohaani pá polo Siməŋ na Antəlu pa təyaya ke kprakpa. ³⁰ Na pá mayana watʊ wɛna Siməŋ yəsə na í həntaa. Yesu talaa, ɪlena pá heeli-ɪ alɪ

inı ı wusaı təm. ³¹ Tənağa Yesu pola ı kinj na í təkı ı ninj taa na í kusı, na ı watu ya na í kulı na í caləsi-wə.

³² Mpróyú pa kəna-ı kutəntənaa təna na aləyəhilaa tənaya taanaya təw kə waatu wei ilim tūwa tə. ³³ Na ıcate təna kotı təcəyəcəyi kə təyaya ŋkə ka nənəyə tēē. ³⁴ İlena Yesu la na mpa kutəməŋ cəsağa tə pá hiki alaafəya. Na í təyənı aləyaa payalē. İ ta tisi sı aləyaa í yəyətı. Pə tağa pulu, pələ pa nyəmə ı kə mpi tə.

Yesu waasu kə Kalilee tetu taa
(Luku 4:42-44)

³⁵ Mpróyú waatu wei pə wusa fem na səkrətuyu wēē tə, Yesu luwa na í polo timpi yəlaa fēi tə na í sələmı İso. ³⁶ İlena Siməŋ pá suu-ı pəekuyu. ³⁷ Pa kəma na pá na-ı, İlena pá heeli-ı sı: Yəlaa təna caaki-ŋ.

³⁸ Tənaya Yesu cə-wē sı: Tə polo pəcəwə pəcəwə acalēē lenna taa na má lá pələyē waasu tətə. Pə mayamaya pə təw kə ma kəma.

³⁹ Mpróyú ı suu Kalilee tetu təna taa kə cəwə, na í lakı waasunaa kə Yuta nyəma təkotilēnaa mpa pa wēna təna təw tə pa taa, na í təyənəyi aləyaa.

Yesu waasuyu kə tənuyu təw asilima kutəŋ tu nəyəlv
(Matiyee 8:1-4; Luku 5:12-16)

⁴⁰ Tənaya tənuyu təw asilima kutəŋ tu nəyəlv ı kəma Yesu kinj, na í sopı ı tēē na í tēyē-ı ninj na í tə sı: Ye n ka tisaya n taa waası-m?

⁴¹ Mpróyú tənuyu təw kutəŋ tu inı ı təm lapa Yesu kə pətəwtələ kə səsəm, na í kusı ı ninj na í tokina-ı na í cə-ı sı: Teu, ma tisaa, alaafəya í la.

⁴² Mpróyú apalı inı ı kutəŋ tēma tənē inəyi kprakpaa na í məli tēmammam. ⁴³ İlena Yesu təyənı-ı kprakpaa, na í kpraalı-ı na tən sı: ⁴⁴ Taa heeli nəyəlv. Ama tēē kprakpaa na kətulv na-ŋ. İlena ŋ yiyisi İsu Moisi ka kēesuyu tə, na pá ná sı pə waa-ŋ.

⁴⁵ Ama apalı inı ı tēwa, İlena í suu pə təm kpraaluyu kə paa timpi. Haləna ı kpraaluyu mpi pə təw Yesu tá pəsi na í suu ıcate natəli tə taa təkaa. Ama kpreŋa təw kə ı cakaya kpraı taa, na yəlaa lukəna paa timpi na pá makəna-ı.

2

Yesu waasuyu kə kutəŋ kutuluyu tu
(Matiyee 9:1-8; Luku 5:17-26)

¹ Wēē lapa naalē, İlena Yesu məli Karənahum na yəlaa nu sı ı wē təyaya taa. ² Mpruyulē pa kota səsəm pə tu fēi. Pə nyəkəa kə təkəŋŋ na pə kpreŋna nənəyə na pə təkı, na Yesu tənəna-wēyē seyēsuyu. ³ Mpróyú yəlaa napəli pa kəma ı kinj na pa taa liyiti səyələ kutəŋ kutuluyu tu nəyəlv. ⁴ Ama yəlaa samaa təw pa kpısa İsəna paa la na pá tana-ı Yesu kinj tə. İlena pá kpa na pá wəsi kutuluyu

ηku kv taa Yesu ka wεε tɔ kv lɔpɔtv, na pά tisi kpatəle nte tɔ taa kv tɔntv inɪ ɪ ka wεε tɔ na púyó ηku. ⁵ Yesu nawa yəlaa mpe pa naani, ilena í tɔ kv tɔn kv tɔv tɔv tɔv inɪ si: Ma pəyalv, nyá isayətv husaa.

⁶ Pə pamna Iso Təm seyesəlaa napəli paa caya təna na pά hɔvki pa taa si: ⁷ Pepe tɔɔ ké apəlv inɪ ɪ makɪ kan kante na í kpakəyi ɪ ti na í keesəyəna Iso? Awe pəsəyi na í husɪ isayətv ye pə taya Iso paasi? ⁸ Ama Yesu ná cekəna nti pa hɔvkaɣa pa taa tɔyɔ kpakpaa. Ilena í pɔɔsi-wε si: Pepe tɔɔ ké í hɔvki mpyó mə taa? ⁹ Nti tɔ yɔyɔv tɔv kələna tələv. Má heeli kv tɔntv si Nyá isayətv husaa, yaa Kvli na í keli nyá kpatəle na í tɔ? ¹⁰ Tɔv, maa hɔli-mε si Yɔlv Pəyaya má, ma pəsəyi na má husɪ isayətv ke atε cəne.

Tənaɣa Yesu tɔma kv tɔntv si: ¹¹ Ma heeliyi-η si í kvli na í kraɣa nyá kpatəle na í kpe.

¹² Tənaɣa kv tɔntv kula kpakpaa na í kraɣa ɪ kpatəle na yəlaa nyənəyi-ɪ mpv, na í tεε. Mpyó pə lapa pa tənaɣa piti ke sɔsəm, na pά san Iso na pά tɔn si: Tuu tɔ, tɔ ta nata isəntɔ inɪ ɪ nyəəsəle.

Yesu yaav ke Lefii

(Matiyee 9:9-13; Luku 5:27-32)

¹³ Mpyó Yesu tasa Kalilee tenku nɔyɔ ke pote na yəlaa puki ɪ kin ke sɔsəm na í seyesəyi-wε. ¹⁴ Yesu teekaya, ilena í ná Aləfe pəyalv Lefii na í caya lampuu təmvlε. Ilena Yesu tɔmɪ-ɪ si: Kvli na í tɔnɪ-m.

Mpyó Lefii kɔlaa na í tɔnɪ-ɪ.

¹⁵ Pəle pə waali Yesu caya na í tɔkɪ kv tɔyɔv ke Lefii tε. ɪ na lampuu mɔlaa pəyale, na asayaa pəyale, na ɪ ifalaa pa tɔkayana. Yəlaa asayaa isu mpv ka tɔnɔyɔ-ɪ pəyale tɔtɔyɔ. ¹⁶ Mpyó Iso Təm seyesəlaa mpa pa ké Falisanaa kpekəle nyəma tɔ, pa nawa Yesu na asayaa, na lampuu mɔlaa pa caya na pά tɔkɪ mpv. Ilena pά pɔɔsi ɪ ifalaa si: Pepe tɔɔ ké Yesu na lampuu mɔlaa na yəlaa asayaa pa krentəyi na pά tɔkɪ?

¹⁷ Yesu nu mpv, ilena í tɔ-wε si: Pə taya alaafəya nyəma nyuləyəna fetaa. Ama kv tɔntvnaa ké. Ma kɔmaya si ma yaaki asayaa, pə taya kvpama.

Yesu keesvɔv ke nɔhəkv təm

(Matiyee 9:14-17; Luku 5:33-39)

¹⁸ Kvyaku nakvli Lvm Səlv Yohaani ifalaa na Falisanaa pa həkə nɔɔsi. Tənaɣa yəlaa kɔma na pά pɔɔsi Yesu si: Pə lapa isəna na Lvm Səlv Yohaani ifalaa na Falisanaa nyəma ná həkəyi nɔɔsi na nyá ifalaa naa toosiyi pə təm. ¹⁹ Mpyó Yesu cɔ-wε si: ɪ hɔv si akpəyalv taapalaa ká həkə nɔyɔ na í na-wε pά wεε? Aai, pəle pə fei lapv ke paa pəcɔ. Ye ɪ wε pa həkə, paa tɔkɪ tam ké. ²⁰ Ama pu kɔɔ na pά keesi kvvaku nakvli, ilena pά ləsi-ɪ pa həkə. Ilε pələyεle paa həkə nɔɔsi.

²¹ Nəxəlv kaa kpaɣa saaliya kofalaya na í tə wontuɣu kəpənvu. Təfə, saaliya nke kaa hə wontuɣu nku na púyú téesi waluvu. ²² Nəxəlv kaa suu solum kofam ke solum hulun kəpəñ taa. Təfə solum kofam yasəxi hulun kəpəñ inəxi, na solum mpi na hulun pə wakəli yem. Ama hulun kofañ taa ké pa suuki solum kofam.

*Yesu kele kuyaku kuhéesuvu tv
(Matiyee 12:1-8; Luku 6:1-5)*

²³ Ḿpóyú Yesu na í ifalaa pa fayana təxənaɣa pee taale natəli tə taa ké kuyaku kuhéesuvu kuli ku wule. Ilena í ifalaa suu təxənaɣa pee pəlvu na mpaav. ²⁴ Tənaɣa Falisanaa təma Yesu si: Nyəni nyá ifalaa lakuvu mpi pə fei lapu ke kuyaku kuhéesuvu wule tə yee.

²⁵ Ilena Yesu cə-we si: Ye mpv í ta kaləta paa pəcəɣə mpi Tafiiti lapa waatu wei pə caala-í na nyəxəsi pu í na mpa pa we í cəlv tə? ²⁶ Isəna í suu Isə təyaya taa na í təɣə potopotonaa mpa paa su Isə tə. Apiyataa ka kəna kətulv səsə ke saa iní. Pəyele pə fei si nəxəlv í təɣə potopotonaa mpeɣe yem na pə tá ké kətəlaa. Ama Tafiiti ná təɣə-we. Haləna í ha í taapalaa.

²⁷ Ḿpóyú Yesu tasa-we tətə si: Yulv təə ké pa su kuyaku kuhéesuvu. Ama pa ta la yulv ke kuyaku kuhéesuvu təə. ²⁸ Pə təə ké Yulv Pəyaya má, ma ké kuyaku kuhéesuvu səsə təsiyisiyi.

3

*Nkpaləkpekaya tv təm
(Matiyee 12:9-14; Luku 6:6-11)*

¹ Pəle pə waali Yesu tayana Yuta nyəma təkotile taa ké məlvu. Pə pamna nkpaləkpekaya tv nəxəlv í ka we təna. ² Na yəlaa mpa paa we təna tə pá caɣaa na pá keñna Yesu ké teu si pa naa si í ká waasi apalv inəxi kuyaku kuhéesuvu wule yaa isəna? Pa lakaya ḿpóyú si pá hiki nti paa waana-í tə. ³ Ḿpóyú Yesu təma nkpaləkpekaya tv si: Kuli na n səñ hekv taa.

⁴ Ilena Yesu pəəsi mpa pa caɣa mpv tə si: Ta mpaav taa, kəpantv ke pə muna pá la kuyaku kuhéesuvu wule yaa isayatu? Paa waasi yaa paa kv?

Ama pa ta cə si pulv. ⁵ Tənaɣa í nyəna pa təna pa isentaa na pa təm lapv-í pááná, na pa taa huwee asayee wakəli í lanje ke səsəm tətə. Ilena í tə nkpaləkpekaya tv iní si: Təv, loosi nyá niñ.

Ḿpóyú nkpaləkpekaya tv loosa í niñ, ilena í niñ hetí. ⁶ Tənaɣa Falisanaa luna Yuta nyəma təkotile taa ké kpaakraa, ilena pa na Heləti nyəma pá caɣa na pá maɣasi isəna paa la na pá kv Yesu tə.

Samaa kəntə ke Yesu kiñ

⁷ Ḿpóyú Yesu lu təna təfav, na í na í ifalaa pá polo Kalilee tenku nəxə, na samaa tuutuuma hu í waali. Samaa iní í ka luna

Kalilee, na Yuta, ⁸ na Yosalem, na Itumee tetu taa, na Yaatanu pəɣo waali, na Tii na Sitəŋ pə acalee cəlo həɣəlvu. Yəlaa pane pa nu mpi mpi Yesu təŋna lapu təɣo pa kotaya i kin ke səsəm ke mpv. ⁹ Mpróyó Yesu təma i ifalaa si pá taŋi-i na kpulvu, təfo samaa yuŋ ka nyəki-i. ¹⁰ Pə taya pulv təo, yəlaa nawa si Yesu təŋna lapu na kvtəntunaa hikiyi alaafəya. Ilena pa təna mpa pə wukaya tə, pá huliyi si pá hiki-i na pá tokina-i. ¹¹ Ye aləɣaa loosa Yesu, pa suuki kiisuɣu ké na pá luŋi-i na pá təŋ si i ké Iso Pəyalv ké. ¹² Ama Yesu ná kaləna-we si pá taa yəɣətəyi mpv.

Tillaa naanwa na naale kpa
(Matiyee 10:1-4; Luku 6:12-16)

¹³ Mpróyó Yesu kpa puɣv təo na í yaa mpa i caa təɣo i kin, na pele pá polo. ¹⁴ Tənaɣa i ləsa pa taa yəlaa naanwa na naale na í ha-weɣe hətə si tillaa. Uləsa peleɣe si pá wee i kin ke tam na í tiliyi-weɣe waasu lapu. ¹⁵ Na í ha-weɣe aləɣaa təɣənvu pəsuvu. ¹⁶ Yəlaa naanwa na naale wei i ləsa tə pa həla ntə. Siməŋ wei Yesu ha hətə si Piyee tə, ¹⁷ na Sepetee pəyalv Saaki na i neu Yohaani. Pele pa naaleɣe Yesu ka ha hətə si Pwaneesi, na təle tə hwee nté si tev holuyu piya. ¹⁸ Na pá kaasi Antəlu, na Filipv, na Paatelemii, na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalv Saaki, na Tatee, na Siməŋ wei i ka lukaya tetv təkuvv təm taa tə, ¹⁹ na Yutaasi Isəkaleeu wei i hulaa si Yesu kolontunaa í kpa-i tə.

Yesu nyəma kənte ke i kpaɣav

²⁰ Pəle pə waali Yesu mələ təyaya, na yəlaa tuutuuma tasa kotuyu pə tu fei. Haləna Yesu na i ifalaa pa ta hiki tapacayale si pá təɣo təɣovv maɣamaya. ²¹ I nyəma nu mpv, ilena pá kuli si pá puki na pá kpa-i. Pə taya pulv təo, pa təŋaya ké si pə laki-i ké.

Yesu cəv ke i təm tvlaa
(Matiyee 12:22-32; Luku 11:14-23; 12:10)

²² Iso Təm seɣesəlaa mpa pa luna Yosalem na pá kəo tə pele pa təŋaya si: Yesu nyəna Pesepule^a ké.

Ilena ləlaa náá təŋ si: Aləɣaa wulav toŋ ke Yesu təɣənvəna aləɣaa lempra.

²³ Mpróyó Yesu yaa-we na í seɣ-weɣe isənaa si: Isənaɣa Satanu ká təɣəni i ti? ²⁴ Ye kawulaya wee na ká fei nəɣo kulvmaɣa, nəɣəno ka saaləyi yem ké. ²⁵ Na yəlaa í we təyaya taa na pá fei nəɣo kulvmaɣa, nəɣəno təyaya ŋke ka saaləyi yem ké. ²⁶ Mpv tətəɣo ye Satanu wakəlayi i ti na i kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike, i kawulaya yaa ké na i toŋ saali yem təkpataa.

²⁷ Nəɣəlv kaa pəsi na í suv yulv toŋ tv təyaya si i kuuki i wontu na í tá te toŋ tv inəyi həkuvv ke ŋmusi. Ama i kpa-i ké na í həkə-i təkəŋkeŋ na pəcə í suv i wontu kuuu ke təyaya taa.

^a 3:22 Pesepule: Aləɣaa wulav ke Yuta nyəma yaaki si Pesepule.

28 Tampana ke ma heeliyi-me yoo maas cesəyi, paa yəlaa kəwakələm ká təw isəna, yaa paa pa yəgəta isayatu isu we, Isə pəsəyi na í hólí-weyə suulu. 29 Ama wei í ká yəgəti isayatu ke Feesuyu Nanjtu təw tə pa kaa hui pəntu isayatu ke paa pəcə. Pə taya pəw təw, pəntu səgəla isayatu tam nyəntu ké.

30 Mpi pə təw Yesu yəgəta mpw tə, pa tənəgə-i ké si í nyəna iləgəw.

*Yesu too na í newaa
(Matiyee 12:46-50; Luku 8:19-21)*

31 Mprógú Yesu too na í newaa apalaa nyəma pa kəma na pá səŋ awali na pá tili si pá yaa-i. 32 Pə pamna yəlaa samaa caɣaa na pá cəna Yesu. Tənəgə pa heela Yesu si: Tə taa ce nyá nəgə təw, nyá too na nyá newaa pa wenna nteyɛ awali na pá caa-ŋ.

33 Mprógú Yesu nəgə təkpaɔ si: Aweyɛ ma too na mpaɣa ma newaa ye? 34 Yesu nyəna mpa pa təna pa caɣaa na pá cəna-i kotaya tə, ilena í tə si: Í naa ma toona na ma newaa ntə. 35 Pə taya pəw təw, mpa pa lakí mpi Isə caaki tə pəntənaa nté ma newaa na ma toona.

4

*Mətutuuna təm
(Matiyee 13:1-9; Luku 8:4-8)*

1 Mprógú Yesu tasa seɣesuyu ke Kalilee tenku nəgə. Tənəgə yəlaa kota í kin ke səsəm pə fei keesuyu. Haləna í kuli na í kra kpuɔɔyɔ taa na í caɣa. Na yəlaa náá caɣa ateyɛ lum nəgə na iní í we kpuɔɔyɔ taa ké lum taa. 2 Mprógú Yesu seɣesa-weyɛ təmnaa payale na isənaa seɣe taa. Haləna í keesi-we si: 3 Í nu teu, tuulu pələna tuutu. 4 Í tuukaya í mətutuuna, ilena lenna hoti mpaaw nəgə nəgə na sumasi tii na si təgə-ye. 5 Mprógú lenna hota kəwaw təw timpi tetu ta lim tə, na ale á tənə nyəw ke tetu we tətayasam tə pə təw. 6 Ílim kəma na pé haŋ na pé nyəgə məhoo, ilena a wuli. Mpi tə, a ta hiki tetu si á ka hoosi kəpaŋsi. 7 Pee lenna náá hoti səwa taa na ale a nyəw isu a ká kuli teu, ilena səwa fete-ye na á kpisi ləɔɔyɔ. 8 Ama pee lenna ná hota tetu mɔsəŋ nyəntu taa. Mprógú ale a nyəwa na á kuli na á pu tui na á ləli pee. Lenna ke pəcə, lenna ke mayana, lenna ke səsəm səsəm.

9 Mprógú Yesu təma si: Ye wei í ké təm nuɔw pəntu í nu.

*Yesu seɣesuyu na isənaa seɣe nyuyɔ
(Matiyee 13:10-17; Luku 8:9-10)*

10 Pa kəma na pá luna kpeɛŋa, ilena mpa paa we Yesu cəw təw na í ifalaa naanəwa na naale pá pəcəsi-i si: Keesi-tuyɔ isənaa mpa n seɣe-tuyɔ mpw tə pa həwee. 11 Mprógú Yesu cə-we si: Mə, pə ha-meyɛ si í nyi Isə Kawulaya təm kəŋmesətu. Ama isənaa seɣe taa ké kraí nyəma ná nyəŋna pə tampana.

12 Pəcə pə tisi na paa pa nyəna teu, pá taa ná.

Na paa pa nu teu, pá taa cekəna.
Təfə təə paa kəə na pá pəsəna Iso təə
na í husi-weyə pa isayatu.

Yesu kilisuyu ke mətutuuna təm
(*Matiyee 13:18-23; Luku 8:11-15*)

¹³ Mpróyó Yesu pəəsa-we si: Í tá cekəna iso wei ma sɛɛ-mɛyɛ mpu tə yaa? Na isənaɣale í ká cekəna isənaa lɛlaa mpa paa sɛɛ-me tə? ¹⁴ Pə we isu Iso Təm ke tuulu inu i tuuki. ¹⁵ Yəlaa wɛɛ, na ye pa nu Iso Təm Satani təy na í həyəsɪ-təyɪ pa taa ké kpaɣpaa. Pɛɛ pa wenna nté isu pee nna a hota mpaav nəyɔ nəyɔ tə. ¹⁶ Pee wena ale a hota kɔwaw təə tə, aɛyɛɛ mpa pa nu Iso Təm na pá mu-təyɪ kpaɣpaa na laɲhulɔmɛ tə. ¹⁷ Ama paa yeki si tə sɔvna-weyɛ teu. Pa təkəyɪ-təyɪ tətanta. Saa wei wahala nəyɔɔb i ká tala, yaa Iso Təm təə konyɔyɔ tɔyɔ ká kəə, ɛɛna pá lu Iso sɛɛv taa ké kpaɣpaa. ¹⁸ Lɛlaa ná nəyəsəna wena a hota sɔwa taa tə. Mpi tə pa tɛy Iso Təm nuu, ¹⁹ ɛɛna aɛɛ cəne kɔlapɔtu nəyəsɛɛ na wɛnav kətəɪ puɣusi-wɛ. Na konyuləy lɛləy kɔ təm ntəyɪ pa taa, na halɪ tə caɲ na tə kpisi lɔɔyɔ. ²⁰ Pə kaasa pee lɛnna ná hota tɛtu mɔsvɔy nyəntu taa. Aɲhaa, ale a wenna nté isu yəlaa mpa pa nukɪ Iso Təm na pá mu-təyɪ teu na pá lɔləyɪ pee tə. Lɛlaa ke pəcə, lɛlaa ke mayana, na lɛlaa ke səsəm səsəm.

Fətəla mɔsvɔy təm
(*Luku 8:16-18*)

²¹ Mpróyó Yesu pəəsa-we tətə si: Yulɔ ká kpaɣa fətəla na í pamu-nyənaya tɛɛ yaa í sɔsɪ-i kato tɛɛ? Pə taya ye i we timpi taa, pu na yəlaa təna təyɔ paa su-i? ²² Kɔɲmɛləm napəli pə fɛɪ si pə kaa kuli pə təə, pəcə mukaya tɛɛ pɔɔɔ fɛɪ mpi pa kaa ləsi na paa wei í ná tə. ²³ Ye wei i ké təm nuɔ pɔntu í nu.

²⁴ Mpróyó Yesu tasa-weyɛ heeluyɔ si: Ula laakali na nti nti í nukɪ tə. Mayasəlaya ɲka mə mayamaya í mayasəyəna tə, ɲkɛyɛ Iso ká mayasəna i kɔcəyɔ na í ha-me. ²⁵ Wei i wena təyɔ paa ha. Paa lɛɛki wei i fɛɪna təyɔ pəciimaya wei i wena tə.

Kututuum nyəv təm

²⁶ Mpróyó Yesu tasaa tətə si: Iso Kawulaya wɛɛ ké isu yulɔ tuukuyɔ pee ke i taale taa tə. ²⁷ Paa i tooki yaa i wena i isɛ, paa ilim paa ahoo, i kaa nyɪ isəna pee anɪ a nyəɔki na á lakɪ məhoo tə. ²⁸ Tɛtu mayamaya lakəna na pə pɪki. Pə caaləyəna məhoo ké, waali ké pə tɔyɪ nyəyɔ. Pəɛ pə waali ké pee ná pɪki təcəsəlaa. ²⁹ Pə pɪki mpu, ɛɛna pá cɛ na pá husi na pá niki kum.

Səyɔ pəle təm
(*Matiyee 13:31-32,34; Luku 13:18-19*)

³⁰ Yesu tasa yəyətɔyɔ tətə si: Pepeye tu kɛəsəna Iso Kawulaya ɛɛ yee? Na iso wei ké tu sɛɛ na pə kɛɛsi ka təm ɛɛ yee? ³¹ Ka

nəxəsəna ké isu səɣa pile. Pee nna pa tuuki tə a təna a taa nté tə kələna wɛɛv təminimini. ³² Ama ye pa tuu-tɛ, tə puki ké na tə kpa səsəm na tə kəli tuusi lɛɲsi. Na tə hɛli piliɲasi ke səsəm, haləna sumasi kəɲ na si tɔyɪ tana ke si hətɔ taa.

³³ Yaasinaa payalɛ isu mpv pə taka ké Yesu kpaɣaa na í seɣəsəna-wɛ. I mayasa isəna yəlaa mpa pa kotina-i mpv tə paa pəsi na pá cəkəna tə. ³⁴ I ta seɣəsi-wɛɣɛ natələɣi yem na í ta kɛəsəna pulv. I na í falaa pa kəma na pá caya pa tike, ilena í kilisi-wɛɣɛ pə təna.

Kacuculaya heesvɔv təm
(Matiyee 8:23-27; Luku 8:22-25)

³⁵ Kuyaku kɔnɛ inɪ kv taanaya təɔ Yesu təma í falaa si: Tə tɛsi na tə polo kɔtɛɲ lɛɲkv təɔ.

³⁶ Pa tɛma yəlaa ke yasvɔv, ilena Yesu ifalaa keli-i kpulɔvɔv ŋku kv taa í ka caya tə, na kpuləɲ lələɲ ka wɛ í kiɲ təna.

³⁷ Tənaɣa heelimuyɔ svv mapv na lvm huuki na pə watəɣi pa kpulɔvɔv taa, haləna kɔlɛ kv caa suɣu. ³⁸ Pə pamna Yesu ná tv í nyvɣv ke lefeli na í təɲna tom na waali təɔ. Ḿpɔyú í falaa feesa-i si: Taca, n suma yaa? Tə lepaya.

³⁹ I fema ilena í kaləna heelim. Na í heeli lvm si: Su, hɛɛ təna.

Tənaɣa heelim suma, na pə təna pə hɛɛ təli. ⁴⁰ Ilena í pɔɔsi-wɛ si: Pepe təɔ ké í wɛna səɣəntv ke mpv? I ta tɛ mə taa na Isə kɛlɛ?

⁴¹ Səɣəntv pu-wɛɣɛ səsəm na pá təɲ təma si: Aweyɛlɛ inɛ inɪ na pə kpeɲna heelim na tɛɲkv lvm na pə nukəna-i?

5

Iləɣəhilu na afanaa pa təm
(Matiyee 8:28-34; Luku 8:26-39)

¹ Ḿpɔyú pa tala Kalilee tɛɲkv kɔtɛɲ lɛɲkv ke Selasini nyəma tɛtv taa. ² Yesu luna kpulɔvɔv taa ké kpakpaa, ilena pulv nəɣəlv í luna pələaɲ taa na í səɲi-i. ³ Apalv inɪ í ka hii iləɣəv ké, na í wɛ pələaɲ taa. Paa alukpala mayamaya ke paa həkə-i pu cakɪ. ⁴ Təm payalɛ ke pa kama-i ŋkpa si na í peli, na pá həkə í niɲ ke alukpala na í pətəti pə təna. Nəɣəlv fɛi wei í pəsəɣi na í ŋmakəli-tə. ⁵ Pulasi taa na pələaɲ taa ké í wɛ ilim na ahoo ke tam, na í makɪ kapusi na í hɛɛtəɣi í təɣi pɛɛ.

⁶ Apalv inɪ í loosa Yesu ké poolɔv, ilena í kpaɣa asewa na í polo í lunɪ í tɛɛ ⁷ na í kooki si: Isətaa Isə Səɔə Pəyalv Yesu, ma na-ŋ suwe? Ma wiina-ŋ, hai, nyəni Isə, taa tɔ-m wahala.

⁸ Pə taya pulv təɔ ké apalv inɪ í yəɣəta mpv, Yesu ka təma í iləɣəv ké si í se apalv inɪ í waali.

⁹ Ḿpɔyú Yesu pəɔsa apalv inɪ si: Pa yaa-ŋ suwe?

Ilena ilé í cə-i si: Pa yaa-m si Kɔpiɲ ke tə wɛ payalɛ tə pə təɔ.

¹⁰ İlena apalv inı í wiina Yesu ké teu sı í taa təyənı-weyε tetv ntı tə taa.

¹¹ Afanaa kaləkv səsəv nakvli ku we tənaya puyv cəlv na kv tuliyi. ¹² Mprúyú aləyaa mpe pa wiina Yesu sı í yelev na pá svv afanaa mpe pa taa.

¹³ Mprúyú Yesu tisaa. Tənaya aləyaa mpe pa yela apalv inı na pá svv afanaa mpe pa taa. İlena pelev pá tv casəlev ke yem na pá tii kalakala na pá tv lvm na pá sı. Afanaa mpe pa nyuyv tala isv iyisi naalevε (2000) mpv.

¹⁴ Mprúyú afanaa mpe pá tiikilaa ná loma kpakpaa na pá polo na pá tayası tvm ntı, na tə yekı kpakpaa ke acalεε taa na cacakəñ tεε, na yəlaa lv sı pa naakı mpi pə lapa tə. ¹⁵ Yəlaa kəma Yesu kin, İlena pá mayana apalv wei ı kin aləyaa kvpin ηkv ku weε tə na í cayaa na í suu wontu na pé cεpa ı təv. İlena səyəntv kra-we. ¹⁶ Mpa pa na tvm ntı na pa isəpəlev tə pá keesa-weyε isəna pə lapa na İlyəhilu aləyaa se tə. Na mpi pə lapa afanaa tə. ¹⁷ İlena yəlaa svv Yesu ké teekuyv sı í lv pa tetv taa.

¹⁸ Yesu kəma sı ı kpaa kvpuluyv taa, İlena İlyəhilu inı sı: Ma təñəyi-η. ¹⁹ Ama Yesu kisaa na í tvmı-ı sı: Məli nyá təyaya taa ké nyá nyəma kin, na ĩ keesi-weyε isəna Tacaa nyəna nyá pətəvətəlev na í la-η tə.

²⁰ Mprúyú apalv inı ı tεewa na í niki mpi Yesu lapa-ı təyə heeluyv ke timpı pa yaa sı acalεε naanvwa tə pə tetv taa, na pa təna mpa pa nuwa tə pa lanja cεpa.

*Yailu pεelv na alv təyəllv pa tvm
(Matiyee 9:18-26; Luku 8:40-56)*

²¹ Yesu tayana tesuyv ke kvten ηkv kv təv ı ka weε tə na kvpuluyv. İlena yəlaa kotı səsəm, na inı ı we lvm nəyə. ²² Mprúyú Yuta nyəma təkotile səsə nəyəlv ı kəma ı kin, pa yaa-ı sı Yailu. İ ná Yesu, İlena í hotı ı nəvheε tεε, ²³ na í wiina-ı təkpeε sı: Ma pεeliya caana nteyε səm. La suulu na ĩ polo ĩ təni nyá nin ke ka təv, na pé waa-ke na ká hiki weesuyv. ²⁴ Mprúyú Yesu təñə-ı na pá tεε, na samaa səsə təñaya-ı na pé nyəka teu.

²⁵ Pə pamna alv nəyəlv ı ka we təna, hatoo pısv naanvwa na naale taa ké ı təñna təyəlvuyv na pé we-ı ton. ²⁶ İ ná wahalanaa ke fεtaa tε, na halı í can na í təyə ı liyitee təna, pə ta tu lapv sooci mayamaya. Pə məlaa ké na pé səsəyı kvsvsv. ²⁷ Alv inı ı nu Yesu tan, İlena í tə na í svv yəlaa samaa taa, na í polo na í tokina Yesu cəpa na İlev ı waalı təv. ²⁸ Pə taya pulv təv, ı hvvwa ı taa ké teu ké sı: Ye ma pəsaa na má tu hiki ı təv wontu na má tokina te, pı waa-m. ²⁹ Tənaya pə tεma-ı kpakpaa inı, na í nu ı tənuyv taa sı ı hika alaafəya. ³⁰ Mprúyú Yesu nu ı taa sı toma lenna luwa. İlena í pəsəna ı waalı ké samaa taa təna na í pəsı sı: Awe tokina ma wontu?

³¹ Uena Yesu ifalaa cə-i si: A a, n naa yəlaa paɣale nyəkəxi-ŋ isəntə na ń taɣanəxi pəəsuyv si awe tokina-ŋ?

³² M̄p̄óyú Yesu nyəna i taa na i waali si i naa wei i tokina-i mpv tə. ³³ Alv inu i nyəmə mpi pə lapa-i tə, uena í svv seluyv na í polo i hoti Yesu nəwəe tɛɛ na í heeli-i i tampana. ³⁴ Tənaɣa Yesu təma-i si: Ma pu n tɛma Isə na nyá taa təɣə pə waasa-ŋ. Tɛɛna lanholumle, nyá kətəŋ í tɛŋ təkpataa.

³⁵ Yesu təŋna yəɣətuyv ke mpv, ule tillaa luna Yuta nyəma təkotile səsə Yailu inu i təɣaɣa nté na pá heeli-i si: Nyá pɛɛlɔ fɛi. Taa tv Taca ke kɔnyəŋ ke yem.

³⁶ Ama Yesu ta nyəni pa kuyəɣətvtv si tɔ ke pɔlv. Uena í tə Yailu si: Taa nyá. Ama nyaa tɛ Isə na nyá taa tɛ.

³⁷ M̄p̄óyú Yesu təɣəna pa təna na pə kaasi Piyɛɛ na Saaki, na ílé i neu Yohaani pa tike. ³⁸ Pa tala Yuta nyəma təkotile səsə inu i tɛ, uena Yesu ná yəlaa wiliyi na pá makɪ kapusi ke səsəm na pə haŋa yem. ³⁹ M̄p̄óyú i svv təɣaɣa taa na í pəəsi-we si: Pepe təw kɛ í wiiki na pə haŋa mpv? Pəɣaɣa kanɛ ka too kutoo kɛ, ka ta si se.

⁴⁰ Tənaɣa təɣaɣa nyəma wəŋa-i. M̄p̄óyú i təɣəna pa təna na pá luna awalɪ. Uena í kraɣa pəɣaɣa caa na ka too na i ifalaa tooso inu na pá svv timpi paa husa pəɣaɣa ŋkɛ tə. ⁴¹ Tənaɣa Yesu təka ka niŋ taa na í tə si: Talita kum. Təm tənɛ tə hɔwɛɛ nté si: Ma heeliyi-ŋ si ń kɔli pɛɛliya nyá.

⁴² Tənaɣa pɛɛliya kɔla kpaɣaa na ká svv təntɛ. Ka pusi ka wɛ naanɔwa na naalɛ. Pa ná mpv, uena pə la-wɛɣɛ piti ke səsəm. ⁴³ Ama Yesu kpaala-wɛ si pá taa yelev na nəɣəlv nu-ti. Uena í tə si: I cɛla-kɛɣɛ kətəɣəv na ká təɣə.

6

Nasaletɪ nyəma kisuyv ke Yesu (Matiyee 13:53-58; Luku 4:16-30)

¹ M̄p̄óyú Yesu lu təna na í polo icatɛ nte tə taa i puwa tə, na i ifalaa ke i waali. ² Kuyaku kɔhɛɛsvyv tala, uena í niki sɛɣɛsvyv ke Yuta nyəma təkotile taa. Yəlaa paɣale nu i təm, uena pə la-wɛɣɛ piti kɛ səsəm, na pá təŋ si: Leyɛ i hika pənɛ inu pə təna isəntə? Na nyəm mpiyile pə ha-i mpv? Na isənaya i lakɪ piti təma anɛ a taka kɛ mpv? ³ Pə taya Malɪ pəyalv kaafənta? Pə taya Saaki na Yosee na Yuti na Siməŋ pa taalv? Pə taya tá na i newaa alaa nyəma ntə cənɛ?

Pə tənaɣa mpv pə lapa pa lanɣa ke kpɔsəŋ na pá kpisi i təm mɔyɔ. ⁴ M̄p̄óyú Yesu təma-wɛ si: Isə kuyəɣətvtv teləsɔlv ta lan sam ke tiili, ye pə taya i maɣamaya i icatɛ taa, na i lɔlvɔv nyəma na i təɣaɣa nyəma hekv.

⁵ I ta pəsi na í la piti təmlə natələyi təna. Ye pə taɣa kutəntvnaa pəɔ wei i təɔ i təna niŋ na pə waa tə. ⁶ Mpróyú i lanjle ɔepəna isəna pa feina Iso ké naani tə.

*Yesu ifalaa naale naale tiluyu
(Matiyee 10:5-15; Luku 9:1-6)*

Pəle pə waali Yesu ɔɔ acaləe nna a we pəɔlɔ təna tə a təɔ na í seye si. ⁷ Uena í yaa i ifalaa naanvwa na naale na í tili-weye naale naale. Na í tv-weye ton si pá təɣni alɔɣaa. ⁸ Na í heeli-we si: Kpátúyú paasi, í taa təkɪ pulv tətə. I taa kpaɣa təɣnaya, í taa təkɪ huluyu, na í taa təkɪ liyitee ke mə sipanaa taa. ⁹ I lee ntaŋkpala. I taa suu wontu na í təni.

¹⁰ Mpróyú i tasa-we tətə si: Ye í tala icate taa na í suv təyaya ŋka ka taa, í ɔaya təna haləna mə koluyu. ¹¹ Na ye pa ta mu-meye tiili yaa pa ta nuna-me, í lu təna na í kpiisi-weye mə nɔɔheɔ musuyu, na pə huli-we si í kpaala-we.

¹² Mpróyú Yesu ifalaa tɛewa na pá lakɪ yəlaa ke waasu si pá layasi təntɛ. ¹³ Na pá təɣni alɔɣaa paɣale, na pá taa kutəntvnaa paɣale ke nim na pə waa-we.

*Lvm Səlv Yohaani kuyv
(Matiyee 14:1-12; Luku 9:7-9)*

¹⁴ Yesu hətə təŋna yaav ke paa timpi. Mpróyú wulav Heləti nu Yesu taŋ. Na yəlaa ləlaa náá təŋ si: Iso Lvm Səlv Yohaani ílé i femna. Pə təɔ ké i wena piti təma lapv pəsuyv.

¹⁵ Uena ləlaa si Ilii luna.

Pə kaasi ləlaa ná təŋ si ləŋtaa Iso kuyɔɔtətv teləsəlaa taka nɔɔluyv.

¹⁶ Heləti nu mpv, uena í tə si: Lvm Səlv Yohaani wei i nyuyv ma yelaa na pá seti tə inɪ i femna.

¹⁷ Nn kɔpam, wulav Heləti inɪ i ka təmnə si pá kpa Yohaani na pá həkə-i na pá tv-i saləka taa. Pə taɣa pulv təɔ ké Heləti lapv mpv. I ka kpaɣa i taalv Filipv alv Helətiyatɪ ké. ¹⁸ Uena Yohaani yɔɔtə-i si: Pə ta mɔna si n̄ lee kɪ nyá taalv alv na n̄ suna nyá ti. ¹⁹ Mpróyú Helətiyatɪ taa wɪna Yohaani ke səsəm, na í pɛekəyi si i kv-i. Ama Heləti təɔ i ta pəsi na í la pulv. ²⁰ Pə taɣa pulv təɔ, wulav Heləti nyəma si Yohaani ké yulv kupaŋ, i ké Iso yulv. Pəyele i nyaŋayana-i ké, na í kentiyi i təɔ. Ye i nu Yohaani təm pə pɛkələyi-i i taa ké. Paa na mpv i nyulaya si í nukɪ-ti.

²¹ Mpróyú wulav Heləti luluyv kuyaku acima talaa. Na í la acima na í yaa i kawulaya taa səsaa səsaa na yoolaa səsaa, na Kalilee tətə taa nyuyv nyəma nyuyv nyəma. Sɛsɛ pə weɛ si kuyaku ŋkuyv Helətiyatɪ ká hiki mpi i pɛekaya tə. ²² Mpróyú Helətiyatɪ inɪ i pɛɛlɔ suv timpi yəlaa sɛɛ mpv tə na í paa. Ntəna pə la Heləti na i mɔlɔaa mpeye lələŋ. Tənaɣa Heləti təma pɛɛlɔ inɪ si: Sələmi-m mpi n ɔaa tə, maa ha-ŋ.

²³ Haləna Heləti tuu sɪ paa mpiyɪ ɪ sələma-ɪ, ɪnɪ ɪ ká ha-ɪ. Paa ɪnɪ ɪ kawulaya maɣamaya həɣəlvɪ.

²⁴ Pɛɛlɔ ɪnɪ ɪ luwa, ɪlɛna ɪ polo ɪ pɔɔsɪ ɪ too sɪ: Pɛpɛyɛ ma sələmi-ɪ?

ɪlɛna toto cə-ɪ sɪ: Tə sɪ ɪ ha-ŋ ɪsə Lɔm Səlv Yohaani nyuvɪ.
²⁵ Tənaɣa ɪ mələ wulav kiŋ kɛ kpakpaa na ɪ tɔ sɪ: Ma caa sɪ ɪ ha-m ɪsə Lɔm Səlv Yohaani nyuvɪ kɛ nyənaya taa kɛ cənɛyɛ nəɔnəɔ.

²⁶ Ḿpɔ́yú wulav Heləti laŋlɛ wakəla səsəm. Ama ɪ tɛma tuuu kɛ ɪ mɔvɫaa mpɛ pa təna pa ɪsɛntaa, ɪlɛ pə fɛɪ sɪ ɪ ká kisi. ²⁷ Tənaɣa ɪ tila taŋlaa taa nəɣəlvɪvɪ kpakpaa sɪ ɪ polo ɪ kəna ɪsə Lɔm Səlv Yohaani nyuvɪ. ɪlɛna taŋlv náá tɛɛ saləka naŋ taa na ɪ sɛtɪ Yohaani nyuvɪ. ²⁸ Na ɪ tɔ-kuvɪvɪ nyənaya taa na ɪ kəɔ ɪ cɛla pɛɛlɔ ɪnɪ, na ɪlɛ ɪ polo ɪ cɛla ɪ too. ²⁹ Yohaani ɪfalaa nu mpɔ, ɪlɛna pá polo pá kɔɣa Yohaani na pá pi.

Yəlaa iyisi kakpasɪ caləsvɪv

(Matiyɛ 14:13-21; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)

³⁰ Ḿpɔ́yú Yesu tillaa mələa, ɪlɛna pá kɛɛsɪ-ɪ pə təna mpi pa lapa na pa sɛyɛsaa tɔ. ³¹ Mpa pa pukaya Yesu kiŋ, na mpa pa kulayaa sɪ pa kɔɔŋ tɔ pa paɣalɛ fɛɪ kɛɛsvɪv. Haləna Yesu na ɪ ɪfalaa pa ta na ɪsɛ sɪ pá təɣə təɣəvɪvɪ maɣamaya. ɪlɛna Yesu tɔ ɪ ɪfalaa sɪ: ɪ kəɔ na tɔ luna kɔɔŋ kɛ timpi nəɣəlvɪ fɛɪ tɔ na ɪ hɛɛsɪ pəcə maɣamaya.

³² Ḿpɔ́yú Yesu na ɪ ɪfalaa pa svv kɔɔlvɪvɪ kɛ pa tike na pá tɛna kɔɔŋ tɔ. ³³ Ama yəlaa paɣalɛ loosa-wɛ na pá nyɪ-wɛyɛ kpakpaa. ɪlɛna yəlaa lu acalɛɛ acalɛɛ na pá kɔɣa asewa na pá laali-wɛyɛ tənaya tate.

³⁴ Yesu luna kɔɔlvɪvɪvɪ taa na ɪ na yəlaa samaa, ɪlɛna pa təm lapɪ-ɪ pətəɔtɛ kɛ səsəm. Pə taya pulv təɔ, pa nəɣəsəna kɛ ɪsu heeŋ wei ɪ fɛɪna tiikilu tɔ. Ḿpɔ́yú ɪ sɛyɛsa-wɛyɛ səsəm. ³⁵ Pə kəma taanaya ɪlɛna ɪ ɪfalaa polo na pá təmɪ-ɪ sɪ: Cənɛ kɛ nyutv taa kɛ, na ɪlim tɛma. ³⁶ Təɣəni-wɛ na pá yɛli kutəɣəvɪvɪ yavv kɛ pəcəlv pəcəlv cacakəŋ tɛɛ na pə acalɛɛ taa.

³⁷ Tənaɣa Yesu təma-wɛ sɪ: Mu hana-wɛyɛ təɣənaɣa kɛ mə maɣamaya.

Ḿpɔ́yú Yesu ɪfalaa pɔɔsa-ɪ sɪ: Paa tu polo na tɔ ya kutəɣəvɪvɪ kɛ Liyitee nyəɣətv ɪmɔnvɪvɪ (200), pu tala yəlaa panɛyɛ wɛ?

³⁸ Tənaɣa Yesu təma-wɛ sɪ: ɪ polo na ɪ wiili na má ná, potopotonaa ɪsənaya ɪ wɛna?

Yesu ɪfalaa wiilaa, ɪlɛna pá heeli-ɪ sɪ: Potopotonaa kakpasɪ na pə kaasɪ tiina kɛ naale.

³⁹ Ḿpɔ́yú Yesu təma ɪ ɪfalaa sɪ: ɪ cayaɪ samaa tənaya tintika tintika kɛ nyələwee təɔ. ⁴⁰ Tənaɣa pa caya loosi, lɛlaa kɛ nuɔvwa (100) nuɔvwa (100), lɛlaa kɛ nule na naanvwa naanvwa. ⁴¹ Tənaɣa Yesu kɔɣa potopotonaa kakpasɪ na tiina naale ɪnɪ, na ɪ teki ɪsɛ na ɪ sɛɛ ɪsə kɛ ɪ na təmlɛ, na ɪ fayə-wɛ na ɪ cɛla ɪ ɪfalaa

si pá tala yəlaa. Na í téesi tiina naale ke mpv tətə, na pá tala pa təna təpai. ⁴² Mpróyú pa təna pa təyaa na pá haɣa. ⁴³ Na í ifalaa koti həyolası nsi si kpisaa tə, na pé su təkəŋ naanəwa na naale. ⁴⁴ Mpa pa təyə mpv tə pa taa apalaa nyəŋ tala isu iyisi kakpasi (5000).

Yesu təntɛ ke lvm təə
(*Matiyee 14:22-33; Yohaani 6:15-21*)

⁴⁵ Mpróyú Yesu təma í ifalaa ke pə waali ké kprakpa si: Í suv kpuləyɔ na í tɛɛ-m nəyɔ na í tɛsəna Petesaita icate təə. İlena Yesu náá saali təna na í paasəna samaa yasuyv. ⁴⁶ Pa ya təma, İlena Yesu polo í kpa puyv nakvli kv təə ké İso sələmyuyv. ⁴⁷ Pə kəma yuyv, İle kpuləyɔ tala tenku hekv taa kele, na Yesu we í tike ke tetv təə. ⁴⁸ Mpróyú í loosa-we na pá saaki kpuləyɔ pə fei pə polo. Heelim makı tulɔŋa ké na pé mələyənə-we na waali waali. Mpróyú Yesu təma lvm təə na í puki pa kin. Saa inı pə wəsəna kampaan koou ke mpv. ⁴⁹ Pa na-ı na í təŋ lvm təə, İlena pá huv si asənaalı, na pá suv kapusi mapv. ⁵⁰ Pə taya pulv təə, pa təna pa naakaya-ı mpv tə pə lapa-weyɛ səyəntv ke səsəm ké. Ama í təma-we si: Í təkı tənəŋ, maya, í taa nyá.

⁵¹ İ yəyətə mpv, İlena í kpa pa kin ke kpuləyɔ taa na í caya na heelim həɛ, na piti kpa í ifalaa ke səsəm. ⁵² Pə taya pulv təə, pa ta cəkəna potopotona mpe pa piti təmle ke pa lanjkpusəŋ təə.

Kvtəntvnaa waasuyv ke Kenesaletı
(*Matiyee 14:34-36*)

⁵³ Yesu na í ifalaa pa tɛesa tɛsuyv ke lvm na pá tala Kenesaletı tetv taa, İlena pá tv pa kpuləyɔ na kətəŋ. ⁵⁴ Yesu luna kpuləyɔ taa ké kprakpa, İlena yəlaa nyəmi-ı. ⁵⁵ Tənaya yəlaa suv cəw ke tetv təna taa, na pá keli kvəntvnaa na pa kvhəntəŋ na pá pukina-weyɛ timpi timpi pa nukı si í weɛ tə. ⁵⁶ Paa timpiyi Yesu polaa te, paa isu acalisi taa, paa acalɛɛ səsəna taa, paa cacakəŋ tɛɛ, yəlaa kəŋayana pa kvəntvnaa ké na pá husəyi-weyɛ icate patəma taa, na pá wiikina-ı si í yele na pá tokina í kpaı ntumpee mayamaya. Na pa təna mpa pa tokina í kpaı inı tə pə waa-we.

7

Falisanaa kvseyəsətv ke kətasi təə
(*Matiyee 15:1-9*)

¹ Mpróyú Falisanaa na İso Təm seyəsəlaa napəli pa luna Yosalem na pá kəə na pá kotina Yesu. ² Pa nawa si í ifalaa lɛlaa təkəna niŋ asilima, paa sanəyi isu İso sɛɛtv taa yulv ká la na pécə í təyɔ tə.

³ Tampana mpróyú pə weɛ, Falisanaa na Yuta nyəma lɛlaa təna təkə pa caanaa kvlapvtv ke teu ké. Ye pa ta san pa niŋ təcəiɛi paa təkı. ⁴ Ye pa kəmna kvyakv na pá ta sə lvm, paa təkı kvəyɔv. Na pé kaasi pa təŋəyi ləŋtaa kvlapvtv lentənaa isu

kəpənaa nyaaluyə, na nyənasi, na taanusənaa, na kuhəntəj pə nyaaluyə, na yaasinaa paɣale ke mpv.

⁵ Pə təw kə Falisanaa na Iso Təm seɣesəlaa pa pəssa Yesu si: Pepe təw kə nyá ifalaa ləwa ta caanaa kulaputv na pá təkəna niŋ asilima ke mpv?

⁶ Mpróyó Yesu cə-we si: Pə we isu Isayii ka nawa cesəlaa meɣe təkəlekele na pəcǝ í ŋmaa mə təm ke i takəlaya taa si:

Nəɣə taa kə yəlaa panə pa sanj-m yem.

Paa caa-m paa pəcəɣə hatoo pa taa.

Iso yəɣətəna mpv.

⁷ Pa seeki-m yem kə.

Pa kraɣa yəlaa kuyəɣətutv

na pá seɣesəɣi isu Iso nyəntv.

⁸ Mpróyó Yesu təma-we si: I yeki Iso kuhelitu kə na í paasəɣəna yəlaa kuɣesətu.

⁹ Mpróyó Yesu tasa-weɣe yəɣətuyə si: I kraɣa Iso kuhelitu na í fiɣitina waali, na í paasəna mə maɣamaɣa mə kuɣesətu.

¹⁰ Moisi ka yəɣətəa si: Se nyá caa na nyá too. Na tətə si: Ye wei i

tuv i caa yaa i too, isu pa ku-i. ¹¹ Ama me mə seɣesəɣi si yulv pəsəɣi

na í heeli i caa yaa i too si: Mpi ma ləsa ma wənəv taa si ma tena-

ŋ tə pə pəsa kəpəŋ. (Iso kuhaham ke pa yaa mpv). ¹² Mu tasəɣi

yeluyə si yulv í səna i caa yaa i too tətə. ¹³ Təne inɪ maɣamaɣa ke í

wakələɣəna Iso Təm na mə kuɣesətu nti í teləsəɣi təma na í wee

tə. Na í laki lentənaa ke paɣale ke mpv tətə.

Mpi pə laki yulv ke isayav tə

(Matiyee 15:10-20)

¹⁴ Pələ pə waali Yesu tasa samaa ke yaav ke i kiŋ na í tə si: Mə

təna təpai í nu ma təm na í nyi si ¹⁵ pulv fei mpi pə suuki yulv nəɣə

taa na pə tii i hiluyə taa na pə lapɪ-i isayav tə. Ama mpi pə lukəna

hatoo yulv lotu taa tə mpi pə lakəna-i isayav. [¹⁶ Ye wei i ke təm

nulv pəntv í nu.]

¹⁷ Yesu kəma na í yele samaa na í sɔv təɣaɣa, iləna i ifalaa pəssi-

i ituule nité tə yaasi. ¹⁸ Mpróyó i pəssa-we si: Pə kreŋna-me mə ta

cekəna-təɣələ? I ta nyi si pulv fei mpi pə suuki yulv nəɣə taa na pə

tii i hiluyə taa na pə lapɪ-i isayav tə? ¹⁹ Pə taɣa pulv təw, mpi pə

suuki yulv nəɣə tə i hiluyə taa kə pə tiiki. Iləna pə polo pə luna i

tapuyv tɛɛ, pu cakɪ i ləmayasɛɛ kiŋ.

(Yesu yəɣətə mpróyó si pə hólí si yulv pəsəɣi na í təɣə pə təna).

²⁰ Iləna Yesu tasa-weɣe heeluyə si: Mpi pə lukəna yulv taa tə

mpi pə lakəna-i isayav. ²¹ Pə taɣa pulv təw, hatoo yulv taa kə i lotu

taa maɣamaɣa ke i caaləɣəna isayavtə ke hɔvv na pəcǝ í la-ti. Paa

asilima kulaputv, paa ŋmuləm, paa yulvkule, ²² paa wasəŋkalətv,

paa lələa nyəm nyiluyə, na nyəməŋ na puɣususyə na yem yem

lapu, na iseseemle na yəlaa caɣanaɗ, na təhəm na kumələntu.
 23 Pə tənaya mpu yulu taa ké pə lukəna na pə laki-ı isayau.

Kanaaŋ alv təm

(Matiyee 15:21-28)

24 Yesu lu təna, ɗena í polo tetu nti tə wɛ Tiiɗ cəɓ tə tə taa, na í caɣa təyaya nakəli ka taa. I ta sɔɓli sɪ yəlaa í nyi ı tɔɔ. Paa na mpu tete isu saŋa tə pa tɛma ı tɔɔ ké kulusuyu. 25 Alv nəɣəlv ı pɛɛliya ka hiina ɗɔɣɔv. Ḿpóyú pa heela alv inəɣi Yesu təm, ɗena í polo kɔakɔaa ke Yesu kin na í hoti ı tɛɛ. 26 Alv inı ı ké piitim lɛmpı tɔ ké. Pa lula-ı Fenisii ke Silii tetu taa. Ḿpóyú alv inı ı tɔma Yesu sɪ í tɔɣonı ı pɛɛliya ŋke ka ɗɔɣɔv. 27 ɗena Yesu náá cə-ı sɪ: Yele na piya haɣa na pə́cɔ́. Pə ta muna sɪ pá kɔaɣa piya tɔɣonaya na pá tɔ hası.

28 Tənaya alv inı ı cə-ı sɪ: Hai, ma cɛ, ye piya təkı na pə pɔtɔta atɛ, hası tənəɣi na sɪ tɔɔsəɣi mɛɛ.

29 Mpuɣɔle Yesu sɪ: Nyá kucɔcɔtɔ tənɛ tə tɔɔ kɔpɛ. Nyá pɛɛlv ɗɔɣɔv sewa.

30 Tənaya alv inı ı ha lumaya na í kɔpɛ ı tɛ. I talaa ɗena í maɣana ı pəyaya hənta kato tɔɔ, na ɗɔɣɔv tɛma seu.

Ntam kaayɔɣɔtaya waav

31 Pəle pə waali Yesu lu Tiiɗ tetu na í tənna Sitəŋ na í faɣana timpi pa yaa sɪ Acalɛ Naanɔwa tɔ, na í məli Kalilee tenku kin.

32 Ḿpóyú pa kəna-ı ntam nəɣəlv, ı matəɣi kumatv ké, ı pəsəɣi yɔɣɔtaya. Na pá wiina Yesu sɪ í tənı niŋ ke ı tɔɔ. 33 Yesu ləsa-ı kɔpɛŋa, ɗena í svı ı mpee ke ı ŋkɔpəŋ taa na í la ntayama ke ı mpəle tɔɔ na í taa ı nsəmle. 34 Na í teki ı isɛ na í tisi feesuyu na í tɔ sɪ: Ifəfata. (Təm nti tə hɔwɛɛ nté sɪ: Tuli na pa tɛ taa).

35 Tənaya ntam ŋkɔpəŋ tula kɔakɔaa, na ı nsəmle hetı na í svı yɔɣɔtaya ke teu. 36 ɗena Yesu kɔpəli pa tənna sɪ pá taa heeli-təɣi nəɣəlv. Ama waatv inəɣi pɛle pa svı-təɣi kɔpəlvɔv. 37 Ḿpóyú pə lapa yəlaa ke piti ke sɔsəm pə tu fɛi, na pá tən sɪ: Waasvɔv nté ı waasəɣi yaa. ɗlaku na ntamaa maɣamaya náá nukı na kamumusi náá yɔɣətəɣi.

8

Yəlaa iyisi liyiti (4000) caləsvɔv

(Matiyee 15:32-39)

1 Kuyɛɛŋ inı ı taa, samaa tasa kotuyu ke sɔsəm, pa fɛina kutɔɣɔv. Tənaya Yesu yaa ı ifalaa na í tɔ-wɛ sɪ: 2 Yəlaa paŋɛ pa təm wɛ-m pətɔtəle. I nyənı kuyɛɛŋ tooso kəɓ pa wɛ ma kin cənɛ na pa kutɔɣɔv tɛma. 3 Ye ma yɛlaa sɪ pá kɔpəna nyɔɣɔsı, lɛlaa ká kpisi tənəŋ ke mpaav taa. Pə taya pɔlv, pa paɣalɛ lu pooluŋ ké.

4 Tənayaɛ ı ifalaa sɪ: Leyɛ yulu ná hikiyi tɔɣonaya ke nyutu taa cənɛ na í cɛla kɔpiŋ kɔnɛ kɔ tənna?

⁵ ʔlena Yesu pəəsı-wε sı: Potopotonaa isənaya í wena? ʔlena pá cə-ı sı: Naatosompəyolaya ké.

⁶ ʔpəyú Yesu heela samaa sı: ʔ caya ate. Tənya ı kraya potopotonaa mpe pa naatosompəyolaya na í see ʔsə ké í na təmlε, na í faya-wε na í cεla ı ifalaa sı: ʔ cəə na í tala-wε. Na pεle pá la mpv. ⁷ Paa wena tiina səkpεna ke pəcə tətə. ʔpəyú Yesu see ʔsə ké í na təmlε ke pə təə, ʔlena í tə ı ifalaa sı pá tala-wεyε-yε tətə. ⁸ ʔpəyú pa təna pa təyaa na pá haya. ʔlena ı ifalaa koti həyolasi nsi sı kpisaa tə na pə su təkəy naatosompəyolaya. ⁹ Pəyele yəlaa mpa pa təyaa tə pa nyəəy ka tala ısu iyisi liyiti (4000). Pə tema mpv, ʔlena Yesu tə-wε sı pá kpe. ¹⁰ ʔlena ıni na ı ifalaa pá kpa kpuləyυ taa ké kpakpaa na pá polo timpı pa yaa sı Taləmanuta tə.

Falisanaa sələmuyυ ke Yesu piti təma
(Matiyee 16:1-4)

¹¹ ʔpəyú Falisanaa kəma na pá sυv Yesu ke kpeəsənav. Na pá kuuki ı nəyə sı í la piti təmlε natəli na pə hólı sı ı təy luna ʔsə kiy. ¹² Tənya Yesu məla ı taa ké teu na í tə sı: Kufalan yəlaa mε, í pəkəy piti təmlε suwe? Tampana ke ma heeliyi-mε, í kaa na piti təmlε natəli se.

¹³ ʔpəyú ı yela-wε na í tayanı kpuləyυ taa ké kpa na í təsəna kətəy ləyυ təə.

Falisanaa na Helətı pa kəkəsum
(Matiyee 16:5-12)

¹⁴ Yesu ifalaa ka səə kətəyυ krayav. Potopoto kuləm ka wenna pa kiy ke kpuləyυ taa. ¹⁵ ʔlena Yesu kpaalı-wε sı: ʔ la laakalı na Falisanaa na Helətı pa kəkəsum.

¹⁶ ʔlena ı ifalaa sυv təmaya təm sı: Tə feina potopotonaa təy ı yəyətəyi mpv.

¹⁷ Yesu nu nti pa təyna yəyətəyυ ke mpv tə, ʔlena í pəəsı-wε sı: Pepe təə ké í təy sı í feina potopotonaa tə pə təə? Haləna saŋa í ta cəkəna kele? ʔ ta nyənta kele? Pə kv mə layatv ke? ¹⁸ ʔ wena ıse pəyele u naaki? ʔ wena ıkpaŋəy pəyele u nukı? ʔ səwaya? ¹⁹ Saa wei ma faya potopotonaa kakpası na yəlaa iyisi kakpası (5000) təy tə, təkəy isənaya kəkpası suwa na í kraya? ʔpəyú pa cəwa sı: Naanwa na naale. ²⁰ Pəle pə paasi waatv wei ma faya potopotonaa naatosompəyolaya na yəlaa iyisi liyiti (4000) təy tə, təkəy isənaya í tv həyolasi kəkpası? ʔlena pá tə sı: Təkəy naatosompəyolaya.

²¹ ʔlena Yesu pəəsı-wε sı: Pə na pə mpv na ı ta cəkənta?

Yulm ıse kuluyυ ke Petesaita

²² Pa tala Petesaita, ʔlena pá kəna-ı yulm nəyolυ, na pá wiina-ı sı í tokina-l. ²³ ʔpəyú Yesu həma ı niy taa na í luna ıcate waalı,

na í la ntaɣama na í taa yolum inɪ ɪ ɪse, na í tənɪ ɪ ninj ke ɪ tɔɔ. Ulena í pɔɔsɪ-ɪ sɪ: N naaki pulv?

²⁴ M'pɔ́yú yolum kusa ɪse na í tɔ sɪ: Ma loosiyi yəlaa təcantəlaa na pá we ɪsu tɪj na pá tɔj.

²⁵ Ulena Yesu tasa ɪ ninj tənuyv ke yolum ɪse tɔɔ na pá waa-ɪ. Ulena í nyənɪ pooluɲ na í na pá tənə təcɛɛɛɛɛ. ²⁶ Ulena Yesu heeli-ɪ sɪ í kpe. ɪ taa məli ɪcatɛ taa.

Piyee hɔlvɔv sɪ Yesu ké Mesii

(Matiyee 16:13-20; Luku 9:18-21)

²⁷ Yesu na ɪ falaa pa kula tənə ulena pá tɛe Sesalee Filipu acalɛɛ taa. Pa we mpaav taa ulena í pɔɔsɪ ɪ falaa sɪ: Yəlaa tɔj sɪ ma ké awe?

²⁸ M'pɔ́yú pɛɛ sɪ: Pa tɔj sɪ n ké Lum Səlv Yohaani. Lɛlaa sɪ Ilii, na lɛlaa sɪ n ké Iso kuyɔɔtɔtɔ tɛləsəlaa taa nəɣəlvɔv. ²⁹ Tənaya ɪ pɔɔsa-we sɪ: Na mɛ se, mə hɔvki sɪ ma ké awe?

M'pɔ́yú Piyee nəɣɔ təkpaɪv sɪ: N ké Mesii.

³⁰ Ulena í kpaali-we sɪ pá taa heeli-təɣɪ nəɣəlv.

Yesu səm na ɪ fem pə təm

(Matiyee 16:21-28; Luku 9:22-27)

³¹ Pələ pə waali ké ɪ sɔv ɪ falaa ke heeluyv sɪ: Pə weɛ sɪ Yulv Pəyaya má maa tɔɣɔ kɔnyɔɲ ke səsəm. Na nyɔvɔv nyóma na kətəlaa səsaa na Iso Təm seɣesəlaa ká lə-m, halɪ pá kv-m. Uɛ maa fe pə kuyɛɛɲ tooso wule.

³² ɪ heela-weɣe-təɣɪ təfoo ké yəlaa taa. M'pɔ́yú Piyee yaa-ɪ kpeɛɲa na í təkɪ-ɪ-tɪ. ³³ Tənaya Yesu pəsəna ɪ falaa tɔɔ na í kaləna Piyee ke teu sɪ: Satanɪ tɛɛ ma tɔɔ, nyá hɔwɛɛ ta ke Iso nyəna, yəlaa nyəna ké.

³⁴ Pələ pə waali ɪ yaa samaa na ɪ falaa, ulena í tɔ-we sɪ: Ye wei ɪ caa sɪ í tɔɲɪ-m, pɔntv í la ɪ tɔɣɪ awusa, na í səɣələɣɪ ɪ səm tesika na í tɔɲəɣəna-m. ³⁵ Pə taya pulv, ye wei ɪ pɛkəɣɪ ɪ weesuyv təcɔtɔtɔ ɪ tɛɲna səpɔv. Ama wei í lapa ɪ tɔɣɪ awusa ke ma tɔɔ, na ma Laapaali Kupaɲ tɔɔ, pɔntv ka hikina weesuyv. ³⁶ Ye yulv pəsaa na í hiki antulɪnya nyəm tənə na inɪ ɪ maɣamaya í sɪ ɪ kawaaya nté we?

³⁷ Pulvɔv weɛ mpi yulv ká kpaɣa na í laɣasəna ɪ weesuyv tɔ?

³⁸ Ye wei ɪ səpa ma fɛɛɛɛɛ yaa ma kvseɣesətv fɛɛɛɛɛ ke kvfaləɲ yəlaa paɲɛ mpa pa kisa Iso ké tɛɲuyv na pá lakɪ ɪsəɣatv tɔ pa hekv, Yulv Pəyaya má maa sɪ pɔntv fɛɛɛɛɛ tətɔɣɔ ma məlvɔv wule ke waatv wei maa kɔɔ na ma Caa teeli na ɪsətəa tillaa naɲɲ nyóma tɔ.

9

¹ Yesu tasa-weɣe heeluyv sɪ: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo maa cəsəɣɪ, mpa pa we cəne tɔ pa taa lɛlaa ká na Iso Kawulaya kəmna toma na pács pá sɪ.

Yesu isentaa layasvuy
(*Matiyee 17:1-13; Luku 9:28-36*)

² Κυυεη naatoso teewa, ilena Yesu kpaɣa Piyee na Saaki na Yohaani na pá polo puyɔ kukɔlvuy nakɔli ku tɔɔ ké pa tike. Tənaɣa i layasa pa isentaa ke kpaɣaa. ³ Na i wontu paasi na tɔ hulɔmi təlalai isu kponkromulɔm na tə teeki kəkə. Nəɣɔlv fei ate cəne si i ká la na pulɔpɔ hulɔmi mpɔ pə taka. ⁴ Ḿpóyó i ifalaa tooso in, pa nawa Ilii na Moisi na pá na Yesu pá yəɣətəyi. ⁵ Tənaɣa Piyee təma Yesu si: Tacaɔ, isu tə wev cəne isəntə in tə pə we teu napələyi te. Ie pə muna isu tə siki coka toosoɣo. Nyaya lentɛ, Moisi ke lentɛ, na Ilii ke lentɛ.

⁶ Səɣəntɔ kra Piyee na i taapalaa lɛlaa na í lan kyəɣətɔtɔ təɣə i yəɣətə mpɔ. ⁷ Ilena isənmuntɔyɔ nakɔli ku kɔɔ na ku taki-we na pá nu pə yəɣətə ɲmuntɔyɔ ɲku ku tee si: Ma luɣu tee Pəyaya ntə, í nuna-ke.

⁸ Tənaɣa Yesu ifalaa caa pa taa na pa waali pa ta na nəɣɔlv. Ye pə taɣa Yesu tike ke pa ná pa kin.

⁹ Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyɔ tɔɔ, ilena Yesu kraali-we si: I taa heeli nəɣɔlv ke nti í nawa tɔ. Haləna kuyanɲu Yulɔ Pəyaya má maa si na má fe tɔ.

¹⁰ Ḿpóyó Yesu ifalaa təkə təm ntəyi pa taa na pá pəəsəyi təma si: Pepeye səm na fem ilɛ?

¹¹ Pəle pə waali Yesu ifalaa pəəsə-i si: Pepe tɔɔ ké Iɔ Təm seɣesəlaa ná təɲ si Ilii ká caaləna kəntɛ?

¹² Tənaɣa Yesu cə-we si: Tampana, pə weɛ si Ilii ká kəna kancaalaya na í tayanɲ pə tənaɣa teitei na pəcɔ. Ye mpɔ ntiyi pa ɲmaawa Yulɔ Pəyaya tɔɔ si kaa na konyɔɲ ke səsəm na pá la-keɣe nyan? ¹³ Ama ma heeliyi-me si Ilii təma kəntɛ na pá lana-i isu pa sɔlaa təɣə teitei isu paa ɲmaav i təm tɔ.

Pu nəɣɔlv i aləɣaa loou
(*Matiyee 17:14-21; Luku 9:37-43*)

¹⁴ Yesu na Piyee we pa tala ifalaa lɛlaa kin, ilena pá mayana samaa kotina-we, na pá na Iɔ Təm seɣesəlaa pá həɲ təm. ¹⁵ Tuu isu yəlaa nav Yesu tɔ pə yeɣeta-weɣe səsəm nte, na pá seeki na pá puki i seɛv. ¹⁶ Ilena í pəəsɪ i ifalaa si: Nti tə tɔɔ ké mə na-we í həɲ?

¹⁷ Ḿpóyó samaa taa nəɣɔlv i cə Yesu si: Tacaɔ, ma kəna ma pəyaya ké. Ka hii uləɣəv ké na í la-keɣe kamumuka. ¹⁸ Paa timpiyi pə kuləna uləɣəv in i pətəyi-keɣe atɛɣe. Na ka nəɣə taa lu kuhulan, na ká saləyi ka kela na ka tənuyɔ kii təkəkilee. Ma wiina nyá ifalaa si pá loo-i, pa ta pəsi.

¹⁹ Tənaɣa Yesu təma si: Yəlaa lanɲkpusəɲ nyəma me, weɛ isənaɣa má na-me tii caya na má təkɪ mə konyɔɲ? I kəna-m pəyaya ɲkeɣe cəne.

20 *Μ*ρϋγϋ pəyaya nyəma pona-keye Yesu. Tuu isu uləyov tu keesuγu Yesu tə, i svu pəyaya ηkeyele selisuγu ke teu. Haləna ká hoti atə na ká pilimi na kuhulaη lukəna ka nəyov taa. 21 Ulena Yesu pəosi ka caa si: Waatu wei ké pə caala-keye lapu ke mpv?

*Μ*ρϋγϋ pəyaya caa cə-i si: Hatoo ka pəcaatu petepete taa ké. 22 Təm paγale ke uləyov pəta-keye kəkə taa na lom taa si ká si. Mpv tə, hai, ye n ka pəsi nyəni ta pətəotəle na n waasi-tu.

23 Tənyaya Yesu təma-i si: Pepe təv ké n təη si ye ma pəsəyi? Ye yulv təma i taa na Isə, pulv fei mpi i kpisiyi tə.

24 *Μ*ρϋγϋ pəyaya ηke ka caa mapa kapuka si: Ma təma Isə na ma taa. Ile səna-m na pə səosi.

25 Yesu nawa samaa kotiyina-we, ulena í kaləna uləyov inu, na í təmi-i si: Uləyov nyá wei n pəsəyi yəlaa ke kamumusi na ntamaa tə, ma heeliyi-η kulvmaya si n se pəyaya kanə ka waali. Taa tasa-keye təηyov.

26 Tənyaya uləyov inu i kiisaa na í paasi na í selisi-keye teu, ulena í se ka waali. *Μ*ρϋγϋ pəyaya fiyinaa. Haləna yəlaa tə si ka səpaya təkpe. 27 *Μ*ρϋγϋ Yesu kpa ka niη taa na í kusv-ke na ká səη isə.

28 Yesu kəma na í svu təyaya na í na i ifalaa pá caya, nəyolv ta siti pa taa. Ulena i ifalaa pəosi-i si: Pepe təv ké tə ta pəsi na tə loo uləyov inu?

29 *Μ*ρϋγϋ Yesu cə-we si: Uləyov isu mpv, ye pə taya Isə sələmuyv na sələmuyv, pulv u təyənəyi-i.

*Yesu səm na i fem pə təm tətə
(Matiyee 17:22-23; Luku 9:43-45)*

30 Yesu na i ifalaa pa lu təna, ulena pá tesv Kalilee tənku. Yesu luyv fei si pá nu i tən. 31 Pə taya pulv, i seγesaya na í heeliyi i ifalaa si: Paa tv Yulv Pəyaya maya yəlaa niη taa na pəle pá kv-m. Ama maa fe pə kvyeηη tooso wule.

32 Ile i ifalaa ta cəkəna təm tənə. Pəyele pa nyamna tə pəosuyv.

*Sə səəntv təv həm
(Matiyee 18:1-5; Luku 9:46-48)*

33 Yesu na i ifalaa pa tala Kapənahum, na Yesu svu təyaya taa, ulena í pəosi i ifalaa si: Ntiyi í kpəesayana təmaya mpaav taa?

34 *Μ*ρϋγϋ i ifalaa suma. Pə taya pulv təv, pa həηaya sə səəntv təv ké mpaav taa ké. 35 Tənyaya Yesu caya na í yaa pa naanvwa na naale ke i kiη na í heeli-we si: Ye wei i caa i la mə nəyov təv tv, pəntv ká pəsi i təyi mə taa səkpəlu ké, na mə təna mə təmlə tv.

36 *Μ*ρϋγϋ i kpaγa peiya na í svu-keye pa isəntaa na í wayali-ke. Ulena í tə-we si: 37 Ye wei i mōwa peiya kanə ka taka ké ma nyuyv təv, maya pəntv mōwa. Na wei i tu mō-m pə taya ma tike ke i mōwa. Ama pəntv kpəηna wei i tila-m təyov na í mō.

Wei i fei ta təə i ké ta kolontu
(Luku 9:49-50)

³⁸ M'póyó Yohaani heela Yesu si: Tacaə tə nawa nəyólə na í looki ələyaa na nyá hətə. Pəcə u tənyəyi-tv. Uena taa kisina-i.

³⁹ Ama Yesu cəwa Yohaani si: I taa tan-i si í taa la. Pə taɣa pulv təə, nəyólə fei wei i pəsəyi na í la piti təmle na ma hətə ton na í te na í yəyətə isayətv ke ma təə ké k'p'ak'paa tə. ⁴⁰ Ye yulv ta ke ta kolontu, ta nyəh ké te. ⁴¹ Na ye wei i ha-meyə lvm sasala ane si í ké Kilisiti nyəma, puntv kaa lan pə kasəyaya.

Lelv tusuyu səyəntv
(Matiyee 18:6-9; Luku 17:1-2)

⁴² M'póyó Yesu təma si: Ye wei i lapa na piya nsi si mv ma təm ke isəntə tə si taa nakəli pənti, pə nəyəsəna pá paa puntv luyv tēe ké puv na pá tsvi-i tenku taa. ⁴³ Ye nyá niŋ tusiɣina-ŋ isayətv lapv taa, seti-i. Sana í svv weesuyv kupaŋkv taa na niŋ kulvməh, na mpi n ka wəena nyá niŋ təna na pá pəti-ŋ tənaasəle səsəle taa ké kəkə ŋka kaa ten təkə taa tə. [⁴⁴ Təna sonsompee nna a təkə yələa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə u ten paa pəcə.] ⁴⁵ Ye nyá nəhəle tusiɣina-ŋ isayətv lapv taa, seti-tē. Sana í svv weesuyv kupaŋkv taa na nəhəle kulvmtəle, na mpi n ká wəena nəhēe naale na pá pəti-ŋ tənaasəle səsəle taa tə. [⁴⁶ Təna sonsompee nna a təkə yələa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə u ten paa pəcə.] ⁴⁷ Ye nyá isəle tusiɣina-ŋ isayətv lapv taa, həyəs-i-tē. Sana í svv Isə Kawulaya taa na isəle kulvmtəle na mpi n ká wəena isē naale na pá pəti-ŋ tənaasəle səsəle taa tə. ⁴⁸ Təna sonsompee nna a təkə yələa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə u ten. ⁴⁹ Pə taɣa pulv təə, paa piti yələa təna təə ké kəkə isv pa təkəyv təm ke təyənaya təə tə.

⁵⁰ Təm ké pulvpu mpi pə waasəyi təyə. Ama ye təm ləh səpa, pepeye paa la na pə ləh in i tasa məlvəy? I wəena təm ke mə taa na í wəena təma na lelen.

10

Alv na apalv pa yav təm
(Matiyee 19:1-12; Luku 16:18)

¹ Yesu lu təna, uena í polo Yuta tetv taa na Yaatanı pəyə waalı. Uena samaa tasa kotuyv ke i kin ke səsəm, na í niki-weyə seyeşuyv isv i tu lakı tə.

² M'póyó Falisanaa napəli pa polaa si pa kuuki i nəyə. Uena pá pəəs-i si: Ta mpaav taa yulv pəsəyi na í təyənı i əlv na?

³ Tənyaya i pəəsə-wē si: Ntiyi Moisi ka heela-mē si í la?

⁴ Uena pələ pá cə-i si: Moisi ná ha mpaav si yulv pəsəyi na í ŋmaa i əlv ke kisuyv takələya na í təyənı-i.

⁵ M'póyó Yesu cə-wē si: Mə lan'kpusəh təə ké Moisi ŋmaa-meyə kvsəsutv nti. ⁶ Ama hatoo antulinya ŋmav kancaalaya taa Isə

ημα apalv na alv ké. ⁷ Pə təw ké apalv ká yele ι caa na ι too, na í na ι alv pá caγa. ⁸ Na pa naale pá pəsi yulv kulvm. Saa inu pa ta ke yəlaa naale tətə. Ama pa pəsa yulv kulvm ké təkəŋ. ⁹ Ye mpv ile, yulv í taa yası mpi İso krentaa tə.

¹⁰ Pa kəma na pá svv təyaya, ilena ι ifalaa tayanı-ι təm pəsvyυ ke nti inu tə taa. ¹¹ Ulena í cə-wε sı: Ye yulv təyənə ι alv na í kpaγa ləlv, ι wakələna kancaalaya nyəŋ, pəcó ι lapa wasaŋkalətv. ¹² Na mpv tətəyə na alv, ye í kisa ι paalv na í saa kvfalv, ι lapa wasaŋkalətv.

Piya səkpəsi kvpantv kooluyu
(Matiyee 19:13-15; Luku 18:15-17)

¹³ Yəlaa pukayana piya ke Yesu sı í tənı sı təw ké nin. Ama ι ifalaa kaləna sı kəntaa. ¹⁴ Yesu ná mpv, ile pə ta maγa-ι. Ulena í tə ι ifalaa sı: I yele na piya kəw ma kin, í taa kayatı-sı. Pə taya pulv təw, mpa pa wε isu piya tə, mpe pa tənna İso Kawulaya. ¹⁵ Ma heeliyi-meyε tampana sı ye wei ι ta pəsi isu pəyaya na İso təyə ι təw ké kawulaya, pəntv kaa la ka tv ke paa pəcə.

¹⁶ Ulena Yesu kpaγa-səyi ι nin taa na í tənı nin ke sı təw, na í kooli-səyi kvpantv.

Yulv toŋ tv təm
(Matiyee 19:16-30; Luku 18:18-30)

¹⁷ Yesu təkaya mpaav, ilena apalv nəyəlv í kpaγa asewa na í kəw í luŋ ι tεε na í pəsvı-ι sı: Tacaə kvpaŋ, pepeye pə wεε sı maa la na má hiki weesuyυ ηku ku tēŋ tə?

¹⁸ Tənaγa Yesu pəsva-ι sı: Pə lapa isəna na n̄ yaa-m sı kvpaŋ? Nəyəlv ta ke kvpaŋ ye pə taya İso tike. ¹⁹ Ntəŋ n nyəmá nti pa suwa sı: Taa kv yulv, taa la wasaŋkalətv, taa ηmulı, taa suu ləlv ke təm, taa puγusi ləlaa. Se nyá caa na nyá too tə?

²⁰ M̄p̄r̄ȳȳ apalv inu ι cə-ι sı: Tacaə, ma təkə kusəsıtv nti tə tənaya hatoo ma pəcaatv ké.

²¹ M̄p̄r̄ȳȳ Yesu nyənə-ι təpıŋŋ, ilena ι luγυ lapı-ι, na í təmı-ι sı: Kulvmtv tike təkəŋ kaasənə-ŋ lapv. Polo na n̄ pεeti pə tənə mpi n wena tə, na n̄ tala kənyəntvnaa ke pə liyitee, na cele n̄ svv toŋ ke isətaa. Ye n tēma m̄p̄r̄ȳȳ lapv, ile n kəw na n̄ tēŋı-m.

²² Ama apalv inu ι nu mpv, ilena ι isentaa nyəŋ na ι lanje wakəli tətəyətəyə na ι tεε. Pə taya pulv təw, ι ka wena ké pə tu fεı.

²³ Yesu caa ι ifalaa isentaa, ilena í heeli-wε sı: Ama liyitee nyəma İso Kawulaya svsv wε kate ké pə tu fεı.

²⁴ Təm nti ι yəyətə mpv tə tə lapa ι ifalaa ke piti. Ulena Yesu tasa-wεyε heeluyυ sı: Nnn, ma piya, sı yulv í svv İso Kawulaya taa tə pə wε kate ké fa. ²⁵ Isəna mpi pə wε yooyoo ké kate sı í svvna pənyalaya puvyυ na í lu tə, mpv tətəyə pə wε liyitee tv ke kate sı í svv İso Kawulaya taa. Halı pə tu tεε mpv.

²⁶ Tənaɣa pə tasa-wεye piti lapu ke səsəm, na pá təŋ təma si: Ue awe ka tvləna nteye-ti ue?

²⁷ Ḿpóyú Yesu nyəna-wε, ulena í tə-wε si: Yəlaa kin ke pə fei pəsuyv. Ama Iso kin pə fei mpv. Pə taɣa pulv tə, Iso u kpisiyi pulv.

²⁸ Tənaɣa Piyee təma-i si: Təv, ta yela pə təna təkpataa ké na taa hu nyá waali.

²⁹ Ulena Yesu cə-i si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ye nəɣəlv yela í təyaya, yaa í taalvnaa na í kəɣənaa, yaa í newaa, yaa í too, yaa í caa, yaa í piya, yaa í haləmnaa ke ma tə, na Laapaali Kupaŋ tə, ³⁰ pu ha pəntv ke pə təm nunəwa (100) ké ate cəne na pəcə. Paa teesi, paa taalvnaa, paa kəɣənaa, paa newaa, paa toona, paa piya, paa haləmnaa, na pə tənaxa ḿpóyú wahalaŋaa taa. Pəyele í səm waali í ká wεena weesuyv ŋku ku tēŋ tə. ³¹ Mpa pa we ləlv ké kaɣana tə, pa taa paɣale ká məli waali. Na waali nyəma paɣale náá məli ləlv.

Yesu səm na í fem təm tətə

(Matiye 20:17-19; Luku 18:31-34)

³² Pa we mpaav taa na pá puki Yosalem, ulena Yesu tee í ifalaa ke nəɣə, na pele pá təŋna piti. Na mpa pele pa tənaxa-wε tə pele pa caɣana səɣəntv. Ḿpóyú Yesu taɣana yaav ke pa naanəwa na naaleɣe í kin, na í heeli-wεye mpi pu maɣana-i nəɣə tə. ³³ Nti í heela-wε təɣəle si: Təv, tə puki Yosalem isəntə tə, paa kraɣa Yəlv Pəyaya má na pá tv-m kətəlaa səsaa na Iso Təm seɣesəlaa pa niŋ taa. Paa tə si pá kv-m. Paa kraɣa-m na pá tv-m mpa pa ta nyi Iso tə pa niŋ taa. ³⁴ Pəle paa paana-m na pa tə-m ntayama, na pa casa-m akpatee. Pəle pə waali ulena pá kv-m. Ama maa fe pə kuyeyēŋ tooso wule.

Mpi Saaki na Yohaani pa sələmaa tə

(Matiye 20:20-28)

³⁵ Pəle pə waali, Sepetee pəyalaa Saaki, na Yohaani, pa pola Yesu kin na pá təm-i si: Taca, tə caa si í la-təɣv mpi tu sələmi-ŋ tə. ³⁶ Tənaɣa Yesu pəsa-wε si: Pepeye í caa si má la-me?

³⁷ Ḿpóyú pa cəwa si: Saa wei n ka wεe nyá teeli kawulaxa taa tə tə caa si í yele na té caɣa nyá cəlv. Ləlv ke nyá ntəɣəŋ tə, na ləlv ke nyá mpətəŋ tə.

³⁸ Tənaɣa Yesu pəsa-wε si: I ta nyi mpi í sələməyi tə ye? I pəsəyi na í təɣə wahala səsə wei maa təɣə tə? Paa sə-m Iso lvm mpi tə, í pəsəyi na í sə-wi?

³⁹ Ḿpóyú pa cəwa si: Tu pəsi.

Ulena Yesu cə-wε si: Tampana, í ká təɣə wahala səsə wei maa təɣə tə, na í sə Iso lvm mpi paa sə-m tə yaa. ⁴⁰ Ama pə taɣa ma ləsəɣəna mpa paa caɣa ma ntəɣəŋ tə yaa mpa paa caɣa ma

mpətəŋ təw tə. Mpa pa təw Iso tayana lona ane tə pele pa kena a nyəma.

41 Yesu ifalaa naanowa wei i kaasaa tə ilé i na mpw, ilena i taa wuna Saaki na Yohaani. 42 Tənaŋa Yesu yaa pa təna na í tə-we si: I nyəma si mpa pa nyənəŋi isu yəlaa awulaa tə pele pa təki kawuləŋa ke ləlaa təw. Na mpa pele pa ké kufeelaa tə pele pa ŋmakələŋi səkrəma. 43 Pə fei mpyəŋ mə kin se. Nti təŋəle si, ye mə taa wei í caa i la səsə ke mə hekw, pəntu í pəsı mə təmle tu. 44 Na ye mə taa nəŋəlv í caa i la mə nəŋə tu, pəntu í pəsı mə təna mə yom. 45 Pə taya pulv təw, Yəlv Pəyaya ma tətə ma ta kəw si má təŋə cəcəele. Ama ma kəmaŋa si ma pəsəŋi yəlaa təna təmle tu, na má ha ma weesuyu na pə cə yəlaa pəŋəle ke pa yomle taa.

Yəlvə Paatimee təm

(Matiyee 20:29-34; Luku 18:35-43)

46 Mpyəŋ pa tala Yeliko. Yesu na i ifalaa, na yəlaa samaa pa kəma si pa lukı icate nte tə nəŋə ilena pá maŋana yəlvə nəŋəlv, Timee pəŋəlv Paatimee, na í cəŋa mpaav nəŋə təw na í laki pala.

47 Mpyəŋ pa heela-i si: Nasaleti Yesu təkəna. Tənaŋa i koo səsəm si: Tafiiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pətətəle.

48 Tənaŋa pəŋəle kaləna-i na pá heeli-i si í su. Ama i səsə kouu ke səsəm si: Tafiiti Pəŋəlv, nyəni ma pətətəle.

49 Mpyəŋ Yesu səŋaa, na í tə si pá yaa-i.

Tənaŋa pa heela yəlvə si: Nyaya apalətu na n kəlv, i yaa-ŋ.

50 Ilena í lə i kraı na í kəlv təwaka na í polo Yesu kin. 51 Mpyəŋ Yesu pəsə-i si: N caa ma la-ŋ we?

Ilena yəlvə cə-i si: Taca, ma caa ké si n la na má naaki.

52 Tənaŋa Yesu təma-i si: Polo, nyá taa təmnav ke Iso waasa-ŋ ké.

Mpyəŋ i səv nav ke təna inəŋi kraakraa na í təŋəŋi Yesu ke mpaav taa.

11

Yesu cayav ke kraŋaya

(Matiyee 21:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19)

1 Mpyəŋ na i ifalaa pa tala Olifinaa puyv. Waatu inı tə pa kraŋətəna Yosalem. Pa fei pooluŋ na Petafası na Petanii. Tənaŋa Yesu tila i ifalaa taa naale 2 si: I polo icate nte tə we mə nəŋə təw tə tə taa. I takı kraakraa tə í ká maŋana pa tu kraŋaya pile natələŋi ŋmənaŋa. Nəŋəlv ta cəŋata tə təw. I hetı-te na í kəna. 3 Ye nəŋəlv pəsə-me si: Pepe təw ké í laki mpw? Ile í cə pəntu si: Ta Səsə caakəna, ye i təma i ká mələna-keŋe nəŋəw ké cəne.

4 I ifalaa təewa, ilena pá maŋana kraŋaya pile nteŋe mpaav taa, na pá tu-keŋe ŋmənaŋa ke təŋaya nakəli ka nəŋə, ilena pá hetı-te.

⁵ M̄p̄óyó mpa paa we təna tə pa taa napəli pa p̄əssa-we si: Pepeye í lakí təna? I hetəyi kpanjaya pile nté suwe?

⁶ M̄p̄óyó Yesu ifalaa c̄owa isu Yesu ka heela-we tə, ɔlena pá yelee-we na pá tɛna. ⁷ Na pá pona-tɛye Yesu, na pá pə tə t̄ə k̄e pa wontu, na Yesu caya pə t̄ə. ⁸ M̄p̄óyó yəlaa payale pə pa wontu ke mpaav taa, na lɛlaa náá ce hatu na pá pə. ⁹ ɔlena mpa paa we Yesu n̄əȳə t̄ə na mpa paa we ɪ waali tə pá kooki si: Paa wei í t̄u ɪs̄ə k̄e teeli. ɪs̄ə í wee wei ɪ k̄əɲna Tacaa tonj t̄ə ɪ waali. ¹⁰ ɪs̄ə í het̄i kawulaya ŋka ka t̄əɲna k̄ənt̄e t̄ə, ŋka ka k̄e Tacaa Tafiti nyəɲka t̄ə. Paa wei í t̄u ɪs̄ə k̄e teeli ke hatoo ɪs̄ətaa.

¹¹ Yesu tala Yosalem, ɔlena í s̄uv ɪs̄ə t̄əs̄eɛɛ taa. I nyəna ɪ taa na ɪ waali k̄e teu, ɔlena í na ɪ ifalaa naan̄wa na naale pá t̄e Petanii ke ilim t̄ema t̄em t̄ə pə t̄ə.

*Yesu t̄əɲsa fiki t̄ȳv ke mpusi
(Matiyee 21:18-19)*

¹² K̄v fema na pá lukí Petanii, ɔle nȳəȳəsi kpa Yesu keɛ. ¹³ M̄p̄óyó ɪ loosa fiki t̄ȳv ke pooluɲ na k̄ó l̄əpa t̄əkpimm. ɔlena í polo si ntanyí ɪs̄ənt̄ə k̄v l̄ula pee. I k̄əma na í tala k̄v t̄eɛ, ɔlena í mayana hatu tike. Mpi t̄ə, pə ta ke fiki t̄uɲ l̄ul̄ȳv waat̄v. ¹⁴ T̄əɲaya Yesu t̄əma fiki t̄ȳv ŋku si: N̄əȳəlv̄ kaa tasa nyá pile ke t̄əɲȳv.

Na ɪ ifalaa nu mpv.

*P̄eɛt̄əlaa t̄əȳənȳv ke ɪs̄ə t̄əs̄eɛɛ taa
(Matiyee 21:12-17; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22)*

¹⁵ M̄p̄óyó Yesu na ɪ ifalaa pa tala Yosalem. ɔlena Yesu s̄uv ɪs̄ə t̄əs̄eɛɛ taa na í niki t̄əȳənȳv ke mpa pa p̄eɛt̄ayaa na mpa pa yakaya t̄ə. Na í p̄əsi liyitee ȳək̄əlaa taap̄əl̄ənaa ke alele, na alukukunaa p̄eɛt̄əlaa kpelasí t̄ət̄ə. ¹⁶ I ta tisi si n̄əȳəlv̄ í s̄əȳəli pul̄v na í t̄əɲna ɪs̄ə t̄əs̄eɛɛ taa. ¹⁷ P̄əle pə waali ɪ s̄eɣesa-we si: Pa ŋmaawa ɪs̄ə T̄əm taa si, paa yaa ma t̄əȳaya si ȳəlaa t̄əna ɪs̄ə t̄əs̄əl̄əml̄e. Ama mə p̄əsa-k̄eɣe ŋmulaa t̄əȳaya.

¹⁸ K̄ət̄əlaa s̄əsa na ɪs̄ə T̄əm s̄eɣes̄əlaa nu mpv, ɔlena pá p̄eɛk̄əyi ɪs̄əna paa la na pá k̄v Yesu t̄ə. Ama paa w̄əna ɪ s̄əȳənt̄v. Pə t̄aya pul̄v t̄ə, ɪ k̄v s̄eɣes̄ət̄v s̄uv ȳəlaa samaa ke teu k̄e pə t̄u f̄eɪ.

¹⁹ ɪlim k̄əma na pə t̄e ɔlena Yesu na ɪ ifalaa pá k̄vli ɪc̄at̄e taa na pá lu.

*Fiki t̄ȳv ŋku k̄v w̄ɔlaa t̄ə k̄v t̄əm
(Matiyee 21:20-22)*

²⁰ T̄eɣ fema na pá k̄vli tan̄ɲ ke l̄əɲ na pá t̄eɛki, ɔlena ɪ ifalaa na fiki t̄ȳv ŋku na k̄v w̄ɔlaa t̄əw̄əɲw̄əɲ na p̄ə k̄p̄eɲna k̄v kite. ²¹ Piyee t̄əssa nti tu lapa t̄ə ɔlena í t̄ə si: Nyəni Tacaa, fiki t̄ȳv ŋku n ka t̄əɲsa mpusi t̄ə k̄v w̄ɔlaa t̄əw̄əɲw̄əɲ.

²² M̄p̄óyó Yesu t̄əma ɪ ifalaa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa c̄es̄əyi, ye í t̄u ɪs̄ə k̄e naani, ²³ í p̄əs̄əyi na í t̄ə pulaya kan̄e si

ká kpesi na ká hoti tenku taa. Ye í tema mə taa təkpataa si pu la na sika fei, pə lakı kė. ²⁴ Pə təw kė ma heeliyi-me si pə təna mpi í sələməyi İso tə í huş si í tema-wəyi hikuyu, de paa ha-meşewi. ²⁵ Saa wei í kuləyi sələmuyə tə, ye í nawa si mə na nəyələ í wəna natəli, de í ku-təyi mə taa. Waatu inəyi mə Caa wei i we isətaa tə, i ká huş-meşə mə isayatu tətə. [²⁶ Ye mə təyontələnaa wakələyəna-me na u hüləyi-wəşə suulu na í tayanı, mə Caa wei i we isətaa tə, i kaa huş-meşə mə isayatu tətə.]

Yesu pəşuyə təm

(Matiyee 21:23-27; Luku 20:1-8)

²⁷ Mpruyə Yesu na i ifalaa pa tasa Yosalem ke pote, na Yesu polo na í cəki İso təşeele taa. Tənaya kətəlaa səsaa, na İso Təm seşəsəlaa, na səsaa pa kəma i kin, ²⁸ na pá pəşsi-i si: Kanjante nteye n makı nyá taa na n lakı isəntə? Yaa awe tu hana-ŋ pə mpaav?

²⁹ Tənaya Yesu cə-we si: Maa pəşsi-meşə təm kuləmtə. Ye í cə-m-ti, de maa heeli-meşə kanjante nte ma makı ma taa na má lakı isəntə tə. ³⁰ İso yaa yəlaa tilina Yoħaanı si í cəki yəlaa ke İso ləm? İ cə-m.

³¹ Mpruyə pa mayasa-təyi pa taa pa tike. İlena pá tə si: Ye tə təma si İso tilina-i, i ká pəşsi-tə si: Na pepe təw kė í tá mu i təm? ³² Pəyele ye tə təma si yəlaa tilina-i...

(Pa nyanəyana samaa. Pə taya pulə təw, yəlaa nyənaya Yoħaanı ke İso kuyəyətutə teləsulə kupaŋ kė).

³³ Mpruyə kətəlaa səsaa pəşəna Yesu si: Tə ta nyi. Tənaya Yesu ná cə-we si: Anhaa, ma kaa heeli-meşə kanjante nte ma makı na má lakı isəntə tə.

12

Təmle nyəma asayaa təm

(Matiyee 21:33-46; Luku 20:9-19)

¹ Mpruyə Yesu suş kətəlaa səsaa kė isə seş si: Yulə nəyələ i ka səna leşəŋ tuŋ ke taale təcu. Na í ŋma kolunə na í cəna, na í la timpi i ká nyaasəyi pə ləm tə. Na í ŋma akele tanjav nəyələ, wei i təw pa sənəyi na pá fenjiyi tə. İ tema mpv, İlena í caa yəlaa na í su tə taa, İlena í tē yela. ² Pə kəma na pá tala tuŋ inı i kooluyu waatu, İlena í kusı i tillu nəyələ si í polo təmle nyəma kin na pá cele-i inı i tete. ³ Tənaya təmle nyəma mpe pa kpa tillu inı na pá má. İlena pá təyənı-i i niŋ naaşnəwa təyələyəli. ⁴ Mpruyə taale tu inı i tasa tillu lelə ke kusuyə na í tili. İlena pá kpa ilé na pá má i nyuyə ke teu na pá tuş-i. ⁵ Mpruyə taale tu tasa lelə ke tiluyu, İlena pá kpa ilé na pá kv. Pa lapa mpruyə təm payale tətə. Pa mapa lelaa na pá kv lelaa. ⁶ Yulə wei pu kaasa taale tu inı i kin təyəle i mayamaya i kuləwə wei i luyu suş teu tə. İleşə i tēsa tiluyu ke pa kin, na í

huvki si paa nya i pəyaya isəle. ⁷ Ama təmlə nyəma mpe pa heela təma si: İ loosiyi kpancoou tu kəna nté. İ kəə na tə kv-i na taale pəsi tá nyənte. ⁸ Tənağa pa kra taale tu pəyalv inı na pá kv-i, na pá lə taale na waalı.

⁹ M'p'ógó Yesu p'əssa-we si: Isənağa taale tu inı i ka la? İ ká kəə ké na í kv təmlə nyəma mpe, ilena í caa yəlaa kofama na í su taale taa. ¹⁰ Matəŋ í tema kaluyv ke İso təm taa si:

Pəle nte tetv ηmalaa ηmaakaya na pá lə tə,
nté tə təə kəlv ηmatv təna məlaa na tə səŋ.

¹¹ Mpi Tacaa lapa na tə nyənəyi
na pə we-tuyv piti təyələ.

¹² Tənağa Yuta nyəma taa səsaa p'ekka isəna paa la na pá kra Yesu tə. Pə tağa pulv təə, pa nyəmə teu si mpeye i s'eeəna isə inı. Ama pa nyamna samaa. İlena pá yelev na í t'ee.

Lom wulav səsə lampuu təm

(Matiyee 22:15-22; Luku 20:20-26)

¹³ M'p'ógó Yuta nyəma taa səsaa tila Falisanaa napəli na Heləti kpekəle taa nyəma napəli tətə si pá polo na pá má Yesu nəyə təə na pá ná. ¹⁴ P'ele pa talaa, ilena pá tə Yesu si: Tacaa, tə nyəmə si tampana ke n yəyətəyi. Nn səyəməyənə mpi yəlaa huvki pa taa tə. Pə tağa pulv təə, nn paasəyənə təə, nn fayasəyi yəlaa. Ama isəna mpi mayamağa İso caa si yəlaa í la tə pə tampana ke n heeliyi. Təv, pə we mpu tə, tá mpaav taa pə w'ee si ye lampuu t'ə feli Lom wulav səsə na? T'ə feli yaa t'ə taa feli? Tə caa si n heeli-tv.

¹⁵ Ama Yesu ná nyəmə pa taa layatv, ilena í p'əssi-we si: Pepe təə ké í nyək-i-m katəka ke konyəpu? İ kəna-m liyitee nyəyəluyv na má na.

¹⁶ Tənağa yəlaa kəna-i-kv, ilena í p'əssi Yuta nyəma taa səsaa si: Awe nyuyv fotoo na i hətə ke pa ηmaa liyitee nyəyəluyv təə cənə? M'p'ógó pa cə-i si: Lom wulav səsə ké.

¹⁷ Tənağa Yesu təma-we si: Aŋhaa, í c'ela Lom wulav səsə ke mpi i ti tə, na í c'ela İso iləye mpi i ti tə.

M'p'ógó Yesu kuvəcətv ntı tə məla-w'eyə təmsuyv ke səsəm.

Isəna tu w'ee ta fem waalı tə

(Matiyee 22:23-33; Luku 20:27-40)

¹⁸ M'p'ógó Satusee nyəma napəli pa kəma Yesu kin. Satusee nyəma mpe pa tənayana si paa pə la isəna sətəa kaa te na pá fe. M'p'ógó pa p'əssa Yesu si: ¹⁹ Tacaa, Moisi su-tuyv kusəsutv ke takəlası taa si: Yulv í w'ena neu, na yulv inı í si na í yelev alv, na alv inı í f'ei-na-i na pəyaya, neu ká hə leelu inı na í hikina-i piya. İlena pa yaakı-sı na i taalv səlv hətə. ²⁰ Təv, yulv nəyəl v na i newaa paa kəna yulvnyəyənə naatosompəyələya. M'p'ógó taalv krağa alv, ilena í si, i f'ei pəyaya. ²¹ Tənağa i waalı nyəyənə həma leelu, na ilé i can i

sı tətə, ı fei pəyaya. M̄p̄yú ílé ı waalı nyəŋ ná kpaɣa alɔ ını na ílé ı sı mp̄u tətə. ²² Haləna pə polo pə siyili pa naatosomp̄ɔɣalaya ŋke ka tənaya mp̄u təpai na pá səki mp̄u, nəɣəlb ta hiki pəyaya. Pəle pə waalı ké alɔ ını ı tɛsa səp̄u. ²³ Təu, pa təna pa kpaɣa-ı mp̄u tə, sətəa fem wule pa naatosomp̄ɔɣalaya ını ı taa aweyele alɔ tɔ?

²⁴ M̄p̄yú Yesu cə-wɛ sı: ı nyəmə mpi pə təə pə liyitiyi-me tə? ı ta nyi Isə Təm na Isə toma tə pə təə ké. ²⁵ Waatu wei sətəa ká fe tə akpaɣale təm kaa wɛɛ. Ama apalaa na alaa paa wɛɛ ké ısu ısətəa tillaa wɛu tə. ²⁶ Ye sətəa fem təm ıle, ı ta kaləta Moisi takəlaya taa ké timp̄i pa yəɣətə səwa hotiya təm tə yɛɛ? Pa ŋmaa təna sı Isə təma Moisi sı: Ma ké Apələham na Isaka na Yakəp̄u pa Isə ké. ²⁷ Isə ké weesuȳu nyəma nyəŋ ké, ı ta ke sətəa Isə. Pə liyita-mɛɣe yem ké.

*Isə kwsəsutv taa səsəəntv
(Matiyee 22:34-40; Luku 10:25-28)*

²⁸ Isə Təm səyɛsəlb nəɣəlb ı ka wɛ təna na í naaki ıəna pá na Yesu pa lakı tə. ı nawa sı Yesu cəwa Satusee nyəma ke teu. ılena í polo na í pəəsı-ı sı: Isə kwsəsutv təna taa ntiyile səsəəntv təkpeɔ?

²⁹ Tənaya Yesu cə-ı sı: Kwsəsutv taa səsəəntv nté sı, ıseyeli nyəma í nu, Tacaa Isə tike kəna Səsə təkəŋ. ³⁰ N ka səəli Tacaa nyá Isə na luȳu kuləmuȳu, na nyá ləsayə sɔv-ı təmammam ke paa mpi pə taa. ³¹ Təle tə waalı nti tə wɛɛ təɣəlb. N ká səəli nyá təɣəntəle ısu nyá ti. Kwsəsutv natəli tə fei tətə na tə kəla tənɛ tə naale ıne.

³² M̄p̄yú Isə Təm səyɛsəlb təma Yesu sı: Tacaa n cə teu pə tu fei. Timp̄i n yəɣətəa sı Tacaa tike kəna Isə na ı paasi Isə nəɣəlb ı fei tə tampana ke n yəɣətəa. ³³ Mp̄u tə yulb ká səəli Isə na luȳu kuləmuȳu na ı ləsayə sɔv-ı paa mpi pə taa. Na pəle pə waalı í səəli ı təɣəntəle ısu ı ti. Mp̄u ını pə kəla ısu pa lakuȳu Isə ké kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tə, na kətasi nsi sı təna təpai tətə.

³⁴ Yesu nawa sı ı cəna ləmayasɛɛ ılena í təmı-ı sı: Nyá na Isə Kawulaya sɔv ı fei pooluj.

Pəle pə waalı nəɣəlb ı nyuləyi sı í tasa-ı təm pəəsuȳu.

*Tafiiti pəyaya nté Kilisiti
(Matiyee 22:41-46; Luku 20:41-44)*

³⁵ Yesu təŋna səyɛsuȳu ke Isə təsɛɛle taa, ılena í pəəsı sı: ısənaya Isə Təm səyɛsələa təŋ mp̄u sı Mesii ke Tafiiti pəyaya ye? ³⁶ Pəyele Feesuȳu Nəŋŋtɔ ná tɔna Tafiiti taa ké təm na ílé ı mayamaya í yəɣətı sı:

Tacaa heela ma Səsə sı,
caya ma kəŋkəŋ taa,
haləna má kəə na má su nyá
kolontunaa ke nyá nəəhɛ tɛɛ.

³⁷ Tafiiti mayamaya ná yaa-ı sı Səsə nté, ıle ısənaya Mesii ná məlaa na í ké Tafiiti ını ı pəyaya tətə ıle?

Isə Təm seyesəlaa waali kuluyu
(Matiyee 23:1-36; Luku 20:45-47)

Մրօյօ samaa tuutuuma nu Yesu təm na laŋhulümle. ³⁸ Ի կրաալա յալա mpa i seyesaya tə si: Ի ləna Isə Təm seyesəlaa mpe na laakali. Pa səla tokonaa səsaa suuu ké na pá cəki, na pá caaki pa seeki-weyə samaa taa na pá luŋiyi. ³⁹ Na Yuta nyəma təkotilenaa taa teeli teeli təcəyalenaa ke pa pəekəyi, na acimanaa taa səsaa səsaa təcəyale ke pa pəekəyi na pá cakı. ⁴⁰ Mpe pa ləkəyənə leelaa ke pə tənə mpi pələ pa wənə tə. İlena pá suu Isə sələmuyə na pə taŋalı si pə hólí si mpeyē kəpama. Pə təə ké paa te na pá ná katatəlaya nav napələyi teu.

Alv wei i tv santiinaa naale tə
(Luku 21:1-4)

⁴¹ Մրօյօ Yesu caya Isə təsele səsəle taa ké kəhaan atakaanaa isentaa, na yəlaa samaa kəŋ na pá tvyi liyitee na í nyənəyi. Մրօյօ toŋtənaa paŋale kəna liyitee ke səsəm na pá tv. ⁴² Tənaŋa leelu konyəntv nəŋəlv i kəna santiinaa ke naale na í peti. ⁴³ Մրօյօ Yesu yaa i ifalaa na i heeli-wə si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, leelu konyəntv inə i tv mpiyi kəhaan atakaa taa tə pə kəla pa tənə pa nyəm. ⁴⁴ Pə taŋa pulv, yəlaa ləlaa ná kraya pa liyitee nna a kpisa yem təŋə na pá tv. Ama alv inə ilə paa na i ké konyəntv tə pə tənə mpi i ka wənə təŋə i krayaa na i tv. Pə ta kaasi-i pulv si í yana təŋənaŋa maŋamaya.

13

Isə təsele wakəlvuy təm
(Matiyee 24:1-2; Luku 21:5-6)

¹ Yesu kəma si í lukəna Isə təsele taa, iləna i ifalaa taa nəŋəlv təm-i si: Tacaa, nyənə ŋmatv tənə tə təəv, na tə pəe kəpama teu yee?

² Tənaŋa Yesu cə-i si: Matəŋ n na ŋmatv səsəəntv tənə? Pə kaa kaasi pələ lentə na tə tənə lentə təə, paa tusi pə tənə.

Mpi mpi pu hvli si antulinya caa təm tə
(Matiyee 24:3-14; Luku 21:7-19)

³ Մրօյօ Yesu caya Olifinaa puyv təə ké Isə təsele isentaa. Pə pamna Piyē na Saaki na Yoħaanı na Antəlu pa liyiti pa wənna i kin. Tənaŋa pa pəəsa Yesu si: ⁴ Pəlee ké mpv inı pu la? Na ŋmaatəle nteyē pu hólí na tə nyənə si pə wəsa?

⁵ Tənaŋa Yesu suu-weyē kpaaluyv si: Ի la laakali, í taa yelev na nəŋəlv kəə na í tolisi-mē. ⁶ Mpi tə paŋale ká kəə na pá ha pa təyi ma hətē si mpeyēle Mesii, na paa tolisi paŋale. ⁷ Ye í kəma na í nu yooŋ taŋ ke mə cəlv mə cəlv, na pá heeliyi-meyē pooluŋ nyənə təmnaa, səŋəntv í taa la-mē. Pə wēē si mpv inı pələ pu la ké. Ama waali waali ké antulinya náá kəŋ na í tēŋ. ⁸ Tətv kateŋa ləŋka ká

yoona leŋka nyóma. Kawulaya leŋka ká kuli leŋka tóo, na tetu ká sele tiiliwe tiiliwe, na nyóosənaa ká la. Na mpv unɪ pələ pu wee isu alv kuluyuu lɔlvu na pə caali-ɪ wuu ke səŋsəŋ tɔyole.

⁹ Mə maɣamaɣa í la laakali. Pə taya pulv tóo, paa yaa-meɣe puloonaa taa. Paa ma-meɣe kpatəŋ ke Yuta nyóma təkotilenaa taa. Paa yaa-meɣe nənəəsi ke tetu təkəlaa na awulaa səsaa pa kiŋnaa ke ma tóo, na í ká hólí ma təm tampana. ¹⁰ Ama pə wee si paa heeli Laapaali Kupaŋ ke katerjasɪ təna taa yəlaa ké na pəcə. ¹¹ Saa wei paa kra-me na pá pona-meɣe puloonaa taa ke mpv tó, í taa nəɣəsi nti í ká yəɣəti tə na pə ta tata. Ama ye pə tala, í yəɣəti nti tu kəo mə luuŋ tɛ tə. Pə taya pulv tóo, Iso Feesuyu Nanŋtu ka tona-təɣi mə luuŋ tɛɛ, pə taya mə cəɔyɔ tu luna. ¹² Halɪ yəlaa ká kuli na pá hólí pa taalvnaa yaa pa newaa maɣamaɣa si pá ku-we. Na cecənaa ká la pa piya ke mpv tətə. Piya səle su kuli si nyóma tóo na si la na pá ku-we. ¹³ Yəlaa təna taa ká kraana-meɣe ma tóo. Ama ye wei í nyaya apalvɔ na í tala tənaya, pɔntv nyuyv ke pu ya.

Acaalətv təm

(Matiyee 24:15-28; Luku 21:20-24)

¹⁴ Mpróyú Yesu təma si: ɪ ká kəo na í na acaalətv taa acaalətv ke timpɪ pə ta nəɣəsəna tə wee tə. Wei ɪ kaləɣi tə í cəkəna-təɣi teu. Mpv unɪ tə, mpa paa wee Yuta tə pá se na pá kra póŋ. ¹⁵ Ye pə maɣana wei na í we kutuluɣu tóo na í tiiwa, í taa tə si ɪ sɔvki təyaya na í kraɣa pulv. ¹⁶ Na wei pu maɣana ɪ we taale tə, í taa tə si ɪ kpeŋ ɪ tɛ na í kelɪ ɪ kraɪ. ¹⁷ Ahusitonaa na asəŋ təm ká la waiyo ke waatu unɪ. ¹⁸ ɪ sələmɪ Iso na kuyeeŋ unɪ í taa pamsəna watv waatu. ¹⁹ Pə taya pulv tóo, wahala ká la kuyeeŋ unɪ ɪ taa ké səsəm ké pə tu feɪ. Wahala wei ɪ taka hatoo Iso lapv antulinya tə pa ta nata, pəyele pa kaa tasa ɪ taka ké nav tə. ²⁰ Na ye pə taya isu Taca hɔvwa si ɪ ká pasa kuyeeŋ unɪ ɪ tóo nəɣəlv kaa tɔli-tɪ. Ama ɪ pasa pə kuyeeŋ inəɣi yəlaa mpa ɪ ləsaa si pá pəsi ɪ nyóma tə pa tóo. ²¹ Na ye yulv təma-me si: ɪ nyəni, Mesii we cəne yaa cəne, í taa nu. ²² Pə taya pulv tóo, Mesiinaa na Iso kuyəɣətv teləsəlaa pəpətvnaa ká lu na pá la kəkəlv nyəm na piti təma. Halɪ paa pəsaya pa puɣusiɣi mpa pa maɣamaɣa Iso ləsaa təɣə. ²³ Mpv tə í la laakali, ma tɛma-meɣe kraalvɔ.

Yulv Pəyaya kəntɛ

(Matiyee 24:29-31; Luku 21:25-28)

²⁴ Wahala unɪ ɪ waali ké kuyeeŋ unɪ ɪ taa, ilim ká si təkpitii, isətv kaa tasa hɔlvɔyɔ. ²⁵ Isətvlnjasi ká luna isətaa na si hoti, pu ciyiti isətaa kəkəlvnaa. ²⁶ Waatu inəɣi paa na Yulv Pəyaya má ma səŋa isəŋmɔntv tóo na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ²⁷ Maa tili ma isətaa tillaa si pá koti ma ləsəlaa ke antulinya

həyələŋ təna taa. Pə kpaɣav ilim təlule na pə tətule na pə polo pə ntəyən na pə mpətəŋ təə tə.

Fiki tɔyɔ təm

(Matiyee 24:32-35; Luku 21:29-33)

²⁸ I nyəmna fiki tɔyɔ na í cekəna, saa wei ku neɣetəyi na hatu yeɣeləyi tə í nyəmá kprakpaa si heesuyɔ talaa kele. ²⁹ Mpu tətəyɔ waatu wei í ká ná təmnaa pane pa lakɪ tə í nyɪ si pə wɔsaa kele, pə caa lapu nté. ³⁰ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, yəlaa mpa pa we isəntə tə pa kaa si pa təna na pécó pə tənaya mpu pə la. ³¹ Isətənyɔ na ate ká mukɪ yem. Ama ma kuyəɣətutɔ kaa saali paa pəcə.

Isə tike nyəmna kuyəŋku antulinya ká te tə

(Matiyee 24:36-44)

³² Nəɣəlɔ feɪ wei ɪ nyəmá pə waatu yaa pə wɔle tə, paa isətəa tillaa, na Pəyaya má ma mayamaya. Ama Taca a tike kon nyəmna. ³³ Mpu tə, í la laakali na í feŋ. Pə taya pulɔ təə, í ta nyɪ wɔle nte mpu inɪ pu tii təkpiɪ tə. ³⁴ Pu wee isɪ yulɔ səsə kulɔyɔ ɪ təyaya si ɪ puki mpa na í yaa ɪ pəyalaa mpa pa lakɪ ɪ kin ke təmle tə, na í tɔ pə tənaya pa niŋ taa, na í hólí paa wei ké nte ɪ ká la tə, na í heeli təyaya təə nyənlɔ si í feŋ teu. ³⁵ Ye ɪ ta nyɪ waatu wei təyaya caa ká kəə tə ilɛ í feŋ teu. Taanaya ke ɪ ká kəə, ahoə heka ke, kampaaŋ koou na, yaa tanaŋ ké, nəɣəlɔ ta nyɪ. ³⁶ Ye ɪ ká kəə təm kulɔm təə tənyəsə, ilɛ í taa yeɪe na í mayana í tənna tom. ³⁷ Nti ma heeliyi-me isəntə tə ntəyi ma heeliyi paa wei si í feŋ yoo.

14

Səsaa səsaa cayav ke Yesu acaya

(Matiyee 26:1-5; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Pə kaasa kuyeyɛŋ naale si pá təyɔ Tɛɛv acima na potopotonaa mpa pa taa feɪ kəkɔsəm tə. Ḿpóyó kətəlaa səsaa na Isə Təm seɣesəlaa pa pɛeka isəna paa la na pá kpa Yesu təheɛ na nəɣəlɔ ta na tə na pá kv-ɪ. ² Pa yəɣətaya pa taa si: Ye tə təma si t́ kpa-ɪ acima waatu taa, pu la yoo ke yəlaa taa.

Yesu təə tulaalɔ pəlvɔ

(Matiyee 26:6-13; Yohaani 12:1-8)

³ Kuyaku nakɔli Yesu we Petanii ke tənuyɔ təə asilima kutəŋ tɔ Siməŋ təyaya taa, na í cayaa na í tənna təyɔ. Tənaya alɔ nəɣəlɔ ɪ sɔwə na í təkə tulaalɔ kupaŋ wei pa yaa si naati na pá lapa ɪ akpaləpiya ke liyitee pəle kəhɔlɔməle taa tə na tulaalɔ inɪ ɪ we liyitee ke səsəm tə. Ḿpóyó alɔ inɪ ɪ pəla akpaləpiya ŋke na í pəli tulaalɔ inəyi Yesu nyuyɔ taa. ⁴ Tənaya mpu inɪ pə ta maya mpa pa caya təna tə pa taa ləlaa na pá tə si: I ləv tulaalɔ inɪ isəntə tə pə teu nte we? ⁵ Ye paa pɛeta-ɪ ɪ liyitee taa kəli liyitee nyəyətɔ

ημῶν na nunῶwa (300) na pá ha konyəntῶnaa? Ἐρύγῳ pa kala alv inı ı təm ke səsəm. ⁶ Ama Yesu təma-we si: I yele alv inı təkpi yoo. Pepe təw kə í pəsəyi ı lanje ke mpv? Mpi ı lapam mpv tə pə tewaya halı. ⁷ Mə na konyəntῶnaa í wenna tam. Paa waatv wei kə í nəkaa í ká la-weye kəpantv. Ama má na-me təkaa wee təma kinj ke tam. ⁸ Mpi ı pəsaa təw ı lapa. I laalaa na í sayalı-m tulaalv ke kprakpaa si pá pına-m. ⁹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, paa timpıyi paa heeli Laapaalı Kəpanj ke antulinya inı ı təna ı taa, paa keesi alv inε ı lapa mpi tə pə təm na pá təsəyi ı təw.

Yutaasi kəlmətə

(Matiyee 26:14-16; Luku 22:3-6)

¹⁰ Ἐρύγῳ Yesu ifalaa naanῶwa na naale taa nəwəlv wei pa yaa si Yutaasi Isəkaleeu tə ı kulaa, na í polo í mayana kətəlaa səsaa, si inı ı ka tv Yesu kə pa ninj taa. ¹¹ Pele pa nu mpv ilena pa lanja hee səsəm na pá tə si paa ha-ı liyitee. İlena Yutaasi svv kuyaku kəpənjkv ke pəkəyvv si í tv Yesu kə pa ninj taa.

Teev acıma kvətəyvv təyvv

(Matiyee 26:17-25; Luku 22:7-14,21-23; Yohaani 13:21-30)

¹² Pə tala potopotonaa mpa pa taa kəkəsvm fei tə pə acıma kuyaku kancəalaya nyənkv wule, ilena Yesu ifalaa pəsəsi-ı si: Leye n cəa si tə polo na tə la-η Teev acıma kvətəyvv? Pə wule ntəye pa kvı ıweesi nsi pa lakəna Teev acıma kvətəyvv tə.

¹³ Ἐρύγῳ Yesu tila ı ifalaa taa naale si: I polo ıcate taa, í ka sulına apalv nəwəlv na í səyəla lvm na həyaya, í tənı-ı. ¹⁴ Pəntv inı í svv timpı, de mu pəsəsi təyaya tv si: Tacaa si kutuluıyυ ηkv kv taa í na ı ifalaa paa caya na pá təw Teev acıma kvətəyvv tə kv we le? ¹⁵ Apalv inı ı ká hılı-meıye ate na isətəa kutuluıyυ taa kə nanj səsəənkv nakvləyi isətəa, na pá təma-kvıyυ tayənıyυ na kv taa we wontu nti í ká lana tə. Kv taa tənaya í ká təsi-tıyυ pə təna.

¹⁶ Tənaya Yesu ifalaa kulaa na pá tee ıcate taa na pá mayana teitei isu Yesu ka heela-we tə. İlena pá təsi Teev acıma kvətəyvv ke təna.

¹⁷ Pə kəma isu taanaya de Yesu na ı ifalaa naanῶwa na naale pa talaa kele. ¹⁸ Pa caya na pa tənəna təyvv, ilena Yesu yəyətı si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, má na mpa me tə caya na tə təkı isəntə tə mə taa nəwəlv ká la-m kəlmətə.

¹⁹ Tənaya Yesu ifalaa isəntəa nyəna səsəm, na pá svv-ı pəsəyvv ke kvlvm kvlvm. Inε si: Matəη pə tayə ma? Inε si: Matəη pə tayə ma?

²⁰ Tənaya Yesu cə-we si: Mə naanῶwa na naale taa nəwəlvıyυ. Má na wei tá ninj ká krentı svsvıyυ ke nyənaya taa tə. ²¹ Yvlv Pəyaya má, ma səkı teitei kə isu paa keesa ma təm ke Isə Təm taa tə. Ama wei ı ká la Yvlv Pəyaya maya kəlmətə ke mpv tə ı təm ká la wıyvo kə səsəm. Pəntv inı ye pa taa lılv-ı pəle pu lapa sana.

Tacaa səm təəsvy

(Matiyee 26:26-30; Luku 22:14-20; Kələnti I 11:23-25)

22 M̄p̄óȳ waatu wei Yesu na ı ifalaa pa təkaya t̄ə, Yesu kpaɣa potopoto na í s̄ee Is̄ə k̄é í na t̄əml̄e, na í faya-ı na í c̄ela ı ifalaa, na í heeli-w̄e s̄i: ı m̄v, ma t̄ənȳv nt̄é.

23 P̄ələ p̄ə waalı k̄é ı kpaɣa k̄əp̄v na í s̄ee Is̄ə k̄é í na t̄əml̄e na í c̄ele-w̄e, na p̄ələ p̄á nȳə pa t̄əna. 24 ılena í heeli-w̄e s̄i: Ma cal̄əm nt̄é mpi p̄ə h̄ól̄óȳ Is̄ə n̄əɣə p̄el̄vȳv tampana t̄ə. Mpi p̄ə k̄remna ȳəlaa p̄aȳal̄e t̄ə. 25 Tampana ke ma heeliȳi-m̄e yoo maa c̄es̄əȳi, ma kaa t̄asa s̄ul̄vm̄ p̄əneȳe nȳəəv hal̄əna k̄oȳaŋku maa t̄asa p̄ə nȳəəv ke Is̄ə Kawulaya taa t̄ə.

26 Yesu na ı ifalaa pa t̄ema mp̄v, ılena p̄á yoo acima yontu, ılena p̄á t̄ee Olifinaa p̄vȳv t̄ə.

Piyee k̄p̄ees̄vȳv t̄əm ȳəɣət̄aya

(Matiyee 26:31-35; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38)

27 M̄p̄óȳ Yesu t̄əma ı ifalaa s̄i: M̄ə t̄əna í k̄á yele-m̄ na í se. Pa ŋmaa m̄p̄óȳ Is̄ə T̄əm taa s̄i: Maa kv̄ tiikilu na heeŋ k̄á ya yem yem. 28 Ama waatu wei maa fe, ılena má t̄ee-m̄eȳe n̄əɣə ke Kalilee.

29 T̄ənaɣa Piyee t̄əma-ı s̄i: Paa pa t̄əna paa yele-ŋ na p̄á se, má ma kaa la mp̄v.

30 Ama Yesu t̄əma Piyee s̄i: Tampana ke ma heeliȳi-ŋ yoo maa c̄es̄əȳi, n̄ k̄á k̄p̄ees̄i t̄əm tooso k̄é saŋa ahoə ane a maɣamaya s̄i n̄ ta nyi-m̄ k̄é n̄ ta nyi-m̄ na p̄əc̄ó kampaav̄ koo t̄əm naale nȳəm.

31 Ama Piyee t̄asa k̄p̄ees̄vȳv na toŋ s̄i: Paa má na-ŋ tu si tu s̄i k̄é. Ma kaa k̄p̄ees̄i s̄i ma ta nyi-ŋ.

M̄p̄óȳ pa t̄əna pa ȳəɣət̄a mp̄v.

Yesu s̄əl̄əmv̄ȳv ke Ket̄əsemanee

(Matiyee 26:36-46; Luku 22:39-46)

32 P̄ələ p̄ə waalı pa tala timp̄i pa yaa s̄i Ket̄əsemanee t̄ə, ılena Yesu t̄ə ı ifalaa s̄i: ı c̄aya c̄əne na má polo Is̄ə s̄əl̄əmv̄ȳv ke hatoo c̄əne.

33 M̄p̄óȳ ı kpaɣa Piyee na Saaki na Yohaani. T̄ənaɣa s̄əɣənt̄v na laŋwak̄əlle s̄əəəle sv̄v-ı k̄p̄av, 34 ılena í t̄ə-w̄e s̄i: Ma laŋle wak̄əlaa k̄é t̄ət̄əɣət̄əɣə p̄ə fei k̄ees̄vȳv. ı c̄aya c̄əne na í feŋȳi.

35 ı tuusa ı n̄əɣə t̄ə k̄é p̄əc̄ə, ılena í luŋ na í s̄əl̄əmi s̄i ye p̄ə w̄e p̄əsv̄ȳv wahala waatu in̄e í taa k̄əə ıni ı t̄ə. 36 ı s̄əl̄əmaa k̄é s̄i: Hai, ma Caa, n̄ p̄əs̄əȳi p̄ə t̄əna, k̄əəli wahala s̄əəə in̄eȳe ma nȳvȳv t̄ə. Paa na mp̄v mpi n̄ n̄ək̄aa t̄ə p̄ələ p̄ə la, p̄ə taa w̄ee ma luȳv nȳənt̄v.

37 Yesu t̄ema mp̄v, ılena í məli ı ifalaa tooso ıni ı kiŋ na í maɣana pa t̄əŋna tom. T̄ənaɣa ı p̄əəsa Piyee s̄i: Sim̄əŋ, n̄ too k̄é? N̄ k̄p̄isa feŋȳv ke p̄əc̄ə maɣamaya? 38 ı feŋ na í s̄əl̄əmi, t̄əf̄ə í k̄á hoti waatu wei maɣas̄vȳv k̄əŋ-m̄e t̄ə. P̄ááná w̄ee, ama t̄ənȳv ı p̄əs̄əȳəna.

³⁹ M̄p̄óyó Yesu tasa tuusuɣu, ɔlena í tasa kolumtu ntəyi sələmɣu. ⁴⁰ I tasa ɪ ifalaa cələɣə məluɣu, ɔlena í maɣana pa təɲna tom tətə. Pa kpisa pá caɣana pa ɪse. Ue pa ta nyi nti pá cə-ɪ tə.

⁴¹ Yesu məla tooso nyəm ɔlena í p̄əssi-we si: I təɲna tom na í heesəyi yaa? Təu, í yeke mp̄u, pə talaa keke. I nyəni, paa tu Yulə Pəyaya maɣa asayaa niɲ taa. ⁴² I kuli na tə tɛɛ. I nyəni, ma kələmətə tu tala cəne.

Yesu kpaɔ

(Matiyee 26:47-56; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12)

⁴³ Yesu təɲna yəɣətayə ke mp̄u, ɔle ɪ ifalaa naanɔwa na naale taa ləlv wei pa yaa si Yutaasi tə ɪ talaa keke. Na ɪ waali ké yələa tuutuuma na pá təkə layalɛɛ na kpatəɲ. Kətələa səsaa na Iso Təm seɣesələa na nyuɣu nyəma pa tilina yələa mpe. ⁴⁴ Yutaasi wei inɪ ɪ lakɪ Yesu ké kələmətə ke mp̄u tə ɪ ka keesa samaa inəyi isəna ɪ ká la təɣə. I heela-weɣe si: Ye ma polaa na má wayala wei ɔle inəɣələ. I kpa-ɪ na í təkɪ-ɪ teu na í tɛɛna. ⁴⁵ Yutaasi talaa ɔlena í kpatəna Yesu na í tə si: Taca.

Ulena í wayali-ɪ. ⁴⁶ M̄p̄óyó samaa inɪ ɪ tu niɲ ke Yesu təɔ na pá kpa-ɪ. ⁴⁷ Təɲaya mpa na Yesu paa we təna tə pa taa nəɣəlv ɪ kpeɛ ɪ layate na í lo kətulv səsə təmlɛ tu ɲkpaɲɣu na í kəlv təfen. ⁴⁸ Ulena Yesu p̄əssi samaa si: I kəɲi-m kpaɔ na í nəki na í kpaɣəyi layalɛɛ na kpatəɲ tə, maɣa ɲmulv isayav ke? ⁴⁹ Ma na-meɣe Iso təsɛɛle səsəle taa ké kuyɛɛɲ təɲaya na má seɣesəyi. Pəyele í ta kpa-m. Ama pə lapa isəntəɣə si p̄ə la isəna paa ɲmaa Iso Təm taa tə.

⁵⁰ Təɲaya Yesu ifalaa təna yela-ɪ na pá se na pá tɛɛ.

⁵¹ Pə pamna ifepu nəɣəlv ɪ ka taka kunti tike na í təɲ Yesu waali. Pa siisaa si pa kpaɔ ifepu inɪ, ⁵² ɔlena kunti fiti na í yeke na í tɛɛ tapakpete təyələyəlɪ.

Yesu ponav ke Kotuyu səsəɲkv taa

(Matiyee 26:57-68; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵³ M̄p̄óyó Yesu kpalaa pona Yesu ké kətələa wulav tɛ, na pá maɣana kətələa səsaa na nyuɣu nyəma na Iso Təm seɣesələa pa kota təna. ⁵⁴ Piyɛɛ təɲaya Yesu ké táálərn̄ təɔ, haləna í tala kətələa wulav tayə təɔ. Ulena í caɣə təna na í na təmlɛ nyəma pá holiyi kəkə.

⁵⁵ M̄p̄óyó kətələa səsaa na Kotuyu səsəɲkv nyəma pɛɛka taali wei paa tu Yesu na pá hiki mpaav na pá kv-ɪ tə, na pá kpisi. ⁵⁶ Ulena yələa payalɛ náá kuli na pá təɲ si: Taali inɛɣe ɪ lapa, inɛɣe ɪ lapa. Lɛlaa si inɛɣe, na pá tayənəyi pa taa pa tike ke kpeesuyv. ⁵⁷ Na lɛlaa náá lu yem na pá looli təm na pá suu-ɪ si:

⁵⁸ Tə nu Yesu yəɣətəa si inɪ ɪ ká yəki Iso təsɛɛle səsəle tənɛ, nte yələa niɲ ɲmawa tə. Inɪ ɪ ká lɛɛti kufate nte yulv niɲ kaa ɲma təɣə kuyɛɛɲ tooso wule.

59 Paa na mpv pa təm ta kaa.

60 Mpróyú kətəlaa wulav kula pa təna pa isentaa na í pəəsi Yesu si: N kaa yəyoti? Suweye yəlaa pane pa yəyətəyəna-ŋ ye?

61 Ama Yesu suma, i ta cə si pulv. Uena kətəlaa wulav tasa-i pəəsuyv si: Nyayale Iso wei pa puyuləxi tə i pəyalv Mesii?

62 Tənağa Yesu cə-i si: Nn, ma maɣamaɣa kele. Na mə təna tərpa í ká na Yulv Pəyaya má na má caya Iso toŋ təna tv kəŋkəŋ taa. Na í ká na-m isətta ηmɔntv taa na má tiiki.

63 Tənağa kətəlaa wulav cəla i wontu na í tə si: Seliya nyéma mpaɣa tə tasəxi pəekuyv tətə. 64 Mə maɣamaɣa í ná isəna i kpa Iso tətə təyale. Təv, í na-we? Mpróyú pa təna pa təma si i təm səpaɣa, paa kv-i ké.

65 Tənağa yəlaa mpe pa lelaa svv-i ntayama təv, na pá takı i isentəv na pá mapı-i ŋkuma, na pá pəəsi-i si: Kpeye wei i mapa-ŋ tə.

Pəle pə waalı yoolaa kpaɣa Yesu na pá mapı-i kataasi.

Piyee kpeesuyv

(Matiyee 26:69-75; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

66 Piyee ka we taya tətə ké ateye mpv təyə kətəlaa wulav təmle tv alv nyəŋ nəyəlv i kəma 67 na í maɣana-i na í holiyi kəkə, na í nyəni-i tərpiŋ na í tə si: Nyá tətə, n ka we Nasaleti tv Yesu inı i kiŋ.

68 Mpróyú Piyee kpeesaa na í tə si: Ma ta nyi nti n yəyətəxi mpv tə. Ma ta cəkəna-ti.

Pəle pə waalı ké Piyee luwa na í polo kpaan taa. [Uena kampaav koou.] 69 Tənağa təmle tv alv nyəŋ inı i taɣana-i nav, na í tasa í na mpa paa we təna təyə heeluyv si: Pa taa mpeyele na apalv inə tətə.

70 Mpróyú Piyee taɣana kpeesuyv. Pə lapa laasaya uena mpa paa we təna tə pá tə Piyee si: Nyá, n ta lan yəlaa mpe pa taa nəyəlv. Pə taya pulv tətə, n ké Kalilee tv tə se.

71 Mpróyú Piyee kpeesaa təlalala na í tuu na í tə si: Na Iso, ma ta nyi apalv wei i təm í yəyətəxi tə.

72 Tənağa kampaav lela koou ke təm naale nyəm, uena Piyee təəsi nti Yesu ka yəyətə-i tə tə tətə si: Mpi pu takı kampaav koou naale nyəm tə n təma təm toosoɣo kpeesuyv si n ta nyi-m ké n ta nyi-m. Uena Piyee wii isəlvəm.

15

Yesu ponav ke Pilati

(Matiyee 27:1-2,11-14; Luku 23:1-5; Yohaani 18:28-38)

1 Kətəlaa səsaa, na nyuyv nyéma, na Iso Təm seɣesəlaa, na Kotuyv səsəsv nyéma pa kota təmaɣa tanan kupaŋkv tee si pa paasəyəna Yesu təm. Mpróyú pa həkə-i na pá kpaɣa-i na pá polo

pá cəla Pilati. ² Tənaɣa Pilati pəssa-i si: Nyayale Yuta nyəma wulav səsə inəɣi?

Iləna Yesu cə-i si: Ntəɣəle n yəɣəta mpu.

³ Na kətəlaa səsaa náá təŋ si i lapa taalənaa ke səsəm ké. ⁴ Tənaɣa Pilati tasa-i pəssuyv si: N sumaya? Nyəni pa təŋuyv si n lapa pəne na pəne tə.

⁵ Ama Yesu tá cə si pulv. Iləna pə la Pilati ke piti ké səsəm.

Isəle seessuyv ke Yesu kuyv təə

(Matiyee 27:15-26; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16)

⁶ Paa Təev acima wena Pilati tuləɣi saləka tu nəɣəlv wei samaa caa si pá tuli təɣə. ⁷ Pə pamna apalv nəɣəlv wei pa yaa si Palapaasi tə, í na ləlaa paa kowa yulv ke tetv təm yoou ŋku ku kulaa tə kv taa na pá təkə-wəɣe saləka. ⁸ Ḿpúyú samaa kulaa na pá kpa na pá mayana Pilati si í la-wə isu i tu lakı-wə tə. ⁹ Tənaɣa Pilati pəssa-wə si: I caa má tuli-məɣe Yuta nyəma wulav səsə na?

¹⁰ Pə taɣa pulv təə ké i pəssa-wəɣe mpu, i ka nyəmaya təkəlekele si isəseemle təə ké kətəlaa səsaa ka pona-i Yesu. ¹¹ Ama kətəlaa səsaa mpe pa seɣesəna yəlaa si pá tə si Palapaasi ke pá tuli-wə. ¹² Ḿpúyú Pilati taɣana samaa ke pəssuyv si: Təv, isənaɣa í caa má lana mə Yuta nyəma wulav səsə inı?

¹³ Tənaɣa pa mapa kapusi si: Kamı-i səm tesika təə.

¹⁴ Iləna Pilati pəssi-wə si: Ilə isayatu ntiyi i lapa?

Ḿpúyú pa tasa kapusi mapv na toŋ si: Kamı-i səm tesika təə, kamı-i səm tesika təə.

¹⁵ Pilati səəlaa si samaa inı i laŋle í heəna-i, iləna í tuli Palapaasi, na í yele na pá casa Yesu ke akpatəe. Iləna í kpaɣa-i na í cəle-wə si pá polo pá kamı-i səm tesika təə.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Matiyee 27:27-31; Yohaani 19:2-3)

¹⁶ Ḿpúyú yoolaa pona Yesu ké kvfəneə təyaya taɣa təə, iləna pa yaa pa looŋa təna. ¹⁷ Ḿpúyú pa suu Yesu ké capa kvseem təkpaı, na pá lvv səwa ke ntenuyvu na pá te i nyuyv. ¹⁸ Iləna pá seə-i si: Yuta nyəma wulav səsə, fəə.

¹⁹ Na pá makı i nyuyv taa ké kpatúyú, na pá tə i təə ké ntayama, na pá luŋiyı i tēe ké akula ke teu təkulakula. ²⁰ Pa tēma-i paanav ke mpu, iləna pá wəɣəsi capa kvseem inı, na pá mələna-i i wontu. Iləna pá luna-i si pa kaŋı-i səm tesika təə.

Yesu kam

(Matiyee 27:32-44; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)

²¹ Pə pamna Siləeni tu nəɣəlv ná luna taale, pa yaa-i si Siməŋ. I ké Aləkəsantəli na Lufusi pa caa. Tənaɣa pa kpıpa ilə na toŋ si í səɣəli Yesu tesika ŋke. ²² Ḿpúyú pa pona Yesu ké timpi pa yaa si Kələkəta tə. (Pə huwəe nté si nyəmpəɣəlaya tē). ²³ Ḿpúyú pa

nyəmə sɪ pə cələyɪ-ɪ sɔləm mɪpi pə taa pə sita kəəle nte pə yaa sɪ miili tɔ sɪ í nyəə. Ama Yesu kisa nyəə. ²⁴ Pə waali ké pə kama-ɪ səm tesika təə, na pá tɔ tɛtɛ ké ɪ wontu təə sɪ pə nyəŋ ɪsəna paa wei ɪ ká hiki tɔ na pəcɔ pá tala-tɪ. ²⁵ Waatu wei pə kaŋaya-ɪ mpv tɔ pə wɛ tanaŋ ilim kaləfu pəyɔlayafɛi naanɔwa təə. ²⁶ Mɪpɔyɔ pə lapa lampa na pá ŋmaa ɪ təə sɪ: Yuta nyéma wulav səsə. Pə lapa mɪpɔyɔ sɪ pə huli mɪpi pə təə pə lapa-ɪ mpv tɔ. ²⁷ Pə kɛŋna í na ŋmɔlaa kɛ naale na pá ká səm tesikasɪ təə, lɛlv kɛ ɪ ntəyɔŋ təə, na lɛlv kɛ ɪ mpətəŋ təə, [²⁸ sɪ pə la ɪsu paa ŋmaawa ɪsə Təm taa tɔ sɪ: Asayaa taa ké pə tu-ɪ.]

²⁹ Yəlaa mpa paa tɛkayana təna tɔ pɛle pə kɛɛtəyɪ nyəəŋ na pá tɔvki-ɪ sɪ: Anyanka, matəŋ nyá təmna sɪ n yəkəyɪ ɪsə təsɛɛle səsəəle na ŋ tayanɪ kvfate kɛ ŋmav kɛ kuyɛɛŋ tooso taa. ³⁰ Waasi nyá tɪ ɪɛ. Lu tesika təə na ŋ tii ɪɛ.

³¹ Mɪpɔyɔ na kətəlaa səsaa na ɪsə Təm sɛyɛsəlaa tətɔ. Pɛle pə təŋna-ɪ paanav na pá yəyətəyɪ pə təma sɪ, ɪ yapa lɛlaa nyəəŋ ɪsənaɣa na í kaa pəsi na í ya ɪ maɣamaɣa ɪ nyəŋkv. ³² Pəŋɛntaa ɪsɛyɛli wulav səsə Mesii í lu tesika təə na í tii na tɔ ná na tɔ tisi.

Pə kɛŋna í na mpa paa kama tɔ na pɛle pá tɔvki-ɪ tətɔ.

Yesu hɛɛv

(*Matiyee 27:45-56; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30*)

³³ Pə kəma na pə tala ilim sikuyɔ, ɪlena səkɛɛtɔyɔ nyala ɪcatɛ təə haləna ilim kpili. ³⁴ Ilim kpila mpv, ɪlena Yesu kiisina nəyɔ səsəyɔ sɪ: Eloɪ, Eloɪ, Lema sapatani. (Na tɛle tɔ hɔwɛɛ ntɛ sɪ: Ma ɪsə ma ɪsə, pɛpɛ təə kɛ n lə-m?)

³⁵ Mpa paa wɛ təna tɔ pə taa lɛlaa nu mpv, ɪlena pá tɔ sɪ: ɪ nu, ɪ yaana ntɛyɛ Ilii.

³⁶ ɪlena pə taa nəyɔlv kpaya asewa na í polo í lii kpələkpam san kɛ lom kvnyəŋəm napəli pə taa na í tɔv kɛpátuyɔ nəyɔ taa na í huli Yesu sɪ í nyəə. Na ɪ tɔ sɪ: ɪ yele na tɔ ná Ilii ká kəə na í tisi-ɪ yaa ɪsəna?

³⁷ Tənaɣa Yesu kiisa səsəm ɪlena í hɛɛ.

³⁸ Mɪpɔyɔ pɔuyɔ səsəəv ŋku kv kaya ɪsə təsɛɛle taa tɔ kv faya kv hɛkv taa ké huŋ naale kɛ yem kɛ hatoo ɪsətəa na pə kaləsəna atɛ.

³⁹ Lom yoolaa səsə wei ɪ ka səŋa Yesu ɪsɛntaa tɔ ɪ na ɪsəna Yesu tɛma kiisuyɔ na í sɪ tɔ. ɪlena í tɔ sɪ: Tampana, yulv ɪnɛ ɪ ké ɪsə Pəyaya.

⁴⁰ Alaa napəli paa səŋa pooluŋ na pá nyənəyɪ. Makətala Malɪ ka wɛ pə hɛkv. ɪlena pə kaasi Saaki səkɛpɛlu na Yosee pə too Malɪ na Salomee tətɔ. ⁴¹ Alaa mpɛ pə təŋaya Yesu ké saa wei ɪ ka wɛ Kalilee tɔ na pá caləsəyɪ-ɪ. Na pə kaasa alaa lɛlaa payale mpa í na-wɛ paa kpawa Yosalem tɔ.

Yesu pim

(*Matiyee 27:57-61; Luku 23:50-55; Yohaani 19:38-42*)

⁴² Pə pamna kuyaku ηkuyv pa lakı acıma səəlv. Mpi tə pə fen kuyaku kuhεεsvyv ké. Mpyúy pə kəma na pə keesi taanaγa, ⁴³ ləna Alimatee Yoseefv kəə. Mpe pa kotayana kotuyv səsəəv ηkv, na yəlaa tukayana-ı ké. I mayamaγa ı ka keηayana lə Kawulaya təə. Yoseefv ını ı nyaya apalvtv ke teu na í polo í mayana Pilatı na í sələmı-ı sı ı kprakəγı sətv. ⁴⁴ Ama pə lapa Pilatı ke piti ke isəna ı səpa ləη ke mpv tə. ləna í yaa yoolu na í pəəsi-ı sı: Yesu səpa tə pə leelaa. ⁴⁵ Yoolu heela-ı pə tampana, ləna í ha Yoseefv ke mpaav sı í polo na í kraya sətv. ⁴⁶ Mpyúy Yoseefv yapa kponkponu ton nyəntv nti pa yaa sı ləη tə tərηkahulvηa, na í tisi sətv ke tesika təə na í takı-ı pηηkahulvηa ηke. ləna í polo í pimi-ı pəlaav ηkv pa hula kəkramsvyv taa tə kv taa. ləna í pilimi pıv səsəəv nakvlı na í suli pəlaav nəγə. ⁴⁷ Makətala Malı na Yosee too Malı paa wεe na pá naakı timpı pa pıma-ı tə.

16

Yesu fem

(Matiyee 28:1-8; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10)

¹ Mpyúy kuyaku kuhεεsvyv tεεwa, ləna Makətala Malı na Saakı too Malı na Salomee pá ya nim səsəəη nyəm sı pa pukı na pá sayalı Yesu ké pəlaav taa. ² Mpyúy cimaası wule pa kula tananη təpam na pá polo pəlaav kın ke ilim lıw waatv. ³ Pa pəəsaya təma sı: Awe ká tvlı-tvyv pıv ηkuyv pəlaav nəγə ıle?

⁴ Pa kusa pa ıse ləna pá na sı pa tεma pıv səsəəv ηkuyv pilımyv na pá sı kpeenη. Ku təə teu ké. ⁵ ləna pá svv pəlaav taa na pá mayana ifepu nəγəlv na í suu capa kəhvlvm na í çaya ntəçəη təə. Mpyúy səçəntv lapa-wε. ⁶ ləna ifepu ını í heeli-wε sı: Səçəntv í taa la-mε. Nasaleti Yesu wei pa kama səm tesika təə təçə í preekəγı. I fema, ı feı çəne. I nyəni, ı naa timpı paa husa-ı tə. ⁷ Təv, í polo í heeli ı ifalaa ləlaa na Pıyεε sı ı tεε-mεγε nəγə ke Kalılee, tənaya í ká mayana-ı ısu ı ka heela-mε tə.

⁸ Pa lu pəlaav taa na səçəntv pı-wε təkəηkəη na pá selıyı. Mpyúy pa sewa na pa səçəntv katatəlaya təə pa ta pəsi na pá heeli nəγəlv sı pvlv.

Makətala Malı na Yesu

(Matiyee 28:9-10; Yohaani 20:11-18)

[⁹ Yesu fem mpyúy cimaası tananη kupaηkv tεε tə, Makətala Malı təə ké ı caala lıw. Alv ını ı waalı ké Yesu ka təçəna alçaa naatosompçəlaya. ¹⁰ Tənaya Malı ını ı kvlaa na í pona laapaalı ke í na mpa paa wεe na pá çaya ləyaya na pá wiiki tə. ¹¹ Alv ını ı heela-wεγε mpv sı Yesu wεna ı weesuyv na ını ı mayamaγa ı na-ı tə. Pa ta mv ı təm.

Yesu na tillaa naale pa təm

(Luku 24:13-35)

¹² Pəle pə waalı Yesu lu pa taa naale təə na wəetv lenti ke waatv wei pəle pa we mpaav taa na pá puki tawa taa tə. ¹³ Μπόγύ pəle pa məlaa na pá heeli lelaa, na pəle tətə pa ta mu-ti.

Yesu ifalaa təə luw

(Matiyee 28:16-20; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmlə 1:6-8)

¹⁴ Pə waalı ké Yesu lu i ifalaa naanvwa na kvlum təə ké waatv wei pa caya təyov tə, na í kaləna-we si: Pepe təə ké í lapa kate na mə laŋa la kpəsəŋ na pá heeli-me si ma fema na í ta tisi. ¹⁵ Pəle pə waalı i təma-we si: I ya antulinya təna taa na í heeli paa wei ké ma Laapaalı Kupaŋ. ¹⁶ Ye wei i mɔwa na pá sə-i Isə lum, pu ya pɔntv nyovv. Ama ye wei i kisa tə mɔyv, paa kv pɔntv təm. ¹⁷ Ye mpa pa mɔwa, piti təma nna paa la təyolə. Paa təyoni aləyaa na ma ton, na pá yəyoti nsəma lenna. ¹⁸ Paa kpa tɔmaa na pa nin, yaa pá nyəə kəə wena a kvyi yəlaa tə, pə kaa la-weye pɔlv. Paa təni kətəntvnaa təə ké nin na pə waa-we.

Yesu kpav ke isə

(Luku 24:50-53; Tillaa Təmlə 1:9-11)

¹⁹ Taca a Yesu təma i ifalaa ke yəyətənav ke mpv, ilena pə kraasi-i isətaa na í caya Isə kəŋkəŋ taa. ²⁰ Μπόγύ i ifalaa ná tēwa na pá heeliyi Laapaalı Kupaŋ ke paa timpi. Taca ka we pa waalı ké pa kvlapv taa na í kvəsəyi pa waasvnaa nyəəŋ na piti təma wena a təŋna lapv tə.]

LAAPAALI KUPANJ WEI LUKU ŊMAAWA TƆ Kɔtɔlɔtɔ

Takɔlaya kanɛ ka tɔ Luku ta kɛ Yuta tɔ, Kɔlɛɛki tɔ kɛ, ɪ tɛmlɛ ntɛ lokotulo tɛmlɛ. Luku caakaya sɪ ɪ hɔlɔ sɪ Yesu kɛ yɔlaa tɛna waasɔlv ɪnɛna ɪ kɛɛsɪ Yesu lɔlvɛ nyɔma kɛ pɛ kpaɣav Yosɛɛfɔ tɔ halɛna Atam. Mpi tɔ, yɔlaa tɛna cɔsɔ kɛlɛ.

Yesu ta kɛ Yuta nyɔma tike nyɛɛ, ɪ sɔla yɔlaa tɛnaya, kasayampiya na kɔnyɔntɔnaa. Ɔkɔmaya sɪ ɪ pɛɛkɛɣi mpa pa lɛpa tɔ na ɪ waasɪ-wɛ (19:10).

Isɛna pɛ faɣa Luku takɔlaya tɔ:

Yesu lɔlvɛ na ɪ pɛcaatɔ, titite 1-2

Yesu tɛmlɛ tayanɔyɔ, titite 3-4

Yesu tɛmlɛ kɛ Kalilee, titite 5-9

Yesu pote kɛ Yosalem, titite 10:1-19:27

Yesu tɛmlɛ kɛ Yosalem, titite 19:28-21:1-38

Yesu sɛm na ɪ fem, titite 22-24

Mpi pɛ tɔɔ Luku ŋmaa takɔlaya kanɛ tɔ

¹ Ma yɔlv Teufili, yɔlaa paɣalɛ mayasaa sɪ pɛ kɛɛsɪ mpi pɛ lapa tɛ hɛkɔ taa tɔyɔ takɔlaya taa. ² Isɔ mpa pa nana pa ɪɛ kɛ pɛ kancaalaya na pɛ pɛsɪ Isɔ Tɔm tɛmlɛ nyɔma tɔ. ³ Ma mayamaya ma tɛma yasɔyɔ kɛ pɛ kpaɣav tɔm ntɪ tɔ kancaalaya tɔ, na ma nawa pɛ tampana tɛna. Pɛ tɔɔ kɛ pɛ lapa-m teu sɪ mɛ kɛɛsɪ-ŋ tɔm ntɪ tɔ tɛna tɛvɛɛɛ ma yɔlv kupanɛ. ⁴ Sɪ nɪ cɛkɛna pɛ tɛna mpi pa sɛyɛsa-ŋ tɔ pɛ tampana kɛ teu.

Isɔtaa tillu sɪ paa lɔlv Isɔ lɔm sɔlv Yohaani

⁵ Yuta wulav sɔsɔ Helɔtɪ waatɔ taa, kɔtɔlv nɔyɔlv ɪ ka wɛ Apiya kɔtɔlaa loɔɛna taa, pɛ yaa-ɪ sɪ Sakali. Ɔ alɔ ka kɛ kɔtɔlv Alɔɛ lɔlvɔ tɔ, pa yaa ɪlɛ sɪ Ilisapɛtɪ. ⁶ Pa naalɛ ɪnɪ pa tɔntɛ ka kɛɛsa Isɔ kɛ. Pɛcɔ pa tɛnaya Tacaa kɔsɛsutɔ na ɪ kɔheelitɔ tɛnaya teitei. ⁷ Ilisapɛtɪ ka kɛ kaalɔlaya, ɪlɛ pa fɛina pɛyaya. Pɛyɛlɛ pa naalɛ ɪnɪ pa puwa.

⁸ Mɔpɔyɔ kuyaku nakɔlv pɛ tala Sakali loɔɛna tɛmlɛ waatɔ, ɪnɛna ɪ polo na ɪ tɛnna kɔtɔyɔ tɛmlɛ larɔ kɛ Isɔ tɛsɛɛlɛ taa. ⁹ Mɔpɔyɔ pa tɔ tɛtɛ ɪsɔ kɔtɔlaa lakɪ tɔ, ɪnɛna pɛ kpa Sakali sɪ ɪ sɔv na ɪ wɔ tulaalɔnaa kɛ hatoo kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ. ¹⁰ Na yɔlaa samaa tɛna wɛ awali na pɛ tɛnna Isɔ sɔlɔmɔyɔ kɛ tulaalɔ wɔpɔ waatɔ. ¹¹ Tɛnaya Tacaa ɪsɔtaa tillu nɔyɔlv ɪ lu Sakali tɔɔ na ɪ sɛɛ tulaalɔ kɔtaya tɔwɔtɛ ntɔyɔɛ tɔɔ. ¹² Waatɔ wei Sakali nawa ɪsɔtaa tillu ɪnɛna sɔyɔntɔ kpa-ɪ na ɪ lanɛ cɛ. ¹³ Ama ɪsɔtaa tillu heela-ɪ sɪ: Sakali taa nyɛ, Isɔ mɔ nyɛ sɔlɔmɔyɔ. Nyɛ alɔ Ilisapɛtɪ kɛ lɔlv-ŋ apalɔpɛyaya,

na n ká ha-keye hæte si Yohaani. ¹⁴ Nyá lanje ká heena-ke pə tu fei, na paɣale lanja ká huləməna ka luluyv. ¹⁵ Pə taɣa pulv, kaa la səsə ke Tacaa isentaa. Ka kaa təŋ sulumaɣa yaa kunyənɔəm kəkəkum napəli. Feesuɣu Nanjtu toŋ ká wɛɛ ka taa ké səsəm ke hatoo ka too lotu taa. ¹⁶ Kaa məŋna Iseyeli nyəma paɣale ke pa Caa Iso kin. ¹⁷ Kaa yoosi ka təmle ke Iso isentaa na Feesuɣu Nanjtu toŋ. Ka ləmayasəle na ka toŋ ká wɛɛ isu Ilii. Kaa krenti caana na pa piya. Kaa la na kaanutənaa təŋ tampana. Kaa la m̄p̄yó si ká taɣani Tacaa ke yəlaa kɔpampama mpa pa muna i təmle lapv tə.

¹⁸ Tənaɣa Sakali cə isəttaa tillu si: Nyá təm təne tə wɛ muɣv nte? Pə taɣa pulv, ma wɛv isəntə tə, ma puwaya. Pécó ma alv mayamaɣa ná puwa.

¹⁹ M̄p̄yó isəttaa tillu cə-i si: Maya Kapiyee ké, Iso cəlyə ma wɛɛ. Inu i tilina-m si má yəɣətəna-ŋ na má heeli-ŋ təm kɔpantv təne. ²⁰ Mpi pə təə n ta tɔna ma təm nti tu te na t́ la tampana ke tə waatv tə pə təə n ká la kamumuka. Nyá nəɣə kaa kuli, haləna wule nte ma təm təne tu la isu ma yəɣətuyv tə.

²¹ Waatv inu tə na yəlaa wɛ awal ké na pá taŋa Sakali na piti ké mpi pə təə i taanɣa səsəm ke hatoo pə taa təna tə. ²² Waatv wei i luwa tə i ta pəsi na í yəɣətəna-wɛ. Ilena pele pá cekəna si i ná puluyv pə taa təna. M̄p̄yó i yəɣətəna-wɛ na niŋ, na i nəɣə sula mpv.

²³ Sakali təmle kuyeeŋ tema Iso təsele səsəle taa, ilena í kpe. ²⁴ Pə lapa wɛɛ naale, ilena i alv Iisapeti la teu. M̄p̄yó i ŋmela isətənaa kakpası na í tə si: ²⁵ Tacaa ləsuɣv ma feele tənɛɣe pənenteɣe yəlaa taa tə, kɔpantv ke i lapa-m səsəm.

Iso tillu si paa lvi Yesu

²⁶ Pə kəma na Iisapeti isətənaa la naatoso, ilena Iso tili isəttaa tillu Kapiyee ke Kalilee icate nte pa yaa si Nasaleti tə tə taa ké peelə nəɣəl v i kin. ²⁷ Peelə inəɣi Tafiiti luluyv taa tv Yosəefv ka mɔsaa, na pá yaa-i si Mali. ²⁸ Isəttaa tillu pola i kin na í təm-i si: Ma se-ŋ. Tacaa wɛ nyá waali ké, i hulə-ŋ pelee pə tu fei.

²⁹ M̄p̄yó Mali lanje cəpəna isəttaa tillu təm ntəɣi səsəm, na í mayası seetv nti tə hɔwɛɛ ke i taa i ta cekəna. ³⁰ M̄p̄yó isəttaa tillu təma-i si: Mali taa nyá, kɔpantv ke Iso caana-ŋ. ³¹ Nyəni, n ká la teu, n ká lvi apalvpu na ŋ yaa-i si Yesu. ³² I ká la səsə na paa yaa-i si isəttaa Iso Səsə Pəyalv. Tacaa Iso ká cele-i i ləŋce Tafiiti kawulaya. ³³ I ká la Yakəpv piitim nyəma wulav səsə ke tam təə, i kawulaya kaa su tənaya.

³⁴ M̄p̄yó Mali pəssa isəttaa tillu si: Isənayaɣe pu la mpv na má ta nyənta apalv?

³⁵ Ilena isəttaa tillu cə Mali si: Feesuɣu Nanjtu ká tiina nyá təə, na isəttaa Iso Səsə ká lana i toma ke nyá kin. Pə təə ké pəyaya ŋka

n ká luli tō paa yaa-ke si yulv nanjtu na Iso Pəyalv. ³⁶ Nyəni, nyá lulvyv tv Ilisapeti wei pa yaakaya kaalvlaya tō, i haɣa apalvɔpəyaya həɣo na i kpatəlaya, halı i isətvnaa naatoso kəlv. ³⁷ Pə taya pulv, Iso tá kpisi pulvɔv se.

³⁸ M̄póyó Malı təma si: Ma tu ké Tacaa təmlə tv ké. Iso í mv nyá nəɣo. İlena isətaa tillu yelev i na í tee.

Malı puki Ilisapeti ke wiiluyv

³⁹ Wee anı a taa ké Malı kvlaa na í ləɣo i təɣı Yuta ıcate natəli tō taa ké p̄óŋ taa. ⁴⁰ I talaal İlena í svv Sakalı təyaya na í see Ilisapeti. ⁴¹ Waatv wei Ilisapeti nu Malı seetv ke kɔakɔaa tō, m̄póyó i taa pəyaya yəkaa na Feesuyv Nanjtu toŋ tii i tōv. ⁴² Na í yəɣətəna nəɣo səsaya si: Iso koola-ŋ kɔpantv ke alaa taa, na i koola pəyaya ŋka n ka luli təɣo kɔpantv tōtō. ⁴³ Halı ma taka ma tōv kelev wei i ka luli ma Caa tō i kəma cəv na? ⁴⁴ Ma nu nyá seetv na ma taa pəyaya yəkəna lanjvlvmle ke kɔakɔaa. ⁴⁵ Ama n nu lelev yoo. Pə taya pulv, n tēma nyá taa na təm nti Tacaa heela-ŋ si i ká la-ŋ tō.

Malı yoo yontu

⁴⁶ M̄póyó Malı təma si:
Ma sama Iso ké hatoo ma lotu taa ké i kəlvv tōv.
⁴⁷ Ma lanje hvlvməna ma waasvlv Iso pə tu fei.
⁴⁸ Pə taya pulv,
i nawa i təmlə tv kɔnyəntv má.
Sanja waali yəlaa təna ká yaa-m si lelev nvlv.
⁴⁹ Pə taya pulv, Toma təna tv lapa-m
kɔpantv səsəəntv ke səsəm.
Ama i hətə ké səsəəle ké.
⁵⁰ I wiiki mpa pa nyaŋna-ı
na pá see-ı tō pa pətəətəle ke paa pepe wule.
⁵¹ I hvlə i toma ke səsəm.
I yasa mpa pa lotu taa we isəcav hvwee tō.
⁵² I kvsə awulaa səsaa ke pa kumlee tōv,
na í təɣəni-we.
I kvsə kɔnyəntvnaa nyəəŋ.
⁵³ I haɣasa nyəɣətənaa ke təɣənaɣa kɔpanjka.
I təɣəna toŋtvnaa ke niŋ naanvwa.
⁵⁴ I seena i ifalaa İseyeli nyəma tōv.
I lapa nti i ka su ta ləŋcənaa si i ká la tō.
⁵⁵ İsu i ka heeluyv ta caanaa Apələham
na i piitim nyəma ke tam tōv tō.

⁵⁶ Malı caya Ilisapeti kiŋ İsu isətvnaa tooso, İlena í kpe.

Iso lvm səlv Yohaani lulvyv

⁵⁷ Pə kəma na pə tala Ilisapeti lulvyv, İlena í luli apalvɔpəyaya.
⁵⁸ M̄póyó i cəlv nyəma na i lulvyv nyəma nuwa si Tacaa lapa-ı

kupantv ke səsəm. Uena pa na-ı pá kpentı na pa lanja hee səsəm.
 59 Pəyaya kuyeyi lapa pələfei naanwa uena pá kəə-keye peluyv,
 na pá tən si pa haa-keye ka caa hətə si Sakalı. 60 Tənya ka too
 yəətəa si: Aai, Yohaani ke paa yaa-ke.

61 M̄p̄yú p̄ele pa təma si: Nyá luluyv taa aweye paa yaawa hətə
 nté?

62 Tənya pa yəətəna ka caa na niñ si pa naa nte ı luyv wee si
 pá yaa-ke tə. 63 M̄p̄yú ı hulaa si pá kəna-ı kpaata. Pa kənaa, uena
 ı ŋmaa si ka hətə nté Yohaani. Uena p̄ə la pa tənaya piti. 64 Tənya
 Sakalı nsəmle heta kprakpa na í suv yəətəya, na í san İso na nəyə
 səsəya. 65 M̄p̄yú səəntv kpa pa cəb nyəma təna, na Yuta p̄óñ
 taa nyəma təna lakaya tə faaci. 66 Pa təna mpa pa nuwa təm tənə
 tə pa mayasa-təyi pa taa na pá tən si: Pepeye pəyaya kanə kaa tə
 na ká la?

Pə taya pulv, Tacaa ka we ka waalı ké teu ké.

Sakalı ná cele nyəntv na í keesəyi-təyi yontu taa

67 M̄p̄yú Feesuyv Nanñtv toñ kuləna Sakalı ke səsəm, na í ná
 təmnaa na í suv tə yəətəy si:

68 Tə sa Tacaa İseyeli İso.

ı paasəna ı yəlaa ke nəñə.

ı heta-tuyv tá yomle.

69 ı ləsa-tuyv waasulv wei ı wəna toma təyə
 ı təmle tv Tafiti luluyv taa.

70 M̄p̄v ınəyi ı ka lapa na ı kuyəətətv
 teləsəlaa kupama kpaalı.

71 Halı ı su ı nəyə si ı ká ya-tuyv
 ta kolontunaa na mpa pa luyv fei-tv tə pa niñ taa.

72 Na í wii ta caanaa caanaa pətətəle,
 na í təəsi nəəsi p̄eluyv kupam mpi
 í na-we paa p̄elaa na tampana tə.

73 ı ka tu yəətəna tuunav ke n̄p̄yú
 tá caanaa caanaa caa səsə Apələham kin ké,

74 si ı ká ya-tuyv ta kolontunaa niñ taa,
 na t̄ə paasəna ı luyv nyəntv na səəntv fei.

75 Na t̄ə wee tənəñ ké ı isəntaa.

İsayatv kaa wee haləna ta səm.

76 Pəyaya nyá, paa yaa nyá si isətəa
 İso Səsə kuyəətətv teləsulv.

Pə taya pulv, n ká t̄e ta Səsə ke nəyə
 na n tayanı ı mpaan.

77 N ká heeli ı yəlaa ke isəna paa la
 na pa isayatv tayanı na p̄ə ya pa nyəñ tə.

78 Ta İso ké yulv pətətəle tv,
 na ı hóləyí suulu.

Ilim luki tanaj na pə tewa səsəm ke isəna tə,
 m̄p̄ȳḡ i ka kəna tá nyuɣu yapu.

⁷⁹ Pu luna isətaa na pə waasi mpa pa we
 səkpɛtɔvɔ tɛɛ na pá nukɪ səm səŋ tə.

Pu la na tə nyi alaafəya mpaav.

⁸⁰ Pəyaya təŋna puw na ká nyəŋ layatv na ká caya nyutv taa.
 Haləna kuyəŋku ka lu Iseyeli nyéma taa ké patəma tə.

2

Yesu Kilisiti lɔlvɔv *(Matiyee 1:18-25)*

¹ Waatv inɪ i taa ké Wulav səsə Akusi kpaalaa sɪ paa kala i tetv
 təna taa yəlaa. ² Kɔkalɔvɔv kancaalaya ŋyəŋkv kɔnɛ kv lapa Sili
 kɔfənɛɛ Kiliniyusi pəɔle taa. ³ M̄p̄ȳḡ paa wei i pola i icatɛ taa sɪ
 pá kala-i.

⁴ Pə təɔ ké Yosɛfv luna Nasaletɪ icatɛ ke Kalilee na í polo Yuta
 ke wulav Tafiiti icatɛ Petəlehɛm taa, ⁵ sɪ pá kala í na i amɔsaya
 ahonto Malɪ. Pə taya pɔlv, i ké Tafiiti lɔlvɔv taa tv. ⁶ M̄p̄ȳḡ waatv
 wei pa we təna tə, Malɪ lɔlvɔv talaa. ⁷ Ulena í lɔlɪ i kancaalaya
 pəyaya ke apalɔpəyaya. Na í husi-keɣe wontu kɔtəɣɔv tətɔle taa
 na í takɪ-keɣe saalasi. Pə taya pɔlv, təcayale taa tala-weɣe mɔvlaa
 təsɔvle.

Isətaa tillu pola tiikilaa kin

⁸ Tiikilaa napəli paa we icatɛ n̄tɛ tə tawa taa na pá fenɪɣi pa
 kaləkəŋ ke ahoɔ ahoɔ. ⁹ Tənaɣa Tacaa isətaa tillu kəma pa kin na
 Tacaa teeli na pa təɔ isɪ kəkə səsəŋka nyaləməle. M̄p̄ȳḡ səɣəntv
 kpa-weɣe səsəm. ¹⁰ Ama isətaa tillu təma-we sɪ: Səɣəntv í taa kpa-
 mɛ. Pə taya pɔlv, ma kəmaɣa sɪ ma heeliɣi-mɛɣe təm kɔpantv nti
 yəlaa təna laŋa ká heena teu tə. ¹¹ Təm ntəɣəle sɪ, pa lɔla-mɛɣe
 waasɔlv ke saŋa ahoɔ anɛɣe Tafiiti icatɛ taa wei i ké Tacaa Kilisiti
 tə. ¹² Iɪ naa isəna í ká nyəna-i tə. I ká mayana pa husa ahɔlvɔm
 nəɣəlv ke wontu kɔtəɣɔv tətɔle taa na pá taka-i saalasi.

¹³ M̄p̄ȳḡ isətaa tillaa samaa tuutuuma səsə isətaa tillu inɪ i təɔ
 ké kpaakraa na pá saŋ Isə na yontv sɪ:

¹⁴ Isə kele teeli tv təkpaɔ ke hatoo isətaa te.

Ate yəlaa mpa i səɔlaa tə pa laŋa í hɔlvɔmɪ.

Tiikilaa puki Petəlehɛm

¹⁵ Waatv wei isətaa tillaa yela tiikilaa na pá məli isətaa tə
 tiikilaa mpe pa təma pa təma sɪ: Tə kɔli na tə polo Petəlehɛm
 təna, na tə ná mpi pə lapa na Tacaa heeliɣi-tɔɣv pə təm tə.

¹⁶ M̄p̄ȳḡ tiikilaa ləɣə pa tɪ na pá mayana Malɪ na Yosɛfv na
 pá husa ahɔlvɔm inəɣi wontu kɔtəɣɔv tətɔle taa. ¹⁷ Tiikilaa tɛma-
 keɣe nav, ulena pá keɛsɪ nti isətaa tillu ka tɛma-weɣe heeluɣv ke

ahulom inu i tom to. ¹⁸ Mporoyu piti kra pa tona mpa pa nu tiikilaa tom nti to. ¹⁹ Mporoyu Mali taka tom nti to tona ya i taa na i mayasayi to huwew. ²⁰ Tiikilaa mpe pa malya krente ilena, pa puyulyi Iso səsəntu na pa sanji-i pə tona mpi pa nuwa na mpi pa nawa to pə to. Pə taya pulu, pə tona pə lapa teitei ké isu isota tillu ka keesuyu-we to.

Yesu hətə hav

²¹ Pəyaya ŋke ka kuyeyen koma na pə tala pələfei naanwa si pa pələyi-ke to, pa ha-keye hətə nte isota tillu ka heela-we na pəc ka too kra ya ka həy to si Yesu.

Pa kraana Yesu ké Iso təsele səsəle

²² Mporoyu waatu wei pə tapa si Yosəfu na Mali pá kəti pa ti tayanyu to isu paa keesuyu Moisi kusəsutu taa to, pa pona pəyaya ke Yosalem si pa hólí-keye Taca. ²³ Pə taya pulu, paa ŋmaa mporoyu Taca kusəsutu taa ké si: Paa apalupəyaya kancaalaya nyəŋka ŋka Taca tənna-ke. ²⁴ Na pa polaa si pa laki kəta ya na ihokasi naale yaa alukukunaa naale isu paa keesuyu Taca kusəsutu taa to.

²⁵ Apalu nəyulu i ka we Yosalem na pá yaa-i si Simiyəŋ. Apalu inu i təŋaya tampana, na i isəle seena Iso təmlə, na i təŋaa si i na wei i ká kəo na i waasi lseyeli nyəma to. Na Feesuyu Nanətu we i waali. ²⁶ Feesuyu Nanətu inu i ka huləna-i si i ká ná Taca tillu Mesii na pəc í si. ²⁷ Mporoyu Feesuyu Nanətu lapa na i polo Iso təsele taa ké waatu wei ahulom caa na i too pa pona-i si pa laki i to ké mpi paa suwa to. ²⁸ Mporoyu i mu-i i nin taa na i se Iso si:

²⁹ Pənente Taca, nti n ka yəyətə to n lapa-ti.

Ile yele nyá təmlə tu má na má tənna lanhulumlə.

³⁰ Ma nana ma isəpəle ke waasulu

³¹ wei n tayana yəlaa tona isəntə to.

³² Fətəla wei piitimnaa ká nana to.

Inəyələ lseyeli nyəma teeli.

Simiyəŋ nawa cele nyəntu na i kraali-ti

³³ Mporoyu piti kra ka caa na ka too na nti inu i yəyətə ka to ké mpu to. ³⁴ Mporoyu Simiyəŋ koola-weye kupantu na i to ka too Mali si: Pəyaya kanə ka nyəntə nté si ká hu payale na ká kusə payale ke lseyeli taa. Yəlaa payale ká kpeəsəna mpi i ká hólí-we to. ³⁵ Pu kuli pa payale taa təmnaa to təkeele. Lanwakəlle səsəle ká tulu toto nyaya púoyu isu layate ke pa səpa-ŋ.

Iso kuyəyətutu teləsolu alonyəŋ Ana

³⁶ Iso kuyəyətutu teləsolu alonyəŋ nəyulu i ka we tona to. Asee luluyu taa tu Fanuweli pələ Ana. I kpatəla teu təkunəku. I saau i paalu to, pusi naatosompəyolaya ke pa cayaa ilə i si. ³⁷ Na inu i caya mpu haləna pusi nunaasa na liyiti. Ile Iso təsele taa ké

ι ka we tam na í lakí Isə təmle ke ilim na ahoο. Paa Isə sələmvuyt ι sələməyi, paa nəhəkvtu ι həkəyi. ³⁸ Simiyəη pa təηna m්රුyú lapu təyə unι ι kəma na í svu Isə ké sam, na í yəyətəyəna pa təna mpa pa taηaa sι Isə í waasi Yosalem təyə Yesu təm.

Pa mələyi kpente ke Nasaleti

³⁹ Waatu wei pa tema pə təna mpi pa keesa Tacaα kvsəsutu taa təyə lapu tə, Yosəfvu na Malι pa məla pa te Nasaletι ke Kalilee. ⁴⁰ Mpu tə na pəyaya təηna puw na ka tənuyv təkəyi na ká təηna layatu nyəm ke teu na Isə we ka waali.

Yesu ké Isə təsəele taa

⁴¹ Paa pənaya ηka Yesu nyəma pukaya Yosalem ke Teev acima təyəu ké. ⁴² Yesu ləlvuyv pənaya naanəwa na naale nyəηka taa pa pola acima tətə isu pa tu pukuuyu tə. ⁴³ Acima wee kəma na a te ilena ι nyəma tv mpaav na pá kpeη. Ama Yesu ná saala Yosalem, na ι nyəma ta nyι mpu. ⁴⁴ Pəle paa huəwa sι ntanyι ι we təntaa ləlaa taa, haləna pá tə ilim na pə tem ilena pá svu-ι preekuyv ke pa ləlvuyv nyəma na pa asəmaa kiη. ⁴⁵ Pa ta na-ι, ilena pá tayanu Yosalem ke məlvuyv sι pa preekəyi-ι. ⁴⁶ Pə lapa kuyeyη tooso ilena pá na-ι Isə təsəele taa na í caya Yuta nyəma seysesəlaa səsaa kiη na í nukι pa seysesuyv na í pəəsəyi-weye təmnaa. ⁴⁷ Na ι nyəm na nti ι cəkaya-we tə tə lapa pa təna mpa pa nukaya təyə piti ké səsəm. ⁴⁸ Waatu wei ι nyəma na-ι tə səyəntv kpa-we. Ilena ι too təm-ι sι: Ma pəyaya, n lapa-tuyv mpu suwe? Nyəni, má na nyá caa tə pəkə-η na laηwakəlle səsəle ké.

⁴⁹ M්රුyú Yesu cəwa sι: Pepe təə ké mə preekaya-m? I ta nyι taa sι pə wee ké sι má wee ma Caa təyaya taa?

⁵⁰ Ama pəle pa ta cəkəna nti ι yəyətə mpu tə. ⁵¹ Tənaya ι təηa-we na pá məli Nasaletι, na í nukəna-weye pə təna pə taa. Ama ι too təkə təm təne unι tə tənaya ι taa. ⁵² Yesu təηna puw na ι layatu nyəm təηna səsuyv, na Isə na yəlaa pa laηa təηna-ι heənav ke tam.

3

Isə lvm səlv Yohaani waasv

(Matiyee 3:1-12; Maləki 1:1-8; Yohaani 1:19-28)

¹ Waatu wei wulav səsə Tipəe kawulaya pusi lapa naanəwa na kakpasι tə, Pəηsι Pilatι ná ké Yuta kufəneε, na Helətι náá ké Kalilee wulav, na íle ι neu Filipv náá təkι kawulaya ke Itulee na Təlakoniti pə tetv taa, na Lisaniya náá ké Apileni wulav. ² Ilena Ana na Kayifi pəle pa ké kətəlaa səsaa təyə Isə təm kəma Sakalι pəyalv Yohaani taa ké wulaya tetv taa. ³ Na í cəə Yaatanι tetekəle təna na í heeliyi yəlaa sι pá layasι təntε, na pá sə-weye Isə lvm na Isə husι pa isayatu.

⁴ Ilena pə lá isu paa ηmaav Isə kuyəyətvtv teləsvlv Isayii takəlaya taa tə sι:

Nəğəlv yəğətəyəna nəğə sədəya ke wulaya tetu taa si, í tayanı Tacaa mpaav, í hee-i mpaasi na si siyisi.

⁵ Paa suuli kutaalomij təna.

Paa yəsi pódj na pulasi təna.

Paa siyisi təkēlenaa. Paa kuli pee təna.

⁶ Na yulopiya təna ká ná isəna Isə waasəyi-tu tə.

⁷ Yohaani yəğətəya samaa wei i kənjəya i kinj si í sə-wəyə Isə lum tə si: Akala piya mə, awe kpaala-mə na í seeki Isə pááná nna a kənj tə? ⁸ I la mpa pa yela isəyatv tə pa kulapəle. Ue í taa teləsəyi lələ si mə caa kēle Apələham. Ma heeliyi-mə si ye təle tə təw ilə, Isə pəsəyi na í la na pee ane á pəsi Apələham piya. ⁹ Pa tema laale tuxv ke tuñ si pa hu-yu-i na i tee ké te. Tuxv ŋku ku lələyi pee kəpana tə, paa hu-ku na pá tv kəkə.

¹⁰ Tənağa samaa pəssa Yohaani si: Ye mpv nti na ntiyi tu la?

¹¹ Yohaani cə-we si: Ye wei i wəna tokonaa ke naale í pasa wei i feina tə. Na ye wei i wəna kutəğəv ilé í la mpv tətə.

¹² Ḿpúyú pə kpejina lampuu mɔlaa na pá kəw i kinj si í sə-wəyə Isə lum, na pá pəssi-i si: Tacaa, nti na ntiyi tu la?

¹³ Yohaani cə-we si: I taa mv na pə tee isəna paa suwa tə.

¹⁴ Yoolaa ná pəssa-i tətə si: Na tá se, nti na ntiyi táá la? Ḿpúyú Yohaani cə pele si: I taa muyuli nəğəlv. Pəcə í taa tv nəğəlvuyv təm. Mə lanja í heena mə kufəlvuyv.

¹⁵ Yəlaa teelayaa teu si pulv ká la, haləna pá kəw pá svv mayasuyv ke pa taa si, yaa Yohaani kēle Mesii un. ¹⁶ Uena Yohaani heeli pa təna si: Ma ilə, lum ke ma səw-mə. Ama nəğəlv wəe i kənj, ilé i kəla-m. Halı ma ta tala má wəğəsi i nəhəe taa ntəjkpala mayamağa. Feesuyv Nanjtu na kəkə ke ilé i ká sə-mə. ¹⁷ I təkə i kufəlvuyv ke i niñ taa. I ká fala pə təna təcayacaya na í suu pee ke kprú taa. Ama i ká tv lətv ke kəkə ŋka kaa teñ tə ka taa.

¹⁸ Səyəsəñ waani waani ke ḿpúyú i kaakayana samaa na í heeliyina-wəyə Laapaali Kupañ. ¹⁹ Yohaani ka kaləna wulav Heləti ke timpi i kpağa i taalv əlv Helətiyatı tə, na isəyatv təna nti i ka lapa tə tə təw. ²⁰ Ḿpúyú i ləla isəyatv lentı tətə, i kpa Yohaani na í təkı-i saləka.

Yesu Isə lum səv

(Matiyee 3:13-17; Maləki 1:9-11)

²¹ Yohaani təjna yəlaa tənaya Isə lum səv, uena Yesu náá polo tətə na pá sə-i. ²² Waatv wei Yesu təjna sələmuyv tə, isətənvuyv tulaa na Feesuyv Nanjtu tii i təw, na pá naaki-i isv əlukuku. Na pá nu nəğəlv nəğə ke isətəa si: Nyayale ma luyv tee Pəyaya, ma lanje heena-ñ səsm.

Yesu ləlvuyv looña nyəma

(Matiyee 1:1-17)

23 Yesu caalvɔ ɪ tɛmlɛ kɛ waatv wei kɛ mpv tɔ, ɪ pusi we ɪsu hiu na naanɔwa, na yɛlaa nyɛnaɣa-ɪ ɪsu Yosɛɛfv pɛyaya. Yosɛɛfv nɔ kɛ Heli pɛyaya, 24 na Heli kɛ Matatɪ pɛyaya, na Matatɪ kɛ Lefii pɛyaya, na Lefii kɛ Meleci pɛyaya, na Meleci kɛ Yannayi pɛyaya, na Yannayi kɛ Yosɛɛfv pɛyaya, 25 na Yosɛɛfv kɛ Matatɪyasɪ pɛyaya, na Matatɪyasɪ kɛ Amɔɔsi pɛyaya, na Amɔɔsi kɛ Nahum pɛyaya, na Nahum kɛ Isali pɛyaya, na Isali kɛ Nakayi pɛyaya, 26 na Nakayi kɛ Maatɪ pɛyaya, na Maatɪ kɛ Matatɪyasɪ pɛyaya, na Matatɪyasɪ kɛ Semeyiŋ pɛyaya, na Semeyiŋ kɛ Yosɛci pɛyaya, na Yosɛci kɛ Yota pɛyaya, 27 na Yota kɛ Yowanɔŋ pɛyaya, na Yowanɔŋ kɛ Lesa pɛyaya, na Lesa kɛ Solopapɛɛli pɛyaya, na Solopapɛɛli kɛ Salatiyɛɛ pɛyaya, na Salatiyɛɛ kɛ Neli pɛyaya, 28 na Neli kɛ Meleci pɛyaya, na Meleci kɛ Atii pɛyaya, na Atii kɛ Kosam pɛyaya, na Kosam kɛ Ilimatam pɛyaya, na Ilimatam kɛ ɛɛli pɛyaya, 29 na ɛɛli kɛ Yosuwee pɛyaya, na Yosuwee kɛ Iliyesɛɛ pɛyaya, na Iliyesɛɛ kɛ Yolim pɛyaya, na Yolim kɛ Matatɪ pɛyaya, na Matatɪ kɛ Lefii pɛyaya, 30 na Lefii kɛ Simiyɔŋ pɛyaya, na Simiyɔŋ kɛ Yuta pɛyaya, na Yuta kɛ Yosɛɛfv pɛyaya, na Yosɛɛfv kɛ Yonam pɛyaya, na Yonam kɛ Iliyakim pɛyaya, 31 na Iliyakim kɛ Meleya pɛyaya, na Meleya kɛ Menna pɛyaya, na Menna kɛ Matata pɛyaya, na Matata kɛ Natanɔŋ pɛyaya, na Natanɔŋ kɛ Tafiiti pɛyaya, 32 na Tafiiti kɛ Seseɛ pɛyaya, na Seseɛ kɛ Opɛti pɛyaya, na Opɛti kɛ Powaasɪ pɛyaya, na Powaasɪ kɛ Sala pɛyaya, na Sala kɛ Naasɔŋ pɛyaya, 33 na Naasɔŋ kɛ Aminatari pɛyaya, na Aminatari kɛ Atamiŋ pɛyaya, na Atamiŋ kɛ Alini pɛyaya, na Alini kɛ ɪsɛlɔm pɛyaya, na ɪsɛlɔm kɛ Falesɪ pɛyaya, na Falesɪ kɛ Yuta pɛyaya, 34 na Yuta kɛ Yakɔrv pɛyaya, na Yakɔrv kɛ Isaaka pɛyaya, na Isaaka kɛ Apɛlaham pɛyaya, na Apɛlaham kɛ Tala pɛyaya, na Tala kɛ Nasoo pɛyaya, 35 na Nasoo kɛ Seluci pɛyaya, na Seluci kɛ Lakao pɛyaya, na Lakao kɛ Falɛki pɛyaya, na Falɛki kɛ ɪpɛɛ pɛyaya, na ɪpɛɛ kɛ Sala pɛyaya, 36 na Sala kɛ Kayinam pɛyaya, na Kayinam kɛ Alafasatɪ pɛyaya, na Alafasatɪ kɛ Sem pɛyaya, na Sem kɛ Nowee pɛyaya, na Nowee kɛ Lamɛki pɛyaya, 37 na Lamɛki kɛ Matusala pɛyaya, na Matusala kɛ Henɔki pɛyaya, na Henɔki kɛ Yaletɪ pɛyaya, na Yaletɪ kɛ Maleleyɛɛ pɛyaya, na Maleleyɛɛ kɛ Kayinanɔŋ pɛyaya, 38 na Kayinanɔŋ kɛ ɪnɔsi pɛyaya, na ɪnɔsi kɛ Setɪ pɛyaya, na Setɪ kɛ Atam pɛyaya, na Atam kɛ ɪsɔ pɛyaya.

4

Satanɪ mayasɔɣi Yesu

(Matiyee 4:1-11; Malɛki 1:12-13)

1 Yesu luna Yaatanɪ na ɪsɔ Feesuyɔ Nanɔŋtv toŋ tɔɔ ɪ kin kɛ sɔsɔm. ɪpɔɣɔ Feesuyɔ Nanɔŋtv tɛɛna-ɪ wɔlaya tetv taa. 2 ɪɛna ɪlɔɣɔv mayasɪ-ɪ wɛɛ nɪɛ. ɪ ta tɔɣɔ pɔlvɔv kuyɛɛŋ ɪnɪ ɪ taa. Pɛ yoosa

wεε nule ilena nyɔɔsi kra-i. ³ Tɔnaya lɔɔɔv tɔma-i si: Ye n kɛ Isɔ Pɔyaya, yɔɔti na pɛle tɔne tɔ pɛsi tɔɔnaya.

⁴ Ama Yesu cɔ-i si: Pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa si, pɔ taya tɔɔnaya tike kɛ yɔlv ka hikina weesuɔ.

⁵ Mɔrɔyɔ lɔɔɔv pona-i timpi pɔ kulaa tɔ, na i kɔrenti antulinya kawulasɔ tɔnaya tɔm kulɔm na i hɔli-i. ⁶ Ulena i tɔmi-i si: Maa ha-η pɔ tɔn na pɔ teeli tɔna. Pɔ taya pɔlv, ma niη taa kɛ pa tv pɔ tɔna, na mɔ nɔkaa ma ha wei ma sɔɔlaa tɔ. ⁷ Ue ye n ka hɔnta-m atɛ, n kɔ kraɔ pɔ tɔna.

⁸ Ama Yesu cɔ-i si: Pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa si, n kɔ sɛɛ nyɔ Caa Isɔ, na i tike i tɔmlɛ kɛ n kɔ la.

⁹ Mɔrɔyɔ lɔɔɔv pona-i Yosalem na i kraasi-i Isɔ tɔsɛɛɛ comcom nɔɔ taa, na i tɔmi-i si: Ye n kɛ Isɔ Pɔyaya ηmaa atɛ. ¹⁰ Pɔ taya pɔlv, pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa si, i kɔ heeli i isɔtaa tillaa kɛ nyɔ tɔm si pɔ paasɔna-η teu. ¹¹ Pɔcɔ lentɔ wεε tɔtɔ si: Paa teeli-η pa niη taa kɛ teu tɔkra si pɔ taa kɔɔ na pɛle natɔli tɔ co-η.

¹² Ama Yesu cɔ-i si: Pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa si, n kaa maɔasi nyɔ Caa Isɔ si n nɔ i waali.

¹³ Waatv wei lɔɔɔv tɔma-i maɔasvɔv kɛ pɔ tɔnaya mpv, ilena i tɛɛ na i tɔnɔ wɔlɛ kɔfate.

*Yesu caalɔyi i tɔmlɛ kɛ Kalilee
(Matiyee 4:12-17; Malɔki 1:14-15)*

¹⁴ Pɔle pɔ waali ilɛ Yesu mɔla Kalilee na Feesvɔv Naniηtv tɔn haɔa-i, na i tɔm yekɔyi hɔɔlvɔv ηkv kv tɔna kv taa. ¹⁵ I sɛɛsaya Yuta nyɔma tɔkotilɛnaa taa na yɔlaa tɔna pɔvɔlaya-i.

*Nasaletɔ nyɔma kisa Yesu
(Matiyee 13:53-58; Malɔki 6:1-6)*

¹⁶ Mɔrɔyɔ Yesu pɔla Nasaletɔ timpi i puwa tɔ, na i svv Yuta nyɔma tɔkotile taa kɛ kvyakv kɔhɛɛsvɔv wule, isv i tv lakɔ tam tɔ. Mɔrɔyɔ i kulaa si i kalɔyi Isɔ Tɔm. ¹⁷ Ulena pɔ cɛɛ-i Isɔ kvɔɔɔtɔtv telɔsvlv Isayii takɔlaya. Mɔrɔyɔ i hɛta timpi pa ηmaawa si:

¹⁸ Tacaɔ Feesvɔv wɛ ma kiη, na i lɔsa-m si mɔ heeli Laapaali Kvpaη kɛ kvnyɔntvnaa.

Na i tila-m si mɔ heeli salɔkatvnaa kɛ pa hɛtvɔv tɔm.

Na yɔlvmaa kɛ pa isɛ kulvɔv tɔm.

Si mɔ waasi mpa pa mvɔvuliyi tɔ.

¹⁹ Si mɔ heeli-wɛɛɛ pɔnaya ηka Tacaɔ kɔ waasi i yɔlaa tɔ ka kɔntɛ tɔm.

²⁰ Yesu tɔma ilena i kpili-kɛ na i cɛla paasɔnlv na i caya. Mɔrɔyɔ Yuta nyɔma tɔkotile taa nyɔma tɔna pama isɛ kɛ i tɔɔ. ²¹ Tɔnaya i svv-wɛɛɛ yɔɔtvɔv si: Tɔm nti paa ηmaawa na i tv nu-tɔyi nɔnɔ tɔ, saηa ntɛ tɔ lapa.

²² Μῦχος πα τῆνα πα τισα τευ να πά sam-i. Να ι κυρχατῶτῶ τῆνα λαπα-ωεγε lelen, halı pá la-ωεγε piti na pá tō si: Isu Yosēfu pəyalv?

²³ Tənaγa Yesu tōma-ωe si: Tampana tō, í ká te na í tuku-m ituule si: Fetv, fe nyá ti. Halı í ká yōχti-m si má la ma icate taa cəneye mpi pə lapa Kapənahum na í nu tō.

²⁴ Μῦχος Yesu tasa-ωe si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, paa nyənyəχi Isō kyρχaτῶτῶ teləsulv nəχəlvyv pulvyv ι maγamaγa ι icate taa. ²⁵ Ntəη ι nyəmə si alaa leelaa ka we payale ke lseyeli taa ké waatv wei wulaya lapa pusi tooso na isətvnaa naatoso ke Ilii waatv taa tō. Halı nyəχəsi səsəηsi lu tetv təna. ²⁶ Paa na mpv Isō tá tili Ilii ke pa taa nəχəlν kin. Ama alv leelu nəχəlν wei ι ka we Sitəη tetv taa ké Salepəta tō, ι kin ke ι tila-i. ²⁷ Na Isō kyρχaτῶτῶ teləsulv Ilisee waatv taa tənvyv tō asilima kvtəη nyəma ka we səsəm tətəχə lseyeli. Paa na mpv pa ta waasi pa taa nəχəlvyv ι kvtəη. Ama Siliu tv Naamaη tike ke pa waasaa.

²⁸ Waatv wei Yuta təkotile taa nyəma nu ι təm nti tō, pə haηa-ωeγε səsəm. ²⁹ Μῦχος πα kvlaa na pá həmi-i na pá luna icate waali, na pa kpaana-i hatoo pvyv ηku kv tō pa icate wee tō kv nyvyv taa, timpi pə lapa tokuyv tō, si pa tusiyi-i. ³⁰ Ilena Yesu fayana pa hekv taa na í tee ι nyəηku.

*Iləχhili nəχəlν ι təm
(Maləki 1:21-28)*

³¹ Μῦχος Yesu pola Kapənahum, Kalilee tetv taa icate natəli, na í seyesi-ωeγε kyvaku kvheesvyv wule. ³² Μῦχος ι seyesyv cəpa pa laηa ke teu. Pə taya pulv, ι seyesa-ωeγε na təη, ι ta nyá. ³³ Pə pamna apalv nəχəlν ka we Yuta nyəma təkotile taa na í hii dvyv isayav nəχəlν. Μῦχος apalv nu ι koo səsəm si: ³⁴ Ee Nasaleti Yesu, n caa-weye tá kin? Ta wakəlvvyv ke n kəma? Ma nyəma-η teu, n ké Isō yulv naηηtv wei ι tilaa tō.

³⁵ Tənaγa Yesu kaləna-i si: Hei nyá, su na n se apalv nu ι waali.

Μῦχος dvyv pəta-i samaa hekv taa na í yelev na í se. Ama ι ta lap-i pulv. ³⁶ Μῦχος pə lapa yəlaa ke səχəntv na pá təη təma si: Hm, təm təne. I yəχətəχəna alvyaa na apalvtv na toma, na í təχənyv-ωe.

³⁷ Μῦχος ι hətə yaa tetv təna taa.

*Yesu waasa kvtəntvnaa payale
(Matiyee 8:14-17; Maləki 1:29-34)*

³⁸ Yesu luna Yuta nyəma təkotile taa ilena í polo Siməη təyaya. Watv svkaya Siməη yəsə ke səsəm, ilena pá wiina Yesu si í waasi-i. ³⁹ Μῦχος Yesu luηa ι tō na í kaləna watv, na tə ya ι tō. Tənaγa alv kula kprakpa na í caləsi-ωe.

⁴⁰ Ilim tu kpaakraa, uena pa tona mpa paa wena kutontonaa ke waani waani to pa kana-we. Mpyu i tona i nin ke paa wei i to pa hiki alaafaya. ⁴¹ Alaga mayamaya na se yalaa payale waali na pa kooki si: N ke Iso Poyalu ke. Ama i kalana-we, i ta tisi si pa yoyoti: Pa taya pulu, pa nyama si i ke Mesii.

Yesu laki waasu ke Yuta tetu taa
(Malaki 1:35-39)

⁴² Waatu wei tu fema to, Yesu luwa na i polo timpi yalaa fei to. Mpyu yalaa samaa peca-i, halana pa tala i calo. Pa luyu lapa si pa taki-i, pa taa yeke na i te. ⁴³ Ama Yesu co-we si: Aai, pa we ke si ma heeli acalae lenna ke Iso Kawulaya Laapaali Kora. Pa taya pulu, pa mayamaya pa to ke Iso tila-m.

⁴⁴ Tanya Yesu teewa na i laki waasu ke Yuta tetu taa pa takotilena taa.

5

Yesu kpa i kancaalaya ifalaa
(Matiye 4:18-22; Malaki 1:16-20)

¹ Kuyaku nakuli yalaa nyakaga Yesu ke Iso Tom nuw to, na i sanya Kenesaleti lom nayo. ² Mpyu i nawa kpuloh naale sanya kuten to, na tiina kpala lu i taa na pa polo pa pulu cotoyu. ³ Uena i kpa i taa lenku taa, na kpuloyu nku ku ke Simoh nyehku. Mpyu i selama-i si i hatelana-i-kyu kuten ke paco. Uena i caya ku taa na i suu i seyesuyu taa.

⁴ Waatu wei i tema-weye seyesuyu to i heela Simoh si: Tuusi na i polo lumoh taa na i tu mah pulu na i puu tiina.

⁵ Simoh co-i si: Taca, ta tema wuw ke yem ke tu na ku fem, ta ta puu pulu. Paa na mpv n tama si ma tu to, maa tu.

⁶ Pa tu mpv uena pa puu tiina ke sasom pa tu fei, hali pa pulu caakaya caloyu. ⁷ Mpyu pa hata pa taapalaa mpa paa we kpuloyu lenku taa toyo nin si pa ko pa sana-we. Pele pa koma uena pa lase tiina na pa suuli kpuloh nu i naale, halana pa hmilisiyi-we. ⁸ Simoh Piyee nawa mpv, uena i lu Yesu ke akula ke kpaakraa na i to si: Taca, taa kpatana-m, ma ke isayan mayamaya ke.

⁹ Pa taya pulu to, tiina nna pa kpa mpv to, a toyo ka lapa i na mpa paa we toyo sonyotu ke sasom. ¹⁰ Halana pa la mpv toyo i taapalaa Sepetee poyalaa Saaki na Yohaani. Tanya Yesu heela Simoh si: Taa nya pante yalaa ke n ka puu.

¹¹ Pa lase kpuloh ke lom taa, uena pa yeke pa tona terei na pa hu i waali.

Yesu waasa tonvuv to asilima kutoh tu
(Matiye 8:1-4; Malaki 1:40-45)

¹² Yesu ka we icate natəli tə taa, na yulv wei tənuyv tō asilima kutəŋ waasa i təna tō i ka we təna. I na Yesu ilena í polo na í hənti-tate na í wiina-i təkpeɛ si: Taca, ye n ka tisaya n taa waasi-m?

¹³ M̄p̄óȳ Yesu kusa i niŋ na í tokəna-i na í tōm-i si: Teu ma tisaa, alaafəya í la. M̄p̄óȳ i kutəŋ tema kpakpaa. ¹⁴ Uena Yesu kpaali-i si: Taa heeli nəyolv. Ama tee kpakpaa na kətvlv na-ŋ, ilena n̄ yiŋisi isu Moisi ka keesvuyv tō, na p̄ la yəlaa ke aseeta.

¹⁵ Paa na mpv tō, i hətə təŋna yaav na pə puki, na samaa kotiŋi i kiŋ ke səsəm səsəm si pa nuk i seyesvuyv, na í waasəyi-weye pa kutəməŋ. ¹⁶ Ama in̄ i pukaya waatu waatu ke timpi timpi yəlaa fei tō, na i sələməyi Iso.

*Yesu waasa kutəŋ kutvvlvuyv tv
(Matiyee 9:1-8; Maləki 2:1-12)*

¹⁷ Kuyaku nakuli Yesu seyesaya. Pə pamna Falisanaa na Iso Təm seyesəlaa mpa pa luna Kalilee na Yuta pa acalɛ təna taa na Yosalem tō paa we təna na pa caya. Na Taca toma ka we Yesu kiŋ na i laki na kutəntvnaa hikiŋi alaafəya. ¹⁸ M̄p̄óȳ yəlaa səyəla kutəŋ kutvvlvuyv tv nəyolv na kpatəle, na pá p̄ekəyi si pá tana-i Yesu kiŋ ke kutuluyv taa na pá su-i i isentaa. ¹⁹ Ama yəlaa samaa tō pa ta na timpi tō paa svsəna-i tō. Uena pá kpaana-i ləpvtv tō na pá wes-ti, na pá tisi í na i kpatəle ke samaa hɛkv ke Yesu isentaa. ²⁰ Waatu wei Yesu ná pa naani tō i tōma si: Ma taapalv, nyá isayatu husaa.

²¹ Tənya Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa pa svv miituyv si: Aweyele inɛ in̄ na í kpakəyi i ti na í keesəyəna Iso? Awe pəsəyi na í husi isayatu, ye pə taya Iso paasi?

²² Ama Yesu ná cəkəna pa h̄wɛɛ, ilena í p̄əs-i-we si: Pepe tō ké í hvuki m̄p̄óȳ mə taa? ²³ Nti tə yəŋtvuyv kələna təlv? Nyá isayatu husaa, yaa kul na n̄ tō? ²⁴ Tōv, maa h̄vl-mɛ si Yulv Pəyaya má, ma pəsəyi na má husi isayatu ke ate cəne.

Tənya i tōma kutəntv si: Kul na n̄ kpaɣa nyá kpatəle na n̄ kpe. ²⁵ Tənya i kula kpakpaa ke pa təna pa isentaa, na í kpaɣa kpatəle nte tə tō paa husa-i tō na í saŋ Iso na í kpeŋ. ²⁶ M̄p̄óȳ pə lapa pa tənaya piti ké səsəm na pá saŋ Iso. Halí p̄ la-weye səŋvntv na pá caŋ pá yəŋti si: Ama p̄wɛ, saŋa ke tá na kəkəlō təm.

*Yesu yaaki Lefii
(Matiyee 9:9-13; Maləki 2:13-17)*

²⁷ M̄p̄óȳ Yesu luwa na í mayana lampuu mulv nəyolv wei pa yaa si Lefii tō, na í caya i lampuu təmvlɛ. Uena í tōm-i si: Kul na n̄ təŋi-m.

²⁸ M̄p̄óȳ Lefii kulaa na í yele pə təna na í hu i waali.

²⁹ M̄p̄óȳ Lefii lapa-i m̄vllɛ ke teu ke i təyaya taa, na pá na lampuu mulaa payalɛ na yəlaa lɛlaa pá caya təŋv. ³⁰ M̄p̄óȳ

Falisanaa na pele pa Iso Tòm seyesəlaa pa kəma na pá pəəsi i ifalaa ke imiitav si: Pepe təə kə mə na lampuu mvlaa na asayaa í krenta tətəyole na tənyəole?

³¹ Ama Yesu cə-we si: Pə taɣa alaafəya nyéma nyuləyənə fetaa, ama kutəntənəa kə. ³² Ma kəmayə si ma heeliyi asayaa si pá layasi, pə taɣa kəpama.

Yesu keesəyi nəhəkvu təm
(*Matiyee 9:14-17; Maləki 2:18-22*)

³³ Mpróyó yəlaa napəli pa təma Yesu si: Yohaani ifalaa na Falisanaa nyéma pa həkəyi nəəsi ke tam na pa sələməyi pə waatvnaa, na nyá nyéma náá təki na pá nyəəki yem.

³⁴ Ilena í cə-we si: Í ká pəsi na í la na akpəyalv taapalaa həkə nəyɔ na í na-we pá wee? Aai. ³⁵ Ama pu kəə pə keesi kuyaku nakvli, ilena pá ləsi-i pa hekv, ilə waatv inəyi paa həkə nəyɔ.

³⁶ Mpróyó i tasa-weye ituule ke tukuɣu tətə si: Paa cələyi puuyv kufalvɣv təə na pá tə kəpənyv. Pá lapa mpv, pa wakəla kufalvɣv. Pəyele saaliya kaa mvna kəpənyv. ³⁷ Nəyɔlv kaa suu səlvm kufam ke səlvm hulvɣ kəpəɣ taa, təfə səlvm kufam yasəyi hulvɣ kəpəɣ inəyi na pə ti na hulvɣ wakəli yem. ³⁸ Ama hulvɣ kufan taa kə pa suuki səlvm kufam. ³⁹ Yvlv wei i təma səlvm kəpəpvm ke nyəəv tə, i luyv u lakv apila. Pə taɣa pvlv, kəpəpvm ke yəlaa saɣ.

6

Yesu kele kuyaku kvheesvɣv tv
(*Matiyee 12:1-8; Maləki 2:23-28*)

¹ Mpróyó Yesu na i ifalaa pa fayana təyənaya pee taale natəli tə taa kə kuyaku kvheesvɣv kvli kv wule. Tənaya i ifalaa svv təyənaya pee nyəɣka ke pəlvɣv, na pá nuɣutiyi pa niɣ taa na pá saləyi.

² Mpróyó Falisanaa napəli pa pəəsə-we si: Pepe təə kə í lakv mpi pə fəi lapv ke kuyaku kvheesvɣv wule tə?

³ Tənaya Yesu cə-we si: Ye mpv í ta kala mpi Tafiiti lapa waatv wei nyəyəsı pu í na mpa paa we i cəlv tə? ⁴ Isəna i svv Iso təyaya taa na í kpəya potopotona mpa paa su Iso tə na í təyɔ na í ha i taapalaa tə. Pəyele pə fəi si nəyɔlv í təyɔ-weye yem na pə ta kə kətəlaa.

⁵ Mpróyó Yesu tasa-weye heeluyv tətə si: Yvlv Pəyaya mayale kuyaku kvheesvɣv səsə tətə.

Nkpaləkpəkaya tv
(*Matiyee 12:9-14; Maləki 3:1-6*)

⁶ Mpróyó Yesu svv Yuta nyéma təkotile taa kə kuyaku kvheesvɣv kvli kv wule na í seyesəyi. Pə pamna apalv nəyɔlv i we təna na i nkpalaya ntəyɣɣ nyəɣka kəkəaa. ⁷ Na Iso Tòm seyesəlaa na Falisanaa cəyaa na pá kəɣna-i teu, si pa naa si i ká waasi

yulu ke kuyaku kuhéesyvu wule yaa isəna. Pa laki mpuvule si pá hiki nti paa waanna-i tɔ. ⁸ Ama i cekəna pa huwεε, ilena í tɔ ηkpaləkpəkəyaya tu unɪ si: Kuli na í səh həkɔ taa cəne.

Ilena ηkpaləkpəkəyaya tu unɪ i kuli na í polo í səh təna. ⁹ Na Yesu tɔ-we si: Ma pɔɔsəyi-me si tá mpaav taa, kɔpantv ke pə mɔna pá la kuyaku kuhéesyvu wule yaa isayatu? Paa waasi yaa paa ku?

¹⁰ Tənaɣa Yesu nyəna pa təna pa isentaa, na í tɔ apalv unɪ si: Tɔv, loosi nyá niŋ.

Ípɔyó ηkpaləkpəkəyaya tu unɪ i lapa mpv, ilena i niŋ hetɪ.

¹¹ Ípɔyó pááná kra-weyε səsəm, na pá maɣasəyi isəna pá la Yesu tɔ.

Tillaa sɔsaa naanɔwa na naale krav
(Matiyee 10:1-4; Maləki 3:13-19)

¹² Waatu unɪ i taa ké Yesu kra puyv taa ké Isə sələmvuyv, na í sələmi ípɔyó tɔv na ku fem. ¹³ Pə kəma pə fe ilena, í yaa i ifalaa na í ləsi pa taa ké yələa naanɔwa na naale, na í ha-weyε hətε si tillaa. ¹⁴ Mpe unɪ pa həla ntɔ. Siməŋ wei i cuyusaa si Piyεε tɔ, na ílé i neu Antəlu, na Saaki na Yohaani, na Filipv, na Paatelemii, ¹⁵ na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalv Saaki, na Siməŋ wei pa cuyusaa si Selotɪ tɔ, ¹⁶ na Saaki pəyalv Yutaasi, na Yutaasi Isəkaleeu wei i lapa Yesu ke kələmtɔ tɔ.

Yesu seyesəyi samaa na í waaki kvətəntvnaa
(Matiyee 4:23-25)

¹⁷ Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyv tɔv, ilena í səh timpɪ taa puyv fei ipilisav na pá walaa tɔ. Təna inəyi i ifalaa payale na Yuta təna samaa na Yosalem nyóma na Tiii na Sitəŋ lɔm nəɣɔ nyóma pa təna paa timsaa. ¹⁸ Paa kəmaɣa si pa nukɪ i seyesyvu, na í waasi-weyε pa kvətəməŋ tɔtɔ. Na i waasa mpa pεle aləɣaa tvkayə wahala tɔ tɔtɔ. ¹⁹ Samaa unɪ i təna i lvkayə ké si í tokiyina-i. Pə taya pulv, toma naali a ka we i kin na pá nukɪ a tan, na a waasəyi pa tənaya pa kvətəməŋ.

Kɔpantv na isayatu
(Matiyee 5:1-12)

²⁰ Ípɔyó Yesu kusa ise na í nyəni i ifalaa na í tɔ si: Mpa me í ké konyəntvnaa tɔ, í nu leleŋ ké.

Mə tənna Isə Kawulaya.

²¹ Me mpa nyəɣɔsi wεna kayana tɔ, í nu leleŋ ké.

Mu tɔna na í haɣa teu.

Me mpa í wiiki kayana tɔ, í nu leleŋ ké.

I ká tɔ na í wəŋ teu.

²² Paa yəlaa taa huuna-me, yaa pa təχəna-me, yaa pa tuu-me, yaa pa ku mə nyəəŋ ke Yulu Pəyaya mā ma təə, í nu lelenj ké.

²³ Waatu iní mə lanja í hee səsəm na í paa teu. Pə taχa pulu, mə kasəyaya ká təə səsəm ke isəttaa ké. Mpu iní pə mayamaya ke pa caanaa ka lapa Iso kuyəχətutu teləsəlaa.

²⁴ Toŋtənaa me mə təm we waiyo ké,

í tema mə lelenj təχəu tə se.

²⁵ Haχalaa me mə təm ná we waiyo ké mpu inəχi.

Í ká ná nyəχəsi ke teu tə se.

Mpa me mə woŋiχi kaχana tə,

mə təm we waiyo ké hípəyú.

Í teŋ í caχa ləyaya na isəlum pə taa ké.

²⁶ Yəlaa təna í kəma na pá saŋ-me, mə təm ká la waiyo ké. Mpu iní pə mayamaya ke mpe pa caanaa ka lapa Iso kuyəχətutu teləsəlaa pəpətənaa.

Səəli nyá kolontu

(Matiyee 5:38-48; 7:12)

²⁷ Ḿpəyú Yesu təma si: Ma heeliχi mpa me í nukí ma təm tə si: Í səəli mə kolontunaa, na í lá mpa paa caa-me təχə kəpantv.

²⁸ Í kooli kəpantv ke mpa pa kooliχi-meχe mpusi tə. Í sələməna mə isayalataa ke Iso. ²⁹ Wei í mapa nyá ləkpaχasaya, keesi-í leŋka. Nəχəlu í leeka nyá kraí, cele-í nyá caχa tətə. ³⁰ Wei í sələma-ŋ, taa pəmi-í, wei í leeka nyá kəwenam, taa pəəsi-í pə təm. ³¹ Mpi mə caa si yəlaa í la-me tə, mu la pələχe-wi tətə.

³² Ye mpa pa səələχi-me tə pa tike ké mə səələχi, de pepeχe í teewa tətə? Asayaa mayamaya ná səələχi mpa pa səəla-we tə pa tike tətəχə. ³³ Ye mpa pa lakí-meχe kəpantv tə pa tike ke í ká təŋəχi na í lakí, de pepeχele í teewa? Ḿpəyú asayaa mayamaya ná lakí tətə mee.

³⁴ Ye mpa í teələχi si paa te na pá feli-me təχə í təŋəχi na í kəntəχi, de pepeχele mə teewa? Asayaa mayamaya ná teələχi si paa te na pá feli pele təχə pa kəntəχi pa təma mee. ³⁵ Aai, í səələχi mə kolontunaa na í lakí-weχe kəpantv. Í kəntəχi, í taa teləsi feləχv təm ke ləb. Pu yele na mə kasəyaya təə səsəm, na í ká pəsi isəttaa Iso Səəə pəyalaa. Paa fəəfeinaa na asayaa, íle í lakí kəpantv ké.

³⁶ Í lakí təmaya kəpantv ke teu isu mə Caa lakí-meχe kəpantv tə.

Təma footuχu fəi teu

(Matiyee 7:1-5)

³⁷ Í taa footi ləlaa, pə taa kəə na Iso footi-me. Í taa tv ləlaa ke tasəkəle, pə taa kəə na Iso tv-meχe tasəkəle. Í hólí təmaya suulu ke timpí í pəntəχəna təma tə, na Iso ká hólí-meχe suulu. ³⁸ Í haaki na Iso ká haaki-me. Pə taχa pulu, Iso ká mayasi ké na pə su na pə wati na í ciyiti na í nyəki na í pəli-me. Mayasəlaya ŋka mə mayasəχəna ləlaa tə, ŋkeχe Iso ná kəŋ na í mayasəna-me tətə.

³⁹ Μρύγυ Yesu tasa-weye lenti si: Ntəη ί nyəmə teu si yuləm kaa pəsi na ί hə ι lelv, təfə pa naale paa hoti púyú taa ké. ⁴⁰ Təmle kpeleməlv ta kəli ι hullv. Ama kpeleməlv ί kəma na ί nyi təkpeəkpeəsi, ί na ι hullv pa pəsa kolum ké.

⁴¹ Isənaya pə lapa na η naaki nyuliim wei ι we nyá təyəntəle isəpəle taa tə, na η kaa na kpatúyú ηku kv we nyá mayamaya nyá nyənte taa tə? ⁴² Isənayale nyá pəsəyi na η tə si: Apan nyá səη təkpi na má ləsi nyá isəle taa nyuliim, na kpatúyú we nyá nyənte taa? Cəsəlv nyá, ləsi kpatúyú ηku kv we nyá mayamaya nyá isəpəle taa tə, ləna pécó η ná teu təcειει na η ləsi nyá təyəntəle isəle taa nyuliim ιnι.

Pa nyəη tvyv na kv pile ké

(Matiyee 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Tvyv kupaηkv ι ləlvəyi kpaι pile se, pécó kpaι tvyv naa ləlvəyi pile kupante tətə. ⁴⁴ Pa nyəηna paa tvyv ηku na kv pile cəlvəy. Yulv kaa kooli tvyv ηku pa yaa si fiki tə kv pee ke səsəv təw se, pécó paa kooliyi tvyv ηku pa yaa si ləseη tə kv pee ke kəlvəη təw tətə. ⁴⁵ Yulvpaη kupantv lukəna tuu ι lotu taa kupantv kiη ké. ləna isayav ιnι ι isayavv luna tuu ι lotu taa isayavv kiη. Pə taya pulv, isəna yulv lotu taa təwəw tə mpyúyú ι yəyətaya húləyi.

Layavv na kvmeleη pa kutuluy ηmav

(Matiyee 7:24-27)

⁴⁶ Μρύγυ Yesu təma si: Ι yaa-m Tacaa Tacaa suwe na ι təηəyi ma kyəyətutv? ⁴⁷ Maa hólí-meyə yulv ί kəma ma kiη na ί nu ma təm na ί təη-tι pəntv we isəna tə. ⁴⁸ Ι nəyəsəna ké isu yulv caakvyv kutuluyv ηmav na ί huli na ί tala atə kəkpaηvyv na pécó ί si kite təy. Pəy kəma na ká su ləna lvm watι, haləna pə hola ma-kv. Paa na mpv pə ta ciyiti-kyv kv ηmatv teu təw. ⁴⁹ Ama wei ι nuki ma təm na ι təηəyi-tι tə, ilé ι we ké isu wei ι ηma kutuluyv ke ateyə yem tə, kite kupante fei. Lvm hola mapə-kv, ləna kv ti kpaκpaa na kv la asaala səsə ke yem.

7

Yesu waasa Lom yoolu yom

(Matiyee 8:5-13)

¹ Yesu kəma na ί tə yəlaa ke faaci lapv, ləna ί məli Kapənahum. ² Lom yoolu səsə nəyəlv ka wəna yom na ι luyv səv-ι səsəm. Yom ιnəyi pə wukaya na ί caaki səm. ³ Ι nu Yesu təη, ləna ί tili Yuta nyuyv nyəma napəli si pá wiina-ι na ί kəw ί waasι ι yom ιnι. ⁴ Pəle pa tala Yesu kiη, ləna pá wiina-ι təkpeε si: Apalv ιnι ι nəyəsəna η waasι-ι. ⁵ Pə taya pulv, ι səla ta piitim ke səsəm, halι ι ηma-tvyv təkotile.

⁶ Tənya Yesu təηə-wε. Ι kəma ί kpatəna təyaya, lə yoolu ιnι ι tila ι taapalaa nté si: Tacaa, taa kv nyá təyi yem, ma ta tala si

ń sũv ma tɔyaga. ⁷ Halɪ mpv inɔyi ma hũvwa si ma ta tala mǎ kɔɔ ma maɣamaɣa ke nyǎ kin. Pɔ tɔɔ ilɛ, yɔɔɔti kuyɔɔtu ke tɔm kulum na ma yom hiki alaafɔya. ⁸ Pɔ taya pulv, ma isɛntɔ ma see ma sɔsaa kɛ. Pǎcɔ ma wɛna ma sɛkrɛma na pɛlɛ pa laki ma luyv nyɛntv. Na mǎ heela pa taa wei si í polo cɛnɛ, i puki kɛ. Na mǎ heela wei si í kɔɔ, ílɛ i kɔɔ tɔtɔ. Pǎcɔ ye ma heela ma yom si í la pɛnɛ, i laki kɛ.

⁹ Yesu nu mpv, ilɛna í sa yoolu sɔsɔ inɪ, na í pɛsɛna samaa wei i tɔyaga-i tɔ i tɔɔ na í tɔ si: Pɔpɔtu fɛi lɛlɛɲ, paa lɛyɛli taa maɣamaɣa ma ta nata yulv na í tɛma i taa na lɛɔ kɛ isɛntɔ.

¹⁰ Yoolu inɪ i tillaa kɔma na pá mɛli tɔyaga, ilɛ pa maɣana yom inɔyɔlɛ na i alaafɔya tɛmamam.

Yesu feesa alv leelu pɔyalv

¹¹ Pɔlɛ pɔ waali Yesu pola icatɛ nte pa yaa si Nayin tɔ tɔ taa kɛ kɔakɔaa, na i ifalaa na samaa paɣalɛ kɛ i waali. ¹² Yesu kɔma isu i sũvki icatɛ, ilɛ alv leelu nɔyɔlv i pɔyaga sɔpaɣalɛ na pá pukina-keɣɛ pim, na icatɛ nyɛma samaa tɔɲ leelu inɪ i waali. Nkɛ inɪ ka tike kɛ leelu inɪ i ka lulaa. ¹³ Taa na-i, ilɛna i tɔm lapɪ-i pɔtɔtɔlɛ, na í tɔmɪ-i si: Taa wii.

¹⁴ M̄pɔyɔ Yesu polaa na í tɔki sɛtv kɔpatɔlɛ, ilɛna sɔyɔllaa náá sɔɲ, na Yesu tɔ si: Ifɛpu nyǎ ma caa si ń kuli.

¹⁵ Tɔnaya sɛtv inɪ i kulaa na í sũv yɔɔtaya, na Yesu cɛlɛ-i i too. ¹⁶ M̄pɔyɔ sɔyɔntv kpa pa tɔna na pá saɲ lɛɔ na pá tɔɲ si: lɛɔ kuyɔɔtɔtv telɔsvl sɔsɔ lu ta hekɔ taa. Na pá tasa tɔtɔ si: Pɔwɛ, lɛɔ kɔma si i tɛɲ i yɔlaa.

¹⁷ M̄pɔyɔ mpi Yesu lapa mpv tɔ pɔ tɔm ya Yuta tɛtv tɔna, na pɔ cɔlv tɛtvnaa tɔna taa.

Lvm sɔlv Yohaani tila Yesu kin si i naa (Matiyee 11:2-19)

¹⁸ M̄pɔyɔ Yohaani ifalaa heela-i tɔm nti tɔ tɔna. Ilɛna í yaa pa taa naalɛ, ¹⁹ na í tili-wɛyɛ Yesu kin si pá pɔɔsi-i si inɔyɔlɛ wei i tɔm paa tɔma si i kǎ kɔɔ tɔ, yaa nɔyɔlv wɛɛ i kɔɲ, tɔ taɲ ilɛ? ²⁰ Pɛlɛ pa tala Yesu cɔlv, ilɛna pá tɔ si: lɛɔ Lvm sɔlv Yohaani kusɛna-tv si tɔ pɔɔsi-ɲ si: Nyɔɣalɛ wei i tɔm paa tɔma si i kǎ kɔɔ tɔ, yaa nɔyɔlv wɛɛ i kɔɲ, tɔ taɲ ilɛ?

²¹ Pɔ pamna waatv inɪ i taa Yesu waasaya yɔlaa paɣalɛ ke pa kutɔmɔɲ, na í laki na acamaa hikiyi alaafɔya, na í looki alɔyaa, na í kuliyi yulvmaa paɣalɛ isɛ. ²² Ilɛna í tɔ-wɛ si: I polo na í heeli Yohaani kɛ mpi í nawa na nti í nuwa tɔ si: Yulvmaa naaki, kaakalasi tɔɲ, tɔnuyv tɔɔ asilima kutɔɲ nyɛma naaki nyuyv, na ntamaa ná nuki, na sɛtaa ná fɛɲ. Pǎcɔ konyɔntvnaa ná tɔɲa Laapaali Kupaɲ kɛ nuw. ²³ Wei i naani kaa lu ma tɔɔ tɔ, pɔntv nu lɛlɛɲ kɛ.

24 Yohaani tillaa mpe pele pa koma na pa kpe, lena Yesu suv samaa ke Yohaani inu i tom ke pɔɔsuɔu si: Pepeye i ka pola wɔlaya tetu taa ke nav ye? Heelim makɪ na pɛ ciyitiyi sɛɛncanɔ ɲka tɔ? 25 Ile pepe nav ke i polaa? Yaa yulu wei i suu kacɔka wontu tɔ? Tɔv, mpa pele pa suuki kacɔka wontu na pa we lelen taa tɔ, awulaa tɛɛsi taa ke pele pa weɛ. 26 Ile pepe maɣamaɣa ke i ka tu pola nav? Yaa Isɔ kuyɔɔtutu telɔsulɔ nɔɔɔlɔ? Tampam, Isɔ kuyɔɔtutu telɔsulɔ kɛ, halɪ ma heeliyi-me si i tu kɔla mpv. 27 I tom ke pa tu ɲmaawa Isɔ Tom taa si:

Nyɔni ma tillu ntɔ,

ma telɔsɔɣi nyá nɔɔ tɔɔ si

i taɣani nyá mpaav na ɲ kɔɲ.

28 Tampama ke ma heeliyi-me yoo, tuu tɔ pa ta lɔlɔta nɔɔɔlɔ na pɔntv tɛɛ Yohaani fa. Ile paa na mpv tɔ, ye mpa pa tisaa na Isɔ tɔɔ pa tɔɔ kɛ kawulaya, pa taa sɔkpelu maɣamaɣa tɛɛ-i.

29 Pa tɔna mpa pa nu tom nti tɔ pa ha Isɔ kɛ tampama, halɪ pɛ kpeɲna lampuu mɔlaa maɣamaɣa. Pɛ taɣa pulɔ, paa tɛma tisuyɔ si Yohaani i sɔ-weye Isɔ lum. 30 Ama Falisanaa na Isɔ Tom seɣesɔlaa ná kisa tɔmle nte Isɔ ka huɔwa si i ká la-we tɔ, pa ta tisi si Yohaani i sɔ-weye Isɔ lum.

31 Mɔrɔɣɔ Yesu tasaa si: Pepeyele má keesɔna kufalanɔ yɔlaa panɛ? Isu pepe cav kele pa nɔɔɔsɔna tɔ? 32 Pa nɔɔɔsɔna kɛ isu piya cakuyɔ kataya taa na si tɔɲ tɔma si: Anɪ tɛ hɔla hɛsi i ta paa. Pɛcɔ tɛ wii lɔyaya wula, i tá wii. 33 Pɛ taɣa pulɔ, lum sɔlɔ Yohaani kɔma tɔ, u tɔki tɔɔnaya, pɛcɔ u nyɔɔki sulɔm. Ilena mu tɔɲ si ilɔɔɔhilu ke-i kɛ. 34 Yulu Pɛyaya má, ma mɔlaa na má kɔɔ na má tɔki na má nyɔɔki, lena i taɣanɔɣi maɣa yɔɔtuyɔ tɔtɔ si ma kɛ hilitu na sulɔnyɔɔlɔ. Aaiyee si lampuu mɔlaa na asaya pa ceu kɛ. 35 Ama Isɔ lɔmayasɛ tɛwaya, halɪ pɛ naaki mɔrɔɣɔ mpa pa tɔɲɔyi-ye tɔ pa kinɔ.

Yesu suv Simɔɲ tɔyaya taa

36 Kuyaku nakvli Falisa nɔɔɔlɔ i yaa Yesu kɛ tɔɔv. Ilena Yesu suv i tɛ na i caya na i tɔɲna tɔɔv. 37 Apalaa tɔna alɔ nɔɔɔlɔ i ka we icate ɲtɛ tɔ taa. Mɔrɔɣɔ alɔ inu i nuwa si Yesu caya tɔɔv ke Falisa tɔyaya taa, lena i kɔna tulaalɔ kupanɔ nɔɔɔlɔ na akpalaɔpiya. 38 Na i lunɔ Yesu nɔɔɔɛ tɛɛ na i waali tɔɔ na i wiiki. Mɔrɔɣɔ i taana Yesu nɔɔɔɛ ke isɔlum, lena i huɔi-ye na i nyɔɔsi, na i wayali-ye na i sayali-yɛɣɛ tulaalɔ. 39 Falisa wei inu i yaa-i tɔɔv ke mpv tɔ i na mpv. Ilena i mɔli i taa si: Ye apalɔ inɛ i ka kɛ Isɔ kuyɔɔtutu telɔsulɔ i ka nyɔmá alɔ wei inu i tokiyina-i isɛntɔ tɔ i cakɔle na i yaasi we isɔna tɔ. I ka nyɔma-i si i fei teu. 40 Mɔrɔyule Yesu tɔma-i si: Simɔɲ maa heeli-ɲ tom natɔli. Tɔnayale Simɔɲ cɔwa si: Tacaɔ yɔɔtɔ.

41 Ilena i tɔ si: Liyitee kɔntulɔ nɔɔɔlɔ i ka wenna kɔma nyɔma ke naale, lelɔ felɔyi-i liyitee nyɔɔtɔv nasɔle nunuwa (500), na lelɔ

ke nyəgətu nule na naanowa. ⁴² Pa ta hiki si pá feli-i, ilena í ce pa naale iní. Təu, pa taa awe lanje ká kələna-i heenav?

⁴³ Tənya Siməŋ cəwa si: Ma huu si, wei í nyənte kəla təu tə. Yesu si: Ama n huu teu.

⁴⁴ Ilena í pəsəna alv təu na í tə Siməŋ si: Siməŋ n ná alv iné? Ma suu nyá təyaga taa tə, n ta ha-m lum si má kə ma nəhəe. Ama ilé í taana-yeyə isəlum, na í husi-ye na í nyəsi. ⁴⁵ Ma tala nyá te tə, n ta wayali-m. Ama tuu isu ma suu tə, ilé í ta heesi ma nəhəe wayaluyv. ⁴⁶ N ta pəli ma nyuyv taa ké nim. Ama tulaalv kupaŋ ke ilé í pəla, halí ma nəhəe təu. ⁴⁷ Pə təu ké ma heeliyi-ŋ si, í səəlyv m'p'ógú səsəm tə pə hól'égí ké si paa í isayatu na tə təu ke mpv tə pa husa-ti. Pə təu inəyi wei í wena isayatu ke pəcə na pá husa-ti tə, p'untv səəlyv mayana ké.

⁴⁸ Tənya í heela alv iní si: Nyá isayatu husaa.

⁴⁹ M'p'ógú í na mpa pa cəya təgəu tə pele pa suu pa taa ké yəgətyv si: Aweyele iné iní na halí iní í taka í husəyi isayatu? ⁵⁰ Ama Yesu ná heela alv iní si: N tema nyá taa na Isə təgə í yapa nyá nyuyv. Təena lan'holmle.

8

Alaa mpa pa səŋayana Yesu tə

¹ Pə waali ké Yesu suu cəu ke acaləe səsəna na səkpena na í laki waasu, na í kraaləyi Isə Kawulaya Laapaali Kupaŋ. Na í ifalaa naanowa na naale, ² na alaa mpa pa aləyaa í loowa, na í waasa mpa peleye pa kutəməŋ tə. Isu Mali wei pa yaakaya Makətala tu na paa loo-i aləyaa naatosompəyələya tə, ³ na Heləti pəyalv Cusa alv Saani, na Susaani, na ləlaa ke payale mpa pa səŋayana Yesu na í ifalaa na pa wənav tə.

Mətutuuna təm

(Matiyee 13:1-9; Maləki 4:1-9)

⁴ Yəlaa samaa lukayana acaləe acaləe na pá kəŋ í kiŋ, ilena í sē-weyə isə si:

⁵ Tuulu poləna tuutu. I tuukaya í mətutuuna, ilena lenna hoti mpaav nəgə nəgə. Na pá feləyi-yeyə nəhəe, na sumasi tii na si təsi-ye. ⁶ M'p'ógú lenna hota kuwaw təu, ilena a nyə na a tayani wuluyv ke nikaya fei tə pə təu. ⁷ Lenna náa hoti səwa taa na a na səwa pá krenti nyəu, ilena səwa náa ku-ye. ⁸ Lenna náa hoti tetv m'usəŋ nyəntv taa, na a nyə na a l'vli teu pə tu fei. I tema m'p'ógú yəgətyv, ilena í cuyusina nəgə səsaya si: Ye wei í ké təm nulu p'untv í nu.

Mpi pə təu Yesu seyesəna atuwa tə

(Matiyee 13:10-17; Maləki 4:10-12)

⁹ Μπρόγύ ι ifalaa pɔɔsa-ι ισɔ sɛɛv mpi pə hɔwɛɛ. ¹⁰ Uɛna Yesu cɔ si: Pə ha-mɛɣɛ si í nyi Isɔ Kawulaya tɔm kɔŋmɛsətv. Ama pə kaasa lɛlaa tɔ, isənaa kɛ paa sɛɛ-wɛ si:

Paa pa nyənəɣi isəntɔ, pá taa ná.

Paa pa nukɪ, pá taa cɛkəna pə hɔwɛɛ.

Yesu kilisiyi mətutuuna tɔm hɔwɛɛ
(*Matiyee 13:18-23; Maləki 4:13-20*)

¹¹ Maa kilisi-mɛɣɛ isɔ sɛɛv mpi pə hɔwɛɛ. Isɔ Tɔm nté mətutuuna anɪ. ¹² Wena wena a hota mpaav nəɣɔ nəɣɔ tɔ, alɛ a wɛnna isɔ mpa pa nukɪ Isɔ Tɔm na Uɔɣɔv təŋ na í ləsi-təyi kpaɣpaa kɛ pa lotu taa, si pá taa kɔɔ na pá mv-tɪ na Isɔ ya pa nyɔəŋ. ¹³ Nna alɛ a hota kɔwau tɔɔ tɔ, alɛ a wɛnna isɔ mpa pa nukɪ-tɪ na pá mv-tɪ na laŋhɔlɔmlɛ, ilɛ tə ta caɣa pa taa. Pa mɔyi kɛ na pə la wɛɛ naalɛ, maɣasɔɣv kəŋ kv kɔɔ, ilɛna pá lu Isɔ sɛɛv kɛ kpaɣpaa. ¹⁴ Wena a hota sɔwa taa tɔ, alɛ a wɛnna isɔ mpa pa tɛŋ tɔ nuw, ilɛna atɛ cənɛ nəɣəsɛɛ na pə wɛnav na pə kɔnyuləŋ pə tɔm kɔɔ na pə kv-təyi pa taa, na pá kpisi pee kɔpana lɔlɔɣv tɔ. ¹⁵ Wena alɛ a hota tɛtv mɔsvəŋ nyəntv taa tɔ, alɛ a wɛnna isɔ mpa pa nu Isɔ Tɔm na pá mv-tɪ na lotu kɔlɔmtv na hɔwɛɛ nna a tewa tɔ, na pá təkə-tɪ təkpaŋkpaŋkpa, na pá lɔləɣi pee kɔpana kɛ teu tɔ.

Fətəla mɔsvɔɣv
(*Maləki 4:21-25*)

¹⁶ Awe mɔsvəyi fətəla na í pamɪ-ι pulɔpv tɛɛ, yaa í svsi-ι kato tɛɛ yɛ? Tesika tɔɔ kɛ paa pusi-ι si pə ná mpa pa svvki təyaya taa tɔ. ¹⁷ Kɔŋmɛlɔm napəli pə fɛi si pə kaa kuli pə tɔɔ. Pəcɔ mukaya tɛɛ pulɔpv fɛi mpi pa kaa ləsi na paa awe na tɔ.

¹⁸ I la laakali na isəna í nukɪ tɔ. Pə taya pulv, wei ι wena tɔɣɔ paa ha, na pá lɛɛki wei ι fɛina tɔɣɔ pəciimaya wei ι hvv si ι tɪ tɔ.

Yesu too na ι newaa
(*Matiyee 12:46-50; Maləki 3:31-35*)

¹⁹ Μπρόγύ Yesu too na ι newaa pa kɔma ι kin. Ama samaa tɔɔ pa ta pəsi pá tala ι kin. ²⁰ Μπρόγύ nəɣɔlv heela-ι si: Nyá too na nyá newaa pa wɛ awalɪ na pá caa pa na-ŋ.

²¹ Μπρόγύ Yesu cɔ-wɛ si: Ma too na ma newaa nté mpa pa nukɪ Isɔ Tɔm na pá təŋəyi-tɪ tɔ.

Yesu lapa na kacuculaya hɛɛ
(*Matiyee 8:23-27; Maləki 4:35-41*)

²² Μπρόγύ kɔyakv nakvli Yesu na ι ifalaa pa kpa kpulɔɣv taa, ilɛna í tɔ-wɛ si í na-wɛ pá tɛsv lɔm.

Μπρόγύ Yesu na ι ifalaa pa tɛɛwa. ²³ Pa təŋna pote kɛ lɔm tɔɔ kɛ mpv, ilɛna Yesu too. Təŋaya heelimuyv həkə lɔm tɔɔ təna, na

lɔm faləxi kpuɓɔyɔ taa haləna ku caa suxu, na lɔm caa pə təyɔ-wɛ. ²⁴ Tənaɣa pa pola Yesu kin na pá feesi-i si: Taca, Taca, tə lepaya.

Yesu fema, ɔlena í kaləna heelim na lɔm hola na pə təna pə hee təli. ²⁵ Ḿpúyú i pɔɔsa-wɛ si: Mə taa tɛmnaw ke Isə keɛ le ɔɛ?

Tənaɣa sɔyɔntu na piti kra Yesu ifalaa, na pá təŋ təma si: Aweyele ɔne ɔni na halí í yɔyɔtəyəna heelim na lɔm na pə nukəna-i?

Iləyɔhilu na afanaa pa təm
(*Matiyee 8:28-34; Maləki 5:1-20*)

²⁶ Ḿpúyú pa tapəna pa kpuɓɔyɔ ke Selasini nyəma tetu nti tə wɛ kutɛsuɔyɔ tɔɔ na tə nyənəyɔ Kalilee tɔ. ²⁷ Yesu tii tetu tɔɔ, ɔlena ɔcate nté tə yulɔ nɔyɔlɔ wei i hii alɔyaa tɔ í kɔɔ i kin. Hatoo tə yulɔ ɔni i ta nyi wontuyɔ ke i tɔɔ. Pəcɔ́ i təcayale nté pəlaan taa, i ta nyi təyaya. ²⁸ I na Yesu, ɔlena í ma kapuka na í hoti i nɔɔheɛ tɛɛ na í kooki si: Isɔtaa Isə Sɔsɔ Pəyalɔ Yesu, ma na-ŋ suwe? Hai, la suulu taa tu-m wahala.

²⁹ Pə taya pɔɓɔ, Yesu ka heela ɔɔyɔu si í se i waali təyɔ i yɔyɔta mpɔ. Pə keesəyɔ na pə kɔlɔyəna-i tɔ, pa həkəyɔ-i alukpala na í ceki, na ɔɔyɔu sɔsuɔyɔ-i nyutu. ³⁰ Ḿpúyú Yesu pɔɔsa ɔɔyɔhilu si: Pa yaa-ŋ suwe? ɔlena í cɔ si: Pa yaa-m si Kɔpiŋ.

Pə taya pɔɓɔ, alɔyaa payale ka wɛna i waali. ³¹ Na alɔyaa mpe pa wiikayana Yesu si í taa tɔ-wɛ si pá məli pa hɔɔu tɛɛ.

³² Afanaa kaləku sɔsɔɔu nakuli ku wɛ tənaya pɔ́ɔŋ taa na ku tuliyi. Ḿpúyú alɔyaa mpe pa wiina Yesu si í yele na mpe pá suv afanaa mpe pa taa, ɔlena Yesu tisi. ³³ Tənaɣa alɔyaa mpe pa yela apalɔ ɔni na pá suv afanaa taa. ɔlena afanaa tu casəle ke yem na pá tii kalakala na pá tu lɔm na pá si.

³⁴ Afanaa tiikilaa ná mpɔ, ɔlena peɛ pá lo kpakpaa na pá polo pá heeli təm nti, na təm yeke kpakpaa ke acaɛɛ taa na cacakəŋ tɛɛ. ³⁵ Ḿpúyú yəlaa kulaa si mpe pa puki na pá ná mpi pə lapa tɔ. Pa pola Yesu kin, ɔlena pá mayana apalɔ wei ɔni i alɔyaa pa loowa tɔ, na pá cɛpa i tɔɔ, na í caya Yesu nɔɔheɛ tɛɛ na í suu wontu. ɔlena sɔyɔntu kra-wɛ. ³⁶ Mpa pa ná təm nti na pa isəpəle tɔ, pa keesa-wɛyɛ isəna pə lapa na apalɔ ɔni í hiki alaafəya tɔ. ³⁷ Ḿpúyú pə lapa Selasini tetu nyəma ke sɔyɔntu ke sɔsɔm, ɔlena pá tɔ Yesu si í la suulu na í tɛɛ. ɔlena Yesu kra kpuɓɔyɔ si i tɛeki. ³⁸ Ḿpúyú apalɔ wei ɔni i alɔyaa pa loo mpɔ tɔ, i sələma Yesu si í yele na ɔni í təŋi-i. ɔlena Yesu náá kisi na í təm-i si: ³⁹ Məli nyá təyaya taa na ń heeli pə təna mpi Isə lapa-ŋ tɔ.

Ḿpúyú apalɔ ɔni i tɛɛwa na í heeli ɔcate təna taa ké pə təna mpi Yesu lapa-i tɔ.

Yailu p̄eelō na alv t̄əȳollv
(*Matiyee 9:18-26; Mal̄aki 5:21-43*)

⁴⁰ Yesu m̄ela Kalilee taa, ilena samaa lan̄a h̄ee teu. P̄ə t̄aya pulv, pa t̄əna p̄aa t̄an̄a-i teu k̄é. ⁴¹ M̄p̄óȳó ap̄alv n̄əȳolv wei pa yaa si Yailu na í k̄é pa t̄əkotile nȳuȳv t̄v t̄ə í k̄oma na í hoti Yesu n̄əh̄ee t̄ee, na í wiina-i si í polo in̄i í t̄e. ⁴² P̄ə t̄aya pulv, í ka w̄ena p̄eelō na í caaki s̄ərv. P̄́c̄ó í tike k̄e í ka w̄ena, na í p̄usi w̄e naan̄wa na naale.

Yesu k̄olaa si í p̄uki t̄ə na samaa nȳəkaa k̄é teu. ⁴³ Alv n̄əȳolv n̄áá w̄e t̄əna wei hatoo p̄usi naan̄wa na naale taa í t̄əh̄na t̄əȳolvuȳv na p̄é w̄e-i t̄on̄ t̄ə. Alv in̄i í liyitee t̄əna t̄emna f̄etaa. P̄́c̄ó n̄əȳolv ta p̄əsi na í waasi-i. ⁴⁴ M̄p̄óȳó í k̄r̄ət̄əna Yesu na í waali t̄ə, na í tokina í capa nt̄omp̄ile. Ilena p̄ə t̄em̄i-i k̄rak̄p̄aa in̄i. ⁴⁵ Nt̄ena Yesu p̄əəsi si: Awe tokina-m ye? M̄p̄uȳule ȳəlaa t̄əna k̄p̄eesaa. Ilena Piyee n̄əȳə t̄əkr̄av si: T̄acaa, k̄e ȳəlaa t̄imsina-ŋ na p̄á nȳək̄əyi-ŋ?

⁴⁶ Ama Yesu c̄əwa si: Aai, n̄əȳolv tokina-m k̄é. Ma nu ma toma len̄na liwa.

⁴⁷ Alv k̄oma na í nyi si p̄ə nȳəmá í t̄ə, ilena í k̄uli na í polo í hoti Yesu n̄əh̄ee t̄ee na í seliyi. Na í ȳəȳəti samaa t̄əna ís̄entaa k̄é m̄pi p̄ə t̄ə í tokina-i, na ís̄əna p̄ə t̄u waasa-i k̄rak̄p̄aa t̄ə. ⁴⁸ M̄p̄uȳule Yesu t̄əma-i si: N t̄ema Is̄ə na nȳá taa t̄əȳə p̄ə waasa-ŋ ma pu, t̄əna lan̄h̄ol̄uml̄e.

⁴⁹ Yesu t̄əh̄a ȳəȳətvuȳv k̄e m̄pv, ilena Yuta nȳéma t̄əkotile nȳuȳv t̄v in̄i í t̄əȳaya t̄v n̄əȳolv k̄ə na í heeli-i si: Taa t̄v T̄acaa k̄e k̄onȳəŋ k̄e yem, nȳá p̄eelō f̄ei.

⁵⁰ T̄ənȳal̄e Yesu n̄əȳə t̄əkr̄av si: Taa nȳá, nyaa t̄e Is̄ə na nȳá taa t̄e, í k̄á hiki alaaf̄əya.

⁵¹ Yesu w̄e pa k̄oma p̄á tala t̄əȳaya t̄ə Yesu ta t̄isi si samaa í t̄əh̄i-i na p̄á sv̄v. Ama Piyee na Yohaani na Saaki na p̄əȳaya caa na ka too pa tike pa sv̄vna. ⁵² Pa t̄əna p̄aa k̄pa pa lan̄a k̄é na p̄á wiiki s̄əsm̄. Ama Yesu heela-w̄e si: I taa wii, ka too k̄v̄too k̄é, ka ta si se.

⁵³ Ȳəlaa nȳəmá si ȳolv t̄ema t̄eev t̄əkr̄ataa, ilena p̄á won̄i-i. ⁵⁴ Ama Yesu t̄əka p̄əȳaya niŋ taa na í ȳəȳət̄əna n̄əȳə s̄əsaŋa si: P̄əȳaya nȳá, k̄uli.

⁵⁵ T̄ənȳa ka m̄elaa na k̄á k̄uli k̄rak̄p̄aa. Ilena Yesu si p̄á ha-k̄eȳe t̄əȳənaŋa. ⁵⁶ Ilena p̄iti k̄pa p̄eelō in̄i í nȳéma. M̄p̄óȳó Yesu heela-w̄e si p̄á taa yelee na n̄əȳolv nu n̄ti in̄i t̄ə lap̄a m̄pv t̄ə.

9

Yesu ífalaa naan̄wa na naale tiluȳu
(*Matiyee 10:5-15; Mal̄aki 6:7-13*)

¹ M̄p̄óȳó Yesu kota pa naan̄wa na naale na í t̄v al̄əyaa k̄e pa niŋ taa, na í ha-w̄eȳe toma si p̄á looki-w̄e p̄aa m̄pa, na p̄á waaki

kv̄təməŋ. ² Na í tili-wε sɪ pá polo pá kpaalı Is̄ Kawulaya t̄əm, na pá waasəyi kv̄təntv̄naa ke pa kv̄təməŋ. ³ Uena ɪ t̄ə-wε sɪ: Ye í t̄eeki í taa kpaɣa pulv, paa kpr̄átúyú, paa huuluyu, paa t̄əɣənaɣa, paa liyitee, p̄éc̄s̄ í taa kpaɣa capanaa ke naale naale. ⁴ Ye í tala timpɪ na í laalı na í sv̄v̄ t̄əyaya ŋka ka taa, í saalı t̄əna halı mə t̄eεv. ⁵ Na ye í tala timpɪ na ȳəlaa í ta mv̄-mε, í lu na í kpiisi-wεyε mə n̄əhεε mv̄sv̄ȳv, na p̄ə hólı sɪ í lapa-wεyε t̄əv, í yele.

⁶ M̄p̄óyú pa t̄eεwa na pá c̄əki ɪcate ɪcate na pá heeliyi Laapaalı Kupaŋ, na pá waasəyi kv̄təntv̄naa ke pa kv̄təməŋ.

Hel̄ətɪ piti ke Yesu t̄əə

(Matiyee 14:1-12; Mal̄əki 6:14-29)

⁷ Wulav Hel̄ətɪ nu p̄ə t̄əna mpi p̄ə t̄əŋa lapv ke mpv̄ t̄ə, uena p̄ə liyiti-ɪ s̄əsv̄m, ɪ ta nyi is̄əna í la t̄ə. P̄ə t̄əyaya pulv, lelaa ná t̄əŋaya ké sɪ Yohaani wei paa k̄əwa t̄ə ɪnɪ ɪ femna.

⁸ Lelaa sɪ Ilii luna.

Hal̄əna lelaa sɪ Is̄ə kv̄ȳəɣ̄ət̄v̄t̄v̄ tel̄əs̄əlaa kv̄p̄əma taa n̄əɣ̄əlv̄ luna.

⁹ Uena Hel̄ətɪ sɪ: Ma yelaa na pá s̄eti Yohaani nyv̄ȳv uε, aweyele p̄v̄ntv̄ wei ɪnɪ ɪ t̄əm ma nu pa ȳəɣ̄ət̄əyi is̄ənt̄ə t̄ə?

Hal̄əna í p̄eek̄əyi sɪ í na-ɪ.

Ȳəlaa iyisi kakpası (5000) cal̄əsv̄ȳv

(Matiyee 14:13-21; Mal̄əki 6:30-44; Yohaani 6:1-14)

¹⁰ Yesu Tillaa k̄əma pá məli Yesu kin, uena pá keesi-ɪ p̄ə t̄əna mpi pa lapa t̄ə. M̄p̄óyú ɪ kpaɣa-wε na í pona-wεyε kpeen̄a ke ɪcate nte pa yaa sɪ Petesaita t̄ə t̄ə kin. ¹¹ Paa na mpv̄ t̄ə, samaa nuwa na pá hu ɪ waalı, na ɪ lan̄le hvl̄vm̄əna pa k̄ənte. Na í heela-wεyε Is̄ə Kawulaya t̄əm, na í waası pa t̄əna mpa pa feina alaaf̄əya t̄ə.

¹² P̄ə k̄əma na ilim caa t̄əm, uε ɪ ifalaa naan̄v̄wa na naale k̄əma ɪ kin nt̄e, na pá t̄əmi-ɪ sɪ: T̄əɣ̄əni samaa ɪn̄e ɪnɪ na í polo acal̄eε taa na p̄ə c̄əlv̄ cacak̄əŋ t̄eε na pá hiki t̄əsv̄lenaa na t̄əɣ̄ənası. P̄ə t̄əyaya pulv, c̄əne ké nyutv̄ taa ké.

¹³ M̄p̄óyú Yesu c̄əwa sɪ: Mu hana samaa ɪn̄əyi t̄əɣ̄ənaɣa ke mə mayam̄aya.

T̄ənaɣale pa c̄ə-ɪ sɪ: Nt̄əŋ potopotonaa kakpası na tiina naaleɣe t̄ə wena yaa? Yaa n̄ caa sɪ t̄áá yana t̄əɣ̄ənaɣa na t̄ə c̄ela samaa tuutuuma ɪn̄e ɪ t̄əna?

¹⁴ Apalaa ka wε ɪsv̄ yvl̄v̄pee iyisi kakpası (5000) ke mpv̄. M̄p̄óyú Yesu heela ɪ ifalaa sɪ: ɪ c̄ayası-wεyε tintika tintika ɪsv̄ yvl̄v̄pee nule na naan̄v̄wa naan̄v̄wa.

¹⁵ Uena Yesu ifalaa nu ntı na pá c̄ayası pa t̄əna t̄əmam.

¹⁶ T̄ənaɣa Yesu kpaɣa potopotonaa kakpası na tiina naale ɪnɪ, na í teki ɪ ɪs̄e na í s̄eε Is̄ə ké ɪ na t̄əmle. Uena í faɣa-wε na í c̄ela ɪ ifalaa sɪ pá tala samaa ɪnɪ. ¹⁷ M̄p̄óyú pa t̄əna pa t̄əyaa na pá haya. Hal̄əna pá t̄əsv̄ h̄əɣ̄əlası kv̄kp̄ısası ke t̄ək̄əŋ naan̄v̄wa na naale.

Piyee hvlvgyv si Yesu ké Mesii
(*Matiyee 16:13-19; Malāki 8:27-29*)

¹⁸ Kuyaku nakuli Yesu sālōmaga Iso ké i tike ke kpeeta. Ilena i ifalaa polo i kin. Ḿpúyó i pòssa-we si: Yalaa tɔŋ si ma ké awe?

¹⁹ Ḿpúyó Yesu ifalaa cɔwa si: Pa tɔŋ si Iso lum sɔlv Yohaani, na lelāa si Ilii, na lelāa si Iso kuyəgətutu teləsēlāa kupāma taa nɔgɔlv luna. ²⁰ Tənaɣa Yesu pòssa i ifalaa si: Na me se, mə huuki si ma ké awe?

Ḿpúyó Piyee nɔgɔ təkpaɔv si: N ké Iso Mesii.

Yesu sām na i fem pə tɔm
(*Matiyee 16:20-28; Malāki 8:30-9:1*)

²¹ Tənaɣa Yesu kpaala-weɣe teu si pá taa heeli-təyi nɔgɔlv. ²² Ḿpúyó i heela-we tɔtɔ si: Yulv Pəyaga má maa tɔgɔ kunyɔŋ ke sɔsɔm. Nyuyv nyéma na kətəlaa sɔsaa na Iso Tɔm seɣesəlaa ká lɔ-m, hal i pá kv-m. Ama maa fe kuyeeŋ tooso wule.

²³ Ḿpúyó Yesu tasa pa tənaɣa heeluyv si: Wei i caa si í tɔŋi-m pɔntv í la i tɔyi awusa, na í səgələyi i sām tesika ke paa ifemle nte, na í tɔŋəgəna-m. ²⁴ Pə taya pulv, ye wei i pəkəyi i weesuyv təcututu, i tɔŋna səpɔ. Ama wei í lapa i tɔyi awusa ke ma tɔɔ, pɔntv ká hikina weesuyv. ²⁵ Ye yulv pəsaa na í hiki antulinya nyəm təna, na i maɣamaga í wakəlaa, yaa i lapa yem, leyelē pɔntv kasəyaga ilē? ²⁶ Ye wei i səpa ma fēelē yaa ma kuseɣesətu fēelē, Yulv Pəyaga má maa si pɔntv fēelē tɔtɔgɔ waatu wei maa konna ma teeli na ma Caa nyəŋ na ma isətāa tillaa nanŋ nyéma nyəŋ tɔ. ²⁷ Tampana ke ma heeliyi-me, mpa pa we cəne tɔ pa taa napəli ká ná Iso Kawulaga na pécó pá si.

Yesu isentaa layasvyv
(*Matiyee 17:1-8; Malāki 9:2-8*)

²⁸ I tema tɔm ntəyi yəgətuyv na kuyaku siki ké ilena í kpaɣa Piyee na Yohaani na Saaki na pá kpa puyv tɔɔ ké Iso səlōmuyv. ²⁹ I tɔŋna səlōmuyv, ilena i isentaa layasi, na i wontu hvlvmi, haləna tə tee kəkɔ ke sɔsɔm. ³⁰ Tənaɣa pa tuta apalaa napələyi i kin ke naale na pá na-i pá yəgətəyi. Apalaa mpe sese Moisi na Ilii kelē. ³¹ Mpe pa kəmma na isətāa teu sɔsɔm, na pá yəgətəgəna-i i kpente nte tə caa Yosalem ke lapv isv Iso ka siwa tɔ tɔ tɔm. ³² Mpv tɔ na Piyee na i taapalaa pa tɔŋa tom ke pə feina. Paa na mpv pa fema, na pá ná Yesu teu sɔsɔm na apalaa mpa pa naale pa səŋa i kin tɔ. ³³ Pə kəma isv apalaa mpe pa yeki Yesu, ilena Piyee tɔ si: Taca, isv tə wɔv cəne in i isəntɔ tɔ, pə we teu napələyi te. Ie pə mvna isv tɔ siki coka toosoɣo. Nyaga lentē, Moisi ke lentē, na Ilii ke lentē. Nti in i yəgətuyv mpv tɔ tɔ lu yem ké, i ta na-ti.

³⁴ I tɔŋa ḿpúyó yəgətaya, ilena isə ŋmɔntuyv nakuli kv kɔɔ na kv taki pa tɔɔ. Kv tɔŋa pa tɔɔ ké tiu, ilena səgəntv kpa Piyee-weɣe

sə́səm. ³⁵ Ḿpúyú pa nu pə yə́ɔ́ta isə ɲmuntuyɔ tɛɛ si: Inə́yǎle ma Pə́yaya kuləsaya, í nuna-ke.

³⁶ Pə yə́ɔ́tuyɔ mpv na pə tɛ tɔ, Yesu tike nté pa naaki. Ḿpúyú ɪ ifalaa tǎka pə tǎna mpi pa nu mpv tǎɔ pa taa, pa ta ye le na nǔɔlv nu-ti.

Pu nǔɔlv ɪ alɔ́yaa loou

(Matiyee 17:14-18; Maləki 9:14-27)

³⁷ Pə kǔma pə fe na pá tiikina puyɔ tǔɔ, ɪlena samaa anaam nǔɔlv ɪ katɪ Yesu. ³⁸ Ḿpúyú yulv nǔɔlv ɪ yə́ɔ́tǎna nǔɔlv səsaya ke samaa ɪnɪ ɪ taa si: Taa, ma wiina-ɲ nyəni ma pə́yaly yee. Anɪ ɪ tike ke ma lɔ́laa. ³⁹ Ye ɪlɔ́ɔv kula ɪ tǔɔ ɪ makɪ kapusi ké, na pə pɛti-ɪ atɛ na kuhulaɲ lukǎna ɪ nǔɔlv. Ye pə lapa-ɪ mpv, pə wɛɛ ké na pə tuyɔ-ɪ wahala, pu cekɪ ɪ tǔɔ ké lɔ́ɲ. ⁴⁰ Ma wiina nyá ifalaa si pá loo-ɪ, pa ta pəsi.

⁴¹ Ḿpúyú Yesu tǔma-wɛ si: Lanɲpusəɲ nyǎma na kutakeesəɲ me, wɛɛ isənaya má na-me tu caya na má tǎki mə konyəɲ? Kǎna nyá pə́yaly ɪnə́yɪ cəne.

⁴² Pə́yaya kpeɣetǎna-ɪ, ɪlena ɪlɔ́ɔv selisi-keɣɛ teu, na ɪ pɛti-keɣɛ atɛ. Ama Yesu ná kalǎna ɪlɔ́ɔv na toɲ, na ɪ la na pə́yaya hiki alaafə́yaa, na ɪ cɛla-keɣɛ ka caa. ⁴³ ɪlena Isə toma səsǔɔna anɛ a tǔm kra pa tǎnaya sǔɔntv.

Yesu sǔm na ɪ fem pə tǔm tǔtǔ

(Matiyee 17:22-23; Maləki 9:30-32)

Pa tǎna pa tǎɲna ɪ kulaputv tǎnaya sam, ɪlena Yesu heeli ɪ ifalaa si: ⁴⁴ Paa tɔ Yulv Pə́yaya maya yǎlaa niɲ taa, ɪ nu ḿpúyú teu yoo.

⁴⁵ Ama Yesu ifalaa ná tá cekǎna tǔm tǎne ɪnɪ. Tǔ huwɛɛ ka wɛ-wɛɣɛ ɪɲmɛsav ké, si pá taa cekǎna tǔ tapuyv. Paa na mpv pa nyámna tǔ pǔɔsvyɔ.

Səsǔɔntv tǔɔ hǔm

(Matiyee 18:1-5; Maləki 9:33-37)

⁴⁶ Ḿpúyú Yesu ifalaa hǔma səsǔɔntv tǔɔ si pa naa si pa taa aweɣele səsǔ. ⁴⁷ Yesu ná cekǎna pa lotu taa huwɛɛ, ɪlena ɪ kraɣa peiya na ɪ sǎɲsi-keɣɛ ɪ cǔlǔ, ⁴⁸ na ɪ tǔ si: Ye wei ɪ mv peiya kanɛɣɛ ma nyuyv tǔɔ, maya puntv mɔ́wa. Na wei ɪ tu mv-m, ɪ mv wei ɪ tila-m tǔɔ. Pə taya pulv, wei ɪ pǎsa isu mə taa sǎkpelu, puntv nté səsǔ.

Wei ɪ fɛi ta tǔɔ ɪ ké ta kolontu

(Maləki 9:38-40)

⁴⁹ Tǎnaya le Yohaani nǔɔlv tǎkrav si: Taa tǔ na nǔɔlv na ɪ looki alɔ́yaa na nyá hǎte, pǎcǔ u tǎɲə́yɪ-tv. ɪlena taa kisina-ɪ.

⁵⁰ Ḿpúyú Yesu cǔwa si: ɪ taa tǎɲɪ-ɪ si ɪ taa la. Pə taya pulv, yulv ɪ ta ke mə kolontu, mə nyəɲ ké te.

Samalii ɪcatɛ natǎli tǔ kisa Yesu

⁵¹ Pə kəma pə kpeɣetəna Yesu kuloɣo ke antulinya taa, ilena í su si í ká polo Yosalem. ⁵² M̀póyó í kusa yəlaa na í teləsi nəɣə si pá polo Samalii icaliya kalí ka taa, na pá caa-í təsulɛ. ⁵³ Ama pɛle pa kisa-í muɣu, si í pukina Yosalem təə tə pə təə. ⁵⁴ Í ifalaa Saaku na Yohaani pa ná mpv, ilena pá tə si: Taca, yaa tə yele na isəta kəkə tii na ká nyaya-wɛ?

⁵⁵ Ama Yesu pəsa pa təə na í kaləna-wɛ. ⁵⁶ Ilena pá tɛɛ icatɛ lɛntɛ taa.

Yesu tənyv nyullaa
(Matiyee 8:19-22)

⁵⁷ Yesu na í ifalaa pa wɛ mpaav taa na pá təja pote tə nəɣəlv təma Yesu si: Maa tənyv-ŋ nyá təpote təna taa.

⁵⁸ Mpuɣulɛ Yesu cə-í si: Taalɛ hasi wɛna si lona na sumasi ná wɛna si tana. Ama Yulv Pəyaya má, ma feina nyvɣv tətulɛ mayamaya.

⁵⁹ Ilena Yesu tə lɛlv si: Nyaa kəə na í təny-m.

M̀póyó apalv iní í tə si: Taca, yele má polo má pi ma caa na pəcə.

⁶⁰ Tənyalɛ Yesu təma-í si: Yelee na sətəa pi pa sətəa. Ama nyaa polo na í kraali Isə Kawulaya təm.

⁶¹ Ilena lɛlv náá tə si: Taca maa təny-ŋ, ilɛ yelee na má polo má la ma nyéma ke pə lapa wulee na pəcə.

⁶² Ama Yesu cə ílé si: Ye yulv kraɣa akuɣu si í haləyi na í nyənəɣəna kraí taa, puntv ta muna Isə Kawulaya.

10

Tillaa nutoso na naanwa na naale tiluyu

¹ Pəle pə waali Taca tasa apalaa nutoso na naanwa na naalɛɣɛ ləsvv, na í tili-wɛɣɛ naale naalɛɣɛ acalɛɛ na timpivɛ í wɛɛ si í puki tə. ² Na í heeli-wɛ si: Kuntv təwaya, ama kntaa feina. Í sələmi hatucɛ na í səsı kntaa kənav ke ləŋ ke í kumtv taa. ³ Təə, í polo, isu ma tiluyu-mɛ isəntə tə, í pəsaa ké isu heej ke taalɛ hasi hek. ⁴ Í taa kraɣa liyitee yaa huluyu, í taa kpri ntəŋkpala, pəcə í taa paasəna yəlaa sɛɛv ke mpaav taa. ⁵ Ye í svv təyaya ŋka ka taa í kooliyi si: Alaafəya í təə təyaya kanɛ ka təə, na pəcə. ⁶ Ilɛ ye pə ké si təyaya tv səla alaafəya, mə koolee anı a ka təny-ı. Təfə ye pə taya mpv, kulvmaa mə mə təə ké mə koolee anı a tayanəyi məlvv. ⁷ Í caɣa təyaya ŋka ka taa na pá cela-mɛɣɛ mpi, í təɣə na í nyəə. Pə taya pulv, təmlɛ tv muna pá feli-ı ké. Í taa layasəyi tɛɛsi ke yem yem. ⁸ Paa icatɛ nte tə taa ké í svvwa na pá mv-mɛ na pá cela-mɛɣɛ pulv, í təɣə. ⁹ Í waasi pa kətəntvnaa, na í heeli-wɛ si: Isə Kawulaya svv mə tɛɛ ké. ¹⁰ Ye í svv icatɛ nte tə taa na tə yəlaa í ta mv-mɛ, í lu na í tə si: ¹¹ Tə kpiisiyi mə təə ké mə mayamaya mə icatɛ musvɣv ŋku kv taana ta nəhɛɛ tə. Ilɛ paa na mpv, í nyi

teu k e si Iso Kawulaya suv m e t e m e t e na k a lu. ¹² Ma heeliyi-me si Sot m k a la sana na icate nteye t naya huvle wule ke suulu huvoyu t m taa.

Acal e lenna kisuyu ke Yesu
(Matiyee 11:20-24)

¹³ Hai, Colaseh ny ma me, m e t m we waiyo. Hai, Petesaita ny ma me, m e t m we waiyo k e. Piti t ma nna pa lapa-yege m e hekv taa t , ye isu is nt  Tiii na Sit h ke paa lapa-ye, paa tema pa isayatu lav ke lah, hali p a suu f l t naa na p a caya hula taa. ¹⁴ P e t o k e paa huli suulu ke Tiii na Sit h p e ny ma ke huvle kuvaku wule na p e k h -me. ¹⁵ P e kaasoyu Kap nahum ny  t , n huv si n k a pu na   kal s na hatoo is t nuyu na? Ama paa tisi-  k e t fe ke tuu t naas le s s le taa.

¹⁶ M p y  i tasa i ifalaa ke heeluyu si: Yulv i nuk na-me, maya p ntv nuk na. Wei i kisa-me, ma inu t t y  p ntv kisa. Na wei i kisa-m, i kisa wei i tila-m t y .

Tillaa nutoso na naanwa na naale inu i m lvuy

¹⁷ M p y  pa nutoso na naanwa na naale m la i kin na lah lvml e s s le, na p  t h si: Taca ny  t o al yaa mayamaya nuna-tv.

¹⁸ T naya Yesu t ma-we si: Ma nawa Satanu na i hotiyina is taa isu tev ny y suyv t . ¹⁹ Ue ma ha-mey  toma si i t  tumaa t o, na p cesu t o, na kolontu toma t na t o, pulv kaa la-me. ²⁰ Ue paa na mpv m  lah  i taa h l mi si al yaa se-me. Ama a h l mi k e si pa  maa m  h la ke is taa t  p  t o.

Yesu lah lvml e
(Matiyee 11:25-27; 13:16-17)

²¹ T naya Feesuyu Nanhtv lapa na Yesu lah le h l mi s s m. Uena i t  si: Ma Caa, is taa na ate p  tv, ma see- . N  mesa t m t neye l mayasee ny ma na ny ntaa, uena   kuli-t y  piya. Ma Caa, p p tv fei, ma see- , ny  inu ny  luyv tu lap na mpv.

²² Ama ma Caa cela-m p  t naya. Ye p  taya ma Caa tike, n y lv ta nyi si aweyele P yalv. Na ye p  taya P yalv tike, n y lv ta nyi si aweyele C ce. Anha, ye P yalv n k naa si i h l y  wei p  paasi.

²³ M p y  i p s na i ifalaa tike t o na i t -we si: Mpi mpi m  is pee naaki is nt  t , leleh ke i nuwa. ²⁴ Ma heeliyi-me si, Iso kuv y tvtv tel s laa payale na awulaa s saa payale nyulaa si p  n  mpi m  naaki is nt  t , na p  lah. P yele pa nyulaa t t  si p  nu nti m  nuk  t , na p  kpisi.

Samalii tv y lle

²⁵ M p y  Iso T m seyes lv n y lv i kulaa si i mayas y  Yesu. Uena i t  si: Taca, ntiyi m  la na m  hiki weesuyv  ku ku t h t ?

²⁶ Yesu cō-i si: Susuweye pa ηmaa Iso Tōm taa? Na n kaləyi tō, hūwεε nnaγa n nukı pə taa?

²⁷ Uena í cō-i si: Ma nukı si n ká sōli Tacaa nyá Iso na luyu kulumuyu na nyá ləsaγa suu-i tōmamam ke paa mpi pə taa, na n sōli nyá təγəntəle isu nyá ti.

²⁸ Mpróγú Yesu tōma-i si: Ama n cō teu. Anha, laki mpv, n ka hiki weesuγu.

²⁹ Inı i caakaya sı paa na mpv i tōm i te, rńpróγúle i tasa Yesu ké pəssəγu si: Na aweyele isu ma təγəntəle inı ilē?

³⁰ Mpróγú Yesu cō-i si: Tōv, yulv nəγəlv i lunna Yosalem na í pukina Yeliko, na í lu ηmulaa tōv na pá kra-i na pá wəγəsi i wontu na pá mapı-i isu isəna mpi pə wεε tō. Uena pá tεε pa yelevı na í kaasa weesuγu kulumuyv. ³¹ Pə pamna kətulv nəγəlv ná təγaya mpaav ηkv. Ué i na-i, ilena i cəlv na í tεε. ³² Mpróγú Lefi tv nəγəlv ná talaa na í maγana-i mpv. Uena ilé i cəlv tōtv na í tεε. ³³ Ama Samalii tv təntv nəγəlv ná tala təna na í na apalv inı, ilena i tōm lapı-i pətəvtəle ke səsəm. ³⁴ Mpróγú i hela i kin, na í taa nim na kəle ke i hin taa. Uena í kpeeli-i saalası, na í caγası-i i kraηaya tōv, na í pona-i muvlaa təsυle na í paasəna-i teu. ³⁵ Kv fema ilena í ləsi liyitee nyəγətv naale na í cela muvlaa təsυle tv, na í heeli-i si: Paasəna-i teu, na n tu təγa i nyvγv tōv na pə tεε mpv, ma kōma, ma felı-η yoo.

³⁶ Tōv, pa tooso inı pa taa, aweye n hūv sı ηmulaa mapa wei inı tō i təγəntəle ilē?

³⁷ Uena Iso Tōm seγesəlv inı i cō-i si: Wei inı i lapa-i kvpantv tō. Mprvγule Yesu si: Tōv, polo na nyá maγamaγa n laki mpv.

Yesu pote ke Maləta na Malı pa te

³⁸ Yesu na i ifalaa pa təηna pote, ilena pá tala icate natəli na alv nəγəlv í lapı-i muvle. Pa yaa alv inı sı Maləta. ³⁹ I wena neu, pa yaa-i sı Malı. Ué i ka caya Tacaa nəvheε tεε ké na í nukı i seγesəγv.

⁴⁰ Taya tōv təma kpəpa Maləta, ilena pə pəkəli-i i taa. Mpróγú i kōma Tacaa kin na í tō si: Isu ma neu yeluyv-m ma tike na má cəvkəna taya ke isəntə inı tō pə wε-η teu nté ma cε? Pəle pə tōv tō, heeli-i sı í səna-m.

⁴¹ Mprvγule Tacaa ná cō-i si: Hai, Maləta, n kvγı nyá təγı yem ké na n kpetiliγına təma paγale. ⁴² Pəyele mpi pə waasəγı tō pə ké kuluməm tike ké. Malı ləsəna təpante, í na nəγəlv pa kaa hō.

11

*Sələmuyv hūlvγv
(Matiyee 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Mpróγú kvγakv nakvli Yesu caya tiili na í sələməγı Iso. I kōma na í tε, ilena i ifalv nəγəlv i tōmı-i si: Tacaa, húlı-tvγv Iso sələmuyv isu Yohaani ná húlóγú i ifalaa tō.

² Mpuvule Yesu heela-we si: Ye i caa sələmuyu í sələmí si: Taca, nyá hətə í wēe katə. Təyə nyá kawulaya.

³ Haaki-tuyu paa ifemle nteye təyənaya.

⁴ Hólóyí-tuyu suulu ke timpi tə pəntəyəna-ŋ tə, isu tá tətə tá huluyu suulu ke mpa pa pəntəyəna ta tə. Taa yele na té suu mayasuyu isayav taa.

⁵ Mpuvú Yesu tasa-weyə heeluyu tətə si: Ye isu mə taa nəyólw wəna taapalu nté, na pəntu polo ahoó heka na í mayana-i si: Hai, ma taapalu, kənti-m potopotonaa tooso. ⁶ Ma taapalu nəyólw í lunna nteye mpa na í tala-m nənəw, pəcó ma feina mpi maa cəle-i tə. ⁷ Uena í təyəntəle náá cə-i hatoo pə taa si: Taa caali-m mpv. Má na ma piya tə tema suu na té təkí na té kaləsi. Maa pəsəyi má tasa kuluyu ke nyá təyənaya celuyu təw. ⁸ Ma heeliyi-me si, paa í kəma í kulí na í cəle-i í kuləŋəm təna, pə taya taapalle təw ké í lapa mpv, ama caaluyu ke í kisaa. ⁹ Ue ma heeliyi-me ye si í sələməyi, paa ha-me ye, í pəkəyi, í hikiyi ké, í maki, pa tuləyi-me ye. ¹⁰ Sələməlv ke pa haaki, na pəkəlv hikiyina, na matv ke pa tólóyí. ¹¹ Wulee mə taa awe pəyaya sələma-i potopoto na pəntu cəle-ke ye pəle ye? Yaa ye ka sələma-i tinte pəntu cəle-ke ye təm. ¹² Yaa mə taa awe pəyaya sələməna-i yate, na pəntu cəle-ke ye pəcəka? ¹³ Ye asayaa me mu pəsa mə piya ke kəpəntu lapv, Taca wei í we isətəa tə í kaa cəla í Feesuyu Nanjtu ke mpa pa sələməyi-i tə?

Yesu cəwki í təm tula
(Matiye 12:22-30; Maləki 3:22-27)

¹⁴ Yesu loo uləyəhílu kaayəyətaya, uena uləyəw se. I se mpvúyú uena kamumuka suu yəyətuyu na pə la samaa ke piti ké səsəm. ¹⁵ Mpuvule pa taa ləlaa pəsənaa si: Pesevule təy ke inu í təyənəyəna aləyaa ləmpa.

¹⁶ Uena Yesu təm tula taa ləlaa náá təm-i si: La piti təmlə na pə hólí si Isə təy ke n lakəna. Pa yəyətə mpvúyú si pa naa í wəali. ¹⁷ Yesu ná cəkəna pa taa hūwēe, uena í tə-we si: Ye kawulaya wēe na ká fei nəyə kuləmayə, nənəw ka yawaya. Təyaya í wē mpv, kele ka yəkəyi ké. ¹⁸ Ye Sataní kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike, í kawulaya nyuyv nté ka isəna? Mpi tə, mə təy si Pesevule təy ke ma lookina aləyaa. ¹⁹ Ye Pesevule təy ke ma lookina aləyaa isu mə huukuyv tə, uə awe təy ke mə pəyalaa ná lookina pa nyəma? Təyaya pa mayamaya paa kəna mə təm. ²⁰ Ama ye Isə təy taa ké ma lookina aləyaa, uə Isə Kawulaya wē mə tē mə tē kele.

²¹ Yulv təy tv í tənə í təyaya ke teu na youu wontu, puləpə u tokiyina í wənav. ²² Ama wei í kəla-i təy tə í kəma na í kulí í təw na í pəs-i, uə í ləkəyi í youu wontu ntí inu í taakaya təyə, na í mənəna í wənav mpi, na í tala ləlaa.

²³ Wei ɪ fei ma tɔɔ, pɔntu kɛ ma kolontu kɛ. Wei u sɛɲna-m tɔɔsɯyɔ tɔ, ɪ yaasɛɲi kɛ.

Ilɔɲɔw wei pa loowa tɔ ɪ mɔlvɔw
(Matiyee 12:43-45)

²⁴ M̄pɔyɔ Yesu tɔma si: Ye pa loowa ilɔɲɔw, wɔlɔɲa taa kɛ ɪ cɔɔki si ɪ heesi. ɪ laɲɔɲi, ilena ɪ taɲani ɪ taa si: Maa mɔli tɔɲaɲa ɲka ka taa maa luwa tɔɲɔ. ²⁵ ɪ takɪ keɛ ka taa, ilɛ ɪ kɔ maɲana pa hasa-ke na pɔ taɲani pɔ tɔnaɲa teu. ²⁶ Pɔɛ tɔ, ɪ puki kɛ na ɪ caa alɔɲaa lɛlaa mpa pa kɔla inɔɲi isayatu tɔɲɔ naatosompɔɲɔɲaɲa, na pɔ kɔɔ na pɔ caɲa tɔɲaɲa ɲke ka taa. Ilena lɔɲ nyɔntu nɔɔ mɔli na tɛ la saɲa na nɔɔnɔɔ nyɔntu.

Kɔpantɔ maɲamaɲa siyisiyi

²⁷ Yesu tɔɲna m̄pɔyɔ yɔɲɔtɯyɔ, ilena alɔ nɔɲɔlv ɪ yɔɲɔtɔna nɔɲɔ sɔsaɲa ke samaa taa si: Pɔwe nyɔ too wei ɪ lɔla-ɲ na ɲ musɪ-ɪ tɔ, ɪ nyɔleɲ we sɔɲɔntu.

²⁸ M̄pɔyɔ Yesu cɔ alɔ inɪ si: Mpa pa nu Isɔ Tɔm na pɔ takɪ-tɪ, pɔntɔnaa ntɛ nyɔleɲ nyɔma te.

Piti tɔmle nyulɔw
(Matiyee 12:38-42)

²⁹ Samaa tɔɲna-ɪ nyɔkɯyɔ ke sɔsɔm, ilena ɪ sɔv ɪ faaci taa si: Kɔfalanɲ yɔlaa pane asayaa kɛ. Piti tɔmle nte tɔ hɔlɔɲi si Isɔ lakɔna tɔɲɔ mpe pa caaki. Ilɛ pa kaa na natɔli, ye pɔ taɲa Yonaasi nyɔnte. ³⁰ Isɔna mpi pɔ lapa Yonaasi kinɲ tɔ pɔ hɔla Ninifi nyɔma kɛ si Isɔ lakɔna. Na mpɔ inɪ tɔtɔɲɔ Yɔlv Pɔɲaɲa mɔ ma nyɔntu kɔ hɔli kɔfalanɲ yɔlaa tɔtɔ si Isɔ lakɔna. ³¹ Ye pɔ tala hɔlv wule, ilim mpɔtɔɲ tɔɔ wulav alɔ nyɔɲ kɔ kɔfalanɲ yɔlaa pane pa tɔm ke mpi pɔ tɔɔ ilɛ ɪ ka lu hatoo tɔtɔ poolɲ taa na ɪ kɔɔ, si ɪ nukɪ isɔna Salɔmɔɲ yɔɲɔtɔna lɔmaɲasɛɛ tɔ. Pɔcɔ pulɔpɔ we cɔne na pɔ tɛ Salɔmɔɲ tɔcaɲaɲa. ³² Ye pɔ tala hɔlv wule Ninifi nyɔma kɔ kɔfalanɲ yɔlaa pane pa tɔm. Pɔ taɲa pulɔ, kɔɲanɲku pɛɛ pa nu Yonaasi waasɔ tɔ, pa yɛla pa isayatu ke kpaɲaa kɛ. Pɔcɔ pulɔpɔ we cɔne na pɔ tɛ Yonaasi inɪ.

Mpi tɔnvɔw naana tɔ
(Matiyee 5:15; 6:22-23)

³³ Nɔɲɔlv u musɛɲi fɛtɔla na ɪ ɲmesɪ-ɪ, yaa ɪ pamɪ-ɪ nyanayaa tɛɛ. Ama ɪ su-ɪ timpɪ taa ɪ weɛ pu naa yɔlaa tɔna tɔɲɔ. Ilena mpa pa kɔɲ tɔ, fɛtɔla kɔkɔ na-we. ³⁴ M̄pɔyɔ pɔ weɛ na nyɔ isɛ. Anɪ a kenɔ nyɔ tɔnvɔw pɔlimile fɛtɔla. Ye nyɔ isɛ ɪ naaki teu, pɔ waasɛɲi nyɔ tɔnvɔw tɔnaɲa. Ama ye nyɔ isɛ ɪ yɔlvmaa, nyɔ tɔnvɔw tɔna pɔlimile we sɔkpetɯyɔ tɛ kɛ. ³⁵ La laakali, pɔ taa kɔɔ na isɔna n naaki tɔ pɔ mɔli sɔkpetɯyɔ. ³⁶ Pɔ we mpɔ tɔ, ye n naa tɔcɛɛɛɛ, na pɔ fei-ɲ tɔyɔyulee, n naa teu kɛ, isɔ fɛtɔla kɔkɔ naakɯyɔ yɔlv tɔ sɔkpetɯyɔ fei.

Falisanaa na Iso Təm seyesəlaa tooluyi
(*Matiyee 23:1-36; Maləki 12:38-40*)

³⁷ Yesu tēma yəχətuyu ke mpv, ilena Falisa nəχəlv í yaa-ı sı í suv ı te na í nyəə lum. M̄p̄yó Yesu suvwa Falisa te na í niki təχəv. ³⁸ Falisa nawa ı təkı na í nyəəkəna asilima, ilena pə lapı-ı ha. ³⁹ Tənaγa Tacaa təma-ı sı: Anı Falisanaa mə nyəntv nté mpv. Iyisi na nyənasi waalənaa ke í nyaaləyi təlalai. Ama pə kpaγav mə taanaa tə, ηmuləm na isayatu pə huwεε maγaləna. ⁴⁰ Ləmaγasεε feinaa mε, Iso wei ı ηma yulv təə tə, ilé ı wena ı ti na wei ı ηma yulv lotu taa tə yεε? ⁴¹ Pə kəla teu sı í ha mpi ı wena mə iyisi na mə nyənasi taa təχə konyəntvnaa, ilε pə təna pu wεε-mεγε teu.

⁴² Pəpətə fεi, Falisanaa mε, mə təm wε waiyo ké. ı kpesəyi nyutv nti pa yaaki sı manti na luu tə na tuusi hatv təna na í hiliyi na í ləsəyi Iso ké pə həχələη naanvwa taa kulvm. Pəyele mə paa feina tampana təηyuv na Iso səəlvuy təm. Ama tampana təηyuv na Iso səəlvuy təm ke pu mvna í seesəna isələ, ilε í taa səə həχələη naanvwa taa kulvm mı ı təə.

⁴³ Falisanaa mε, mə təm wε waiyo ké. Yuta nyəma təkotilēnaa taa, teeli teeli təcəyalēnaa ke í preekəyi. Na í səəla pa seeki-mεγε samaa taa ké na pá lunjiyi. ⁴⁴ Falisanaa mε, mə təm wε waiyo ké. ı wε ké isu pəlaaη wei ı salətāa na pá təη ı təə ké yem, na pá ta nyi sı pəlaaη tə.

⁴⁵ Tənaγa Iso Təm seyesəlv səəə nəχəlv ı pəsəna-ı sı: Tacaa, n yəχətuyu mpv tə n krentəna tá tətəχə na ń tvv.

⁴⁶ M̄p̄yó Yesu cəwa sı: Iso Təm seyesəlaa səsa mε, mə təm ná wε waiyo tətəχə. ı sukəyi yəlaa ke səχəla yun nyəna. Pəyele mı tu taa-wεγε taav maγamaγa. ⁴⁷ Waiyo na mə təm ké, mə caanaa ná kvna Iso kvyəχətvtv teləsəlaa, na mı hələyi pa pəlaaη na í taγanəyi tətetete. ⁴⁸ Isu í lakuyv mpv tə, pə húləyi ké sı mə laηa hεena mə caanaa lapa mpi tə. Pεle pa kvna Iso kvyəχətvtv teləsəlaa, na mə hələχəna pa pəlaaη. ⁴⁹ Pə maγamaγa pə təə ké Iso ləmaγasεε ka hvla mpv sı: Iso má, maa tili Iso kvyəχətvtv teləsəlaa na tillaa ke pa kin. Ama paa kv lēlaa, na paa tv lēlaa ke kvyəχə ke kvtyuv. ⁵⁰ Tuu pə ηmav antulinya na Iso kvyəχətvtv teləsəlaa mpa pá kv tə, kaγana nyəma nyəəη taa ké pa səm təm ká tēna. ⁵¹ Kpaγa Apεεli kvv, haləna Sakalı wei pa kv kətaya təlate na Iso təseεle səəəle pə hekv taa tə pa səm, ma heeliyi-mε təfoo ké sı, isu pə tēma pa nyəəη taa.

⁵² Iso Təm seyesəlaa səsa mε, mə təm wε waiyo ké. ı təkā saafv wei pa tvləχəna Iso Təm nyəm təə tə, na mə luyv fεi svuv. Pəyele ı tisiyi sı mpa pεle pa caa tə pá svv.

⁵³ Yesu kula təna, ilena Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa pá səη ı təə ké nəəhεε naale na pááná, na pá makı ı nəχə təə na kvpəəsvtv ke yem yem. ⁵⁴ Na pá kuuki ı nəχə sı í cotaa ilε pa kpa-ı na tēna.

12

Laakali na cɛsvyv tɔm
(Matiyee 10:26-27)

¹ M̄p̄ȳḡȳ samaa kota sɔsɔm ke waatu un, halɔna p̄a tusiya tɔma. Tɔnaya Yesu caalɔna i ifalaa ke kpaalɔyɔ si: I la laakali na Falisanaa kɔkɔsɔm, pa mɔnaafikitu ke ma yaa mpv. ² Pɔ tɔna mpi pɔ n̄melaa tɔ, isu pɔ tɔma na p̄a kuli pɔ tɔɔ. Na pɔ tɔna mpi pɔ lapa mukaya tɛ tɔ, isu pa tɔma na p̄a nyi-wi. ³ Pɔ tɔ kɛ paa i ka n̄mesi tɔm na i yɔgɔti-tɔgi ahoɔ, isu tɔ yawa ilim taa. Na paa nan̄ taa kɛ i wɛlɔta n̄kpanɔyɔ taa, isu pa kpaala-ti na nɔgɔ sɔsɔya.

Yulv konyamnam
(Matiyee 10:28-31)

⁴ Mpa me i kɛ ma taapalaa tɔ, ma heeliyi-me si i taa nyana mpa pa p̄sɔyɔ na p̄a lɔsi yulv weesuyɔ tike, na pɔ waali paa p̄sɔyɔ pulv tɔ. ⁵ Maa hɔlɔi-meyɛ wei pɔ mɔna si i se tɔ. I se Iɔɔ, un i p̄sɔyɔna na i kv yulv. Pɔyele i p̄sɔyɔ na i tv-i tɔnaasɛle taa. Tampana tɔɔ isɔntɔ, unɔyɔ pɔ mɔna i se.

⁶ Pɔ taya santiinaa naale ke pa p̄ɛɛtɔyɔ sumpiwɔwɔnaa kakpasi taa? Paa na mpv pa wɛv mpv tɔ, Iɔɔ t̄a sɔɔ pa taa kulɔm tɔɔ. ⁷ Mpv un tɔtɔyɔ na mɔ nyuyɔ taa nyɔɔsi, Iɔɔ nyɔm̄a si tɔna si nyuyɔ kɛ. Ye mpv i taa nɔgɔsi, i kɔla sumpiwɔwɔnaa tɔcayacaya.

Yesu Kilisiti mvyv yaa i kisuyɔ
(Matiyee 10:19-20; 10:32-33; 12:32)

⁸ Ma heeliyi-me si, ye yulv ta n̄mesi si i kɛ Yulv Pɔyaya m̄a ma nyɔn̄, ma mayamaya maa tisi Iɔɔ isɔtaa tillaa isɛntaa si pɔntu kɛ ma nyɔn̄. ⁹ Ama wei i kpɛɛsa yɔlaa isɛntaa si i ta nyi-m, ma mayamaya maa tɔ Iɔɔ isɔtaa tillaa isɛntaa si ma ta nyɔmi-i tɔtɔ.

¹⁰ Ye wei i yɔgɔta Yulv Pɔyaya m̄a ma tɔɔ kɛ isayatu, paa hɔlɔi pɔntu ke suulu. Ama ye Feesuyɔ Nan̄ntu ke i yɔgɔta isayatu, pa kaa hɔlɔi-i suulu.

¹¹ Ye pɔ kɔma na p̄a yaa-meyɛ nɔnɔsi ke Yuta nyɔma tɔkɔtilenaa taa, yaa awulaa kpaam̄n̄ taa, yaa tɔntɔnaa kin̄, i taa nɔgɔsi n̄ti i k̄a h̄v na i lu na n̄ti i k̄a yɔgɔti tɔ tɔ tɔɔ. ¹² Feesuyɔ Nan̄ntu ka sɛyɛsi-meyɛ kpaakpa ke n̄ti i k̄a yɔgɔti tɔ.

Tɔn tv kɔmɛlɛn̄ tɔm

¹³ M̄p̄ȳḡȳ nɔgɔlv lu samaa taa na i tɔ Yesu si: Taca, heeli ma taalv si m̄a na-i t̄ɔ tala t̄a caa yelina-tuyɔ mpi tɔ.

¹⁴ Tɔnaya Yesu p̄sɔna-i si: Apa n̄ nȳa, awe kpa-m mɔ tɔm tayanlv na mɔ wontu tallv?

¹⁵ Iɛna Yesu heeli pa tɔna si: I la laakali na wɛnav luluɔyɔ. Pɔ taya pulv tɔɔ, wɛnav hikuɔyɔ u hɔlɔyɔ si yulv tɔla-ti se. Paa pɔntu k̄a wɛna isu cɛne na le.

16 *M*róyó Yesu see-weye iso si: Apalu tonj tu nǎyolu ka wenna haləmnaa, na í kv kutǎyǎu ke pǎ taa pǎ tu fei. 17 *U*lena í caya na í mayasi i taa si: Isǎnayaale maa la de? Kpreej u taki-m si má nyǎki ma tǎyǎnaya. 18 *I* taa i taa lena í tǎ si: Ma nyǎmá isǎna maa la tǎyǎle. Ma yǎkǎyi ma kpreej ineye na má su sǎsǎoj. *U*lena má suu kutǎyǎu na ma kǎpam lempǎnaa tǎnaya i taa. 19 *U*e maa ma ma lanje taa na má tǎ si, yulu wena pusi payale taa kutǎyǎu de pǎ kaasa we, ye pǎ taya cayau na tǎyǎu na nyǎǎu na yǎǎlyu pǎ paasi? 20 *T*ǎnaya Iso tǎma-i si: Kǎmelenj nyá, n ká si ahoo ane a mayamaya. *U*lena má ná wei i ká kpaya pǎ tǎna mpi n tayana nyá ti tǎǎ ké mpv tǎ.

21 *U*lena Yesu tasa si: *M*róyó pǎ wee na mpa pa kaa wǎnav ke pa mayamaya pa tike tǎǎ, na Iso isǎntaa pa ke kǎnyǎntǎnaa tǎ.

*Naani tǎyǎu ke Iso
(Matiyee 6:25-34)*

22 *P*ǎ waali ké Yesu tǎma i falaa si: *I* tá ná mpi pǎ tǎǎ ma heela-me si í taa nǎyǎsǎyi mǎ tǎyǎnaya njka pǎ wee si í ká tǎyǎ na í hiki weesinj, na mǎ tǎnǎj tǎǎ kutakǎm pǎ tǎm tǎ. 23 *P*ǎ taya pulu tǎǎ, weesyuu kǎla tǎyǎnaya, na yulu tǎnyu kǎla wontu kǎsusuutu. 24 *I* nyǎnna katǎkatǎj na í na. *I* tuuki, u kǎnj. *P*ǎyele i fei kutǎyǎu tǎsule, i feina kprou, Iso calǎyǎna-i. Na mǎ tá kǎli sumasi ke tǎm napǎle? 25 *P*aa mǎ taa yulu ká kv i tǎyi isǎna, pǎntu pǎsǎyi na í tuusi i tǎyi wǎle kulǎmtǎle mayamaya? 26 *Y*e u pǎsǎyi sǎkpetu sǎkpetu, pepe tǎǎ ké í kǎyi mǎ ti na sǎsǎǎntu nti tǎ kaasaa tǎ? 27 *I* nyǎnna tawa nyutu tukǎyǎu hetu nti tǎ na í na. *N*yutu nti, tu laki tǎmle tǎli, tu lǎuki pǎoj. *P*aa na mpv ma heeliyi-me si wulau Salǎmǎj na i tonj tǎna i ta suu wontu na í tala paa tǎ taa kulǎmnyu ke kacǎka. 28 *Y*e Iso laki kacǎka ke tawa taa nyutu nti tǎ we sanja na cele isǎntǎ pa tika-ti tǎ, i kaa la-meye kacǎka na pǎ kǎli mpv? *I* polo í tee, u tej Iso na mǎ taa tǎcayacaya tǎ se. 29 *I* taa pekǎli mǎ ti na í nǎyǎsǎyi tam ké mǎ kutǎyǎm na mǎ kǎnyǎnyǎǎm pǎ tǎm. 30 *A*ntulinya taa cǎne ma ta nyi isǎnaa pǎekǎyǎna tǎleye tam. *A*ma me mǎ wǎna Caa, na mǎ Caa inu i nyǎmá mpi í nyulǎyi tǎ. 31 *I* sǎ nyuǎu na Iso Kawulaya pǎekǎyǎu, na Iso ká ha-me tǎtǎyǎ mpi pǎ kaasaa tǎ.

*Kpǎntu lǎmayasǎe í we timpi tǎnaya i akalǎyǎu wee
(Matiyee 6:19-21)*

32 *M*a kalakiya nyá, taa nyá, mǎ Caa sǎǎlǎna si i haa-meye i kawulaya. 33 *I* pǎeti mǎ kǎpamnaa na í mǎjna pǎ liyitee na í ha kǎnyǎntǎnaa. *I* pǎeki fatakanaa mpa paa sǎki tǎ, na í kaaki mǎ wǎnav ke isǎtaa timpi pulu u leki tǎ. *N*mulu kaa tala tǎnaya njmulǎyǎu, pǎcǎ puka kaa tǎyǎ. 34 *P*ǎ taya pulu tǎǎ, kpǎntu lǎmayasǎe í we timpi, tǎnaya i akalǎyǎu wee.

Təmle lataa mpa pa feŋiyi tɔ

³⁵ I tantɪ na í taŋaa, í ləli mə həə taa, í muʒu mə fətəlanaa. ³⁶ I la ɪsu təmle nyéma mpa pa taŋaa si pa caa í luna akpaɣale taa na í tɔ si: Ma talaa, pa tɔli-i tɔ. ³⁷ Cɛɛ inɪ í talaa na í mayana ɪ təmle nyéma mpe na pa taŋaa, pa nyɔɔ lapa lelenj ké. Ma heeliyi-meɣe tampana si ɪ kootiyi ɪ wontu ké na í həkəna ɪ ti, na í hólí-weɣe tɔcaɣale si pá caɣa na í tu-weɣe tɔɔnaya. ³⁸ Paa tapule yaa tefemle ke ɪ kɔma na í kɔɔ na í mayana-weɣe mpu na pá taŋaa, pa lapa nyɔlelenj ké. ³⁹ I nyi teu si, ye nyəm ka nyəŋaya kəɔ na tɔɣaya caa nyi ŋmulɔ kəntɛ waatu, ɪ kaa yele-i na í suv tɔɣaya taa se. ⁴⁰ Mɛ tɔtɔ, pə tɔɔ ké mu taɣanɪ mə tɔɣi mpu. Yulɔ Pəyaya ma, ma kəŋ kəntɛ ke waatu wei í kaa huɔ tɔɔ.

Təmle tu ɪsayav na kupaŋ pa təm
(Matiyee 24:45-51)

⁴¹ Təŋaya Piyee pɔɔsa Yesu si: Tacaɔ, ta tike ke n seəkəna ɪsɔ inɪ, yaa yəlaa tənaya n seəkəna-i? ⁴² Ḿpóyóle Tacaɔ cɔwa si: Aweyele təmle tu kupaŋ na layatu? Ye pə taɣa wei ɪ caa ká yelina tɔɣaya feŋyɔ, si nyɔɔsi í kpa təmle nyéma lelɔ, ɪle inɪ í cɛla-weɣe tɔɔnaya tɔ. ⁴³ Cɛɛ inɪ í kɔma na í məli na í mayana təmle tu inɪ ɪ ɪsəle seɛna təmle nté tɔ lapu, ɪ nyɔɔ lapa lelenj ké. ⁴⁴ Ma heeliyi-meɣe tampana tɔɔ si, tɔɣaya caa ká tu təmle tu inəɣi ɪ kupaŋ tənɔ tɔɔ feŋyɔ ké. ⁴⁵ Ama ye pə cəpa təmle tu inɪ, na í tu ɪ taa si: Ma caa kaa kɔɔ ləŋ se, ɪlɛna í suv təmle nyéma apalɔnyəma na alɔnyəma ke mapu. Na í təkɪ, na í nyɔɔki na pə kuyi-i. ⁴⁶ Pu kɔɔ na kuyaku ŋku na ɪsəna taa ɪ taa tu ɪ taa si tɔɣaya tu ka tala tɔ, ílé ɪ ka suv təkpuv. Na ɪ ká la təmle tu inəɣi təkəŋkəŋ, na í məŋna-i na í pɛti-i ma ta nyi ɪsəna tɔɔ.

⁴⁷ Təmle tu wei ɪ nyəmá ɪ caa luɣu tɛɛ nyəm na í tá taɣanɪ ɪ ti, pəyele ɪ ta la mpi ɪ caa sɔɔlaa tɔ, paa həli-i teu. ⁴⁸ Ama təmle tu wei ílé ɪ ta nyi ɪ caa luɣu tɛɛ nyəm, na í laki mpi pə muɔna pá mapɪ-i pə tɔ tɔ, pəciuu tike ke paa ma ílé. Wei pa ha səsəm tɔ, səsəm ke pa kəŋi-i pɔɔsuyv. Na wei pa paasaa na pá kaa səsəm tɔ, səsəm taa səsəm ke pa kəŋi-i pɔɔsuyv.

Yəlaa fayav ke Yesu tɔɔ
(Matiyee 10:34-36)

⁴⁹ Kəkɔ ke ma kɔma tetv tɔɔ ké muʒuyv, na pə caɣa-m ɪsu ɪsəntɔ tɔ kaa tɛma muɔv ɪle mhmm teu nté. ⁵⁰ Pə weɛ si pá sɔ-m ɪsɔ lɔm napəli, ɪle ye pa ta sɔ-m lɔm mpi ma nəɣəsɛɛ kaa tɛ. ⁵¹ Mə huɔ si heesuyv ke ma kəna antulinya taa? Aai, ma heeliyi-me si kolonja ke ma kənaa. ⁵² Pə kraɣa pənente tɔ, yəlaa í we kakpasɪ ke pa tɔɣaya taa, paa faya. Tooso ká lu naale ɪneɣe kolonja, na naale náá lu tooso ké kolonja. ⁵³ Cɛɛ ká kulɪ ɪ pəyalv tɔɔ, na pəyalv kulɪ cɛɛ tɔɔ. Toto ká kulɪ ɪ pɛlɔ tɔɔ na pɛlɔ náá kulɪ toto tɔɔ. Paŋ alv nyəŋ ká kulɪ poolu tɔɔ, na poolu ké paŋ tɔɔ.

Waatvnaa cekānav
(*Matiyee 16:2-3*)

⁵⁴ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu tōma samaa tōtō si: Ye í ná tev pu ŋmaalaya na ilim tētule, í t̄ŋ kpakpaa si saŋa un̄i tev wee. Uena tampana tō kuvle kv nu. ⁵⁵ Na í kōma na í ná ilim nyaki sōsōm, í t̄ŋ si tahaŋle wōsaa. Uena tahaŋle náá haŋ. ⁵⁶ Mēnaafikinaa me, í lapa isēna na í nyəŋ ate na iso p̄ kōkōlōnaa faγasv̄ȳv̄, na u cekəγəna nti t̄le t̄e lak̄i isəntō tō t̄e h̄w̄wee.

Kolontu na kolontu pa ciikuγu
(*Matiyee 5:25-26*)

⁵⁷ Isənaya p̄ wee na m̄a mayamaγa u tu mayasəyi si í nyi tampana na í t̄ŋ-ye ye? ⁵⁸ Ye n wakəla n̄γəlv̄ na í yaa-ŋ n̄n̄əγə, la kookali na nyá na-í í tayan̄i m̄a t̄m ke m̄p̄aav̄ taa na í ta tata h̄v̄lv̄ kin̄. P̄ taa kōə na h̄v̄lv̄ náá t̄v̄-ŋ ton̄t̄v̄naa nin̄ taa, na pele pá t̄ki-ŋ. ⁵⁹ Ma heeliyi-ŋ tampana si ye n ta te p̄ t̄əna mpi pa p̄ela-ŋ t̄əγə f̄el̄v̄v̄ n ka a lu t̄əna.

13

Ye í ta layasi t̄nt̄e í ká si

¹ M̄p̄r̄ȳḡ yēlaa nap̄əli pa kōma t̄əne in̄əyi kpakpaa na pá heeli Yesu si: Kalilee nȳəma nap̄əli pa lakaya k̄t̄aya ke Iso, uena Pilatu yele na pá kv-we. ² T̄ənaγale Yesu c̄ə-we si: I h̄v̄v̄ si Kalilee nȳəma m̄p̄a pa kv m̄p̄v̄ t̄ə, pa t̄ee Kalilee nȳəma l̄ela t̄ənaγa kawalasi t̄əγə pa kv-we? ³ Aai, ma heeliyi-me si, p̄ t̄aya m̄p̄v̄ se. Ama mu ta layasi t̄nt̄e, í ká si m̄a t̄ənaγa isu pele pa s̄əp̄v̄ t̄ə. ⁴ Na yēlaa p̄ələfei hiu wei Silowee kutuluγu k̄p̄esaa na kv tak̄i na kv nan̄ti t̄ə, í h̄v̄v̄ si Yosalem nȳəma t̄əna taa pele pa k̄əl̄əna isayatu na? ⁵ Aai, ma heeliyi-me si, p̄ t̄aya m̄p̄v̄ se. Ama mu ta layasi, í ká si m̄a t̄ənaγa isu pele pa s̄əp̄v̄ t̄ə.

Fiki t̄v̄v̄ ŋku ku l̄vl̄əyi t̄ə kv t̄əm

⁶ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu s̄ee-weγe iso si: Apalv̄ n̄γəlv̄ ı ka s̄əna ı l̄es̄eŋ tun̄ taale taa ké fiki. M̄p̄r̄ȳḡ ı pola pee kooluγu. Ama ı ta mayana kv t̄ə ké paa pul̄v̄v̄ c̄əc̄əka. ⁷ T̄ənaγa ı t̄əma taale t̄ək̄vl̄v̄ si: Nyəni, p̄usi tooso k̄əlv̄ ma t̄v̄ k̄ənt̄e si ma kooliyi pee. Ama maa mak̄əna pul̄v̄ c̄əc̄əka ke kv t̄ə. Seti-kv. Pepe t̄ə ké kv s̄əŋ yem na kv l̄vl̄əyi? ⁸ Uena taale t̄ək̄vl̄v̄ c̄ə-ı si: Taca a, tasa-k̄v̄v̄ yel̄uγu ke p̄v̄nt̄ə, na maa huli na má c̄əəna kv kite na ma t̄v̄ hute na má ná. ⁹ Ntanȳi pá taləna p̄ənt̄e kv l̄vl̄i pee. Kv ta l̄vl̄i ıle n seti-kv.

Alv̄ ıcam waasv̄v̄v̄ ke kvh̄eesv̄v̄v̄ wule

¹⁰ M̄p̄r̄ȳḡ kv̄yaku kvh̄eesv̄v̄v̄v̄ nak̄v̄li kv wule Yesu s̄eγesaya Yuta nȳəma t̄əkotile nat̄əli t̄ə taa. ¹¹ P̄ə pamna alv̄ kut̄ənt̄v̄ n̄γəlv̄ ı ka we t̄əna. I hii ıl̄əγ̄v̄ na p̄ə k̄ək̄əli-ı p̄usi p̄ələfei hiu t̄əcu, u p̄əs̄əyi

na í siyisi i təyi paa pəcə maɣamaɣa. ¹² Yesu na-i, ilena í yaa-i na í təm-i si: Alu nyá, saɲa waali n hika alaafəya ké.

¹³ Ilena Yesu tən-i i təw ké i niɲ, na alu siyile siyisi tənə inəyi kprakpa, na í niki Isə ké sam. ¹⁴ Isu Yesu lapu na yulu hiki alaafəya ke kuyaku kuhesuyu wule ke mpv tə pə ta maya Yuta nyóma təkotile nyuyv tu nté. Tənaɣa i pəsəna samaa si: Kuyeyɛɛ naatoso ke pa laki təmlɛ. Ye í caa í hiki alaafəya, í keesəna kuyeyɛɛ in-i i taa na í kəw. I taa kəɲ kuhesuyv wule si pá ha-meyɛ alaafəya.

¹⁵ Tənaɣa Taca na ná cə Yuta nyóma təkotile nyuyv tu in-i si: Mənaafikinaa mɛ, ye pə tala kuyaku kuhesuyv wule mə taa awe yeki i nav yaa i kpaɲaɣa ke tólóyú si ká nyəw lum ye? ¹⁶ Yaa í nyəwá si Apələham luluɣv taa alu ineyɛ pa kaa waasi kuyaku kuhesuyv wule? Pəcə Satan-i təkə-i na í cəwəy-i tə pu-si pələfei hii ntə.

¹⁷ Yesu cə Yuta nyóma təkotile nyuyv tu inəyi mpv, ilena fɛɛɛ kpa mpa paa caa-i tə. Ama samaa wei pə kaasaa tə ilé i tənə i lanje ná hɛɛna təma kəpampəna nna Yesu lakaya tə.

Səɣa pəle təm

(Matiyee 13:31-32; Maləki 4:30-32)

¹⁸ Mpróyú Yesu tasa yəɣotuyv si: Isu pepeyeɛ Isə Kawulaya nəɣəsənaa, na pepeye maa keesəna-ke ilɛ yee? ¹⁹ Ka nəɣəsəna ké isu yulu tuukuyv səɣa pile ke i taale taa na tə nyə, na tə pu tuyv səsəw na sumasi kəɲ na sí tuyv tana ke kv pəlinasi təw təyɔ.

Potopoto kəkvsəm təm

(Matiyee 13:33)

²⁰ Mpróyú Yesu tasaa si: Pepe cav ké maa keesəna Isə Kawulaya ilɛ yee? ²¹ Ka nəɣəsəna ké isu alv maɣasuyv muləm ke cəmse təpam na í kpaɣa kəkvsəm ke pəcə na í tu, na í huɣuti na pə tənə pə kpa təfv tə.

Nənəyə kəkpulaya

(Matiyee 7:13-14,21-23)

²² Yesu kula si i puki Yosalem, ilena í seɣesəyənə mpa ke acaɛɛ səsəna na səkpəna nna a taa i təɲaɣana tə na í puki.

²³ Mpróyú nəyulu pəcə-i si: Taca, ntəɲ yəlaa pəciimaya tike nyəw ke pu ya na?

Ilena Yesu cə-we si: ²⁴ I la kookali na í svvna nənəyə ŋka ka we təfəku tə. Təm faawu təw, yəlaa paɣalɛ ká lona teu si pá təɲna tənə na pá svv. Ama pa kaa hiki mpa.

²⁵ Mpróyú Yesu təma si: Pu kəw na təyaya caa tək-i na í kaləsi, na mu wəna awal-i təw, ilɛ í svv mapv nté nənəyə si: Taca, tui-tu. Ilé i ká cə-mɛ si: Ma ta nyi timp-i í lunaa tə. ²⁶ Pələyeɛ í ka svv yəɣotuyv si: Tá na-ɲ tə təkayana na tə nyəwki. Ta icate hapɛɛ təw ké n tu seɣesəy-i. ²⁷ Ilé i ká ləli-meyɛ yəɣotuyv si: Ma ta nyi timp-i í

lunaa tō yoo. Mə tənā í tē í fēē-m, isayalataa mē. ²⁸ Í ká kōō na í na Apələham na Isaaka na Saaki na Isō kuyəgətutu teləsəlaa tənaya Isō Kawulaya taa, na pá fiyita-mē na awalí təgəle isu í ká tu casti kapusi na í nyasəyi mə təyi kela te. ²⁹ Yəlaa ká luna ilim təlule tō, na pə tətule tō, na lelāa luna pə ntəgəŋ na pə mpətəŋ tō na pá suli Isō Kawulaya taa ké təgəv. ³⁰ Waatu iní mpa pa wē lələ ké kayana tō pa taa lēmpa ká məli waali, na waali nyóma náá məli lələ.

Yesu lanwakəlle ke Yosalem tō
(Matiyee 23:37-39)

³¹ Waatu iní í mayamaya ke Falisanāa napəli pa kōma Yesu kin na pá heeli-í si: Wulav səsə Heləti pēekəyi-ŋ kuyv. Pəle pə tō lu cəne na í layasi icate.

³² Ḿpúgú Yesu cə-wē si: Í polo í heeli mə taale haya ŋke si, saŋa na cele pə taa ma təgənəyi aləgaa, na má waasəyi kutəntvnāa, na pə kufemuyū ke maa tē ma təmlē. ³³ Ama pə wēe ké si má tō ma mpaav ke saŋa na cele na pə kufemuyū. Pə taya pulv, paa kuyi Isō kuyəgətutu teləsəlv ke tiiliyi yem na pə ta kēna Yosalem taa.

³⁴ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa ké pa kuyi Isō kuyəgətutu teləsəlaa, na nyá taa tətəgə pa yooki Isō tillaa ke pēe na pá kuyi. Təm payale ke ma sələa si ma kpeyeliyi nyá taa yəlaa tənā təkotokoto isu kantuyū papuyv ku piya tō tō. Ama pa kisaa. ³⁵ Tōv, mə təyaya ka təkí kaav təkpatāa, nəgəlv kaa paasəna-ke. Ma heeliyi-mē təfoo si, í kaa tasa-m keesuyū, haləna pə tala wule nte í ka yəgəti si, Isō í səna Tacaā tillu tō.

14

Kutəntv nəgəlv í waasuyv

¹ Ḿpúgú kuyaku kvehesuyv nakvli Yesu svv Falisanāa səsə nəgəlv í tēgə təgəv. Mpa paa wē tənā tō pa cayaa na pá keŋna-í teu. ² Yvlv nəgəlv í ka səŋa í isentaa, na tənuyv tō asilima kutəŋ wēna-í. ³ Ḿpúgú Yesu pəssa Isō Təm seyesələa na Falisanāa si: Ta mpaav taa, pə mōna pá waasi kutəntv ke kuyaku kvehesuyv wule yaa pá taa waasi-í?

⁴ Ama Falisanāa mpe pa ta tisi cəv. Tənaya Yesu hōma kutəntv na í waasi-í, na í heeli-í si í tēe. ⁵ Ḿpúgú Yesu pəssa Falisanāa si: Kuyaku kvehesuyv wule, mə taa awe nawa í pəyaya yaa í nav hota ləkə taa, na í yelev ləsuyv ke kpaakpa si kuyaku kvehesuyv wule? ⁶ Uēna pá mayasi-təyi cəv na pá kpisi.

Təgəv yaav na təcayale kupante təm

⁷ Yesu nawa si mpa pa yaa təgəv ke mpv tō, pa huliŋina təmaya kpelee kupana tō cayav. Uēna í seyesí-wē si: ⁸ Ye nəgəlv kpayā alv na í yaa-ŋ təgəv, í talaa, taa hulina təcayale kupante na pəcó. Ntanyí isəntə pa yaa nəgəlv ílé na í kələ-ŋ. ⁹ Pə taa kōō na wei í

yaa-meɣe tɔɣu tɔ í heeli-ŋ si: Kuli na ń kaasi meɣe tɔcaɣale. Ue n kulɔna feele nté tɔnyɔɔmu, na ń caɣana waali tɔɔ. ¹⁰ Ama ye pa yaa-ŋ tɔɣu, ń talaa, caɣana waali tɔɔ. Ue wei ɪ yaa-meɣe tɔɣu tɔ ye ɪ kɔma ílé ɪ ká tɔna-ŋ si: Apaŋ nyá, tuusina cɔne tɔɔ na ń caɣa tɔcaɣale kɔpante. Saa inɪ pa tu-ŋ teeli ke nyá na pa tɔna mpa í caɣa m̀p̀yú tɔɣu tɔ pa isentaa ké. ¹¹ Pə taɣa pulv tɔɔ, wei í hɔŋ ɪ ti paa tisi-ɪ, na wei í pasəɣi ɪ ti, paa kusɪ ɪ nyɔɔ.

¹² M̀p̀yú Yesu heela wei ɪ yaa-ɪ tɔɣu tɔ si: Ye n lapa tɔɣonaya yaa acima, taa yaa nyá cewaa, yaa nyá tɛetɔnaa, yaa nyá lɔlɔɣu nyéma, yaa nyá tɔŋtɔnaa lɛlaa. Pə taɣa pulv tɔɔ, pɛle pa pəsəɣi tɔtɔ na pá yaa-ŋ tɔɣu, na pá lɛeti-ŋ nyá kucɔɔ ke kɔakpaa. ¹³ Ama ye n lapa acima, koti kɔnyɔntɔnaa, na acamaa, na kaakalasi, na yulɔmaa, na pá tɔɣɔ. ¹⁴ Waatɔ inəɣɔle n hika kɔpantɔ. Pə taɣa pa taa nɔɣɔlv ká pəsəna na í lɛeti-ŋ-ti. Ama Iso ká fɛlɔna-ŋ kɔyanɣku ɪ ká feesi sətaa mpa paa lapa kɔpantɔ tɔ.

*Mpa pa yaa tɔɣu na pá kisi tɔ
(Matiyee 22:1-10)*

¹⁵ Pa nu tɔm tɔne inɪ ulena Yesu na mpa pa caɣa tɔɣu tɔ pa taa lɛlv yɔɣɔti-ɪ si: Wei ɪ ká caɣa tɔɣu ke Iso Kawulaya taa tɔɣɔle isu lelenɪ nɔlv te.

¹⁶ Tɔnaya Yesu cɔ pɔntɔ inɪ si: Apalv nɔɣɔlv ɪ lapɔna tɔɣonaya tɔkɔtɛkɔtɛ. Ulena í yaa yɔlaa samaa si pá kɔɔ pá tɔɣɔ. ¹⁷ Pə kɔma na pə pi, ulena í tili ɪ pəɣalv si í polo na í heeli mpa ɪ yaa tɔɣu tɔ si pá kɔɔ mpv, pə talaa. ¹⁸ Ama pa tɔna pa sɔv-ɪ wiinav si pa kaa pəsi. Kancaalaya nyəŋ heela tillu si: Ma yapa taale, ye ma ta polo ma na-te pə kaa la-m teu. Mpɔ tɔ, ma sɔlɔmɔɣi-ŋ mpa, ma kaa pəsi na má kɔɔ. ¹⁹ Lɛlv náá tɔ si: Ma yapa naaŋ kɔhaləŋ ke naaŋwa, ma caa ma tamsi-ɪ naale naale na ma faləsi-ɪ. Mpɔ tɔ, ma sɔlɔmɔɣi-ŋ mpa, ma kaa pəsi na má kɔɔ. ²⁰ Na lɛlv tɔ tɔtɔ si: Nɔɔnɔ ké ma kɔɣa alv, ma kaa pəsi na má kɔɔ. ²¹ M̀p̀yú tillu mɛla ɪ caa kiŋ na í keesi-ɪ isəna pə luwa tɔ. Tɔnaya tɔyaya caa inɪ pááná lapa-ɪ, na í taɣanɪ tillu ke tiluyɔ si: Polo ləŋ ke kɔyɛŋ taa na hapɛe nɔɔsi na ń kuu kɔnyɔntɔnaa, na acamaa, na yulɔmaa, na kaakalasi, na ń kɔna. ²² Pə tasa pɛcɔ ulena tillu taɣanɪ mɔlvɔɔ na í heeli-ɪ si: Taca, ma lapa nti n keesaa tɔ, paa na mpv tɔcaɣale kɔpisa yem ké. ²³ Tɔnaya tɔyaya caa tasa-ɪ tɔm si: Cɛ mpaŋ taa na ń cɔɔ kutuluŋ kila kila, ye n hika mpa n kɔa-wɛɣe yem yem na ń sɔvna na ma tɔyaya su. ²⁴ Ma heeliɣi-me si yɔlaa mpa pa hətɛ pa yaanaa tɔ, pa taa nɔɣɔlv kaa tɔɣɔ ma tɔɣonaya.

*Mpi yulv ka la na pácó ɪ pəsi Yesu ifalv tɔ
(Matiyee 10:37-38)*

²⁵ M̀p̀yú samaa tuutuuma hu Yesu waali. Tɔnaya Yesu pəsaa na í tɔ-wɛ si: ²⁶ Ye yulv í caa ɪ tɔŋi-m na í ta lu luyɔ ke ɪ caa na ɪ too, na ɪ alv na ɪ piya, na ɪ taalɔnaa na ɪ kɔɣɔnaa na ɪ newaa, haləna í

kpɛntəna ɪ maɣamaɣa ɪ ti, paa ɪ tɛŋa-m, ɪ kaa pəsi na í la ma ífalv.
 27 Ye wei ɪ ta səɣəli ɪ sɛm tesika na í tɛŋi-m, pɔntv kaa pəsi na í
 la ma ífalv. 28 Ye mə taa nəɣəlv caa kutuluɣu səsəŋkv ŋmaɪ, ɪ
 cakɪ kɛ na í maɣasi pə tənə pə liyitee nyuvv, si ɪ naa si ɪ liyitee
 ká tala-ɪ yaa a kaa tala-ɪ. 29 Tɛfɛ ɪ kɔŋ í tɛ kite suw, ɪlɛna í kpisi kv
 kvv, na tɛlɛaa kɔɔ na pá wɔŋi-ɪ, 30 si halɪ yəlv í su kutuluɣu na
 í kpisi kv kvv na? 31 Mpu tətəɣə pə wɛɛ, ye wulav nəɣəlv ɪ caa ɪ
 yoonə wulav lɛlv, ɪ cakɪ kɛ na í maɣasi teu na í ná si yoolaa iyisi
 naanəwa (10000) wei ɪ wɛna tɔ, ɪ pəsəɣi na í yoonə ɪ kolontu wei
 ílɛ ɪ wɛna yoolaa iyisi hiu (20000) tɔ, yaa ɪ kaa pəsi. 32 Ye ɪ nawa si
 ɪ kaa pəsi, ɪ kvsəɣi yəlaa kɛ kɔtatvɣv kɛ na í tili si pá heeli ɪ kolontu
 kɛ ləŋ si í yelev tɔm nti, na pá sulɪ tiili na pá tayani. 33 Tənaya Yesu
 tasa-wɛɣe yəɣətvɣv si: Mpu tətəɣə mə taa nəɣəlv kaa pəsi na í la
 ma ífalv, ye pɔntv í ta ləsi ɪ kvnyulvɣv kɛ ɪ nyəm tənə tɔɔ.

*Təm mpi pu waasəɣi pulv tɔ
 (Matiyee 5:13; Maləki 9:50)*

34 Təm kɛ pulvɔv mpi pə waasəɣi təɣə. Ama ye təm mpi pə
 ləŋ kəma na í si, pepɛɣe paa la na pə ləŋ inɪ í məli? 35 Pələ tɔ pu
 waasəɣi pulv. Paa n ŋmusa haləm taa, paa n pɛta hute taa, ɪsu pa
 lə-wɪ paasi. Mpa pa wɛna ləmaɣasɛ tɔ pá kɛ ŋkpaŋŋ na təm tənɛ.

15

*Heu kvlepu təm
 (Matiyee 18:12-14)*

1 Lampuu mvləa na tetelataa lɛlaa pa pola Yesu kin kɛ pa
 tənə si pa nu ɪ təm. 2 Tənaya pə ta maɣa Falisanaa na Iso Təm
 səɣəsəlaa na pa tɔ si, Yəlv inɛ inɪ na tetelataa pa cakəna, na ɪ na-
 wɛ pa təkəna. 3 Tənaya Yesu pəsə-wɛ si: 4 Ye ɪsu mə taa nəɣəlv
 wɛna heeŋ nté nunəwa (100), ɪlɛna ɪ taa kvləm tə le, ɪ kaa yelev
 pəɣəlayafɛi nunəwa inɛɣe nyutv tətəɣəle na í tɛɛ na í svv kvlepu
 inəɣi pɛɛkvv haləna ɪ na-ɪ? 5 ɪ naa-ɪ mpv, ɪlɛna ɪ lanlɛ hvləmi teu,
 na í kraɣa-ɪ na í həɣəli. 6 ɪ takɪ təɣaya, ɪlɛna í yaa ɪ cewaa na ɪ cəlv ɪ
 cəlv nyəma si: ɪ kɔɔ na má na-mɛ tə yəlv. Pə tayə pulv, ma ná ma
 heu wei ɪ ka lepə tɔ. 7 Ma heeliɣi-mɛ si m̀p̀v̀ỳ pə wɛɛ, ye ɪsəɣav
 kvləm yelina ɪ ɪsəɣatv, lanlɛhvləmlɛ tɔkɪ Iso təɣaya taa kɛ ɪ tɔ kɛ,
 na pə kəli kvpama pəɣəlayafɛi nunəwa mpa pa fɛina taalɪ nəɣəlv
 tɔ.

Liyitee nyəɣətv naanəwa taa ləŋkv lepu

8 Na í tasa lɛntɪ tətɔ si: Ye ɪsu əlv nəɣəlv ɪ ka wɛna liyitee
 nyəɣətv naanəwa, ɪlɛna kvləmvɣv le, ɪ mvsəɣi fətəla kɛ, na í hasa
 ɪ təɣaya tənə na í taasi tətɛtɛtɛ, haləna í kɔɔ na í na-kv. 9 ɪ naa-kvɣv
 mpv, ɪlɛna í yaa ɪ cewaa na ɪ cəlv ɪ cəlv nyəma na í tɔ si: ɪ kɔɔ na
 má na mɛ tɔ yəlv. Pə tayə pulv, ma ná ma liyitee nyəɣəlvɣv ŋku

ku lepa tɔ. ¹⁰ Ma heeliyi-me si m̀p̀r̀ỳg̀ p̀ə wɛɛ, ye isayau kulɔm yelina i isayatu, Iso isɔtaa tillaa lanja hulɔma teu kɛ.

Pəyaya ŋka ka wakəla ka caa wɛnav tɔ

¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu tasa-wɛyɛ iso sɛɛv si: Apalɔ nɔyɔlv i ka wɛnna pəyalaa naale. ¹² M̀p̀r̀ỳg̀ səkpelu nyəŋ tɔma i caa si í cɛɛ-i pa wontu hɔyɔlvɔy ŋku inɔ i kaɣa i hiki pa caa inɔ i sɛm waali tɔyɔ kprakpa. M̀p̀r̀ỳg̀ pa caa tala-wɛyɛ i wɛnav. ¹³ Pə lapa wɛɛ naale, ilena səkpelu nyəŋ pɛɛti i nyəm tɔna, na í koti liyitee na í suv nyutu tɔyutulu. I tala tɔna ilena í suv təkpaalətv lapv, na í tɔyɔ i liyitee tɔna tɔpaipai. ¹⁴ I tɛma a tɔnaya tɔyɔv kɛ mpv, ilena nyɔyɔsi anaam nɔyɔlv í lu icate nté tɔ taa. M̀p̀r̀ỳg̀ i suv wahala taa. ¹⁵ Tɔnaya i pola icate tv nɔyɔlv i kin na í sɛləmɔ tɛmlɛ. Ilena ilé i pona-i taale si í nyənəyi afanaa. ¹⁶ I nyula teu isu paa afanaa tɔyɔnaya mayamaya í tɔyɔ, ama i ta hiki. ¹⁷ Tɔnaya i caɣaa na í kraɣa hɔwɛɛ na í mayasi i ti tɛm, na í tɔ si: Halɔ pá tɔ si ma caa tɔyaya taa kɛɛ tɛmlɛ nyéma tɔv sɔsɔm, na pá tɔki na pá kpisiyi, na nyɔyɔsi náá kuyi maya cənɛ. ¹⁸ Maa kuli kɛ na má mɛli ma caa tɛ. Ma talaa ma heeli-i si: Paapa, ma pəntəna Iso, na ma pəntəna nyá tɔtɔ. ¹⁹ Pənente ma ta nɔyɔsəna si n̄ yaa-m nyá pəyalv. Ama nyənəyi-m teitei isu n nyənɔyɔv nyá tɛmlɛ nyéma tɔ. ²⁰ Tɔnaya i kulaa na í kraɣa mpaav si i kpeŋ i caa tɛ.

I kɔma í wɔsəna tɔyaya, ilɛ i caa loosa-i kɛɛ, na i tɛm lapɔ-i pətɔtɔɛ kɛ sɔsɔm. Tɔnaya ilé i se lɔŋ na í sɛŋi-i, na í kpipi-i na í wayali-i. ²¹ M̀p̀r̀ỳg̀ i pəyalv inɔ i tɔma-i si: Paapa, ma pəntəna Iso, na ma pəntəna nyá tɔtɔ. Ma ta nɔyɔsəna n̄ yaa-m nyá pəyaya tɔtɔ. ²² Tɔnaya i caa tɔma i pəyalaa si: I kɔna toko kɔpampan kɛ lɔŋ na í suu-i. I lɛɛ-i kukuule kɛ i mpəle tɔv, na ntan̄kpala kɛ i nɔɔhɛ taa. ²³ I kɔna ta nav wei inɔ i wɛna nim kɛ teu tɔ na í kv, na tɔ la tɔyɔnaya kɔpan̄ka. ²⁴ Ma pəyalv inɛ pə wɛ isu i sɔpaɣa na í fe. I ka lepaya na má hii-i. Tɔnaya pa nika acima tɔyɔv kɛ kprakpa.

²⁵ Pə lakaya mpv tɔ, pə pamna pəyalv sɔsɔ náá wɛna taale. Ilé i kɔma í luna taale na í wɔsəna tɔyaya, ilena í nu soo na paale pə han̄ja kau. ²⁶ Tɔnaya i yaa i tɛmlɛ nyéma taa nɔyɔlv, na í pɔɔsi-i si: Pepe lapa na pə han̄ja mpv? ²⁷ Ilena ilé i cɔ-i si: Nyá neu ilé i mɛlɔna, na mɛ caa kv ta nav wei inɔ i wɛ nim kɛ teu tɔ. Mpi tɔ i tasa-i nav na i alaafəya tɔ pə tɔv. ²⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ i pəyalv sɔsɔ inɔ i mv pááná na í kisi tɔyaya suv. Ilena i caa lu na í pɔɔli-i si í suv. ²⁹ Tɔnaya i tɔma i caa si: Nyənɔ, pusɔ paɣalɛ ntɔ ma haləyi nyá taale, na n yɔyɔta nti maa kpɛɛsəyi. Na paa kuyaku kulɔmuyv n ta tɔnta si, ooo ma pəyalv, kraɣa pinaya kanɛ, na nyá na nyá taapalaa í leyelina. ³⁰ Nyá pəyalv kɔma tɔ, n ka yelev ta nav wei inɔ i wɛ nim kɛ teu tɔyɔ kuyv na? Pəyelev inɔ i kraɣana nyá wɛnav tɔna tɔpai, na í polo na í wakələna acacaale. ³¹ Tɔnaya cɛcɛ cɔ-i

si: Ma pu, nyá we ma kinj ké tam ké, na pə təna mpi ma ti tə nyá tənna tətə. ³² Pə muna tə la acima ké na tə yəli. Nyá neu ine, pə we isu i səpaya na í fe. I ká lepaya na ma hu-i.

16

Təmle tu layatu təm

¹ Ḿpóyó Yesu see i ifalaa ke iso si: Apalu tonj tu nəyǝlv ka wenna təmle tu nəyǝlv wei i ninj taa tonj tu inu i mələna i wenaυ təna na í tu tə. Tənya yəlaa polaa na pá maɣana tonj tu inu na pá heeli-i si: Nyá təmle tu inu i wakələxi nyá wenaυ ké. ² Tənya tonj tu yaa i təmle tu na í pəəsi-i si: Nti nti ma nuk i si n laki tə, tə we tampana yaa pəpətv? Ama maa ləsi-η ma təmle taa. Mpu tə, keesi-m isəna nyá təmle yaasi lapa tə na pəcǝ́ n̄ tee nyá nyəηku. ³ Ḿpóyó təmle tu inu i caya na í huυ i taa si: Taca ləsəxi-m təmle taa tə, nteyele maa la ile? Anu ma kaa pəsi haləm. Pəyele pala lapu ná we feele. ⁴ Eηee, ma nyə́má nti maa la, na pá kəma na pá təyən-i-m, má taa lanj yəlaa mpa paa tək-i-m tə. ⁵ Tənya i yaa mpa mpa paa wena i caa ke kəmle təyǝ kulum kulum, na í pəəsi kancaalaya nyəη si: Isənya n wena ta caa ke kəmle? ⁶ Ílé si, Olifinaa nim tonoonaa nuuwa (100) ke ma wena-i kəmle. Tənya təmle tu inu i heela-i si: Nn naa pə takəlaya ntə, caya ləη na n̄ ηmaa si nim tonoonaa nule na naanwa. ⁷ I yela ílé na í ηmaa ləlv tə si: Na nyá se, isənya nyá nyənte wee? Ḿpóyó ílé i cə-i si: Təyənaya pee saakənaa nuuwa (100). Ílena í heeli ílé si: Nn naa pə takəlaya ntə, ηmaa si təyənaya pee saakənaa nuunaasa. ⁸ Ḿpóyó tonj tu inu i sama i təmle tu isayau inəxi i layatu tə. Pə taya pulu, antulinya ine i yəlaa wena nyəm ke isəna pa lakəna təma təyǝ, na pə kəli mpa pa ta ke antulinya ine i nyóma tə.

⁹ Ḿpóyó Yesu tasa-weye heeluxu si: Má, ma heeliyi-me si í kraya wenaυ ηku í wena ate cəne tə na í lana na í hiki taapalaa, na pə kəma na í lan-wi pa mu-meye icate nte tə we tam tə tə tə taa. ¹⁰ Wei í te səkpetu taa, mpu inu tətəyǝ i te səsəəntu taa. Na wei i ta te səkpetu taa, mpu inu tətəyǝ i kaa te səsəəntu taa. ¹¹ Ye í lapa cakəli cakəli na ate cəne wenaυ, pa kaa nəki-meye isətaa nyəm ke celuyu. ¹² Ye í ta pəsi ləlv nyəm təkuyu ke teu na tampana, leye í ká hiki mə maɣamaya mə ninj nyəm.

¹³ Təmle tu kaa pəsi na í kpri yəlaa naale na í laki pa təma. Ye i kpəpa mpu, i ləmaɣasee kəη a wee ləlv tə ké, na í yele ləlv. Yaa ntanyi, i paasəna ləlv na í kisi ləlv. Me i kaa pəsi na í kpri Iso na liyitee na í təη mpu.

*Yesu kəheelitu ke Falisanaa
(Matiyee 5:31-32; 11:12-13; Maləki 10:11-12)*

¹⁴ Falisanaa nu təm nti tə təna, ílena pá wonj Yesu. Pə taya pulu, mpe paa wena liyitee kətəi ké. ¹⁵ Tənya Yesu təma-we si: Ulaki si

yəlaa í nyəni-meɣe tampana nyéma. Ama Iso nyəma mə lotu taa hɔwɛɛ. Pə taya pulu, mpi yəlaa ná nyənəɣi səsəəm tə, Iso isentaa pəle pə ta ke pulu.

¹⁶ Moisi kəsəsutu na Iso kuyəɣətutu teləsəlaa kuɲmanmaatu lapa tə waatu haləna Iso lum səlv Yohaani náá kəɔ. Pə kpaɣav waatu inɪ təɣə pa sɔv Iso Kawulaya Laapaali Kupaɲ təm kpaalɔvɔ, na paa wei ɪ lukəna isəle kuseemle si í sɔv Kawulaya ŋke ka taa. ¹⁷ Isətənuɣu na atə pə tɛv ta tala katə ke Iso təm taa təmiya kulɔmaya saalɔvɔ.

¹⁸ Ye yulv təɣəna ɪ alv na í kpaɣa kufalv, ɪ lapa wasaɲkalətv ké. Ye pa kisa alv na nəɣəlv náá təɲ na í kpaɣa-ɪ, pɔntv lapa wasaɲkalətv ké.

Apalv tonɲ tv na Lasaa pa təm

¹⁹ Apalv tonɲ tv nəɣəlv ɪ ka wenna, na í suuki liyitee wontu tənəənənyəni ke teu. Paa ifemle nte leleɲ taa ké ɪ wɛɛ, na í təkɪ təɣənaɣa kupaɲka. ²⁰ Pə kaasi kuyəntv nəɣəlv ɪ ka wɛɛ tətə, na pá yaa-ɪ si Lasaa. ɪ təna isəntə tə hiɲ ké, na ɪ həntaya tonɲ tv inɪ ɪ təyaya nəɣə. ²¹ Na í taɲaa si, ye tonɲ tv inɪ ɪ kəma na ɪ təkɪ ɪ təɣənaɣa na cəɣəlasɪ hoti atə, ɪlɛ ɪ təɔsi na í təɣə. Haləna hasɪ mayamaɣa kəɲaya na si niisiyi kunyəntv inɪ ɪ hiɲ taa. ²² Tənaɣa kunyəntv inɪ ɪ kəma na í si, na isətəa tillaa kpaɣa-ɪ na pá pona-ɪ Apələham cəɣə aləsanna taa. Ḿpúyú tonɲ tv inɪ ɪ kəma na í si tətə, na pá pimi-ɪ. ²³ Na í sɔv wahala taa ké atətəle taa təna. Tənaɣa tonɲ tv teka ɪ isɛ na í loosi Apələham, na Lasaa caya ɪ kəɲkəɲ taa. ²⁴ ɪlena í wuli na í yaa si: Hai ta caa Apələham, nyəni ma pətəətəle na ń tili Lasaa na í lii ɪ mpəle nəɣə taa ké lum, na í tosi ma nsəmle təɔ na pə tu niyiti-m niyituyv mayamaɣa. Pə taya pulv təɔ, pə haɲa-m kəkə kanɛ ka taa ké pə tu fɛɪ. ²⁵ Tənaɣa Apələham cə-ɪ si: Ma pəyalv, təɔsi si, n ka wɛv atə tə, n təɣə nyá leleɲ ke teu, na Lasaa ílé ɪ təɣə nyaɲ ké pə tu fɛɪ. Nəɔnəɔ kɛle pə tala ílé ɪ leleɲ si ɪ lanɲɛ í hɛɛ, na pə tala nyá wahala. ²⁶ Pəle pə paasi tá na-me tá hekv wɛ púyú ke yem təlemm, ŋku kv lumaɲ na kv walasi fɛɪ tənaya tə. Mpu tə, yulv kaa pəsi na í lu cəne na í polo mə kiɲ, na mə cəlv tv kaa pəsi na í lu na í kəɔ tá kiɲ cəne. ²⁷ Ḿpúyú tonɲ tv inɪ ɪ tasa-ɪ yəɣətuyv si: Taca la suulu na ń tili Lasaa ke ma caa təyaya taa. ²⁸ Ma wena newaa ke kakpasɪ ke təna. ɪ polo na í kpaali-wɛɣe teu, na pəle pá taa kəɔ pá tasa wahala inɛ ɪ taa ké sɔv tətə. ²⁹ Ḿpúyú Apələham cə-ɪ si: Ye kpaalɔv ke pa caa, Moisi na Iso kuyəɣətutu teləsəlaa pa wɛɛ ɪlɛ, pá nuna pɛle. ³⁰ Tənaɣa tonɲ tv təma si: Aai hai, ta caa Apələham. Ye isv atətənaa taa nəɣəlv ka mələna na í mayana-wɛ, paa layasa təntɛ. ³¹ Apələham tasa-ɪ heeluyv si: Ye pa kpeesaa Moisi na Iso kuyəɣətutu teləsəlaa pa təm, paa atətənaa taa nəɣəlv ka pona, pa kaa tɔna.

17

Lelv tusuyu səyəntv

(Matiyee 18:6-7,21-22; Maləki 9:42)

¹ M'p'ógó Yesu t'oma i ifalaa si: Mpi pu tusi y'elaa ke isayatu taa t'ə p'ə kaa lan. Ama ye p'ə c'əpa wei na í la na i t'əy'ənt'əle la isayatu, p'ontv ká na. ² Ye y'ulv un i ká la na piya s'əne si taa nakəli p'ənti, p'ə nəy'əs'əna p'á tv p'ontv luyv t'ee k'é namle na p'á t'vsi-i t'əŋku taa. ³ I la laakali.

Ye nyá t'əy'ənt'əle lapa-ŋ isayatu, yaa-i na n' h'uli-i si i lapa mpi t'ə p'ə f'ei teu. Ye i t'isaa na í layasi i kulaputv, n kv-t'əy'ə nyá taa t'əkpataa. ⁴ Ye w'ule kulumt'əle taa i p'ənt'əna-ŋ t'əm naatosomp'əyalaya, na í k'əŋ tam na í wiiki si ma p'əntaa k'é, n ká h'uli-i suulu k'é.

Taa t'əmnav ke Isə

⁵ M'p'ógó tillaa t'oma T'acaa si: La na ta taa t'əmnav ke Isə s'əəsi.

⁶ T'ənaŋa T'acaa c'əwa si: Is'əna í t'əmna Isə k'é m'ə taa t'ə ye pu tu tala isu s'əəya p'ile ke yas'əlaya, paa t'uyv ŋku kv s'əŋa is'ənt'ə t'əy'ə í t'oma si: K'p'esi t'əna na n' polo n' s'əŋ t'əŋku taa, p'ə laki m'p'ógó.

T'əmlə tv kulap'əle

⁷ M'ə taa awe w'əna yom na í hal'əyi i tawa na í tiikiyi i kalak'əŋ, na í luna taale ke k'p'ak'p'aa, na p'ontv p'aa't'əna-i heeluyv si: K'ə l'əŋ na n' c'aya na n' niki t'əy'əv? ⁸ Aai, i t'əŋi-i k'é si: Saa-m, ilena n' layasi nyá wontu na n' k'əŋna-m t'əy'ənaŋa, na má t'əy'ə na má ny'ə. Maa haŋaa ilə, nyaa c'aya na n' t'əy'ə na n' ny'ə. ⁹ I ká nəki-i s'eev si i lapa mpi i t'oma-i si í la na í la t'ə? ¹⁰ M'p'v un i t'ə't'əy'ə na m'ə, ye í k'əma na í t'ə mpi Isə ka t'v-m'ə t'ə p'ə lapv, í t'ə si: T'ə k'é t'əmlə ny'əma ke yem k'é, nti pu w'ee si t'ə la t'ə, t'ə t'ike ke t'ə lapa.

T'ənvuyv t'ə asilima kv't'əŋ ny'əma waasuyv

¹¹ Yesu kulaa na í puki Yosalem, ilena í t'əŋna Samalii na Kalilee p'ə h'ekv taa. ¹² I s'vukaya icate nat'əli t'ə taa, ilena t'ənvuyv t'ə asilima kv't'əŋ ny'əma nap'əli p'á t'ə na p'á suli-i. Pa w'ə y'elaa naan'vwa. M'p'ógó pa s'əŋa pooluŋ, ¹³ na p'á k'p'eesi-i si: T'acaa Yesu, wii tá p'ət'ə't'əle.

¹⁴ T'ənaŋa Yesu na-w'ə ilena í t'ə-w'ə si: I polo na k'ət'əlaa wiili-m'ə.

Asilima kv't'əŋ ny'əma t'əŋna pote, ilena p'ə waa-w'ə. ¹⁵ Pa taa lel'v nawa si p'ə waa-i m'p'v, ilena í m'əl'əna i waali ke k'p'ak'p'aa, na í saŋ Isə na nəy'ə s'ə's'əya. ¹⁶ M'p'ógó i hota Yesu t'ee na í s'ee-i si í na t'əmlə. Apalv wei i m'əla m'p'v na í s'ee Yesu t'ə, i k'é Samalii tv. ¹⁷ T'ənaŋa Yesu t'oma si: P'ə t'əya asilima kv't'əŋ ny'əma m'p'ə pa naan'vwa hikina alaaf'əya? Na p'əy'əlayaf'ei naan'vwa in'ə i w'ə l'ə? ¹⁸ Isu pa taa nəy'əlv ta tu toosi k'el'ə si i m'əl'əyi na í s'ee Isə k'é í na t'əmlə, ye p'ə t'əya k'pai tv in'ə i paasi?

19 Ilena Yesu heeli asilima kvtəŋ tv si: Kvh, n tema Iso na nyá taa tō i yelaa na ŋ hiki alaafəya.

Iso Kawulaya kəntə təm
(Matiyee 24:23-28,37-41)

20 M̄p̄ȳȳ Falisanaa p̄əsa Yesu si: P̄lee k̄ele pu tala Iso Kawulaya t̄əȳv̄ ilē? T̄ənaɣa Yesu c̄ə-w̄e si: P̄ə t̄aya si Iso t̄əki i Kawulaya na ȳəlaa naa t̄əkeele se. 21 P̄ə t̄aya isu p̄aa ȳəȳəti si ka w̄e c̄əne yaa hatoo t̄əna. P̄ə t̄aya pulv̄ t̄ə, i nyi teu si Iso t̄əŋna i Kawulaya t̄əȳv̄ ke m̄ə h̄eku taa.

22 Yesu tema m̄p̄ȳȳ ȳəȳətv̄ȳ, ilena i heeli i ifalaa si: Pu k̄əə na m̄e i nyuli si Yulv̄ P̄əȳaya m̄a ma k̄uyaku i k̄əə na i na-kv. Ama i k̄aa na. 23 P̄aa heeli-m̄e si i paas̄əna hatoo t̄əna, yaa i paas̄əna c̄əne. Ama mu taa polo si i p̄eek̄əȳ. 24 Yulv̄ P̄əȳaya m̄a ma k̄uyaku wule pu la k̄e isu tev̄ nȳəȳəsv̄ȳv̄ t̄əŋm̄el̄ev̄ na p̄ə n̄a na p̄ə c̄əə antulinya t̄əna t̄əpai t̄əȳ. 25 Ama maa t̄əȳv̄ k̄onȳəŋ ke s̄əsv̄m̄, na t̄a k̄ofalan̄ ȳəlaa pan̄e p̄aa l̄-m̄ t̄əkpataa. 26 Is̄əna pu lapa Nowee p̄əle taa t̄ə, mp̄v̄ in̄i p̄ə mayamaɣa pu lana Yulv̄ P̄əȳaya m̄a ma k̄uyeȳŋ taa. 27 P̄ə k̄eesa Nowee w̄eə an̄i a taa t̄ə, p̄ə t̄əkaɣa k̄e na p̄ə nȳəki, na p̄ə haaki t̄əmaɣa alaa na p̄ə k̄rak̄əȳi mp̄v̄ yoo, hal̄əna k̄uyāŋku Nowee sv̄v̄ atakaa p̄əȳəlv̄ȳv̄ s̄əsv̄əv̄ taa na p̄ə yelev̄-w̄e, na lvm̄ k̄əə na p̄ə t̄əȳv̄ pa t̄əna t̄əpai t̄ə. 28 Pu la teitei k̄e isu pu lapv̄ L̄əv̄ti p̄əle taa t̄ə. P̄ə t̄əkaɣa m̄p̄ȳȳ na p̄ə nȳəki, na p̄ə p̄eet̄əȳi na p̄ə yak̄i, na p̄ə hal̄əȳi tawa na p̄ə ŋmaaki kutulv̄. 29 Ama k̄uyāŋku L̄əv̄ti lu S̄ətv̄m̄ t̄əkev̄ t̄ə, asimti na k̄ək̄ə p̄ə luna is̄ətaa t̄əyooo isu tev̄, na k̄a nȳaya pa t̄əna t̄əpai t̄ə. 30 K̄uyāŋku Yulv̄ p̄əȳaya m̄a maa k̄əə t̄ə, mp̄v̄ p̄ə mayamaɣa pu lana.

31 P̄ə wule nt̄e ye p̄ə mayana yulv̄ w̄e kutuluȳu pata t̄ə na i wontu w̄e t̄əȳaya taa, p̄v̄ntv̄ i taa t̄ə si i tiiki na i sv̄v̄ t̄əȳaya na i k̄paya i wontu nti t̄ə w̄eə t̄ə. Na ye p̄ə pamma taale k̄e i w̄eə, i taa t̄ə si i m̄əlv̄ȳi t̄əȳaya. 32 I t̄əsv̄i L̄əv̄ti alv̄ t̄əm. 33 Wei i p̄eek̄əȳi i weesuȳu t̄əcututu i t̄əŋna s̄ərv̄ k̄e. Na wei i lapa i t̄əȳi awusa, in̄i i k̄a hikina weesuȳu. 34 P̄ə wule nt̄e p̄ə ahoo, pu pana ȳəlaa naale h̄ənta nȳəalv̄ȳv̄ kulv̄m̄ȳv̄ t̄ə, na p̄ə k̄paya l̄elv̄, na p̄ə yelev̄ l̄elv̄. 35 Pu pana alaa naale w̄e nama t̄ə, na p̄ə k̄paya l̄elv̄ na p̄ə yelev̄ l̄elv̄. [36 Pu pana apalaa naale w̄e taale taa, na p̄ə k̄paya l̄elv̄ na p̄ə yelev̄ l̄elv̄.]

37 M̄p̄ȳȳ i ifalaa p̄əsa-i si: Taca, leȳele mp̄v̄ in̄i pu la ilē?

T̄ənaɣa Yesu c̄ə-w̄e si: Timpi pulv̄ s̄əpa na p̄ə h̄əntaa t̄ə, t̄ənaɣa yepelekunaa kotiɣi.

18

Alv̄ lelu na wulav̄ pa təm

1 Yesu caa i huli-w̄e si p̄a s̄əlv̄m̄əȳi Iso k̄e tam, p̄a taa t̄ə si p̄ə nu-w̄e, ilena i s̄eə-w̄eɣe iso in̄e si: 2 Wulav̄ n̄əȳəlv̄ i ka w̄enna ic̄əte

natəli tə taa, i paa feina Iso. Pəyele u nyənəxi yulv si i ké pulv. ³ Pə pamma alv leelu nəxəlv naa we icate n̄té tə taa, tam ké i pukaya i kinj na í sələməxi-i si í waasi-i. Si nəxəlv təkəna i ise, na í caa si í waasi-i. ⁴ Paa alv in i puki tam ke mpv tə, wulav in i kisa-i nunav. Pə waali ké i mayasa i taa si: An i ma paa feina Iso, pəyele maa nyənəxi yulv si i ké pulv. ⁵ Ama isu leelu in e i kənyv tam na í pəkələxi-m tə pə tə, maa paasəna i təm na má waasi-i. Tefe i ka kəny isənəxə tam ké na í cəəsəxi-m.

⁶ M̄p̄oxy Taca tasaa si: I ta nu nti wulav isayav in e i yəxətə tə taa? ⁷ Ie Iso ká yelina nteye waasvuv ke mpa i ləsa na pá wiikina-i ilim na aho tə? I ká la kaninika na pa sənau na? ⁸ Ma heeliyi-me si: Iso ká tayani pa təm ke ləh təlev. Ie waatv wei Yulv Pəyaya ma maa kə tə, maa mayana atə cənəye yəlaa mpa pa təmna Iso ké pa taa təxəle yee?

Falisa na lampuu mvlv pa Iso sələmvv

⁹ Yəlaa ləlaa ka tēma pa taa təkpataa si mpe pa kena kvpama ke Iso isentaa, haləna pá nyənəxi ləlaa ke yem. M̄p̄oxy Yesu se-e-weye iso si: ¹⁰ Yəlaa naale kpana Iso təsele taa ké Iso sələmvv. Ləlv ke Falisa na ləlv ke lampuu mvlv. ¹¹ M̄p̄oxy Falisa səhna i mpa na í sələmi Iso si: Iso nyana təmlə. Pə taya pulv tə, ma fei isu yəlaa ləlaa wəv tə. Pəle pa ké n̄mulaa na asayaa na wasənkələnaa ké. P̄ó c̄ ma fei isu lampuu mvlv in e i wəv tə. ¹² Cimaasi na cimaasi, kvyey n̄aale naaleye ma həkəxi nəxə. Na pə təna mpi ma hikiyi tə, ma ləsəxi pə həxələh naanvwa taa kvlvmvuv ké na má ha-η. ¹³ M̄p̄oxy lampuu mvlv ná cəəsə kreena na í kama nyvuv na ksvvuv fei, na í tekəxi ninj si: Hai Iso, ma ké isayav ké, wii ma pətətəle. ¹⁴ Ma heeliyi-me si Iso na apalv in e pa tayanaa, na í kvlv na í kpe. Ama í na Falisa pa ta tayani. Pə taya pulv tə, wei i həh i ti, paa tisi-i. Na wei i pasəxi i ti, paa kvs i nyvuv.

Piya səkpesi kvpantv kooluyv

(Matiye 19:13-15; Maləki 10:13-16)

¹⁵ Yəlaa pukayana piya səkpesi tətəxə Yesu si í tən i təwé ké ninj. Ama Yesu ifalaa na yəlaa mpe ilena pá kaləna-we. ¹⁶ Tənyaya Yesu yelaa na pá kpatəna piya ke i kinj, na í tə-we si: I yele na piya kə ma kinj, í taa kayati-si. Pə taya pulv tə, mpa pa we isu piya tə, mpe pa tənna Iso Kawulaya. ¹⁷ Ma heeliyi-meyə tampana si, ye wei i ta pəsi isu pəyaya na Iso təxə i təwé ké kawulaya, pvntv kaa la kawulaya n̄ke ka tv ke paa pəcə.

Yulv təh tv təm

(Matiye 19:16-30; Maləki 10:17-31)

¹⁸ Tənyaya Yuta nyəma nyvuv tv nəxəlv i pəəsə Yesu si: Taca kvpan, pəpəye pə wee si maa la ilena má hiki weesuyv n̄ku ku tēh tə?

¹⁹ Μπόγύ Yesu cə-ı sı: Pə lapə isəna na ń yaa-m kupaŋ? Nəgəlv ta ke kupaŋ ye pə taɣa Isə tike təkəŋ. ²⁰ Ntəŋ n nyəma nti pa suwa sı: Taa la wasaŋkalətv, taa kv yəlv, taa ŋmulı, taa suu ləlv ke təm. Se nyá caa na nyá too.

²¹ Tənaɣa apəlv toŋ tv ıni ı cəwa Yesu sı: Ma təkə kəsəsvtv nti tə tənaɣa hatoo ma pəcaatv ké.

²² Yesu nu mpv ılena í təmı-ı sı: Ama kuləmtv tike təkəŋ kaasəna-ŋ lapv. Polo ń pəeti pə təna mpi n wəna tv na ń tala kənyəntvnaa ke pə liyitee, na cele ń svv toŋ ke isətaa. ń təma mpv pə lapv ıle n kəə na ń təŋı-m.

²³ Apəlv ıni ı nu təm tənə, ılena ı laŋle wakəli tətəgətəgə. Pə taɣa pəlv təə, ı ka wəna ké pə tv feı. ²⁴ Yesu nawa sı apəlv ıni ı laŋle wakəlaa, ılena í tv sı: Ama liyitee nyəma Isə Kawuləɣa svv və kate pə tv feı. ²⁵ Isəna mpi pə və yoooyo ké kate sı í svvna pənyálaɣa púyú na í lu tv, mpv tətəgə pə və liyitee tv ke kate sı í svv Isə Kawuləɣa taa, halı pə tv tē mpv.

²⁶ Tənaɣa mpa pa caɣaa na pá nukı ı təm tv, pa təma sı: ıle awe ká tvləna nteɣe-tı?

²⁷ Μπόγύ Yesu cəwa sı: Mpi yəlaa təŋ sı pə feı pəsuyv tv, Isə kiŋ təlv ké.

²⁸ Μπόγύ Piyee nəgə təkpaıv sı: Təv, ta yela pə təna təkpaata ké na taa hu nyá waalı.

²⁹ Μπόγύ Yesu cə-wə sı: Ma heeliyi-meɣe tampana təə sı, ye nəgəlv yela ı təɣaɣa yaa ı alv, yaa ı taalvnaa yaa ı kəgənaa yaa ı newaa, yaa ı nyəma yaa ı piya ke Isə Kawuləɣa nyuyv təə, ³⁰ pu ha pəntv na pə kəli ńpóyú pə kpaɣav nəənvə tv. Pəyele ı səm waalı ı ká wəena weesuyv ŋku ku tēŋ tv.

Yesu səm na ı fem pə təm tətə

(Matiyee 20:17-19; Maləki 10:32-34)

³¹ Μπόγύ Yesu yaa ı ifalaa naanvwa na naaleɣe ı kiŋ, na í heeli-wə sı: Təv, tə kpaə Yosalem kele. Pə təna mpi Isə kvəgətətv tələsəlaa ka ŋmaawa sı pu maɣana Yəlv Pəɣaɣa má tv, tənaɣa pu la. ³² Paa tv-m ma ta nyı isənaa niŋ taa. Pəle paa paana-m, paa tv-m, paa tv-m ntayama. ³³ Paa casa-m hikası, paa kv-m. Ama kvəeŋ tooso wule, ma fe.

³⁴ Ama Yesu ifalaa ta cəkəna təm nti. Təm nti tə hūwəe tē pa təə ké, ıle pa ta tv nyəm mpi pə təm Yesu yəgətəa tv.

Yesu kuliyi yəlvəm nəgəlv ı ıse

(Matiyee 20:29-34; Maləki 10:46-52)

³⁵ Yesu kəma na í kpeɣətəna Yeliko ıle, səsə yəlvəm nəgəlv ı ka caɣa mpaav nəgə nté na í laki pala. ³⁶ ı nu yəlaa samaa taŋ na pá tēeki, ılena í pəəsı sı: Pepe lapə ye? ³⁷ Μπόγύ pa heela-ı sı:

Nasaletí Yesu teekəna. ³⁸ Tənaɣa ɪ koo səsəm sɪ: Tafiiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pətətəle.

³⁹ Mpa paa tɛ nɔɔ tɔ, pɛle pa kaləna yuləm na pá heeli-ɪ sɪ: Su. Ama ílé ɪ sɔɔsa koo ke səsəm sɪ: Tafiiti Pəyaya, nyəni ma pətətəle.

⁴⁰ Mpróyú Yesu səɣaa, na í tɔ sɪ: ɪ kəna-ɪ ma kiŋ. Yuləm tala Yesu kiŋ, ílena Yesu pɔɔsi-ɪ sɪ: ⁴¹ N caa má la-ŋ we? Yuləm cɔwa sɪ: Taca, ma caa ké sɪ n̄ la na má naaki ɪsu maa wɛw ma wule taa tɔ.

⁴² Tənaɣa Yesu tɔma-ɪ sɪ: Tɔw, naa íle, nyá taa temnav ke ɪsɔ waasa-ŋ ke. ⁴³ ɪ sɔw nav nté tənɛ inəɣɪ kɔakɔaa, na í təɣɣɪ Yesu na í saŋ ɪsɔ. Samaa təna ná mpv, ílena pá sɔw ɪsɔ ké sam tɔtɔ.

19

Yesu na Sakee pa tɔm

¹ Mpróyú Yesu sɔw Yeliko, ílena í fayana ɪcate taa na í teeki. ² Apalv nɔɔɔlv ɪ ka wɛ tɔ taa təna, na pá yaa-ɪ sɪ Sakee. Apalv inɪ ɪ kəna lampuu mɔlaa sɔsɔ, na ɪ ka pilaa ké. ³ ɪ caakaya sɪ í nyɪ wei pa yaa sɪ Yesu Yesu tɔ. Ama ɪ topulɔŋ tɔɔ ɪ taa pəsi na í na-ɪ. Mpi tɔ, samaa nyəkaa ké. ⁴ Mpróyú Sakee tɛ nɔɔ na í kɔaya asewa, na í polo na í kpa tɔyɔ nakuli kv tɔɔ, sɪ Yesu í teekəna kv tɛ íle ɪ na-ɪ. ⁵ Yesu kɔma na í tala təna, ílena í teki ɪ íse na í tɔmɪ-ɪ sɪ: Sakee tii tɔcav, saŋa nyá təyaya ke maa caya.

⁶ Mpróyú Sakee tii kɔakɔaa, na í mv Yesu na laŋhɔlvmlɛ. ⁷ Pa təna mpa pa ná mpv tɔ pə ta maya-wɛ, ílena pá təŋ sɪ: Halɪ yulv ɪsaɣav tɛyɛle ɪ kulaa í polo.

⁸ Pa tala təyaya taa, ílena Sakee kuli na í heeli Taca sɪ: Taca, ma seee, maa faya ma kɔpam ke calɪ na má ha kɔnyɔntɔnaa. Ye maa muɣula nɔɔɔlv na má tɔɔ ɪ liyitee, maa feli pɔntv ke pə tɔm liyiti.

⁹ Tənaɣa Yesu tɔma sɪ: Saŋa təyaya kanɛ keke ka nyóma ná nyɔyɔ nté. Pə taya pulv, Sakee mayamaya ná ké Apələham pəyaya tɔtɔɔ mɛɛ. ¹⁰ Yulv Pəyaya má ma kɔmaya sɪ ma pɛkəyɪ mpi pə lepa tɔ na má ya pə nyɔyɔ.

Timpi pə wɛɛ tɔ tənaya pə sɔsɔyɪ (*Matiyee 25:14-30*)

¹¹ Mpróyú Yesu tasa mpa pa nu tɔm nti ɪ yɔɔtɔaa tɔɔ ɪsɔ sɛɛv. Pə taya pulv, pa kɔpɛtəna Yɔsalem tɔ, yɔlaa huukaya sɪ ntanyɪ ɪsɔ ká sɔw Kawulaya tɔɔv ke tənɛ inəɣɪ kɔakɔaa na pá ná. ¹² ɪsɔ wei ɪ sɛɛ-wɛ tɔyɔle sɪ: Kawulaya təyaya taa awulumpu nɔɔɔlv ɪ kuləna na í polo tetv poolɔŋ nyəntv sɪ pá tv-ɪ kawulaya, na pə tɛma íle ɪ mɔli. ¹³ ɪ caakaya tɛɛv, ílena í yaa ɪ tɔmlɛ nyóma naanɔwa, na ɪ tala-wɛyɛ liyitee nyəɣəlvɔyɔ nyəɣəlvɔyɔ ke pa nyɔɔŋ tɔɔ. Na í heeli-wɛ sɪ: ɪ taatəna liyitee anɛ, halɪ má polo má kɔɔ. ¹⁴ Ama ɪ cate

nyóma luɣu ná fei-i, ɔlena pá kusɪ tillaa sɪ pá polo pá heeli-we sɪ: Tu caa sɪ apalu inɪ í la ta wulav.

¹⁵ Pa tu apalu inəɣi kawulaya ŋke, ɔlena í kuli na í məli i icate taa. Ḿpúyú i kota i təmle nyóma mpa i ka cela liyitee tɔ, sɪ i naa isəna isəna pə sɛɛ-wɛnaa tɔ. ¹⁶ Ḿpúyú kancaalaya nyəŋ kulaa na í tɔ sɪ: Taca, pə sɛɛ-m liyitee nyəɣətu naanɔwa ké nyəɣəluɣu ŋku n ka cela-m tɔ ku tɔɔ. ¹⁷ Tənaɣa wulav tɔma-i sɪ: Pə we teu, n ké təmle tu kupaŋ ké. Timpi isu n lapa teu ke pəcɔ nyəm taa isəntɔ tɔ, n ká tɔɣɔ acalɛɛ naanɔwa tɔɔ ké kawulaya. ¹⁸ ɔlena naale nyəŋ náá kuli na í tɔ sɪ: Taca, pə sɛɛ-m liyitee nyəɣətu kakpasɪ ke nyəɣəluɣu ŋku n ka cela-m tɔ ku tɔɔ. ¹⁹ Tənaɣa wulav tɔma ílé sɪ: Nyaa tɔɣɔ acalɛɛ kakpasɪ tɔɔ ké kawulaya. ²⁰ Təmle tu lɛlu ná kulaa, ɔlena í tɔ sɪ: Taca, nyá nyəɣəluɣu ŋku n ka cela-m tɔɣəlu. Ma hɔka-kuyɔ saalaya taa ké na má sɪ. ²¹ N wɛ-m sɔɣəntu ké. Pə taya pulɔ, n ké yulu kate tu ké. N ta su mpi tɔ mpəɣi n kpakəɣi, na timpi n ta tuu tɔ tənaya n kuŋ. ²² Tənaɣa wulav tɔma-i sɪ: N ké təmle tu isayav ké, nyá mayamaya nyá kuyɔɣɔtutu ke ma kuyɔna nyá təm. N ka nyəmá teu sɪ ma ké yulu kate tu, na mpi ma ta su tɔɣɔ ma kpakəɣi, pəcɔ timpi ma ta tuu tɔɣɔ ma kuŋ. ²³ ɔle pepe tɔɔ ké n taa tu ma liyitee ke panci taa? Ma kɔma isəntɔ tɔ, maa mayana pə sɛɛ a tɔɔ na má krentɪ na má mu. ²⁴ Ḿpúyú i heela i cɔlu nyóma sɪ: ɔlɛki liyitee nyəɣəluɣu ŋkuyɔ i niŋ taa, na í sɔɔsɪ nyəɣətu naanɔwa tu. ²⁵ Tənaɣa pele pa cɔ-i sɪ: Taca, ke ílé i wɛna naanɔwa? ²⁶ Ḿpúyú wulav cɔ-we sɪ: Ma heeliyi-me sɪ timpi pə wɛɛ tɔ tənaya pə sɔɔsəɣi. Ama wei i feina pulɔ tɔ, paa pəciimaya ké i wɛna, paa lɛki ké. ²⁷ Tɔ, í kɔna ma kolontunaa mpa pa kisaa sɪ má taa tɔɣɔ pa tɔɔ ké kawulaya tɔɣɔ cəne, na í ku-wɛɣe ma isentaa.

Yesu cayav ke kpaŋaya

(Matiyee 21:1-11; Maləki 11:1-11; Yohaani 12:12-19)

²⁸ Yesu tema ḿpúyú yɔɣɔtuɣu, ɔlena í tee nɔɣɔ na í pukina Yosalem. ²⁹ Pa kɔma pa kpeɣetəna Petafasi na Petanii na Olifinaa puɣu, ɔlena í tili i ifalaa taa naale sɪ: ³⁰ ɔ polo icate nte tə we nɔɣɔ tɔɔ cəne tɔ. ɔ talaa, í ká mayana pa tu kpaŋaya pile natələyi ŋmənaya. Nəɣəlu ta cayata tə tɔɔ. ɔ hetɪ-te na í kɔna. ³¹ Nəɣəlu í pɔɔsa-me sɪ: ɔ hetəyi-te suwe? ɔ cɔ pɔntu sɪ: Taca caakəna.

³² Ḿpúyú mpa i tilaa tɔ pa tɛɛwa, na pá mayana pə tənaya teitei isu Yesu ka tɛm-wɛɣe heeluɣu tɔ. ³³ Pa kɔma pa hetəyi kpaŋaya pile nte ɔlena tə nyóma sɪ: ɔ hetəyi kpaŋaya pile nte suwe?

³⁴ Ntɛna Yesu tillaa cɔ sɪ: Taca caakəna.

³⁵ ɔlena tillaa pona-tɛɣe Yesu. Ḿpúyú pa pə pa wontu ke kpaŋaya pile tɔɔ na pá kpaɣa Yesu na pá cayasi. ³⁶ Yesu təŋa tɛɛv, ɔlena yəlaa pɔɔki-i pa wontu na í təŋ pə tɔɔ. ³⁷ ɔ kɔma í tiikina Olifinaa puɣu na í kpeɣetəna Yosalem, ɔlena i təŋlaa samaa inɪ i

təna i lanja hvlomı teu, na pá saŋ İso ké səsəm ke piti təma nna pa nawa tō a tōo si: ³⁸ İso í wεε wulau səsə wei i kəŋna Tacaa toŋ tō i waali. Lanjhvlomle í wεε hatoo isətaa. Paa wei í tu İso ké teeli.

³⁹ Falisanaa napəli paa wε samaa inı i hekı. Mıpúyú pele pa təma Yesu si: Tacaa, sumsi nyá ifalaa mpe.

⁴⁰ Kεle na Yesu si: Ma heeliyi-me təfoo si, paa pele pa suma, ate pεε mayamaya ká kulı na á yəyətı.

Yosalem tō wula

⁴¹ Yesu kōma na í kpətəna icate ke teu, ılena í nyəni-te, na í wiite si: ⁴² Aaa, kasa, Yosalem, nyá mayamaya, saŋa kuyaku kune, ye n ka tu cekəna cekənav mayamaya ke mpi pə pəsəyi na pá ha-ŋ lanjhvlomle tō. Ama pənente pə ηmesa-ŋ-wı, n kaa ná. ⁴³ Wεε kəŋ nna a taa nyá kolontunaa ká cəna-ŋ na yoou wontu toŋ nyəntı, na paa ta-ŋ kotaya na pá nyala-ŋ təkpləkpləli. ⁴⁴ Paa nanı nyá na nyá taa yəlaa təna tənəŋnəŋ, halı pa kaa tu sōo pəle lente ke lente tō. Pə taya pulu, n taa cekəna waatu wei İso kōma si i waasəyi-ŋ tō.

Pεətəlaa təyənuyı ke İso təsεele taa

(Matiyee 21:12-17; Maləki 11:15-19; Yohaani 2:13-22)

⁴⁵ Mıpúyú Yesu suu İso təsεele taa na í niki pεətəlaa ke təyənuyı. ⁴⁶ Na í tō-wε si: Pa ηmaawa İso Təm taa ké si, ma təyaya ká la İso təsələmle ké. Ama mə pəsəna-keye ηmulaa təyaya.

⁴⁷ Yesu seyesaya İso təsεele taa ké paa ifemle nte. Mıpúyú kətəlaa taa səsaa səsaa na İso təm seyesəlaa na samaa taa nyuyı nyəma pa pεekaya si pa kuyı-i. ⁴⁸ Ama pa ta nyı nti pá pusina tō. Pə taya pulu tō, samaa təna tu ηkpanuyı ke teu ké na pá nukı i təm.

20

Yesu pəsuyı təm

(Matiyee 21:23-27; Maləki 11:27-33)

¹ Mıpúyú kuyaku nakulı Yesu seyesaya samaa ke İso təsεele taa na í heeliyi Laapaalı Kupaŋ. ılena kətəlaa taa səsaa səsaa, na İso Təm seyesəlaa, na səsaa pa polo ² pá pəəsi-i si: Heeli-tuyı kanıante nte n makı nyá taa na nı lakı isəntə tō. Yaa awe tu hana-ŋ pə mpaav?

³ Təyaya Yesu cəwa si: Tōv, ma mayamaya maa pəəsi-meye təm. ⁴ İso yaa yəlaa tilina Yohaani si í səkı yəlaa ke İso lım? İ cə-m ma nu.

⁵ Mıpúyú İso Təm seyesəlaa mayasa-təyi pa taa pa tike, ılena pá tō si: Ye tə təma si İso tilina-i i ká pəəsi-tı si: Na pepe tōo ké í ta mu i təm? ⁶ Pəyele tē təma si: Yulı tilina-i kəlo, samaa təna ká ku-tı na pεε. Pə taya pulu tō, pele pa tēma pa taa təkpataa ké si Yohaani ké İso kuyəyətıtu teləsulı.

⁷ Μρύγυ Ισο Τῶμ σεγεςῶλαα πᾶσῆναα σι: Τῶ τα νυι wei ι tila-ι Ισο lum sῶu τῶ se. ⁸ Τῆναγα Yesu ná cῶ-we σι: Αηηα, μα καα heeli-mεγε kanjante nte ma makι na má lakι isῆntῶ tῶ.

Təmle nyóma asayaa təm

(Matiyee 21:33-46; Malaki 12:1-12)

⁹ Πῶ waali ké Yesu σεε samaa κε ισο σι: Υυλυ νῶγλυ ka sῶna lesen tuη κε taale tῶcu. Μρύγυ ι caa yῶlaa na í su tῶ taa, ilena í kῶli na í tee yela na pῶ taanη. ¹⁰ Πῶ kῶma na pῶ tala tuη inι ι kooluyu waatu, ilena í kῶsi ι tillu νῶγλυ, σι í polo təmle nyóma kin na pá cele-ι inι ι tete. Τῆναγα təmle nyóma mpe pa kra tillu inι na pá má, ilena pá tῶγῶnι-ι nin naanῶwa tῶyῶlῶyῶli. ¹¹ Μρύγυ taale tu inι ι tasa ι tillu νῶγλυyυ kῶsuyυ na í tili. Ilena təmle nyóma mpe pá má ílé, na pá tuυ-ι, na pá tῶγῶnι-ι nin naanῶwa tῶyῶlῶyῶli. ¹² Ι tasa tooso nyῶη κε tiluyυ, ilena təmle nyóma ma ílé, na pῶ kv ι tῶna, ilena pá peti-ι haləm na waali. ¹³ Τῆναγα haləm tu tῶma σι: Τῶυ, isῆnayale ma la ilé? Ma mayamaγa ma kῶlyly wei ma luyυ sῶu teu tῶγῶ ma tili. Ntanyι paa nya ι isῶle. ¹⁴ Ama təmle nyóma ná kῶma na pá loosi ι pῶyalυ na í puki, ilena pá heeli tῶma σι: Ι loosiγi kpancoou tu kῶηna nté. Ι kῶ tῶ kv-ι, na taale pῶsi ta nyῶnte. ¹⁵ Μρύγυ pa kra-ι, na pá lῶsi-ι taale na waali na pá kv-ι.

Τῆναγα Yesu πῶσῶa σι: Taale tu inι, isῆnaya ι ká la təmle nyóma mpe? ¹⁶ Ι kῶma na í kῶ, ι ká kv təmle nyóma mpeγe, ilena í caa yῶlaa kvfama na í su taale taa.

Samaa nu təm tῶne ilena pá tῶ σι: Ισο í pona tῶλεγε pooluη.

¹⁷ Τῆναγα Yesu caa pa isῆntaa, ilena í tῶ σι: Ισο Τῶm taa pa ηmaawa σι:

Πῶle nte tetυ ηmalaa ηmaakaya na pá lῶ tῶ,

ήté tῶ tῶ kῶlῶ ηmatυ tῶna mῶlaa na tῶ sῶη.

Suweyele mpu?

¹⁸ Ye pῶ cῶpa wei na í hoti pῶle ήté tῶ tῶ, pῶ pῶtῶtῶγi-ι ké, ι caa weε hiiu. Ye pῶ cῶpa yυly νῶγλυ na pῶle ήté tῶ hoti ι tῶ, tῶ taalῶγi-ι na tetυ ké.

Lom wulav sῶsῶ lampuu təm

(Matiyee 22:15-22; Malaki 12:13-17)

¹⁹ Τῶne inῶγi kprakpa tῶ Ισο Τῶm σεγεςῶλαα na kῶtῶlaa taa sῶsῶa sῶsῶa caakaya Yesu ké kraυ nté. Πῶ taya pῶly tῶ, pa nyῶmá teu σι mpeγe ι kpῶpῆnaa na í σεεna ισο inι. Ama pa nyámna samaa.

²⁰ Μρύγυ pa sῶυ Yesu κε cῶηyυ, halῶna pá caη pá tili fenjlaa σι pá fenjγi-ι. Ilena fenjlaa mpe pῶle pá cesι isυ pa ké kvpama napῶli pῶyele yem. Pa makaya Yesu νῶγῶ tῶ na pa tῶm kvpῶsῶtu σι pá ná. Pa caakaya ké σι pá hiki mpi pῶ tῶ paa kra-ι tῶ, na pá tu-ι kvfῶneε nin taa. ²¹ Τῆναγα pa tῶma-ι σι: Ταca, tῶ nyῶmá teu σι nyá kvγῶγῶtu na nyá kvσεγῶsῶtu pῶ tῶna kvpantυ ké. Nη paasῶγῶna tῶ, nη fayasῶγi yῶlaa. Ama isῶna mpi mayamaγa Ισο caa σι yῶlaa

í la tō, pə tampana ke n heeliyi. ²² Pə we mpv tō, ta mpaav taa pə mōna tē felī lampuu ke Lom wulav sōsō na?

²³ Yesu tema Iso Tōm seyesēlaa acilayatu tənaya nyəm, ilena í tō-we si: ²⁴ I hōh-m liyitee nyəghəlvv na má ná. Awe nyuvv fotoo na i hətē ke pa ŋmaa pə tō?

²⁵ Mpróyú Iso Tōm seyesēlaa cōwa si: Lom wulav sōsō. Tənaya Yesu cō-we si: Anha, í cēla Lom wulav sōsō ke mpi i ti tō, na í cēla Iso ilēye mpi i ti tō.

²⁶ Tə tēna nti Yesu yōgōta samaa taa tō, feŋlaa ta na isayatu natələyi tə taa. Ama Yesu kuvōcōtv mələna-weye təmsuvv na pá su təkulum.

Səm waali tə fema isəna tu weē tō
(Matiyee 22:23-33; Maləki 12:18-27)

²⁷ Mpróyú Satusee nyəma napəli pa kōma Yesu kin. Satusee nyəma mpe pa tənayana si, sətāa kaa te na pá fe. Mpróyú pa pōsa Yesu si: ²⁸ Tacaa, Moisi suna-tvuv kuvōsūtō ke takəlasī taa si, yvlv í wēna neu, na yvlv inī í si na í yelev alv, na alv inī i feina-i na pəyaya, neu ká hō leelu inī na í hikina i taalv sōlv ke piya. ²⁹ Tōv, Yvlv nəghəlv na i newaa, paa kēna yvlv nyōñ naatosompəghəlaya. Mpróyú taalv kraya alv, ilena í si, i fei pəyaya. ³⁰ Tənaya naale nyəñ hōma leelu, haləna tooso nyəñ nāá hō tōtō. ³¹ Pa naatosompəghəlaya ŋke ka tēna ka səpaya, alv inī i ta hiki pa taa nəghəlv na pəyaya. ³² Pə waali kē alv inī i tēsa sərv. ³³ Tōv, pa tēna pa krayav-i mpv tō, sətāa fem wule pa taa aweyelev alv tv?

³⁴ Mpróyú Yesu cō-we si: Antulinya inē i taa cəneye apalaa kprakəyi alaa, na alaa nāá saaki apalaa. ³⁵ Ama apalaa na alaa mpa pa kē si paa te na pá fe na pá caya cele antulinya wei i kəñ tō i taa tō, akpayaev kaa weē tēna. ³⁶ Mpe inī paa tasəyi sərv tōtō, paa weē kē isv isətāa tillaa wēv tō. Pa fem mpv tō pa pəsa Iso piya kē. ³⁷ Moisi hulaa təkēlekele kē si sətāa ká te na pá fe. Pə tōv kē i yaa Tacaa si: Apələham na Isaaka na Yakərv pa Iso, kē timpri pə yōgōta hotiya tōm tō. ³⁸ Iso kē weesu yv nyəma nyəñ kē, i ta ke sətāa Iso. Iso inī i tōv kē pa tēna pa wēna weesin si pá lakī i təmlē.

³⁹ Tənaya Iso Tōm seyesēlaa taa napəli pa tōma si: Tacaa, n tu yōgōta teu kē.

⁴⁰ Pə taya pulv, pa taa nyi nti pá pōsī-i tō.

Isəna Mesii na Tafiti pa weē tō
(Matiyee 22:41-46; Maləki 12:35-37)

⁴¹ Mpróyú Yesu pōsa Iso Tōm seyesēlaa si: Isənaya pa tən mpv si Mesii ke Tafiti pəyaya ye? ⁴² Pəyelev Tafiti mayamaya ná ŋmaa i yontu takəlaya taa kē si:

Tacaa Iso heela ma Sōsō si,
caya ma kəñkəñ taa.

43 Haləna má kəna nyá kolontunaa
na í loosi nyá nəəhəe ke pa təə.

44 Təv, Tafiiti ná yaawa si Tacaa kəle, isənaɣa Mesii náá məli na í
ké Tafiiti pəyaya?

Isə Təm seɣesəlaa laakali lapənav
(*Matiyee 23:1-36; Maləki 12:38-40*)

45 Samaa təna təŋna Yesu təm nuu, ɪlena Yesu tə ɪ ifalaa si: 46 ɪ
lana Isə Təm seɣesəlaa mpe na laakali. Pa səəla tokonaa səsaa
suuu ké na pá cəəki. Pa caaki si pá seeki-wɛɣe kuyeeŋ taa ké. Yuta
nyəma təkotilena taa, teeli teeli təcəyalə ke pa pəkəɣi. Acima
taa, səsaa təcəyalə ke pa pəkəɣi na pá caki. 47 Mpe pa leekəɣəna
leelaa ke pə təna mpi pələ pa wəna tə. ɪlena pá suu Isə sələmuɣu
na pə tayali, si pə hólí si mpeɣe kupaama. Pə təə ké paa te na pá ná
katatəlaya.

21

Alv wei ɪ tv santiinaa naale tə
(*Maləki 12:41-44*)

1 Yesu kusa isə, ɪlena í na toŋtənaa tuyi pa kəhav ke Isə təsəele
səsəəle kəhaaŋ atakaanaa taa. 2 Na í ná tətəɣə alv leelu konyəntu
nəɣəlv, na í pətəɣi santiinaa naaleɣe pə taa təna. 3 Tənaɣa Yesu
təma si: Təm tampana təə ké ma heeliyi-mə. Mpi leelu konyəntu
ɪne ɪ tɔwa tə, pə kəla panə pa təna pa kətətum. 4 Pə taya pulv,
yəlaa ləlaa təna ná kpaɣa pa liyitee nna a kpisa yem təɣə na pá
haaki. Ama alv ɪne, paa na ɪ ké konyəntiya tə ɪ kpaɣa ɪ liyitee təna
na í tv. Pə ta kaasi-ɪ pulv si í yana paa təɣənaɣa maɣamaya.

Isə təsəele wakəlvɣv təm
(*Matiyee 24:1-2; Maləki 13:1-2*)

5 Mpyəy narpəli pa caɣaa na pá yəɣətəyi Isə təsəele təm si: Pəe
kupaana wəna pa lapəna Isə təsəele ke caŋəm tə na mpi mpi pa
haaki Isə ké tə taa tə, pə lapa na tə te teu ké. Tənaɣa Yesu heela
pəntənaa si: 6 Pə təna mpi í naa isəntə tə, kuyeeŋ ká kəə wei ɪ taa
pə kaa kaasi pələ lentə na tə təna lentə təə tə, paa tusi pə təna.

Mpi mpi pə lapv ká hólí si antulinya caa təm tə
(*Matiyee 24:3-14; Maləki 13:3-13*)

7 Mpyəy mpe ɪni pa pəəsa Yesu si: Pələe ké mpu ɪni pu la? Na
ŋmaatəle nteɣe pu hólí na tə nyəna si pə wəsa?

8 Tənaɣa Yesu si: ɪ la laakali, í taa yelee na nəɣəlv kəə na í tolisi-
mə. Mpi tə, pəyalə ká kəə na pá haa pa təyi ma hətə, si mpeɣele
Mesii, na pá təŋ si, pə wəsa ké. Ama í taa nuna-wə. 9 ɪ kəma na
í nu yoon na pə təna pə pəsuyv yem ké kpəntəlası tə pə təŋ, í taa
nyá. Tələ tə tənaɣa mpu, pə wəe si tə la na pəcəɣə. Ama waali ké
antulinya ná kəə na í təŋ.

¹⁰ Μῦθος Yesu tasa-weyε heeluγu si: Tetu katenja lenka ká yosona lenka nyóma, na kawulaya lenka ká kuli lenka tóo. ¹¹ Tetu ká sele pə kaa la nyənyə, nyəyəsı na yulokusəku ká lu tiiliwe tiiliwe. Kəkələ təma səyəntu nyəna na atəma səsəona ká luna isətaa na pə tii.

¹² Ama na pəcə tənε inı tə təna tə laki ilε, paa kra-me, na pá tu-meyε wahala səsə. Paa cεle-meyε Yuta nyóma təkotilenaa taa nyóma, na pele pá huuna-me. Paa tu-meyε saləkanaa, paa yaa-meyε nənyəsı ke awulaa səsaa na tetu təkəlaa pa kin ke ma tóo. ¹³ Ama təna weyε pu topili-meyε mpraan si í hólı ma təm tampana. ¹⁴ İ tayanı mə ti si, paa pu la isəna, í taa nəyəsı nti í ka huν na í lu tə na pə ta tata. ¹⁵ Pə taya pulu, ma mayamaya maa tasəna-meyε layatu ke təm nti í ká yəyətı na mə kolontunaa taa nəyəlν kaa na kucəcətu, pəyele pa kaa keε pa nyəntu tə. ¹⁶ Mə caanaa na mə toonaq na mə taalvnaa na mə newaa na mə nyóma na mə cewaa ka tu tona-meyε mə kolontunaa niη taa, hali paa ku mə taa payale. ¹⁷ Yəlaa təna taa ká kpana-meyε ma tóo. ¹⁸ Paa na mpv mə taa nəyəlν nyuyv kaa holi-i holuyu mayamaya. ¹⁹ İlε mu nyaya apalutu, pu ya mə nyəəη.

Yosalem yəkyv təm

(Matiyee 24:15-21; Maləki 13:14-19)

²⁰ Ye í kəma na í ná yoolaa kupaη tama Yosalem ke kotaya, í nyı si ı yəkyv wusaa kele waatu inı. ²¹ Mpυ inı tə, mpa pá we Yuta, pa se na pá kra pəşη. Na mpa pele pá we Yosalem taa, pá lu na pá hatəli. Na mpa pele pá we tawa taa, pá taa kpe. ²² Pə taya pulu, kyeyεη inı ı taa ké pu naası Yosalem nyóma ilena pəcə pə təna pə lá isu paa ηmaav Iso Təm taa tə. ²³ Ahusitonaa na asəη pa təm ká la waiyo ké waatu inı. Wahala ká tóo icate nté tə taa, yəlaa pane paa ná Iso páaná. ²⁴ Paa ku-we na layate, paa kra-weyε yomle ke piitimnaa təna taa. Ma ta nyı isənaa ke pu yelina Yosalem na pá pááləyı ı taa, haləna pele pa waatu kəə na í su tənya.

Yulv Pəyaya kənte

(Matiyee 24:29-31; Maləki 13:24-27)

²⁵ Pu hólı ηmaateε ke ilim na isətu na isətulvηası pə tóo. Lanwakəlle səsəle ká kra katenja təna, na nəyəsεε ká ku-weyε tenku na ı hola səsəona pə kəkəte səsəle tóo. ²⁶ Yəlaa ká huν mpi pu kəə antulinya təna taa tə pə təm, ilena səyəntu səsəəntu kra-we na pá si pa tuη tóo ké yem təkprətu. Pə taya pulu tóo, pu ciyiti isətənyv taa kəkələnaa. ²⁷ Waatu inəyı paa na Yulv Pəyaya má ma səηa isəηmuntuyv tóo, na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ²⁸ İ kəma na í na mpv inı pə suv lapu ilε, í kusı mə nyəəη na isə na í feesi təfuvv. Pə taya pulu, mə waasuyv caana kənte.

Fiki tyyv təm

(Matiyee 24:32-35; Maləki 13:28-31)

²⁹ Μρύγυ Yesu tōma-we si: I nyænna tūyυ ηku pa yaa si fiki tō na tuη lelēη na í na. ³⁰ Ye ι kōma na í suυ neγeτυyυ í nyēmá kpakpaa si hεεσυyυ talaa ké. ³¹ Mpy tōtōyō pə wεε, í kōma na í na mpy inu pə laki, í nyi kpakpaa si Iσō Kawulaya wōsaa. ³² Tampāna ke ma heeliyi-me, yēlaa mpa pa wευ isəntō tō pa kaa si pa tēna na pécó pə tēnaya mpy pə la. ³³ Iσōtōnyyυ na atε ká mukι yem. Ama ma kuyōyōtutu kaa saali paa pəcō.

I feη teu

³⁴ I la laakali, í taa yelee na tōtōyōle na solunyōole pə pəsi-me, na kaγana antulinya inε ι nyəntυ nəγəsee ky-me. Ye í paasəna mpy kuyaku ηku ku tuti-meγe. ³⁵ Pə kəη kuuu ke antulinya tēna taa yēlaa tēna tēmaa ké isυ pa petyyυ puluyυ tō. ³⁶ Pə tō tō í feη na í səlēməyi Iσō ké tam, na í hiki toma na í lu mpi pu kō tō pə taa, na í kōó í səη Yulu Pəyaya má ma isentaa.

³⁷ Yesu seγesaya Iσō tēseele taa ké ilim ilim na í mələyi Olifinaa pyyυ tōó ké taanaya taanaya na í suki. ³⁸ Yēlaa tēna pukaya Iσō tēseele taa ké tanəη tanəη tēhuluhulu na pá nukι ι waasu.

22

Yutaasi kəlēmətō tām

(Matiyee 26:1-5; Maləki 14:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tō pa acima wena pa yaa si Teeυ acima tō a wōsaa. ² Μρύγυ kətēlaa səsaa na Iσō Təm seγesēlaa pa tēηna mayasuyυ ke isəna paa la na pá ky Yesu tō. Ama pa səyōmāyaaana samaa ké.

Yutaasi sōəlv puwa si ι tūyi Yesu ké nyuyyυ nyəma niη taa

(Matiyee 26:14-16; Maləki 14:10-11)

³ Μρύγυ Satanι suυ Yutaasi Iσəkaleeu pa naanūwa na naale taa lelv taa. ⁴ Ilena í polo na í na kətēlaa səsaa, na Iσō tēseele səsōole tanlaa taa səsaa pá seγesi isəna ι ká la na í tυ Yesu ké pa niη taa tō na pá su. ⁵ Tēnaya pele pa lanη hεewa səsəm. Ilena pá tō si paa ha-ι liyitee. ⁶ Ilena Yutaasi tisi, na í suυ peekuyyυ ke kuyaku kupaηky ηku ky taa ι ká tυ Yesu ké pa niη taa na samaa ta nyi tō.

Teeυ acima kutōyōyυ tayanuyyυ

(Matiyee 26:17-25; Maləki 14:12-21; Yohaani 13:21-30)

⁷ Potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tō pa acima kuyaku ηku ky wule pa kyη Teeυ acima iwεesi tō ky talaa. ⁸ Μρύγυ Yesu kusa Piyee na Yohaani si: I polo í tēsəyi-tuyyυ Teeυ acima tōyōnaya.

⁹ Tēnaya Piyee pa pōōsa-ι si: Leye n caa si tē təsi-ke?

¹⁰ Ilena Yesu cō-we si: Iι naa, í ká kōó isυ í suυ icate tō, í ká sulina apalv nəyōlv na í səyēla lvm na həyaya. I tēη-ι na í suυ tēyaya ηka ka taa ι ká suυ tō. ¹¹ Ilena í pōōsi tēyaya tυ si: Tacaa si, kutuluyyυ ηku ky taa ké í na ι ifalaa paa caya na pá tōyō Teeυ acima kutōyōyυ?

¹² Apalv inı ı ká hólı-meyge ate na iso kutuluyı taa ké nan səsəv nakvləyi isətaa, ŋku kv taa we wontu nti í ká lana tə. Kv taa tənaya í ká təsi pə təna.

¹³ Mprúy Piyee pa polaa na pá mayana teitei isu Yesu ka heela-we tə. Na pá təsi Teev acima kvtəyov ke təna.

Tacaa səm təsvyv

(Matiyee 26:26-30; Maləki 14:22-26; Kələntı I 11:23-25)

¹⁴ Teev acima waatv talaa, ilena Yesu na ı tillaa pá caya təyov.

¹⁵ Ilena í heeli-we sı: Isəna ma nyula teu sı má na-me tə təyov Teev acima təyənaya na pəcə má svv ma kvnyəntəyole taa tə pə we səyəntv. ¹⁶ Pə taya pulv təv, tampana ke ma heeliyi-me sı ma kaa tasa-yege təyov haləna pə kəv pə hólı ı təyov tampana ke Iso Kawulaya taa na pəcə.

¹⁷ Mprúy Yesu kraya svlvv na kərv, na í see Iso ké í na təmlə na í tə sı: I mv-wı na í nyəv mə təna. ¹⁸ Pə taya pulv, ma heeliyi-me sı pə krayav pənente tə ma kaa tasa svlvv nyəv haləna Iso kəv na í təyov ı Kawulaya na pəcə.

¹⁹ Pə waalı ké Yesu kraya potopoto na í see Iso ké í na təmlə, ilena í faya-ı na í cele-we na í tə sı: Potopoto inə ı kəna ma tənyov ŋku pə ha mə təv tə. Mprúy í ká lakı na í təsvəyi ma təv.

²⁰ Pa təma təyov ilena Yesu kraya kərv ke mpv tətə na í tə sı: Kərv inə ı kəna Iso nəyov pəelvyv kofam yoo, na ma caləm mpi pə kpəma mə təv tə mpi pə hvləna pə tampana.

²¹ I nyı teu sı wei ı təyov-m kolontunaa niŋ taa tə ı we cəne, na ma na-ı tə təkəna. ²² Tampana təv Yvlv Pəyaya má maa tēe ké isu Iso ká svv tə. Ama wei ı təyov-m kolontunaa niŋ taa tə ı təm we waiyo.

²³ Tənaya Yesu ifalaa svv təmaya pəsvyv sı: Ile tá taa awe ká lana ntəye mpv?

Səsəvntv təv həm

²⁴ Mprúy Yesu ifalaa svv həm ke pa taa pa tike sı pa naa wei paa nyənəyi səsə tə. ²⁵ Tənyale Yesu sı: Piitimnaa avulaa səsaa ŋmakələyi pa yəlaa ké. Na mpa pa ké tontvnaa tə, pəle pa caa pá cuyusiyi-wege ta caa ta caa ké. ²⁶ Ama me ile pə taa wee mprúy mə kiŋ. Mə taa səsə í pəsi ı təyi mə səkpəlu, na wei ı ké wulav tə, í pəsi ı təyi təmlə latv. ²⁷ Kv təyov latv na wei pa lakı-kv tə, awe kələna? Pə taya wei pa lakı-kv tə. Anha, mpv inəyi na má, ma we mə hekv ké isu kv təyov latv. ²⁸ Me mə təkə mə təyi teu na í ta kisi-m ma wahalanaa taa. ²⁹ Pə təv ké ma təyi-meyge kawulaya isu ma Caa ná təyov ma tə. ³⁰ Má na-me tu təkəna na tə nyəvki ma kawulaya taa, na í ká caya kumlee təv na í hvəkəna lseyeli kpeka naanvwa na naale.

Siməŋ kpəsvyv təm kpaalvyv

(Matiyee 26:31-35; Maləki 14:27-31; Yohaani 13:36-38)

³¹ Μρύγύ Yesu tōma si: Simōη Simōη Simōη, ke ηκραηη. Satanī sālēma nōγo na pē ha-i si i paγalēγi mē tēna isu pa paγalēγo tōγnaya pee na pā lāsēγi lōtō tō. ³² Ama ma sālēma Isō kē nyā tō si pē taa kōo na nī yele Isō kē nyā taa tēmmau. Nyaa kōma na nī layasi ile nyaa sōosi nyā taapalaa ke apalutō.

³³ Tēnaya Piyēe tōma Yesu si: Tacaā, ma tēma ma tēγi tōkuyō kē, paa salēka pā tēki ma na-η, na paa sēm ma na-η tu sēna.

³⁴ Μρύγύ Yesu cō Piyēe si: Piyēe, ma heeliγi-η tēfoo si mpi pu takī kampaaou kou ke saηa tō, n tēma tēm toosoγo kpeesuyō si n ta nyi-m kē n ta nyi-m.

Liyitee na layate pō tōkuyō tēm

³⁵ Pālē pō waali kē Yesu pōosa i ifalaa si: Maa tiluyō-me na i tēe mpv tēγalēγali, liγitee fēi, huluγu fēi, ηtankpate fēi tō, i laηa pulōpō cēcaka na? Pa cō-i si: Aai tē ta la-η pulō.

³⁶ Μρύγύ Yesu tōma i ifalaa si: Tōv, pōnente wei i wēna liyitee, pōntō i tōki i tōo, na wei i wēna huluγu i tōki-ku, na wei i fēina layate, pōntō i pēeti i toko na i yana. ³⁷ Ma heeliγi-me tēfoo si, nti pa ηmaa Isō Tēm taa si: Asayaa taa kē pa tu-i tō, pō wēe kē si pē la mryōγō ma nyuyō taa. Na nti ηmaatō taa γōγota mryōγō ma tō tō tu la teitei kē.

³⁸ Tēnaya Yesu ifalaa tōma si: Tacaā, layalēe ntō cōneye naale. Ilena Yesu cō-we si: Aai, i yele tālē.

*Yesu sālēmuyō ke Olifinaa puyō tōo
(Matiyee 26:36-46; Malēki 14:32-42)*

³⁹ Μρύγύ Yesu kulaa na i lu, na i polo Olifinaa puyō tōo, isu i tu lakuyō tō, ilena i ifalaa tēη i waali. ⁴⁰ Pa talaa ilena Yesu tō-we si: I sālēmāγi Isō na pē taa kōo na i hoti mayasuyō taa.

⁴¹ Tēnaya Yesu yela-we na i hatēli pōcō isu yulō i lōγo pālē tu tala timpi tō, ilena i luη akula, na i sālēmi Isō si: ⁴² Hai, ma Caa, ye n nōkaa, kōoli wahala sōsō inēγe ma nyuyō taa. Ile paa na mpv la mpi n nōkaa tō, yele ma kōnōkēm.

[⁴³ Tēnaya isōtaa tillu nōγōlō i lu Yesu tōo, na i sōosi-i apalutō.

⁴⁴ Μρύγύ laηwakēlle sōsōale kra Yesu, ilena i seesi isōlē tēkanηkan na Isō sālēmuyō. Na haηaya lukaya isu calēm na kā tosiγi atē.]

⁴⁵ Yesu tēma Isō sālēmuyō, ilena i kulī na i mēli i ifalaa cōlō na i mayana isōnyēηlē kra pēle na halī pā caη pa too. ⁴⁶ Μρύγύ i pōosa-we si: Suwēγelē i tookuyō mpv tō? I kulī, i sālēmāγi Isō, pē taa kōo na i hoti mayasuyō taa.

Yesu kpav

(Matiyee 26:47-56; Malēki 14:43-50; Yohaani 18:3-11)

⁴⁷ Yesu tēηna mryōγō γōγotuyō, ile yēlaa samaa tapayale, na ifalaa naanōwa na naale taa lēlv Yutaasi tēna-weγe nōγo na i kōna-we. Μρύγύ i krētēna Yesu si i kpekēγōna-i. ⁴⁸ Tēnaya Yesu

ῥῶσα-ι si: Yutaasi, κρεκῆναν κε η̄ η̄λυῶνα kolontunaa si pá kra
 ὕλο Πῶγα μά na?

49 Μπα pa we Yesu τῶ τῶ, pa ná mpi pə caa lapu τῶ, ῑlena pá
 ῥῶσι-ι si: Tacaα tə yoona ta layalee ke?

50 Τῆναγa Yesu τῶ nyóma mpe pa taa lelu loma kətulu səsə
 təmlə tṷ ntəṵṵ η̄kraṅṅu na í kəṵli təfen. 51 Ῑlena Yesu τῶ-we si: Ῑ
 yele mpv pə mayanaa.

Μῦρῶγῶ Yesu tokina yulu ῑni ῑ η̄kraṅṅu, ῑlena kv məli isu kv wəv
 τῶ. 52 Pə waali ké Yesu ῥῶσα kətəlaa səsaa na Ῑsə təsēele tanlaa
 taa səsaa na Yuta nyóma taa nyṅṅu nyóma nyṅṅu nyóma mpa pa
 kəma-ῑ krau τῶ si: Ῑ kəṅ na í nəki na í kraγa layalee na kratəṅ τῶ,
 maya η̄mulv isayau ke? 53 Μά na-me tu wenna Ῑsə təsēele taa ké
 kvyeṅ təna na í tá pəeki si í kra-m. Ama mə na ahoο səkpetuṅṅu
 tē asayaa səsaa mə waatu tapəna saṅa.

Piyee κpeesuṅṅu

(*Matiyee 26:57-58,69-75; Maləki 14:53-54,66-72; Yohaani 18:12-18,25-27*)

54 Μῦρῶγῶ pa kra Yesu na pá pona kətulu səsə təyaga, na Piyee
 təyaga ῑ waali ké táaləṁ τῶ. 55 Paa tayana kəkə ke taya hekv taa.
 Τῆναγa Piyee polaa na í sətı mpa pa pamna kəkə η̄ke τῶ pa hekv
 taa. 56 Təmlə tṷ alvnyəṅ nəṅṅv ῑ na-ῑ kəkə kpeeṅa na í caγaa, ῑlena
 í nyəni-ῑ təpəṅṅ na í τῶ si: Ῑ na apalu ῑneye.

57 Τῆναγa Piyee κpeesaa si: Alv nyá, aai, ma ta nyəni-ῑ yoo.

58 Pə lapa layasaya ke pəcə, ῑlena nəṅṅv tətə náá na Piyee, na í
 τῶ si: Pa taa wəγele na nyá tətə. Ama Piyee cə apalu ῑni si: Pə taya
 ma.

59 Pə tasa layasaya ke lapu, ῑlena nəṅṅv tətə náá sēsı isəle si:
 Tampana τῶ, apalu ῑne na Yesu ké. Pə taya pulv τῶ, ῑ ké Kalilee
 tṷ ké.

60 Τῆναγa Piyee cəwa si: Nti apalu nyá η̄ yəṅtəṅı tῶ ma ta nyı-tı.

Ῑ nəṅṅ ta tu tiita atē ῑle kampaav koο krakraa ῑnəṅəle. 61 Τῆναγa
 Tacaα pəsaa na í yaγa Piyee ke isəle. Ῑlena Piyee təsı nti Tacaα
 ka yəṅtə-ῑ tῶ tῶ τῶ si: Mpi pu takı kampaav koou ke saṅa tῶ η̄
 tema təm toosoγo κpeesuṅṅu si η̄ ta nyı-m ké η̄ ta nyı-m. 62 Μῦρῶγῶ
 ῑ tukaa na í lu, ῑlena í wii isu ῑ səki ῑ səki.

Yesu tṷv na ῑ mapv

(*Matiyee 26:67-68; Maləki 14:65*)

63 Yəlaa mpa pa tanja Yesu τῶ, pa paakayana-ῑ, na pá maki-ῑ.

64 Pa taka ῑ isentəṵ ké na pá tanı-ῑ si: Kpeγe, awe mapəna-η̄?

65 Pa yəṅtə-ῑ təmnaa təmnaa kvwəwutu ke paγale tətə.

Yesu ponav ke kotuṅṅu səsəṵv

(*Matiyee 26:59-66; Maləki 14:55-64; Yohaani 18:19-24*)

66 Kv fema, ῑlena Yuta nyṅṅu nyóma nyṅṅu nyóma na kətəlaa
 səsaa na Ῑsə Təm sēγesəlaa pá koti pa təma. Μῦρῶγῶ pa pona Yesu

ké pa kotuyu səsəəu taa. ⁶⁷ Na pá pəəsı-ı sı: N ké Mesii? Cə-tu na tə ɲı.

Ḿpóyó Yesu cə Yuta nyuyv nyóma sı: Ma heeliyi-meɣe na u tisiyina-m. ⁶⁸ Ye ma pəəsə-meɣe kypəəsutu nti, u cəə-m natəli. ⁶⁹ Ama pə kpaɣəv pənente tə, Yulv Pəyaya má maə caɣə Iso toŋ təna tv kəŋkəŋ taa.

⁷⁰ Tənaɣə Yuta nyuyv nyóma təna pəsənaə sı: Ye mpv n ké Iso Pəyaya ntə?

Ḿpóyó Yesu cə-we sı: Tə maɣamaɣə tə lunna mə nəəsı taa, ma ké Iso Pəyaya ké.

⁷¹ Tənaɣə Yuta nyuyv nyóma təma sı: Tə luna ı nəɣə na tá maɣamaɣə tə nu ile, tə tasəɣı aseeta nyóma ke pɛkəyuv sı tə lepe?

23

Yesu ponav ke Pilati

(*Matiyee 27:1-2,11-14; Maləki 15:1-5; Yohaani 18:28-38*)

¹ Tənaɣə kotilaa təna kulaa na pá pona-ı Pilati isentaə. ² Ḿpóyó pa suv-ı təm toyv ke təna sı: Tə maɣana apalv inɛ ı tusəɣı tá yəlaə sı pá taa fehi Lom wulav səsə ke lampuunaə. Haləna í təŋ sı inəɣəle wulav səsə Kilisiti.

³ Ḿpóyó Pilati pəəsə Yesu sı: Nyayale Yuta nyóma wulav səsə inəɣı?

İlena Yesu cə Pilati sı: Ntəɣəle n yəɣəta mpv.

⁴ Ḿpóyó Pilati heela kətəlaə səsəə na samaə sı: Maə naə apalv inɛ ı kwakələtv se.

⁵ Ama kətəlaə səsəə na seəsə isəle sı: I seɣesəɣı yəlaə ké sı pá kisi tetv səsəə. Hatoo Kalilee ke ı caala-tı, na í cəə Yuta tetv təna, halı nəəñəə kələ ı tala cəne.

Yesu ponav ke Heləti

⁶ Pilati nu kətəlaə səsəə təm nti, ilena í pəəsı sı: Apalv inı Kalilee tv ke?

⁷ Pilati kəma na í cəkəna sı Yesu ké Heləti ifalv ilena í tə sı: I pona-ı Heləti. Pə pamna ílé ı ka we Yosalem ke kuyeyɛŋ inı ı taa tətə. ⁸ Heləti ná Yesu ilena ı lanle hulumı səsəm. Pə taɣə pəlv, ı ka nu ı təm, ilena í nyuli hatoo ləŋ sı í na-ı. Na ı teelayaa sı ı ká lapı-ı piti təmlɛ natəli na í ná. ⁹ Na í pəəsə-ı təmnaə paɣale. Ama Yesu ta cə-ı paa kuləmvəv. ¹⁰ Kətəlaə səsəə na Iso Təm seɣesəlaə naə we təna na pələ pá suuki-ı isayətv na isəle kuvsemlɛ. ¹¹ Heləti na ı yoolaa pa wonaɣə Yesu ké na pá lakı-ı nyan ke səsəm. Ḿpóyó pa suu Yesu ke kacəka toko səsə nəɣəlv, ilena pá məŋna-ı Pilati kiŋ. ¹² Kuyaku ŋkv kv maɣamaɣə ke Heləti na Pilati pa ciikaa. Pəyele paa wena təma na kolonə ké.

Sı pá kv Yesu ké pá kv-ı

(*Matiyee 27:15-26; Maləki 15:6-15; Yohaani 18:39-19:16*)

¹³ Μρύγυ Pilati kota kətəlaa səsaa na ıcate nyɔɔy nyəma na samaa, ¹⁴ na ı tə-we si: ı kəna-m apalu ıne si ı tolisiyi yəlaa. Təv, ıle ma pəsaa-ı təmnaa ke mə ısentaa. Ama ma ta na kawalası nsi ı tu-ı tə si taa nakələyi ı kin. ¹⁵ Heləti mayamaya nά tά na ısayatu ke Yesu kin tətə, pə tətə kέ ı tayana-tuyu-ı məhnav. Apalu ıne ı ta wakəli pulv mpi pə nəɣəsəna pά ku-ı pə tətə tə. ¹⁶ ıle ma yele na pά marı-ı akpatεε ılena ı tεε.

[¹⁷ Paa Tεευ acima wena a tətə pə wεε si Pilati ı tulu-wεyε saləka tu nəɣələyυ.]

¹⁸ Μρύγυ pa təna pa kpentaa na pά koo si: Yele pά ku ıne ıni, na ń tulu-tuyυ Palapaasi.

¹⁹ Yulokole təm na yoou nakuli ku lapəna ıcate taa na pά təkı Palapaasi. ²⁰ Pilati səla teu si ı yeki Yesu, ılena ı tasəna- wεyε yəɣətənav. ²¹ Ama pele pa mapa kapusi si: Kami-ı səm tesika tətə, kami-ı səm tesika tətə.

²² Μρύγυ Pilati tasa-wεyε yəɣətənav ke təm tooso nyəm si: ıle ısayatu ntiyi ı lapa? Ma ta na nti tətə tətə paa ku-ı tə. ıle ma yele na pά marı-ı akpatεε ılena ı tεε.

²³ Ama pa tasa kiisuyu na toη na ısəle kuseemle si paa kami-ı tesika tətə. Haləna pa kakiisasi nsi si nu Pilati. ²⁴ Tənaγa Pilati təma si: ı la ısəna ı caa tətə. ²⁵ ılena ı tulu-wεyε wei paa təkı yulokole na yoou tətə na pa təηaya si pά yele-ı tə, na ı cεle-wεyε Yesu si pά lana-ı nti pa səlaa tə.

Yesu kam

(*Matiyee 27:32-44; Maləki 15:21-32; Yoħaanı 19:17-27*)

²⁶ Pa tεekayana Yesu ıle pə pamna Silεeni tu wei pa yaa si Siməη tə ı luna taale nté na pά suli-ı, na pά kpa-ı na pά suki-ı Yesu tesika si ı təηna ı waalı.

²⁷ Yəlaa samaa tuutuuma təηaya ı waalı na alaa tətə, na pele pά kpa pa lanja na pά wiiki ı tətə. ²⁸ Μρύγυ Yesu pəsəna alaa mpe pa tətə na ı tə-we si: Hai Yosalem alaa mε, ı taa wii-m. Ama ı wii mə na mə piya. ²⁹ Pə taya pulv, kuyεεη wεε ı kά kətə wei ı taa paa tə si: Nyuleleη nyəma nté kaalvası, mpa pa ta tu məli məlvuyυ mayamaya yaa, mpa pa həla pə ta muvi tətə. ³⁰ Waatu ıneyi paa wiikina pəsəη si: ı nyəkı-tv. Na paa tətə pulası si: ı takı-tv. ³¹ Pa ta kpisi talεε, kacəηfana tawvı na?

³² Μρύγυ pa kpeηna yəlaa asayaa ke naale tətə si pa kuγı pά na Yesu. ³³ Pa kəma pa tala timpı pa yaa si Nyυmpəyolaya tə, ılena pά kά Yesu kέ səm tesika tətə kέ təna, na pά kά asayaa mpe tətəɣə tesikası tətə, ləlv ke ı ntəɣəη tətə, ləlv ke ı mpətəη tətə. ³⁴ Μρύγυ Yesu si: Taca, taa nyəmı pa ısayatu, pa ta nyı nti pa laki tə.

ılena pά tə tεtε kέ ı wontu tətə na pά tala-tı. ³⁵ Yəlaa samaa səηa təna na pά nyənəyi. Yuta nyɔɔy nyəma wəηaya-ı na pά təη si: Ye

tampana i ké Mesii wei Iso lāsaa tō í ya i ti nyuɣu, isu i ka yapu lēlaa tō ilē.

³⁶ Yoolaa ná wonɣaɣa-i tōtō na pá pona-i lom konyəhəm napəli, ³⁷ na pá tən-i si: Ye n ké Yuta nyéma Wulau səsə, waasɪ nyá təyi nyá mayamaya.

³⁸ Paa ŋmaawa na pá pusi i nyuɣu tōo si: Yuta nyéma Wulau səsə ntō.

³⁹ Asayaa mpa pa kama tesika tōo tō pa taa lēlv ná tū-i si: Isu si Mesii kēle nyá yaa? Ya nyá ti nyuɣu na ŋ krentəna tá na ŋ ya tōtō.

⁴⁰ Ama lēlv ná kaləna ilé si: Saləka kuləm inəyi pa tū nyá, ilē pepe tōo ké nn see Iso? ⁴¹ Pa tūyū taya saləka inē tō pə kēsaa ké. Ta kulaputv feləyənə-tv. Ama inē ilé, i ta la kawalaya nakəli.

⁴² Ulena í tō Yesu si: Yesu n kəŋ ŋ kəo nyá kawulaya təyūv tō tōo si ma tōo.

⁴³ Mprúyú Yesu cə-i si: Təm tampana ke ma heeliyi-ŋ, saŋa wole tənē tə mayamaya má na-ŋ tu svv aləsanna.

Yesu hēev

(*Matiyee 27:45-56; Maləki 15:33-41; Yohaani 19:28-30*)

⁴⁴ Tənaɣa pə mēla yuɣu isu ahoov, pəyele pu we isu ilim sikuɣu taka ké. Mprúyú səkrətuyv nyala icate tōo, haləna pə tala ilim huuv waatv. ⁴⁵ Puvvūv ŋku ku kaya Iso təsēle səsəle taa tō kule ku kēsəna kv hēkv taa na kv faya huŋ naale ke yem. ⁴⁶ Ulena Yesu kiisina nəyə səsəyɣa si: Ma Caa, kpaɣa-m. I tēma mprúyú yəyətuyv ulena í hēe. ⁴⁷ Lom yoolaa nyuɣu tū ná pə tənə mpi pə lapa mpv tō, ulena í sa Iso na í tō si: Tampana tōo, yulv inē i ka ké yulvpaŋ ké.

⁴⁸ Samaa wei i tənə i kəma nyənuyv tō i ná pə tənə mpi pə lapa mpv tō, ulena pá kpa pa laŋa na pá məli krente. ⁴⁹ Yesu cewaa tənə, na alaa mpa pa tənɣaɣa-i hatoo Kalilee tō pa səŋa táálərn tōo na pá nyənəyi mpi pə laki tō.

Yesu pim

(*Matiyee 27:57-61; Maləki 15:42-47; Yohaani 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Yuta icate Alimatee apalv nəyəluyv pa yaakaya Yosēfv. Apalv inē i ké yulvpaŋ na í tənəyi tampana na i kenɣana Iso Kawulaya tōo. Mpe pa kotayana kotuyv səsəov ŋku. Ama i taapalaa kotuyv nyéma lēlaa tū nti tə pələ na pá la tō tə ta maya-i.

⁵² Mprúyú i kulaa na í polo Pilati kiŋ na í sələmi-i si i kpaɣəyi sətū.

⁵³ Ulena í polo na í tisi sətū ke tesika tōo na í caa kponkponu ton nyəntv pŋkahulvŋa na í takv-i, na í pimi-i pələav ŋku paa hula kvkpaŋuyv taa na pa ta pinta nəyəl v tō kv taa. ⁵⁴ Aləsima wule nté pə tənə pə həla mpv, na kuyaku kuhēsuyv caaki caaluyv.

⁵⁵ Alaa mpa pa tənɣaɣa Yesu ké hatoo Kalilee tō pá na Yosēfv pa poləna. Pa wiila pələav taa na pá ná isəna pa husa sətū tō. ⁵⁶ Ulena pá kpe na pá tayani nimnaa na tulaalvnaa mpa paa sayali sətū tō.

Ama pa hēesa kuyaku kuhēsuyv wule isu kusəsutv taa wēv tō.

24

*Yesu fem**(Matiyee 28:1-10; Maləki 16:1-8; Yohaani 20:1-10)*

¹ M̄p̄óyó alaa taa tev ke cimaasi tanan̄ tee na pá kul̄i na pá polo p̄elaav t̄o, na pá t̄oka pa nim s̄oos̄on̄ nȳəm mpi paa tayanaa t̄o. ² M̄p̄óyó pa mayana p̄ə kula p̄elaav p̄əle ke p̄elaav n̄əȳo na p̄ə pilimi-te na p̄ə pona poolun̄. ³ T̄ənaya pa s̄uv̄ p̄elaav taa, ama pa ta mayana Taca Yesu. ⁴ Pa wee na pa t̄əh̄na p̄ə t̄əm mayas̄uȳu, il̄e apalaa nap̄ələyi naale lu pa t̄o kele na pá suu wontu na t̄e tee k̄ək̄ə t̄ənȳən̄ənȳən̄i. ⁵ S̄əȳənt̄u kra alaa na pá ká pa nȳōon̄ na at̄e. Ilena ȳəlaa m̄p̄e pá t̄o-we si: Weesuȳu tv̄ ke m̄ə p̄eek̄əyi s̄ətaa h̄ek̄v̄ na? ⁶ I fei c̄əne, i fema. I t̄á t̄oosi nti i ka heela-m̄eȳe i ka wev̄ Kalilee t̄o si: ⁷ P̄ə wee k̄é si pá tv̄ Yul̄v̄ P̄əȳaya ke asayaa nin̄ taa, na pá ka-keye tesika t̄o, il̄e kaa fe p̄ə wee tooso wule.

⁸ T̄ənaya pa t̄oosa Yesu k̄uȳəȳətv̄tv̄ nti. ⁹ Alaa luna p̄elaav t̄o, il̄ena pá kp̄aya p̄ə t̄ənaya mp̄v̄ na pá keesi Yesu ifalaa naan̄v̄wa na kul̄vm̄ na lel̄aa t̄əna. ¹⁰ Alaa m̄p̄eȳele Mak̄ətala Mal̄i na Saani na Saaki too Mal̄i. Pa na lel̄aa k̄é, na t̄əm kul̄v̄mt̄v̄ nt̄əyi p̄ele pa tasa tillaa ke heeluȳu. ¹¹ Ama tillaa ná h̄v̄v̄k̄aya si t̄əm nti alaa heela-we t̄o t̄ə luna-weye yem k̄é, pa ta m̄v̄-we na-ti. ¹² Paa na mp̄v̄ Piyee kul̄aa na í kp̄aya asewa na í polo p̄elaav t̄o. I talaa il̄ena í lun̄ na í wiili na í mayana k̄ron̄k̄p̄ontu ton̄ nȳənt̄v̄ p̄v̄h̄kahul̄v̄h̄na saalas̄i tike. P̄ə waal̄i k̄é i kul̄aa na í m̄əli i t̄e na piti kra-i s̄əs̄əm ke nti t̄ə lap̄a mp̄v̄ t̄o t̄ə t̄o.

*Yesu na tillaa naale pa t̄əm**(Maləki 16:12-13)*

¹³ Wul̄e nt̄é t̄ə mayamaya ke Yesu na tillaa taa naale nap̄əli ná kul̄aa na pá puki icate nte pa yaa si Imayusi t̄o. Icate nt̄é na Yosalem p̄ə poolun̄ n̄əȳəs̄əna kilom̄eet̄əl̄ənaa naan̄v̄wa na kul̄vm̄. ¹⁴ Mpi p̄ə t̄əna p̄ə h̄əlaa t̄o p̄ə faaci ke pa lakaya. ¹⁵ Pa t̄əh̄na ȳəȳətv̄ȳu na pá mayas̄əyi-ti il̄e Yesu mayamaya hika-weyele, na í na-we pá t̄əh̄. ¹⁶ Pa na-i, il̄e p̄ə ta c̄e pa isent̄ə k̄é si pá nȳəmi-i. ¹⁷ T̄ənaya Yesu p̄əosa-we si: I t̄əh̄ il̄e t̄əm ntiyi í mayas̄əyi mp̄v̄?

M̄p̄óyó pa s̄əh̄aa na pa lan̄a wak̄əla t̄ənan̄han̄. ¹⁸ T̄ənaya pa taa lel̄v̄ wei pa yaa si K̄əleupaasi t̄o i t̄əma-i si: P̄ə p̄əv̄ Yosalem in̄e i t̄əna t̄o, nȳá tike nȳá ta nuna nteye k̄ək̄əl̄ənaa m̄pa pa h̄əla k̄uȳeēn̄ in̄e i taa t̄o? ¹⁹ M̄p̄óyó i p̄əosa-we si: K̄ək̄əl̄ənaa m̄pa ye?

Ilena t̄əh̄laa naale c̄ə Yesu si: Mpi p̄ə mayana Nasalet̄i Yesu wei i k̄é Is̄ə k̄uȳəȳətv̄tv̄ tel̄əs̄ul̄v̄ s̄əs̄ə t̄o. P̄əc̄ó i ka p̄əsa t̄əma s̄əs̄əna lap̄v̄ na s̄eȳes̄uȳu ke p̄ə tu fei, hal̄əna Is̄ə mayamaya nȳəna-i s̄əs̄ə na ȳəlaa t̄əna t̄ət̄o. ²⁰ Ta k̄ət̄əlaa s̄əsa, na t̄á nȳəȳv̄ nȳəma pa kp̄ana-i na pá kv̄-i, na s̄əm tesika t̄o k̄é pa kama-i. ²¹ T̄á t̄eelayaa si in̄i i k̄á yana nteye l̄seȳeli nȳəȳv̄. T̄əv̄ san̄a taa wee tooso k̄əl̄o, p̄ə t̄ənaya

mpu pə həlvu tə. ²² Pəle pə paasi tá taa alaa napəli pa tu-tuɣu piti taa. Pa taa tɛv na pá polo pəlaav tə. ²³ Ama pa ta mayana sətɔ. Pa məlaa ɫena pá heeli-tu si: Isətaa tillu lu tá tə, na ɪ heela-tu si ɪ fema. ²⁴ Tá taa lɛlaa ná pola pəlaav tə na isəna mpi alaa keesaa tə, m̄púyú pa mayanaa tətɛɛɛɛɛɛ. Ama ɪ mayamaya ke pa ta ná.

²⁵ Tənya Yesu təma-wɛ si: ɪ ké layatu feinaa ké. Pepe tə ké ɪ muɣi ləɲ ke nti Isə kuyəɣətutu teləsəlaa ka kpaalaa tə ye? ²⁶ Pu wɛɛ si Mesii ká təɣə kɔnyəɲ ke m̄púyú na pə́cɔ pá tu-ɪ teeli mɛɛ.

²⁷ M̄púyú ɪ kpaɣa Isə Təm takəlaya taa təm na ɪ sɛɣɛsɪ-wɛɣɛ timpi pa yəɣətɔ ɪ təm tə. Moisi takəlasɪ ke ɪ caalənaa na ɪ kɛntɪ na ɪ tuɣətəna Isə kuyəɣətutu teləsəlaa təna nyəɲsɪ taa.

²⁸ Pa kəma na pá tala ɪcətɛ nte pa pukaya tə, ɫena Yesu la isu ɪ tɛɛkɪ təna tə. ²⁹ Ama pa kpa-ɪ si: Tá na-ɲ tə sɔv, nn naa taanaya taanaa, na pə́ caa yuɣu.

M̄púyú Yesu caɣaa na ɪ na-wɛ pá təɲ taanaya. ³⁰ ɪ na-wɛ pa caɣaa na pá təkɪ, ɫena ɪ kpaɣa potopoto na ɪ sɛɛ Isə ké ɪ na təmle, ɫena ɪ faɣa-ɪ na ɪ cɛɛ-wɛ. ³¹ Tənya pə cɛpa pa isɛntə na pá nyəmɪ-ɪ. M̄púyú ɪ mɔka yem ké pa heku taa təna. ³² Tənya pa təma təma si: Anhaa, pəttooli, tə yəɣətaya na ɪ sɛɣɛsəɣɪ-tuɣu Isə Təm ke mpaav taa tə pə sɔv-tuɣu teu təkəɲkəɲ na?

³³ Tənya təɲlaa naale ɪnɪ ɪ kɔla kpaɣaa na pá məli Yosalem. ɫena pá mayana pa naanɔwa na kulɔm ɪnɪ na pa taapalaa pa kotaa, ³⁴ na pá təɲ si: Tampana tə Tacaa fema. Siməɲ na-ɪ.

³⁵ M̄púyú mpe pa mayamaya pa keesaa-wɛɣɛ mpi pə lapə-wɛɣɛ mpaav taa tə, na isəna pa nyəmna Yesu ké potopoto təfayale tə.

Yesu ifalaa tə luv

(Matiyee 28:16-20; Maləki 16:14-18; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmle 1:6-8)

³⁶ Pa təɲna m̄púyú yəɣətɔɣu, ɫena Yesu mayamaya lu pa heku taa na ɪ tə-wɛ si: Isə ɪ heesɪ lanɲa.

³⁷ Tənya səɣəntu kpa-wɛ na pá tənəɲ paaki. Pə taya pulu, paa nyəmaya si asənaalu ké. ³⁸ Tənya Yesu təma-wɛ si: Pepe tə ké mə pɔntu kɛɛtəɣɪ mpu? Na pepe tə ké ɪ lakɪ sika ke m̄púyú mə taa? ³⁹ ɪ nyəmɪ ma niɲ na ma nəəhɛɛ na ɪ ná, maya te. ɪ takɪ-m na ɪ ná. Ma wɛna tənɔɣu na mɔwa, ma fei isu mpi pə naa yem tə.

⁴⁰ Yesu yəɣətɔ mpu, ɫena ɪ húlɪ-wɛɣɛ ɪ niɲ na ɪ nəəhɛɛ. ⁴¹ Lanɲhulɔmlɛ na piti wei ɪ kpa-wɛ tə pə katatəlaya tə pa ta pəsi na pá mu-ti. Tənya ɪ pə́sə-wɛ si: ɪ wɛna təɣəɲaya nakəɫəɣɪ cəne?

⁴² M̄púyú pa kəna-ɪ tinte kɔwəpəle tilimle, ⁴³ na ɪ mu na ɪ təɣə pa isɛntaa. ⁴⁴ Pə waalɪ ké ɪ təma si: Ntəɣɪ maa heela-mɛɣɛ waatu wei ma na-mɛ tu wɛɛ tə si, ma təm nti nti paa ɲmaa Moisi takəlasɪ taa na Isə kuyəɣətutu teləsəlaa nyəɲsɪ taa na Yontu taa tə tu la.

⁴⁵ M̄púyú ɪ kula pa isɛ si pá cəkəna Isə Təm takəlasɪ. ⁴⁶ Na ɪ heela-wɛ si: Pa ɲmaawaya si pə wɛɛ si Mesii ká si ké na ɪ ká fe pə

kyeyeh tooso nyəhku wule. ⁴⁷ Pə wəe si pá təkɪ ɪ hətɛ na pá lakəna waasv ke piitimnaa təna, na pá hə yəlaa na pá layasi təntɛ na pá husɪ pa ɪsayatuna. Ue Yosalem ke paa caaləna na páćó. ⁴⁸ Meyele mpa pa nawa na paa hólí pə tampana tə pə seeta nyəma. ⁴⁹ Ma Caa təma si ɪ ká la-meye kvcəəv ŋku tə ma mayamaya maa yelina na kv kəə-mɛ. Ama í ká caya Yosalem taa ké haləna Iso toma kəə na a tii mə təə na páćó.

Yesu kpav ke ɪsɔtaa

(Maləki 16:19-20; Tillaa Təmlɛ 1:9-11)

⁵⁰ Pə waali ké Yesu kpaɣa-wɛ na pá lu ɪcate waali na pá wɔsəna Petanii. Tənaɣa ɪ kusa ɪ niŋ na ɪsə na í kooliyi-weye Iso kupantu. ⁵¹ ɪ təŋna-weye koolee ke kooluyɪ, ɪlena í yele-wɛ na pá kraasi-ɪ ɪsɔtaa. ⁵² Pɛle pa tɛma-ɪ seɛv ɪlena pá məli Yosalem na lanhulɔmlɛ kyɪ-wɛ. ⁵³ Pa saasaya Iso təsele ke tam ké na pá san Iso.

LAAPAALI KUPANJ WEI YOHAAANI NMAAWA TŌ Kutubutu

Laapaali ine i nmaalu Yohaani sɔsa i takɔlaya taa kɛ tɔmnaa paɣale mpa Laapaalɔnaa lɛlaa ta yɔɔti tɔ, isu akpaɣale ke Kana, na Nikotem pote ke Yesu kin, na Samalii alu na Yesu kɛ lɔkɔ nɔɔ, na apalu wei i hanta wɔsasi ke piisi pɔlefɛi nule tɔ, na apalu wei pa lulɔna yulɔmtu tɔ. Yohaani yaaki Yesu si: Iso Tɔm nti tɔ pɔsa yulu na tɔ kɔɔ na tɔ caya yɔlaa hekɔ tɔ. Yesu kɛ Iso Pɔyaya kɛ, na i we Iso kin ke hatuu kancaalaya taa. Yohaani si Yesu kele weesuɣu na ye wei i tɛma-i na i taa pɔntu ka hiki weesuɣu tam tɔɔ nyɛŋku. Yohaani sɛwa isɔnaa paɣale kɛ i sɛɣesɔɣu taa ke. I tɔma si Yesu weɛ isu lum, inɔɣɔle tɔɣɔnaya, inɔɣɔle tiikulu kupan, inɔɣɔle nyaalɔm, i kɛ mpaaw, inɔɣɔle nɔnɔɔ.

Isɔna pa faya Yohaani takɔlaya tɔ:

Tɔm pɔsa yulu, titite 1:1-18

Iso lum sɔlu Yohaani aseeta, titite 1:19-51

Yesu tɔmlɛ ke patɔma, titite 2:1-12:50

Yesu kusɔsutu kantɔkaya nyɛntu, titite 13-17

Yesu kunyɔntɔɣɔle na i sɔm na i fem, titite 18-21

Kɔkɔ ŋka ka naa yɔlaa tɔ na pa weesuɣu halu

¹ Hatoo kancaalaya Tɔm ka wɛnna. Na Iso cɔɔɔɔ Tɔm ka weɛ, na Tɔm inu i ka tu kɛ Iso kɛ. ² Iso cɔɔɔɔ i ka we hatoo kancaalaya. ³ I nin ke Iso lapɔna pɔ tɔna. Pulu cɔcɔka fɛi mpi pɔ lapa na i nin fɛi pɔ taa tɔ. ⁴ Inu i kin ke weesuɣu ka weɛ, na weesuɣu ŋku ku yelina na kɔkɔ kɔɔ yɔlaa kin na pɔ naa-wɛ. ⁵ Kɔkɔ naaki sɔkpetuɣu na sɔkpetuɣu, ta teesi-keɣe paa pɔcɔ maɣamaɣa.

⁶ Mɔpɔyɔ Iso tila i tillu nɔɔɔlu, pa yaa-i si Yohaani. ⁷ Uɛ i kɔma si i hɔlɔyɔ kɔkɔ ŋka ka naa mpɔ tɔ ka yaasi. Na i kɔnte nyuɣu ntɛ si i yɔɔti na yɔlaa tɔna mu, na pɔ tɔŋ-ti. ⁸ Pɔ taya inu i maɣamaɣa i kɛna kɔkɔ ŋke. Ama i kɔmaga si i keesɔyɔ kɔkɔ ŋke ka yaasi. ⁹ Kɔkɔ ŋke ka tike ka kɛna tampana nyɛŋka, na kɔ kɔɔ antulinya taa na kɔ yele na yɔlaa tɔna naaki.

¹⁰ Tɔm inu i ka kɔma antulinya taa, paa na mpɔ antulinya tɔ nyɛmi-i. Pɔyele i nin ke Iso ka lapɔna antulinya. ¹¹ I maɣamaɣa i tɛɣe i kɔma. Ama i tɛ nyɛma ta mu-i. ¹² Paa na mpɔ lɛlaa mu-i na pɔ tisi i tɔm, lɛna i ha-wɛɣe tɔŋ si pɔ pɔsi Iso piya. ¹³ Pɔ taya isu pa lula-wɛɣe kululu ke Iso piya, yaa pɔ kɛ yulu sɔɔluɣu tɔm, yaa yulu nɔkɔɣu tɔm. Ama Iso lapɔna i maɣamaɣa si pɔ pɔsi i piya.

¹⁴ Təm inı ı pəsa yəlv təkpaata na í kəə na í caya tá hekv, na ı pəlele na ı tampana feina taka. Tə nawa ı teeli ke teu, teeli inəyi Tacaa ha Pəyaya ıkpamle. ¹⁵ Yohaani ka yəgəta ı təm na í kpaali si: ı təm ke maa yəgətaa, si ma waali nəgəlv ká te na í kəə, ıle ı kəla-m. Pə taya pulv, pa lula-m tə, ma mayana-ı kə.

¹⁶ ı kəpantv səsəəntv təə, tá təna tə nu ı lelen pə tu fei. ı lapa-tuyv kəpantv ke təma təə, təne tə ten na təne tə leetəyi. ¹⁷ Moisi kin ke tə hika kiin. ılena Yesu Kilisiti náa kəna pəlele na tampana pə təm. ¹⁸ Too tə, nəgəlv ta nata Iso. Ama Iso Pəyaya ıkpamle nka ka kə Iso na ká we ka Caa Iso kin tə, nke ka lapəna na yəlaa nyi Iso.

Lvm səlv Yohaani waasv

(Matiye 3:1-12; Maləki 1:1-8; Luku 3:1-18)

¹⁹ Waatv wei Yuta nyuyv nyəma kusa kətəlaa na Lefii nyəma ke Yosalem na pá tili-we si pá polo pá pəəsı Yohaani si ı kə awe tə, nti Yohaani inı ı yəgətaa təgəlv:

²⁰ Yohaani ta kisi cəv, ı tisa tampana kə si: Ma ta ke Mesii.

²¹ ılena tillaa mpe pá pəəsı Yohaani si: ıle n kə awe? Ilii? Na í cə si: Ma ta ke Ilii. Pa tasa-ı si: Nyayale Iso kuyəgətutv teləsvlv wei tə? Na í cə si: Aai.

²² Tənyaya pa tayanı-ı təm si: ıle n ke awe? Heeli-tv na tə polo tə heeli mpa pa tila-tv tə. Nyá mayamaya n yaa nyá tı suwe?

²³ Məpəgə Yohaani təma si:

Má, ma kə nəgəlv wei ı yəgətəgəna nəgə səsəya ke wəlaya tetv taa si pá tayanı Tacaa ke mpaav na kó siyisi teu.

Iso kuyəgətutv teləsvlv ısayii ka yəgətəna-tı.

²⁴ Tillaa mpe paa kə Falisanaa. ²⁵ Na pəle pa pəəsəna-ı təcululu si: Ye n ta ke Mesii, n ta ke Ilii, pəyele n ta ke Iso kuyəgətutv teləsvlv wei tə ıle, pəpe təə kə n səə yəlaa ke Iso lvm?

²⁶ Məpəgə Yohaani cə-we si: Ma ıle lvm ke ma səə-me. Ama nəgəlv we mə hekv taa wei í ta nyi tə. ²⁷ Ma waali ıle ı kəə, ma ta tala má wəgəsı ı nəəhe taa ntajkpala mayamaya.

²⁸ Pə tənyaya mpv pə lapa Petanii ke Yaatanı pəgə waali kə timpi Yohaani səkaya yəlaa ke Iso lvm tə.

Iso ıwəyaya Yesu

²⁹ Tev fema na Yohaani na Yesu na í kəə ı kin, ılena í tə si: ı naa Iso ıwəyaya nka ka husəyi antulinya ısayatv təgəlv? ³⁰ ı təm ke maa heela-me si: Ma waali nəgəlv ká te na í kəə, ıle ı kəla-m. Pə taya pulv, pa lula má tə, ma mayana-ı kə. ³¹ Ma taa nyi si aweyele pəntv inı. Ama ma kəmayə si ma səə yəlaa ke Iso lvm na lvm si pə la na ıseyeli nyəma nyəmi-ı.

³² Yohaani tasa yəgətuyv tətə si: Ma nana ma ısəpəle ke Iso Feesuyv, na kv we ısu alukuku na kv tiina ıso na kv caya Yesu

təə. ³³ Ma taa nyənta Yesu. Ama Iso wei i tila-m si má sə yəlaa ke Iso lum tə inu i heelina-m si: N kəma n ná Feesuyu tiiwa na kú caya yəlv wei i təə, pəntv inu í ká səna yəlaa ke Iso lum na Feesuyu Nanətv. ³⁴ Təv, ma ná mpv təgə ma yəgətəyi təcəicei si inu i kəna Iso Pəyalv.

Yesu ifalaa kancaalaya nyəma

³⁵ Təv fema ilena Yohaani wə təna tətə, í na i ifalaa taa naale. ³⁶ I kəma na í ná Yesu tēē, ilena í tə si: Ii naa Iso Iwəyaya nté.

³⁷ Yohaani ifalaa naale inu i nu mpv, ilena pá təy Yesu waali. ³⁸ Yesu pəsəna i waali təkpev na í ná si pa təyətəyi-i, ilena í pəəsiv wə si: Pepeye í pəkəyi?

Iləna ifalaa naale inu í pəəsiv-i si: Lapi, (Taca ke pa yaa mpv na pa tē taa.) Leye nyá təyaya?

³⁹ Yesu cə-wə si: I kəə na í ná.

Mrógú Yohaani ifalaa polaa na pá nyi Yesu tē, na í na-wə pá la taanaya ke təna. (Waativ inu tə dim huəwaya.)

⁴⁰ Mpa pa naale pa nu Yohaani təm na pá təy Yesu tə pa taa ləlv nté Siməy Piyēē neu Antəlu. ⁴¹ Na Antəlu inu i sulina i taalv Siməy ke kancaalaya na í heeli Siməy si: Tə hika Mesii. (Kilisiti ke pa yaa mpv na pa tē taa.)

⁴² Iləna Antəlu kpağa Siməy na í pona Yesu kin. Mrógú Yesu nyəna-i təpīnə na í təmi-i si: N ké Yohaani pəyalv Siməy ké, ilə kağana paa cuyusiv-ŋ si Sefasi. (Piyēē ke pa yaa mpv na pa tē taa.)

Filipv na Natanayēē pa yaav

⁴³ Təv fema, ilena Yesu luyv la si i ləki i təyi Kalilee. Mrógú i sula Filipv, na í təmi-i si: Kəə n təyiv-m.

⁴⁴ Filipv ka ké Antəlu na Piyēē pa icate Petesaita tv ké. ⁴⁵ Pə waali ké Filipv nawa Natanayēē na í heeli-i si: Wei i təm Moisi ka ŋmaa kəsəsutv takəlaya taa na Iso kuyəgətvtv teləsəlaa náá yəgətə tətə tə, tə hika-i pəne. Inəgəle Nasaleti tv Yosēfv pəyalv Yesu.

⁴⁶ Tənaya Natanayēē nəgə təkpaiv si: Kupaiv natəli tə wēē si tv luna Nasaleti? Iləna Filipv cə-i si: Kəə na n nana nyá isələ.

⁴⁷ Yesu nawa Natanayēē na í kəŋna i təə, iləna í yəgətə si: Iseyeli tv mağamaya ntə cəne. Pəpətiya tv fēi i kin ke paa pəcə.

⁴⁸ Mrógú Natanayēē pəəsai-i si: Leye n nyəmna-m?

Mrógú Yesu cə-i si: Ma na-ŋ fiki tvyv tēē na pəcó Filipv yaa-ŋ.

⁴⁹ Tənaya Natanayēē təma si: Ama Taca, n ké Iso Pəyalv, Iseyeli nyəma wulav səsə ké.

⁵⁰ Mrógú Yesu cə-i si: Isu ma heeluyuu-ŋ si ma na-ŋ fiki tvyv tēē təgəle n mv-ti yaa? N ká tē na n na mpi pə kəla təne inu təkpaata tə.

⁵¹ Μρύγύ Yesu tōma si: Tamapana ke ma heeliyi-me yoo, ma cesaγi. I ká te na í ná isatōnyu tulaa na Isō isōtaa tillaa tēhōyi Yulu Pēyaya má na pá kraa na pá tiiki.

2

Kana akpayale

¹ Kuyaku tooso nyēhku wule pa kra pēle ke Kalilee Kana taa, na Yesu too polo. ² Na pá yaa Yesu na í falaa tōtōyō akpayale n̄té tē taa. ³ Tēnaya solum tēma, úena Yesu too heeli Yesu si: Pa solum tēma.

⁴ Μρύγύ Yesu cō í too si: Alu nyá, nyaa heelina-m na pécó má lá na? Ma waatu ta tata.

⁵ Tēnaya Yesu too heela tēmlē nyéma si: Ye í heela-mēye nti í la nti.

⁶ Pēe ηkraah naatoso wei í taa Yuta nyéma aluwala lum ka wēe tō í ka wē tēna, na paa í taa ηku kv tōki isu liitilinaa nunōwa (100) ké mpv. ⁷ Μρύγύ Yesu tōma tēmlē nyéma si: I suuli ηkraah inōyi lum. Tēnaya pa suulina í nōsi tōke tōke. ⁸ Úena í tō-wē si: Tōu, pānente í cosi lum mpi na í pona kvtōyōu tallu úe.

Μρύγύ tēmlē nyéma cosaa na pá pona kvtōyōu tallu. ⁹ Úena tallu tēh lum mpi pē pēsa solum ke mpv tō. Ama í ta nyi timpi solum mpi pē lunaa tō. Úe tēmlē nyéma mpa paa cosa lum tō pēle pa nyēmá. Μρύγύ tallu yaa akpayalu, ¹⁰ na í tōmi-í si: Solum kvpam ke yōlaa tēna caalōyōna lōsyu, na pē kōma na pa tēna pá hāya úe, pa tākēna mpi pē ta tōli tō. Ama nyá, nyá solum kvpam ná wē halēna nōnō.

¹¹ Piti tēmlē kancaalaya nyōnte nte Yesu lapa Kalilee Kana taa tōyōle. Na piti tēmlē nteye í hulēna í teeli, na í falaa tēna-í na pa taa.

¹² Pāle pē waali úe, Yesu na í too na í newaa na í falaa pa pola Kapānahum na pá cāya tēnaya wēe naale, úe pa ta taahí.

Payatōlaa tōyōnyu ke Isō tēsēle sōsōle taa

(*Matiyee 21:12-13; Malāki 11:15-17; Luku 19:45-46*)

¹³ Yuta nyéma Tēev acima wōsaa, úena Yesu polo Yosalem.

¹⁴ Μρύγύ í maγana naah na heeh na alukukunaa pēetōlaa cāya Isō tēsēle taa, na liyitee yōkōlaa náá cāya pēle pa taapōlēnaa tēe.

¹⁵ Tēnaya Yesu kpayā ηmusi na í kuntili-si na í tōyōnna pa tēnaya Isō tēsēle taa, pa na pa heeh na pa naah tōtō. Na í ηmusi liyitee yōkōlaa liyitee ke ate, na í pēsi pa taapōlēnaa ke alele. ¹⁶ Úena í holina alukukunaa pēetōlaa si: I lōsi-wēye cāne. I taa pēsi ma Caa tēyāya ke kvyaku ke mpv.

¹⁷ Μρύγύ í falaa tōsaa si pa ηmaawa Isō Tōm taa si: Hai Isō, ma luyi sūv nyá tēyāya tēmlē ké isu yem na kvete.

¹⁸ Tēnaya Yuta nyéma tēna-í tēkpu si: Piti tēmlē nteye n ka latu na pécó tē nyi si pē ha-η mpaav si n̄ la isētō iní?

19 Μρύγύ Yesu cə-we si: I γακι Ισə təσεελε təνε, na maa tayani-
teye ημαν κε κυεεη τοοσο τaa. 20 Μρύγύ Yuta nyəma təma-i si:
Pusi nule na naatoso κε pa ημα Ισə təσεελε təνε, na nyaa ηmaa-
teye κυεεη τοοσο τaa?

21 Ama Yesu mayamaya i təyi i yaakaya mpv si Ισə təσεελε. 22 Pə
təw kə waatu wei Yesu kəma na í si na í fe tə, i ifalaa təssaa si i ka
yəyətə-ti. Haləna pá te pa τaa na Ισə Təm na Yesu kyəyətətə tətə.

Yesu nyəmə yəlaa lotu τaa hvwεε

23 Yesu wεw Yosalem κε Tεεw acima təw kə mpv tə, yəlaa payale
nawa piti təma nna i lakaya tə na pá mu-i kprakpa təkpa si inəyi.

24 Ama Yesu ná tá te-we na i τaa. Pə tayə pulv, i nyəmə pa tənaya
teu kə. 25 Pə fei si nəyəl v í seye-si pa təm na pəcə. I mayamaya i
nyəmə mpi pə wε yulv τaa tə.

3

Yesu na Nikotem pa faaci

1 Apalv nəyəl v i ka wenna Falisanaa τaa na pá yaa-i si Nikotem.
I kə Yuta nyuyv nyəma τaa ləlv. 2 Μρύγύ i pola Yesu kin κε ahoo
naali na í yəyətə-i si: Tacaa, tə nyəmə si Ισə kənna-η si í seye-si-tu.
Pə tayə pulv, nəyəl v fei wei i pəsəyi na í la piti təma isu n lakuyv
tə na pə tá kəna Ισə təy.

3 Yesu cə-i si: Tampana κε ma heeliyi-η yoo, maa cesəyi, ye pə
ta ləli yulv κε ləlvuyv, i kaa na Ισə Kawulaya.

4 Tənaya Nikotem pəssa-i si: Isənayale pu tayani yulv κε ləlvuyv
na í tēma səsə κε lapv? Ama i kaa pəsə na í ləli i too lotu τaa kə
sovv na pə tayani-i ləlvuyv?

5 Yesu cə-i si: Tampana κε ma heeliyi-η yoo, maa cesəyi, ye
pə ta ləli-η na ləm na Feesuyv, n kaa sovv Ισə Kawulaya. 6 Yulv κε
yulv ləlvəyi. Ama Ισə Feesuyv ləlvuyv wəna pə mpaa, na pəle pə wε
yulv τaa təm kə. 7 Taa la piti na nti ma heela-η si pə wεε si mə
təna pu ləli-məye ləlvuyv tə tə təw. 8 Nyəni, heelim makı timpı pə
luyv wεε təyə, na í nukı pə təy. Pəyele n ta nyı pə təlile yaa pə
təpote. Wei Ισə Feesuyv ləlaa tə i wε mpv tətə.

9 Μρύγύ Nikotem təma si: Isənayale mpv?

10 Ulena Yesu cə-i si: Halı məyele İseyeli seye-səlaa səsaa na í ta
cekəna təm təne? 11 Tampana κε ma heeliyi-η yoo, maa cesəyi,
tə nyəmə nti tə yəyətəyi tə na nti tə nawa tə ntəyi tə keesəyi-mε.
Pə na pə mpv tə mu caa tá təm muyv. 12 Isəna pə təyη lapv κε atε
cəne təyələ ma heeliyi-mε na u saη muyv. Ue ye ma keesa-məye
isəna pə wε isətəa tə, mə τaa aweyele mulv? 13 Nəyəl v ta kpata
isətəa ye pə tayə Yulv Pəyaya má wei ma luna isətəa na má tii tə
ma paasi. 14 Isu Moisi ka tuyv nyəyəl vuyv kuseemuyv təm κε tesika
nyuyv τaa na í siki wulaya tətə τaa tə, mpv inı tətəyə pə wεε si paa
kpaasi Yulv Pəyaya má. 15 Ulena yəlaa mpa pa təna paa mu ma

təm tə pá hiki weesuɣu ŋku ku tɛŋ tə. ¹⁶ Pə taɣa pɔlv, Išo sɔla yɛlaa tənaya səsəm, haləna í can í ha í Pəyaya ikpamle, si pa tənə mpa paa tɛŋ ka təm tə, pá taa si, ama pá hiki weesuɣu ŋku ku tɛŋ tə. ¹⁷ Pə taɣa isu yɛlaa təm kuyv tɔə ké Išo tila í Pəyaya. Ama pa nyuɣv yavv tɔə ké. ¹⁸ Paa kuyv wei í tɛŋa ka təm tə pɔntv təm. Ama wei u tɛŋɛɣi ka təm tə, pɔntv təm tɛma sɔrv, í ta tɛŋ Išo Pəyaya ikpamle təm tə pə tɔə. ¹⁹ Pa təm sɔpa timpí tɔɣɔle si fətəla wei í naaki tə í kɔma antulinya taa, na yɛlaa sɔli səkpetuɣv na pá kisi-í pa lakasi isayasi tɔə. ²⁰ Ye wei í laki isayavv í taa kpaakəna fətəla inəɣi. Í kprətəɣəna-í si pə taa kəə na í la na pé ná í isayavv tɔə. ²¹ Ama wei í tɛŋɛɣi tampana tə í kprətəɣəna fətəla inəɣi si í la na pé ná təcɛɛɛi si Išo nunav tɔə ké í laki mpv.

Yesu na Yohaani pa təm

²² Pəle pə waali ké Yesu na í ifalaa pa kɔla tənə na pá polo Yuta tɛtv taa, na í na-we pá caya tənaya wɛɛ naale, na í sɔki yɛlaa ke Išo lvm. ²³ Yohaani ná sɔkaya yɛlaa ke Išo lvm tətɔɣə Ayinoh ke Salim kin. Lvm ka we tənaya səsəm ké. Yɛlaa kəŋaya Yohaani kin na í sɔki-wɛɣe Išo lvm. ²⁴ Waatu iní tə pa ta təkəta Yohaani ke saləka.

²⁵ Mpróɣú Yohaani ifalaa taa lɛlaa na Yuta tv nɔɣɔlv pa svv həm ke Išo sɛɛv kətasi nsi yɔlv taɣanəɣəna í tí tə si tɔə. ²⁶ Mpróɣú pa pola Yohaani kin na pá pɔsɔ-í si: Taca, n tɔsa yɔlv wei í təm n ka heela-tv na nyá na-í í ka we Yaataní waali tə í tɔə? Nyəni pənente iní í sɔkəna nteɣe yɛlaa ke Išo lvm, na pa tənə pá puki í kin.

²⁷ Iləna Yohaani cə-we si: Yɔlv u hikiɣi pɔlvɣv yem na Išo tá ha-í-wi. ²⁸ Mə maɣamaya í pəsəɣi na í ləsi ma aseeta si ma yɔɣtəa si ma ta ke Mesii. Ama ma tɛɛ í nɔɣə ke kɔtɛɛ. ²⁹ Akpayalv tənna asasaalv. Ama akpayalv taapalv səŋa tənə na í kema ŋkpaŋŋ. Pə kɔma na í nu akpayalv nɔɣə, ilɛ í lanlɛ hɔlvmi səsəm. Mpv iní tətɔɣə ma lanlɛ hɔlvmaa, na pənente pə maɣa-m teu. ³⁰ Pə wɛɛ si Yesu í pukəna na maa səki.

Wei í kəmna isətaa tə í təm

³¹ Wei í luna isətaa tə iní í kələna pə tənə. Na wei ílɛ í wɛ atɛ cənɛ tə, í ké atɛ nyəŋ ké, na atɛ nyəntv ke í yɔɣtəɣi. Ama wei í luna isətaa tə iní í kələna pə tənə. ³² Na í yɔɣtəɣi mpi í nawa na í nu tə pə təm, ama nɔɣɔlv u mvɣi í təm. ³³ Ilɛ wei í tu mv í təm, pɔntv tisina nté si Išo yɔɣtəɣi tampana. ³⁴ Wei Išo tilaa tə pɔntv yɔɣtəɣi Išo təm ké. Pə taɣa pɔlv, Išo cɛləɣi-í í Feesuɣu tənaya. ³⁵ Taca sɔla í Pəyaya na í tv pə tənaya ka niŋ taa. ³⁶ Ye wei í nuna Pəyaya í tɛma weesuɣu ŋku ku tɛŋ tɔɣə hikuyv. Ama wei í kisa Išo Pəyaya ke nunav tə í lanɣa ké, na Išo mvna-í na pááná ke tam ké mpróɣú.

4

Yesu na Samalii alv pa faaci

¹ Falisanaa nuwa si Yesu hikiyi tɛɲlaa na í sɔɔki-weyɛ Iɔ lɔm na pɛ kɛlɛyi Yohaani. ² Pɛ́cɔ́ pɛ taya Yesu maɣamaɣa sɔɔkayana-weyɛ Iɔ lɔm, ama í ifalaa ké. ³ Yesu kɔma na í nu si Falisanaa nu mpu, ɔna í kuli Yuta tetu taa na í mɔnna Kalilee tetu taa. ⁴ Na pɛ weɛ si Samalii nyɛɲku kɛ í tɛɲ.

⁵ Ḿpɔ́yɔ́ Yesu wɔsɛna Samalii ɔcate natɛli nte pa yaa si Sikaa tɔ, na tɔ kpɛtɛna tetu nti Yakɔpu ka ha í pɛyaya Yosɛɛfu tɔ. ⁶ Na Yakɔpu lɔkɔ ka we tɛna. Tɔnte nu Yesu ɔna í caya lɔkɔ nɔɔɔ, na waatɔ unɛ ilim sikaa.

⁷ Ḿpɔ́yɔ́ Samalii alv nɔɔɔlɔ kɔma lɔm luyɔ, na Yesu sɛlɛmɛ-ɛ si: Ha-m lɔm na má nyɔɔ.

⁸ Waatɔ unɛ Yesu ifalaa ka tɛma tɛɛv kɛ ɔcate taa ké kɔtɔɔv yapu.

⁹ Samalii alv cɔ-ɛ si: Pepe tɔɔ ké nyaya Yuta tu na ń sɛlɛmɛyɛ-m lɔm si n nyɔɔ. Pɛ́cɔ́ maɣa Samalii tu? (Pɛ taya puɔv tɔɔ, Yuta nyɛ́ma na Samalii nyɛ́ma paa suliyi.) ¹⁰ Ḿpɔ́yɔ́ Yesu cɔ-ɛ si: Ye n ka cɛkɛna mpi Iɔ haaki tɔ, na ń ka nyɛmá wei má ma sɛlɛmɛyɛ-ɲ lɔm kɔnyɔnyɔɔm kɛ ɛsɛntɔ tɔ, nyá maɣamaɣa n ka laalɛna-m sɛlɛmɔv na maa ha-ɲ weesuyɔ lɔm.

¹¹ Ḿpɔ́yɔ́ alv cɔ Yesu si: Ma cɛ, n fɛina kɔlulunav ɲku n ká luna tɔ. Pɛ́cɔ́ lɔkɔ ná tu lumaa. ɪɛ leyɛ n ká hiki weesuyɔ lɔm mpi?

¹² Tá lɔɲcɛ Yakɔpu hulina lɔkɔ unɛ na t́aa maɣana-ɛ. Halɛ Yakɔpu na í piya na í kalɛkɛɲ pa nyɔɔ lɔkɔ unɛ í lɔm. ɪɛ n huɔ si n kɛla ɔɛ?

¹³ Ḿpɔ́yɔ́ Yesu cɔ alv si: Wei í nyɔɔ lɔkɔ unɛ í lɔm lɔkɔv tasɛyɛ-ɛ kpaɔv ké. ¹⁴ Ama wei í nyɔɔ lɔm mpi maa ha-ɛ tɔ, lɔkɔv u lɛlɛyɛ-ɛ kpaɔv paa pɔlee. Pɛ taya puɔv, lɔm mpi maa ha-ɛ tɔ pu la í taa ké lɔm sɛɛlv wei í cɛtɛyɛ tɔ. Halɛna í hiki weesuyɔ ɲku ku tɛɲ tɔ na í kiɲ.

¹⁵ Ḿpɔ́yɔ́ alv cɔ Yesu si: Ma cɛ ha-m lɔm mpi, ɔɛ lɔkɔv kaa tasa-m kpaɔv, na má taa tasa cɛnɛyɛ mɛlvɔv kɛ lɔm luyɔ.

¹⁶ Ḿpɔ́yɔ́ Yesu tɔma alv si: Polo ń yaa nyá paalv na nyá na-ɛ í kɔɔ cɛnɛ.

¹⁷ Ḿpɔ́yɔ́ alv cɔwa si: Ma fɛina apalv.

ɪɛna Yesu cɔ alv si: Tampana kɛ n yɔɔtɔaa si n fɛina apalv.

¹⁸ Pɛ taya puɔv, n tɛma apalaa kakpasɛ kɛ saav, na wei í tɛ n tu we kayana ɛsɛntɔ tɔ n we yem, pɛ taya nyá paalv. Pɛ tɔɔ ké nyá tɔm wɛna tampana.

¹⁹ Ḿpɔ́yɔ́ alv cɔ Yesu si: Tacaɔ, ma naa si n ké Iɔ kuyɔɔtɔv telɔsɔlv. ²⁰ Ta lɔɲcɛnaa sɛɛkaya Iɔ ké puɔv kɔnɛ kv tɔɔ. Ama Yuta nyɛ́ma mɛ mɛ tɛɲ si ye paa sɛɛ Iɔ Yosalem ké.

²¹ Ḿpɔ́yɔ́ Yesu cɔ alv si: Alv nyá nu ma tɔm, pu kɔɔ tɔ, Tacaɔ Iɔ sɛɛv kaa weɛ tɛntɛmlɛ tɔm, si puɔv kɔnɛ kv tɔɔ yaa Yosalem.

²² Samalii nyɛ́ma mɛ í ta nyɛ wei í sɛɛki tɔ. Ama Yuta nyɛ́ma ta

tá nyómá wei tá seeki tó. Pə taya pulv, Yuta nyóma kinj ke Iso seev mpi pə waasəyi tó pə wee. ²³ Ama pə wee pu koo, halı pə tu terna kante te, na mpa pa seeki Iso na tampana tó paa see-i hatoo pa taa ké na cesuyv fei. Iso seelaa isu mpv weye Caa Iso soolaa. ²⁴ Iso u naa isentoo, pə tóo ké mpa pa see-i tó, pə taya isentoo ke paa see. Ama pa taanaa ké na cesuyv fei.

²⁵ Mpróyú alv cə Yesu si: Ma nyómá si Mesii wei pa yaa si Kilisiti tó i ká koo te, ye íle i koma, i ká kilisi-tuyv pə tona.

²⁶ Mpróyú Yesu cə alv si: Ma wei ma yəgətəgəna-ŋ isəntə tó, mayale Mesii inı.

²⁷ Yesu na alv pa təŋna yəgətaya ke mpróyú lena i ifalaa tala, na pá la-weye piti ké mpi pə tóo i na alv taka pa yəgətəyi tó. Paa na mpv pa taa nəgəlv ta pəosi si: Pepeye n caa i kinj? Yaa ntiyi nyá yəgətəgəna-i?

²⁸ Təŋaya alv məŋna i həyaya na í su. İlena í məli icate taa na í yaa yəlaa si: ²⁹ İ koo na í ná apəlv nəgəlv wei i kpaɣa pə tona mpi tuu ma lapa tó na í keesi. İ ta ke Mesii yee?

³⁰ Mpróyú yəlaa lu icate taa na pá puki Yesu kinj.

³¹ Alv inı i tee mpv tó, na i ifalaa náá təŋna-i teekuyv ké si: Tacaan ka təgə mpv?

³² Ama Yesu cə-we si: Təgəŋaya ŋka ma təkı tó i ta nyı-ke.

³³ Mpróyú Yesu ifalaa pəosa təma si: Nəgəlv kəna-i təgəŋaya ke yee?

³⁴ Təŋaya Yesu cə-we si: Ma təgəŋaya nté wei i tila-m tó i luyv nyəntv lapv, na i təmle nte i həla-m si má la tó tə yoosuyv. ³⁵ Mə mə təŋ si: Pə kaasa isətvnaa liyiti na kumtv tala. Ama má, ma heeliyi-me si, i kusı mə ise na í na isəna kutəgəv seena tawa na kv təŋa kuntaa tó. ³⁶ Kuntv wei i kvŋ tó, i təŋa i kufeləyv hikuyv ké, na í nyəkəyi pee tətəgə i weesuyv ŋku kv təŋ tó kv tóo. Mpv pə lakəna na tuulu na kumtv pá krentəyi yəəlvəv. ³⁷ Pə tóo ké təm nti pa yəgətəyi tó tə wəna tampana si: Ləlv tuuki ké na ləlv náá kv. ³⁸ Mpv tətəgə, ma tila-me si í kv haləm mpi í taa hala tó. Ləlaa ná halaa na kaɣana pə waasəyi-me.

³⁹ İcate nté tə taa Samalii nyóma payale mv Yesu təm ke təm nti alv ka yəgətəa təfoo si: İ kpaɣa pə tona mpi tuu ma lapa tó na í keesi tó tə tóo. ⁴⁰ Waatv wei Samalii nyóma tala Yesu kinj na pá na-i tó, pa wiina-i si í la wee naaleye pa kinj. İlena í caya təŋaya kuyeyŋ naale. ⁴¹ Pə koma na pá nu i mayamaya i kuyəgətətv, lena yəlaa samaa ke səsəm tasa i təm ke mvyv. ⁴² Na pá təŋ alv si: Pənentə pə taya nti n heela-tv tó tə tóo tike ke tə mv i təm. Ama tá mayamaya tə nuna tá ŋkpaŋŋ na tə təma tá taa si, tampana i ké antulinyə Waasəlv.

Yesu waav ke akewe səsə pəyaya

⁴³ Yesu lapa kuyeeη naaleye tēna, ilena í kulí na í tēena Kalilee.
⁴⁴ Yesu maγamaγa ka tēma γoγotuyu si: Nōγoλu u tuyona Iso kuyōγotutu telōsulū ke í maγamaγa í catē taa. ⁴⁵ Waatu wei Yesu tala Kalilee tō, tēna nyōma mu-í teu ke niη naale. Mpi tō pa maγamaγa paa pola Tēeu acima tōγōu ke Yosalem, na pa nawa pē tēna mpi í lapa Tēeu acima aní a tōō tō.

⁴⁶ M̄pōγú Yesu mēla Kalilee Kana timpi í ka pēsa lum ke sulūm tō. Akewe sōsō nōγoλu í ka wē tēna, na í pēyaya wē Kapēnahum na pē wūki-ke. ⁴⁷ Akewe nuwa si Yesu luna Yuta na í kōō Kalilee, ilena í polo na í sēlēmí-í si: Ma pēyaya wē Kapēnahum na ká caa sēpu, polo ŋ waasi-ke. ⁴⁸ Yesu cō-í si: Aní tamm mu ta na piti tēma na kōkōlō nyōm, u tisiyi.

⁴⁹ M̄pōγú akewe iní í cō-í si: Hai ma ce, tē tēē pēcō ma pēyaya í taa kōō na ká si.

⁵⁰ M̄pōγú Yesu cō akewe si: Kpe, nyá pēyaya kaa si.

M̄pōγú apalū iní í mu Yesu kuyōγotutu na í tu mpaau. ⁵¹ Akewe kpeηaya, ilena í tēmle nyōma sēηí-í na pá heeli-í si: Nyá pēyaya hika alaafāya.

⁵² M̄pōγú akewe pōōsa-wēye isēna waatu pē cēpa pēyaya tōō tō. Ilēna tēmle nyōma cō-í si: Tete ilim kpila pēcō tōγō watu cēpa ka tōō.

⁵³ M̄pōγú pēyaya caa tōōsa kpaakraa si, tete mpū iní pē taka teitei kē Yesu ka heela-í si: Nyá pēyaya kaa si. Ilēna í na í tēyaya tēna pá tē Yesu na pa taa.

⁵⁴ Yesu piti tēma kpēnta naaleyele í luw Yuta na í kōō Kalilee tō.

5

Kūtōntu waav ke lule nōγō

¹ Pēle pē waali Yuta nyōma Iso sēeu acima naali a talaa, na Yesu polo Yosalem. ² Lule natēli tē wē heēη nōnōγō cōlōγō Yosalem, na akelenaa sakasi taka kakpasi sēηa tēna. Tēne inōγi pa yaa si Petasata ke Alaamee nyōma tōm taa. ³ Na kūtōntōnaa selēta laηasi nsí si tēē kē sōsōm. Yūlōmaa na kaakalasi, na mpa kūtōmēη tūlaa tō. [Pa taηa lum laηtuyū. ⁴ Pē taγa pulū, isōtaa tillu tiikaya waatu waatu ke lule taa, na í laki na lum laηtēγi. Na wei í laala tiu ke waatu wei lum laηtēγi kpaakraa tō pē waa-í, paa í kūtōη ke ηku.] ⁵ Apalū nōγoλu í ka wē tēna na í hēnta kūtōη tō pusi pēlefei nule kōlō. ⁶ Yesu na-í na í hēnta mpū, na í nyōmá si í taηa tēnaya sōsōm, ilēna í pōōsi-í si: N caa pē waa-η ke?

⁷ M̄pōγú kūtōntu cō Yesu si: Ma ce, ma feina nōγoλu si í tisi-m lum taa kē waatu wei pē laηtēγi tō. Na má polaa si ma tiiki, nōγoλu náá laali-m.

⁸ M̄pōγú Yesu heela-í si: Kulí na ŋ kraγa nyá kvhēntuyū na ŋ tō.

⁹ Tənaça pə waa kutəntu ke kprakpaa, na í kelí í kühəntuyu na í təŋ. Pə pamna kuyaku kuhəesuyu wule. ¹⁰ Mpróyú Yuta nyóma təma wei pə waa mpv tə si: Saŋa kuyaku kuhəesuyu ké, pə fei si í səyəlí nyá kühəntuyu ke mpv.

¹¹ Ama kutəntu na cə-we si: Wei í waasa-m tə iní í heelina-m si má kelí ma kühəntuyu na má tə.

¹² Mpróyú Yuta nyóma cə kutəntu si: Aweye pəntu na í heela-ŋ si í kelí nyá kühəntuyu na í tə?

¹³ Ama wei pə waawa tə í ta nyí Yesu. Pə taya pulv, ílé í ka saala samaa wei í suwa təna tə í taa.

¹⁴ Pəle pə waalı Yesu ná apalv inəyi Iso təsele taa na í heeli-í si: Nyəni, pənentə pə waa-ŋ isəntə tə, taa tasa isayatu lapv tətə. Pócə pə taa kəə na ŋku kulə kv kəla mpv tə kv mayana-ŋ.

¹⁵ Tənaça apalv iní í polaa na í heeli Yuta nyóma si: Yesu waasəna-m. ¹⁶ Pə təə ké Yuta nyóma svv Yesu ké konyəŋ tuyv ke í lapv mpróyú kuyaku kuhəesuyu wule tə pə təə. ¹⁷ Mpv pə yelina na Yesu yəyətí si: Ma Caa ná təŋa təmlə lapv ke tam ké. Pə təə ké ma tətə ma təŋna lapv.

¹⁸ Təm tənə tə mayamaça tə təə Yuta nyóma mv səyona ke teu si pa ləsəyi Yesu weesuyu. Si pə taya kuyaku kuhəesuyu tike ke í wakəlaa, pə kpənnə isəna í keesa í ti na Iso na í yaa-í í mayamaça í Caa tə pə təə tətə.

Iso Pəyaya pəsvyv ke yəlaa təə

¹⁹ Mpróyú Yesu təma-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi. Pəyaya ma ma kaa lu natəli na má la. Ama ntí ma Caa təŋa lapv na má naaki tə ntəyi ma təŋəyi. Ma Caa lakí pə təna mpi tə, Pəyaya ma ma lakí-wí tətəyə. ²⁰ Pə taya pulv, ma Caa səəla-m ké, na í hólí-m pə təna mpi í lakí tə. Í ká hólí-m təma səsəəna nna a kəla anə tə si má la, na pu la-meyə ha. ²¹ Isu ma Caa feesiyi sətəa na í mənna-weyə weesuyu nyóma hekv tə, mpv iní tətəyə Pəyaya má ma tuyí weesuyu ke mpa ma nəkəa tə. ²² Təle tə paasi ma Caa u huəkəna nəyəl. Ama í tv huəle tənəça Pəyaya ma ma niŋ taa. ²³ Ulena pa təna pa se-m isu pa seekuyu ma Caa tə. Yulv í ta se Pəyaya ma, í kaa pəsí na í se ma Caa wei í tila-m tə.

²⁴ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi, ye wei í nu ma təm na í te í taa na wei í tila-m tə, í təma weesuyu ŋku kv təŋ təyə hikuyu, pa kaa huəna-í. Ama í təma weesuyu tv ke pəsuyv ké. ²⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, pə weə pu kəə, halí pə tu təma kəntə te. Sətəa ká nu Iso Pəyaya má ma nəyə, mpa paa nu-ke tə, paa fe na pá kuləna pa íse. ²⁶ Isu Tacaa Iso wəna weesuyu ke í taa tə, mpv tətəyə í yelaa si Pəyaya ma má wəna weesuyu ke ma taa. ²⁷ Ma ké Yulv Pəyaya təyə í ha-m mpaav si má huəna yəlaa ke təm. ²⁸ Ue pə taa la-meyə ha. Mpi tə pu kəə na pa təna mpa pa wə pəlaaŋ taa tə pá nu ma nəyə, ²⁹ na pá lu í

taa. Mpa pa lapa kɔpantv tɔ paa fe si pá wɛɛ tam tɔɔ. Mpa pele pa lapa isayatu tɔ, paa fe si pá huuna-we na pá tu-wɛye salaka.

Mpi pə hólóyí Yesu tampana tɔ

³⁰ Maa pəsəyi na má lu tələyi ma maɣamaɣa. Ama isu Isɔ kɛsəyi-m tɔ, nírúyú ma huukəna, na ma huule tewa. Mpi tɔ, pə taɣa ma maɣamaɣa ma luɣu nyəntv kɛ ma pɛɛkəyi lapv. Ama wei i tila-m tɔ i luɣu nyəntv kɛ. ³¹ Ye ma yɔɣətəyi ma ti tɔm, nəɣɔlv kaa sa tampana wena maa hólí tɔ. ³² Ama nəɣɔlv wenna na ílé i hólóyí si ma kɛ tampana tv. Na ma nyəamá si nti i yɔɣətəyi ma tɔɔ tɔ tɔ wɛ tampana. ³³ Halí mə maɣamaɣa í tila mə tillaa kɛ Yohaani kin na ílé i hula-mɛye tampana. ³⁴ Ye ma, pə taɣa isu ma nyulaa si yulv nəɣɔlv í hólí ma tampana. Ama si pə sənə-mɛ na pə ya mə nyuvv tɔɔ kɛ ma yɔɣətəyi mpv. ³⁵ Yohaani naa wɛ kɛ isu fətəla wei i muɣi na pə naaki tɔ. I tisaa na í yɔɔləna fətəla inu i nav kɛ pəcɔ. ³⁶ Ama ma wena mpi pə hólóyí ma tampana na pə kəli tɔ tənə nti Yohaani yɔɣota ma tɔɔ tɔ. Təma nna inu ma Caa hula-m si má la na ma tɔɣna a lapv kɛ isəntv tɔ, anu a hóləyənə ma tampana si ma Caa tilina-m. ³⁷ Ma Caa wei i tila-m tɔ i hólóyí ma tampana tɔtɔ. Mɛ í ta nu i nəɣɔ kɛ paa tɔm kvlm. Páɔ́ í ta loosi i isəntaa kɛ paa tɔm kvlm tɔtɔ. ³⁸ Pəyele u saɣ i tɔm muɣv si té caya mə taa kɛ paa pəcɔ. Ilɛ u tɛɣ mə taa na wei Isɔ tilaa tɔ, pə tɔɔ kɛ pə wɛ mpv. ³⁹ I pɛɛkəyi Isɔ tɔm takəlasí taa tɔcututu, na í tɛɛləyi si pə taa kɛ í ká hikina weesuyv ŋku ku tɛɣ tɔ. Anu tá takəlasí kvlmasí nsi si yɔɣətəyənə ma tɔm. ⁴⁰ Pə na pə mpv tɔ, u saɣ si í kɔɔ ma kin na í hiki weesuyv kɔpaŋku.

⁴¹ Pə taɣa yəlaa isante kɛ ma pɛɛkəyi. ⁴² Ama ma nyəma-mɛ, ma nyəamá si u caa Isɔ. ⁴³ Ma Caa kəntɛ kɛ ma kəma na mu saɣ ma muɣv. Ama ye nəɣɔlv ná lu yem na í kɔɔ, í mu ílé təkpa. ⁴⁴ Mɛ mə sɔɔla mə təma isante kɛ, u pɛɛkəyi Isɔ wei i tike nté Isɔ tɔ i nyəntɛ. Ilɛ isənaya í ká la na í mu ma tɔm. ⁴⁵ I taa huɔ si maa polo má kuli mə waalı kɛ Isɔ isəntaa. Ama Moisi wei í tɛɛləyi tɔ inu i ká kulina mə waalı. ⁴⁶ Ye í ka muwa Moisi tɔm na tampam, isəntv tɔ í ka mu ma nyəntv tɔtɔ. Pə taɣa pulv, ma tɔm kɛ ílé i ŋmaawa. ⁴⁷ I ta tisi na í mu nti Moisi ŋmaawa tɔ, ilɛ isənaya í ká tisi na í tona ma tɔm nti ma heeliyi-mɛ tɔ.

6

Samaa iyisi kakpasí (5000) caləsvyv

(Matiyee 14:13-21; Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17)

¹ Pəle pə waalı kɛ Yesu taɣana Kalilee tɛɣku waalı kɛ tɛsvyv. (Lɛlaa yaa si Tipeliyati tɛɣku). ² Na yəlaa samaa hu i waalı. Pə taɣa pulv tɔɔ, pa ná piti təma nna i waakayana kvtəntvnaa tɔ. ³ Ḿpúyú Yesu na i ifalaa pa kpa puvv tɔɔ na pá caya tənə. ⁴ Na Yuta nyəma acima wena pa yaa si Tɛɛv acima tɔ a wvsaa. ⁵ Ḿpúyú

Yesu nyəna ɪ taa na ɪ waali na í ná sɪ samaa sɔsɔ tɔŋna ɪ kinj ke kɔntɛ. Tənaɣa ɪ pɔɔsa Filipu sɪ: Leye tu ya kutəɣu na tɛ cela samaa inɛ inɪ na ɪ tɔna í tɔɣɔ? ⁶ Yesu yɔɣɔta mpɔ sɪ í nu nti Filipu ká cɔ tɔ. Tɔfɔ ɪ maɣamaɣa ɪ tɛma ɪsəna ɪ ká la tɔɣɔ nyəm.

⁷ Ḿpúyú Filipu cɔwa Yesu sɪ: Paa liyitee nyəɣətu ŋmɔnuɣu (200) maɣamaɣa ke tɔ yapa kutəɣu, ku haŋna yɔlaa panɛ pa tiili?

⁸ Ulena Yesu ifalaa taa nəɣɔlv wei pa yaa sɪ Antəlu na í ké Simɔŋ Piyɛ neu tɔ í cɔ-ɪ sɪ: ⁹ Iwaasəle natəli tɔ we cəne na tɔ tɔka potopotonaa ke kakpasɪ na tiina ke naale. Ama pəle pu la-weye samaa tuutuuma inɛ?

¹⁰ Tənaɣa Yesu tɔma sɪ: ɪ heeli pa tɔna sɪ pá caya atɛ. (Pə pamna nyutu ka pɔ atɛye tənaɣa sɔsəm, ulena pá caya.) Pa taa apalaa nyɔɔŋ tala ɪsu iyisi kakpasɪ (5000). ¹¹ Tənaɣa Yesu kpaɣa potopotonaa mpe na í sɛɛ Iɔ ké í na tɔmlɛ ke pa tɔɔ, ulena í tala mpa pa caya tɔ. Na í tala-weye tiina ke mpɔ tɔtɔ, na paa wei í haɣa. ¹² Waatu wei pa haɣaa tɔ, ɪ tɔma ɪ ifalaa sɪ: ɪ tɔsɪ potopotonaa hɔɣɔlɔŋ wei ɪ kaasaa tɔ, na pulɔpɔ ɪ taa le.

¹³ Ulena ɪ ifalaa tɔsɪ hɔɣɔlɔŋ inɪ, na pɛ su təkəŋ naanɔwa na naale. Potopotonaa kakpasɪ inɪ ɪ kpisina ḿpúyú waatu wei pa tɛma tɔɣu tɔ.

¹⁴ Waatu wei yɔlaa ná Yesu piti tɔmlɛ nítɛ tɔ, pa tɔma sɪ: Tampana Yulv inɛ inəɣəle Iɔ kuyɔɣɔtutu teləsulv wei ɪ tɔm paa yɔɣɔta sɪ ɪ ká kɔɔ antulinya taa tɔ.

¹⁵ Yesu nyəmá sɪ pa sɔɔlv puwa sɪ paa kpa-ɪ wulav na tɔŋ ke tənɛ inəɣɪ kpaɣaa. Ulena í ŋmɛli təkɛv na í kpa pɔóŋ tɔɔ ké ɪ tike.

Yesu tɔntɛ ke lvm tɔɔ

(Matiyee 14:22-33; Maləki 6:45-52)

¹⁶ Pə kɔma na pə taani, ulena ɪ ifalaa tii lvm nəɣɔ, ¹⁷ na pá kpa kpulɔyɔ taa sɪ pa tɛsəɣi Kapənahum. Halɪ pɛ caŋ pɛ yu Yesu ta kɔnta pa kinj. ¹⁸ Ḿpúyú heelim sɔsɔəm mɔpa na pə lanjɔɣi tenju lvm ke sɔsəm. ¹⁹ Yesu ifalaa tɔma lvm taa ɪsu kilomɛɛtələnna kakpasɪ yaa naatoso, ulɛ pa na Yesu kele na í tɔŋ lvm tɔɔ na í kəŋna pa tɔɔ tɔɔ. Tənaɣa sɔɣɔntv kpa-we. ²⁰ Ama Yesu heela-we sɪ: Sɔɣɔntv í taa la-mɛ, maɣa.

²¹ Yesu ifalaa luyɔ lapa na pá kpaɣa Yesu ke kpulɔyɔ taa. Tete ɪsu saŋa tɔ, pa tɛma tatɛ ke timpi pa pa pukaya tɔ.

Samaa pɛkəɣi Yesu

²² Kv fema ulena samaa wei pə yela tenju waali tɔ, í ná sɪ kpulɔyɔ kulɔmuyɔ ka kaasəna tɔna. Páćɔ pa nyəmá sɪ Yesu na ɪ ifalaa pa ta kaa kpulɔyɔ. Ama pɛle pa tike pa tɛna. ²³ Paa na mpɔ kpuləŋ leləŋ wei ɪ luna Tipeliyatɪ tɔ ɪ kɔma, na ɪ ta hatələnna timpi Tacaa ka sɛɛ Iɔ ké ɪ na tɔmlɛ na páćɔ pá tɔɣɔ potopotonaa tɔ. ²⁴ Samaa inɪ ɪ nawa sɪ Yesu na ɪ ifalaa pa taa nəɣɔlv fɛi tɔna, ulena pá kpa kpuləŋ inɪ ɪ taa na pá tɛɛ Kapənahum ke Yesu pɛkuyɔ.

Kvtəγəv ηku kv haaki weesuyu tə

²⁵ Samaa kəma na pə na-ı tenku waalı ılena pə pəəsi-ı sı: Taca, pəlee ké n kəma cəne?

²⁶ Tənaγa Yesu cəwa samaa sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, ma cəsəyi, pə taya isu í ná ma piti təma təγə í preekəyi-m. Ama í təγə potopotonaa na í haya təγə. ²⁷ I taa nəki na í kana kvtəγəv ηku kv ten təγə preekəyυ. Ama í lu ηku kv we tam na kv kəηna weesuyu ηku kv ten tə kv tə. Yulu Pəγaya má ma hana-meγe kvtəγəv ηku. Pə taya pulv, Taca Isə təma-m ı toη cacalaya tuyυ.

²⁸ M̄p̄yú samaa pəsa Yesu sı: Pepeye tu la na pəcó tə la təma nna Isə caaki tə?

²⁹ ılena Yesu cə samaa sı: Təmlə nte Isə caa sı í lapı-ı təγəle sı í mu ı tillu təm.

³⁰ M̄p̄yú samaa pəsa Yesu tətə sı: ıle n kaa la piti təmlə natəli na tə ná na pəcó tə mu nyá təm? Təv, təmlə nteye n ka la? ³¹ Tacaana caanaa təγəna manna ke wulaya tetv taa, isu pa ηmaav Isə Təm taa tə sı: I tisa ıətəa kvtəγəv na í cela-we na pə təγə.

³² M̄p̄yú Yesu cə samaa sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, ma cəsəyi, mpi Moisi cela-me tə pə ta ke ıətəa kvtəγəv ke təna.

Ama pənente ıətəa kvtəγəv maγamaya ke ma Caa celəyi-me. ³³ Na kvtəγəv ηku Isə celəyi-me təγəle ηku kv luna ıətəa na kv tii na kv haaki yəlaa tənaγa weesuyu tə.

³⁴ Tənaγa samaa cə Yesu sı: Taca, haaki-tuyv kvtəγəv ηkuyv tam.

³⁵ ılena Yesu cə samaa ıni sı: Ma maγamaya kele kvtəγəv ηku kv haaki weesuyu tə. Ye wei í kəma ma kiη nyəγəsi kaa kpa pıntv paa pəcə. Pəyele wei ı mu ma təm tə, ləkətəv kaa kpa pıntv tətə.

³⁶ Ama ma təma-meγe-təyi heeluyı sı í na-m, pəcó í tá mu ma təm. ³⁷ Pa təna mpa ma Caa haa-m tə, pa kəη ma kiη ké. Ma kaa təγəni wei ı kəη ma kiη tə. ³⁸ Pə taya pulv, ma tiina ıə ké sı ma lakı wei ı tila-m tə ı luyı nyəntv, pə taya ma maγamaya ma nyəntv. ³⁹ Wei ı tila-m tə ı luyı nyəntv nté sı má taa yele na mpa ı cela-m tə pa taa nəγəlv le. Ama sı má kusı pa tənaγa sətəa taa ké kuyaku kantəkaya nyəηku wule ké. ⁴⁰ Ma Caa luyı nyəntv nté sı mpa mpa pa ná Pəγaya má na pə mu ma təm tə, pıntvnaa í hiki weesuyu ηku kv ten tə, na ma feesi-weye kantəkaya kuyaku wule.

⁴¹ Isu Yesu yəγətuyv mpv sı ınəγəle kvtəγəv ηku kv tiina ıətəa tə, səsə pə ta maγa Yuta nyəma nté. ⁴² Tənaγa pa təma sı: Isu Yosəfıv pəyalv Yesu kele? Tə nyəmə ı caa na ı too mēē. ıle ntiyi ı yəγətəyi sı ıni ı tiina ıətəa?

⁴³ M̄p̄yú Yesu cə Yuta nyəma sı: I taa miitina-m mpv. ⁴⁴ Taca wei ı tila-m tə í yaa wei, pıntv tike kəηna ma kiη, na ma feesi-ı kantəkaya kuyaku wule. ⁴⁵ Isə kuyəγətətəv teləsəlaa ηmaa təm təne

si: Yəlaa təna ká wəe Isə kuseyesaa. Pə təw kə yəlaa təna mpa pa nukəna Tacaa Isə na pá mu i kuseyesətu tə, pa kəŋ ma kin. ⁴⁶ Ite pə taya isu nəɣəlv tēma Tacaa Isə kə nav se. Ye pə taya wei i luna Isə kin tə inu i nana-i. ⁴⁷ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi, wei i mu ma təm, puntu tēma weesuyu ŋku ku teŋ təɣə hikuyu kə. ⁴⁸ Maɣale kutəɣəw ŋku ku haaki weesuyu tə. ⁴⁹ Mə caanaa caanaa təɣəna manna ke wulaya tetu taa, pəyele pa səpa. ⁵⁰ Ama kutəɣəw ŋku ku luna isətaa tə, ŋkuyv yulv í təɣaa i kaa si. ⁵¹ Maɣale kutəɣəw ŋku ku tiina isətaa na ku haa weesuyu tə. Ye wei i təɣə kutəɣəw ŋku, puntu ká wəe tam kə, u tasəyi səpv. Kutəɣəw ŋku maa ha təɣəle ma maɣamaya ma tənuyv nantu. Ma haaki-təyi si yəlaa təna í hiki weesuyu.

⁵² Tənaya Yuta nyəma sɔv tə təw kə həm na isəle kuseemle ke pa taa pa tike si: Isənaya inu i ká kpaya i maɣamaya i tənuyv nantu na í ha-tv si tə təɣə?

⁵³ Mpróyú Yesu cəwa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi, ye i ta təɣə Yulv Pəyaya má ma tənuyv nantu, na í ta nyəw ma caləm, í kaa hiki weesuyu ke mə maɣamaya. ⁵⁴ Ye wei i təkí ma tənuyv nantu na í nyəwki ma caləm, puntu tēma weesuyu ŋku ku teŋ təɣə hikuyu kə, na maa feesi-i sətāa taa kə kantəkaya kuyakv wule. ⁵⁵ Pə taya pulv, ma tənuyv nantu ke kutəɣəw kupaŋkv kə, na ma caləm ke konyənyəwəm kupam tətə. ⁵⁶ Ye wei í təɣə ma tənuyv nantu, na í nyəw ma caləm, ma na puntu tu wəe tēma taa kə. ⁵⁷ Tacaa Isə wei i tila-m tə, i wəna i weesuyu, na i təw kə ma wəna ma weesuyu tətə. Pə təw kə wei í təɣə-m, puntu wəena weesuyu ke ma təw tətə. ⁵⁸ Təw, kutəɣəw ŋku ku luna isə təɣəle. Ku ta ke ŋku mə caanaa caanaa ka təɣaa na kayana pa fei tə. Ama ye wei i təkí kutəɣəw kəne, puntu ká wəena i weesuyu ke tam.

⁵⁹ Kapənahum ke Yesu seyesa təm tənəye Yuta nyəma təkotile taa.

Təm nti tə haaki weesuyu tə

⁶⁰ Waatv wei Yesu ifalaa nu təm tənə tə, pa taa payale təma si: Təm tənə tə kəla katə. Awe ná pəsəyi tə nuw?

⁶¹ Yesu nawā si təm tənə tə ta maya i ifalaa, ilena í tə-wə si: Isu təm tənə tə kəla-meyele yaa? ⁶² Na í ká kəw na í na Yulv Pəyaya má na má kpaa timpí maa wəe tə, de isənayale í ká la? ⁶³ Isə Feesuyu haakəna weesuyu, yulv tənuyv kəne kule ku waasəyi pulv. Təm nti ma heela-me isəntə təɣəle Feesuyu nyəntv, na nti inu tə haakəna weesuyu. ⁶⁴ Paa na mpv, mə taa ləlaa u tɣvna-ti. (Pə taya pulv, hatoo kancaalaya Yesu ka nyəmə mpa pa kaa təkí i təm tə. Halí i nyəmə wei i ká lapí-i kələmətə tə.)

⁶⁵ Yesu səwəsa lənti si: Pə maɣamaya pə təw kə maa heela-me si: Nəɣəlv kaa pəsi na í kəw ma cəlv, na pə tá kəna si Isə hana-i pə mpaav.

⁶⁶ Pə kpaγav kuγaηku təγə Yesu ifalaa taa ləlaa yela-ι, pa ta tasa-ι təηyυ. ⁶⁷ Μρύγύ Yesu pəssa pa naanυwa na naale wei ι kaasaa tə si: Na me se, mi tee mə nyəηku?

⁶⁸ Tənaγa Siməη Piyee cəwa Yesu si: Tacaα, awe kiη ke tu polo? Nyá təm pee haakəna weesuyυ ηku ku tēη tə ιε. ⁶⁹ Na pəneηte tə mυwa na tē te tá taa si n ké Yυlv Naηηtu ιni, na n luna Iσə kiη.

⁷⁰ Ilena Yesu naa tə ι ifalaa si: Mə naanυwa na naale ιne pə taγa má ləsəna-me? Pécó mə taa ləlv ná ké ιλəγυ.

⁷¹ Siməη Iσəkaleeu pəyalυ Yutaasi təm ke Yesu yəγətaya mpυ. Paa na ι ké pa naanυwa na naale taa ləlv tə, kυlv m ιni ι kəmna na í lapι-ι kəlv mətə.

7

Yesu na ι newaa pa təm

¹ Pəle pə waali Yesu cəkaya Kalilee tetυ taa. I luyυ fei Yuta tetυ taa ké cəυ. Pə taγa pυlv təυ, Yuta nyéma preekaya ι kyυv. ² Yuta nyéma acima wena pa yaa si coka acima tə a wυsaa. ³ Ilena ι newaa təmι-ι si: Kuli cəne na η polo Yuta na nyá ifalaa na təma nna n laki tə tətə. ⁴ Ye yυlv caa si pá nyəmι-ι ι ηmesəyi ι təma. Ye n laki təma anəyi mpυ ιε, yele na yəlaa təna nyι-η mee.

(⁵ Pə taγa pυlv, Yesu newaa mayamaya ná tá mυ ι təm tətə.)

⁶ Μρύγύ Yesu cə-we si: Pə ta maγata-m na pécó. Ama ye me, paa pəlee pə maγa-meγe. ⁷ Pə taγa pυlv, antulinya nyéma taa kaa kpaαa-me. Ama pa taa kpaana má. Mpi tə, ma hóləyi si pa kulapυtv fei teu. ⁸ Mi kpa tənaγa acima. Ye ma, ma kaa polo. Pə taγa pυlv, pə ta maγata má.

⁹ Yesu təma-weγe heeluyυ ke mpυ ιlena ιni í saali Kalilee.

Yesu ke coka acima taa

¹⁰ Yesu newaa kəma na pá kpa acima təγəυ, ιlena Yesu mayamaya polo. Ama ι ta yele si nəγəlv í nyι, ι pola ηmelau ké. ¹¹ Yuta nyéma preekaya-ι acima wee taa, na pá təηna təmaγa pəssυyυ si: Ie leye ι wee?

¹² Halι samaa welətaya Yesu təm ke pa taa pa tike ke səsəm. Ləlaa si: Yυlv kuπαη ké. Ləlaa si: Aai, ι ké yυlv tυsυlv ké. ¹³ Paa na mpυ Yuta nyéma səγəntυ təυ nəγəlv taa yəγətəyi təfoo.

¹⁴ Pə kəma na acima haya heku, ιlena Yesu polo na í sυυ Iσə təsēe taa na í seγesəyi. ¹⁵ Μρύγύ pə lapa Yuta nyéma ke piti, na pá təη si: Iσənaγa pə lapa na í nyι pə tənaγa mpυ pécó ι ta la ceu?

¹⁶ Tənaγa Yesu cə-we si: Nti ma seγesəyi isəntə tə, ma ta lu-təyi kulupu. Ama wei ι tila-m tə ιni ι huləna-m-tι. ¹⁷ Ye wei ι səla Iσə luyυ nyəntυ təηyυ, pυntυ tike ka nyəna si ma kυseγesətv luna Iσə kiη yaa ma mayamaya ma kaηkante ke ma lakəna. ¹⁸ Wei ι lakəna ι kaηkante tə, ι mayamaya ι sam ke ι preekəyi. Ama wei ι preekəyi ι tillu sam, pυntυ nté tampaαa tv, pəpətv fei ι kiη. ¹⁹ Ntəη

Moisi hula-meɣe Iso seɛv kusəsutu təna na? Pácó paa mə taa kvlóm u təhəyi-ti. Aŋha, na í caa í ku-m suwe?

²⁰ Ḿpúyó samaa cɔwa Yesu si: N nyəna alɔɔaa kɛ? Awe caa í ku-ŋ?

²¹ Tənaɣa Yesu cɔwa si: Pə taɣa pulv, wule təli ma lapa təmle səsəɔle natəli na piti kpa mə təna. ²² Moisi ná tu-meɣe pɛlvɔv, (pəyele pə ta tu kev Moisi kin ke pə lunaa. Ama hatoo mə caanaa caanaa kin kɛ,) na paa kuyaku kvhɛsɔvɔ wule í pɛlvɔi pəyaya kɛ. ²³ Ye í pɛlvɔi pəyaya kɛ kvhɛsɔvɔ wule si pə taa kɔɔ na í yɔki Moisi kusəsutu. Pepe tɔɔ kɛ má waa yulv pilimile tɔcu kɛ kvhɛsɔvɔ wule na mu mv-m na pááná? ²⁴ Í taa nyəhəyi tɔɔ tike. Ama í təhəyi tampana na pácó í yɔɔtəyi.

Yəlaa laki Yesu na piti

²⁵ Yosalem nyəma narəli pa yɔɔtaya si: Pə taɣa wei pa pɛkaya si pa kvɔi tɔɔle? ²⁶ Í nyəni ílé í mɛlaa na í yɔɔtəyənawe na u nyaŋna pulv, na pá suma. Isu tá səsaa mpɛ pa tɛŋ pa taa si í kɛ Mesii kele yaa? ²⁷ Tə nyəma si waatu wei Mesii ká kɔɔ tɔ, nəɔlv u nyəŋ í tɛ. Tɔfɔ ye pə kaasa inɛ ilɛ, tə nyəma ílé í tɔlule mɛɛ.

²⁸ Yesu tɔŋna seɣesɔvɔ ke ḿpúyó Iso təsɛɛle taa, ilɛna í pɔɔsi-we na nəɔv səsaya si: Mɛ si í nyəma-m, na í nyəma ma tɔlule yaa? Aai, ma ta kɔɔ ma maɣamaya ma kɔntɛ se. Ama wei í tila-m tɔ í wɛɛ na í kɛ tampana tv. Ilɛ mə ta nyəmi-i. ²⁹ Ama ma, ma nyəma-i, pə taɣa pulv tɔɔ, í kin ke ma lunaa, na inɛ í tilina-m.

³⁰ Yəlaa luyv lapa si pá kpa-i, ilɛ nəɔlv ta tv niŋ ke í tɔɔ, í wule ta tata tɔ pə tɔɔ. ³¹ Paa na mpv samaa inɛ í taa payale mv Yesu tɔm na pá tɛ pa taa. Haləna pá tɔŋ si: Mesii í kɔma í ká la piti təma na a kəli inɛ í nyəna na?

Pa tila filisinaa si pá kpa Yesu

³² Pə kɔma na Falisanaa nu nti samaa miitiyi Yesu tɔɔ tɔ, ilɛna pá na kətəlaa səsaa pá tili filisinaa si pá polo pá kpa-i. ³³ Tənaɣa Yesu təma si: Pə kaasa-m wɛɛ naalɛɣe mə hɛku kɛ, ilɛna má məli wei í ka tila-m tɔ í kin. ³⁴ Í ká pɛeki-m í kaa na-m. Pə taɣa pulv, í kaa pəsi na í kɔɔ timpí maa wɛɛ tɔ.

³⁵ Tənaɣa Yuta nyəma pɔɔsa təma si: Lɛɣe Yesu ká polo na tɔ kaa na-i? Í ká polo Yuta nyəma mpɛ pa yawa na pá polo tuu Kələeki acalɛ taa tɔ pa kin na í paasəna Kələeki nyəma yaa isəna? ³⁶ Ye pə taɣa mpv, ntiyile í yɔɔtəyi mpv si: Tu pɛeki-i tɔ kaa na-i? Tə kaa pəsi na tɔ polo timpí í ka wɛɛ tɔ?

Weesuyu lvm pusi tɔm

³⁷ Acima kuyaku kantəkaya nyəŋku ŋku kv ke kuyaku səsəɔv tɔ kv wule, Yesu səŋa isɔ na í kpaali si: Ye lvkətv í wɛna wei, pɔntv í kɔɔ ma kin na í nyəɔ. ³⁸ Wei í mv ma tɔm weesuyu lvm pusi ká lukəna í taa na pá kpeŋ, isu pa yɔɔtəyɔv Iso Təm taa tɔ.

³⁹ (Mpa pa mu Yesu paa koo pa hiki Iso Feesuyu nku to, ku tom ke i yagotaga. Mpi to, waatu unu Iso Feesuyu taa kanta. Pa taga pulu, Yesu taa suta i teeli taa to po too).

Samaa fayav ke pa taa pa tike ke Yesu too

⁴⁰ Samaa unu i taa yelaa nu mpv, ilena pa to si: Inayale Iso kuyogotutu telosulu wei to.

⁴¹ Mpyogol lalaa si: Mesii ke. Na lalaa naa taji si: Kalilee ke Mesii ka luna? ⁴² Iso Tom takelasi taa wee si: Mesii ka wee Tafiiti loluyu taa to ke. Petalehem timpi Tafiiti ka wee tago i ka luna.

⁴³ Mpyogol samaa faya Yesu too. ⁴⁴ Pa taa lalaa luyu lapa si pa kra Yesu. Ama nayolu ta tu nihi ke i too.

Falisanaa sasa lahkrusaj

⁴⁵ Mpyogol filisinaa mala kotelaa sasa na Falisanaa pa kin na pele pa paa-si-we si: Pepe too ke i ta kanta-i?

⁴⁶ Tanaga filisinaa cowa si: Tuu to yulu nayolu i ta yagoteta isu unu. ⁴⁷ Mpyogol Falisanaa paa-si-we si: I kpena-me na i puyusi totago? ⁴⁸ Wulee i keesa ta sasa yaa Falisanaa taa nayolu na puntu taji-i? ⁴⁹ Samaa wei i ta nyi Moisi kusosutu ke mpv to, sonta nyama ke.

⁵⁰ Falisanaa taa lelu wei pa yaa si Nikotem na i ka pola Yesu kin ke aho to, ile i toma-we si: ⁵¹ Ani i nyama si, ta kulaputu taa pa fei si to ku yulu tom ke mpv, na to ta caga na to nu po tana na to cekana mpi i wakelaa to.

⁵² Mpyogol Falisanaa cowa Nikotem si: Sese Kalilee nyama mpeyele na nyaga? Wiili Iso Tom taa na na, tuu to Iso kuyogotutu telosulu nayolu ta tenta luw na Kalilee se.

[⁵³ Pale po waali ke pa yawa na paa wei i mali i tagaga.

8

Alv wasankali tom

¹ Mpyogol Yesu na kra Olifinaa puyv. ² Tev fema ilena i kuli lah ke tanah tee na i mali Iso taseele taa na samaa tana koo i kin. Ilena i caga na i segesaji-we. ³ Tanaga Iso Tom segeselaa na Falisanaa pa kanta-i alv nayolu wei pa krelaa na i laki wasankalatu to. Mpyogol pa sahsa-i samaa heku taa. ⁴ Ilena pa to Yesu si: Taca, to krela alv ine unu na i laki wasankalatu. ⁵ Moisi yagota i kusosutu taa si, alv i lapa mpv po taka, to yaga-i pee na to ku-i. Nyama na we?

⁶ Pa nyapa Yesu ke tom ke konyaru ke mpyogol si pa hiki timpi paa tana-i taali to. Ama Yesu lunaa na i nmana mpale ke ate. ⁷ Pa taji-i paa-si-we ilena i kuli na i to-we si: Mo taa wei i nyama si tuu to i ta lata sayatu, puntu i caali-i pale lagou.

⁸ Ilena Yesu tasa lunuyu na i nmaa ate. ⁹ Waatu wei pa nu tom tane ilena, pa su loluyv ke kulom kulom. Pa krayav sasa na po

polo piya tɔ. Halɩ pɛ kɔɔ pɛ yele Yesu tike na alɩ ɩni, na ɩ sɛɲa tɛnaya tam. ¹⁰ Yesu kɔma na ɩ kɔli ɩlena ɩ tɔm-ɩ si: Alɩ nyá, nyá yɛlaa mpe pa wele? Ntɔɲ nɔɲɔlv ta la-ɲ pulɩ? ¹¹ ɩlena alɩ cɔ si: Nn Tacaa. Yesu cɔ-ɩ si: Tɛɛ, ma tɔtɔ ma kaa yɔɲɔti si pá la-ɲ pulɩ. Ama taa tasa ɩsayatɩ kɛ.]

Yesu kɛ antulinya kɔkɔ

¹² Ḿpɔ́yú Yesu mɛla ɩ sɛɣɛsɩyɩ taa si: Ma wɛɛ kɛ ɩsu kɔkɔ ɲka ka naa yɛlaa tɔ. Ye wei ɩ tɛɲɛɣi-m, kɔkɔ ɲka ka kɔɲna weesuɣu tɔ kaa naa-ɩ na ɩ tɔɲ. ɩ kaa fɛli sɛkɛtɩyɩ taa kɛ nɔɔhɔle kɛ paa pɛcɔ tɔta.

¹³ Tɛnaya Falisanaa tɔma-ɩ si: ɩsu n kɛɛsɩyɩ nyá ti tɔm kɛ mpɩ tɔ, pɛ fɛina nyɩyɩ se.

¹⁴ Ḿpɔ́yú Yesu cɔ-wɛ si: Paa ma kɛɛsɔɣi ma ti tɔm, tɔ wɛ tampana tɔɲɔ. Pɛ taya pulɩ, ma nyɛmá timpɩ ma lunaa tɔ, pɛcɔ ma nyɛmá timpɩ ma puki tɔ. Ama mɔ ta nyɩ ma tɛlɩle, pɛyɛle ɩ ta nyɩ ma tɔpote. ¹⁵ Mɔ huɩki yɩlvhuɩle kɛ yem kɛ. Ama ma ɩle maa huɩki nɔɲɔlv tɔm kɛ ma taa. ¹⁶ ɩle paa ma tu huɩwa, tampana tɔɔ kɛ. Pɛ taya pulɩ, ma fɛi ma tike tɔ se: Ama má na ma Caa wei ɩ tila-m tɔɲɔ. ¹⁷ Pa ɲmaawa mɔ kusɛsɩtu takɛlasɩ taa si: Ye yɛlaa naale lɛsa aseeta kɔlvɩ, pa aseeta ɩni ɩ wɛ tampana. ¹⁸ Ma, ma yɔɲɔtɛɣi ma ti tɔm na ma Caa wei ɩ tila-m tɔ, ɩlé ɩ yɔɲɔtɛɣi ma tɔm kɛ mpɩ tɔtɔ.

¹⁹ Ḿpɔ́yú Falisanaa pɔɔsa Yesu si: Lɛyɛ nyá Caa ɩni ɩ wɛɛ?

Tɛnaya Yesu cɔ Falisanaa si: ɩ ta nyɩ má, pɛyɛle ɩ ta nyɩ ma Caa. Ye ɩ ka nyɛma-m, ɩ ka nyɛmá ma Caa tɔtɔ.

²⁰ Yesu yɔɲɔta tɔm tɛnɛɣɛ ɩ sɛɣɛsɩyɩ taa kɛ ɩsɔ tɛsɛɛle taa kɛ kɩcɔɔɲ tɛtɩle cɔlv. Na nɔɲɔlv ta kpa-ɩ, ɩ wɩle ta tata tɔ pɛ tɔɔ.

Yesu tɔpote

²¹ Ḿpɔ́yú Yesu tasa-wɛyɛ heeluyɩ si: Ma tɛɛki na ɩ ká pɛɛki-m. Ama ɩ ká si mɔ ɩsayatɩ taa. Mpi tɔ, ɩ kaa pɛsi na ɩ polo timpɩ ma puki tɔ.

²² Tɛnaya Yuta nyɛma tɔma si: ɩ ká kv ɩ ti, yaa ɩsɛnayaɛle ɩ tɔɲ si tá kaa pɛsi na tɛ polo timpɩ ɩ puki tɔ?

²³ Ḿpɔ́yú Yesu tɔma Yuta nyɛma si: Mɔ kɛ atɛ nyɛma kɛ. Ama má, ma kɛ ɩsɔtaa tv. Mɔ kɛ antulinya ɩnɛ ɩ nyɛma. Ama má tá kɛ antulinya ɩnɛ ɩ nyɛɲ. ²⁴ Pɛ tɔɔ ɩnɛɣi ma heeliyɩ-mɛ si, ɩ ka si mɔ ɩsayatɩ taa. Ye ɩ ta tisi si tampam ma wɛɛ, ɩ ká si mɔ ɩsayatɩ taa. ²⁵ ɩlena pá pɔɔsi-ɩ si: ɩle n tu kɛ aweyɛ tɔkɛm ye?

Tɛnaya Yesu cɔ Yuta nyɛma si: Ma kɛ wei ɩ tɔm maa heela-mɛyɛ hatoo kancaalaya tɔ. ²⁶ Ma wɛna tɔm payale nti maa yɔɲɔti mɔ tɔɔ na nti maa huɩna-mɛ tɔ. ɩle wei ɩ tila-m tɔ ɩ kɛ tampana tv, na nti ma nu ɩ kin tɔ, tɔ tike kɛ ma heeliyɩ antulinya taa.

²⁷ Pa ta cɛkɛna si Tacaa ɩsɔ tɔm kɛ ɩ heeliyɩ-wɛ. ²⁸ Tɛnaya Yesu tɔma-wɛ si: Waatɩ wei ɩ ká kpaasi Yɩlv Pɛyaya má ɩle, waatɩ ɩnɛɣi

í ká nyi si, mayale wei inu tó. Na í ká nyi tótó si, maa laki pulu na ma mayamaya ma kanƙante. Ama nti Tacaá Iṣo seyesa-m tayo ma laki. ²⁹ Wei i tila-m tó i we ma waali, i ta yelem ma tike. Mpi tó, i luyu tee nyantu ke ma laki.

³⁰ Yesu yagata mpv lena payale mu-i.

Yomaa na kasayampiya tam

³¹ M'p'ógú Yesu heela Yuta nyóma mpa pa mu-i tó si: Ye í t'əhəyi ma tam ke teu, í ká pəsi ma ifalaa ná tampana. ³² Na í ká nyi tampana, na tampana anu a ká cəna-məɣe mə yomle taa.

³³ M'p'ógú p'ele pa cə-i si: Tə ké Apələham luluɣu ké, nəɣəlv taa kra-tuyv yomle ke paa pəcə. Ile pepe ceɣv ke n t'əhə si pu ce-tv?

³⁴ Tənaɣa Yesu cə-we si: Tampana ke ma heeliyi-mə yoo, maa cesəyi, wei i laki isayav tó, p'untv pəsa tə yom ké. ³⁵ Na yom ná we saɲa ké, i fei cele. Ama təyaya pəyaya ná we tam. ³⁶ Ile ye Pəyaya má ma heta-mə, mə yomle tema tampana tem ké. ³⁷ Ma nyəma si í ké Apələham luluɣu nyóma te. Paa na mpv, í p'ekəyi ma kuyv. Pə taya pulv, í kisiyi ma kuɣesətv. ³⁸ Nti ma Caa ná hula-m tayo ma yagətəyi, na mu laki nti mə caa ná heela-mə tó.

³⁹ M'p'ógú Yuta nyóma cə-i si: Aai tá caa kele Apələham. Tənaɣa Yesu cə-we si: Ye tampana í ka ké Apələham piya, isəntə í ka lakaya Apələham kulap'utv mēe. ⁴⁰ Anu tampana nna ma nu Iṣo kin tó, a tike ke ma heela-mə, p'écó paa na mpv í caa í ku-m tək'em. Ile Apələham ná taa la mpv. ⁴¹ Mə caa kulap'utv ke í laki.

Tənaɣa Falisanaa cə Yesu si: Tə ta ke apalaa naale piya se. Ama ta Caa ke kulvm ké, inəɣəle Iṣo.

⁴² Ilena Yesu tó Falisanaa si: Ye tampana, Iṣo ka ké mə Caa, í ka sɔla-m. Mpi tó, i kin ke ma luna, na i kənte ke ma kəma. Ma ta kəə ma mayamaya ma kənte. Ama inu i tilina-m. ⁴³ Pə taya pulv tó ké u cekəɣəna ma kuyagət'utv, u caa tə nuw ke paa pəcə tayo. ⁴⁴ Mə Caa kele Iṣov, na i luyu nyantu ke mə sɔla lapv. Hatoo kancaalaya ilé i ké yulvkv kə, u caa tampana t'əhəyv ke paa pəcə. Pə taya pulv, i mayamaya i ta ke tampana tv tó pə tó. Waatu wei i yagətəyi pəpətv tó, i tənayale təna. Mpi tó, i mayamaya i ké pəpətv, na pəpətv təna caa ké. ⁴⁵ Ye ma, tampana ke ma yagətəyi. Pə mayamaya pə tó ké u muɣi ma tam. ⁴⁶ Mə taa awe pəsəyi na í hólí ma təpəntəle? Təv, na ma tu yagətəyi tampana tó, pepe tó ké u saɲ muɣv? ⁴⁷ Wei i ké Iṣo nyəh tó, p'untv nukí Iṣo Təm ké. Ama mə tá ké Iṣo yəlaa napəli, na pə tó inəyi u tu nukí.

Yesu Yagata Apələham tam

⁴⁸ Tənaɣa Yuta nyóma cə-i si: Pə taya isəntə tó ké tu tóma si n ké Samalii tv, p'écó n hii alɣaa? ⁴⁹ M'p'ógú Yesu cə-we si: Ma ta hii alɣaa ke paa pəcə. Ama ma Caa ke ma seeki. Na mē, mu nyənəyi-m yem tək'pataa. ⁵⁰ Pə taya isu má p'ekəɣəna ma

mayamaya ma teeli ke ma ti. Nəxəlv tuxəna-m teeli na í haaki-m tampana. ⁵¹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi, ye wei i təkəyi ma təm, pəntu kaa si.

⁵² Tənağa Yuta nyəma təma Yesu si: Pəneyele tə nyəmə təkpataa si n ké iləyohilu. Apələham səpa, na Isə kuyəyətutu teləsəlaa náa si tətə, ilena náa təy si, wei í təkə nyá təm pəntu kaa si? ⁵³ Ta caa Apələham ná səpa, ye mpv nyá huu si n kəla iləyele? Isə kuyəyətutu teləsəlaa mayamaya ná səpa tətə. Ile n nyənəyi nyá təyi we?

⁵⁴ Məpəyú Yesu cəwa si: Ye maa təkayana ma təyi teeli, ilə ma teeli inu i taa ké pəlv se. Ama ma teeli təlv nté ma Caa, wei mə təy si i ké mə Isə tə. ⁵⁵ Pəyele inəyi í tá nyi. Ama má nyəma-i. Haləna ye ma kpeesaa si ma ta nyəmi-i, ma pəsa pəpətu ke teitei isu meye. Ama ma nyəma-i, na ma təyəyi i kuheelitu na má laki. ⁵⁶ Mə caa Apələham lanje naa huləma teu. Pə taya pəlv tətə, i teelayaa si i ká ná ma kənte. Na i tu na-te, na pə heesi i lanje ke teu.

⁵⁷ Tənağa Yuta nyəma cə-i si: Nyá pusi ná ta tu tata nule na naanəwa na í təy si n təma Apələham ke nav na?

⁵⁸ Məpəyú Yesu cə Yuta nyəma si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi tuu na pəcə pá ləli Apələham tə, ma wee ké.

⁵⁹ Tənağa pa kpağa pəe si pa yaki-i. Ama Yesu ηməlaa na í lu Isə təsele taa.

9

Yəlv wei pa ləlaa yəlvmtv tə

¹ Yesu teekaya ilena í ná yəlv wei pa ləlaa yəlvmtv tə. ² Məpəyú Yesu ifalaa pəsa Yesu si: Taca, apəlv inə inu i lapəna isayatu yaa i caanaa na pá ləli-i mpv? ³ Tənağa Yesu cə-we si: Pə ta ke isu inu i lapəna isayatu yaa i caanaa. Ama pə lapa məpəyú pəcə Isə toma nana nti i ka lap-i tə tə kin. ⁴ Pə nəyəsəna tə laki wei i tila-m tə i təma ke ilim taa. Pə taya pəlv, aho caa yuy, ilə təmle kaa wee pəsvv tətə. ⁵ Kuyeyə wei i taa ma we antulinya taa cəne tə, mayale kəkə ηka ka naa yəlaa təna tə.

⁶ Yesu təma məpəyú yəyətuyv, ilena í tə ntagama ke ate, na í lá teeliya, na í taa yəlv inu i isə. ⁷ Na í təmi-i si: Polo na í saη nyá isə ke Silowee lule taa. (Hətə tənə tə huwee wee si: Pa tilaa.)

Yəlvmtv polaa na í saη i isə, ilena í məli na í naaki təcəici.

⁸ Məpəyú yəlvmtv cəlv nyəma mpa paa nyəma-i ləy si i ké pala latv tə, pa təma si: Pə taya inə inu i ka cakayana na í laki pala?

⁹ Ləlaa si inəyi.

Ləlaa si: Aai pə taya inu, i nəyəsəle ké.

Ama apəlv inu i cəwa si: Ma mayamaya ké.

¹⁰ Tənağa pa pəsa-i si: Isənağa n lapa na nyá isə anu a kuli?

¹¹ Μρύγυ ι εω-ωε σι: Απαλυ wei πα γαα σι Yesu τω, ινι ι λαρəna τεελιya να ί τaa μα ισε, να ί τω-μ σι μά polo Silowee lule τaa να μά σαη μα ισε. Μα πολaa να μα σαη, ιλενα μά συυ ναυ.

¹² Τəναγα πα πəωσα-ι σι: Λεγε απαλυ ινι ι ωεε? Ιλενα ί εω σι: Μα τα νυι.

Falisanaa πəωσυυ κε yυlum waav təm

¹³ Μρύγυ πα κπαγα wei ινι ι ka κέ yυlum τω να πά pona-ι Falisanaa κιη. ¹⁴ Πə ταγα πυλυ, κυyakυ kuhεεσυυ wule κε Yesu λαpa τεελιya να ί kulina απαλυ ινι ι ισε. ¹⁵ Πə τωω ινι ι μαγαμαγα κε Falisanaa nά lela-ι πəωσυυ κε ισəna πə λαpa να ι ισε kuli τω. Ιλενα yυlum εω-ωε σι: Τεελιya κε ι τaa μα ισε, ιλενα μά σαη να πəνε μά naaki.

¹⁶ Τəναγα Falisanaa τaa lelaa nά təma σι: Πə ταγα Ισə κιη κε απαλυ wei ινι ι lakι μπυ τω ι lunaα. Μπι τω, ι τəηəγι κυyakυ kuhεεσυυ κιη.

Λελαα σι: Ye ι ka κέ ισαγαυ ισənaγα ι ka πəσαα να ί λά piti təma ανε α takanaα κε μπυ?

Ηαλι πά σαη πα φαγα πα τaa πα tike.

¹⁷ Μρύγυ Falisanaa tasa yυλυ wei ι ισε πə kula μπυ τəγə πəωσυυ σι: Να nυά huυki suweye απαλυ wei ινι n τəη σι ι kula nυά ισε τω ι τω? Ιλε ι εω-ωε σι: Ι κέ Ισə κυγəγəτətu teləsulυ κέ.

¹⁸ Αμα Yuta nυəma μπε πα τα μυ-τι σι απαλυ ινι ι ka κέ yυlum κέ να ι ισε kuli, haləna πά kəna ι caa να ι too. ¹⁹ Να πά πəωσι-ωε σι: Nτəη mə πəγαγα κε ινε ιnəγι təkpeμ na? Πəcό ί τəη σι ί lυla-ι να yυlumtu γεε? Τωυ, ιε ισənaγα πə λαpa να ί naaki πəνε?

²⁰ Μρύγυ ι nυəma nά εωωα σι: Τə nυəma-ι σι τά πəγαγα κε-ι. Πəcό τə lυla-ι να yυlumtu. ²¹ Αμα τə τα νυι ισəna πə λαpa να kaγana ί naaki τω. Πəyele τə τα νυι wei ι kula ι ισε τω. Ι μαγαμαγα ι τα κε πəγαγα, ί πəωσι-ι ι kά heeli-μεγε ισəna πə λαpa τω.

²² Yυlum nυəma nά γəγəta μπυ, mpi τω, πα see Yuta nυəma. Πə ταγα πυλυ, Yuta nυəma ka πeεla nəγə σι, ye wei ι tεma ι τaa να ί tisi σι Yesu κέ Mesii, παa ləsi pυntυ κε πα təkotile τaa. ²³ Πə τωω κέ ι nυəma nά təma σι: Ι μαγαμαγα ι τα κε πəγαγα, ί πəωσι-ι.

²⁴ Μρύγυ Falisanaa tasa απαλυ wei ι ka κε yυlum τəγə γαav να πά təmi-ι σι: Αμα να Ισə τωω γəγəti tampana. Τə nυəμά απαλυ ινε ι τω σι ι κέ ισαγαυ κέ.

²⁵ Τəναγα απαλυ ινι ι εω Falisanaa σι: Μα τα νυι σι ι κέ ισαγαυ γαα ι κέ kυπαη τω. Αμα kυlumtu tike κε μα nυəμά σι, μαα κέ yυlum να πəνε πə τaa μα naaki.

²⁶ Ιλενα πά πəωσι-ι σι: Pepeye ι λαpa-η? Ισənaγα ι λαpa να πəcό nυά ισε kuli? ²⁷ Μρύγυ ι εω-ωε σι: Μα tεma-μεγε heeluyυ να ί τά μυ. Ιε pepe τωω κέ ί caa ί tasa-təγι nuυ? Yaa mə caa ί εωωσι ι ifalaa τωω tətə?

28 Tənaɣa Falisanaa tʉv-ı na pá tə sı: Nyá kəna yʉlv ıni ı ifalv. Ama ta ké Moisi ifalaa ké. 29 Tə nyəmə sı, İso yəɣətəna Moisi. Ama pə kaasʉv yʉlv ıni tə, tə ta tu nyəm ı təlule.

30 Mpróɣy apalv ıni ı cə-we sı: Ama nti tə we piti təɣəle sı, mə tá nyı ı təlule, pəyele ı kula maya ma ıse. 31 Tə nyəmə sı İso u mʉvı asayaa nəəsı. Ama wei ı tɣı-ı teeli na í lakı ı luɣu nyəntv tə, pʉntv nəɣə ke ı mʉvı. 32 Tuu tə, tə ta nıta sı nəɣəlv kula yʉlv wei pa lələna yʉlvmtv tə ı ıse. 33 Pə təə ké ye apalv ıne ı taa ké İso nyəɣı ı taa pəsi na í la pulv.

34 Mpróɣy Falisanaa cə yʉlv m sı: Hatoo pa ləlvɣv nyá tə, ısayatv tike ke nyá nyəmə, na nyaa caa n seɣesı ta na?

İlena Falisanaa təɣəntı-ı pa İso təsele taa.

İse nyəma səkrətvɣv

35 Mpróɣy Yesu nıwa sı pa təɣəna yʉlv m ıni, ılena í kəə í sulı-ı na í pəəsı-ı sı: N mʉ Yʉlv Pəyayaa təm na? 36 Tənaɣa yʉlv m cə-ı sı: Taca, hʉlı-m wei pa yaa mpv tə na má mʉ.

37 Mpróɣy Yesu təma sı: N na-ı mee, ı mayamaya kele ma wei ma yəɣətəɣəna-ɣ ısəntv tə. 38 İlena yʉlv m tə sı: Taca, ma mʉwa. Na í luɣı-ı atə.

39 Mpróɣy Yesu təma sı: Ma kəma antulinya taa cəneɣe sı ma fakı tampana nyəma na tasəkəle nyəma, na mpa paa naakı tə pá ná, na mpa pa naakaya tə pá yʉlv mı.

40 Falisanaa napəlı paa we təna na pá nukı təm nti, ılena pá pəəsı Yesu sı: Pə krəɣna tá, tá ké yʉlv maa tətə?

41 Mpróɣy Yesu cə Falisanaa sı: Ye tampana í ka ké yʉlv maa, í taa wəna ısayatv. Ama ısu ı təɣvɣv sı í naakı tə, pə təə ké mə ısayatv we tam.

10

Heeɣ kaləkv təm

1 Tampana ke ma heeliɣı-me yoo, maa cəsəɣı, wei í yela heeɣ kaləkv nənəɣə ke sʉvnaı na í ɣmaana tiili təə na í sʉv tə, pʉntv ké ɣmılv na wakəlv ké. 2 Ama wei ı təɣəɣəna nənəɣə na í sʉv tə, pʉntv nté tiikulu. 3 Nənəɣə tarlv tʉləɣı-ı na í sʉv. Heeɣ nyəmə ı nəɣə. ı kaləɣı ı heeɣ həla ke kʉlv m kʉlv m na í lukəna-ı awalı. 4 Waatv wei ı təɣı ı heeɣ ıni ı tənaya lunav tə, ılena í tɛe-ı nəɣə na heeɣ naa tv ı waalı. Pə taya pulv, ı nyəmə ı nəɣə tə pə təə. 5 Ama ye kpaı tv, ı kaa təɣ ılé, halı ı ká se-ı səsəm ké. Mpi tə, ı ta nyı kpaı nyəmə nəəsı tə se.

6 Yesu kəesa-wəɣe təne ıni. Ama pa ta cəkəna tə hʉwəe.

Yesu kəna tiikulu koparɣ

7 Mpróɣy Yesu tasa yəɣətaya sı: Tampana ke ma heeliɣı-me yoo, maa cəsəɣı. Mayale heeɣ kaləkv ɣkv kv nənəɣə. 8 Pa təna mpa pa

laala-m kante to, paa ke hmulaa na wakellaa ke, heen ta tu nuna-
we. ⁹Maγale nonoγo, wei i terna ma to na i soo, pu ya i nyuyv. I ka
sooki na i luki, na i hikiyi nyutu kupantu. ¹⁰Nmuluyv na lentuyv
na wakelvuyv to tike ke hmulv na ka. Ama ma kamaγa si ma
heen i wee alaafaya taa ke tam taphkee.

TILLAA TƏMLƏ

Kutulu

Tillaa Təmle takəlaya wenna isu salav wei i kaya Laapaalənaa na Pəoli-wə pa kəḡmanmaasi hekə taa tə. Ka taa ké pa kəesəyi-tuyə isəna Yesu Kilisiti Isə seelaa caala Yuta nyəma taa na piitimnaa taa tə.

Yuta nyuyə nyəma na Lom nyəma pa tv kancaalaya Isə seelaa ke wahala ke səsəm. Pəoli ka ké wahala tulaa mpe pa taa lelv wei Isə layasa tampana layasuyə tə si i kpaali Laapaali Kupaḡ ke piitimnaa lelaa. Takəlaya ḡke ka kəesa-tv tətəḡ Pəoli cəḡnav ke Laapaali Kupaḡ ke tetv taa.

Isəna pa faḡa Tillaa Təmle takəlaya tə:

Feesuyu Naḡḡtv taḡuyə, titite 1

Aseeta nyəma ke Yosalem taa, titite 2-7

Aseeta nyəma ke Yuta na Samalii taa, titite 8-12

Pəoli təmlə, titite 13-28

Feesuyu Naḡḡtv ka tii tillaa səsaa tə

¹ Ma yvlə Teufili, ma takəlaya kancaalaya nyəḡka taa ma kəesa mpi mpi Yesu caala lapv tə, na nti nti i seḡesa pə kpaḡav kancaalaya, ² na pə suna kupaḡku i kpa isə tə. Na pəcə Yesu kpa isə tə, i ka heelina Feesuyu Naḡḡtv toḡ ke mpi i caa si yəlaa mpa i ləsaa si i tillaa tə pə la tə. ³ Yesu səm waali i lukaya i tillaa tə, na i hūləḡəna-wəḡe yaasinaa paḡale taa si i fema. Halı kuyeyḡ nule taa təcu ké Yesu lukaya i tillaa tə na i laki-wəḡe Isə Kawulaya waasu. ⁴ Mpyə kuyaku nakvli Yesu na i tillaa pa caḡaa na pə toḡna təḡv. Təḡaya i heela-wə si: I taa hatələna Yosalem. Ama i kəḡna mpi Taca ka təma si i ká ha tə, kvəḡv ḡku kv təm maa heela-mə tə. ⁵ Mpi pə tə tə, ləm mayamaḡa ke Yoḡaanı naa səna yəlaa ke Isə ləm. Ama ye me ilə, pu la wəe naale tə Feesuyu Naḡḡtv mayamaḡa ke paa kelı na pə sə-mə.

Yesu kpa isə

⁶ Mpyə Yesu na mpa paa kota mpv tə pa pəsa-i si: Taca, ye mpv pəḡeyelə n ká taḡanı lseyelı kawulaya ḡkeḡe kusuyə na?

⁷ Təḡaya Yesu cə i na mpa paa kota mpv tə si: Pə taḡa si mu nyəna kuyeyḡ yaa waatənaa mpa Taca mayamaḡa suna i toḡ tə se. ⁸ Ama kupaḡku Isə Feesuyu Naḡḡtv ka tii mə tə tə, i ká hiki toma na i hūlı pə təna mpi i nana mə isəpee tə pə tampana ke Yosalem, na Yuta, na Samalii pə tetvnaa təna taa. Haləna pə polo pə tala antulinya tənasi təna təpai.

⁹ Yesu təma mpyə yəḡətvuyə, iləna pə kpaasi-i isə na pə nyənəḡi-i mpv. Haləna puləpv isu ḡmuntuyə kə pə takı i tə, pa ta tasa-i nav.

10 Yesu kpa isɔ na ɪ tillaa wɛɛ na pɔ tɔŋna nyənɔyɔ tɔpɪŋŋ kɛ mpɔ, ɪɛ pa tuta apalaa naaleɣɛ pa cɔlɔɣɔɛ na pɔ suu wontu kɔhɔlɔmtɔ. 11 Na apalaa mpɛ pɔ pɔɔsɪ tillaa sɪ: Kalilee nyɛma mɛ, pɛpɛ tɔɔ kɛ ɪ sɛŋaa na ɪ nyənɔyɔ isɔ kɛ mpɔ? Yesu wei pɔ lɛsa mɛ hɛkɔ na pɔ kpaasɪ-ɪ isɔ kɛ isɛntɔ tɔ, ɪ kɔ tɛ na ɪ mɛli mɔpɔɣɔ teitei isɔ ɪ na-ɪ na ɪ kpaaki isɛntɔ tɔ.

Matiyasi mɛla Yutaasi lonte

12 Mɔpɔɣɔ tillaa kola tɪŋ wei pa yaa sɪ Olifinaa tɔ ɪ pɔyɔ ŋku ku kɪŋ paa wɛɛ tɔ na pɔ mɛli Yosalem. Pɔyɔ ŋku na Yosalem pɔ fɛi poolɔŋ. Pɔ ta kɛli kilomɛɛtɛli kɔlɔm. 13 Pa talaa, ɪɛna pɔ kpa pa isɔtaa kutuluɣu ŋku ku taa paa suukaya tɔ. Mpa pa suukaya tɛna tɔɣɔɛ Piyɛɛ, na Yohaani, na Saaki, na Antɔli, na Filipɔ, na Tomaa, na Paatelemii, na Matiyɛɛ, na Alɛfɛ pɔyalɔ Saaki, na Simɔŋ wei ɪ kɛ mpa pa lukaya sɪ pa mɔyɔ pa tɛtɔ tɔ pa taa lɛlɔ tɔ, na Saaki pɔyalɔ Yuti. 14 Pa tɛna pa kotaya tɛntɛmlɛ kɛ tam na pɔ sɛlɛmɔyɔ Isɔ. Pa taa ka wɛ alaa napɛli, na Yesu too, na Yesu newaa.

15 Kɔyɛɛŋ ɪnɪ ɪ taa, kɔyakɔ nakɔli yɛlaa kotaa, halɪ pa tala isɔ yɔlɔnyɔɔŋ nɪnɔwa na hiu (120). ɪɛna Piyɛɛ kɔli na ɪ sɛŋ ɪ taapalaa mpɛ pa hɛkɔ na ɪ tɔ sɪ: 16 Ma taapalaa mɛ, tɔm nti Isɔ Feesuɣu Nanŋŋtɔ ka tɔ Tafiiti nɔɣɔ taa na ɪ yɔtɔti, na tɛ wɛ Isɔ Tɔm takɔlaya taa kɛ Yutaasi wei ɪ tɛɛ Yesu kpalaa kɛ nɔɣɔ tɔ ɪ tɔm tɔ, pɔ wɛɛ kɛ sɪ tu la. 17 Yutaasi ɪnɪ ɪ ka kɛ ta taa lɛlɔ, na tɔ na-ɪ tu kɛnta tɛmlɛ tɛnɛ tɔ taa.

18 Apalɔ ɪnɪ, waatu wei ɪ tɛma tɛtɔ yapɔ na ɪ tulum liyitee anɪ tɔ, ɪ polaa na ɪ hoti tɔ taa kɛ ɪ nɔɣɔ tɔɔ, na ɪ lotu tɔli, na ɪ taa lotu ya na tɛ ŋmaa. 19 Tɔm tɛnɛ tɛ yɛka Yosalem nyɛma tɛna kɪŋ, halɛna pɔ ha tɛtɔ nɔyɔ hɔtɛ na pa tɛ taa sɪ: Akeletama. Calɛm tɛtɔ kɛ pa yaa mpɔ na pa tɛ taa. 20 Pa ŋmaa Yontu takɔlaya taa sɪ:

ɪ tɔyaya ɪ tɛki kaav.

Nɔɣɔlɔ ɪ taa kɔsɪ-kɛ.

Na lɛntɪ tɔtɔ sɪ:

Nɔɣɔlɔ ɪ lɛɛtɪ ɪ lonte.

21-22 Ye mpɔ pɔ wɛɛ sɪ mpa pa tɛŋaya-tɔyɔ waatu wei tɔ na Tacaa Yesu tɛ cɔkaya tɛtɔnaa tɔ, pa taa nɔɣɔlɔ ɪ sɔɔsɪ tɔ tɔɔ, na tɔ na-ɪ tɛ hɔli Tacaa Yesu sɔpɔ na ɪ fɛ tɔ pɔ tampana. Pɔntɔ ɪnɪ ɪ kɔ wɛɛ wei kɔyɛɛŋ tɛna ɪ ka wɛ tɔ waali kɛ pɔ kpaɣav Yohaani sɔv Yesu kɛ Isɔ lɔm tɔ, halɛna kɔyayɔku pɔ lɛsa-ɪ tɔ hɛkɔ na pɔ kpaasɪ-ɪ isɔ tɔ.

23 Mɔpɔɣɔ pa lɛsa yɛlaa naale, Yosɛfɔ wei pa yaa sɪ Paasapasɪ na pɔ cɔyusi-ɪ sɪ Yutusi tɔ, na Matiyasi. 24 ɪɛna pɔ sɛlɛmɪ sɪ: Tacaa, nyɔ nyɛmna yɛlaa lotunaa, hɔli-tɔyɔ yɛlaa panɛ pa naale pa taa wei n lɛsaa sɪ ɪ la tillu, 25 na ɪ paasɛna tɛmlɛ nte Yutaasi yɛlaa na ɪ tɛɛ ɪ nyɛŋku tɔ.

²⁶ Tənaɣa pa tɔ tete na pə kra Matiyası, na í səsı tillaa naanɔwa na kolum inı ı tɔ.

2

Feesuyu Nanıtu tiıu

¹ Mıbıyú pə tala Pentakonta acıma wule, ilena Iso seelaa kotı pa tənaya təntəmle. ² Pə tasaa ıle, kəkəte natəli, isı heelim səsəm makıyıt tɔ, luna isətaa kele, na tə nyaləna təyaya ıka ka taa paa we mpıt tɔ. ³ Mıbıyú pulɔpɔnaa lu pa tɔ na pə nəɣəsəna isı kəkə nsəma. İlena pulɔpɔnaa mpe pı ya na pı caya paa wei ı tɔ kə kolum kolum. ⁴ Tənaya Feesuyu Nanıtu haya pa təna pa taa təmmam, na pı sıt piitim lemptı təm yəɣıtıyıt, na nti Feesuyu tı pa taa tɔ ntəxtı pa yəɣıtaya.

⁵ Pə pamna mpa pa tənəxtı Iso mpaav ke teu tɔ pa luna antulınya təna taa na pı we Yosalem ke waatıt inı. ⁶ Yəlaa mpe pa nı kəkəte ıtə tə tan, ilena pı kotı səsəm. Mıbıyú pə lapaweɣe ha, pə taya pulıt, paa wei ı nukaya Iso seelaa yəɣıtəɣəna ı te taa. ⁷ Tənaya pa kra nəsı na pə la-weɣe pıti, na pı tɔ sı: Isı Kalılee nyəma tıke yəɣıtəɣəna isəntɔ. ⁸ İle pə lapa isəna na paa tı taa wei í nukı pa yəɣıtəɣəna ı te taa? ⁹ Anı tı taa cəne mpa pa luna Paatıt tetıt pa wee, Metii na İlam pə nyəma ná wee, Mesopotamı nyəma ná wee, na Yuta na Karatəsı pə nyəma, na Pənyənyəma na Asii tetıt nyəma, ¹⁰ Filicii na Pamfili pə nyəma, na İcipitı nyəma na Siləenı cəlb Lipii tetıt həɣəlyıt lənkı nyəma, na pə kaasa ləlaa mpa pa luna Lom tɔ. ¹¹ Yuta nyəma sıyısıyıt wee, na pə kaası mpa pa sıt Yuta nyəma İsəsele ke kəsıt tɔ, na Kələeti nyəma na Alapıt nyəma. Paa na mpıt pa tı keesəxtı Iso təma səsəna təm na tı təmnaa waanı waanı taa, na tə nukı tı təna.

¹² Pə təmsa pa təna, pa ta nyı nti paa yəɣıtı tɔ. İlena pı pəsəxtı təma sı, təm tənə ntiyile mpıt? ¹³ Ama ləlaa ná wona-we, na pı tɔ sı solum pına-we.

Piyee waasıt

¹⁴ Tənaya Piyee na tillaa ləlaa naanɔwa na kolum inı pa kulaa na pı sən isə. İlena Piyee yəɣıtəna samaa na nəɣə səsaya sı: Ma Yuta nyəma me, na mpa me mə kəma Yosalem ke kəkəm tɔ, í tı ıkraıı na í cəkəna teu ke nti ma heeliyıt-me tɔ. ¹⁵ Pə taya solum kıyıtına yəlaa pane inı isı í hıvkı tɔ. Pə taya pulıt tɔ, pə kəla tanan. ¹⁶ Ama nti Iso kuyəɣıtıtı teləsılv Soweele ka yəɣıtaa tɔ, nti tə mayamaya tə lakəna sanı.

¹⁷ Iso yəɣıtaa sı:

Nti maa la kuyeeı kantəkaya nyən taa təɣəlb.

Maa tısi ma Feesuyu ke yəlaa təna tɔ.

Mə pəyalaa na mə pəelaa ká na nti

tı la cele tɔ na pı yəɣıtı.

Pu hólí mæ ifepiya ke təmnaa na pá nana pa isəpee.

Na mæ kuvpatəlaa ká toosi toosee.

¹⁸ Tampana təə, maa tisi ma Feesuyu ke ma təmle nyəma, apalaa na alaa nyəma, pa təə ké kuyeyη inu i taa.

Paa ná nti tu la cele tə na pá yəχəti-ti.

¹⁹ Maa la kəkələ nyəmnaa ke hatoo isətənyu taa, na piti təma ke ate.

Caləm na kəkə na nyəəsi səsəənsi ká nyala.

²⁰ Ilim ká si təkpitii.

Isətu ká sēē isu caləm.

Pə təna pu la mpv na pəcə pə tala

Tacaa kuyaku səsəəηku teeli nyəηku ηku.

²¹ Pə na pə mpv tə yəlaa təna mpa

paa yaa Tacaa hətē tə paa tūli-ti.

²² Isəyeli nyəma mē, í nu nti ma heeliyi-mē tə. Nasaleti Yesu ké yul wei i səsəəntu Isə hólá-mē təχə. Pə taya pulv, Yesu niη ke Isə lapəna piti təma na səχəntu təma na Isə kəkələ nyəmnaa mpa i hólá mə hēku taa tə. Isu mə maχamaχa í nyəm pə təna tə. ²³ Na yul inəyi Isə kpaχaa na í cele-mē isu i ka huυ i taa na í tə pə pəle si i ká la tə. Ama mə kv-i, mə yelina na yəlaa asayaa kam-i səm tesika təə. ²⁴ Ama Isə yəka səm toma na í feesi-i. Pə taya pulv, pə fei si səm í lap-i pulv cəcəka. ²⁵ Tampana, Tafiiti yəχəta Yesu inu i təm ke mpv si:

Ma naakaya Tacaa ke tam ké ma cələχə.

I ka səηa ma waali ké si má taa selina pulv.

²⁶ Pə təə ké ma laakali caya təntəmle ke teu,

na lanheele kuyv-m ma yəχətaya taa.

Paa ma ké yulv na maa si tə,

ma cayana tēelvyu.

²⁷ Pə taya pulv təə,

Isə nyá n kaa lə-m yem ké atətəle taa.

N kaa yele si nyá yulv má má tu səη

paa pəcə maχamaχa.

²⁸ N hula-m weesuyu mpaanη.

N ká wēē ma kiη na í hvləsəχi ma lanle ke teu.

²⁹ Apalaa mē, í yele má tvləsi-mēχe tá ləηce Tafiiti təm təcēicēi si, i səpa na pá pimi-i, na i pəlaav wē tá hēku ke haləna səηa.

³⁰ Tafiiti inu i ka ké Isə kuyəχətutu tēləsulv ké na í nyəmá teu si, Isə ka təma nti na tuunav si i ká lap-i tə pu la. Səsi Tafiiti ləlvvyu taa tu nəχəlv ká təχəna kawulaya ηka Tafiiti inu i ka təχaa tə. ³¹ Hatoo ləη Tafiiti nawa mpi pu tē na pə la tə. Pə təə ké i yəχəta Mesii səpv na í fe tə pə təm si:

Pa ta lə-i yem ké atətəle taa.

I ta tu səη paa pəcə maχamaχa.

³² Yesu wei in i təm ma yəgətəyi isəntə tə, Iso feesa-i, na tá təna tə nana tá isəpee təkēlekele. ³³ Iso kusa i nyuyū na í çayasi-i i kəjkəñ taa. Uena í kpaça Feesuyu Nanjtu, wei i ka təma si i ká ha tə, na í çele-i. Na Feesuyu Nanjtu inəyi Yesu tisa tá təna tá təə, na í təñna nav na nuw ke isəntə. ³⁴ Pə taya isu Tafiti maçamaya ná kpa isə se. Ama paa na mpv i yəgətəa si:

Tacaa Iso heela ma Səsə si:

Çaya ma kəjkəñ taa.

³⁵ Haləna má kəna nyá kolontunaa,

na í loosi nyá nəhəe ke pa təə.

³⁶ Pə wee si Iseyeli yəlaa təna ká nyi teu təkpaataa si, Yesu wei í kama səm tesika təə tə, inəyi Iso lapa Səsə na Mesii.

³⁷ Iseyeli nyəma nu təm təne uena pa laña pəsi səsəm, na pá pəəsi Piyee na tillaa ləlaa si: Ta taapalaa mə, isənaça pə wee si té la ilə?

³⁸ Tənaça Piyee çə-we si: U lo mə isayatu na í laçasi huwee, na pá yaa Yesu Kilisiti hətə na pá səna paa mə taa wei ké Iso ləm, na pé husi mə isayatu. Uena í hiki Iso kucəəv səsəəv ŋku kv ké Feesuyu Nanjtu tə. ³⁹ Pə taya pulv təə, mə na mə piya na hatəlaya nyəma ke Iso təma si i ká ha, í tu laalaa na í yaa wei te, ilə i hikaa ké.

⁴⁰ Mpróyó Piyee tasa Iseyeli nyəma ke təm paçale ke heeluyu tətə, nti tu səna-we na tə səsə-weçe apalutv tə. Səsi, í ləsi mə təyi yəlaa letaa pane pa taa na í tvi-ti.

⁴¹ Mpróyó Iseyeli nyəma taa yəlaa tuutumaa mv Piyee təm na pá sə-weçe Iso ləm. Kuyanku, mpa pa svv Iso seev tə, pa nyəñ tala isu iyisi tooso (3000). ⁴² Pa isəle ka seena tillaa kvseyəsətv ke nuw, na pa təñaya təma na lañhulvmle ke səsəm. Pa təkaya təntəmle ke tam, na pá puki Iso sələmvuyv pu səə nəçəlv.

Iso seelaa cakəle

⁴³ Tillaa lakaya piti təma na Iso kəkəlv nyəmnaa, na pé kpaaa paa wei ké səçəntv. ⁴⁴ Iso seelaa təna ka wəna nəçə kvlmaya, na pa kpəntaya mpi mpi pa wəna tə. ⁴⁵ Pa pəetaya pa tətvnaa na pa wontunaa na pá kotiyi pə liyitee ke təntəmle, na pé caala pa taa wei pa waasəna-i. ⁴⁶ Pa təna paa kotaya paa ifemle nteye Iso təsəele ke Iso sələmvuyv pu səə yvlv. Ye pa saa-weçe pa tēsī taa, təntəmle ke pa kotiyi na pá təkī. Lañhulvmle ke pa təkayana pa təçnasī, na pa taa hətəna təma. ⁴⁷ Na pá sañ Iso, na yəlaa təna laña hēena-we. Paa kuyanku Tacaa səsəçaya pa kpekəle təə ké mpa mpa pa nyəñ pə yapa tə.

3

Kaakalaya hika nəhəe

¹ Mpróyó kuyaku nakvl Piyee na Yohaani pa pukaya Iso təsəele ke ilim kpiluyv sələmvuyv. ² Apalv nəçəlvuyv pa lvləna kaakalətv, na pá pukina-i na pá suki Iso təsəele səsəəle nəñəçə ŋka pa yaa

si Canəm Nənəyo təyo paa kuyaku ŋku si í sələməyi Iso təsele taa sula ke liyitee. ³ I nawa Piyee na Yohaani pa suli Iso təsele taa, lena í sələm-wē si pá ha-i pulu. ⁴ M'p'p' Piyee na Yohaani pa nyəna-i tərīŋ. Iena Piyee təm-i si: Paasəna cəne.

⁵ Tənya kaakalaya paasəna-weyē teu, na ka teelayaa si paa ha-keye pulu. ⁶ M'p'p' Piyee təma-ke si: Ma feina liyitee si maa ha-ŋ. Ama maa ha-ŋ mpi ma wena tə. Na Nasaleti Yesu Kilisiti toŋ taa kulī na ŋ tə.

⁷ Iena Piyee siisi na í təkī kaakalaya na niŋ ntəyŋ, na í kusī. Tənya kaakalaya nəhēe na ka nəcwasi kra toŋ ke krapaa. ⁸ M'p'p' ka kulaa təhapa na ká tii ka nəhēe tə, na ká səŋ təye na ká niki tənte, na ká na tillaa səsaa pá krenti na pá su Iso təsele taa. Na ká toŋ na ká ŋmaaləyi na ká saŋ Iso. ⁹ Samaa təna ná ka tənte na ka Iso sam. ¹⁰ Pa kəma na pá cəkəna si ŋke ka cakayana Iso təsele Canəm Nənəyo kiŋ na ká sələməyi liyitee, lena səyontu na piti la-wē na isəna ka hika nəhēe tə.

Piyee waasu ke Iso təsele taa

¹¹ M'p'p' kaakalaya ŋke ka nyəna Piyee na Yohaani ke tam. M'p'p' piti kra samaa ke səsəm, lena pá watī Piyee pa təw kə sakaya səsəya ŋka pa yaakaya si Saluməŋ sakaya tə ka tē. ¹² Piyee ná mpv, lena í tə samaa si: Iseyeli yəlaa me, pepe təw kə apalu inē i kuləy tə pə ceki mə laŋa? Na pepe təw kə í nyənəyi-tu isu tá mayamaya tá toŋ yaa tá Isəsele teu napəli pə yelina na apalu inē í toŋ? ¹³ Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Iso, wei i kə ta caanaa caanaa Iso tə, i kusa i təmle tu Yesu nyuyv. Ama me mə tu- i toŋtonaa niŋ taa. Pəle pə waali Pilati luyv lapa si i yeki-i tə, mə tayanna kisuyv. ¹⁴ I kisa yulu kupaŋ tampana təŋlv inī, na isayav kpitikpiti kə í səlaa na í sələmī Pilati si í tūli-meyē ílé. ¹⁵ M'p'p' pə lapa na í yele na pá kv weesuyv halv. Ama Iso ná feesa-i na tə nana tá isəpee. ¹⁶ Yesu inī i mayamaya i toŋ taa na táa tēmnav ke-i yelina apalu inē i kulaa. I nyəma-i na inī i səŋna mə isəntaa isəntə. Táa tēmnav ke Yesu yelina apalu inē i wena i ti təmmam na mə təna í naaki mpv.

¹⁷ Təw, ma nyəma me, ma nyəma teu si mə na mə səsaa í taa cəkəna təyo í lapa Yesu inəyi mpv. ¹⁸ Ie təm nti Iso yelaa na Iso kuyəyətutu teləsəlaa təna kraali hatoo ləŋ taa, si i Mesii ká təyo kuyəy tə, nti inī tə mayamaya ke i yelaa na tə lá. ¹⁹ Pə təw tə, í lə mə isayatu na í layasi hūwē, na í pəsəna Iso təw. Iena ílé í tayani mə təwakəllēnaa. ²⁰ Ie Taca ká ha-meyē kuyēŋ wei i taa pu waasi-me tə, na í kəna Mesii wei i ka ləsa hatoo ləŋ na í su-me tə. Mesii inəyəle Yesu. ²¹ Ama pə wē kə si Yesu Kilisiti í caya isətaa, haləna pə tala waatu wei paa tayani pə tənaya kufam pəsuyv, isu Iso ka tēm yeluyv ke hatoo ləŋ na i kuyəyətutu teləsəlaa kupama yəyətī tə. ²² Halī Moisi mayamaya ná yəyətā i təm ke mpv si:

Tacaa mə İso ká kəna-meyə İso kuyəçətətu teləsəlv nəçəlv wei i we İsu má, na i ká wee mə mayamaya mə piitim tu, na i ká təñ tə təna nti i ká heeli-me tə. ²³ Ye wei i ta nuna İso kuyəçətətu teləsəlv İni, paa ləsi pəntu ke İso yəlaa taa na pá kv-i. ²⁴ İso kuyəçətətu teləsəlaa mpa pa təna pa yəçəta pə krayav Samiyeli na i waali nyəma pa looña ηke ka tənaya mpv tə, pa yəçəta kuyeeñ İne İni i təm. ²⁵ Mpi İso ka təma si i ká ha na İso kuyəçətətu teləsəlaa ηmaa pə təm tə, meye i təma si i ká la. Halı mə təm ke İso ka yəçəta saa wei i na mə caanaa caanaa paa su təmayə nəçəsi tə. Waatu İnəyi İso təma Apələham si: Nyá piya təç kə maa la ate yəlaa tənaya kəpantv. ²⁶ Pə təç kə İso ləsa i təmle tu tə, mə cəlvəç i laaləna-i kənav. İ kəna-meyə-i mprúç si i la-meyə kəpantv, si i laçasi-me na paa wei i yelev i yaasi İsayav.

4

Pa yaa Piyee na Yohaani ke nəñəçə

¹ Piyee na Yohaani pa təñna samaa ke yəçətənav ke mpv, İlena kətəlaa na İso təseele tanlaa nyuvv tu na Satusee nyəma pa tala. ² Mprúç pə sala-we. Pə taya pulv tillaa səsaa naale ná seyesaya samaa si Yesu fema. Mpv tə sətəa ka te na pá fe. ³ Tənaya Yuta nyəma kpa-we na pá təkı-weçə saləka, si pə fema İle paa cəkəna. Pə taya pulv, saa İni tə pu təma taanuvv. ⁴ Paa na mpv mpa pa nuwa Piyee faaci tə, pa paçəle mowa. Haləna mələa mpe pa taa apalaa tapa İsu iyisi kakpası (5000) ke mpv.

⁵ Tev fema, İlena Yuta nyəma səsaa na nyuvv nyəma na İso Təm seyesəlaa səsaa, pa koti Yosalem. ⁶ Pə krayav İsu kətəlv səsə Ana, na Kayifi, na Yohaani, na Alekəsantəli-weçə mpv na kətəlv səsə İlvuvv nyəma təna. ⁷ İlena pá ləsi tillaa səsaa na pá kəna-weçə pa hekv taa, na pá pəçəsi-we si: Mpi İni i lapa İsəntə tə, awe heela-me si i la mpv? Na awe toñ taa kə i tu lapəna mpv?

⁸ Tənaya Feesuyv Nəñətu toñ kələna Piyee na i tə-we si: Təv, tətə səsaa na nyuvv nyəma me, ⁹ saña pa pəçəçəyi-tuyv kəpantv nti tə lapa kaakalaya tə tə təm, na İsəna tə lapa na ká kvli tə. ¹⁰ İle pə wee si i nyi təm ntəyi mə təna. İseyeli yəlaa təna i nyi-ti tətə si, Nasaleti Yesu Kilisiti wei i kama səm tesika təç na İso feesi-i tə, i toñ taa kə yəlv İne i hika i ti na i naa-i mə hekv taa kə İsəntə. ¹¹ Na Yesu İni i təm ke pa ηmaawa İso Təm taa si:

Nmalaa me, i ka ləwa pəle nte tə,
ñtə tə pəsəna nteçə kite tēē pəle səsəle.

¹² İ tike təkəñ i yakəna yəlaa nyəçəñ. Pə taya pulv, həte təne tə paasi, lənte fei antulinya təna taa nte İso hula yəlaa si tə yaa-te na pə ya tá nyəçəñ tə.

¹³ Mprúç kotuyv səsaa mpe pa nawa İsəna Piyee na Yohaani pa yəçətəna apalətu tə, İlena piti kpa-weçə səsəm. Pə taya pulv, pa mayamaya pa nyəmá si Piyee na Yohaani pa kə yəlaa ke yem

ké, pa ta la ceu nəǵolv. Ulena pá tǵası sı paa ké Yesu tǵhlaa. ¹⁴Pǵó yulv wei ı ka hika ı ti tǵ, ı sǵǵa pa ısentaa tǵna. Ue pa ta nyı nti paa yǵǵtı tǵ. ¹⁵Ulena kotuyı sǵsaa tǵ Piyee na Yohaanı sı pá lu tǵhıle taa. Pǵ kaasa mpǵ ulena pa niki tǵ saawala. ¹⁶Sı: Isǵnaya tii lana yǵlaa pane ını? Pǵ tǵa pulv, Yosalem yǵlaa tǵna tǵma nyǵm sı mpǵ pa lapǵna piti tǵmlǵ sǵsǵle tǵne, pǵó pǵ feı tu kǵeesı. ¹⁷Ue tii kisina-weǵe tǵpılvılv sı ye pa tasa nəǵılvıv Yesu hǵte tǵne tǵ tǵm heelıyı paa na. Pǵ taa kǵǵ na tǵ tǵm sǵası yav ke yǵlaa taa.

¹⁸Ǵpǵıyǵ kotuyı sǵsaa yaa Piyee-we, na pá kisina-we tǵpılvılv sı pá taa tasa Yesu hǵte nıte tǵ tǵm yǵǵtıyıv yaa seǵesıyıv ke paa fǵǵ mayamaǵa.

¹⁹Ǵpǵıyǵ Piyee na Yohaanı pa cǵ kotuyı sǵsaa mpǵ sı: Mǵ mayamaǵa ı mayası-tǵǵı mǵ taa na ı na. Pepe kǵla teu ke Isǵ ısentaa? Mǵe tǵ se yaa Isǵ? ²⁰Ama nti nti tǵ nuwa na tǵ nana ta ıse tǵ, ta kaa pǵası na tǵ su tǵ yǵǵtıyıv.

²¹Ǵpǵıyǵ Kotuyı sǵsaa mpǵ pa ta nyı ıǵna mpi paa la Piyee-we tǵ. Ulena pá tasa-weǵe kǵpaalıyıv ke teu na pá yele-we. Pa ta hiki mpi pǵ tǵǵ paa hǵ pa ǵkǵanıyıv tǵ. Mpi pǵ tǵǵ tǵ, yǵlaa tǵna sanıya Isǵ ké pǵ tǵna mpi pǵ lapa mpıv tǵ pǵ tǵǵ ké. ²²Apalv wei ını piti tǵmlǵ lapa na ı hiki alaafǵya ke mpıv tǵ, ı lılvıyıv pııı ka kǵla nıle.

Isǵ seelaa sǵlǵmıyıv

²³Kotuyı sǵsaa yela Piyee na Yohaanı ulena pá tee kǵakǵpaa ke pa taapalaa kın, na pá keesi-weǵe tǵ tǵna nti kǵtǵlaa sǵsaa na nyıyıv nyǵma pa yǵǵtıaa tǵ. ²⁴Pele pa nu-tǵǵı mpıv, ulena pa tǵna pá sǵlǵmı Isǵ sı: Hai, Tacaa, nyǵ lapǵna ıǵtǵaa na ate na tenıku na pǵ tǵna mpi pǵ we pǵ taa tǵ. ²⁵Nyǵ yelina na Feesıyıv Nanııtv tu nyǵ tǵmlǵ tv ta lǵǵe Tafıiti nəǵı taa ké tǵm na ı yǵǵtı sı:

Pepe tǵǵ ké piitimnaa cıka pǵ taa na kalampaanı ké mpıv?

Pepe tǵǵ ké yǵlaa ná paasǵna nǵǵheı tee

kuuu ke yem ké mpıv?

²⁶Ate awulaa sǵsaa kela tǵǵı.

Tǵtv tǵkǵlaa ná pǵela nəǵı

na pá kılı Tacaa na ı Mesii pa tǵǵ.

²⁷Tampına tǵǵ, Helǵtı, na Pǵııı Pilatı, na mıvılaa, na Isǵıyılı piitim nyǵma pa pǵela nəǵı ke nyǵ tǵmlǵ tv nanıı tv, wei n lǵsaa sı ı la Mesii tǵ, ı tǵǵ ké ıcate tǵne tǵ taa. ²⁸Mpi tuu lǵǵ nyǵ toma taa n nǵkaa na ı mayası na ı sı tǵ, pǵ mayamaǵa ke pa lapa tǵkele. ²⁹Tacaa, pǵnente nyǵnı kǵpaalıyıv mpi pa kǵpaa-tıv na ıǵle kıseemle tǵ, na ı yele na nyǵ tǵmlǵ nyǵma tǵ tǵ heeli nyǵ tǵm na tu nyǵnına pulıyıv paa pǵcǵ. ³⁰Tıv nyǵ nııı na kıvtǵntıvnaa hikıyılı alaafǵya, na ı yele na yǵlaa naakı nyǵ kǵkǵlǵ nyǵm na nyǵ piti tǵma ke nyǵ tǵmlǵ tv nanııtv Yesu tǵǵ taa.

³¹ Tillaa tema sələmnyv, ilena lonte nte tə taa paa kotaa tō tō sele. M̄p̄ȳȳ Feesuɣu Nan̄ntv ton̄ kuləna pa təna. Ilena p̄a s̄v̄ Is̄v̄ T̄m̄ heeluɣu na paa nyaŋna pulv.

Is̄v̄ seelaa taləɣi pa tənaya pa wɛnav

³² Is̄v̄ seelaa kpekəle təna ka kaa lotu na ləmayasəle kolumtəle ké təkpaataa. Pa taa nəɣəlv̄ taa fayasəɣi na í nyənəɣi ı kowenam̄ is̄v̄ ı tike ı nyəm. Ama pa nyənaya pə təna mpi paa wɛna təɣə is̄v̄ pa təna pa nyəm. ³³ Tillaa keesayaa Tacaa Yesu fem t̄m̄ na apalv̄tv̄ ké, na Is̄v̄ ká wɛ pa təna pa waalı ké teu. ³⁴ Pa taa nəɣəlv̄ taa laŋ pulv. Pə taɣa pulv̄ t̄ə, mpa paa wɛna tetv̄naa yaa t̄es̄ı t̄ə pa p̄etayaa ké na p̄a k̄əŋna pə liyitee, ³⁵ na p̄a celəɣi tillaa. Ye pə caala wei pa waasəna-ı.

³⁶⁻³⁷ Mpv̄ inı pə yelina Lefii tv̄ nəɣəlv̄, wei pa yaakaya sı Yos̄efv̄ na p̄a lula-ı Sipili t̄ə, í p̄et̄a ı tetv̄ natəli na í m̄əŋna pə liyitee na í cəla tillaa. Inəɣi tillaa ka cuyusaa sı Paanarası. (Apalv̄tv̄ halv̄ kə pa yaa mpv̄ na pa t̄ə taa.)

5

Ananiyası na ı alv̄ Safila pa t̄m̄

¹ M̄p̄ȳȳ apalv̄ nəɣəlv̄ íle, pa yaa-ı sı Ananiyası, na ı alv̄ sı Safila. ı p̄et̄a pa tetv̄ natəli na ı alv̄ wɛna pə nyəm. ² ı tema p̄etv̄nyv̄, ilena í faya liyitee taa na í sı. Ilena í pona wɛna a kaasaa t̄ə, na í cəla tillaa na ı alv̄ wɛna pə tənaya mpv̄ pə nyəm. ³ Tənaya Piȳe p̄əssa-ı sı: Ananiyası pepe t̄ə ké Satanı hika-ŋ m̄p̄ȳȳ katatəlaya, na ń kaası nyá t̄əɣi tetv̄ nti n p̄et̄aa t̄ə t̄ə liyitee, na ń puɣusi Feesuɣu Nan̄ntv̄? ⁴ N̄ taa p̄et̄əta-tı t̄ə, nyá tetv̄ ké m̄e. Na n̄ tu tema-t̄əɣi p̄etv̄nyv̄ t̄ə, awe tı liyitee, pə taɣa nyá? İle isənaya pə lapa na ń paası na ń mayası nyá taa na ń la yaası isayav̄ in̄e ı taka? Is̄v̄ kə ń puɣusaa pə taɣa yəlaa se.

⁵ Ananiyası nu t̄m̄ tən̄e inı, ilena í hoti na í sı. M̄p̄ȳȳ pə lapa pa təna mpa pa nu t̄m̄ tən̄e inı t̄əɣə keniŋa nakəli pə tu fei. ⁶ İlena ifepiya kulı na p̄a takı-ı p̄uɣv̄ na p̄a pona-ı pim.

⁷ Pə lapa laasaya is̄v̄ kaləfunaa tooso, İe Ananiyası inı ı alv̄ s̄v̄wayal̄e. Ama ı ta nuta nti t̄ə tema lapv̄ t̄ə. ⁸ M̄p̄ȳȳ Piȳe p̄əssa-ı sı: ı p̄et̄a m̄ə tetv̄ nti t̄ə t̄ə liyitee tənayal̄ə? Heeli-m.

İlena Ananiyası alv̄ c̄ə sı: Anəɣəle mpv̄.

⁹ Tənaya Piȳe ȳəɣəta-ı sı: Isənaya m̄ə lapa na í k̄p̄entı na í paası na í h̄v̄ sı í mayasəɣi Tacaa Feesuɣu Nan̄ntv̄ sı í naa ı waalı? Nyənı, mpa pa pima nyá paalv̄ t̄ə pa tema k̄ənt̄e, m̄p̄eɣel̄e n̄ənx̄ə t̄e. Paa t̄es̄ı nyaya t̄enav̄.

¹⁰ Tənaya Ananiyası alv̄ inı ı hota Piȳe n̄əh̄e t̄e ké k̄pakpaa na í sı. İfepiya s̄v̄wa, ilena p̄a mayana ı səpa. İlena p̄el̄e p̄a k̄p̄aȳa-ı na p̄a polo p̄a pimi-ı ı paalv̄ k̄əŋk̄əŋ taa. ¹¹ M̄p̄ȳȳ t̄m̄ nti t̄ə lapa

Yesu seelaa kpekäle tēna na mpa pa nu-ti tō pa tēnaya keniŋa nakəli pə fēina.

Piti tēma payale tēŋna lapu

¹² Tillaa lapa Iso kəkələ nyəm, na piti tēma payale ke yəlaa hekū taa. Iso seelaa tēna kotaya Salwəŋ sakaya səsaya tēe. ¹³ Samaa puɣulaya-weye pə tu fēi, paa na mpv yulu kpai tu ke yem nyanayana pa taa sūv. ¹⁴ Ama apalaa na alaa samaa mpa pa mukaya Taca təm na pá səsəyi iso seelaa kpekäle tō tō, pa nyōŋ tēŋna hukuyu ke səsəm. ¹⁵ Ilena yəlaa nāa svv kutəntvnaa ke lunav, na pá husi-weye katonaa na nyaaləŋ tō ké hapēe nəsə, si ye Piyee tēkəna tēna, i lēemvɣv mayamaɣa tu tokina kutokinav ke pa taa lēlaa. ¹⁶ Yəlaa samaa lukayana Yosalem cələ acalēe taa na pá kəŋna kutəntvnaa na mpa aləɣaa cəsaya tō, na pa tēna pa hikiyi alaafaya.

Tillaa təɣə konyəŋ

¹⁷ Tēnaya isəseemle kpa kətulv səsə ke səsəm ke tillaa tō, na i kiŋ cəɣalaa tēna mpa pa ké Satusee kpekäle nyəma tō. Haləna pá hvv si paa kuli pa tō. ¹⁸ M'póyú pa kpa tillaa na pá təkí-weye timpi pa təkəyi samaa tēna tō. ¹⁹ Ama Taca isətaa tillu nəɣolv kəma ahoo taa na í tūli saləka nənəsə, na í ləsi tillaa. Ilena í heeli-we si: ²⁰ I polo Iso təsele taa təkaa na í kesi samaa ke layasvɣv mpaav kvne kv təm.

²¹ M'póyú tillaa lapa nti isətaa tillu heela-we tō. Pa kula tanəŋ ahula tēe na pá polo Iso təsele taa na pá niki waasv lapu.

Tēnaya kətulv səsə na i kiŋ cəɣalaa tēna pa kota Yuta Kotuyv səsəsv nyəma. Ilena pá tili si pá ləsi tillaa ke saləka taa na pá kəna. ²² Waatv wei filisinaa ná tala saləka taa tō, pa ta mayana-we. Ilena pēle pa məli kpakpaa na pá heeli hvvle səsaa mpe si: ²³ Tə talaa na tē mayana saləka nənəsə kaləsa mpv təkəŋkəŋ, na taŋlaa nāa səŋa pa təsəŋlənna ke nənəsə tēna. Ama tə tula nənəsə, i lē nəɣolv fēi pə taa.

²⁴ Iso təsele taŋlaa nyvɣv tu na kətəlaa səsaa pa nu mpv, i lēna tillaa mukvɣv mpi pə tu-weye piti ke teu. Haləna pa ta nyi mpi təm tēne tii tēna tō. ²⁵ Tēnaya nəɣolv ná lu yem na í heeli-we si: I nawaa, mpa inu í ka tu saləka tō, pa wəna nteye Iso təsele səsəle taa na pá laki yəlaa ke waasv.

²⁶ M'póyú taŋlaa nyvɣv tu inu na i yəlaa pa polaa na pá kəna tillaa tēhe. Pə taya pulv tō, paa wəna yəlaa səɣəntv si pá taa kə pá yoo mpeye pēe.

²⁷ Taŋlaa nyvɣv tu tana tillaa, i lēna pá səŋsi-weye təhvule taa, na kətulv səsə svv-weye təm pəsəsv. ²⁸ Tēnaya i tēma-we si: Isu tə kisina-me təsayasaya si í taa tasa apalv inu i təm ke yəɣətvɣv ya? Na pepeyele í lapa isəntə? I yasa mə seɣesvɣv nté Yosalem icatē tēna tēmam, na í caa í məŋna i səm təm nté ta nyōŋ taa.

²⁹ Ntəna Piyee na tillaa ləlaa pa cə kətulv səsə si: Pə wee si Iso ké tə se, pə taɣa yəlaa. ³⁰ Ta caanaa caanaa Iso feesa Yesu wei inu mə kama tesika təə na í sí tə. ³¹ Iso kusa i nyuyv na í cayaasi-i i kəŋkəŋ taa, na í lapu-i wulav na waasulv səsə, si pə la na Iseyeli nyəma layasi təntə na Iso huusi pa isayatu. ³² Tə ké pə təna mpi pə lapa mpv tə pə aseeta nyəma. Pə taɣa tá tike. Ama tá na Feesuyu Nanjtu wei Iso ha mpa mpa pa nukəna-i təɣə.

³³ Kotuyv səsəəv kotilaa mpe pa nu mpv, iləna pa pááná huu səsəm, haləna pa caakaya pa kv tillaa səsaa. ³⁴ Ama pa taa ka we Falisa nəɣəlv wei pa yaa si Kamaliyee tə, i ké pa Iso Təm seɣesəlv səsə, na yəlaa seekaya-i. Mpyúv i kulaa na í səŋ huule taa, na í tə si pá ləsi tillaa na awalv təə na pécó. ³⁵ Iləna í heeli kotilaa si: Iseyeli nyəma me, í la laakalı na mpi í caa í la yəlaa pane tə. ³⁶ Matəŋ wulənaa taa ké Teutasi kulaa na í nyəni i ti isu yulv nəɣəlv, na yəlaa isu nasəle (400) təŋ i waalı. Mpyúv pa kv-i, na mpa pele pa təŋaya i waalı tə pá ya ŋkaŋka, na pə təna pə saalı yem. ³⁷ Ilé i waalı ké Kalilee tv Yutaasi ná kula kulaɣv waatu, na í təŋsi yəlaa kəpiŋ ke i waalı. Ama pa kv ilé tətə, na pə yasv pa təna mpa pa təŋaya-i tə. ³⁸ Pə təə ké pənente ma heeliyi-me si, í taa paasəna yəlaa pane inu pa təm tətə. I yelev we na pá tē. Pə taɣa pulv təə, ye yəlaa kiŋ ke pa kookalı na pa təma lunaa, pu saalı ké. ³⁹ Ama ye tampana Iso kiŋ ke pə lunaa, í kaa pəsi na í la-weɣe pulv. I la laakalı, pə taa kəə na í yoonə Iso.

Mpyúv kotilaa mv Kamaliyee təm. ⁴⁰ Iləna pá yaa tillaa na pá həkiv we, na pá heeliwe si: Yesu təm í taa tasa mə nəəsi taa ké luv. Iləna pá yelev we si pá tē. ⁴¹ Mpyúv tillaa lu kotuyv taa na lanjholvmle kyuv we isu Iso tūna-we na í yelev na pá ná konyəŋ ke Yesu təə tə. ⁴² Paa ifemle nte, pa ta heesi Yesu wei i ké Mesii tə i Laapaalı Kupaŋ heeluyv, na waasv lapv ke teesi taa na Iso təsēle taa.

6

Yəlaa naatosompəɣəlaya ləsvyv

¹ Waatu inu i taa Tacaə təŋlaə təŋna səsəyuv. Mpyúv pə lapa təmaɣa ke Yuta nyəma mpa pa yəɣətaya Kələeki təm tə na tətə Yuta nyəma pa hekv, si tətə Yuta nyəma u paasəɣəna mpe pa leelaa ke teu ke paa ifemle nte tə təɣənaɣa taluyv taa. ² Tənaɣa tillaa naanəwa na naale inu i kota Tacaə təŋlaə kpekəle təna na pá tə-we si: Pə ta muna si tē yelev Iso Təm paasənav na tē laki kvətəŋ təm. ³ Pə təə tə, apalaa me, í nyəni na í ləsi mə taa ké yəlaa naatosompəɣəlaya, mpa yəlaa sama na Feesuyu Nanjtu toŋ təə pa kiŋ na pá wəna ləmaɣasēe ke səsəm tə, na tē tv-weɣe təmle tənē. ⁴ Ilə saa inu taa hiki cayaə na tē paasəɣəna Iso sələmuyv na waasv lapv ke tam.

⁵ M̄p̄ȳḡȳ pa kpekäle tēna lanje hēena tōm nti, ūlena p̄a l̄asi Itiyeeni. Yulv in̄i i tisa i yun̄ ke Iso t̄o k̄e teu, na Feesuyu N̄an̄htu toŋ t̄o i kin̄. Pa l̄esa t̄o t̄oɣo Filipu, na Pulukulv, na Nikan̄o, na Tim̄n̄, na Pal̄amenasi, na Antiȳka Nikolaa, wei i ka suv̄ Yuta nȳma m̄paav̄ taa k̄e kusuv̄ ke hatoo l̄n̄ t̄o. ⁶ Ūlena p̄a pona-w̄ȳe tillaa kin̄, na pele p̄a s̄el̄am̄ana-w̄ȳe Iso na p̄a t̄eni pa t̄o k̄e nin̄.

⁷ M̄p̄ȳḡȳ Iso T̄om t̄n̄na yekuv̄v̄ na t̄o puki, na Tacaa t̄n̄glaa nȳoŋ t̄n̄na s̄oosuv̄v̄ ke s̄os̄m̄ ke Yosalem̄ taa. Hal̄ena k̄at̄elaa paɣav̄ tisi na p̄a mu Yesu t̄om ke teu.

Itiyeeni kpav

⁸ Iso we Itiyeeni waali na i hikiyi toma ke s̄os̄m̄, na i laki piti t̄ema na Iso k̄ok̄ol̄o nȳam̄ ke ȳelaa hekv̄ taa. ⁹ M̄p̄ȳḡȳ Yuta nȳma t̄ekotile nte pa yaa si Yomaa Kuh̄etaa t̄ekotile t̄o, t̄o taa ȳelaa nap̄eli m̄pa pa k̄e Sil̄eeni na Alek̄asantilii nȳma t̄o, p̄a na Silisii na Asii tetv̄ p̄e Yuta nȳma nap̄eli pa kula Itiyeeni t̄o, na p̄a na-i p̄a suv̄ t̄om h̄om̄ taa. ¹⁰ Ama Itiyeeni k̄ela-we na t̄om. P̄e t̄aya pulv̄, Feesuyu N̄an̄htu hana-i l̄em̄ayasee na i ȳoɣ̄o t̄ȳona. ¹¹ M̄p̄ȳḡȳ ȳelaa m̄pe pa ha ȳelaa ke liyitee si p̄a ȳoɣ̄o si: T̄e nuwa i sayata Moisi na Iso. ¹² Na pa s̄osa ȳelaa na nyuv̄v̄ nȳma na Iso t̄om seɣes̄elaa s̄osaa, na pele p̄a kul̄i Itiyeeni t̄o, na p̄a k̄pa-i na p̄a pona-i t̄eh̄v̄le s̄os̄oole taa. ¹³ M̄p̄ȳḡȳ pa caa ȳelaa nap̄eli si pele p̄a suu Itiyeeni ke t̄om si: Apalv̄ in̄e i sayat̄ȳi t̄a Iso t̄esele s̄os̄oole kupante t̄ene na Iso T̄om ke tam̄ k̄e. ¹⁴ Hal̄i t̄e nu i ȳoɣ̄o t̄a si: Nasalet̄i Yesu in̄i i k̄a ȳaki t̄a Iso t̄esele s̄os̄oole t̄ene, na i layasi k̄otas̄i nsi Moisi naa h̄ola-tv̄ t̄o.

¹⁵ M̄p̄ȳḡȳ t̄eh̄v̄le taa cayalaa t̄ena pama Itiyeeni t̄o k̄e ise, na p̄a n̄a si i is̄entaa mu is̄otaa tillu w̄eetv̄.

7

Itiyeeni waasv

¹ T̄on̄aya k̄at̄ulv̄ s̄os̄o p̄oosa Itiyeeni si: Tampana p̄e lapa m̄pu?
² M̄p̄ȳḡȳ Itiyeeni c̄owa si: Ma t̄et̄unaa na ma caanaa me, i tv̄ ŋk̄pan̄n̄ na i nu. Teeli Iso lu ta caanaa caanaa caa s̄os̄o Ap̄alaham t̄o k̄e i ka w̄ev̄ Mesopotami na p̄e c̄o i kul̄ȳi na i puki Halan̄ ke cayav̄ t̄o. ³ Na i t̄om̄-i si: Kul̄i na n̄ yelee nȳa tetv̄ na nȳa nȳma. Maa h̄uli-n̄ tetv̄ nti t̄o taa n̄ k̄a polo n̄ caya t̄o. ⁴ M̄p̄ȳḡȳ Ap̄alaham kul̄a Kal̄atee tetv̄ taa na i polo i caya Halan̄. Ap̄alaham caa s̄epa, ūlena Iso l̄asi-i Halan̄ t̄ena na i k̄ona-i timpi m̄e we kayana is̄ent̄o t̄o. ⁵ Iso t̄a ha-i tetv̄ nti t̄o taa k̄e pulv̄ mayamaya. Paa t̄eliya si i sopi sopuyv̄ mayamaya. Ama Iso t̄oma-i k̄ot̄om̄ k̄e si i k̄a ha-i tetv̄ nti. I mayamaya i piya k̄a t̄ena na p̄a ti-ti t̄o t̄o i s̄em̄ waali. P̄e c̄o waatv̄ in̄i Ap̄alaham feina p̄eyaya. ⁶ Ūe nti Iso heela-i t̄ȳole si: Nȳa piya k̄a caya cayal̄etv̄ ke lel̄aa tetv̄ taa, na pele paa la-w̄ȳe yomaa. Paa tv̄-w̄ȳe wahala ke pusi nas̄ole (400) t̄ocu k̄e

təna. ⁷ Ama Iso təma si i ká pəəsi piitim mpi pu tu-weyə yomle ke mpv tə. Pəle pə waalı de paa lu təna na pá kəw tetv tənə inı tə taa na pá paasəna Iso seev. ⁸ M̄p̄yúy Iso lapa na peluyv pəsi Apələham ke kətəya ŋka kaa təəsəyi-i nti í na Iso paa yəğətə na pá su tə. Pə təw kə Apələham kəma í luli Isaaka tə, i pela-i i kuyeyē pələfei naanəwa wule. Ulena Isaaka náá peli m̄p̄yúy Yakərv, na Yakərv ná pela m̄p̄yúy i piya naanəwa na naale mpa pa ke ta kpeka caanaa caanaa səsaa tə.

⁹ Ta caanaa caanaa mpe pa lapa Yosəefv ke isəseemle na pá pəeti-i, na pá pona-i Icipiti ke yomle. Ama Iso ka we Yosəefv waalı, ¹⁰ na í yapa-i i wahalanaa təna taa. Pə kəma na Yosəefv tala Icipiti wulav səsə kin tə, Iso lapa na wulav lanle heena i yaasi na i layatv. Haləna Icipiti wulav nana-i kufənee kpa, si í nyənəyi Icipiti tetv təna na i mayamaya i təyaya pə təw. ¹¹ M̄p̄yúy nyəğəsi anaam lu Icipiti na Kanaan pə tetv təna taa. Pu haŋa teu kə təkəŋkəŋ haləna ta caanaa caanaa mpe pá pəeki mpi paa təğə tə na pá kpisi. ¹² Pə kəma na Yakərv nu si təğənaya pee we Icipiti, ulena í kusi tá caanaa caanaa mpeye təm kancaalaya nyəm na í tili. ¹³ Pa kəma na pá məli təm naale nyəm, ulena Yosəefv lá na i taalvnaa nyəm-i. Na pə lapa tətə na Icipiti wulav səsə mayamaya náá cekəna i piitim. ¹⁴ M̄p̄yúy Yosəefv tila i caa Yakərv na i nyəma təna waalı na pá kəw. Pa we yulvnyəŋ nutoso na naanəwa na kakpası. ¹⁵ Mpv pə lapəna Yakərv nana Icipiti pote, na í can í si təna. Ta caanaa caanaa ná səpa təna tətə. ¹⁶ Pa kpaçayaa-weyə na pá mələğəna Sikem, na pá piŋ-weyə pəlaav ŋku Apələham ka yapa Heməw nyəma kin na liyitee tə kv taa.

¹⁷ Pə kəma na pə tala nti Iso ka təma si i ká la Apələham tə tə lapv tə, tá piitim nyəma huka səsəm, pa payav ke Icipiti we səğəntv. ¹⁸ M̄p̄yúy wulav səsə kufalv nəğəlv ná çayaa, ilé i taa nyi Yosəefv. ¹⁹ Wulav inı i lapa tá piitim ke acilayav. I tu ta caanaa caanaa ke wahala ke teu na kvcaalvyv, si pá lə pa ahulvnaa na pá si. ²⁰ Waatv inı i taa kə pa lula Moisi. I ka kə pəyaya kvpaŋka ŋka ka te Iso kə teu tə. M̄p̄yúy Moisi nyəma təw-i isətənaa tooso kə pa tē. ²¹ Pə kəma na pá lə-i tə, Icipiti wulav səsə pələ hiina-i na í təkı-i isu i mayamaya i kululv. ²² Mpv pə lapəna Moisi nyəma Icipiti nyəma nyəm təna. Haləna í lá yulv wei í yəğətə nti tu hotiyi atē tə, na í pəsa təma.

²³ Pə kəma na Moisi pusi tala nule, ulena í hvv si i ká polo na í wiili i Iseyeli nyəma lelāa. ²⁴ Moisi polaa ulena í mayana Icipiti tv nəğəlv í laki pa taa nəğəlvuyv mvsəŋ. Ulena í mu wei pa laki m̄p̄yúy mvsəŋ tə i təm na í suna i ti, na í ləeti Icipiti tv, na í can í kv-i. ²⁵ Moisi ka nyəmayə si i Iseyeli nyəma ká nyi si inəyi Iso ləsaə si í waasi-wē. Ama pələ pa ta nyi mpv. ²⁶ Kv fema ulena í mayana Iseyeli nyəma naale na pá maki, ulena í polo pa loluyv. Na í tə-wē

si: Apalaa mə, mə kolum ké, de pepe tō ké í lakı təmaɣa musuŋ?
 27 Ama musuŋtu wei í lakaya í təɣəntəle ke musuŋ tō í nyasa-ı təm
 si: Ma na-ŋ, tá wulav na tá təm huulv. 28 Tete n tēma İcipiti tu
 ke kuɣv təɣəle saŋa n nyəmə sı n ká tēsı ma na? 29 Moisi nu
 mpv, ilena ı se kprakraa na í polo í ɣaya Matiyaŋ tetv taa. Matiyaŋ
 tənaya ı lula apalv piya naale.

30 Pə kōma na pusı nule cəə, de kuɣakv nakulı ı we wulaya tetv
 taa ké puɣv Sinayi kiŋ. M̄p̄uɣú hotiya nakəlı ka svv kəkə muɣv,
 ilena isətaa tillu lu ı tō ké hotiya ŋke ka kəkə taa. 31 Moisi nawa
 mpv, ilena pə lapı-ı piti. Tənaya ı tuusaa sı ı wiiliyi teu, ilena í
 nu Tacaa nəɣv sı: 32 Maɣale nyá caanaa caanaa İso, Apələham na
 İsaaka na Yakərv pa İso. Tənaya səɣəntv kra Moisi ke səsəm na í
 seliyi, haləna í kpisi nyənuɣv. 33 İlena Tacaa tō Moisi sı: Wəɣvsi
 nyá ntəŋkpala, timpı taa n səŋa mpv tō pə ké tetv katə nyəntv ké.
 34 Ma nawa ma yəlaa mpa pa we İcipiti tō pa wahala, ma nu pa
 wula. İlena má tii sı ma yakı-we. Təv, kulı, ma tiliyi-ŋ İcipiti.

35 Moisi wei inı ı təm İseyeli nyəma ka kisa təkpratakprata na
 pá təmı-ı sı: Tə na-ŋ, tá wulav na tá təm huulv tō, kolum inəyi
 İso taɣana kusvɣv na í tili pa kiŋ, sı í la pa wulav na í waası-we
 na isətaa tillu wei ı ka lu ı tō ké hotiya kiŋ tō ı toŋ taa. 36 Inı
 ı lapəna piti tēma na İso kəkəlv nyəm na í ləsi-weɣe İcipiti tetv
 taa. İ lapa mpv tətəɣv səsəncaası tənku taa na wulaya tetv taa,
 halı pusı nule. 37 Moisi inı ı heelina İseyeli nyəma sı: İso ká kəna-
 meɣe İso kuɣəɣətv teləsvlv nəɣəlv wei ı we isı má, na ı ká wee
 mə maɣamaya mə piitim tv tō. 38 Kolum inı ı ka wenna İseyeli
 nyəma mpa paa kota wulaya tetv taa tō pa kiŋ. İ na isətaa tillu
 wei ı ka yəɣətəna-ı puɣv Sinayi tō tō pa wenna tá caanaa caanaa
 kiŋ ke tənə inı. Moisi inı ı muna İso Təm nti tə lakı təmle ke səsəm
 tō sı ı teləsəyi-tv.

39 Ama tá caanaa caanaa ta nuna-ı. Pa kisa-ı na pá kraɣa
 pa laakalənaa na pá məŋna İcipiti. 40 Haləna pá yəɣəti Aləŋ
 sı: Lu-tuɣv tuɣv na tē nyənəyi-kv. Pə taɣa pəlv, tə ta nyı mpi
 tá İcipiti taa ləsəlv Moisi tēmnaa tō. 41 M̄p̄uɣú pa lupa naule
 na pá pəsi-teɣe pa tuɣv na pá laa-te. Haləna pá yəələna pa niŋ
 kulupum mpəyi teu. 42 M̄p̄uɣú İso lapa-weɣe awusa na í yele-we
 sı pá nyənəyi isətvlvŋası ke pa tuŋ, isı paa ŋmaav İso kuɣəɣətv
 teləsəlaa takəlası taa tō sı:

İseyeli nyəma mə,
 maya í lapa kətası na í fəenı
 wulaya tetv taa ké pusı nule taa?

43 Aai, tuɣv Moləki cokəle na mə tuɣv
 Ləfaŋ isətvlvŋa ləesvɣv ke
 í kraɣaa na í paasəɣəna.
 İ tənaya mpv, pə taɣa wei í lupa sı
 í tənəyi təɣəle?

Pə təw kə maa yelee na pá pona-meyə Papiloni, haləna í tēē pə waalı.

⁴⁴ Wəlaya tətə taa tənə inı tá caanaa caanaa ka wəna cokəle, na tə taa na seliya kpaatanaa. Paa sika-tēyē teitei kə isı İso ka heeluyı Moisi tə. Teitei isı nte tə taka Moisi ka nawa tə. ⁴⁵ Tá caanaa caanaa cəla-tēyē pələ pa waalı nyəma. İlena pələ pá kpenna-tēyē timpı Yosuwee tēē-wēyē nəğə na İso yası piitimnaa kə pa isentaa na pá təğə tətə tə. Na tə wēē tənaya mpu, haləna Tafiiti waatv. ⁴⁶ İso lanle heəna-ı teu, İlena Tafiiti náá sələmi-ı nəğə, sı ı laki inı wei ı kə Yakəpu İso təğə təçayəle. ⁴⁷ Pə na pə mpu tə, Salbməñ ħmana-ı kutuluyı ħku.

⁴⁸ Ama pə taya isətaa İso Səso inı ı cakı kutulunı wei yəlaa niñ ħmawa tə ı taa se. Halı İso kuyəçətutv teləsulv mayamaça yəçəta mpu sı:

⁴⁹ Tacaa yəçətaa sı:

İsətənyv nté ma kumte.

Atēyēle ma nəəhēē təsule.

İle kutuluyı ħku kv taka kə í pəsəğı na í ħma-m?

Na leyele ma təheesəle?

⁵⁰ Pə taya má larəna pə tənaya mpu na ma niñ?

⁵¹ Təw, yəlaa mpa mē í tēma keeluyı tə, mə lanja lapa kpusəñ na mə ħkraññ tēli na í kisi İso Təm. ı kpēsəğəna Feesuyı Nəññtv kə tam, mə caanaa katē kə í kpaçaa. ⁵² Mə caanaa naasa İso kuyəçətutv teləsəlaa mpe pa tənə na pá səw kuləm kə? Pa kv mpa pa heelaya sı tampana təñlv inı ı ká kəw tə. Kuləm inəğəle mə lapa kəlmətə kə nəəñə na í kv. ⁵³ Halı meyē isətaa tillaa teləsa İso kusəsutv. Pəyele ı caakı tə təkuyv.

İtiyēni səm

⁵⁴ Yuta nyəma nu mpu, İlena pááná huu pa taa, na pá sala pa niñ kə İtiyēni təw na pá tançaa. ⁵⁵ Məpəğy Feesuyı Nəññtv toma kuləna İtiyēni kə teu. İlena í teki ı isē na isə na í na İso teu səsəəm na Yesu səña ı ntəğəñ təw. ⁵⁶ Tənaya ı təma sı: ı naa, isətənyv tulaa, na má naa Yulv Pəyaya na ká səña İso ntəğəñ təw.

⁵⁷ Məpəğy Yuta nyəma mpa kapusi kə teu, na pá təkı pa ħkraññ na pá huli İtiyēni. ⁵⁸ Na pá tuli-ı na pá luna ıcate waalı, na pá sv-ı pēē yaçav sı pá kv-ı. Mpa paa kə pə aseeta nyəma tə, pələ pa suna ifepu wei pa yaa sı Səli təğə pa wontu. ⁵⁹ Pa təñna İtiyēni kə pēē yaçav, İlena í sələmi sı: Tacaa Yesu kelı-m. ⁶⁰ İlena í lunı akula na í yəçətəna nəğə səsəñka sı: Tacaa, taa nyəni pa isayətv tənē. İtiyēni yəçəta mpu, İlena í hēē.

8

¹ Səli lanle ka heəna İtiyēni kuyv.

Wahala yasa Yesu seelaa kpekəle

Kuyaku ηku ku mayamaya ke pa suv Yosalem Yesu seelaa kpekale ke kunyoh tuyv ke teu. Uena pa tēna pá ya Yuta na Samalii taa, na pə yeke tillaa tike. ² M̄p̄óȳó yəlaa mpa pa təhəyi Iso mpaav ke teu tə pa pima Itiyēni, na pá wii-i səsəm.

³ Ama pə yela Səoli ílé tə, Yesu seelaa ke i təhna luvv si i laki sakasaka. Tēsi taa ké i suvkaɣa na í kpaaki apalaa na alaa na í təkəyi.

Filipv kpaaləyi Laapaali Kupaŋ ke Samalii

⁴ Mpa mpa pa ya mpv tə pa cəəkaya paa le na pá heeliyi Iso Təm Laapaali Kupaŋ. ⁵ Samalii icate ke Filipv ná polaa na í heeliyi tēna nyóma ke Mesii təm. ⁶ Piti tēma nna Filipv lakaya tə samaa nu a təm na pá nana pa ise. Pə təw ké waatu wei i yəɣətəyi, pa tēna təpai pa tuyi ηkpaŋuyv ke teu. ⁷ Pə taya pulv, aləɣaa kiisaya na pá seeki aləɣohilaa payale kin na acamaa na kaakalasi payale hika alaafəya. ⁸ M̄p̄óȳó yəlaa laŋa huluma katatəlaya, haləna pə la icate nteye yuŋ.

⁹ Apalv nəɣəlv naa we icate nté tə taa ké hatoo ləŋ, pa yaaki-i si Siməŋ. Apalv inu i lakaya topotopo tēma ké, na pə laki Samalii nyóma tənaya piti. I nyənaya i təyi səsə ké pə tii fei. ¹⁰ Pə kpaɣav piya na pá polo səsaa tə pa tēna pa wutaya-i ké. Haləna yəlaa təhaya si: Iso toma nna pa yaa toma səsəəna tə a tu ntə.

¹¹ Uena pá wutiyi Siməŋ inu i waali. Pə taya pulv, i topotopo tēma ka tēmna-weye piti lapv ke hatoo ləŋ. ¹² Ama Filipv kəma na í heeliyi-weye Iso Kawulaya na Yesu Kilisiti pə Laapaali Kupaŋ tə pa mv Laapaali Kupaŋ inəyi teu, haləna pá sə apalaa na alaa ke Iso lum. ¹³ Siməŋ ílé i mayamaya i muwa na pá sə-i Iso lum. Uena í suv Filipv ke təhuyv na i nyənaya Iso kəkələnəa səsaa na piti tēma nna a lakaya tə na pə we-i piti.

¹⁴ Tillaa mpa paa we Yosalem tə pa nuwa si Samalii nyóma mv Iso Təm, uena pá kusv Piyee na Yohaani na pá tili si pá polo na pá ná. ¹⁵ Piyee pa tala tēna, uena pá sələməna Samalii nyóma mpeye Iso si pá hiki Feesuyv Naŋŋtv. ¹⁶ Pə taya pulv, Taca Yesu hətə tike ke paa yaawa na pá sənə-weye Iso lum. Ue Feesuyv Naŋŋtv ta tiita pa taa nəɣəlv i təw. ¹⁷ Tənaya Piyee na Yohaani pa tēna niŋ ke pa təw. Uena pá hiki Iso Feesuyv Naŋŋtv.

¹⁸ Waatu wei Siməŋ nawa si tillaa tēna-weye niŋ na pá hiki Feesuyv Naŋŋtv tə, i cəla-weye liyitee, ¹⁹ na í tə si: I cəle maya mpv inu pə lapv tətə, na má tēna wei ké niŋ, pəntv hiki Feesuyv Naŋŋtv ke mpv.

²⁰ Tənaya Piyee təma si: Isəna mpi n huuv si pa pəsəyi pá ya Iso hate na liyitee tə, nyá na nyá liyitee í la yem. ²¹ N kaa na pulv cəcəka. Pəyele nyá paa mayamaya tu fei tənə inu tə taa. Pə taya pulv, Iso isentaa nyá lotu ta te. ²² Ue lə nyá huwəe asayee anu, na ŋ wiina Taca na í hulv-ŋ suulu na í tayanv-ŋ nyá huwəe asayee

ani. ²³ Pə taya mpv, ma naakvuv-η tə, nyá na nyanj ké isu kakaya. Isayatu lapv təkəna-η təkem.

²⁴ Μρύγύ Siməη cə-we si: Mu wiina-m na Tacaa, na nti í yəgəta mpv tə tə taa natəli í taa la-m.

²⁵ Tillaa mpe pa naale pa tema nti nti pa nawa təgə keesvuv na waasv lapv. Ulena pá kuli na pá məli Yosalem. Pa məlaya mpv tə, pa heelaya Laapaali Kupaη ke Samalii acaləe paɣalə taa ké na pá təηna pote.

Filipv na Itiyopii tv pa təm

²⁶ Tacaa isətaa tillu nəgəlv heela Filipv si: Kuli na η təη ilim mpətəη tə, na η katı harəle nte tə lukı Yosalem na tə puki Kasa tə. Wulaya tetv taa ké harəle nté tə fayanaa.

²⁷ Μρύγύ Filipv kulaa na í tv mpaav. I təηna pote, ile i nawa yulv nəgəlvvule. Sese Itiyopii yulv katanja nté. Inı i ka kena Itiyopii wulav səsə alv nyəη wei pa yaa si Kantası tə i akewe səsə, wei i nyənaya i kpancoou təna tə tə. Apalv inı i ka luna Yosalem kele Isə seev. ²⁸ I caya i keeke taa, na í kaləyi Isə kuyəgətvtv teləsvlv Isayii takəlaya taa na í təηna kpente. ²⁹ Tənaya Feesuyv Nanjtv heela Filipv si: Tə na η kpətəna keeke inı.

³⁰ Μρύγύ Filipv kraɣa asewa na í tala i kinj, na í nu i təηna Isə kuyəgətvtv teləsvlv Isayii takəlaya taa ké kalvuv. Ulena í pəəsi-i si: N cekəna nti n kaləyi təgəle?

³¹ Μρύγύ yulv katanja cə Filipv si: Ye nəgəlv ta seɣesi-m, isənaya ma la na má cekəna?

Ulena yulv katanja tə Filipv si: Kra na η caya ma kinj. ³² Təm nti i kalaya takəlaya ηke ka taa təgəle si:

Pa tɛna-i isu pa tɛekvuvna

heu ke nampayətəle tə.

I lapaya isu iwəyaya ηka

ka hvntv pa kəki na ká suma tə.

I suma mρύγύ i ta cə natəli.

³³ Pa tv-i taaləm na pá kv i təm ke pətəətəle ke yem.

Awe ká pəsi na í keesi i piitim təm?

Pa tama i weesuyv tomle ke atə cəne.

³⁴ Tənaya akewe inı i təma Filipv si: La suulu na η heeli-m, awe təm ke Isə kuyəgətvtv teləsvlv keesəyi mpv? I mayamaya i təm yaa nəgəlv nyəntv?

³⁵ Ulena Filipv svv yəgətvyv, na í kraɣa təm nti inı apalv inı i kalaya mpv tə, na i seɣesəna-i Yesu Laapaali Kupaη. ³⁶ Pa təηna təntə ke mpv, ulena pá tala tiili isəntə, lvm ka we tənaya. Μρύγύ akewe inı i təma si: Nyəni lvm yee, n kaa sə-m Isə lvm ke cəneye kraakraa? Yaa pə kaasa-m pulv?

[³⁷ Ulena Filipv cə yulv katanja si: Ye n tema nyá taa təkpaata te, má səə-η ké.

Ḳpóyú yulú katar̄a cōwa sɪ: Ma tɛma ma taa sɪ Yesu Kilisiti ké Is̄o Pəyaya ké.]

³⁸ Tənaɣa yulú katar̄a sənsa keeke na Filipu na akewe inɪ pá tii pa naaleye lóm taa, na Filipu sɔ-ɪ Is̄o lóm. ³⁹ Pa luna lóm taa, ilena Tacaa Feesuyú keli Filipu, akewe inɪ ɪ ta tasa-ɪ keesuyú. Ḳpóyú ɪ tu ɪ mpaav na lan̄hulómle kuyi-ɪ. ⁴⁰ Ama Filipu ná tuta ɪ təyi Asoto, na í laki waasv ke acalɛɛ nna nna a taa ɪ tər̄naa tɔ, haləna í tala Sesalee.

9

Səəli Layaşuyv

(Tillaa Təmle 22:6-16; 26:12-18)

¹ Ama Səəli ná tər̄na Tacaa tər̄laa kuyv kpeesuyv na isəle kuvseemle. Ḳpóyú ɪ kulaa na í polo kətulv səsɔ kin, ² na í sələmɪ-ɪ sɪ: La-m takəlaya, na má pola Tamasi, na má mayana Yuta nyóma təkotilenaa taa ké mpa pa tər̄yɪ Tacaa mpaav tɔ, paa apalaa paa alaa, ma kra-we na má həkɔ na má pona Yosalem.

³ Waatu wei Səəli we mpaav taa na í kpətəna Tamasi, ɪlɛ pə luna is̄o kele na pé la ɪ isentə tənyalulu isu kəkɔ ke təm kulóm tɔ na pə ná na pé cəna-ɪ. ⁴ Ḳpóyú ɪ hota ate na í nu pə pəəsəyi-ɪ sɪ: Səəli Səəli pepe tɔ ké n tuyv-m kunyər̄j ke mpu?

⁵ Tənaɣa Səəli pəəsaa sɪ: Tacaa nyaya aweye ye?

Ilɛna pé cə Səəli sɪ: Maya Yesu wei n tuyv kunyər̄j tɔ. ⁶ Kulɪ na í polo ɪcate taa, paa heeli-ɪ nti n ka la tɔ.

⁷ Ḳpóyú pə tənmsa mpa pa tər̄na Səəli tɔ na pá sər̄ja yem. Pa nukaya pə yəyətəyi, ama paa naaki nəyɔlv. ⁸ Tənaɣa səəli kula ate na í nyənəyi yem ɪ naaki. Ilɛna pá təkɪ ɪ niɲ taa na pá həmɪ-ɪ na pá pona Tamasi. ⁹ Na í caya kuyɛɛɲ toosoɣo yulómle tɛɛ, ɪ ta təyɔ, ɪ ta nyɔ.

¹⁰ Tacaa tər̄lv nəyɔlv ɪ ka we Tamasi na pá yaa-ɪ sɪ Ananiyasi. Ḳpóyú pə lapa-ɪ isu toosee taka, na í ná Tacaa, na ílé ɪ yaa-ɪ sɪ: Ananiyasi.

Na í tisi sɪ: Tacaa mayalɔ.

¹¹ Ilɛna Tacaa təmɪ-ɪ sɪ: Kulɪ təwaka na í tər̄j hapələ nte pa yaa sɪ Kusiyisile tɔ, na í sɔv Yutaasi təyaya, na í pəəsɪ Taasi ɪcate apalv wei pa yaa sɪ Səəli tɔ ɪ tɔ. ɪ we təna na í tər̄na Is̄o sələmuyv. ¹² Pə lapa-ɪ isu toosee taka, na í ná nyá wei pa yaa sɪ Ananiyasi tɔ, na í sɔv sɪ n tənəyi-ɪ niɲ na ɪ isɛ kulɪ.

¹³ Ḳpóyú Ananiyasi təma sɪ: Tacaa, ma nu tər̄laa paɣale kin ke apalv inɛ ɪ təm, na ɪ isayatu nti tə təna ɪ lapa nyá yəlaa ke Yosalem tɔ pə təm tɔtɔ. ¹⁴ Kətəlaa səsaa ha-ɪ nəyɔ sɪ í kə cəne tɔtɔ na í həkɔ mpa pa təkɔ nyá təm tɔ.

¹⁵ Tənaɣa Tacaa cə Ananiyasi sɪ: Polo, ma ləsa apalv inəyi sɪ ma laki-ɪ na í heeliyi ma təm ke piitimnaa na awulaa səsaa na

Isɛyeli nyéma. ¹⁶ Ma maɣamaɣa maa hɔlɛna-ɪ kɔnyɔmɛɣ wei ɪ ká tɔɣɔ ma nyɔyɔ tɔɔ tɔ.

¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Ananiyasɪ tɛɛwa. ɪ kɔma ɪ tala tɔyaya ŋke ka taa, ɪlɛna ɪ tɛni ɪ niŋ ke Sɔɔli tɔɔ na ɪ tɔmi-ɪ sɪ: Ma taapalɔ Sɔɔli, Tacaɔ Yesu wei n kɔŋaya na ŋ ná mpaav taa tɔ, ɪni ɪ tilina-m sɪ nyá ɪsɛ ɪ kuli na Feesuyu Nanɛtɔ toma haɣa nyá taa ké sɔsɔm.

¹⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pɔlɔpɔnaa ɪsu hutu taka kɔɔla Sɔɔli ɪsɛntɔɔ ké kɔakɔaa na pɛ hoti atɛ na ɪ sɔv nav. ɪlɛna ɪ kuli na pá sɔ-ɪ ɪsɔ lɔm. ¹⁹ Na ɪ tɔɣɔ kɔtɔɣɔv na ɪ hiki toma.

Sɔɔli laki waasv ke Tamasi

Sɔɔli caɣa Tacaɔ tɛŋlaa mpa pa we Tamasi tɔ pa cɔlɔɣɔ weɛ naale. ²⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Sɔɔli sɔv waasv lapɔ taa ké kɔakɔaa ke Yuta nyéma tɛkɔtilɛnaa taa. ɪ heelaya tɛfoo ké sɪ Yesu keɛɛ ɪsɔ Pɔyalɔ. ²¹ Na pa tɛna mpa pa nu ɪ waasv ɪni tɔ, piti kpa-we na pá tɔŋ sɪ: Pɔ taya ɪni ɪ ka sɛsɛna ɪsɔɛ na mpa pa tɔka Yesu tɔm tɛnɛyɛ Yosalem tɔɣɔ kɔnyɔŋ tɔyɔ? ɪsu ɪ ka kɔma cɛnɛ sɪ ɪ kpa-we na ɪ hɔkɔ na ɪ pona kɔtɔlaa sɔsaa ya?

²² Paa na mpu Sɔɔli ná tɔŋna waasv lapɔ na ɪ tɔŋ sɔsɔyɪ tam na pɛ puki. ɪ hɔlayaa Tamasi Yuta nyéma sɪ Yesu keɛɛ Mesii. ɪlɛna pɛ mɛli pɛɛyɛ liyituyɔ, paa nyɛŋ nti pá cɔ-ɪ tɔ.

²³ Weɛ lapa naale, ɪlɛna Yuta nyéma caɣa na pá tayanɪ sɪ pá kv-ɪ. ²⁴ Ama Sɔɔli nu nti pa hɔkaa na pá su tɔ. Na ɪcate kolɔŋa nɔnɔɔsɪ tanɔa ilim na ahoɔ sɪ pá hiki-ɪ na pá kv-ɪ. ²⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ahoɔ naali Sɔɔli ɪfalaɔ tv-ɪ sɔɔtɔkv sɔsɔɔv taa na pá tisi-ɪ na ɪcate kolɔŋa na ɪ tɛɛ.

TAKĒLAYA NYKA PŌOLI NYMAAWA LOM NYĒMA TŌ KŌTULUTU

Kələnti ɪcətɛ taa kɛ PŌoli ka wɛ waatu wei ɪ yɛlaa na pɑ ɲmaa takələya kanɛyɛ Kilisiti nyɛma mpa pa wɛ Lom tŌ. ɪ húlɛyí ka taa sɪ yɛlaa tɛna lapəna ɪsayaɔ, paa Yuta nyɛma na mpa pa ta kɛ Yuta nyɛma tŌ. ɪ hulaa tŏtŏ sɪ Laapaali Kupaɲ kɛ toma səsəna kɛ, ɪ yakɪ mpa pa tɛna pa mu-ɪ na pɑ tɛmɪ-ɪ na pa taa tŌ. PŌoli húlɛyí tŏtŏ sɪ ɪsɛyɛli nyɛma lɛlaa lŏwa ɪsɔ, ama ɪsɔ ná tá lŏ ɪ yɛlaa. Kantəkaya nyəntu kɛ layatu nti PŌoli tasa ɪsɔ sɛɛlaa kɛ ɪsəna paa caya pa taa pa tike tŏ, na ɪsəna pa na mpa pa ta kɛ ɪsɔ sɛɛlaa tŏ paa caya tŏ.

ɪsəna pɑ faya Lom takələya tŏ:

Yɛlaa tɛna pəntəna, na pɑ nyuləyɪ nyuyɔ yaru, titite 1-8

ɪsəna ɪsɔ caana ɪsɛyɛli nyɛma tŏ, titite 9-11

ɪsɔ sɛɛlaa təntɛ kupaɲtɛ, titite 12:1-15:13

Sɛɛtu, titite 15:14-16:1-27

Sɛɛtu

¹ Maya PŌoli, Yesu Kilisiti yom. Maya ɪsɔ kpa tillu na í ləsi-m na ma mpa kɛ Laapaali Kupaɲ kpaaluyɔ tŏ. Má ɲmaana-mɛyɛ takələya kanɛ.

² Hatuu ləɲ kɛ ɪsɔ ka tŏma sɪ ɪ ká kəna Laapaali Kupaɲ ɪni. Halɪ ɪsɔ yɛlaa na ɪ ɪsɔ kuyɔɔtŏtŏ tɛləsɛlaa ɲmaa ɲpúyɪ ɪ takələsɪ taa. ³ Laapaali Kupaɲ ɪnəyɛ ɪ Pəyaya Taca Yesu Kilisiti tŏm. Ye Yesu yulwɛɛtu tŏm ɪɛ, wulaw Tafiiti lɔluyɔ taa tu kɛ. ⁴ Ama Feesuyɔ Nanɲtu kin ɪɛ, ɪsɔ huləna toma sɪ Yesu kɛ ɪ Pəyaya kɛ waatu wei Yesu səpa na í feesi-ɪ tŏ. ⁵ Kilisiti ɪni ɪ tŏ kɛ ɪsɔ hulə-m pɛɛɛ na má la tillu səsɔ kɛ kulɔm ɪni ɪ tŏ, sɪ má la na katerɲsɪ tɛna yɛlaa mu ɪ tŏm na pɑ nuna-ɪ. ⁶ Mɛ tŏtŏ í wɛ pa taa, mɛ mpa ɪsɔ ləsa Lom sɪ í pəsɪ Yesu Kilisiti nyɛma tŏ.

⁷ Mə tɛna mpa mɛ í wɛ Lom na ɪsɔ sɔɔlaa na í yaa sɪ í pəsɪ ɪ nyɛma tŏ, mə takələya ntŏ. Taca ɪsɔ, na Taca Yesu Kilisiti pɑ húlɪ-mɛyɛ pɛɛɛ na pɑ la na mə laɲa hulɔmɪ.

PŌoli nyuləyɪ sɪ í polo í ná Lom ɪsɔ sɛɛlaa

⁸ Kancalaya ɪɛ, Yesu Kilisiti tŏ ma sɛɛ ma ɪsɔ kɛ mə tɛna mə tŏ. Mpi pə tŏ tŏ, pa puyləyɪ antulinya tɛna taa kɛ ɪsəna í nukəna ɪsɔ kɛ teu tŏ. ⁹ ɪsɔ wei ɪ Pəyaya Laapaali Kupaɲ kpaaluyɔ tɛmlɛ ma lakəna luyɔ kulɔmuyɔ tŏ, ɪ nyɛmá sɪ maa looliyɪ. ɪsɔ nyɛmá mpɔ sɪ tam ma tŏsəyɪ mə tŏm ¹⁰ kɛ paa waatu wei ma səlɛmɛyɪ tŏ. Ma wiikina-ɪ sɪ í la luyɔ na má hiki mpa kɛ pənɛntɛ na má polo mə kin. ¹¹ Ma nyuləyɪ teu sɪ má ná-mɛ. ɪɛna í hiki kucɔɔ kɛ

Feesuɣu Naŋŋtu kin, na í la toma. ¹² Nti ma tu kələɣi nyulɣu tɔɣɛ si má wɛɛ mə hɛkɔ, na tɛ nyənəɣəna təma naani tɔɣu ke Iso tɔɔ, na pə sɔɔsəɣi-tɔɣu apalutu.

¹³ Ma taapalaa mə, í nyi teu si tam ma huɔkaya si ma puki mə kin, ɔlɛ pə tuu-m, haləna saŋa. Ma nyuləɣi si ma təmle í lɔli pulɔpɔɣu mə tɛ, isu tə lɔla piitim lɛmpɪ nyóma kin tɔ. ¹⁴ Pə taɣa pulɔ, pə caala-m ké si má polo yəlaa təna kin. Paa acalɛɛ sɔsɔna taa, paa cacakəɣ tɛɛ, paa isəkullaa cɔlɔ, paa isəkpeɛtɛɛ nyóma cɔlɔ. ¹⁵ Pə tɔɔ ké ma nyuləɣi teu si má pona mə mpa í wɛ Lom tɔɣo Laapaali Kɔpaŋ tɔtɔ.

Laapaali Kɔpaŋ toma

¹⁶ Laapaali Kɔpaŋ kpaalɔɣu təm fɛi-m fɛɛɛ. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, Iso toma nté təna. I waasəɣi pa təna mpa pa tɛŋi-ɪ na pa taa tɔ. Yuta nyóma ke kancaalaya, pa waali ké mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ. ¹⁷ Kɔpam Laapaali Kɔpaŋ tɔɔ ké tə nyəŋ isəna Iso laki na yəlaa pəsəɣi kɔpama ke ɪ isentaa tɔ. Pə kpaɣav hatuu kancaalaya haləna pə tɛm tɔ, yulɔ tɛŋ ɪ taa na Iso ké ɔlɛna Iso la, pə ta kaasɪ pulɔ tɔtɔ. Iso Təm taa mayamaya kilisa mpɔ tɛɛɛɛɛɛ si: Ye Iso nyəna wei ké yulɔpaŋ si ɪ tɛma ɪ taa tɔ pə tɔɔ, pɔntu tike tuləɣəna-ti.

Yəlaa təm səpa

¹⁸ Iso mɔɣi pááná ke hatuu isətaa ké yəlaa kɔpəntəŋ na pa isayətɔnaa təna tɔɔ na pá naa mpɔ. Pə taɣa pulɔ, yəlaa tetelakasɪ nyəkəɣi tampana na a mələɣi yem. ¹⁹ Mpɔ pə yelina na Iso tɔɣi-wɛɣɛ nauya. Mpi tɔ pa nyəmá timpɪwɛ pə wɛɛ si pá nyanəna Iso tɔ, ɪ tɛma-wɛɣɛ-wəɣi húlóyú ke teu tɔ pə tɔɔ. ²⁰ Kɔpam hatuu Iso lapa antulinya tɔ, ɪ mukaya tɛɛ wɛɛtɔ, isu ɪ toma tamm nyəna na isəna ɪ mayamaya ɪ wɛɛ tɔ, pə naaki ɪ kolapəm mpi pə kin ké. Tənaɣa pə wɛɛ si yəlaa í nyəna ɪ toma na ɪ wɛɛtɔ, pə tɔɔ ké pa fɛina tampana. ²¹ Pa nyəmá Iso, ama paa see-ɪ, pəyele paa sɛɛ-ɪ í na təmle isu pə nəɣəsəna yəlaa í la Iso tɔ. Pa hɔwɛɛ liɣita yem, paa layatiya ka fɛi. ²² Pa təŋ si pa nyəm tɔɔwa, ama ɪwɛɛŋ ké. ²³ Isu paa tɔ Iso wei ɪ səki tɔɣo teeli tɔ, yulɔ wei ɪ səki tɔ ɪ lɛsəŋ na sumasɪ na nəɔhɛ liɣiti wontu na nti tə tuuki atɛ tɔɣo pa seeki.

²⁴ Pə tɔɔ ké Iso yela-wɛɣɛ pa tetelakasɪ isayasɪ nsi pa luuŋ suɔwa tɔ si taa, na pá laki təmaya mpi pə wɛ fɛɛɛ tɔ. ²⁵ Mpe pa mələa ké na pá kpaɣa Iso tɔɔ tampana na pá pəsəna pəpətu. Pa sɛɛki na pá təŋəɣi mpi mpi Iso lapa tɔ, na pá yele Iso wei ɪ lapa-wɪ tɔ ɪ mayamaya. Pəyele pu mɔna isu inəɣi pá saŋ tam.

²⁶ Pə tɔɔ ké Iso ná yela-wɛɣɛ pa taaləntutu taa. Na pa alaa mayamaya náá yeki apalaa na pá suɔkəna təma. ²⁷ Mpɔ tɔtɔɣo na pa apalaa, pɛɛ pa yeki alaa təm, na pa kɔnyuləŋ í kpa pa nyɔŋ taa pa ketifiyi təma. Apalaa lakəna təmaya fɛɛɛ fɛi nyəntu. Na pa taaləntutu nti tə naasɔɣu makəna pa nyɔŋ taa.

28 Isu pa kisa Isə ké nyəm təkəlekele tə, pə təə ké Isə ná yelaweyə pa kumeləlayatv taa na pá laki acaalətv. 29 Pa kəla kawalasi, na isayətv, na kunyuləŋ, na nyan, na isesεεmlε, na yolukule, na yoo, na puγusuyv, na muγuluyv tike ke pa nyəmá. Pa ké yəγətəlaa. 30 Pa cakəna təma. Pa ké Isə kolontunaa, na kalampaani nyəma na isəcav nyəma na təhəntaa. Pa luləsəyi isayətv kufətv, paa see pa caanaa. 31 Pa feina laakali, paa təkəyi nti pa təŋ si paa la tə. Pa laki təkətv, pa feina leləa pətətəle. 32 Pa nyəmá Isə təə si mpa pa laki mpv tə pa ké sələnaa. Paa na mpv pa təŋna lapv, haləna pá saŋ pə lataa tətə.

2

Isə huvle

1 Ue nyá wei n footiyi nyá lelv tə, paa n ké we te, n feina tampana. Pə taγa pvlv, nyá footiyi lelv pəyele rúpúy nyá mayamaya nyá laki tə, n kuyi nyá ti təm ké. 2 Tə nyəmá si tampana ke Isə təŋəyi na í huvkəna pa təna mpa pa laki mpv in pə taka tə te. 3 Ue apannya, isu nyá footuyuu mpa pa laki mpv, pəcə nyá mayamaya nyá laki teitei isu pəle tə, n huv si Isə kaa pəəs-i-ŋ? 4 Isə kuvəəv nté n məla n kpaləyi na n kisiyi i suulu si í taa wii nyá pətətəle? N ta nyi si Isə laki-ŋ kúpəntv ke rúpúy si isəwεε n ká layasi təntε? 5 Nyá laŋkpusəŋ inε. Ama nn caa layasuyv se. N lakuyv mpv tə, saləka kuvəlv ke n caaki na n kəŋna nyá nyuyv taa ké kuyanju Isə ká caya na í húlí i pááná na isəna i təŋəyi siyisuyv na í huvkəna tə. 6 Kuyaku ŋkuyv Isə ká felí paa wei ké i kulapvtv. 7 Mpa pa səla kúpəntv lapv ke tam, na pá pəkəyi Isə kin teeli, na sam na tam wεεtv tə, mpeye Isə ká ha weesuyv ŋku ku tēŋ tə. 8 Ama mpa pa səpa nyuyv na pa nyəntv teləsuyv ke ləlv, na paa təŋəyi tampana, na pá laki pə təna mpi pə fei teu tə, Isə ká húlí pəleγε isəna i taa kpaana-wε na pa təm ta maya-t tə. 9 Wahala na laŋwakəlle səsəle ká kpa pa təna mpa pa laki isayətv tə. Yuta nyəma ke kancaalaya, pə waalı ké mpa pa ta ke Yuta nyəma tə. 10 Ama mpa pa laki kúpəntv tə, Isə ká kusí pəle pa nyuyv na í sa-wε na í huvəsí pa laŋa. Yuta nyəma ke kancaalaya, pa waalı ké mpa pa ta ke Yuta nyəma tə. 11 Mpi tə Isə u fayəsəyi yəlaa tə se.

12 Mpa pa ta nyi Moisi kusəsutv na pá pəntəyi tə, paa le na kusəsutv nti tə təm ta na-wε. Ama mpa pəle pa nyəmá Moisi kusəsutv na pá təŋna pəntuyv tə, kusəsutv ntəyi paa keesəna na pá huvna-wεye təm. 13 Mpi tə pə taγa yəlaa mpa pa nukí kusəsutv təm ke kənu tə mpeye Isə nyənəyi kúpəma se. Ama mpa pa təkə-ti təγə. 14 Ye piitim lempi nyəma nəkəa na pá təŋəyi mpi Yuta nyəma kusəsutv keesəyi tə, pəyele nəγəlv ta huvli-wε, ilε pa kusəsutv wε pa mayamaya pa taa kele, paa na pa taa feina-ti tə. 15 Pa lakuyv mpv tə, pa húləyí kele si, paa pa taa feina kusəsutv,

pə tu Moisi nyəntu nté pa lotunaa taa. Na pə naaku m̄p̄óyú pa laakalənaa taa. Pə taɣa pulu tɔɔ, wutee wutee pa pətəxi pa kulaputu taa ké, na wutee wutee pa wena naani. ¹⁶ M̄p̄óyú pu lu teitei ké kuyan̄ku Iso ká yele si Yesu Kilisiti í huuna yəlaa ke pa mukaya tee kulaputu tɔɔ tɔ. Na pə maɣamaya ke Laapaali Kupaŋ wei ma kpaaləxi tɔ i hólóyí.

Yuta nyóma na Iso kəsəsutu pə təm

¹⁷ Ama nyá, n yaa nyá təxi Yuta tu Yuta tu, na Moisi kəsəsutu ntəxəle Moisi kəsəsutu, na n̄ muyləxəna nyá Iso. ¹⁸ Pácó n nyəmə mpi Iso caa si n̄ la tɔ, na kəsəsutu nti tə kula nyá ise ke teu si n̄ cəkəna kupantu. ¹⁹ N nyənəxi nyá təxi yuluma həntu na səkpətuɣu tee nyóma isentɔɔ cətu, ²⁰ na isəkpətee nyóma isəkullu, na piya seɣesəlv. Mpi pə tɔɔ n nyənəxi nyá təxi mpv tɔ, n teeləxi ké si nyá nana pə tənaya kəsəsutu nti tə taa, paa nyəm, paa tampana. ²¹ An̄ha, nyá wei n seɣesəxi ləlaa tɔ, nn seɣesəxi nyá ti suwe? Nyá wei n laki waasu si pá taa ηmulu tɔ, pepe tɔɔ ké nyá ηmuləxi? ²² Nyá wei n təŋ si pá taa la wasan̄kalətu tɔ, pepe tɔɔ ké nyá laki? Nyá wei nn caa tuŋ təm ke paa pəcɔ tɔ, pepe tɔɔ ké n naɣaləxi i tee kupampam? ²³ Pə taɣa nyá muyləxəna si n wena Iso kəsəsutu? Ile pepe tɔɔ ké n pəntəxi-ti na p̄ kuyi Iso nyuɣu? ²⁴ Iso Təm taa pa ηmaawa təkəlekele si: Yuta nyóma me mə yelina na piitim ləmpi nyóma tɔvki Iso.

²⁵ Ye n təkəxi Moisi kəsəsutu ke pəlvɣu waasəxi-η. Ama ye nn təkəxi-ti, pə we isu pa ta pəli-η kele, paa n pəlaa. ²⁶ Ye yulu i ta pəli, pəyele i təŋəxi teu ke Moisi kəsəsutu kəesa nti tɔ, Iso kaa nyəni p̄ntu isu pəllu? ²⁷ Wei i ta pəli pəyele i təkə kəsəsutu nti tɔ, i ká ku Yuta tu nyá nyá təm. Pə taɣa pulu tɔɔ, nyá wena kəsəsutu nti tə takəlasí, na n pəlaa pəyele nn təŋəxi-ti. ²⁸ Tɔv, isənaya Yuta tu siyisiyi ná wee? Pə taɣa isentɔɔ na i pəlvɣu kin ke pa nyəŋna-i si Yuta tu. ²⁹ Ama Yuta tu siyisiyi ile, pa nyəŋna-i na i taa ké, na hatuu i lotu taa ké pa pəla-i. Iso Feesuɣu pələna-i, pə taɣa Iso kəsəsutu nti pa ηmaa kəŋmaa tɔ tə təm təkuvu tɔɔ. Yuta tu siyisiyi ke mpv, Iso san̄na-i, pə taɣa yəlaa.

3

¹ Kawaaya we Yutaitu taa ke? Pəlvɣu ná wena kasəyaya na? ² Kawaaya we pə tənaya mpv pə taa ké səsəm mee. Pə taɣa pulu, kancaalaya ile, Yuta nyóma mpeɣe Iso yelina i təm nti i kaya i heeli yəlaa tɔ. ³ Ile ye pa taa ləlaa kisa tə muɣu, pu la na Iso náá kəe nti i ka yəɣɔtaa tɔ? ⁴ Aai, pə kaa la mpv se, paa pəcɔ. Paa yəlaa tənə ká la kaloolutunaa, isu Iso lapa tampana tu ke tam. Pa ηmaawa m̄p̄óyú Iso Təm taa si:
Isu yəlaa tənə nyəmə si
tampana ke n yəɣɔtəxi.
Na ye pa tu yaa-η huule,

nyá tòm teena.

⁵ Ama ye isayatu nti tē lakī tō tē kusa Iso nyugu, halēna pā sa i tampana tēnyu, ile tu tasa suweye yōyōtyu tōtō? Yaa tu tō si timpi i tukuy-tuy cegecege kē tā isayatu tō tō i yuwayale? Aai. (Ama nti yēlaa yōyōtēyi tōyō ma yōyōtēyi cāne.) ⁶ Tōfō ye pu we mpu, ile isānaya Iso ká tē na í la na í huuna yēlaa tēna tēpai kē tōm?

⁷ Ye ma pōpōtu lakēna na pō hólóyí Iso tampana tēkelekele na í hikiyi teeli, ile pepe tō kē pa nyānāyi-m isayatu tōtō? ⁸ Yaa pepe tō kē tē kaa tō si tē la isayatu na pō kōna kōpantu ile? Halēna lempana caakaya ma nyugu kuy, ilēna pā waana si mpyūyū ma tējna segesyū. Paa ky yēlaa mpa pa waana-m mpu tō pa tōm, na pa tōm kuy mayaa.

Yulo kōpan fēi

⁹ Ile isēna tō kē pō wee? Yuta nyōma tā tē tē piitim lempani nyōma yaa isēna? Aai, pō taya mpu. Ma tēma hólóyū si isayatu tōka yēlaa tēnaya tēkem, paa Yuta nyōma, paa yēlaa mpa tē. ¹⁰ Iso Tōm taa pa ŋmaawa mpu si:

Yulo fēi wei i siyisaa tō,
paa kulōm kuy.

¹¹ Nōyōlu ta cēkēna pulōpyu paa pōcō.

Pōyele nōyōlu u pēekēyi Iso.

¹² Pa tēna pa toolaa na pā hatēlōna Iso,

pa kōpenta pa tēna na pā la yem.

Pa taa kulōm mayamaya u lakī kōpantu.

¹³ Pa nōyō taa we isu pōlaav ŋku ky kulaa tō.

Pa puyusiyi lēlaa na pa nōlōlō.

Pa ntōmpee í nyāpōtaa,

pō we kē isu akala sōtu.

¹⁴ Mpusi koolee na tōm isayatu wenna pa nōsī taa.

¹⁵ Pa niŋ we lōŋ ke yēlaa tōkōle.

¹⁶ Pā kula timpi,

wakōlyu na isayatu ke n makēna.

¹⁷ Pa ta nyi isēna paa la na pā lu

pō taa na pā hēesī tō.

¹⁸ Pa fēina Iso sōyōntu ke pulō taa.

¹⁹ Tō, tē nyāmā si Iso kusēsutu yōyōtēyi pō tēna mpi tō, pa tēna mpa pa tēnyē-ti tōyō pō nawa. Ilēna pō tēki samaa tēna nōsī, na pā taa hiki tēwaanle ke tiili, yaa nōyōlu fiti Iso huunav taa. ²⁰ Pō taya kusēsutu lakēna na Iso nyānāyi yulo ke yulōpan, paa pōntu kē awe. Ama kusēsutu tēmle ntē si pō hōli-ŋ nyā tēpētōle, pō tēna ntē.

Isēna Iso yakī yēlaa tō

²¹ Ama pōnentē Iso hōla-tuy isēna i lakī na tē pōsēyi yulōpama ke i isēntaa na pō tā lu kusēsutu tēnyu tōm tō. Halī kusēsutu

takelası na Iso kuyəgətutu teləsəlaa nyənsı taa ké pa yəgəta pə təm ke mpv si: ²² Iso yulv tənuyv i taa na Yesu Kilisiti tə, mpv pə yekina na í pəsi kupaŋ. Wei í tu laalaa na í tem-i na i taa te, i laki na ílé í pəsi kupaŋ ke mpyóó. Iso naa faγasəyi yəlaa. ²³ Pə taya pulv, yəlaa təna lapəna isayatu, ilena pə pə-weyə Iso teeli. ²⁴ Ama Iso kupantu təo i yelaa na Yesu Kilisiti wei i waasəyi-we tə í la na pá pəsi yulv pama ke Iso isentaa ke faalaa. ²⁵ Səm mpi i səpa tə, Iso lapəna-i kətaya si í pəsi wei i kin yəlaa mpa pa nukəna-i tə paa hikina suulu ke pa isayatu təm taa na pə husi-weyə-ti tə. Iso lapa mpyóó si pə hólí si i siyisaa. Hatuu ləŋ Iso hulv suulu na í yele yəlaa ke pa isayatu pəəsvy. ²⁶ Ama kayana ilə i paasəna isayatu nti inı, na í hólóyí isəna i laki na yəlaa pəsəyi kupama ke i isentaa tə. Mpv inı pə taa ké i hólóyí si i mayamaγa i ké kupaŋ, pəyele i lapa na mpa pəle pa nukəna Yesu tə pá pəsi kupama tətə.

²⁷ Ye mpv pulv kaasaa mpi yulv ká həŋna i ti tə? Paa pəə pulv fei. Ilə pepe təo? Pa təŋəyi kusəsutu tə pə təo yaa? Aai, taa temnav təo ké. ²⁸ Pə taya pulv, tə nawa si taa tem təo ké Iso laki na yulv pəsəyi yulvpaŋ ke i isentaa, pə taya kusəsutu tənuyv təo. ²⁹ Yaa Iso inı i ké Yuta nyəma tike nyəŋ, na piitim lempi nyəma nyəŋ na ilə? Aai pə taya mpv. Kulvm inı i kəna pa təna pa Iso. ³⁰ Pə taya pulv təo, Iso kulvm inı i wenna na í laki, na Yuta nyəma pəsəyi kupama ke i isentaa ké pa temna-i na pa taa tə pə təo. Taa temnav kulvməm mpi pə təo ké i ká la na mpa pa ta ke Yuta nyəma tə pəle pá pəsi kupama ke mpv tətə. ³¹ Ye mpv pə məlaa kele si tə ləo kusəsutu na tə paasəna Iso taa temnav təm yaa isəna? Paa pəə. Halı tə tu kusəyi kusəsutu nti tə nyuyv ke kəkusu ké.

4

Mpi Apəlaham təm hólóyí tə

¹ Təv, tə nyənaa tá caanaa caa səə Apəlaham kin na tə ná. Pepeye i hikaa? ² Ye təma kulapəe təo ké Iso ka nyəna-i yulvpaŋ ilə i taa laŋ mpi i ká sana i ti tə. Ama i kaa tu pəsi na í sa i təyi Iso isentaa mēe. ³ Pə taya pulv, pa yəgəta Iso Təm taa ké si, Apəlaham təma Iso na i taa, na i taa tem mpəyi Iso ná nawa na í yaa-i yulvpaŋ na í m-v-i. ⁴ Yulv í laki təmlə, pa feləyi-i ké mēe. Ilə pa kaa yaa i kufelvyv ŋkv si kvhav, i iwule lonte ke pa felə-i. ⁵ Ilə paa yulv ta la təmlə na í te Iso wei i wiiki asayaa konyəŋ tə na i taa ké kvtem, Iso nyəŋəyi pəntv taa tem tətəγə, na í m-v-i si i ké kupaŋ. ⁶ Pə təo mayamaγa ke Tafiiti yəgətəyi wei Iso mōwa si i ké yulvpaŋ na í tá keesəna i təma tə i laŋhulvmle təm si:

⁷ Leləŋ nulaa nté mpa pa pəntaa na Iso hólí-weyə suulu tə.

Pəyele i husa pa isayatu.

⁸ Leləŋ nulv nté wei i isayatu Iso ləwa tə.

⁹ Pellaa tike nukəna lelenj inε? Kutapeləj naa nukı-i? Tə tema yəgətuyu ke nəənəə sı Apələham tema İso na ı taa, na ı taa tem mpxı İso ná nawa na í yaa-ı yulvpanj na í mu-ı. ¹⁰ İle waatu wei ké pə lapa mpv? Waatu wei ı pelaa tə, yaa na pəcə í peləyi? Aai na pəcə í peləyi ké. ¹¹ Waalı waalı ké pa pela-ı, na ı pelvyu mpi pə hulaa ké sı ı laalaa na í te İso na ı taa təgə ílé ı mu-ı sı yulvpanj. Pəcə waatu inı ı taa peləta. Mpxúyú pə lapa na Apələham pəsi pa təna mpa pa tənna İso ké pa taa ké mpv na í muvi-we sı kúpama tə pa caa, paa pa ta peli. ¹² İ pəsa pellaa caa tətə. İle pə tağa mpa pa muvyləgəna pelvyu təm tike təgə ma tən. Ama mpa pa tənna tá caa Apələham ikpate na pá te İso na pa taa isı ílé ı ka temnav İso na ı taa na pəcə pá peləyi-ı təgə.

Ń tema nyá taa na İso n hikiyi ı kúpantv təna

¹³ İso ka heela Apələham na ı piya sı katenja kanε ka təna kaa te na ká pəsi pa nyəm təkpataa. İle pə tağa kvsəsutu tənuyu təə ké pa heela Apələham ke mpv. Ama ı temna İso ké ı taa na ílé í mu-ı sı yulvpanj təgə. ¹⁴ Ye katenja nke kaa te na ká pəsi kvsəsutu tənjlaa tike nyəhka, ile taa temnav ke İso u waasəyi pulvyule, na mpi İso tən sı ı ká la tə pəle pə məla yem. ¹⁵ Kvsəsutu yekina na İso pááná kəj, na kvsəsutu wenna na tə pəntuyu weε tətə.

¹⁶ Mpi İso ka sıwa sı ı ká la tə, taa temnav təə ké, ılena pə pəsi pulv mpi İso haa faalaa tə, pə taa weε kvsəsutu tənjlaa tike nyəm. Ama na pa təna mpa pa tən pa taa na İso ké teitei isı Apələham lapv tə pa nyəm tətəgə. Apələham ké tá təna tá caa ké. ¹⁷ Halı pa nmaawa npxúyú İso Təm taa sı: Ma lapa na ń pəsi piitimnaa payale caa. İso wei Apələham temna ı taa ké mpv tə, ílé ı isentaa Apələham inəgəle tá caa. İso inı ı feesiyina səttaa na í lakı na mpi pə taa weε tə pə weε. ¹⁸ Na paa na pu tεε pə təə tə, Apələham tema-tı na ı taa na í teeləyi. Pə təə ké ı pəsa piitim payale caa, isı İso ka yəgətuyu tə sı: Nyá piya nyuyú ká weε mpv. ¹⁹ Paa na ı pısi ka wəsəna isı nunvwa (100) na í kpatəla təkunjukunku, na Saala ná taa fei ləvyu təm taa tə, ı ta nyənna təna. Ama ı tisa ı yuj ke İso təə ké tam. ²⁰ İ taa tem mpi pə ta pasa. Pəyele ı ta la sika na mpi İso təma sı ı ká la tə. Halı ı naani səsə kvsəsəv ké, na í nyəə tən, na í tənna İso ké sam. ²¹ İ ka tema ı taa təkpataa sı İso pəsəyi na í la pə təna mpi ı ka təma sı ı ká la tə. ²² Mpi pə təə İso mu-ı sı ı ké yulv kupañ ke ı taa tem təə təgəle. ²³ İle pə tağa ı nyuyú təə tike ke pa nmaa mpv sı: Pa mu-ı sı ı ké yulv kupañ. ²⁴ Ama na tá mpa tá taa temna wei ı kusa Tacaa Yesu ke səttaa taa na paa mu-tv sı kúpama ke mpv tətə tə, tá təə ké pa nmaawa tətə. ²⁵ Tá isayatu təə ké pa kv-ı, na pa feesa-ı səttaa taa ké sı í la na tə pəsi kúpama ke İso isentaa.

5

Tá na Iso tá lelenj

¹ Təv, isu kayana pa tem lapu na té pəsi yulupama ke Iso isentaa ké tá taa temnav təv tə, tá na-ı tə wena təma na lelenj ke Tacaa Yesu Kilisiti təv. ² Tə temna Iso ké tá taa təvə tə krətəna Iso kəpantv təhikile ke Yesu Kilisiti təv ké timpı tə we kayana ke isəntə tə. Na tə yəələxi ké. Mpi tə, tə nyəmə sı tu pəsi Iso teeli nyəma. ³ Halı tá məlaa ké na té yəələxi, paa tə wəv wahala taa tə. Pə taɣa pulv, wahala kəhna na suulu. ⁴ Na suulu yekina na yulv kantələxi wahala taa, na kantələyvu yekina na tēləyvu kəv. ⁵ Tə tēləyvu mpv tə pə ta puɣusi-tv se. Pə taɣa pulv, Feesuyv Nəhntv wei Iso ha-tv tə inı ı lapəna na tá təna té nyı teu sı Iso səla-tv.

⁶ Tə taa pəsəxi pulv tə Kilisiti səpəna asayaa tá, tá təv ké saa wei pə maɣa Iso tə. ⁷ Ama sı yulv ı tisi na ı sı siyisulu təv tə, təcatətəyav ké. Nı ta tu nyəm nəɣəlv ná wəv wei ı pəsəxi na ı sı yulv kəpənj təv tə. ⁸ Paa na mpv Iso ná hula-tuyv isəna tənayə ı səla-tv tə. Kilisiti səpa tá təv paa na tə ké asayaa tə. ⁹ ı səm təv ké tə pəsə yulupama ke kayanayə Iso isentaa, ıv isənayə pu kpisi-tuyv yəpv ke Iso pááná ninj taa? ¹⁰ Tá na Iso tu we kolonə ké. Ama ı Pəyayə səm taa ké ı lapa na tá na-ı té ciiki. Təv, kayana tá na Iso tə we lelenj. Pécı ı Pəyayə ná wena weesuyv tətə, ıv kaa waası-tv na pə kəlı mpv. ¹¹ Na pə ta tu kev pə tənayəle, tə təhna Iso ıvəyə yəələnav ke Tacaa Yesu Kilisiti wei ı lapa na kayana tá na Iso té ciiki tə ı təv.

Atam na Kilisiti pa təm

¹² Yulv kəlvəm tənna isayətv svv yəlaa təna. ıvəna isayətv náá kəna səm. Na səm náá yə yəlaa təna təv. Pə taɣa pulv, pa təna pa lapəna isayətv tə pə təv. ¹³ Isayətv ka tēma antulinya taa ké wəv na pécı Iso tv Moisi ke kəsəsutv. Ama isu kəsəsutv taa feı ıv, Iso taa nyəni-tı isu pulv. ¹⁴ Paa na mpv səm naa təvə kawulayə ke pə kpaɣav Atam na pə polo Moisi, haləna pə canj pə kpehna mpa pa taa la isayətv nti Atam lapa tə. Iso kəheelitv ke Atam ná kpeəsənaa na ı pəsi isayətv.

Atam inə inı ı nəɣəsəna wei ı kaa ı kəv təvə. ¹⁵ Ama pa ta lu kəlvəm. Pə taɣa pulv təv, mpi Iso hawa faalaa tə pə fayana isayətv nti Atam lapa təvə. Mpi tə, yulv kəlvəm inə ı isayətv təv yəlaa pəyale səpa. Ama Iso pəelee ná tēma pəyale na pə tēv mprəyú səsəm, na pə kaası kəvəv nku ı lapa faalaa na yulv kəlvəm Yesu Kilisiti kinj tə kəle kv təvə səsəm tətə. ¹⁶ Ama yulv kaa kpaɣa mpi Iso kəvəv lakı tə na ı mayasəna mpi yulv kəlvəm isayətv lakı tə. Pə taɣa pulv təv, isayətv kəlvəmtv lapəna na pá həvna yəlaa na pa təm sı. Ama Iso faalaa kəvəv ná tayana isayətv pəyale na pə la teu. ¹⁷ Kəlvəm isayətv təv ké səm təvə kawulayə mēv, nn kəlvəm inı ı tike ı təv ké. Ama nti Yesu Kilisiti tike kəna-tv tə təle tə kəla

mpóyó tóu tēayacaya. Pə wēe si pa tēna mpa pa hika Iso pēlee ke sōsōm sōsōm na í la na pá pəsi kúpama ke faalaa tō, Kilisiti tō paa hiki weesuyu na pá tōyō kawulaya.

¹⁸ Isu yulu kulóm isayatu sōsa yēlaa tēnaya tasəkəle taa tō, mpv tōtōyō yulu kulóm tēmlē kúpante ká fiti yēlaa tēnaya hūle pōle taa na pá tūl-ti. ¹⁹ Isu yēlaa tēna lapv asayaa ke yulu kulóm kpeesuyv tō tō, mpv tōtōyō yēlaa payale ká la kúpama ke Iso isentaa ké yulu kulóm nunav tō.

²⁰ Kusəsutv kōmāya si isayatu í huki. Ama timpv isayatu hukaa tō, Iso pēlee ná tē-tōyí tōu ke sōsōm. ²¹ Na isv isayatu lēe sēm ke yēlaa tēna tō, mpv tōtōyō Iso pēlee ná lēe-tuyv siyisuyu si pé pona-tuyv weesuyu ŋku ku tēŋ tō ku taa ké Tacaa Yesu Kilisiti tō.

6

Pa cēpa-tv na isayatu si tō wēe Kilisiti tō

¹ Ile isēnaya pə wēe ilē? Tu lakv isayatu ke mpóyó tam si Iso í sōsi-tuyv í pēlee yaa isēna? ² Aai, pə taya mpv se, paa pəcō. Tá mpa sēm cēpa-tv na isayatu tō, isēnaya tu wēe na tō tēŋna isayatu lapv tōtō? ³ Í tá nyí si tá tēna mpa pa sō Iso lóm si tá na Yesu Kilisiti tē kpentaa tō, í tēsəte ke pa kpenta-tv na pá sō-tv? ⁴ Ye mpv ilē Iso lóm sōv taa ké pa pima tá na-í si tá na-í tē səpəna. Na isv Kilisiti səpa na Tacaa toma sōsōna feesi-í tō, tá tōtō tē layasa tōtē təkpataa ké.

⁵ Ye tá na-í tē kpentaa na tō si isv í səpv tō, paa kpenti tá na-í na pá feesi-tuyv sēm taa isv pa feesa iní tō. ⁶ Tə nyēmá teu si kuyanku Kilisiti səpa tesika tō tō, pə kpenna tá yaasi kúpəŋ na pé kv tətətōtō. Ilena timpv tu ke asayaa na tá tēyēle mpv tō, pé la yem na í hēti-tv, na tē taa tasa isayatu yomle taa ké wēev. ⁷ Yulu wei í tēma səpv tō pə ləsa ilēyē isayatu yomle taa ké. ⁸ Ye tá na Kilisiti tē səpa, tē nyēmá si tá na-í tu wēena weesin tōtō. ⁹ Tə nyēmá teu si isv Kilisiti fem tō sēm u tasəyí-í nyaasuyv. Pəyēle í kaa tu səpv tōtō. ¹⁰ Təm kulóm ke í səpa na pé cē í na isayatu. Í wēv kayana na í weesuyu tō Iso tō ké. ¹¹ Mpóyó me tōtō í ká nyəni mə ti isv mpa pa səpa na pé cē pá na isayatu tō, na isv mpa pa fema sətāa taa na kayana pa wē Iso tō ké pá na Yesu Kilisiti pa kpentuyv tō tō.

¹² Ye mpv ilē, isayatu í taa tasa mə tənəŋ kusəpəŋ ineyē ŋmakəlyv na í nuna mə tənəŋ konyuləŋ. ¹³ Í taa yele na isayatu tasa mpaav hikuyu ke mə tənəŋ taa ké tiili na í la isayatu. Ama í ha mə tōyí Iso isv mpa pa fema sətāa taa tō, ilēna í kpaya mə ti na í pēti Iso tēmlē taa na í lana-meyē kúpam. ¹⁴ Pə taya pulv tō, pə fēi isv isayatu í ŋmakəli-mē. Mpi tō, pə taya kusəsutv tō ké í wēe. Ama Iso pēlee tō ké.

Siyisuyu yomle

¹⁵ Mpu tɔ, tu tɔŋna isayatu lapu si Iso pɛɛɛɛ tɔɔ kɛ tɔ wɛɛ pɔ taya kusəsutu tɔɔ? Aai pɔ taya mpɔ se, paa pɛɔɔ. ¹⁶ I nyɛmá teu si, ye í ha mə tɔŋi wei na í nukəna-i, í pəsə wei í nukəna mpɔ tɔ i yom kɛ. Ḿpúyú pɔ wɛɛ na isayatu, ye n nukəna-tɔŋi tam n tɛŋna sɛm kɛ. Na mpɔ inɔ tɔtɔŋɔ pɔ wɛɛ na Iso, ye n nukəna ɔɛŋɛ tam, pɔ layasəŋi-ŋ tɔntɛ nte tɔ kɛɛsəna-i tɔŋɔ. ¹⁷ Aaa, Iso fɔɔ, me mpa tuu isayatu ka kpa yomle tɔ pənente í nuna nti pa sɛŋɛsə-mɛ si í kɛɛsəna tɔ təkpataa. ¹⁸ Pɔ ləsa-mɛŋɛ isayatu yomle taa, na nɔɔnɔɔ siyisuyu yomaa ke í pəsaa. ¹⁹ Mə ɔcantu tɔɔ kɛ ma huyi tɔɛŋɛ kuhuyu si í cəkəna. Pu wɛv tɔ, tetelakasi na isayatu taa kɛ í pɛta mə ti, na pɔɛ pɔ kpa-mɛŋɛ yomle na pɔ laki-mɛŋɛ yɛɛɛɛɛ nyɔma. Mpu tɔtɔŋɔ pənente, í pɛti mə tɔŋi siyisuyu tɔma lapu taa na pɔɛ pɔ kpa-mɛŋɛ yomle na mə tɔntɛ kɛɛsi teu.

²⁰ Waatu wei isayatu ka kpa-mɛŋɛ yomle tɔ, kupantu lapu tɔm ta na-mɛ. ²¹ Na í lakaya lakasi nsi si wɛ-mɛŋɛ fɛɛɛ ke kayana tɔ, pɛpɛŋɛ í waa si taa? Si tɛsayaana-mɛŋɛ kuyɔ kɛ. ²² Ama kayana pɔ ləsa-mɛŋɛ isayatu yomle taa na í laki Iso tɔmlɛ. Na mpi í waaku tɔŋɔɛ pa tɔŋna-mɛŋɛ kɛɛsuyɔ si mə tɔntɛ í te na cele í ká hiki weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ. ²³ Isayatu fɔɔtɔ kɛɛ sɛm. Ama weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔŋɔ Iso ná haa faalaa ke mpa na Taca Yesu Kilisiti pa kɛntaa tɔ.

7

Mpi alɔ na i paalɔ pa tɔm húlɔyí tɔ

¹ Ma taapalaa, ntɔŋ í nyɛmá Moisi kusəsutu ke teu yaa. Tɔv, tɔ mayamaya tɔ tɔm ke maa kɛɛsi-mɛŋɛ pənɛ. Yulɔ weesuyu tu tike niŋ ke kusəsutu nti tɔ pɛɔɔŋi. ² I nyəŋna alɔ, i paalɔ í wɛna i weesuyu, kusəsutu nti tu ha-a mpaa si í kulɔ. Ama i paalɔ inɔ i sɛpa, tɔ ha-i mpaa kɛ, í saaku i saa. ³ I kula kɔkɔɔɔ na í saa, paa yaa-i wasaŋkali. Ama sɛm í kɛla i paalɔ, kusəsutu ta tasa i niŋ pɛɔɔŋ tɔtɔ, tɔ ha-i mpaa kɛ. Pɔɛ tɔ, ye i saa kɔfalɔ i ta ke wasaŋkali. ⁴ Ma taapalaa mɛ, ḿpúyú na-mɛ tɔtɔ. Ye kusəsutu tɔm taa, í pəsə sɛtaa kɛ. Pɔ taya pulɔ tɔɔ, mə na Kilisiti í kɛnta tɔnuyɔ, na pənente í pəsə kɔfalɔ wei i fema sɛtaa taa tɔ i nyɔma, na pɔ wɛɛ si tɔ la Iso kɛ tɔma nna a nɔŋəsənaa tɔ. ⁵ Pɔ taya pulɔ tɔɔ, waatu wei tu wɛ tá kupantu taa tɔ, kusəsutu kpaasaya tá nantu tɔna taa kɔnyuləŋ isayaŋ apalɔv, na pɔ sɔsəŋi-tuyɔ sɛm tɔma lapu taa. ⁶ Ama pənente tɔ lu kusəsutu yomle taa na sɛm lapəna na tɔ lu mpi pu kpa-tuyɔ yomle ke mpɔ tɔ pɔ taa təkpataa. Pɔ tɔɔ kɛ tu tɔŋ isəna kayana pɔ layasaa tɔ, na tɔ lá Iso tɔmlɛ ke Iso Feesuyu tɔŋ taa. Pɔ taa wɛɛ ɔsu tɔ tɔŋaya takɛlasɔ taa kusəsutu na tɔ laki tɔ.

Iso kusəsutu na isayatu pɔ tɔm

⁷ Iɛ isənaya pɔ wɛɛ ɔɛ? Kusəsutu kɛ isayam yaa? Aai pɔ taya mpɔ se, paa pɛɔɔ. Kusəsutu yelina na má nyi isayatu tɔm. Kupam

ye kusəsutu í taa tó sɪ n kaa nyuli, ma taa nyi konyulɔvɔ tɔm. ⁸ Kúheelitu nti tɔ yelina na isayatu hiki mpaav na tɔ kú konyulɔvɔ inɪ ɪ tənaya ma taa. Pə taya pulv, ye pə taa ké kusəsutu tɔ, isayatu taa hiki tɔ ti. ⁹ Ma kin ɪɛ, kusəsutu taa kɔnta tɔ, ma wɛna ma ti. Ama kúheelitu nti tɔ kɔma, ɪɛna isayatu nti tɔ nyəki na tɔ kuli. ¹⁰ ɪɛna má mɛli sɛv. Pu wɛɛ sɪ kúheelitu nti tɔ waasi. Ama ma kin ɪɛ tɔ mɛla maya kuyv ké. ¹¹ Pə taya pulv tɔ, isayatu hika mpaav na tɔ puɣusi-m na kúheelitu nti, na tɔ kú-m na kúheelitu nti.

¹² ɪsɔ kusəsutu wɛ tənani, na kúheelitu ná wɛ tənani tɔtɔ na tɔ siɣisaa na tɔ tewa. ¹³ Teu nyəm mpi pə mɛlɛna nté na pə kɔna maya sɛm na? Aai, pə taya mpv se, paa pɛɔ. Isayatu lapɛna kɔkɔɔ inɪ. Tənaya tɔ kulina tɔ ti waali sɪ ntəɣɛ nti. Tə kpaɣa mpi pə wɛ teu tɔɣɔ na tɔ kɔna-m. Tənaya kusəsutu yelaa na isayatu tɔm la sɔɣɔntv na pə tɛɛ caasa.

Yɛlaa pu isayatu taa

¹⁴ Tə nyəmá mpv sɪ ɪsɔ kusəsutu tɔkuyv wɛ lotu taa tɔm ké. Ama maya yulv kɛ yulv ké na ɪcantv tɔɔ, na pə pɛɛta-m na isayatu na má pɛsɪ tɔ yom. ¹⁵ Ma ta cɛkəna mpi ma laki tɔ. Pə taya pulv tɔ, maa laki mpi ma sɔɔla lapv tɔ. Ama mpi ma kisaa tɔ mpəɣi ma laki. ¹⁶ Ma ta sɔɔli mpi na má laki-wi tɔɣɔ ma nyəmnaa sɪ ɪsɔ kusəsutu wɛ teu. ¹⁷ Ye mpv pə taya má lakəna mpv. Ama isayatu nti tɔ wɛ ma taa tɔ tɛɛ tɔ lakəna. ¹⁸ Ma nyəmá teu sɪ kɔpantv natɛli tɔ fɛi ma kin, ma pilimile tənɛ tɔ tɔm kɛ ma tɔɣ. Kɔpam paa ma luyv wɛ teu sɪ má la kɔpantv, maa pəsəɣi tɔ lapv. ¹⁹ Maa laki kɔpantv nti ma sɔɔlaa tɔ. Ama isayatu nti ma kisaa tɔ ntəɣi ma mɛlaa na má laki. ²⁰ Ma laki nti maa caa tɔ, pə taya má nəkəna. Ama isayatu nti tɔ kanta ma taa tɔ nti tɔ tənna mpv.

²¹ Ma cɛkəna yaasi ɪnɛ sɪ ye ma caaki kɔpantv lapv isayatu tɛɛna nɔɣɔ. ²² Hatuu ma lotu taa ma sɔɔla ɪsɔ kusəsutu mɛɛ. ²³ Ama ma mayana yaasi nɔɣɔlɔvɔ ma tɔnɔvɔ taa, na tam ɪ pɛkɛlɔɣi na í yoonaa yaasi wei ɪ tɔ ma layatu nyəmá tɔ, na í la-m isayatu tiipile nte tɔ kanta ma taa tɔ tɔ salɛka tv. ²⁴ Ama ma tɔm wɛ konyɔɣ yoo, tɔnɔvɔ kɔnɛ kú tɔɣna-m kuyv ké. A yaki-m? ²⁵ Ama Taca Yesu Kilisiti tɔ ɪsɔ fɔɔ.

Mpv tɔ, hatuu ma hɔwɛɛ taa ɪsɔ kusəsutu kɛ ma tɔɣɔɣi. Pə kaasa ma yulvɔ pilimile tənɛ tɔ, isayatu yaasi kɛ tɛɛ tɔ tɔɣɔɣi.

8

Mpa pa tɔɣɔɣi ɪsɔ Feesuyv Nanɣtv tɔ pa tɔntɛ

¹ Ye mpv mpa na Yesu Kilisiti pa kpɛntaa tɔ pa kaa tasa pa tɔm kɛ kuyv. ² Pə taya pulv tɔ, ɪsɔ Feesuyv laki ɪsəna na í haa weesuyv kɛ mpa na Yesu Kilisiti pa kpɛntaa tɔ, rɪpɔɣy pə lapa na pə ləsi-m isayatu na sɛm pə yaasi ɪnɪ ɪ taa. ³ ɪsɔ lapa mpi Moisi kusəsutu taa pɛsɪ na tɔ la yulvɔwɛɛtv tɔ tɔ. ɪ hula yɛlaa tasəkɛɛ

ke timpi pa laki isayatu ke tam to, mpi to i tila i mayamaya i pu. Na weetu nti ta nayasana yalaa asayaa nyantu toyo i komnaa si i husi isayatu. ⁴ Iso lapa mpyoy si nti kusasutu caalayaa-tu si ta la to, ta la pa tanyaya teitei. Pa taya pulu, kayana ta yela ta weetu kupantu tanyu na ta tanyayi Iso Feesuyu. ⁵ Mpa pa tanyaya tante ke yulu weetu kupantu taa to ta tike ta tam ke pa nyama. Na mpa pa tanyayi Iso Feesuyu to kole ku nyantu tike ke pa laki. ⁶ Ye n tanyayi yuluweetu kupantu ke tam, n teesayana sam ke. Ama ye Iso Feesuyu nyantu ke n laki tam, n hikiyi weesuyu na lanhele ke. ⁷ Mpa pa seesa isale na yuluweetu kupantu tanyu to, pa ke Iso kolontunaa ke. Paa tanyayi Iso kusasutu, paa tu pasayi-ti to se. ⁸ Mpa pa tanyaya pa yuluweetu kupantu tanyu to, paa pu la isana, pa kaa te Iso.

⁹ Ama me ile ma fei yuluweetu kupantu taa toto. Iso Feesuyu nyantu taa ke i wee. Pa taya pulu to, Iso Feesuyu caya ma taa to se. Wei i taa Kilisiti Feesuyu fei to i ta ke i nyay. ¹⁰ Ye Kilisiti we ma kin paa na ma isayatu ka ku ma tanyaya to, Iso Feesuyu we ma taa na toma. Mpi to pa pasa-meye kupama ke Iso isentaa ke. ¹¹ Ye Iso Feesuyu nku ku feesa Yesu ke sataa taa to ku caya ma taa, wei inu i ka feesa Kilisiti ke sataa heku to, kulom inu i ka ha ma tanyaya kusapay ineye toma na i Feesuyu nku ku caya ma taa to ku tanyaya.

¹² Ma taapalaa, pa to ke pa nyaka-tu, na pa taya si ta tanyaya yuluweetu kupantu na ta laki nti ta nyulayi to. ¹³ Pa taya pulu, ye i tanyaya ma yuluweetu kupantu, i ka si. Ama ye i kisa ma yuluweetu kupantu yaasi si ta saali na Iso Feesuyu Nanyaya tanyaya, ile i tula-ti. ¹⁴ Pa tana mpa Iso Feesuyu tiikiyi to pa ke Iso piya ke. ¹⁵ Pa taya pulu to, Iso Feesuyu nku pa ha-me to ku ta ke Feesuyu nku ku laki-meye yomaa na ku tasayi-meye sayantu tanyu to. Ama ku ke Iso Feesuyu nku ku laki-meye Iso payalaa na ku laki na i yaaki Iso si ma Caa, Paapa to. ¹⁶ Ta ke Iso piya, na Iso Feesuyu mayamaya hulyi mpyoy hatuu ta taa. ¹⁷ Ta ke i piya, na kupantu nti Iso toma si i ka ha i yalaa isu kpancoou to, tu hiki-ti toto. Ta na Kilisiti tu krentana-tayay hikuyu. Ye ta na-ta krenta wahala hikuyu ta na-ta tu krenti i teeli taa toyo.

Cele teeli

¹⁸ Ye ma kin pa fei isu paa kpaya ta kayana kunyantayale na pa keesana teeli wei cele Iso ka tu-tu to. ¹⁹ Kunyamam tana tanyaya tateyete ye si Iso i lasi i payalaa na pa na. ²⁰ Pa taya pulu to, taalam nyam taa ke pa sasa kunyamam mpi, na pa taya si pa naka. Iso tona-wayay mpu. Paa na mpu to na teeyu wee ke. ²¹ Pa taya pulu to, kuyaku nakoli pu te na Iso kunyamam tana heesi wakalyu yomle na pa te takpataa ke teitei isu Iso piya ka te waatu wei paa te kasampiya pasuyu to. ²² Ta nyama si halana sana kunyamam tana tanyaya mola na pa salamayi isu

alullu saləmvuy tə. ²³ Pə taya kəŋmaŋmam tike mələyəna. Ama na tá mpa tə wəna Iso Feesuyu isu kancaalaya kuvəəu ŋku Iso lapa-tv tə, tá mələyi tá taa tətə, na tətə taŋa kuyəŋku Iso ká pəsivuy i piya na í teesi tá tənəŋ ineyə yaru təkpataa tə. ²⁴ Tə nawa si tə hika tá yaru yaa, ile pə we teelvuy taa təm na pəcə. Ye mpi yulv naa tə pə tətə ké i teeləyi, ile pə taya teelvuy nté təna. Awe ká tasa teelvuy ke mpi i tema nav tə? ²⁵ Ye mpi tə ta nata tə pə tətə ké tə teeləyi ile tə cayana suulu ké na tətə taŋa-wi.

²⁶ Pə kaasa Iso Feesuyu ná kəŋ tətə na kú səŋna tá mpa tə ké acamaa tə. Pə taya pulv, tə ta nyi isəna tu sələmi na pə té tə. Ama Feesuyu ŋku ku sələməyənana-tuyv Iso, na miituyv mpi yulv kaa pəsi na í keesi nəyə taa tə. ²⁷ Iso wei i naa lotu taa tə i nyəmə kprakpa ke mpi Feesuyu Naŋŋtv caa i sələmi tə. Pə taya pulv, mpa pa ké Iso nyəma tə mpeye Iso Feesuyu Naŋŋtv sələməyəna teitei isu Iso caaki tə.

²⁸ Tə nyəmə si kupantv ke Iso laki pə təna pə taa ké mpa pa səla-i na pá ké mpa i yaawa isu i nəkuyv wee tə. ²⁹ Mpa Iso ka ləsa hatuu ləŋ tə, i laalaa ké na í fayasi-we na pa mpa si pá nəyəsəna i Pəyaya, na keke ká hiki newaa payale. ³⁰ Mpa Iso ka laalaa na í fayasi mpv tə i ləsa-weye, na mpa inu i ləsa mpv təyə i lapa na pá pəsi yulvpama ke i isentaa. Mpa i lapa na pá pəsi yulvpama ke mpv inu təyə i yelaa na pá hiki pa paa nyəm ke i teeli taa tətə.

Isəna Iso luyv svv-tv pə tu fei tə

³¹ Ye mpv suweye tu tasa yəyətuyv tətə? Ye pə wee si Iso we tá tətə, ile awe ká lu-tuyv koləŋa? ³² I ta kisina i mayamaya i Pəyaya tətə. Ama i ha-ke təkpe m ké tá təna tá tətə. Təv, i ta kisi i Pəyaya hav, kacəŋfana pə təna mpi pə kaasaa tə? ³³ Ye mpv awe ká tv taali ké mpa Iso ləsa tə? Pə tv fei, pə taya pulv tətə, Iso mayamaya huləna si pa təm ta si tiili. ³⁴ Na awe ká mayasi pa təm kuyv tətə? Pə tv fei, pə taya pulv tətə, Yesu Kilisiti tu səpəna, na í tu fem na í we Iso kəŋkəŋ taa na í sələməyəna-tv. ³⁵ Ile pepe ká ləsi Kilisiti səluyv ke tá tətə? Wahala ká pəsi? Lanpəsəle səsəle na? Yaa kunyəŋ ŋku paa tv-tv tə? Nyəyəsə na? Yaa huləməŋ? Asola taa weev na? Yaa səm? ³⁶ Iso Təm taa pa ŋmaawa mpv si:

Nyá tətə ké tə we səm nəyə taa ké ilim na pə təm.

Na pá laki-tv isu heen wei pa teena alukisam tə.

³⁷ Ama pə təna pə taa ké mpv ile, tá wəpəna təcayacaya ke wei i səla-tv tə i toŋ tətə. ³⁸ Ma tema ma taa təkpataa si puləpv fei mpi pu ləsi Iso səluyv ke tá tətə tə, paa səm paa weesuyv, paa isəttaa tillaa, paa isəttaa aləyaa nyuyv nyəma yaa pa toma səsəna. Paa saŋa nyəm, paa mpi pu kəə cele tə. ³⁹ Paa tetv tətə cəne kəkələnaa, paa tetv tee nyəma. Paa kəŋmaŋmam mpi pə kaasaa tə pə taa pulv kai fei mpi pu kayati səluyv ŋku Iso sələna-tuyv Yesu Kilisiti tətə tə na kú sekí tá kiŋ ke tate ke paa waatu wei.

9

Isə na ɪ yəlaa kvləsaa pa təm

¹ Tampana ke ma yəɣətəɣi, maa looliyi, ma ké Kilisiti yulv tə pə təɔ. Ma lanle u təɔ paa pəcə mayamaya si yaa ma looliyi. Mpi tə Isə Feesuyu Nanjtu húláyí-m mpiyi ma taa təɣə ma təɣəɣi. ² Pə taya pulv təɔ, ma lanle wakəla səsəm na pə cəəsəyi-m tam. ³ Halɪ pə caya-m isu pu kisaɣa, Isə ka kisa-m na pə yasɪ má na Kilisiti, na pə kɣaya ma tɛtɔnaa na pə məɣna ma lonte. Ma piitim mayamaya nyəma təm ke ma təɣ. ⁴ Pa ké Iseyeli nyəma, na Isə lapa-weyɛ ɪ pəyalaa, na ɪ yelaa na pá naaki ɪ teeli. ɪ na-we pa pɛela nəɣə, na í cɛle-weyɛ kəsəsutv. Na í húlí-weyɛ Isə sɛɛtv, na í heeli-weyɛ mpi mpi ɪ ká la-we tə. ⁵ Pa ké tá kite caanaa kulɔlaa. Ye yulv wɛɛtv təm taa de, Kilisiti ké pa piitim tv. Inɪ ɪ ɲmakələna pə təna, inɪ ɪ kɛna Isə wei paa san tam tə. Isə í yele na pə la mpv.

⁶ Pə taya isu ma yəɣətəɣi si mpi Isə təma si ɪ ká la tə pə cotaa. Pə taya Iseyeli nyəma təna kɛna Iseyeli nyəma. ⁷ Pəyele Apələham kulɔlaa ta ke Apələham piya mayamaya. Pə taya pulv təɔ, Isə ka heela-ɪ ké si: Mpa paa luna Isaaka tapuyv tɛɛ tə mɛ pa tike təkɔɣ kɛna nyá piya təsiyisiyi. ⁸ Pə nyuyv nté si, pə taya mpa pa mɔlaa na pá lɔlɪ təfɔlo ke yem tə mɛ pa kɛna Isə piya. Ama mpa Isə ka təma si ɪ ka ha-ɪ na pá lɔlɪ-we tə mɛɣɛ pa nyənəɣi ɪ kulɔlaa təsiyisiyi. ⁹ Waatv wei ɪ heelaya-ɪ mpi ɪ ka lapɪ-ɪ tə ɪ təmaya si: Ye pə kəma na pə talaa, maa məli na Saala ká hiki apalv pəyaya.

¹⁰ Pə taya pə tənayalɛ. Lɛɛɛka piya nsɪ si naalɛ si kaa caa ké. Inəɣələ tá piitim caa səsə Isaaka. ¹¹ Isə ləsuyv yəlaa tə, pə taya si ɪ nyənəɣəna mpi pa lakɪ tə, ama ɪ mayamaya ɪ nəkuyv kin ke pə wɛɛ. ¹² Isə heela Lɛɛɛka na í ta tu lɔlɛta ɪ piya si: Waalɪ nyəɣka ká təɣəna səsəantv. Piya nsɪ si ta nyənta kɔpantv na isayətv. Isə lapa mpv si í húlí si mpi ɪ suwa tə, mpəɣi ɪ təɣəɣi. ¹³ Halɪ pa ɲmaawa ɲpúy Isə Təm taa si:

Ma luyv lapa Yakəpv na má kisi Isav.

¹⁴ Suweyɛle tu yəɣotɪ de, Isə u təɣəɣi tampana yaa isəna? Aal, pə taya mpv se, paa pəcə. ¹⁵ Isə ka heela Moisi si: Má nəka wei ɪ pətəɔtələ wiiv ma wii, má nəka wei ké suulu húlóyú ma húlí-ɪ.

¹⁶ Ye mpv de pə taya yulv nəkuyv yaa ɪ lɔpv təɔ. Ama Isə wei ɪ wiiki pətəɔtələ tə ɪ kin tike ké təkɔɣ. ¹⁷ Pa təma Isə Təm taa si Isə təma ɪcipiti wulav səsə təfoo si: Mpi pə mayamaya pə nyuyv təɔ ma tɔ-ɲ kawulaya təɣələ si yəlaa í nana ma toma ke nyá kin, na ma hətɛ yaa antulinya təna taa. ¹⁸ Mpv tə, wei Isə nəkaa tə pɔntv pətəɔtələ ke ɪ wiiki. Ye ɪ nəka wei ké kanjante tɔyɔ ɪ tv ílé.

Isə pááná na ɪ pətəɔtələ pə təm

¹⁹ Ntanyɪ mə taa nəɣəlv ná təɣ si: Ye pə wɛ mpv de, pepe təɔ ké Isə tasəyi si yəlaa lapa taalɪ? Awe pəsəyi na í kayatɪ-ɪ si í taa la ɪ luyv nyəntv? ²⁰ Yulv nyá, awe ke-ɲ na ɲ kɛɛsəna Isə? Cuyv

nyənaɣa pəsəɣi na ká pəsɔsi ka ηmalu si pepe tɔɔ ké n ηma-m na má we isəntɔ? ²¹ Tiisi ηmalu í sɔɔləna cɔɣu ke isəna ípúyú i laki-ku. I pəsəɣi na í cɔsi cɔɣu ηku, na í sɔɔlaa i ηmana puluku, na pə kaasi na í ηmana ntoole.

**TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA ŊKA
PƆƆLI NMAAWA
KƆLENTI
NYĒMA TƆ
Kutututu**

Pɔɔli nuwa Kòlentí I sɔ tɛsɛɛ taa isayatu tɔm isu yoon, na fayau, na wasanjkalɛtu, na akpayale, na nantu kɔlalaatu tɔyɔu, na nsɛma lenna yɔyɔtuyɔ, na sɛtaa fem tɔm.

I sɔna pa faya Kòlentí I takɛlaya tɔ:

Kòlentí I sɔ tɛsɛɛ wɛɛtu, titite 1-6

Pɔɔli cɔɔki I sɔ yɛlaa kpekɛle kypɔɔsɔtu, titite 7-15

Kantɛkaya kutututu na sɛɛtu, titite 16

Sɛɛtu

¹ Maya Pɔɔli, I sɔ luyɔ lapɛna na má la Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taapalu Sɛsɛtɛni tɛ ŋmaakɛna takɛlaya kanɛ.

² I sɔ sɛɛlaa kpekɛle nyɛma mpa mɛ í wɛ Kòlentí taa tɔyɔ tɛ ŋmaa-kɛ. Mɛ mpa I sɔ yaawa si í la í nyɛma, na mɛ na Yesu Kilisiti mɛ kɛntuyɔ tɔɔ í ti-mɛ tɔ. Mɛ na pa tɛna mpa pa wɛ paa timpí na pá yaaki Taca Yesu Kilisiti wei í kɛ tá na-wɛ tá Sɔsɔ tɔ í hɛtɛ tɔ. ³ Taca I sɔ na tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti pá la-mɛyɛ pɛɛɛ na pá ha-mɛyɛ alaafɛya.

I sɔ kypantvnaa

⁴ Ma sɛɛ ma I sɔ kɛ tam si í na tɛmlɛ kɛ mɛ tɔɔ kɛ pɛɛɛ nna í lapa-mɛyɛ Yesu Kilisiti kin tɔ a tɔɔ. ⁵ Kypam mɛ na Kilisiti mɛ kɛntuyɔ tɔɔ pɛ saa-mɛyɛ tɛcam. Uɛna pɛ tu kɛlɛna yɔyɔtaya na nyɛm pɛ saav. ⁶ Tampana nna pa yɔyɔta Kilisiti tɔɔ tɔ a sɛŋa mɛ hɛkɔ kɛ teu tɛca. ⁷ Na pɛ wɛ mpɔ tɔyɔ I sɔ yɛlaa na pɛ tɛna pɛ saa-mɛ. Mɛ mpa í tanɔ wɔlɛ nte Taca Yesu Kilisiti ká hólí í ti tɔ. ⁸ Taca Yesu Kilisiti uní í ka tɔkɛna-mɛyɛ teu halɛna tɛnaya. Uɛna kuyanku í kuyaku ká tala tɔ pá taa na kawalaya nakɛlɛyí mɛ kin. ⁹ I sɔ wei í yaa-mɛ si mɛ na í Pɛyaya Taca Yesu Kilisiti í kɛntí tɔ, mpi mpi í tɔma si í ká la tɔ, í tɔka-wɔyí, u yeki.

Kòlentí I sɔ sɛɛlaa fɛi nɔyɔ kɔlɔmɔya

¹⁰ Tɔv, ma taapalaa ma wiikɛna-mɛ si í nyɛnna Taca Yesu Kilisiti na í lá nɔyɔ kɔlɔmɔya, na fayasuyɔ í taa wɛɛ mɛ hɛkɔ. I kɛntí teu, í mayasɔyí lɛmayasɛɛ kɔlɔmɛɛ, í huɔki huwɛɛ kɔlɔmɛɛ. ¹¹ Ma taapalaa, pɛ taya pulɔ tɔɔ, Kolowee tɔyaya nyɛma heela-m si í yookí kɛ. ¹² Nti ma caa yɔyɔtuyɔ tɔyɔlɛ si mɛ taa paa wei na í nyɛntɔ kɛ na tɛmpaa. Lɛɔ tɔŋ si: Pɔɔli tɔɔ kɛ ma wɛɛ. Na unɛ ílɛ si Apɔlɔsɔ tɔɔ kɛ ma wɛɛ. Inɛ ílɛ si Piyɛɛ tɔɔ kɛ ma wɛɛ. Na unɛ ílɛ si Kilisiti tɔɔ kɛ ma wɛɛ. ¹³ I huɔki si Kilisiti faya í taa tɔyɔpɔlɛɛ kɛ?

Pəzli səpəna səm tesika təz kə mə təz? Pəzli həte ke pa yaanaa na pə sə-meyə İso ləm na?

¹⁴ Ma sama İso kə timpri ma ta sə mə taa nəyəluyu İso ləm tə, ye pə taya Kəlisipusi na Kayusi pa paasi. ¹⁵ Pə təz kə nəyəluy kaa yəyətı təfoo sı Pəzli həte ke pa yaanaa na pə səna-meyə İso ləm. ¹⁶ Ehee ma səwa, ma sə Sətəfanası təyaya nyəma tətəy İso ləm. Ye pə kaasa ləlaa ma ta təz sı pa təz. ¹⁷ Pə taya İso ləm səv təz kə Kilisiti tila-m. Ama ı tila-m kə sı má kpaalı Laapaalı Kupaı. Na ye ma kpaaləyi-ı, má taa kpaaləna yulə ləmayasəe nəələleı. Pəzı pə taa kəz na Kilisiti tesika təz səm təm məlı yem.

Yesu Kilisiti kena İso toma na ı ləmayasəe

¹⁸ Letaa ısentaa, Yesu tesika təz səm təm kə kumələntv təm kə. Ama tá mpa pə təına tá nyəı yəv tə İso toma nté taya təna.

¹⁹ Pa ımaawa İso Təm taa sı:

Maa wakəlı ləmayasəe nyəma ləmayasəe, maa lə nyəntaa nyəm.

²⁰ Ləmayasəe tv tasəyi ntiyi yəyətuyu tətə? Na ntiyi akewe ká tasa yəyətuyu? Yaa ntiyi antulinya ıne ı taa ləmayasəe tv ká mayası tətə? İso hulaa sı antulinya ıne ı taa, mpi pa yaa ləmayasəe tə, pə kə kumələntv kə.

²¹ Pə taya pulə, antulinya taa yələa na pa ləmayasəe pa kpisa İso kə nyəm ke timpri İso ná lapəna ı ləmayasəe sı pá nyəna-ı tə. Pə təz kə İso hıv teu sı, ı ká ya mpa pa təına-ı pa taa tə, na Laapaalı Kupaı wei tə kpaaləyi tə. Laapaalı kupaı ıneı wei ı ta na tə ı yaa sı kumələntv. ²² Yuta nyəma ná caa pá ná piti təma na pəzı. Ama ləmayasəe ke Kələeki nyəma ná pəkəyi. ²³ Ama tá ıle, Kilisiti wei pa kama səm tesika təz tə ı təm ke tə kpaaləyi. Təm təne tə huı Yuta nyəma, na mpa pəle pa ta ke Yuta nyəma tə pa nyənəyi-təyi kumələntv kə. ²⁴ Ama mpa İso yaawa tə, paa Yuta nyəma taa, paa mpa pa ta ke Yuta nyəma tə pa taa tə, Kilisiti kena-wəye İso toma na İso ləmayasəe. ²⁵ Pə taya pulə təz, yulə pəyaya ləmayasəe təna ta tala İso kumələntv, na pa toma təna ta tala İso ıcantv tete.

²⁶ Kupaı, ma taapalaa, ı nyəni na ı ná sı İso yaav-me na ı la kpekəle tə, antulinya taa cəne mpa pa yaa ləmayasəe nyəma tə pa feı payale ke mə hekı, na təıtnaa feı payale, na awulumpiya feı payale. ²⁷ İso ləsəna mpi antulinya yələa yaa sı kumələnyəm tə sı pə tv ləmayasəe nyəma ke fele. Na ı ləsə mpi antulinya yələa yaa sı ıcantv tə sı pə tv akpala nyəma ke fele. ²⁸ Na ı ləsə mpi antulinya yələa nyənəyi taaləm na pá footiı na paa nyənəyi-wəyi pulə mayamaya tə, sı pə wakəlı mpi pa təına nyəy tə. ²⁹ ıle yulə pəyaya nakəlı ka kaa sa ka təyi İso ısentaa. ³⁰ Ama İso kpenta mə na Yesu Kilisiti kə, na ı lapa na Kilisiti pəsi tá ləmayasəe. Kilisiti təz kə İso nyənəyi-tuyı yuləpama. ıni ı lapəna na tə pəsi İso nyəma, na kuləm ıni ı yəpəna tá nyəı. ³¹ Pə təz kə

pa ñmaawa Iso Tòm taa si: Ye wei í caa í sa, í sa nti Tacaá lapa tó, í taa Sa í ti.

2

Kilisiti sàm tòm heeluyu

¹ Ma taapalaa, waatu wei ma kóma mē te si ma heeliyi-meyē Iso tampana nna a ñmelaa tó a tòm tó, pə taya nòoleleñ wawawa nuli, yaa nyəmtu natələyi ma lapənaa. ² Ma cayale tənaya mē kin ma ta caa si má la natələyi mē heku ke yem na pə tá ké Yesu Kilisiti tòm. Isu pa kama-ı səm tesika tó tó pə tòm mayamaya ke ma siyisinaa. ³ Pə tó ké ma poluyu mē te tó icantu taa ké, na ma selayana səyontu ké. ⁴ Pə taya yulu ləmayasəe yekuyu na pá yəyətəyi tòmnaa na canəm ke isəna mpi təyó ma seyesəna ma seyesəñ na má lana ma waasu. Ama Iso Feesuyu toma ke ma lapənaa, na a naa mpv təkēlee. ⁵ Ilena mē Iso seev səñ Iso toma tó, pə taa səñ yəlaa ləmayasəe tó.

Mpi Iso yaa ləmayasəe təsiyisiyi tó

⁶ Paa na mpv tó, mpa pa pu Iso nyəm taa tó ləmayasəe mpaav ke ma hvləyi-wē. Ama pə taya ləmayasəe nna antulinya inē na mpa pa ké ı tonṭonaa na paa te na pá kpiisi-wē tó pa yaa ləmayasəe tó. ⁷ Ama Iso ləmayasəe mukaya tēe nyəna nna a ñmela yəlaa tó a tòm ke ma kraaləyi. Iso ka ləsəna-yē na í su tá teeli tó na pəcə pá la antulinya. ⁸ Antulinya taa cəne tonṭonaa taa nɔyɔlv ta cəkəna Iso ləmayasəe anē. Pə taya pulv, ye paa cəkənaa pa taa ká Tacaá teeli tó ke səm tesika tó. ⁹ Pə lapaya isu pa ñmaav Iso Tòm taa tó si:

Mpi yulv ta tu nav na ı ta nu pə tòm tó.

Mpi pə tó yulv ta tu hvv tó,

Iso tayana-wəyi mpa pa səla-ı tó pa tó.

¹⁰ Tá tó ké Iso kula kñmelətv təne na Feesuyu Nanñtv kin. Mmm Feesuyu Nanñtv wiiliyi pə təna pə taa ké si kv naa. Paa nti tə pələ Iso tɔyi na tē ñmelaa təkulukulu tó mayamaya. ¹¹ Pə wəv yəlaa taa tó awe nyəñ lelv taa tòm? Ye pə taya yulv ləmayasəle nte tə wē ı taa tó n̄té tu nyəna ı tòm. Mpv tətəyó na Iso Feesuyu, ñkv kv nyəmna Iso nyəntv təna. ¹² Pə taya antulinya inē ı ləmayasəle ke pə tv-tv. Ama Feesuyu ñkv kv luna Iso kin təyó, si tó cəkəna pə təna mpi Iso ha-tv tó pə tòm. ¹³ Pə taya yulv ləmayasəe seyesuyv nòoleleñ wei təyó tə yəyətəyəna pə tòm. Ama nti Iso Feesuyu seyesəyi təyó. Pə tó ké mpa pa wəna Iso Feesuyu tó tə keesəyi-wəyē Iso nyəm tampana.

¹⁴ Wei ı feina Iso Feesuyu tó u pəsəyi na í mv Feesuyu kvne kv tampana. I yaa-təyi kñmelətv mē, na u tu pəsəyi tə cəkənav mayamaya. Mpi pə tó tó, wei ı wəna Feesuyu tó inı ı paasi ı cəkəyənana-ti. ¹⁵ Yulv wei ı wəna Iso Feesuyu tó inı ı cəkəyənana tə təna. Nɔyɔlv fei wei ı pəsəyi na í cəkəna Feesuyu ñkv kv tòm tó. ¹⁶ Pa ñmaa Iso Tòm taa si:

Awe nyəmna Tacaa hıwεε?
 Awe pəsəğəna na í tasa-ı təm?
 Ama tá ıle, Kilisiti hıwεε ke tá wəna.

3

İsə təmle nyəma

¹ Ma taapalaa, tampana təw isəntə, ma ıle ma ta pəsi na má yəğətəna-me isı pa yəğətıyuna mpa pa wəna İsə Feesuyı tə. Ama ma yəğətəna-meğε isı pa yəğətıyuna mpa pa təñəyi antulinya ıne ı hıwεε tə, isı piya kəsəkəsənaa ke İsə seev taa. ² Pə we isı kafa ke ma suukaya-me, pə taya mıtı. İ taa nyənta təğıv tə pə təw, na haləna saŋa í ta nyənta təğıv. ³ Mpi tə, í təñna antulinya ıne ı hıwεε ke təñıy kə. İ səseemle na yooı pə wəv mırúyú mə hekv tə, mpu ıni pu hóləyí sı antulinya hıwεε ke í təñəyi? Pu hóləyí tətə sı í lakı kə isı yəlaa ke yem, pə taya İsə seelaa? ⁴ Pə taya pulv, lelv təñıy sı Pəli təw kə ma wεε, na ıne íle sı Apələsı təw kə ma wεε tə, pə taya ma ta nyı isənaa kılarpıtı ke í lakı mpu?

⁵ Aweye pa yaa Apələsı? Na aweye Pəli ye? Ta naale tə kə İsə təmle nyəma mpa pa lapa-me na í te İsə na mə taa təğı. Paa tá taa wei ı lapa na í yoosi nti Tacaa tu-ı sı í la təğı. ⁶ Mayale tıyı səlv na Apələsı pələna lım ke kv təw. Ama İsə lapəna na kv teε. ⁷ Pə təw kə tıyı səlv na lım pəllı pa ta ke pulv. Ama İsə kele təm tv, ıni ı lapəna na tıyı teε. ⁸ Tıyı səlv na kv təw lım pəllı pa teitei kə. İsə ká keesəna paa wei ı təmle na í felı-ı. ⁹ Pə taya pulv təw, tá təmle taa tə kə təma taapalaa kə, na İsə kə tə lakı təmle, na mə kena İsə təmle.

İ wεε tətəğı isı kutuluyı ŋku İsə ŋmaakı tə. ¹⁰ İsə yelina na pə saa-m, na ma tu paasaa kə na má su kite isı ŋmalı kupaŋ sukıyı tə. Ama pənente lelv tənəğəna pə təw. Paa wei í la laakalı na í kena isəna ı tənəyi tə yoo. ¹¹ Pə taya pulv təw, Yesı Kilisiti mayamağə kena kite, na pə feı isı yılv nəğəlv pəsəyi na í tasa kofate natələyi suv. ¹² Lelaa wεε na wılanaa na nyəğəlvıv kəhəlvımvıv na liyitee pεε ke pa tənəyi pə təw. Ama lelaa ıle taası na nyıtı na kiisi ke pεle pa tənəyi. ¹³ Ama huıle wule pu kuli paa wei ı təmle təw na pá ná tə cakəle. Kuyaku kəhıvınav ŋku kv wule tə kəkə kə. Kəkə ká mayasəna paa wei ı təmle sı ka naa mpi tə kenaa tə. ¹⁴ Ye wei ı təna kite təw kə təmle nte kəkə kaa nyaya tə, ı ká hiki ı kufelıyıv. ¹⁵ Ama wei ı nyənte í mowa, íle ı kufelıyıv lepa-ı kə. Ama paa ya ı mayamağə na pə mayana isı kəkə mpee pəŋ ke ı lunaa.

¹⁶ İ nyı teu sı í kə İsə təcəğale, na İsə Feesuyı cakəna mə taa. ¹⁷ Ye pə cəpa wei na í wakəli İsə təcəğale, İsə ká wakəli pıntıv. Pə taya pulv, İsə təcəğale we kə tənəñı na mə kiŋ ke ı cakı.

¹⁸ Mə taa nəğəlv í taa puğısi ı ti. Ye mə taa nəğəlv huı sı antulinya ıne ı taa pıntıv nté ləmayasεε tv í pəsi kımelenı, ılena í wεεna ləmayasεε ke tampana. ¹⁹ Pə taya pulv, İsə ná nyənəyi

antulinya inε ι taa ləmayasεε ke kumelentv ké. Pa ηmaawa Iso Təm taa ké mpv si: Ləmayasεε nyəma ləmayasεε ke Iso nyəkəna-wεye katəsi na í kraa-wε. ²⁰ Pa tasa ηmaav tətə si: Tacaα nyəma si ləmayasεε nyəma hωwεε ta ke pulv. ²¹ Pə tətə ké yulv kaa yəələna yəlaa ləlaa. Pə taγa pulv tətə, mə tənna pə təna. ²² Paa Pəəli, paa Apələəsi, paa Piyεε, paa antulinya, paa weesuyv, paa səm paa saŋa nyəm, paa cele nyəm, mə tənna pə təna. ²³ Ama Kilisiti tənna-mε, na Iso tənna Kilisiti ílé.

4

Kilisiti tillaa

¹ Pə tətə ílé, í nyənəyi-tuyv Kilisiti təmlε lataa mpa pa niη taa pə tv Iso tampana nna a ηmelaα tə. ² Ye pa tv pulv lapv ke yulv niη taa, tampana ke ι ká təη na í lakəna-wi. ³ Ye ma kiη ílé, paa mε yaa yəlaa ka cayana si pa pəkəyi ma təm taa na pá na, pəle pə ta na má. Ma mayamaya maa pəkəyi ma kiη si má ná si ma tewa yaa ma ta te tə. ⁴ Tampana tətə isəntə, ma mayamaya ma kiη ma ta na taalı nəγəlv se. Paa na mpv təle tu húləyi si ma tewa təkpaata se. Ama Tacaα ká pəkəna na í ná si ma tewa yaa ma ta te tə. ⁵ Pə tətə ílé, í taa hulina nəγəlv təm tampana pəkuyv na pə waatv ta tata. I yele na halı Tacaα kəə. Inı ι ka kulina mpi pə ηmela səkpetuyv tεε tə pə tətə təyelele. Na ι ká kuli yəlaa lotu taa hωwεε. Pəleyε Iso ká sa paa wei isu pə muna í samı-ı tə.

⁶ Ma taapalaa, ma kraγa má na Apələəsi tá təm na má keesəna mpv si í cəkəna ituule nte pa tukaa si: Nti pa ηmaawa tə, taa səəsi tətə tətə. Pə tətə ké mə taa nəγəlv í taa yəələna ləlv na í footiyi ləlv. ⁷ Awe yelaa na í hiki na í kəli ləlaa? Pə tənna mpi n wena tə pə taγa Iso hana-η? Ye pa ha-η kuhav íle pepe tətə ké n həη nyá ti isu nyá lvpv tətə ké n hikaa?

⁸ Pəwε, ι tema hikuyv ke pə tənna mpi í nyuləyi tə, í tema piluyv. I tema awulaa ke pəsuyv ké, na taa wε tá kunyəntvtv taa. Ye pu ké isu í ké awulaa təsiyisiyi kəlv pu lapa-m lelenη. Pə taγa pulv tətə, saa inı tá na-mε tu krenta kawulaya təγəv. ⁹ Pə caya isu tillaa taγa Iso pəsəna waalı. Pə taγa pulv, tə wε ké isu yəlaa mpa pa suwa si paa kv patəma taa tə. Tə ké mpa pa tənna pa nyənəyi təcəv tə, paa isətaα tillaa paa yəlaa. ¹⁰ Ta pəsə kumeləməη, na mu ké ləmayasεε nyəma ke Kilisiti kulvm inı ι tətə. Tá ké acamaa, na mεye təηtunaα. Pa tuyvna-mε, ama yem ké pa nyənəyi tá. ¹¹ Haləna saŋa wule tənε, nyəγəsi na ləkətv kuyəna-tv, na tə feina pəkəkəle. Pa makı-tuyv na tə cəkı yem, tə feina tapasopile. ¹² Tá mayamaya tá kookalı ké tə lakı na tətə təkəna. Pa tıvki-tv, na taa səeki-wε. Pa tuyı-tuyv kunyəη, tá sumaya si pá tv-tv. ¹³ Pá kuyı ta nyəəη, tu lεtəyi-wεye pa isayatv. Haləna saŋa paa nyənəyi-tv si tə ké pulvuyv antulinya inε ι taa. Pa nyənəyi-tuyv isu hute yaa pıntv mayamaya.

¹⁴ Pə taya ma caa si má tv-meyε fεεle təyɔ ma ηmaaɔwa na má keesi-meyε mpv. Ama ma luɣu weε ké si má seye-si-me isu ma piya nsi ma luɣu weε tɔ. ¹⁵ Paa í ká hiki seye-səlaa ke iyisi naanɔwa (10000) ké Kilisiti mpaav tɔm taa mə caa kele kulɔm. Mayale mə caa ke Kilisiti tənyu tɔm taa. Pə taya pulv, má konna-meyε Laapaali Kupaŋ. ¹⁶ Pə tɔɔ ké ma heeliyi-me si í təŋ ma yaasi. ¹⁷ Na pə mayamaɣa pə nyuɣu tɔɔ ké ma kusa Timotee si í polo mə te. Inɪ ɪ kɛna ma pəyalv wei ma sɔlaa tɔ. Tacaɔ tɔm taa ɪ ké yulv wei paa lana naani təyɔ. ɪ ká keesi-meyε yaasi wei ma tɔkaa na má təŋna Kilisiti tɔm taa na má hólóyí paa leye Yesu seela kpeka taa si pá təŋ tɔ.

¹⁸ Mə taa lelaa huɔwa si ma kaa kɔɔ, ɪlena pá sɔv kalampaani lapv. ¹⁹ Ye Tacaɔ tisaɔ maa kɔɔ mə tɛye nɔɔnɔɔ. Waatv ɪnəyi maa ná si kalampaani nyəma mpe, nəyɔ taa tike ke pa laki, yaa pa waasəyi kulɪ. ²⁰ Pə taya pulv tɔɔ, Isɔ Kawulaya tɔm ta ke nəyɔ taa tɔm tike. Ama si ń pəsi na ń laki ké. ²¹ ɪ ləsi mpi í caa tɔ ɪε. ɪ caa si má konna kpátóyú, yaa ma kɔɔ tɔpamm na sɔɔlvɣv?

5

Yesu seela kpeka taa asilima

¹ Pa təŋna mə tɔm ke yəyɔtɣv ke teu ké si mə kulaputv we asilima ke sɔsɔm. Paa ma ta nyɪ ɪsɔnaa mayamaɣa kin pa kaa na asilima anɪ a taka. Pa yəyɔtaa si mə taa nəyɔlv ná kpaya ɪ caa alv. ² Paa na mpv mu təŋna mə təyi sam pə tu fei. Pɪ nəyəsəna ké isu kulaputv ntɪ tɔ wakəli mə lanɣa ke sɔsɔm, na í ləsi mə hekv ke wei ɪnɪ ɪ lapv mpv tɔ. ³⁻⁴ Paa ma na-me tə we təma na poolunɣ tɔ, ma ləsaya we mə kin ke tam ké. Ye ma, na Tacaɔ Yesu toma taa ma tɛma apalv ɪnɪ ɪ tɔm kuyv ké isu ye maa we mə kin maa lapv tɔ. Waatv wei í ká kotɪ na ma ləsaya ká weε mə hekv tɔ, Tacaɔ toma ká weε tá təna tá hekv taa təna. ⁵ ɪ kpaya apalv ɪnɪ na í petɪ Satanɪ nɪŋ taa na pə naasi-ɪ na ɪ ɪse, ɪlena pə waasi-ɪ kuyanɣu Tacaɔ Yesu Kilisiti ká kɔɔ tɔ.

⁶ Kukulsum pəciimaya kraasəyəna somtu təna təfv. ⁷ ɪ ləsi mə hekv taa ké mpi pə lapv-meyε asayaa tɔ, ɪlena í pəsi kupama təkpaata. Waatv ɪnɪ í ká nəyəsəna somtu kufatv ntɪ tə taa kukulsum fei tɔ. Mpv pə mayamaɣa ke í tu weε. Pə taya pulv tɔɔ, tə nika tá Tεεv acima təyɔlv ké. Mpi tɔ pa tɛma tá Tεεv acima ɪwəyaya kuyv tɔ se, ηkeyle Kilisiti. ⁸ Ye mpv ɪε tɔ təyɔ ta acima. Ye tə təkɪ-ye, tɔ taa təyɔ-ye na potopoto wei ɪ taa kukulsum kɔpəm weε tɔ. ɪsayatv na asilima pə lite nté. Ama tɔ təyɔ tá acima na potopoto wei ɪ taa kukulsum fei tɔ. Inɪ ɪ kɛna potopoto kupaŋ na tampana nyəŋ.

⁹ Takəlaya ηka maa ηmaa-me tɔ ka taa ma heela-me si mə na yəlaa mpa pa laki asilima tɔ í taa kpenti. ¹⁰ Pə taya yəlaa tənaya yem ké ma yəyɔtəyi. Mpi tɔ, antulɪnya taa cəne mə na asilima

nyéma na nyullaa na ηmulaa na tun laalaa í sitina. Ye í tóma sí í còlèyi-wé, pə wée sí í ká lu antulinya iné ı taa kéle. ¹¹ Nti təyòle sí ye yulə nyənəyi ı təyi Isə seelə pəyele ı lakı asilima, na í ta yele nyuləyü na tun laav na yəlaa tūvū na solum nyəvū na ηmuləm, í taa kpətəna pəntv. Mə na yulə isı mpv í taa təyə təyü mayamaya.

¹²⁻¹³ Ye pə kaasa mpa pa ta ké Isə seelaa tə, pə taya maa lana pəle pa təm. Ama Isə ká hūnana pəle. Mə na mpa í kaa kpekəle tə pə taya pa təm ké í ka la? Pa ηmaawa Isə Təm taa sí: Yulə í lakı isayatu í ləsi-ı mə hekü.

6

Təma təmnaa tayanvyv

¹ Ye mə taa nəyölv na ı taapalv pa wəna təm, pə muna pá yaa təmayə nənəyö ké ma ta nyi isənaa kin na Isə yəlaa wée? ² İ tá nyi sí Isə yəlaa ká hūnana yəlaa tənaya təm ké cele? Ye mu hūnana yəlaa ké təm ké cele, ıle pepe təw kə í kaa pəsi na í hūv wenti tə wé pəciü tə? ³ İ tá nyi sí taa hūnana isətaa tillaa ké təm? Tə kaa kpisi isətaa tillaa ké təm hūnav, kacanjana antulinya taa cəne nyəntv na? ⁴ Təmnaa isı mpv pə taka mayana-mé, ılena í məli na í kraja-ti na í pukina mpa pa ta ké Yesu seelaa kpekəle pulv tə? ⁵ Ma yəyətəyi ımpúyü sí fəle í kra-mé. Isı í wəv mpv tə ləmayasəe tū nəyölv ı fəi mə taa kéle sí yəlaa ı yoowa ı tayanı-wé? ⁶ Pə nəyəsəna mə taa nəyölv í wəna ı təyöntəle na təm, pá yaa təmayə nənəvəsi ké ma ta nyi isənaa kin na?

⁷ Isı í yaakvyv təmayə nənəvəsi ké mpv tə pə húləyí kprakpa kə sí ı kpisaa təkpaata. Pepe təw kə yulə í lapa-meyə nti u haaku mə təyi suulu? Paa pu nəyəsəna í yaa-ı nənəyö? Pepe təw kə u yeki sí ye pa ηmuləyi-mé pa ηmulı? ⁸ Pəyele mə tənna isayatu lapv na ηmuləm ké mə taa mə tike. ⁹ Anı mə mayamaya í nyəma teu sí isayalataa kaa na Isə Kawulaya. İ taa puçusi mə ti, asilima lataa, na tun laalaa, na wasanjkalənaa, na apalaa mpa pa svəkəna təma tə, ¹⁰ na ηmulaa, na nyullaa, na svlənyəvəlaa, na tvulaa, na ηmulaa kpitikpitinaa, pa tənaya mpv pa taa nəyölv kaa keesi Isə Kawulaya. ¹¹ Anı mə taa ləlaa ka wé ımpúyü. Ama pa ləsa-meyə isayatu taa na í pəsi kupama. Na pə fayasa-mé na mə mpaası í pəsi Isə nyéma. Taca Yesu Kilisiti tən taa, tá Isə Feesuyü yəlaa na í pəsi kupama ké Isə isəntaa.

Mpi í lakəna mə tənəy tə í yele na pə hólí Isə teeli

¹² Mə taa ləlaa tən sí ye pa nəka mpi pa la. Tampana mpaav wée yaa, ıle pə taya pə tənə pə taa kə í ká waa. Ma pəsəyi má yəyətı sí ma wəna mpaası má la pə tənə yaa. Ama ma kaa yele kə sí puləpv í pəsi-m pə yom. ¹³ Mə í tən sí hiluyü təw kə pə ləsa kvətəyü na kvətəyü təw kə pə tv hiluyü. Mm, pə wé mpv mée. Paa na mpv Isə ká wakəli pə təm naale inı. Pə ta la yulə tənuyv ké

asilima lapu təə, ama Tacaa təə kə. Na tənuyv ηku kv təə kə Tacaa wεε. ¹⁴Na isu Iso feesuyu Tacaa tə, i ká te na í feesi taya mpv tətə na i toma taa.

¹⁵Ani í nyəmə si mə tənəη kə Kilisiti tənuyv həyələη kə. Ma wεv isəntə tə pə nəyəsəna má kpayə Kilisiti tənuyv təə pulv na má kprətəna apalaa təna alv na? Pələ pə kaa la paa pəcə. ¹⁶Yaa í tá nyi si yulv í svuna apalaa təna alv, í na-i pa kprənta tənuyv kulomuyv? Pa ηmaawa Iso Təm taa si: Pa naale pa pəsa tənuyv kulomuyv kə. ¹⁷Ama wei na Tacaa pa kprənta tə pa pəsa kulvm kə pa ləmayasεε taa kə.

¹⁸İ taa kprətəna asilima. Isayətvnaa mpa pə kaasaa na yulv laki tə tu tokiyina i tənuyv. Ama yulv wei i ha i təyi asilima lapu taa tə i mayamaya i tənuyv kə i laki isayətv. ¹⁹İ ta nyi si mə tənəη wε isu Feesuyu Nanηtv təcayale yεε? Feesuyu Nanηtv wei Iso ha-mε na í wε mə taa təyə ma təη. İ tá ti mə ti se. ²⁰Iso yapa-mεyε haləna í feli. Mpυ tə, í lana mə tənəη kə mpi pə húləyi Iso teeli tə.

7

Akpayale təə kypəəsətv

¹Pənente tə paasəna təm nti í ka pəəsə-m mə takəlaya taa tə ilε. Pə kəla teu si yulv í taa kpayə alv yaa. ²Ama asilima wena a təə səsəm kə katatəlaya tə a təə, pə nəyəsəna si paa apalv wei í wεena i alv, na paa alv wei í wεena i paalv kə mpv tətə. ³Apalv í la i alv kə isəna pə nəyəsəna apalv ká la i alv tə, na alv náá la i paalv kə isəna pə nəyəsəna alv ká la i paalv tə. ⁴Pə fei isu alv ká lana i təyi isəna i səəlaa tə. İ paalv tənna-i, i niη na i nəəhεε. Na mpv tətəyə na apalv, pə fei si i ká lana i təyi isəna i səəlaa tə, i alv tənna-i, i niη na i nəəhεε. ⁵İ taa pə təma, ye pə taya isu mə təna í lapə nəyə kulvmaya na í tisi təma si: Tə yele rúpəyó wεε naale na tə paasəna Iso sələmvuyv. Ama pələ pə waalı, í məli na í kprənti nanη. Ye í ta kprənti nanη kə ləη kə mpv í ká kəə na í kpisi tənəη na í hoti Satanı mayasəη taa.

⁶Nti ma yəyətə isəntə tə pə taya kvcaaluyv təm, ama ayεεnεε kə. ⁷Tampəna təə, ma nyulaa isu paa yulv wei í wεε isu ma wεv isəntə tə. Ama paa wei na i Iso hatε kə. Pə haə inεyε pənεyε, na pə ha inεyε pənε.

⁸Təm nti tə wεε si má heeli atamεε na alaa leelaa təyələ si, ye pa təkə pa itantv isu ma təkuyv ma nyəntv tə pu kəli-wεyε sεεv. ⁹Ama ye í kaa pəsı tənəη təkuyv, ilε apalaa náá kpayə alaa, na leelaa náá saa apalaa. Pə kəla teu si apalv í kpayə alv, na alv náá saa, na mpi yulv ká caya na kətəi kvyi-i tə.

¹⁰Nti ma heeliyi mpa pa tēma tēmayə kpayəv təyələ si: Alv í tēma saav pə fei si í kisi i paalv. Tacaa tu yəyətəna-ti. ¹¹Na í kisa-i kələ, í caya mpv, í taa saa kvfalv. Ye i ká məli kvpəη í məli-i. Apalv ná feina mpaav si í təyənı i alv.

¹² Mpa pə kaasaa tə, ma heeliyi pɛlɛ sɪ, ye apalv í kɛ ɪsɔ sɛɛlv na ɪ alv kɛ ma ta nyɪ ɪsɔ, pəyele alv inɪ ɪ luyɔ wɛɛ sɪ í na-ɪ pá caya, apalv í taa tɔ sɪ ɪ kisiyi-ɪ. ¹³ Mpu tətəyɔ alv í kɛ ɪsɔ sɛɛlv na ɪ paalv náá kɛ ma ta nyɪ ɪsɔ, pəyele apalv inɪ ɪ luyɔ wɛɛ sɪ í na-ɪ pá caya, alv í taa tɔ sɪ ɪ kisiyi-ɪ. Ma mayamaya ma yəyətəna tɛlɛ, tɛ ta luna Tacaa kin. ¹⁴ ɪsɔ tá kisi apalv wei ɪ ta kɛ ɪsɔ sɛɛlv təyɔ í na ɪ alv ɪsɔ sɛɛlv pa cayalɛ tɔɔ, pə́cɔ ɪ ta kisi alv wei ɪ ta kɛ ɪsɔ sɛɛlv təyɔ í na ɪ paalv ɪsɔ sɛɛlv pa cayalɛ tɔɔ. Ye pə taya mpv pə tɔɔ pa piya ká wɛɛ ɪsu ma ta nyɪ ɪsɔnaa, pəyele sɪ kɛ ɪsɔ nyənɪ kɛ. ¹⁵ Ama ye wei ɪ ta kɛ ɪsɔ sɛɛlv tɔ ɪlɛ ɪ caana fayav, waatv inɪ pa taa wei ɪ kɛ ɪsɔ sɛɛlv tɔ ɪ wɛna mpaav sɪ í yele na pá fayav. Pə taya pulv tɔɔ, ɪsɔ yaa-mɛyɛ sɪ í caya tɛma kin na lelen. ¹⁶ Alv ɪsɔ sɛɛlv nyá n nana-we sɪ nyaa tɛna na ń ya nyá paalv nyuyv? Na apalv ɪsɔ sɛɛlv nyá n nana-we sɪ nyaa tɛna na ń ya nyá alv nyuyv?

ɪsɔ í yaa-ŋ na ń wɛ ɪsɔna caya mpv

¹⁷ Ama nti təyɔlɛ sɪ Tacaa í ha-ŋ mpi náá təy pɛlɛ. Na ye ɪsɔ yaa-ŋ ɪ mpaav taa na ń wɛ ɪsɔna náá caya mpv. Sɛyɛsuyv ŋku ma sɛyɛsəyɪ Yesu sɛɛlaa kpekə tɛna sɪ á təy təyɔlɛ. ¹⁸ Ye ɪsɔ yaa wei kɛ ɪ mpaav taa na í tɛma pɛlvuyv, pɔntv í caya mpv, í taa huv sɪ ɪ mɛləyɪ ɪsu ɪ taa pɛli. Na ɪsɔ í yaa wei kɛ ɪ mpaav taa na í tá pɛli, pɔntv í taa pɛɛki sɪ ɪ pɛləyɪ. ¹⁹ Paa n pɛlaa, paa n ta pɛli, tɛlɛ tɛ wɛ yem kɛ. Ama ɪsɔ kuvheelitu təkuyv ntɛ sɔsɔəntv. ²⁰ Paa wei í wɛɛ ɪsɔna ɪ ka wɛɛ na pə́cɔ ɪsɔ yaaki-ɪ ɪ mpaav taa tɔ. ²¹ Ye n ka kɛ yom kɛ na ɪsɔ yaa-ŋ ɪ mpaav taa, taa nəyəsɪ sɪ n pəsəyɪ kasayampu. Ama ye pə kɔma sɪ ń lu nyá yomle taa, ɪlɛ taa kisi. ²² Pə taya pulv tɔɔ, ye Tacaa yaa yom kɛ ɪ mpaav taa, pɔntv pəsə Tacaa kasayampu kɛ. Ḿpúyú pə wɛɛ tətɔ, ye Kilisiti í yaa kasayampu, pɔntv pəsə ɪ yom kɛ. ²³ ɪsɔ yapa-mɛyɛ haləna í feli, ɪlɛ í taa pəsɪ mə təyɪ yəlaa yomaa. ²⁴ Ma taapalaa, paa wei í caya ɪsɔ sɛɛlv taa ɪsu ɪsɔna ɪ ka wɛɛ na pə́cɔ ɪsɔ yaa-ɪ ɪ mpaav taa tɔ.

Atamɛɛ na leelaa pa tɔm

²⁵ Ye apalaa mpa pa ta kpəyata alaa, na alaa mpa pa ta saata tɔ. Tacaa ta heeli-m pa tɔm sɪ pulv. Ama Tacaa pɛɛlɛ tɔɔ ma nəyəsəna yulv wei í yəyətə nti pá mu-tɪ təyɔ. Pə tɔɔ kɛ ma heeliyɪ-mɛyɛ nti ma mayamaya ma huvki tɔ.

²⁶ Kayana wahalanaa panɛ pa tɔɔ ɪlɛ, ma huvki sɪ pə kəla teu sɪ yulv í caya mpv. ²⁷ Ye n wɛna alv, taa lv sɪ n kisiyi-ɪ, na ń tu fɛina taa pɛɛki sɪ ń kpəyav. ²⁸ Paa na mpv, ye n tu kpəyav alv, na ye pɛɛlɔ saana, ɪ ta la ɪsayatv tətɔ. Ama apalaa mpa pa kpəkəyɪ alaa na alaa mpa pa saaki tɔ, paa ifemle nte pa naaki wahala kɛ. Wahala ɪnəyɪ ma caa ma kɛɛli mə nyɔɔŋ tɔɔ.

²⁹ Ma taapalaa, nti ma yəyətəyɪ təyɔlɛ sɪ wulɛ puwayav. Pə tɔɔ tɔ, pə kpəyav sanja waali tɔ, mpa pa wɛna alaa tɔ pá la ɪsu pa fɛina, ³⁰ na mpa pɛlɛ pa wiliyi tɔ pá la ɪsu pa fɛina lanwakəllɛ. Mpa

pa yaki tō p̄ la-we isu p̄ taɣa mpe pa t̄anna pa kuyap̄əm mpi.
³¹ Mpa pa t̄ak̄əna antulinya in̄e tō p̄ la isu mpa paa t̄ak̄əna-ı tō. P̄ taɣa pulv t̄ō, w̄eetv nti t̄ taa antulinya in̄e ı w̄ee tō ı kaa tasa taɳɳȳv se.

³² Mpi ma nyul̄əyi t̄əɣəle sı í lu n̄əɣ̄əse t̄əm taa t̄əkpataa. Apalu wei ı ta kpaɣa alv t̄ Tacaa t̄əmle ke ı s̄ək̄əna nyuɣv, na í l̄uki sı Tacaa luɣu í lapı-ı. ³³ Ama wei ı kpaɣa alv t̄ at̄e c̄əne nyəm ke ı s̄ək̄əna nyuɣv, na í l̄uki sı ı alv luɣu í lapı-ı. ³⁴ Mpu inı p̄ tu-ı hekv k̄e. Mpu t̄ət̄əɣə na alv yaa p̄eəlv wei ı ta saa t̄. Tacaa t̄əmle ke pa s̄əp̄əna nyuɣv. P̄ taɣa pulv, pa caa k̄e sı Tacaa í ti pa t̄ən̄əɳ na pa l̄əsasi. Ama alv wei ı laalaa na í saa t̄ at̄e c̄əne nyəm ke ı s̄ək̄əna nyuɣv, na í p̄eek̄əyi sı ı paalv luɣu í lapı-ı.

³⁵ Ma ȳəɣ̄ət̄əyi n̄p̄ȳȳ sı p̄ s̄əna-me, p̄ taɣa isu kat̄əka ke ma t̄ȳı-me. Ama ma caa k̄e sı má t̄usi-meɣe mpi p̄ we teu tō p̄ taa na í kp̄ent̄əna Tacaa ke teu na í t̄o isu p̄ m̄vnaa t̄.

³⁶ T̄ō, p̄ənente t̄ə paas̄əna pulv wei ı luɣu fei sı ı p̄eəlv í saa t̄ p̄ t̄əm il̄e. Ye ı k̄əma na í ná sı p̄ fei teu sı í yele ı p̄eəlv na í t̄ee p̄ taa, í la isı ı luɣu w̄ee t̄. I yele-ı na í saa, ı ta la isaȳatv. ³⁷ Ama ye inı ı n̄ək̄əna na í t̄ema ı taa t̄əkpataa sı ı p̄eəlv í caɣa mpu, na p̄ tá k̄e n̄əɣ̄əlv kisinana-ı k̄uk̄isu, inı ı t̄ək̄əna t̄ən̄əɳ na í k̄isina ı luɣu ke mpu, ı p̄eəlv inı í ta saa p̄ we teu. ³⁸ Mpu t̄ō, wei í yelaa na ı p̄eəlv saa ı ta la taalı. Ama wei í ta yele na í saa p̄əle p̄ k̄əla teu.

³⁹ Alv paalv í w̄ena ı weesuȳu, ı alv inı ı feina mpaav sı í kulı-ı. Ama ye ı paalv s̄əpa, p̄ ha-ı mpaav k̄e, ı luɣu í we wei, ı saa. Il̄e kul̄vmt̄v k̄e, pu w̄ee Is̄ə seelv k̄e. ⁴⁰ Paa na mpu ma h̄uv sı ye ı caɣaa isı ı w̄ee t̄o ı k̄á k̄əli leleɳ nuw. Ma nȳəma sı ma h̄w̄ee an̄e a luna Feesuȳu Nan̄ɳtu kin̄.

8

Nantv kulalaatv t̄əm

¹ P̄ənente t̄ə paas̄əna nantv kulalaatv t̄əm il̄e.

T̄ə nȳəma sı tá t̄əna t̄ə w̄ena p̄ə nȳəm m̄ee. Na t̄ə nȳəma t̄ə nȳəma inı ı yekina na pulv h̄əɳ ı ti. Ama s̄əəlv̄v ná lakı na t̄ə nȳəə t̄əɳ. ² Ye n̄əɣ̄əlv h̄uv sı ı nȳəma pul̄v̄v, ı ta c̄ek̄ənta-wı isı p̄ we t̄əkpataa sı í c̄ek̄əna-wı t̄ō. ³ Wei il̄e ı s̄əəlv̄v̄v Is̄ə, Is̄ə ná nȳəma p̄v̄ntv t̄ō k̄e.

⁴ Nti í ka p̄əəsaa t̄əɣəle sı, ye pa laawa, pulv k̄á t̄əɣə yaa ı kaa t̄əɣə? T̄ə nȳəma teu sı t̄uɳ ná naa isent̄əə k̄e yem k̄e. Ama Is̄ə t̄ike k̄əɳ w̄enna. ⁵ Is̄ətaa nȳəm paɣale na at̄e nȳəm paɣale ke ȳəlaa yaa pa is̄ənaa. Paa yaa mpu sı is̄ənaa na mpa pa nȳən̄əyi sı pa ti-we t̄ə pa we paɣale. ⁶ Ama tá kin̄ il̄e, Is̄ə we kul̄v̄m t̄ək̄əɳ k̄e. In̄əɣ̄əle Tacaa wei ı lapa p̄ə t̄əna t̄ə, na ı t̄ō k̄e t̄ə w̄ena weesin̄. Na Tacaa k̄ele kul̄v̄m, in̄əɣ̄əle Yesu Kilisiti wei ı yelaa na p̄ə t̄əna p̄ə w̄ee, na wei ı t̄ō t̄ə w̄ena weesin̄ t̄ə.

⁷ Ama yèlaa tēna ta nyi mpv. Lèlaa wèe na pè tēna-weyè tun tòm taa, na ye halēna sara pa tēna nantu kulalaatu tōyō, pè wè isu tun kè pa tēhēyi. Pa nyēm wè tētantēlaa, ilēna pá mēlēyi nav si kutōyō ŋku ku wakēlēyi-weyè. ⁸ Pè taya kutōyō yekina na tē krētēna Isò kin. Paa tē ta tōyō pè taya pè pasēyi-tuyu pulu, paa tē tōyā pè taya pè sōsēyi-tuyu pulu.

⁹ Paa na mpv mē mpa mpaav wèe faa si í lakí mpi í lá tō, í la laakali, pè taa kōō na í hu Isò sèev taa acamaa. ¹⁰ Ye nōyōluyō yem nawā nyá wei si n nyēmá tō na ñ caya tuyu tēe na ñ tēna tōyō, ícam iní í laakali kaa polo isu í tōyō nantu kulalaatu ntí? ¹¹ Waatu iní nyá nyēm mpi pè lapa na nyá tōyōntēle ícam wei í tōō Kilisiti sēpa tō í la yem kēle. ¹² Ye í pētōyōna mē tōyōntēlenaa na í krēsēyi pa laakalēnaa mpa pa wè tētantēlaa kē mpv tō, Kilisiti kē í pētōyōna. ¹³ Pè tōō kē ye ma tōki mpi na pu hu ma tōyōntēle, ma kaa tōyō. Paa pēcō mayamaya ma kaa tu tōyō nantu. Pè taa kōō na má hu ma tōyōntēle.

9

Tillu tēma tēm

¹ Ma fēina mpaav si ye ma lakí mpi ma la? Ma ta kē tillu? Ma ta na Tacaá Yesu? Pè taya mē kēna ma lapa Tacaá tēmle na pè lu mpi tō? ² Ye lèlaa u nyōnēyi-m tillu pè krēna-mē? Mpi tō, isu mē na Tacaá í krēntuyu tō pè hólēyi tēkelekele kē si ma kē tillu.

³ Mpyōyō ma cōōki mpa pa kotiyina-m paa timpi na pá tēh si ma ta kē pulu tō. ⁴ Ye pa fēlēyi-m kutōyō na konyōnyōm kē ma tēmle tōō ma yōwa? ⁵ Ye ma tēhsa alu Isò sēelū nōyōluyō ma waali na tē cōōki isu tillaa lèlaa na Tacaá newaa na Piyēe pa lakuyu tō ma yōwa? ⁶ Yaa ma na Paanapasí tá tike kē pè wèe si tē lana tá niñ na tē tōyōna tá nōyō? ⁷ Yóólú wei í puki yōou na í tōōki í ti? Na awe sōōki lēsēñ tuyu na í kaa tōyō ku pēe? Na awe tiikiyi kalēku na í kaa nyaasi naalēm?

⁸ Nti ma tēh tō, yèlaa yōyōtōyōna-tēyi kuyōyōtu, kūsēsutu taa pè fēi mpv? ⁹ Moisi kūsēsutu taa pa ŋmaawa si: N kaa hōkō nav wei n makēna nyá mēla tō í nōyō. Naañ tōō tike kē Isò sōyōmēyōna? ¹⁰ Pè taya tá mayamaya tá nyuyū tōō kē í yōyōta mpv? Tá mayamaya tá nyuyū tōō tēkpm kē pa ŋmaawa si: Wei í halēyi í halēna tēeluyū, na wei í kññ í kñna tēeluyū, si í ká hiki í paa nyēm. ¹¹ Ye tē tuuwa Isò nyēm kē mē heku na kayana tē hiki mpi pu waasi tá tōnēh tōyō mē kin tē yōwa? ¹² Lèlaa ta kisi mpaav kē hikuyū si pá hikiyi-wi, kacánfana tá na?

Paa na mpv tá tá nyōnna tēna. Ama tē tōyā pè tēna pè konyōñ si tē taa kōō tē wakēli Kilisiti tōō Laapaali kupañ tēmle. ¹³ Aní í nyēmá teu si mpa pa lakí tēma kē Isò tēsēle taa tō Isò tēsēle calēsēyōna-wē. Na mpa pa lakí kōtasi kē kōtaya tēlate tōō tō pa hikiyi pa paa nyēm kē kōtasi nsi si taa kē. ¹⁴ Mpyōyō pè wèe. Mpa

pa kpaaləyi Laapaali Kupaŋ tə Taca ha-weye nəyo si pá təyona kətasi nsəyi.

¹⁵ Ama má, ma ta la təne unu tə taa natəli, na ma ŋmaav isəntə tə, pə taya si ma pəsəyi si má hiki se. Sana səm na mpv unu pə lapv. Nəyolv kaa wakəli mpi ma yəələyənə mpv tə. ¹⁶ Pə taya ma ti sam təw kə ma kpaaləyi Laapaali Kupaŋ se. Ama caalvyu na caalvyu kə. Na ye pə cəpa-m na má tá kpaali Laapaali Kupaŋ, mayale. ¹⁷ Ye ma mayamaya maa tənə ma ti si má la təmle təne, má nəkaa ma haaki nəyo kə na má taŋa kvfelvyu. Isu pa tu-m-teye kvtyu tə, pə wee si má la-teye na má lu təsoo. ¹⁸ Ma kvfelvyu nté ŋku ile? Nkoyule si má huləsi laŋle na Laapaali Kupaŋ kpaalvyu. Má kpaaləyi faalaa, má taa haa nəyo na má taŋaa isu Laapaali Kupaŋ kpaallv laki tə.

¹⁹ Ma ti ma təyi, ma ta ke yom. Paa na mpv ma lapa ma təyi yəlaa tənə yom si má hiki yəlaa payale ke səsəm ke isəna pə wee tə. ²⁰ Yuta nyəma taa, ma laki kə isu Yuta tv, ilena má hiki-we. Paa na maa təŋəyi Moisi kvsəsutu tə, ye ma we mpa pa təŋəyi Moisi kvsəsutu tə pa hekv, ma laki kə isu ma təŋəyi-ti ilena má hiki-we. ²¹ Na mpv tətəyo ye ma we mpa pa ta nyi Moisi kvsəsutu təm tə pa hekv, ma we kə isu pa wev tə, maa paasəyənə kvsəsutu, ilena má hiki-we. Pə taya isu ma təŋ si ma lə Isə kvsəsutu se, Kilisiti kvsəsutu tənə ma təŋəyi kə. ²² Mpa pa we icantu ke Isə seev taa tə, ma lapa pa hekv kə isu icam na pəcó má hiki acamaa mpe. Mpyó ma laki paa mpa pa hekv, ilena paa pə kəli we má ya pa taa lelāa. ²³ Ma laki pə tənaya mpyó Laapaali Kupaŋ təw kə, ilena ma mayamaya maa waa pə taa.

²⁴ Ntəŋ í nyəma si pa təkvyu asewa tete tə payale seena, ama kvlm təkŋ təkəna. Me tətə í kaasi mə təyi mpv na sewa, na í laali na í təyo nəyo. ²⁵ Lutaa na selaa pa tənə pa lakvyu mpv tə, pa wəna pa kukukiimnaa kə na isəle kvseemle. Pa laki mpyó si pá hiki sam ntenuyu ŋku ku taŋəyi tə. Ama tá ile, tá laki kə si tə hiki sam ntenuyu ŋku kv we tam təw tə. ²⁶ Pə təw kə má təŋna sewa na má yaya isəle ke timpi unu tə. Ma we kə isu ŋkuma matv wei u hayaləyi yem tə. ²⁷ Ama ma wəsəyi ma tənvyu kə na má təkəyi ma təyi teu si pé taa kəw na ma wei ma lapa lelāa ke waasv tə má kpisi na pá lə-m.

10

Tuŋ təm laakali lapənav

¹ Ma taapalaa ma luyv wee si í təsəsi mpi pə mayana tá caanaa caanaa mpa na Moisi pa təma tə pa təm. Pa tənə təpai isəŋmuntvyu kentina pa təw, na pa tənə təpai pa tesəna səsəncaasi tənku. ² Na isəŋmuntvyu ŋku kv tee kə tənku taa kə pə sə pa tənə təpai kə Isə lvm ke pa mvyu Moisi na pá təŋəyi-ti tə pə təw. ³ Pa tənə təpai pa təyənə piti təyənaya kvlmāya ŋke. ⁴ Na pa tənə təpai pa

nyɔɔna piti konyɔnyɔɔm kuluməm mpi pə luna puw taa tɔ. Na puw ŋku kv húlɔ́yí kɛ sɪ pá na Kilisiti pa tɔŋna. ⁵ Paa na mpv tɔ Isɔ lanje ta heena pa taa payale, mpv pə yelina na pá sɪ wɔlaya tetu taa.

⁶ Pəne inɪ pə lapaya sɪ pé húlí-tuyv lɔŋ na pé taa kɔɔ na tɛ nyuli isayakunyulɔŋ isu mpe inɪ paa nyulɔyɔ tɔ. ⁷ Na pé taa kɔɔ na í keesi na í suv tɔŋ laav taa isu pa taa lelaa ka lapv tɔ. Isɔ tɔm taa pa ŋmaawa mpv sɪ: Yɔlaa cayaa na pá tɔyɔ na pá nyɔɔ, ulena pá nyəki na pá kuli sɪ pa paaki. ⁸ Na tɛ taa la wasanjalətv isu pa taa lelaa ka paasənav-tɪ na kuyaku kulumvuyv tike yulɔnyɔɔŋ iyisi hiu na tooso (23000) lu na pá sɪ tɔ. ⁹ Tə taa mayasi Tacaa sɪ tə naa ɪ waali. Ḿpóyó pa taa lelaa ka lapa na pá səna tɔmaa. ¹⁰ Tə taa miiti, mpi tɔ, pa taa lelaa ka miitaya ḿpóyó na wakəllv kv-we tɔ.

¹¹ Pə təna mpi pə mayana-we tɔ pə húlɔ́yí lelaa ke lɔŋ kɛ. Pa ŋmaa-təyɪ sɪ pa kpaaləyɪ-tv yoo. Pə taya pulv, waatv wei ɪ taa tɔ we isəntɔ tɔ tənaya waatv kɛ. ¹² Pə tɔɔ ilɛ ye wei ɪ hvv sɪ ɪ səŋaa pɔntv í la laakaali, í taa kɔɔ na í hoti. ¹³ Mayasuyv nakvli kv ta mayana-me na pé kəli isu mayasuyv makuyvna yulv tɔ. Isɔ tɔma sɪ ɪ lakɪ mpi tɔ ɪ yeki-wɪ. Pə tɔɔ kɛ ɪ kaa yelev na mayasuyv mayana-me na pé kəli-me. Ama mayasəŋ inɪ í kɔma ɪ ká húlí-meyɛ isəna í ká la na í tɔli na í pəsi-tɔ.

¹⁴ Pə tɔɔ ilɛ ma taapalaa kupama me, í la laakali na tɔŋ tɔm. ¹⁵ Ma yɔyɔtəyəna-me isu yɔlaa layatvnaa, ilɛ nti ma yɔyɔtəyɪ tɔ í hvv mə mayamaya na í ná. ¹⁶ I nyəna tɔ təkuyv kərv na í suna Isɔ kupantv na tɔ sɛɛ-ɪ í na tɔmlɛ ke pə tɔɔ tɔ na í ná. Tə nyɔɔkuyv tɔ, pu kpentəyɪ-tuyv ḿpóyó Kilisiti caləm tɔɔ? Na potopoto wei tɔ faki tɔ, tɔ təkuyv tɔ, pu kpentəyɪ-tuyv ḿpóyó Kilisiti tənuyv tɔɔ? ¹⁷ Isu potopoto wev kulum na taa we kupɪŋ na tɛ taləyɪ-ɪ tɔ tɔ krenta kulum kɛ. Mpi tɔ potopoto kulum ke tɔ təkɪ tɔ se.

¹⁸ I nyəna lseyeli yɔlaa na í na. Mpa pa təkɪ mpi pa lapa kətaya tɔ pá na Isɔ wei ɪ tike ɪ tɔ kətaya tɔlate tɔ pa krentaa kɛ. ¹⁹ Ilɛ isənaya pə weɛ ilɛ? Tuyv kulalaam kɛna pulv? Yaa tuyv mayamaya kɛna pulv? Pulv feɪ paa pəɔ. ²⁰ Ama pa laakuyv tɔ alɔyaa tɔɔ kɛ pa laaki, pə taya Isɔ. Na ma kisaa sɪ mə na alɔyaa í taa weɛ tɔma tɔm taa ilɛ. ²¹ I kaa pəsi na í nyɔɔ Tacaa kərv na í tasa alɔyaa nyəŋ ke nyɔɔv. Na í kaa pəsi na í cayə Tacaa nyənaya tɛɛ na í tasa alɔyaa nyəŋka tɛɛ kɛ cayav tɔtɔ. ²² Yaa tɔ caa tɔ susɪ Tacaa ke isəsɛɛmlɛ taa? Tá kəlɔna-ɪ toma yaa isəna?

Isɔ teeli tuyv ke paa mpi pə taa

²³ Mə taa lelaa tɔŋ sɪ mpaav weɛ sɪ tɛ nɔka mpi tɔ lá. Tampana, mpaav weɛ yaa. Ama pə təna pə feɪna kawaaya kɛ. Mpaav weɛ sɪ tɛ nɔka mpi tɔ la. Ama pə taya pə təna pə lapv sɔɔsəyəna pulvpuv Isɔ sɛɛv taa. ²⁴ Nɔyɔlv í taa pɛɛkɪ ɪ mayamaya ɪ nyuyv nyəntv tike. Ama paa wei í pɛɛkəyɪ ɪ tɔyɔntəlɛnaa nyəntv tɔtɔ.

²⁵ Nantv tēna nti pa p̄eet̄axi kuyaku taa tō í t̄ax̄o, í taa kpeye mpi mā taa í wēna sika tō. ²⁶ P̄ə t̄ax̄a pulv, pa ŋmaawa Iso T̄əm taa si: Tacaa tēna tetu na p̄ə tēna mpi p̄ə wē tē taa tō.

²⁷ Ye ma ta nyi Iso yaa-ŋ t̄ax̄ou na nyá luyv wēe si n puki, í polaa, t̄ax̄o p̄ə tēna mpi í ká saa-ŋ tō, taa kpeye mpi nyá laakali taa n wēna sika tō. ²⁸ Ama ye n̄ax̄olv heela-ŋ si t̄əne in̄i pa laawaya, ile taa t̄ax̄o, ke wei í c̄əpa-ŋ m̄p̄óȳo s̄əkp̄alv̄ȳv tō ílé í t̄əo, na nyá laakali ta c̄ax̄a í t̄əc̄ax̄ale tō p̄ə t̄əo. ²⁹ P̄ə t̄ax̄a nyá laakali ke ma ȳox̄ot̄ax̄i c̄əne. Ama wei in̄i í heela-ŋ tō í nȳəŋ t̄əo k̄é.

Ile pepe nyuvv t̄əo k̄é lelv laakali t̄əm ká p̄eli ma niŋ ke mpv? ³⁰ Ye ma s̄eeki Iso k̄é í na t̄əml̄e na p̄éc̄ó má t̄əki, pepe t̄əo k̄é paa t̄ov-m timpi ma t̄ək̄əna s̄eetv tō?

³¹ P̄ə wēe si paa í t̄əki, paa í nȳə̄ki, paa í lak̄i mpi, í la na Iso hiki teeli ke p̄ə tēna p̄ə taa. ³² I taa hu n̄ax̄olv, paa Yuta nȳəma, paa mpa pa ta ke Yuta nȳəma tō, paa Yesu s̄eelaa. ³³ I la isu ma lak̄ȳv tō. Ma lv̄ki k̄é si p̄ə tēna mpi ma lak̄i tō p̄ə la ȳelaa t̄ənaŋa leleŋ. P̄ə t̄ax̄a ma mayamaŋa ma nyuvv nȳəntv ke ma p̄eek̄ax̄i. Ama ȳelaa tēna nȳəntv k̄é si p̄ə ya pa nȳə̄ŋ.

11

¹ I k̄ees̄əȳəna-m isu má k̄ees̄əna Kilisiti tō.

Alv ka te saalaya ke Iso t̄əsele

² I t̄əssa ma t̄əm ke p̄ə tēna p̄ə taa na í t̄əka kulap̄ut̄vnaa ke teitei isu ma k̄ees̄ȳv-m̄e tō ma sama-m̄e. ³ Ama ma caa k̄é si í nyi si Kilisiti kele paa apalv wei í s̄ə̄s̄ə, na apalv nté alv s̄ə̄s̄ə, na Iso kele Kilisiti ílé í s̄ə̄s̄ə. ⁴ Ye apalv í s̄ə̄l̄əməxi yaa í k̄paal̄əxi Iso k̄vheelitu ke Iso t̄əsele na í t̄á kuli í nyuvv t̄əo, Kilisiti ke í k̄peena. ⁵ Na ye alv í s̄ə̄l̄əməxi yaa í k̄paal̄əxi Iso k̄vheelitu na í t̄á te saalaya, í paalv k̄é í k̄peena, na p̄ə p̄əsa isu pa loola-í k̄é. ⁶ Na ye alv kaa te saalaya ile pá k̄ó í nȳə̄si. Ama ye p̄ə wē-í f̄eele si pá k̄ə-í yaa pá looli-í, ile í te saalaya. ⁷ Apalv kaa pa í nyuvv t̄əo k̄é pulv, mpi tō, í k̄é Iso l̄ees̄ȳv na í kin̄ ke Iso teu naaki. Ama alv kin̄ ke apalv teu ná naaki. ⁸ P̄ə t̄ax̄a alv ke pa cosaa na pá ŋmana apalv. Ama apalv ke pa cosaa na pá ŋmana alv. ⁹ Na p̄ə t̄ax̄a alv t̄əo k̄é pa ŋma apalv. Ama apalv t̄əo k̄é pa ŋma alv. ¹⁰ P̄ə t̄əo k̄é is̄ətaa tillaa t̄əo, alv ká wēna í nyuvv t̄əo k̄é mpi p̄ə h̄úl̄əȳí si í ta ti í ti, ama apalv t̄əna-í tō. ¹¹ Paa na mpv tō, Tacaa t̄əm taa alv f̄ei í ti t̄əo tike, na apalv ke ílé í ti t̄əo tike, pa tēna pa ti pa t̄əmaŋa. ¹² P̄ə t̄ax̄a pulv t̄əo, apalv ke pa cosaa na pá ŋmana alv, na mpv t̄ət̄əx̄o alv na lola apalv, na p̄ə t̄ənaŋa mpv Iso kin̄ ke p̄ə luna.

¹³ M̄ə mayamaŋa í mayasi-t̄əxi mā taa na í ná, si waatu wei alv puki Iso s̄eev na í s̄ə̄l̄əməxi tō, í c̄ax̄a nyuvv k̄pete na? ¹⁴ Antulinya taa c̄əne mayamaŋa se, ye apalv yel̄əȳəna nȳə̄si k̄vtaŋalasi, f̄eele s̄ə̄s̄ə̄le k̄é. ¹⁵ Ama ye alv nȳə̄si taŋaləna mpv, isante s̄ə̄s̄ə̄le nté. Tampana yaa p̄ə ha paa alv wei k̄é nȳə̄si k̄vtaŋalasi k̄é si si

takəyi-ı isı təkente. ¹⁶ Ama ye nəyölv tasəyi tənə inəyi kpeesənav püntü í nyi sı, paa ta, paa İsə seelaa kpeka, tə feina lakası nasəli tətəyö tá İsə seev wule na pə tá kəna sənə.

Ta Caa səm təsvy

(Matiyee 26:26-29; Maləki 14:22-25; Luku 22:15-20)

¹⁷ Təv, nti ma nawa na ma caa ma yəyöti-ti tə, pə ta mənə má sa-meyə paa pəcə se. Pə taya pulv, mə kotuñ wei í kotiyi tə, ye pə taya isayatu, u səsəyi-meyə kúpantü natəli. ¹⁸ Kancalaya nyəntü ilə, pa heela-m ké sı í kotiyi tə, mə kotuyü faya kpeka kpeka ké, na u caa təma. İlə ma tisa-təyi isı ma ta tisi. ¹⁹ Ye fayasuyü í wə mə həkv taa kələ, kú wəe na pəcə pá nyi mə taa mpa pa ké kúpama na tampana tə. ²⁰ İ kotuyü tə, pə taya Tacaa təyənaya ke í təki. ²¹ Pə wə rıpyü kúpam mēe, í cakuyü nyanaya tēe təkpe m tə paa wei ı hulişina ı maşamaya ı təyənaya ké. Nyəyösi ná tənə lələa ke kuyü na süləm náá kuyi lələa. ²² İ ká təki na í nyökü mə teesi nsi sı taa təyö í feina yaa wə? Yaa İsə seelaa kpekəle ke í nyənəyi yem? Na mpa pəle pa feina pulv təyöle í caa feele tuyü na? Yaa í caa má heeli-mə suwe? Pə nəyəsəna ma sa-mə? Paa pəcə ma kaa sa-mə se.

²³ Pə taya pulv təv, təmnaa mpa Tacaa tasa-m na má caa ma heeli-mə təyöle sı, ahoö nna a taa pa yelaa na pá kra Tacaa Yesu inı təyö ı kpaşa potopoto. ²⁴ İ seə İsə ké í na təmlə na í tē iləna í faya-ı na í tə sı: İne ı kəna ma tənuyü ŋku pə ha mə təv tə, rıpyü í ká lakı na í təsəyi ma təv. ²⁵ Pa təma təyö ke mpv iləna í kpaşa kərv na í tə sı: Kərv inə ı kəna İsə nəyö pəeləyü kvfam yoo, na ma caləm hüləna pə tampana. Paa waatu wei ké í nyökü ı nyökü mpv na í təsəyənə ma təv yoo. ²⁶ Kúpam ye í wəe na í təki potopoto inə na í nyökü kərv ineyə mpv, í heeliyi Tacaa səm təm, haləna ilé ı kəv í məli.

²⁷ Pə təv ké ye nəyölv wəe na í təki Tacaa potopoto na í nyökü ı kərv pəyēle ı ta nəyəsəna sı í təyö na í nyö püntü í nyi sı Tacaa tənuyü na ı caləm pə təm wə ı nyuyü taa ké. ²⁸ Pə wəe sı paa wei í pəcə ı təyi ı maşamaya na í ná na pəcə í təyö potopoto inə na ı nyö kərv inə. ²⁹ Pə taya pulv təv, ye wei ı təki potopoto na í nyökü kərv ke yem təv na í tá cəkəna sı pə ké Tacaa tənuyü, ı kəñna ı maşamaya ı nyuyü taa ké təm ke ı təyö na ı nyö mri pə taa ké. ³⁰ İsəntə inı ı maşamaya ı lapv təv ké mə taa payəle ké kvtəntunaa na acamaa na yələa kupiñ səpa. ³¹ Ye ta maşamaya tə pəsəyənə tá təyi təmnaa na pəcə ilə, tə kpee tá təyi təm nti İsə ká hūna-tv tə tə taa ké. ³² Ama Tacaa ilə ı hūkəna-tuyü na í hənə tá ŋkraññ ke sı pə taa kəv na pə kaa tá na antulinya ke kpatəte kuləmtəle.

³³ Pə təv ilə ma taapalaa waatu wei í kotiyi sı í təki Tacaa təyənaya tə í tənə təma. ³⁴ Ye nyəyösi í pu wei püntü í təyö ı təyaya, na pə taa kəv na mə kotuñ təv İsə kəv í nana-meyə natələyi

lapv. Nti nti pə kaasaa tə má kəma na má kəə ile ma téesi tələye tayənyu.

12

Mpi mpi pə lapv saaki yəlaa tə

¹ Pənentə tə paasəna mpi mpi İso Feesuğu Nəηηtu yeki na pə saa yəlaa tə pə təm ile.

Ma taapalaa ma caa ké si mpi mpi pə saakuyv yəlaa tə í nyi tampana nna a təə pə saa mpv tə. ² İ nyəmə teu si í ka kev ma ta nyi isənaa tə tıη wei u yəğətəyi natəli tə i təm taa ké pə hana mə isə na cuyvuyv fei. ³ Pə təə mayamaya ke ma caa si í nyi na í te mə taa si yvəb nəğəlv i fei wei İso Feesuğu tiikiyi na pəntv luna pə waalı na í tə si Yesu ké mpusi tə. Na ye Feesuğu Nəηηtu u tiikiyi wei pəntv kaa pəsi na í tələyi na í yeki si Yesu keke Tacaa.

⁴ Mpi mpi pə saaki yəlaa ke İso mpaav taa tə pə we ηka ηka ké. Ama İso Feesuğu kvləmvuyv ηkv kv yekina na pə saaki yəlaa. ⁵ Təma lapv we fakası fakası. Ama Tacaa kvləmv inı i təma ke pa lakı. ⁶ Kulapəm we ηka ηka, ile İso kvləmv inı i tıyuna pa tənaya kulapəmnaa mpe pa təna. ⁷ İso Feesuğu hóləyi paa wei i kiη ké si kv weə na kv yeki na pulv lapv saa pəntv ləna pa təna pá hiki kəpəntv ke pə taa. ⁸ İso Feesuğu haa nəğəlv iləye ləmayasəe təm yəğətəya. Na Feesuğu kvləmvuyv ηkv kv ha nəğəlv ile tətə si í yəğətəyəna nyəm. ⁹ İso Feesuğu kvləmvuyv kvne kv yekina na nəğəlv nāá tisiyi İso təə ké yuη ke teu. Na kú haa nəğəlv iləye kvntəntunaa waasuyv pəsuyv. ¹⁰ İso Feesuğu yeki na nəğəlv nāá lakı piti təma, na kv tıyv nəğəlv ile si í kpaaləyi İso kvheelitu, na kv yeki na nəğəlv nāá nyəη na í fayasəyi aləyaa nyəntv na İso Feesuğu nyəntv. Kv yeki na nəğəlv ilé í yəğətəyəna təmnaa mpa nəğəlv u nukı tə, na kv yeki na nəğəlv nāá cəkəyəna-ti na í teləsəyi. ¹¹ İso Feesuğu kvləmvuyv kvne kv taa kv tike kv lakəna pə tənaya mpv. Kv yeki na paa mpi mpi pə lapv saa paa wei ké ηka ηka isu kv nəkaa təğə.

Tənyu pilimile kvləmtəle

¹² Tampana təə Kilisiti weə ké isu yvəb tənuyv pilimile wəv na kú wəna nəəhəe na niη na ηkpaηη na isə na pə tənaya mpv tə. Tənuyv wəv tə paa kv təə kv wəna nıpıyú waanı waanı tə pə təna pə kpənta kvləmv ké si tənuyv. ¹³ Mpv tətəğə na ta təna, paa tə ké Yuta nyəma yaa tə ta ke Yuta nyəma, paa tə ké yomaa yaa kasayampiya, İso Feesuğu kvləmvuyv ηkvuyv pa səna-tuyv İso ləmv si tə kpənti isu yvəb tənuyv pilimile wəv tə, na İso Feesuğu kvləmvuyv ηkv kv ləmv ke tə nyəəki teu ke tá təna.

¹⁴ Yvəb təntuyv pilimile wəv tə pə taya nəəhəe tike yaa niη yaa ηkpaηη yaa isə tike wəna. Ama pə tənaya mpv pə wəna kv təə. ¹⁵ Nəəhəle ka pəsi na tə tə si: Ma ta ke niη tə, ma ta ke tənuyv?

Paa tu yəɣɔta mpu pu læsi-teɣe tənuyu tɔɔ? ¹⁶ Nkpaɲuyu ká pəsi na kú tɔ si: Ma ta ke isələ tɔ ma ta ke tənuyu? Paa ku tu yəɣɔta mpu pu læsi-kuɣu tənuyu tɔɔ? ¹⁷ Na pə weu mpu tɔ, ye isələ tike təkɔŋ wenna yulu tənuyu təna tɔɔ, pepeɣe yulu ká nuna tɔm? Na ye ŋkpaɲuyu tike wenna, pepeɣe yulu ká nuna sɔŋ? ¹⁸ Tampana tɔɔ Iso naka isəna tɔ m̀p̀ỳỳ i lapa, i tɔ yulu tənuyu tɔɔ ḱe paa mpiyɪ waani waani. ¹⁹ Ye kuloməm ka wenna yulu tənuyu təna ile pə taa ḱe yulɔtənuyu nté. ²⁰ Ama yulɔtənuyu na weu tɔ ku wena nɔɔhɛe na niŋ na ŋkpaɲŋ na ise na pə tənaya m̀p̀ỳỳ.

²¹ Pə tɔɔ ḱe ise ná kaa pəsi na á tɔ niŋ si ye ílɛ i fei pə lá isəna? Na nyuyu ná kaa pəsi na ku tɔ nɔɔhɛe si ye ale a fei pə lá isəna? ²² Pə fei m̀p̀ỳỳ paa pəcɔ, mpi mpi pə ḱe taaləm nyəm ke yulu tənuyu taa tɔ mpəɣəle weesuyu. ²³ Mpi tə nyənəɣi m̀p̀ỳỳ taaləm tɔ mpəɣi tə məla na t́e seena na ṕe kəli lempənaa. Na pə kaasa lempi, pəle pə yaav we fele, pəleɣe pa kələɣi ŋmesuyu təkulakula, ²⁴ na pə kəli tá tənuyu tɔɔ lempənaa mpi pu muna si tə la mpu tɔ. Iso lapa yulu tənuyu ke m̀p̀ỳỳ si lempi í takəɣi lempi waali. ²⁵ Pə tɔɔ ḱe faɣasuyu fei yulu tənuyu tɔɔ. Ama pə təna mpi pə we tənuyu tɔɔ tɔ pu nəɣəəɣi təma tɔɔ ḱe tam ḱe. ²⁶ Ye yulu tənuyu tɔɔ lempi saləməɣi, pə təna pə saləməɣəna, na ye pa sama yulu tənuyu tɔɔ lempi, pə təna pə samtu ḱe.

²⁷ Mə təna í ḱe Kilisiti tənuyu ḱe, na paa mə taa wei i ḱe Kilisiti tənuyu kune ku tɔɔ pulɔpu ḱe. ²⁸ Pə tɔɔ ḱe Iso kpa tillaa ke Yesu seelaa kpekəle taa ḱe kancaalaya, pə waali ḱe Iso kuyəɣɔtutu teləsəlaa, pele pa waali ḱe seɣesəlaa, pə waali ḱe i kpa piti təma lataa, na kutəntunaa waasəlaa, na lelāa tentaa, na nyuyu nyəma, na mpa təmnaa mpa nəɣəlv u nukɪ tɔ pa yəɣɔtuyu saawa tɔ. ²⁹ Pa təna pa ta ke tillaa se, pəyele pa təna pa ta ke Iso kuyəɣɔtutu teləsəlaa yaa seɣesəlaa. Pa təna paa pəsəɣi piti təma lapu. ³⁰ Pə taya pa təna pa waasəɣəna kutəntunaa, pəyele pə taya pa təna pa yəɣɔtəɣəna na təmnaa mpa nəɣəlv u nukɪ tɔ, yaa təmnaa mpe pa teləsuyu. ³¹ Ye i nyuləɣi si pulu lapu í saa-me, í nyuli mpi pə kəla nyuyu tɔ.

Maa h́lí-məɣe pənenteɣe mpaav ŋku ku kəla i təna tɔ.

13

Təma sɔəlvuy tɔm

¹ Paa ma yəɣɔtəɣi yəlaa nsəma na isɔtaa tillaa nsəma tɔtɔ, ye maa sɔəlvuy yəlaa ma yəɣɔtaya təna we yem ḱe isi suule wiikuyu tɔ yaa kankonte wiikuyu tɔ. ² Paa pə we si Iso k̀vheelitu kpaaluyu saana-m, yaa paa maa nyi pə təna na má cekəna kŋmesəm təna, yaa paa maa tisa Iso tɔɔ ḱe ma yun ke teu na má yəɣɔtəɣəna pɔɔŋ si í kpesi na í layasi, na í kpesəɣi na í layasəɣi, na maa sɔəlvuy yəlaa, ma we yem ḱe. ³ Paa ma apititu tənaya maa kpaɣa na má tala konyəntunaa, yaa paa ma tənuyu mayamaya ke ma lapa

awusa si ye pa wəki kəkə pa wə, ye maa səələyi yəlaa pə tənaya mpu yem ké.

⁴ Səəlbyu í wεε isayakunyulbyu fei, ti həm fei, isəcav fei. ⁵ Ye səəlbyu í wεε feele fei nyəntu natəli tu kəŋ, ye səəlbyu í wεε yulu u pəkəyi i nyubyu nyəntu tike. Səəlbyu í wεε pááná mubyu fei, səəlbyu í wεε té ku tisiyi si maa ná maa ná pə wεε. ⁶ Səəlbyu í wεε ku caa ku nu kawalaya taŋ. Ama tampana taŋ ke ku caaki. ⁷ Ye səəlbyu wεε cutyuy fei paa mpi pə taa. Ye səəlbyu wε paa mpi pə taa naani na tēlbyu na suulu pə wεε ké.

⁸ Səəlbyu təm ka wεena tam tə, Isə kəheelitu kpaalbyu ká su tənaya. Wei pə saawa na í yəgətəyənə təmnaa mpa nəgəlb u nukı tə pu te na pə té. Nyəm ká te na pə saali yem. ⁹ Pə taya pulv tə, mpi mpi tə nyəmá tə titite ké, na Isə kəheelitu nti tə kpaaləyi tə tələ tə səkəyi ké. ¹⁰ Ama pə kəma na mpi pə tewa təkpaata tə pə kə, mpi mpi pə səkəa tə pə saaləyi yem ké.

¹¹ Maa ké pəyaya tə ma yəgətaya na ma hūwεε na ma kumayasəm pəcenyəm ké. Ama ma isə kəma na á nyaali tə ma lə pəcenyəm tənə. ¹² Kayana tə naa ké isu pa naakbyu pulv ilēmbyu təcantəlaa ke tiŋ taa tə. Ama tu te na tə ná təkəlekele. Kayana mpi mpi ma nyəmá tə titite ké. Ama maa te na má nyi pə tənə təpaipai isu Isə nyəma-m tə.

¹³ Pənente pə yelina yaasinaa pane pa tooso ile, naani na tēlbyu na səəlbyu. Ama səəlbyu nté pa tooso taa acəpa.

14

Mpi mpi pə lapv saaki yəlaa tə pə təm tətə

¹ Ye mpu ile í niina isə ke səəlbyu təm. I nyuli teu si pulv lapv í saa-mεye Isə mpaav taa tətə, ile pə kələnə Isə kəheelitu kpaalbyu.

² Wei i yəgətəyi təmnaa mpa nəgəlb u nukı tə pə taya yəlaa ke i yəgətəyənə, ama Isə ké. Pə taya pulv, í na i yəgətəyənə na i təm nəgəlb u nu i təm tə se. Tampana nna a ka pama tə anəyi i kuliyina Isə Feesuyu ton. ³ Ama wei i kpaaləyi Isə kəheelitu tə i lakı ké na yəlaa nyəkı ton ke Isəsεele mpaav taa. I kpaasəyi pa apalətv na í hεəsəyi pa lanə ké. ⁴ Ama wei ilé i yəgətəyi təmnaa mpa nəgəlb u nukı tə i təyi i səsəyi ton, na wei ilé i kpaaləyi Isə kəheelitu tə Yesu sεelaa kpekəle tənaya i səsəyi ton.

⁵ Ma səəla teu si mə tənə í yəgətəyi təmnaa mpa nəgəlb u nukı tə. Ama ma kəla nyulbyu ke teu si Isə kəheelitu kpaalbyu í saa-mε. Pəpətv fei, wei i kpaaləyi Isə kəheelitu tə i waasəyi na pə kəl wei i yəgətəyi təmnaa mpa nəgəlb u nukı tə. Ama ye nəgəlb wεε na í ká pəsi na í teləsi na Yesu sεelaa səsı ton pə paasi. ⁶ Ma taapalaa ma pəsəyi-mε si ye ma kəma mə te na má yəgətəyənə-mεye təmnaa mpa nəgəlb u nukı tə nti tə taa kεε ma waasa-mε ile? Ma ta waasi-mεye natəli tə taa ké paa pəcə pəcə. Ama ye

ma kōma na má heela-meɣe tōm kōhmesətu natəli, yaa nyəm tōm natəli, yaa Iso kōheelitu natəli, yaa seɣesuyɔ, ile teu nté.

⁷ Tó keesəna paale wontu na tó ná. Ye pa huləyi həlaya yaa pa makɪ san̄ku, na pə huluyɔ na pə mapu ta təŋ, isənaya paa cekəna si tənɛɣe həlaya hullu huləyi na san̄ku matu makɪ? ⁸ Tutuyɔ hullu í ta yaya apalu tutuyɔ, isənaya yulu ká nyəna si í tayanəyi í təyi yoou tɔɔ? ⁹ Mpu tətəɣɔ pə wɛɛ, isənaya yulu ká pəsi na í cekəna tōm nti ləlu yəɣətəyi tɔ, ye tōm nti nəɣəlu u nukɪ təɣɔ í yəɣətəyənə í tōm nti? Ye mpv yəɣətulu ləɔ í tōm ke yem ké. ¹⁰ Antulinya taa cənɛ nsəma tɔwɔyaya, na a taa kulumtəle fɛi nte tɔ ta ke tōm tɔ. ¹¹ Paa na mpv ye wei í yəɣətəyənə-m na maa nukɪ í tōm, tɔ nyənəyi təma na isɛ ké. ¹² Mpu tɔ isu í sɔpu nyuyɔ si Iso Feesuyɔ í yele na pulu lapu saa-me tɔ, í pɛəkəyi si pə saa-meɣe teu. Ama pə kələnə mpi pu sɔsɪ Yesu seɛlaa ke tɔŋ tɔ.

¹³ Pə tɔɔ ké wei í yəɣətəyi təmnaa mpa nəɣəlu u nukɪ tɔ, pɔntu í sələmɪ Iso na í hiki tōm nti tɔ teləsuyɔ nyəm tɔtɔ. ¹⁴ Pə taya pulu, ye ma sələməyənə təmnaa mpa nəɣəlu u nukɪ tɔ, ma taa ké pə sələməyi yem na ma ləmayasəle náá caya kpetɛ. ¹⁵ Ye mpv isənaya maa la? Maa sələmɪ hatuu ma taa ké, na má sələmənə ma ləmayasəle tɔtɔ. Ye yontu ma yoo ma taa, na má yoonə ma ləmayasəle tɔtɔ. ¹⁶ M̄póyɔ pə wɛɛ mɛɛ, ye hatuu nyá taa tike ke n sɛɛ Iso ké í na təmlɛ, isənaya wei í wɛ samaa taa ké yem na í tá cekəna tɔ í ká nyəna timpɪ ílé í ká tɔ si: Ami, təɣɔ nyá seɛtu tənɛ tɔ taa? I kaa pəsi na í nyɪ nti n yəɣətəyi tɔ. ¹⁷ Paa na nyá Iso seɛv si í na təmlɛ tewa teu tɔ, ləlu ná ta waa puluyɔ pə taa.

¹⁸ Ma sama Iso, mpi tɔ ma yəɣətəyi təmnaa mpa nəɣəlu u nukɪ tɔ na pə kəli mə tənə təpai. ¹⁹ Ama isu Yesu seɛlaa seɛkuyɔ təcəyəcəyi tɔ pə kəla-m teu si má yəɣətɪ tōm pee kakpasɪ tike nti paa nu teu na pə kuliyɪ lələa isɛ tɔ, na mpi maa hutiyɪ təməŋ təməŋ na təmnaa mpa nəɣəlu u nukɪ tɔ pa taa tɔ.

²⁰ Ma taapalaa, ye í huukɪ hɔwɛɛ, í yele pəcə nyənə. Ama ye isayatu tōm taa ile, í lakɪ isu piya nsi si ta nyɪ isayatu lapu tɔ. Ama í wɛɛna səsəhɔwɛɛ ke mə huwɛɛ taa. ²¹ Iso Tōm taa pa ŋmaawa si: Tacaa təma si maa yəɣətənə piitim pənɛɣe.

Maa yele na yələa kpai nyəma

yəɣətənə-wɛ na pɛɛ pa tɛ taa.

Kpai nyəma ká yəɣətənə-wɛ.

Paa na mpv tɔ ma yələa kaa nuna-m.

²² Pə tɔɔ ké təmnaa mpa nəɣəlu u nukɪ tɔ pa yəɣətuyɔ saakuyɔ yulu na í yəɣətəyi tɔ, í yəɣətəyi ké si pə hólɪ mpa pa ta ke Iso seɛlaa təɣɔ puluyɔ. Ama mpa pa ké Iso seɛlaa tɔ pu hóləyɪ pɛɛɣe mpv. Na Iso kōheelitu kpaaluyɔ saav ná hóləyɪ Iso seɛlaa kɪŋ ke puluyɔ. Ama mpa pa ta ke Iso seɛlaa tɔ pu hóləyɪ pɛɛɣe mpv.

²³ Ye Yesu seɛlaa kpekəle tənə í kotaa na pá tənə pá suv təmnaa mpa nəɣəlu u nukɪ təɣɔ yəɣətuyɔ, na mpa pa ta cekəna yaa mpa

pa ta ke Isò seelaa tò pá mayana-me, pa kaa yaa-meɣe kpaɲtɔnaa? ²⁴ Ama ye Isò kuheelitu ke mə təna í kpaaləɣi, na wei ɪ taa ké Isò seelɔ yaa yulɔ wei ɪ ta cekəna pulɔ tò í sɔv, tə təna nti ɪ nukɪ mpɔ tò tu yele na pá kuli ɪ waalɪ na í ná sɪ isayatu ke ɪ laki. ²⁵ Na pu kuli ɪ taa huwɛɛ tɔɔ təkəlekele na í həntɪ Isò tɛɛ na í sɛɛ-ɪ na í tɔŋ sɪ tampana Isò wɛ panɛ pa hɛkɔ.

Liɣituyɔ kaa wɛɛ Yesu seelaa kpekəle taa

²⁶ Pənentɛ ma taapalaa suwɛɣe tu yɔtɔtɪ na tɛ sɪ yee? ɪ kotiyi Isò seɛv tɔ, nəɣɔlɔ ná wɛna yontu, nəɣɔlɔ ɪɣɛ seɣesɔɣv, nəɣɔlɔ ɪɣɛ tɔm kɔŋmesətv natəli nəɣɔlɔ ɪɣɛ tɔmnaa mpa nəɣɔlɔ u nukɪ tɔ tə yɔɣtɔɣv, na nəɣɔlɔ ɪɣɛ tə teləsɔɣv nyəm. Tɔv pə tənaya mpɔ pə wɛɛ ké sɪ pá səna Yesu seelaa kpekəle na tɛ polo lɔlɔ. ²⁷ Ye pa yɔɣtəɣəna tɔmnaa mpa nəɣɔlɔ u nukɪ təɣɔlɔ, yəlaa naale yaa tooso í yɔɣtəɣi na pá kaasəɣi təma, pa taa tɛɛ mpɔ. Na nəɣɔlɔ náá teləsəɣi-ti. ²⁸ Ye nəɣɔlɔ fɛi sɪ ɪ ká pəsɪ na í teləsɪ pə huwɛɛ ɪɛ yɔɣtəlaa mpe pa taa nəɣɔlɔ í taa yɔɣtəna nəɣɔ səsɔɣa ke samaa taa. Ama í yɔɣtəɣi ɪ taa na pá wɛɛ í na Isò pa naale pa tɔm. ²⁹ Ye Isò kuyəɣtɔtv teləsəlaa ɪɛ, yəlaa naale yaa tooso í yɔɣtəɣi na pá kaasa mpa, pɛle pa mayasəɣi teu ke nti yɔɣtəlaa yɔɣtəɣi tɔ na pá ná. ³⁰ Ama ye yulɔ nəɣɔlɔ wɛ samaa taa təna na Isò hula-ɪ tɔm kɔŋmesətv natəli, wei ɪ ka yɔɣtaya tɔ ɪlɛ í su na pácɔ. ³¹ ɪ pəsəɣi na í kpaali Isò kuheelitu ke mə tənaya kɔlvɔm kɔlvɔm, ɪɛna pá kuliyi yəlaa ɪɛ na pá ha-wɛɣɛ apalɔtv. ³² Isò kuyəɣtɔtv teləsəlaa mpe, pá nyɪ pa tɪ kpaɔv ke pə taa. ³³ Mpi tɔ, hɛɛsɔɣv ke Isò kəŋna pə taya liɣituyɔ.

Yesu seelaa kpeka təna taa ɪmpúɣú pə wɛɛ. ³⁴ Ye Yesu seelaa í kotaa, alaa nəɔsɪ taa í taa lu fɛŋ. Pa fɛina mpaɔ sɪ pá yɔɣtəɣi. Kəsəsutv yɔɣtə mpɔ sɪ alaa ká pasa pa təɣi. ³⁵ Ama ye pa caa natəɣi pəɔsɔɣv, pá kpema təɣaya ɪɛ paɔ pəɔsɪ pa paalaa. Yesu seelaa í kotaa, pə ta muna alaa í yɔɣtɔ.

³⁶ Pə lapa mpɔ tɔ mə kin ke Isò Tɔm ka lunaa ké yee? Yaa mə tike í nuna-ti? ³⁷ Ye nəɣɔlɔ huɔ sɪ ɪ ke Isò kuyəɣtɔtv teləsɔlv, yaa ɪnəɣi Isò mpaɔv taa pulɔ lapv saawa, pɔntv í nyɪ teu sɪ, nti ma ŋmaa-me tɔ Tacaa kəsəsutv ké. ³⁸ Ama wei í ta nyɪ mpɔ, pá taa nyənɪ-ɪ sɪ pulɔ.

³⁹ Pə tɔɔ ɪɛ ma taapalaa í ká nyuləɣi Isò kuheelitu kpaalɔɣv ké, ɪɛ í taa kisi tɔmnaa mpa nəɣɔlɔ u nukɪ tɔ pa yɔɣtɔɣv tɔtɔ. ⁴⁰ Pə təna mpi ɪ laki tò í la ɪsɪ pə nəɣəsənaa tɔ, í taa la yem yem.

15

Kilisiti səm na ɪ fem pə təm

¹ Ma taapalaa, ma sɔɔla teu sɪ pənentɛ má tɔɔsɪ-meɣe Laapaali Kupaŋ wei maa kpaala-me tɔ, wei í nuwa na í tɛmna-ɪ mə taa ké teu təkpaataa tɔ. ² Laapaali Kupaŋ ɪnɪ ɪ tɔɔ ké pə yapa mə nyuɣv,

ye í tǎka-í teu ísu maa seyeṣuyu-meɣe-í tǎ. Ye pǎ taya mpv í tem mǎ taa tǎ yem tǎó kǎ.

³ Seyeṣuyu sǎsǎw ηku pa seɣesa má na maa seyeṣi-meɣe-ku tǎyǎle sǐ: Kilisiti sǎpa tǎ ísǎyatv tǎó ísu Iso Tǎm taa yǎyǎta tǎ. ⁴ Pa pima-í ɔlena kuyeeη tooso wule í fe, na Iso Tǎm taa ka yǎyǎta rǎpǎyǎ. ⁵ Mǎpǎyǎ í lu Piyee tǎó, pǎ waali kǎ í lu tillaa naanɔwa na naale tǎó. ⁶ Pǎ waali waali kǎ í lu ífalaa mpa pa nyɔyɔ kǎla nasǎle na nunɔwa (500) tǎ pa tǎó kǎ nǎyǎ kolumaya. Pa taa lelaa wena pa íse, ama lelaa ná sǎpa. ⁷ Pǎ waali kǎ í lu Saaki tǎó, Saaki tǎó luw waali kǎ í lu tillaa tǎna tǎó.

⁸ Í lu mǎpǎyǎ pa tǎna pa tǎó na pǎ te, ɔlena í lu ma wei ma we ísu yulv wei pǎ hǎɔsa kuhǎɔsv tǎ ma tǎó tǎtǎ. ⁹ Tillaa taa sǎkpelu nté má, na ma ta tu nǎyǎsǎna pǎ yaa-m tillu. Mpi tǎ, má naasayana Iso seela kpeka. ¹⁰ Ama Iso pǎele tǎó ɔle, ma kǎ mpi ma kǎ ísǎntǎ tǎ. Na pǎele nna Iso lapa-m mpv tǎ, a ta saali yem. Ama a tǎó ma lapa tǎmle na pǎ kǎli tillaa lempa tǎna. Tampana pǎ taya ma tǎy taa kǎ ma lapǎnaa. Ama Iso pǎele nna í hula-m tǎ a tǎó kǎ. ¹¹ Pǎ tǎó kǎ paa ma ɔlǎyǎ pu lunaa yaa pǎle pa ɔlǎ, tǎ waasv inǎyǎle, na nti í muwa tǎyǎle.

Tǎ sǎm na tǎ fem pǎ tǎm

¹² Isǎnaya pǎ wee na mǎ taa lelaa tǎy sǐ sǎtaa kaa te na pǎ fe? Pǎyele Kilisiti fem na sǎm taa tǎ pǎ waasv ke tǎ wee na tǎ laki. ¹³ Ye tampana sǎtaa kaa te na pǎ fe ɔle pǎ wee sǐ Kilisiti ná tǎ fe nté. ¹⁴ Na ye tampana Kilisiti taa fe ntǎ, tǎ waasv tǎá feina nyɔyɔ tǎtǎle, na í taa nyí nti í kǎ lana naani tǎ. ¹⁵ Ye tampana sǐ sǎtaa kaa te na pǎ fe, pu kula tǎ waali kǎ. Mpi tǎ, pǎ we ísu tǎ tǎ Iso kǎ tǎm nté. Pǎ taya pulv tǎó, tǎ yǎyǎtǎna na tǎ nǎw sǐ Iso feesa Kilisiti pǎyele yem. ¹⁶ Mpi tǎ, ye sǎtaa í taa tǎy sǐ pa fe, Kilisiti ná taa fe mpv. ¹⁷ Na ye Kilisiti í taa fe ntǎ, í tem rǎpǎyǎ mǎ taa tǎ pǎ puyusa-meɣe, na í lepa mǎ ísǎyatv taa tǎtǎyǎ. ¹⁸ Na pǎ wee tǎtǎ sǐ mpa pa tǎma pa taa na Kilisiti halǎna pa sǎm tǎ pa lepa. ¹⁹ Ye tǎ wev na tǎ íse ke ísǎntǎ tǎ pǎ tǎó tike ke tǎ teelǎyí Kilisiti kin ɔle yǎlaa tǎna taa tǎyǎle asalav nyǎma mayamaya.

²⁰ Ama tampana tǎó Kilisiti femaya sǐ pǎ hǎlí tǎkpataa sǐ mpa pa sǎpa tǎ paa te na pǎ fe mpv tǎtǎ. ²¹ Pǎ taya pulv tǎó, yulv lelv kǎnna sǎm, na lelv náa kǎna tǎtǎyǎ sǎtaa feesuyv tǎm. ²² Yǎlaa tǎna na Atam pa kpǎntaa kǎ, pǎ tǎó kǎ pa sǎki. Ama pǎ na Kilisiti pa kpǎntaa tǎyǎ pa tǎna paa te na pǎ kǎli. ²³ Ama paa wei na í looηa kǎ. Kilisiti ke pa taalǎna feesuyv ke pa tǎna pa taa, na kuyanjku í kǎ kǎó tǎyǎ pa tǎna mpa í tǐ tǎ pǎle paa fe. ²⁴ Pǎ waali ɔle pǎ kǎy tem nté. Pǎ taya pulv, Kilisiti kǎ wakǎli kawulasí tǎna, í kǎ lǎsǐ pǎsuyv tǎna na í yǎki toma sǎsǎwǎna tǎna na í mǎyǎna kawulaya na í ɔela Tǎcaa Iso. ²⁵ Pǎ taya pulv, pǎ wee sǐ Kilisiti kǎ tǎki kawulaya ke rǎpǎyǎ halǎna Iso te kolontunaa tǎnaya kǎluyv na

í mǽhna-weyɛ Kilisiti tɛɛ. ²⁶ Kantǽkaya kolontu wei paa wakǽli tǽɔle sǽm. ²⁷ Mǽrǽyǽ mɛɛ, Isǽ Tǽm taa yǽɔtǽa sɪ: Isǽ mǽhna pǽ tǽnaya Kilisiti tɛɛ. Na pa yǽɔtǽyǽ mpɹu sɪ pǽ tǽna tǽ, pǽ hǽlǽyǽ tǽkelekele sɪ pa ta kɹɛhna Isǽ wei ɪ tǽ pǽ tǽnaya Kilisiti tɛɛ tǽ. ²⁸ Pǽ tǽna pǽ kǽh pǽ mǽli Kilisiti tɛɛ ɪlɛna Kilisiti maɣamaya wei ɪ kǽ pǽyalǽ tǽ ɪ mǽli Isǽ wei ɪ mǽhna pǽ tǽnaya ɪ tɛɛ tǽ ɪlǽ ɪ tɛɛ. ɪlɛna Isǽ tǽɔ kawulaya tǽkɹataa kɛ pǽ tǽna pǽ tǽɔ.

²⁹ ɪ maɣasɪ mpǽ pa yeki sɪ pǽ sǽɔ-weyɛ Isǽ lǽm kɛ sǽtaa lona tǽ na ɪ na. Pa tɛɛlǽyɪ sɪ paa hiki weɣɛle ɪlɛ yɛɛ? Na ye tampana tǽɔ sɪ sǽtaa kaa fe, pepe tǽɔ kǽ pa yeki na pǽ sǽɔ-weyɛ Isǽ lǽm kɛ pa lona? ³⁰ Na tǽ, pepe maɣamaya nyɹyɹu tǽɔ kǽ tǽ wɪ tǽ tɪ na tǽ wɛ sǽm nǽɔ taa kǽ paa kɹyanɣku? ³¹ Ma taapalaa, paa kɹyanɣku mɛɹmɛɹ taa kǽ ma wɛɛ. Pǽ taya pulǽ tǽɔ kǽ ma heeliyɪ-mɛɣɛ mpɹu, ma mɹyǽlǽɣǽna mǽ Yesu Kilisiti tǽhɹyɹu kɛ teu kǽ. ³² Ye atɛ cǽnɛ kawaaɣa nakǽli ka tǽɔ kǽ ma na taalɛ wontu tǽ suu haɣ kɛ ɪfeesu cǽnɛ ɪlɛ pepeɣɛle pǽ waasa-m? Ye sǽtaa kaa tɛ na pǽ fe tǽ la ɪsu yǽlaa yǽɔtǽyǽ tǽ sɪ: Tǽ tǽɔ na tǽ nyǽɔ kɹakɹaa, cele tu sɪ tǽ pǽ tǽɔ.

³³ ɪ taa puɣusi mǽ tɪ, taapalaa asaɣaa kɪh kɛ yaasi ɪsaɣav tɛɛkǽna. ³⁴ ɪ cɹki mǽ taa kǽ teu kɛ ɪsǽna mpi pǽ wɛɛ tǽ na ɪ yele ɪsaɣatɹ. Mǽ taa lɛlaa ta nyɪ Isǽ, ɪ tɛɛ ɪ fɛɪ fɛɛle.

Mpa paa fe tǽ pa wɛɛtɹ

³⁵ Ntanyɪ nǽɣǽlǽ nǽ wɛɛ na ɪ maɣasǽyɪ sɪ ɪsǽnaya sǽtaa kǽ tɛ na pǽ fe ɪlɛ yɛɛ? Na pa tǽnǽh kǽ wɛɛ ɪsǽnayaɛ? ³⁶ Kɹmɛɛɛh nyǽ, n tuukuɣu pulǽ pǽle kɛ atɛ tǽ, pǽle ɳtǽ tǽ saalǽyɪ tɛtɹ tɛɛ kǽ ɪlɛna hoole nǽá nyǽ. ³⁷ Pǽ taya pǽle kɛ yem kǽ n tuuki? Pǽ pǽsǽyɪ pǽ wɛɛ sɪ tǽɣǽnaya pǽle yaa pulǽ kɹtutuuum paa mpi. N ka tuukaya tǽ, pǽ fɛɪ ɪsu kayana pǽ nyǽɹ ɪsǽntǽ na pǽ wɛ hatɹ tǽ. ³⁸ Mpi Isǽ nǽkaa tǽ mpǽɣɪ ɪ lakɪ na pǽle ɳtǽ tǽ nyǽ, na ɪ yeki na paa pǽle nte tǽ nyǽ ɪsu tǽ wɛw tǽ.

³⁹ Weesɪh nyǽm tǽna tǽnǽh fɛɪ kulǽmǽh, yǽlaa tǽnǽh wɛna ɪ mpaa na wontu nyǽh nǽ wɛna ɪlǽ ɪ mpaa tǽtǽ. Sumasɪ tǽnǽh wɛna ɪ mpaa kǽ na tiina tǽnǽh nǽá wɛnna ɪlǽ ɪ mpaa tǽtǽ.

⁴⁰ ɪsǽtǽnɹyɹu taa nyǽm wɛɛtɹ wɛɛ kǽ na atɛ nyǽm wɛɛtɹ nǽá wɛɛ, na ɪsǽtǽnɹyɹu taa nyǽm wɛɛtɹ teu fayana atɛ nyǽm wɛɛtɹ teu. ⁴¹ ɪlim wɛna pǽ maɣamaya pǽ teu kǽ, na ɪsǽtɹ nǽá wɛna ɪlǽ ɪ nyǽm, na ɪsǽtǽlǽhɹasɪ nǽá wɛna sǽle sɪ nyǽm na sɪ mpaa, na ɪsǽtǽlǽhɹasɪ maɣamaya teu tɛɛ tǽma.

⁴² Sǽtaa kǽ tɛ na pǽ fe tǽ mǽrǽyǽ paa wɛɛ. Pa piɣyɹu yulǽ tǽ, ɪ sǽpaya. Ama pu kǽɔ na yulǽ fe sǽm taa tǽ ɪ tasǽyɪ sǽpɹ. ⁴³ Pa piɣyɹu yulǽ tǽ ɪ fɛɪ teu se. Pǽyele ɪ kǽ ɪcam kǽ, ama pu kǽɔ na ɪ fe sǽm taa tǽ ɪ teu na ɪ toma pǽ taka. ⁴⁴ Pa piɣyɹu yulǽ tǽ, tǽnɹyɹu kɹnɛɣɛ pa piɣ. Ama pu kǽɔ na yulǽ fe sǽm taa tǽ tǽnɹyɹu ɳku ɪ kǽ luna tǽ kɹ kǽ ɳku Feesuyɹu tɪ tǽɔ. Pǽ taya pulǽ, tǽnɹyɹu kɹnɛ kɹ wɛɛtɹ wɛɛ kǽ na tǽnɹyɹu ɳku Feesuyɹu tɪ tǽ kulɛ kɹ wɛɛtɹ nǽá wɛɛ.

⁴⁵ Kúpam kέ, Isò Tòm taa yòyòtəyí sí: Kancaalaya yulb nté Atam na pə ηma-í tə pə tu-í weesuγu kέ. Ama waalı waalı Atam ná kέ Isò Feesuγu ηku kv haa weesuγu təyò. ⁴⁶ Pə taya wei Feesuγu ti tə iní í caaləna liw. Ama tənuyv kuneγe, pə waalı kέ wei Feesuγu ti tə í luwa. ⁴⁷ Ate tetv ke pa ηmana kancaalaya Atam. Ama waalı waalı Atam ná luna isətaa kέ. ⁴⁸ Mpa pa kέ tetv təò nyóma tə pa nəyəsəna wei pa ηmana tetv təyò, na mpa pa kέ isətaa nyóma tə pa nəyəsəna wei í luna isətaa təyò. ⁴⁹ Isu tə nəyəsənav yulb wei pa ηmana tetv tə, nípúyú tu te na tə nəyəsəna wei í luna isətaa tə.

⁵⁰ Ma taapalaa nti ma yòyòtəyí təyòle sí, yulb tənuyv ηku pə ηmawa na kv taa na caləm tə kv pəsəyi na kv təyò Isò Kawulaya ke paa pəcə. Pəyele kusəpəm ná kaa pəsí na pə caya tam na pə kaa sí.

⁵¹ Natəli tə wenna na tə ηmelaa, maa kuli-tí na í ná. Ntəyəle sí tá təna tə kaa sí. Ama tá təna pu te na pə layası-tuyv wəetu ke ⁵² təm kulbm təò kέ kprakaa isu ise cəpəlvuyv ke waatu wei paa huli akantəle sí pə təna pə su tənaya tə. Pə taya pulb, pá kəma na pá huli-te, səttaa feη kέ, pa kaa tasa səpv, na pu layası taya wəetu ke kulayasv. ⁵³ Tampana təò nípúyú mee, isu mpi pu cakí tam tə pə kraya mpi pə cakí tam tə na pə tv pə təò, na mpi pə səkí tə isu pə kraya mpi pu səkí tə na pə tv pə təò. ⁵⁴ Pə kəma na mpi pu cakí tam tə pə kraya mpi pə cakí tam tə na pə tv pə təò, na mpi pə səkí tə pə kraya mpi pu səkí tə, de nti pa ηmaawa Isò Tòm taa sí pa nanja səm tənəηnanj tə tə lapa tampana nté.

⁵⁵ Səm leye nyá akaitv wəe?

Səm leye nyá toma wəe sí n kó?

⁵⁶ Isayatu haana səm ke toma sí pə kv, na kusəsutv səsəyəna isayatu. ⁵⁷ Ama Isò fəə. Iní í yelina na Tacaa Yesu Kilisiti laki na tə kəlayí.

⁵⁸ Pə təò de ma taapalaa kúpama, í təkí mə təyí teu na pulb í taa ciyiti-me. Paa kuyəηku í seesi isəle na Tacaa təmle lapv. Pə taya pulb, í nyómá sí mə na Tacaa í kpentaa na í laki təmle nte tə pə kaa saalı yem.

16

Lelaa sənav təm

¹ Ma tasəyi-meγe lentí, ntəyəle Isò yəlaa mpa pa wə Yosalem tə pa sənav təm. Í la teitei isu maa keesuγv Kalatí Yesu seelaa kpeka tə. ² Paa mə taa wei í ləsəyi liyitee ke cimaası cimaası na pə keesəna isəna mpi í hikaa tə na í sukəna a mpa. Ye ma kəma má tala, pə taa wəe sí í kəna mə kvhav mə kvhav. ³ Má kəma ma kəə maa tili yəlaa mpa í ká ləsi tə na má la-wəγe takəlaya na pá kpentəna mə kvəəəv na pá pona Yosalem. ⁴ Na ye pə tu wəe sí máa pona, paa su-m na má na-wə tə polo.

Nti nti Pəəli ká la tə

⁵ Maa kəə mə te te, ama Masetoni tetv taa ké maa təhna na pəcə má kəə. Isu ma təhna Masetoni na pəcə. ⁶ Ntanyı maa caya wəe naaleye mə te. Pə ta tu səh təca, hılimate waatu təna maa wəe, na má tu kəma sı ma puki paa timpi, í ká səna-m ké na má polo. ⁷ Pə taya pulv, maa caa sı pə wəe sı tēev taa ké ma təhna na má na-məye kənav. Ma taa wəe sı ye Taca luyv í lapa, má talaa maa caya mə tēye wəe naale.

⁸ Paa na mpv ma huv sı lfeesu taa cəneye Pentakənta ká mayana-m. ⁹ Pə taya pulv təə, paa na kolontunaa təə cəne tə, pə ha-m mpaav ke teu ké sı má la təmle səsəəle.

¹⁰ Timotee í kəma ı tala, í mv-ı teu na ı lanje hee. Pə taya pulv, ı lakı Taca təmle ke teu ké isu ma lakuyv tə. ¹¹ Nəğəlv í taa kpeəna-ı. ı səna-ı na pə səna-ı ı mpaav taa na lanjhəlvmlə na í məli ma cəə, má na tá taapalaa tə tanja-ı ké.

¹² Ye tá taapalv Apələəsi təm ilə, tam ké ma kaana-ı sı í na tá taapalaa ləlaa pa kəə mə te. Ama ı luyv fei paa pəcə sı í kəə nəəəə. Ama í hika pə kuyakv ı tēj í kəə.

Kantəkaya kvvtvtv na seetv

¹³ ı fej na í təkı Isə seev mpaav ke teu. ı nyaya apalətv, í nyəə toj. ¹⁴ Paa mpiyi í lakı í la təma səəlvuyv təə.

¹⁵ Ntəj í nyəmə Sətefanası na ı nyəma na? ı nyəmə sı Akayı tetv taa mpe pa caaləna Isə seev muyv, na pa lapa Isə yəlaa payale ke kookali. Ma taapalaa ma heeliyi-me sı, ¹⁶ yəlaa isu mpe na pa təna mpa pá na-wə pa isəle seəna təmle lapv tə, í təhəyi nti pa heeliyi-me tə.

¹⁷ Ma lanje heəna Sətefanası na Fəətunatusı na Akaikusi pa kəntə ké. Ye mu wəna ma kiñ timpi í kaa í səna-m tə mpe pa kəma ilə pa səna-m yoo. ¹⁸ Pa kpaasa ma apalətv isu pa kpaasuyv mə nyəntv tə. Yəlaa isu mpv pə taka ké pə məna í sañ teu.

¹⁹ Asii tetv taa Yesu seəlaa kpeka seə-me. Akilaası na Pilisila na Isə seəlaa mpa pa kotiyi pa təyaya tə pa ha-məye Isə seəlaa seətv kvpantv. ²⁰ Ta taapalaa təna mpa pa wə cəne tə pa seə-me.

ı seə təmaya teu na í lelı.

²¹ Pəəli má ma mayamaya ma niñ ke ma ηmaana təm təne sı ma seə-me.

²² Ye wei ı caa Taca, mpusi í təhı-ı.

Malanata, Taca kəə mpv.

²³ Taca Yesu í la-məye pəleə.

²⁴ Yesu Kilisiti təm taa ma səəla mə tənaya.

TAKĒLAŸA NAALE NYĒŊKA ŊKA PƆƆLI NMAAWA KƆLENTI NYĒMA TƆ Kɔtɔlɔtɔ

Takəlaya kanɛ ka taa tɛ caaləyənana nau si Pɔɔli na Iso tɛsɛlɛ nyɛma paa nukəna tɛma. Pa tasa kɛsɔyɔ tɔtɔyɔ kɔcɔɔŋ wei Iso sɛlɛlaa mpa pa ta kɛ Yuta nyɛma tɔ pa haaki si pɛ waasi Yosalem Iso yɛlaa kpekɛle tɔ.

Pɔɔli tasəyi Iso sɛlɛlaa kɛ apalɔtɔ si pɛ haaki. Mpi tɔ, Yesu nɔ́a kɛ ton tɔ kɛ na í pəsi i tɔyi konyɔntɔ si tɔ́a sɔv ton. Ilena i təkəna i tɔyi húlɔ́yɔ si i kɛ Tillu, na i yɔyɔta isəna i tɛmlɛ ka tɛsəna tɔ.

Isəna pa faɣa Kòlentí II takəlaya tɔ:

Pɔɔli na Kòlentí Iso yɛlaa kpekɛle pa fɛi lelen, titite 1-7

Luyɔ kɔlɔmɔyɔ hanav, titite 8-9

Pɔɔli húlɔ́yɔ si i kɛ Tillu, titite 10-13

Sɛɛtv

¹ Maya Pɔɔli, Iso luyɔ lapənana na má la Yesu Kilisiti tillu. Má na tɔ taapalɔ Timotee tɔ ŋmaakəna takəlaya kanɛ.

Iso sɛlɛlaa kpekɛle nte tɔ wɛ Kòlentí tɔ tɔ nyɛma mɛyɛ tɔ ŋmaake. Na Iso yɛlaa təna mpa pa wɛ Akayi tɛtv təna taa tɔ si tɔ sɛeki-mɛ. ² Taca Iso na tɔ Səsɔ Yesu Kilisiti pɛ la-mɛyɛ pɛɛɛɛ na pɛ ha-mɛyɛ alaafəya.

Pɔɔli sɛeki Iso kɛ í na tɛmlɛ

³ Tɔ sa Iso tɔ Səsɔ Yesu Kilisiti Caa. Inu i kɛna Caa wei i kupantɔ tɔwa pɛ tu fɛi tɔ. I kɛ Iso wei i sɔsəyi-tuyɔ apalɔtɔ kɛ pɛ təna pɛ taa tɔyɔ. ⁴ Inu i sɔsəyənana-tuyɔ apalɔtɔ kɛ tɔ wahalanaa təna taa si tɔ mayamaya tɔ səna mpa wahalanaa lɛlaa kayatəyi mpɔ tɔ, na tɔ pona-wɛyɛ sənau ŋku tɔ hika Iso kin tɔ. ⁵ Pɛ taya pɔlɔ, tɔ təkuyɔ Kilisiti konyɔntɔyɔlɛ kɛ isəna mpiyi səsəm tɔ, mpɔ tɔtɔyɔ Kilisiti sɔsəyi-tuyɔ apalɔtɔ kɛ səsəm tɔtɔ. ⁶ Tɔ tɔki konyɔŋ kɛ si pɛ səsɔ-mɛyɛ apalɔtɔ na pɛ ya mɛ nyuyɔ tɔtɔ. Pɛ sɔsəyi-tuyɔ apalɔtɔ kɛ si taa səsɔ-mɛ na í nyɔ ton na í pəsi na í tɔyənana suulu kɛ konyɔntɔyɔlɛnaa mpa pa mayamaya tɔ tɔŋna tɔyɔ tɔ. ⁷ Tɔ wɛna naani kɛ teu kɛ mɛ tɔ kɛ. Pɛ taya pɔlɔ tɔ, tɔ nyɛmá si isu tɔ na-mɛ tɔ kpɛnta konyɔŋ tɔyɔ tɔ, pu kpɛnti-tuyɔ apalɔtɔ sɔsuyɔ tɔtɔ.

⁸ Ta taapalaa, tɔ caa si í nyi si isəna mpi tɔ tɔyɔ konyɔŋ kɛ Asii tɛtv taa tɔ pu nu-tuyɔ səsəm na pɛ kəli-tɔ pɛ tu fɛi, haləna tɔ tɛma tɔ taa si tɔ tɔm tɛmaya. ⁹ Pu caya-tuyɔ isu nɔyɔlɔ tɔmna si pɛ kɔ-tuyɔ kɔkuyɔ. Ama pɛ lapa ŋpɔ́yɔ si pɛ húlí-tɔ si Iso wei i fɛesiyi sɛtaa tɔ i paasi tɔ taa tɔ tɔ tɔyi naani. ¹⁰ Waatu wei tu wɛ səm

nəγə təə təcomlaa ke mpv tə inu i yarəna-tv, na inu i ká yana-tv tətə. Tampana tə teələyi rúpúyú teu si i ká tasa-tvγv yarv tətə. ¹¹ Pə taya pulv təə, mə maγamaγa i ká te-tv na mə sələməη. Na sələməη wei yəlaa samaa me i sələməyi ta təə tə, Iso ká mu-i na í la-tvγv kupantv təne inu, na yəlaa paγale sēe-i í na təmle ke tá təə.

Pəəli layasa mpi pə pəle i ka tɔwa tə

¹² Mpi pə təə tə pəsəyi na té sa tá ti təγəle si tə nyəmə teu ke hatuu tá taanaa si Iso yaasi kupanη na tampana nyəη ke tə təkəa na té lana yəlaa taa, ilena pə tu kələna mə kiη. Iso pəele tiikayana-tv, pə taya yululayətv natəli. ¹³ Nti í kaləyi tá takəlası taa na í nukı tə ntəγəle, pə taya natəli tə kaasaa tətə se. Na ma hυvki teu si i ká te na í cəkəna təm təne si, ¹⁴ í ká yələγəna-tvγv Tacaa Yesu kuyakv wule ké na taa yələγəna-me. Kayana í tá cəkənta rúpúyú teu se.

¹⁵ Maa wəna naani ke tənənı tə təə təγə maa hυwəa si maa caaləna mə tēγə pote na í hiki kupantv ke təm naale. ¹⁶ Pı wēe si ye ma puki Masetoni ke maa hēləna mə te, na ye ma kəma məlvγv ma təηna mə te tətə. Na í ká səna-m na ye ma puki Yuta pə taa la-m katə. ¹⁷ Waatv wei maa hυwəa mpaav ηkv kv təm tə faawı ke ma lapa kulərv na? Saa wei ma cakı na ma sı mpi ma təηəyi na má lakı tə yəlaa hυwēe ke ma təηəyi? Ye maa təηaya yəlaa hυwēe nn na aai pı wəna təntəmle. ¹⁸ Iso tampana təə isəntə, nti ma heela-me tə pə taya nn na aai pə tisuyv ke təntəmle. ¹⁹ Iso Pəyalv Yesu Kilisiti wei i təm má na Silaası na Timotee tə heela-me tə i ta ke nn na aai təm. Ama i ké Iso tisuyv nn wei təγə. ²⁰ Nn inu i ké Iso kətisitu ké. Inu i huləγəna si Iso lakı kupantv təna nti i ka təma si i ká la tə. Pə təə ké tə tisiyi si: Ami, ke Yesu Kilisiti təə si pə kvsı Iso teeli. ²¹ Iso maγamaγa yekina na tá na-me té nyəkı təη ke Kilisiti mpaav taa, na inu i fayana-tv na tá mpaav. ²² Inu i yəsəna-tv na i kuyvsvm si pə hólı si tə ké i nyəma. Na i su tá taanaa ke Feesuyv Nəηηtv ke təlvma si pə hólı-tv si i su-tvγv kupantvnaa.

²³ Na Iso, mə waalı takvγv təə ké ma kisa Kələntı ke məlvγv. Na ye ma tu looliyi ké, Iso í kv-m. ²⁴ Tu pəkəyi si tə caalı-me si í təη pəne na í yele pəne. Pə taya pulv təə, tə nawa si í təkə Isosele mpaav ke teu. Ama tá luyv wēe ké si tə tv-mēγe niη ke mə təmle taa na pə waası-me.

2

¹ Pə təə ké ma tɔwa ma taa si ma kaa kəə mə te, pəcó má taa kəə má tasa mə lanη wakəlvγv. ² Pə taya pulv təə, ye ma wakəla mə lanη, awe ká hēsəna ma nyənte tətə? Ye pə taya mpa pa nyəna ma wakələyi tə pa tike? ³ Pə təə ké maa ηmaa-mēγe mpv. Ma taa caa si ye ma kəma na má tala mə te, mpa pə mvna pá ha-m lanηlvmlə tə pá məli-m lanηwakəlle hav. Ma nyəmə teu si ye

ma wəna laŋhuləmle, mə təna təpai mə nyəna ná huləmāa tətəyɔ.
 4 Pəpətɔ fəi, piti səsə na laŋwakəlle səsəle na isələm pə taa ké
 ma ŋmaana-meyə takələya ŋkə, na pə taya si má tayani mə laŋa
 wakələyɔ. Ama si í nyi ké si ma səla-me pə tu fəi.

Wei i wakəlaa tə i suulu hulvyɔ

5 Wei i yelaa na piti kəə mə həkɔ tə pə taya ma laŋle kə i
 wakəlaa, ama mə təna mə laŋa kə i wakəlaa. Na paa pə ta tu kəv
 mə təna, mə taa payale laŋa kə i wakəlaa. 6 Mə taa payale tisaa si
 pá hə yulɔ inɛ i ŋkraŋyɔ tə, pə mayaa ké. 7 Ama pənente í cəpɪ-i
 mpɔ, na í səsɪ-i apalɔtɔ, pécɔ pə taa kəə na i laŋle wakəli səsəm
 na í lə tóŋ. 8 Pə təə ké ma seyeşəyi-me si í lana yaasināa mpa paa
 hólɪ-i si í səla-i tə. 9 Ma caakaya ké si má mayasi-me na má na mə
 waali, si mə luyɔ wə tam ké ma kuseyeşətɔ təŋyɔ yaa mə luyɔ
 fəi. Pə mayamaya pə nyuyɔ təə ké maa ŋmaa-me. 10 Ye nəyɔlɔ í
 pənta natəli na mu cəpɪ-i ma mayamaya ma cəkɪ-i tətəyɔ. Pə taya
 pulɔ, ye yulɔ pənta natəli na má cəpɪ-i isu ma cəpɔ isəntə tə, mə
 təə ké ma laki mpyúy Kilisiti isəntaa, 11 pəcə Satanı í taa kəə na í
 kəli-tɔ. Anı tə nyəmá isəna i kulapɔtɔ wəe tə.

Mpi pə pekəla Pəəli kə Tulwasi tə

12 Waatɔ wei ma tala Tulwasi si ma kpaaləyi Kilisiti təə
 Laapaalı Kupaŋ tə, Taca təə ma mayanaa si mpaav wəe faa si má
 la təmle kə teu. 13 Paa na mpɔ tə, isu ma ta mayana tá taapalɔ Titu
 tə ma laakali kula səsəm ké. Pə təə ké ma yela Tulwasi nyéma
 na má tɛ Masetoni.

Kəlyɔ ŋku Yesu Kilisiti yeki na tá hikiyi tə

14 Isə fəə, pə taya pulɔ təə, tá na Kilisiti tá krentuyɔ təə i tu-tuyɔ
 i akaitɔ loŋa taa ké na í tɛna-tuyɔ tam. Kuləm inı i mayamaya
 i yekina si tá la na pá nyi Kilisiti kə paa timpı isu tulaalɔ səsəŋ
 nukuyɔ paa le tə. 15 Mpa pa wə mpaav kəwaasuyɔ taa na mpa
 pele pa təŋna lepu tə, tə wə pa təna pa kiŋ ké isu tulaalɔ kupaŋ
 wei Kilisiti hawa Isə tə i səsəŋ. 16 Mpa pa təŋna lepu tə tə wə pele
 pa kiŋ ké isu səm səŋ wei i kəŋna səm tə. Ama mpa pa wə mpaav
 kəwaasuyɔ taa tə tə wə pele pa kiŋ ké isu weesuyɔ səsəŋ, wei i
 haaki weesuyɔ tə. Awe pəsəyi na í la təmle tənə tə taka? 17 Tá
 fəi isu lelaa payale kpaakuyɔ Isə Təm na pá kəkɪ si pə lana-wə tə.
 Ama tampana kə tá yəyətəyi na Isə naa mpɔ. Pə taya pulɔ təə, inı
 i tilina-tɔ, na Kilisiti təmle kə tə laki.

3

Nəyə pəelvyɔ kvfam təmle lataa

1 Təmnāa panə pa hóləyi si tə caa tə suv tá ti sam taa? Yaa
 tu hólɪ-meyə takələsi nsi si hóləyi si tá kulapɔtɔ tewa tə? Yaa
 tu sələmi-me si í ha-tuyɔ-səyi mə mayamaya isu lelaa lakuyɔ tə?
 2 Mə mayamaya mə pilima kəna tá takələya, na tá lotu taa ké pa

ηmaa-ke, na yəlaa təna pəsəyi na pá ná na pá kala. ³ Nn, pə we m̄p̄yú təkpaataa si í k̄é Kilisiti takəlaya ηka í ηmaaawa təyə, na tayə í ηmaana takəlaya kanε. Pa ta ηmaa takəlaya kanε na ηmaalaya. Ama weesyú tu Iso Feesyú ke pa ηmaana-ke, na pə tayə p̄ε kraatanaa tə k̄é pa ηmaaawa, ama yəlaa lotu taa mayamaya ke pa ηmaaawa.

⁴ Naani wei tə wena Iso kin ke Kilisiti tə t̄ t̄ k̄é t̄ yəyətəyi mpv. ⁵ Pəpətu f̄ei, tə kaa pəsi na tə t̄ paa p̄əɔ si t̄á mayamaya t̄á toma ke tə lapəna t̄əml̄ə t̄ənε. Iso yelina na t̄ p̄əsəyi na t̄ lak̄i mpi t̄ə lak̄i t̄. ⁶ Pə tayə pulv t̄ə, Iso in̄i i yelina na t̄ p̄əsi nəȳə p̄eel̄ȳv kufam t̄əml̄ə lataa. Na ka ta ke k̄usəsutv nti pa ηmaaawa t̄ə t̄ə nȳəηka, ama Iso Feesyú nȳəηka k̄é. K̄usəsutv nti tə we takəlaya taa t̄ə t̄ə k̄uȳi k̄é. Ama Iso Feesyú ná haa weesyú k̄é.

⁷ Nmaatu p̄ee ke pa ηmaana k̄usəsutv ke p̄ε kraatanaa t̄ə. Paa na mpv pə h̄ula Iso teeli ke tə t̄əcell̄e, na Moisi isentaa teekaya k̄ək̄ə nak̄əli te, nn. Haləna Iseyeli nȳəma ta pəsi na pá nȳəni i isentaa k̄é t̄əm naal̄e, p̄əyele i isentaa teu mpi pu k̄é mpi pu te na p̄ə saali yem t̄əȳə. Ye k̄usəsutv nti t̄ələ t̄ə k̄uȳi t̄ə t̄ə ta kisi teeli ke hik̄uȳu, ⁸ k̄ac̄an̄fana t̄əml̄ə nte Iso Feesyú ná lak̄i t̄ə? ⁹ Ye t̄əml̄ə nte tə lapa na yəlaa p̄əsi tasək̄əle nȳəma t̄ə t̄ələ t̄ə ta kisi teeli ke hik̄uȳu, il̄e k̄ac̄an̄fana nte t̄ələ t̄ə lak̄i na yəlaa p̄əsəyi yul̄v̄pama ke Iso isentaa t̄ə? ¹⁰ Tə tu p̄əsəyi na t̄ə yəyət̄i si tuu l̄əη teeli ná m̄əla yem k̄é kayana nȳəη t̄əv̄ t̄əv̄. Kayana nȳəη t̄εε-ı k̄é t̄əp̄ul̄v̄p̄ul̄v̄. ¹¹ Mpi pə taan̄a p̄əɔ t̄ə p̄ələ pə ta kisi teeli ke hik̄uȳu, k̄ac̄an̄fana mpi pə cak̄i tam t̄ə t̄ə?

¹² Tə t̄eel̄əyi mpv t̄əȳə t̄á naani t̄ə s̄əsəm. ¹³ T̄á f̄ei is̄u Moisi wei i ka taka i isent̄ə k̄é saalaya si Iseyeli nȳəma í taa k̄ə na pá ná i teu mpi pu te na p̄ə si t̄ə p̄ə saal̄ȳv. ¹⁴ Ama p̄ele pa ta p̄əsi na pá c̄ek̄əna, na haləna san̄a m̄p̄ȳú pə tu weε. Ye pa sv̄v nəȳə p̄eel̄ȳv k̄up̄əm takəlaya ke kal̄ȳv ke is̄ənt̄ə, pa layatv t̄ə taka saalaaya ηk̄eȳe. Yul̄v wei na Kilisiti pa k̄p̄enta k̄ul̄əm t̄ə p̄ontv tike t̄ə k̄é saalaya kanε ka ta kenti. ¹⁵ Na haləna san̄a is̄ənt̄ə, ye pa kul̄a Moisi tak̄elas̄i kal̄ȳv, saalaya ηk̄e ka t̄əka pa layatv t̄ə k̄é. ¹⁶ Pa ηmaaawa Iso T̄əm taa k̄é mpv si: Yul̄v k̄ees̄əȳəna Tacaa t̄ə k̄é il̄ena saalaya ηk̄e k̄á k̄əli i t̄ə. ¹⁷ Tacaa wei i t̄əm pa yəyət̄əyi Iso T̄əm taa c̄ənε in̄i t̄ə Iso Feesyú k̄é. Ye Tacaa Feesyú í we tim̄pi, h̄ees̄ȳv wenna. ¹⁸ T̄á t̄əna m̄pa t̄á saalaya k̄eela t̄á isent̄ə t̄ə, Tacaa teu naaki t̄á t̄ə k̄é t̄ənȳən̄ənȳəni. Na pə layasa-t̄uȳv m̄p̄ȳú si t̄ə nəȳəs̄əna Tacaa. Tə lu teu taa k̄é na t̄ə sv̄v teu k̄ək̄əl̄əm l̄əm̄pi taa t̄ə t̄ə. Tacaa Feesyú lapəna t̄əml̄ə t̄ənε tə taka.

4

Tá tə we k̄é is̄u c̄oyv wontu

¹ Iso k̄upantv t̄ə k̄é i tu-t̄uȳv t̄əml̄ə t̄ənε tə lapv, na pə t̄ə k̄é tu l̄əki t̄á apal̄tv. ² T̄á l̄əwa mukaya kulap̄tv f̄eεle f̄ei nȳəntv.

Tu hólógyí tækpaalətv. Tu kée Isə Təm, ama tampana ke tə hólógyí təcəicəi, na tə laki m̀p̀yú Isə isentaa ké si yəlaa í tv pa laakali ke tá təə na pá ná. ³ Pə təə ké Laapaali Kupaŋ wei tə kpaaləyi tə ı ta ke muku təm. Ama mpa pa lepa təə ı ké muku təm. ⁴ Antulinya inə ı taa ɔɔəw meləməna-we na paa tɛŋ pa taa na Isə. Antulinya taa ɔɔəw inı ı kentina-we si pá taa na Kilisiti teeli Laapaali Kupaŋ yelaa na pá ná tənyau ke isəna mpi tə. Kilisiti inı ı keləna Isə tətɛŋelɛŋ. ⁵ Pə taya tá mayamaɣa tá təm ke tə laki waasv. Ama Yesu Kilisiti təə nyəntv ke tə kpaaləyi si Tacaə kee. Na Yesu təə ké tə yaaki tá təyi mə təmle nyəma. ⁶ Isə wei ı yəɔətəə si pá ná na səkrətvv cə tə, kulvm inı ı lapəna na pə ná tá lotu taa si tə nyı təcəicəi ké Isə teeli wei ı ná Kilisiti isentaa tənyənyəni tə.

⁷ Ama tá mpa tə təkə Isə kupaŋpam pəne tə tə we ké isu cvyv wontu. Pə lapa m̀p̀yú si pá ná teu si Isə hana-tvɣv toma səsəəna aneyə kuhav, pə taya tá mayamaɣa tá nyəna. ⁸ Konyəntəɔɔlənəə ke waanı waanı pına-tv, ama tə ta kpisi. Nəɣəsəe ná kvɣi-tv, paa na mpv tu yeki tɛelbv. ⁹ Pa tvɣi-tvɣv konyəŋ, ama Isə ılé ı ta lətv. Pa huɣi-tvɣv atə, ama paa na mpv pa ta kv-tv. ¹⁰ Tam tə səki Kilisiti səm ke tá tənəŋ taa ké si pá hólí tá tənəŋ kulvməŋ inı ı taa ké ı weesv. ¹¹ Tə wev na tá isə ke isəntə tə, tam ké tə we səm nəsı taa ké Yesu təə, si pá hólí si ı weesv venna tá tənəŋ kusəpəŋ inə ı taa. ¹² M̀p̀yú pə weə, səm venna tá taa na pá laki na weesv náə weə mə taa na kú laki.

¹³ Pa ŋmaawa Isə Təm taa si: Ma tɛma ma taa na Isə təə ma yəɔətəə. Tá tətə tá huweə we taa tɛmnəv mpi pə təm taa təə tə tɛma ta taa na Isə na pə təə ké tá nəsı təə ı sun. ¹⁴ Pə taya pvlv, tə nyəmə si Yesu səpa na Isə feesi-ı tə ı ká tɛ na í feesi-tv na Yesu, na í lá na tá na-mə tə səŋ ı isentaa. ¹⁵ Mə təə ké pə tənaya mpv pə laki, Isə təŋna ı pɛelɛ hólógyí ke yəlaa payalɛ ke tam ké si í la na yəlaa mpe pa samaa payalɛ sɛɛ-ı si í na təmle, na pá kusı ı teeli.

Taa tɛmnəv ke Isə waasəyəna

¹⁶ Pə təə ké tu ləə tá apalvtv ke paa pəcə. Paa pə weə si tá tənvvv təə təŋna caamvɣv ke pəcə tə, tá taa ná təŋna tɔŋ səsəvɣv ke paa kvyaŋkvv. ¹⁷ Konyəmisi nsi si makvɣvna-tvɣv waatv waatv tə si tayənyı-tvɣv teeli taa teeli wei ı kaa tɛ təə, na teeli inı ı kəla konyəməŋ inı təcəayəɣa. ¹⁸ Pə taya mpi pə nyənyəni təkɛelɛ tə pə təə ké tə tv tá laakali, ama mpi pv naaki tə pə təə ké. Mpi pə naa təkɛelɛ tə pələ pv leeliyi. Ama mpi pv naa tə pələ pə weə tam təə.

5

¹ Tá tənvvv kvne, kv weə ké isu cəkəle nte tə taa tə svvki tə. Na tə nyəmə si saŋa ye pa yəka cəkəle nte, tə vena təsuvle ke isətaə nte Isə təŋna-tv tə. Na lonte nte Isə mayamaɣa tayanna-tɛ, na tu weə

tam t̄oo. ² Ama p̄enente t̄e t̄õna m̄ola k̄e na t̄e t̄õnaa t̄et̄eget̄e ye si p̄e t̄u-t̄uõv t̄a is̄õtaa w̄eetu. ³ P̄e t̄aya p̄ulv t̄oo, ye p̄e t̄u-t̄uõv t̄a is̄õtaa w̄eetu t̄e f̄ei yem se, p̄ele p̄e t̄õn̄e w̄e t̄õt̄õõ. ⁴ Kupam ye t̄e w̄e tam k̄e t̄a ate coka ane a t̄aa t̄e m̄õl̄õȳi k̄e is̄u s̄õõl̄a nu-t̄u. P̄e t̄aya is̄u t̄e caa si t̄e lu t̄a ate t̄õn̄e in̄e i t̄õm t̄aa t̄õk̄pataa se. Ama t̄e kooliõȳi k̄e si p̄e t̄u-t̄uõv is̄õtaa nȳõn̄e t̄õt̄õ, ðena weesuyu nȳõm li mpi p̄e s̄õki t̄õ. ⁵ Is̄õ mayamaõa t̄ayanna-t̄u na i yele si p̄e layasit̄uõv mp̄u na i su-t̄uõv i Feesuyu ke t̄õlõma si t̄e nȳõna si i su-t̄uõv kupam.

⁶ P̄e t̄oo k̄e t̄e nyaki apal̄õtv̄ ke tam. Na t̄e nyõm̄a si ye t̄e w̄ena t̄õn̄e in̄eõõ r̄õp̄õõ t̄am, t̄e hat̄õlõna timpi Tacaa w̄e t̄õõ. ⁷ T̄e tema Is̄õ na t̄a t̄aa t̄õõ t̄e t̄õn̄e, ama t̄e ta nata na t̄a is̄e se. ⁸ T̄e nyaki apal̄õtv̄ ke teu k̄e na t̄e s̄õõla teu si t̄e lu t̄õn̄õv̄ k̄õn̄e k̄u t̄aa na t̄e polo t̄e caya Tacaa c̄õõ. ⁹ Mpi t̄e nyul̄õȳi s̄õõm t̄õõõle si p̄aa t̄e w̄ena t̄a is̄e p̄aa t̄e f̄ei, i la-t̄uõv̄ luȳu. ¹⁰ P̄e t̄aya p̄ulv t̄oo, p̄aa p̄e k̄pa na p̄e t̄ii p̄e w̄e si t̄a t̄õna t̄õpai tu s̄õn̄e Kilisiti is̄ent̄aa k̄e na i h̄õõna-t̄u, na p̄õc̄õ p̄e l̄eeti p̄aa wei ke mpi i ka w̄ena i is̄e na i la t̄õ, ye kupant̄u ke i ka lapa, p̄e l̄eeti-i kupant̄u, ye is̄aȳat̄u p̄e l̄eeti-i t̄õõ.

Kilisiti ciika t̄a na Is̄õ

¹¹ T̄e nyõm̄a mpi pa yaa Tacaa s̄õõõnt̄u t̄e m̄eõ, na t̄e caa t̄e h̄õl̄i ȳõl̄aa k̄e na p̄a c̄ek̄õna na p̄a t̄isi. Is̄õ nyõma-t̄uõv̄ teu, na ma h̄õv̄ si m̄õ nyõma-m̄ mp̄u t̄õt̄õõ hatuu m̄õ t̄aa. ¹² P̄e t̄aya t̄e tas̄õȳi-m̄eõõ t̄a mayamaõa ke h̄õl̄õõȳi si i na t̄a teu. Ama t̄e p̄eek̄õȳi k̄e si t̄e h̄õl̄i-m̄eõõ tampana nna a t̄õõ i k̄a ȳõõlõna-t̄u, na p̄õc̄õ i p̄õsi na i c̄õ m̄pa pa ȳõõl̄õõna t̄õn̄e t̄õ k̄õlap̄õm na pa p̄aa f̄eina t̄aa nyõm t̄õ. ¹³ Ye tampana si t̄e k̄e k̄p̄õnt̄õnaa ðe Is̄õ t̄õõ k̄e t̄e k̄e k̄p̄õnt̄õnaa. Ama ye t̄e w̄ena t̄a is̄e, m̄õ t̄õõ k̄e t̄e w̄ena t̄a is̄e. ¹⁴ P̄e t̄aya p̄ulv t̄oo, Kilisiti s̄õõõõv̄ caal̄õõõna t̄a m̄pa t̄e tema t̄a t̄aa si ȳõlv̄ k̄õõõm s̄õpa ȳõl̄aa t̄õna t̄õ t̄õ, na mp̄u in̄i p̄e h̄õl̄õȳi k̄e si i na p̄aa wei pa k̄p̄õnt̄õna s̄õm. ¹⁵ Ȳõl̄aa t̄õna t̄õõ k̄e i s̄õpa si p̄e h̄õl̄i si m̄pa pa w̄ena pa is̄e t̄õ p̄a nȳi si p̄e t̄aya pa mayamaõa pa t̄õõ k̄e pa w̄eõ. Ama wei i s̄õpa na i fe pa t̄õõ t̄õ i t̄õõ k̄e.

¹⁶ P̄e t̄õõ k̄e tu tas̄õȳi ȳõlv̄h̄uõw̄eõ t̄õõõv̄ ke yem na p̄õc̄õ t̄e nȳi ȳõlv̄w̄eõõ, p̄aa is̄u tuu r̄õp̄õõȳi tu lakaya na t̄e h̄õõki h̄uõw̄eõ ke Kilisiti t̄õõ t̄õ, kayana tu laki mp̄u t̄õt̄õ. ¹⁷ Ye ȳõlv̄ na Kilisiti p̄a k̄p̄õnt̄õna te, p̄e layasa-i w̄eõõv̄ k̄õfat̄u k̄e. W̄eõõv̄ kup̄õnt̄u muk̄a yem, w̄eõõv̄ k̄õfat̄u layasõna. ¹⁸ P̄e t̄õnaya mp̄u Is̄õ k̄in̄e ke p̄e lunaa, na Kilisiti t̄õõ k̄e i ciika t̄a na-i na i t̄u-t̄uõv̄ t̄õmle si t̄e la na i na ȳõl̄aa l̄õl̄aa p̄a ciiki. ¹⁹ P̄e t̄aya p̄ulv t̄oo, Kilisiti k̄in̄e ke Is̄õ lap̄õnaa na i na i ȳõl̄aa t̄õna p̄a ciiki, i ta h̄õv̄ pa is̄aȳat̄u t̄õm t̄õõ. Na t̄aya i t̄õwa si t̄e k̄p̄aal̄õȳi ciikuõȳu t̄õm t̄õõõ.

²⁰ T̄e k̄e Kilisiti t̄õmle nyõma s̄õõõõ k̄e, na p̄e c̄aya k̄e is̄u Is̄õ yaa-m̄e na t̄a n̄õõsi. Hai t̄e wiik̄õna-m̄e, Kilisiti t̄õõ i yele na m̄õ na Is̄õ i ciiki. ²¹ Is̄aȳat̄u t̄aa w̄eõ Kilisiti k̄in̄e se, ama Is̄õ p̄õõõna-i is̄aȳav̄ ke

tá təə. Mpu pə yelina tá na Kilisiti tá křentuyə təə, Iso lapa na tə pəsi yulupama.

6

¹ Pə təə ké tá mpa na Iso tə lakı təmlə tə, tə wiina-me si í taa yele na Iso hula-meçe pəeleə nna tə á pəsi yem. ² Iso yəçətə ı təm taa si: Waatu wei ma lakaya ma křpantv tə ma nuna-ŋ.

Yapv kuyaku wule ma səna-ŋ.

Təv, pənentəçe pə muna Iso křpantv hikuyə. Saŋa ke pə pəsəyi na pə ya yulv nyuyv.

³ Tu caa si nəçəlv í footi tá təmlə, pə təə ké tu caa tə tusi nəçəlvuyv paa mpi pə taa. ⁴ Ama tə húləyi pə təna pə taa ké si tə ké Iso təmlə nyəma. Pə təə ké tə cayana suulu ke səsəm na tə təkı konyəməŋ na tə we isənyəŋle na laŋwakəlle səsəəle taa. ⁵ Pa mapa-tv, pa tu-tuyv saləka, pa lapa na yəlaa təna yoona-tuyv yem yem. Tə lapa kaŋkaŋsi təma, tə keela tá tom, tə səpa nyəçəsi. ⁶ Tə húləyi ké si tə ké Iso təmlə nyəma, na tá yaasi křpaŋ taa na tá nyəm taa na tá suulu taa na tá křpantv lapv taa. Na tə lapa mpv tə na Iso Feesuyv Naŋŋtv toŋ ké na tá tampana səəlvuyv. ⁷ Na tá waasv tampana taa ké na Iso toma taa. Tampana təŋuyv kəna-tuyv yoou wontu nti tə yoona na tə kentiçina tá təə tə. ⁸ Pa tuyvna-tuyv pəyele pa tuyi-tuyv fəele tətə. Pa tvukı-tuyv, pəyele pa saŋ-tv tətə. Pa nyənəyi-tuyv pəpətvnaa ké, pəyele tayale tampana yəçətəlaa. ⁹ Pa nyənəyi-tv isv mpa pa ta nyi tə pəyele taya pa təna pa nyəmə. Pa nyənəyi-tuyv sətəa, pəyele tá na tá isə, na í pəsəyi na í ná mpv. Pa tuyi-tuyv saləka, paa na mpv paa kuyi-tv. ¹⁰ Pa nyəŋsəyi tá isə, paa na mpv laŋhuləmlə taa ké tə we tam. Tə weə ké isv konyəntvnaa, ama tə səsəyi yəlaa payale ke apititu. Tə we isv mpa pa fəina pulv tə, pəyele tampana təə tá wənnə pə təna.

¹¹ Tá taapalaa křpama ke Kələnti, tampana ke tə heeliyi-me, ye pa faça tá taa meçe pa makəna. ¹² Tə səəla-meçe, ama mə tá səələna tá. ¹³ Pə təə ké ma yəçətəna-me isv piya. Nti tá hvv mə təə tə mí hvv rıpıçyú tá təə, í səəli-tuyv mpv tətə.

Ma ta nyi isənaa çəlvuyv

¹⁴ İ taa yele na mə na mpa paa teŋ pa taa na Iso tə í křenti. Pə taya mpa pə muna pə křenti mə na-we təçəle. Pə taya pulv təə, isənayale křpam na isayam pu siti? Na isənaya ilim na ahoə ká siti? ¹⁵ Isənaya Kilisiti na ləçəv paa nuna təma? Wei ı teŋ ı taa na Iso na wei ı teŋ ı taa na Iso tə pa kaa we? ¹⁶ Yaa isənaya Iso təçayale na ma ta nyi isənaa tıŋ pu kaa? Pə taya pulv, tá kəna Iso weesuyv tv təçayale. Iso mayamaça yəçətəna mpv si:

Maa çaya pa kiŋ na maa weə pa həkv.

Maa pəsi pa Iso na paa pəsi ma yəlaa.

¹⁷ Pə təə ké Tacaə yəçətəa si:

Pə weə si í ká lu pa həkv

na pə yası mə na-wε.

Ɔ taa yelee na asilima nyəm napəli tokina-me.

Ɔle má, maa mu-me.

¹⁸ Maa pəsi mə Caa,

na mí pəsi ma pəyalaa na ma pəelaa.

Tacaa toma təna tu yəɣətəna mpv.

7

¹ Ma taapalaa, taɣa pa yəɣəta pə təna mpi pa yəɣəta isəntə tə. Pə təw kə tu ləsi tá təɣi mpi pu pilisi tənuyv yaa ləsaya tə pə taa. Tá cááli tá ti na tə pəsi Iso nyéma təkpaata, na tə wεε ɪ nyamnav taa kə tam.

Pəəli laɣhəlvmlε

² Mə ləsası ɪ wεε tá təw. Tə ta la nəɣəlvuyv kawalaya nakəli, tə ta hūlvsi nəɣəlv, tə ta təɣə nəɣəlv təw. ³ Pə taɣa isu ma caa má kú mə təm təɣə ma yəɣətəɣi mpv. Ama pə wεε kə isu ma təm yəɣətuyv tə si tə səəla-mεɣe səsəm təɣə pə kpenta-tuyv tam, paa weesuyv taa paa səm taa. ⁴ Ma wena naani kə mə təw kə səsəm kə, ma yəələɣəna-mεɣe. Tá konyəntəɣəle təna taa ma wena apalvtv ke səsəm, na ma laɣhəlvmlε təw taka.

⁵ Tə taluyv ɪpəyú Masetoni tə tapasopile fei paa pəcə. Tə mayana kukayətəm ke pə təna pə taa kə, tá na ləlaa tə svv luyv taa kə, na nyamnav wε tá taa. ⁶ Ama Iso wei ɪ haa apalvtv ke mpa pa apalvtv lepa tə, ɪ ha-tuyv apalvtv na Titv kənte. ⁷ Na pə taɣa ɪ kənte tike səsəna-tuyv apalvtv. Ama na isəna ɪ keesa-tv si mə səsəna ɪnɪ ɪ mayamaya ke apalvtv tə pə təw tətə. Ɔ keesa-tuyv isəna ɪ nyuləɣi si ɪ na-m tə, na isəna mə ise nyəhaa tə, na isəna ɪ taɣaa tətəɣətəɣe si ye seənav ɪ seəna ma təw tə. Pə təw tətəɣə pənente ma laɣle hūlvma səsəm tətə.

⁸ Paa maa ɣmaav-mεɣe takəlaya na ká pəsi mə laɣa tə, maa tən nəwəw si ye maa nyəmá. Mpi tə ma nawa si takəlaya ɣke ka pəsa mə laɣa ke pəcə. ⁹ Ama pənente ma laɣle heewa, pə taɣa isu ma pəsa mə laɣa tə pə təw. Ama mə laɣpəsəle yeluyv na ɪ laɣası yaasi tə pə təw kə. Pə ha Iso kə mpaav ke laɣpəsəle ɪnté tə taa kə na ɪ la ɪ nyəntv, haləna mpi tu lapa-me tə pə ta ke isayatu tətə. ¹⁰ Pə taɣa pulv təw, laɣpəsəle nte tə haa Iso kə mpaav na ɪ laki ɪ nyəntv tə, tə kəɣna laɣasuyv kə. Na laɣasuyv kəɣna nyuyv yapv pə fei si yulv ká tə si ye maa nyəmá. Ama səm ke antulinya nyéma laɣpəsəle ná kəɣna. ¹¹ Laɣpəsəle nte tə mayana-me tə ɪnté tə hana Iso kə mpaav na ɪ la ɪ nyəntv, na pənente ɪ tá na mpi pə təmnaa tə taa? Ɔ tá ná isəna mpi laɣpəsəle yelaa na ɪ paasəna mpi pə taa ɪ wεε tə pə təm ke teu, na ɪ pəsi na ɪ lá apalaa na ɪ keeli təm ke mə nyəwəw təw. Pəwε, paa yaa mpv si təm tənə tə ta maya-me. Paa yaa ɪpəyú nyamnav. Paa yaa mpv si ɪ nyuləɣi si ɪ na-m. Paa yaa mpv si ɪ seesa isəle. Paa

yaa mpv si í sɔpa nyɔɔv si í hɔŋ isayatu latu ŋkpaŋɔv. Pə təna pə taa í hɔlaa ké si í táá ná təm təne tə taa.

¹² Maa ŋmaa-meɣe takəlaya tɔ, pə taya wei i lapa isayatu nti yaa wei pa lapa-ti tɔ pa tɔɔ. Ama si pə hólí Isə isentaa təkəlekele ké lɔvɔ mpi í lɔpa tá tɔɔ tɔ. ¹³ Pə tɔɔ ké mpi í lapa tɔ pə sɔsa-taya apalɔv tɔtɔ.

Pə taya apalɔv tike ke pə sɔsa-tv, ama waatv wei tə nawa isəna mə təna í sɔsa Titv ke apalɔv na i lanje hɔlvɔmɔ tɔ, tá lanjhɔlvɔmle tɔɔ sɔsəm. ¹⁴ Ma sam-meɣe isəna mpiyi i kin tɔ pə ta la-m fεεε. Isəna tə heeliyi-meɣe tampana ke tam tɔ, mpv tɔtɔɔ tə pɔɔɔla-meɣe Titv kin, na ílé i mayamaya i mayanaa si tampana ké. ¹⁵ Pə tɔɔ ké i sɔlvɔv ke-me tɔɔ sɔsəm ke waatv wei i tɔsəyi isəna mə təna í see yəlaa, na isəna í mv-i na í seliyina sɔɔntv tɔ. ¹⁶ Ma lanje hɔlvɔma sɔsəm, pə taya pulv, ma tɛeləyi mə tɔɔ ké paa mpi pə taa ké.

8

Luyv kɔlvɔmɔv hanav

¹ Tɔv, pənente tá taapalaa tə caaki ké si í nyi isəna Isə pεεεε təm lapa Masetoni Yesu seela kpeka taa tɔ. ² Kɔnyəntɔɔlenaa mpa pa mayana Masetoni isə seela mpe tɔ pa mayasa-weɣe teu ké. Paa na mpv pa lanjhɔlvɔmle tɔɔ sɔsəm, haləna pa kɔpantv lɔv fεi taka, pəyele pa tu ké kɔnyəntvnaa kutukutvnaa ké. ³ Maa looliyi, isəna mpi pa pəsaa tɔɔ pa hawa. Haləna pa tu hawa na pə tεε isu pa pəsɔv wεε tɔ mεε. Pa mayamaya pa nəkəna ⁴ na pá kaana-tɔvɔv teu si t́ la suulu na t́ yelev na mpe pá səna tɔtɔɔ Isə yəlaa mpa pa wε Yuta tɔ. ⁵ Na tə taa hvv si pu tala isəna mpi tɔ pə tεε mpv. Kancalaya ile Taca ke pa ha pa ti. Pə waalí ké Isə luyv lapa na pá ha pa tɔyi tá tɔtɔ. ⁶ Pə tɔɔ ké tə wiina Titv si í polo mə tε, na í lakɔ təmle nte i ka caalaa tɔ. Ulena í la na mu tεεsi təmle kɔpante təne. ⁷ I tu wε toma ke pə təna pə taa ké, paa taa tɛmnav ke Isə, paa yɔɔtaya, paa nyəm taa. Mə isəle seesɔv təm fεi keesɔv. Na í tu sɔla-tɔv, pə tɔɔ ké tə sɔlaa si í hólí mə tɔŋ ke təmle kɔpante təne tə taa tɔtɔ.

⁸ Nti ma yɔɔtəyi isəntɔ tɔ pə taya kɔcaalɔv nyəntv, ama isəna mpi lɛlaa ná seesa isəle tɔɔ ma heeliyi-me, si ma naa mə sɔlvɔv tampana. ⁹ Pə taya pulv tɔɔ, í nyəmá Taca Yesu Kilisiti pεεεε təm mεε. I ka ké tɔŋ tv ké. Ama mə tɔɔ i pəsa i tɔyi kɔnyəntv, si í svsi-meɣe tɔŋ na i kɔnyəŋ ŋkɔ.

¹⁰ Pə tɔɔ ile maa keesi-meɣe ma hɔwεε ke təm təne tə taa na í ná. Pə wε teu si mpi í ka caala lɔv ke tuu pənte tɔ í lakɔ mpv. Mεɣele kancalaya nyəma mpa pa lapa tɔ. Na mə tu sɔləna hatuu ləŋ si í lakɔ. ¹¹ Pənente í lakɔ mpv haləna í tεεsi təmle təne. I tεεsi-te na luyv kɔlvɔmɔv, isu í ka tv pə pəle na luyv kɔlvɔmɔv tɔ. I lana mpi i wεna tɔ. ¹² Pə taya pulv tɔɔ, ye yulv í hana luyv kɔlvɔmɔv,

Isò keesəyəna mpi pɔntu wena na í la təyɔ na í mu i kuvəəu, Isò kaak eesəyəna mpi pɔntu feina tɔ.

¹³ Pə taɣa isu pə kpiisi-meyə ðena pə kusi lelaa. Ama pə wee ké si paa mpa pá weena pəcɔ pəcɔ. ¹⁴ Pə tɔlənav-meyə waatu inɛ tɔ, í pəsəyi na í səna mpa pele pa laŋaa tɔ. Na ye kɔyanŋku mu laŋaa na pə tɔləna pele ðe, pa pəsi na pá səna-me. Ḿpúyú í ká laki na mə təna í weena teitei. ¹⁵ Pa ŋmaa Isò Təm taa ké ḿpúyú si: Wei i ka tɔəsa səsəm tɔ pə ta kələna-i. Na wei i ka tɔəsa pəcɔ tɔ pə ta laŋna-i.

Titv na i taapalaa

¹⁶ Isò fəə, inu i yelina na Titv lɔki ḿpúyú mə təə isu tá lukuyu tɔ. ¹⁷ I lapa nti tə sələma-i tɔ na pə tu kəla mpv te. I seesa isəle ke səsəm, haləna i mayamaɣa í tu mə te pote pəle. ¹⁸ Tə təŋsa i waali ké tá taapalv wei Yesu seelaa kpeka təna puyuləyi i təmle ke Laapaali Kɔpaŋ təm taa tɔ. ¹⁹ Pəle pə paasi Yesu seelaa ka ləsəna-i si í suki-tuyú tá yela taa ké timpí timpí tə laki təmle kɔpante təneyə Tacaa teeli təə tɔ. Na pə húləyi tətəyɔ isəna mpi tá luuŋ ná wee si tə səŋna lelaa tɔ.

²⁰ Tə pəkəyi na tɔ cələyi si tə paasuyuna liyitee səsəəna ane a təm tɔ, nəyɔlv í taa kəə na í cayaŋa-tv. ²¹ Paa Tacaa isentaa paa yəlaa kin tə pəkəyi si tá kɔpantu í lu təcɛɛɛi.

²² Tə tiliyi pá na tá taapalv ləlv. Tə mayasa ðeyə təm payale si tə naa i waali, na tam tə nawa si i seesa isəle ké. Ama pənente i tu-meyə naani ke teu, ðe i seesa isəle na pə kəli mpv. ²³ Ye Titv ðe ma waali tv nté ðe, má na-i tə lakəna təmle ke mə təə. Tá taapalaa lelaa mpa pa su-i tɔ, Yesu seelaa kpeka tilina pəle, na pəle pa laki ké si pá ha Kilisiti ke teeli. ²⁴ I la na pə húlí si í səəla-we na tampam, ðena Yesu seelaa kpeka te a taa na á nyi si tə sama-me tɔ, pə taɣa yem təə se.

9

Yuta isə seelaa tem

¹ Pə taɣa isu maa nəki na ma ŋmaa-meyə takəlaya na má heeli-meyə Isə yəlaa mpa pa we Yuta tɔ pa sənau təm ntəyi kəheelu.

² Ma nyəmə isəna í lakəna luyu kulɔmuyv tɔ mee, haləna ma sama-meyə Masetoni nyəma kin, si tá taapalaa ke Akayi tetv taa nyəəsa pa təyi sənau təm taa ké tuu pənte. I seesuyv ḿpúyú isəle tɔ pə nyəmtəyi pa taa payale ké. ³ Paa na mpv ma tiliyi tá taapalaa paneyə mə te, pəcɔ puyuluyv mpi tə puyula-meyə təm tənɛ tə taa tɔ, pá nana pa isɛ. Ma caa ké si tampana pá mayana í nyəəsa mə təyi teu na pə la teitei na nti maa heeləya-we tɔ. ⁴ Ye pə taɣa mpv, ma na Masetoni nyəma tɔ kəma na tɔ mayana í ta nyəəsi mə ti, taɣa pə tv fɛɛle. Mpi tɔ í yelaa na tɔ te-me na tá taa ké teu. Na ye mə nyənte təm ðe paa yəyətəyi təle. ⁵ Ma mayasaa na ma ná si pə kəla teu si má wiina tá taapalaa pane na pá tɛɛ nəyɔ na pá polo

mə tɛ, na pá taɣanəxi kʊcɔɔv kʊpaŋkʊ ŋkʊ í tɔma sɪ í ká la tɔ. Maa kɔɔ na má kəŋ tɔ, pə təna pə nyɔɔsaa təkəŋkəŋ na pə hólí sɪ luyʊ kʊlɔmʊyʊ kɛ í lapənaa, pə taɣa kʊcaaluyʊ nakʊlí.

⁶ I tɔɔsɪ teu sɪ ye wei ɪ tuu pəcɔ, pəcɔɣɔ ɪ ká kʊ, na wei í tuu sɔsəm, sɔsəm kɛ ɪ kəŋ kʊm. ⁷ Ye mpʊ paa wei í ha isəna pə ha-ɪ tɔ, í taa hana wula yaa kʊcaaluyʊ. Pə taɣa pulv tɔɔ, wei ɪ haana laŋhulʊmlɛ tɔɣɔ Isɔ sɔɔlaa. ⁸ Na Isɔ wɛna pəsuyʊ sɪ í ha-mɛɣɛ kʊpantʊ kɛ sɔsəm, pəcɔ́ í taa laŋ mpi mpi í nyuləxi tɔ. Ama í hiki, na haləna pə kaasi na í lana təma kʊpana. ⁹ Pa ŋmaa Isɔ Təm taa sɪ:

I haa kʊnyəntʊnaa na luyʊ kʊlɔmʊyʊ.

I kʊpantʊ ɪ tɛŋ.

¹⁰ Isɔ wei ɪ haa tuulu kɛ kʊtutuuum na í ha-a tɔɣənaɣa sɪ í tɔɔna ɪ tɪ tɔ, Isɔ ɪnɪ ɪ ká ha-mɛɣɛ kʊtutuuum təna mpi í nyuləxi tɔ. Isɔ ɪnɪ, ɪ ká la na pə pu, na mə kʊpantʊ huki sɔsəm. ¹¹ Isɔ ká tʊ mə niŋ taa kɛ isəna mpi pə wɛɛ tɔɣɔ tam na pəcɔ́ mu pəsɪ na í lakɪ kʊpantʊ kɛ tam. Iɛ paɣalɛ ká sɛɛ Isɔ kɛ́ í na təmle kɛ kʊcɔɔŋ wei í lakɪ na tɔ pukina tɔ ɪ tɔɔ. ¹² Pə taɣa pulv tɔɔ, kookalɪ wei í lakɪ isəntɔ tɔ pə taɣa Isɔ yəlaa sənau tɔɔ tike. Ama pə yeki tɔtɔɣɔ na yəlaa sɛɛ Isɔ kɛ́ í na təmle. ¹³ Kookalɪ ɪnɛ ɪ lapʊ taa kɛ pu hólí mpi í kewa tɔ, na yəlaa paɣalɛ ká sana Isɔ kɛ́ isəna mpi í nuna na í lakɪ sɪ pə hólí sɪ í tɛma mə taa na Kilisiti Laapaalɪ Kʊpaŋ tɔ. Na paa sa Isɔ tɔtɔɣɔ isəna mpi mə na-wɛ na lɛlaa í taluyʊ mə kʊpam na luyʊ kʊlɔmʊyʊ tɔ. ¹⁴ Na paa sələməɣəna-mɛ na Isɔ, na paa sɔɔli-mɛɣɛ sɔsəm kɛ pɛɛɛɛ taa pɛɛɛɛ nna Isɔ lapa-mɛ tɔ a tɔɔ. ¹⁵ Isɔ fɔɔ, nyá kʊcɔɔv fɛi kɛɛsuyʊ.

10

Pɔɔli təmle tampana hulʊyʊ

¹ Pɔɔli má, ma maɣamaɣa təkɛm ma wiikəna-mɛ. Ma wei yəlaa yɔɣɔtəxi sɪ ye ma wɛ mə kiŋ ɪɛ ma wɛ təhɛɛ. Ama ye ma fɛi mə kiŋ ɪɛ ma apalʊtʊ kpawayalɛ. Ma tɛɛkəxi-mɛɣɛ Kilisiti kʊpantʊ na ɪ leleŋ tɔɔ sɪ, ² í taa yeɛ na waatʊ wei ma kəŋ mə tɛ tɔ má hólí ma apalʊtʊ. Pə taɣa pulv tɔɔ, ma huʊ teu sɪ maa huʊ ma apalʊtʊ kɛ mpa pa huʊ sɪ tə təŋəxi yulʊhʊwɛɛ kɛ yem tɔ. ³ Kʊpam tə wɛ tá yulʊtənyʊ taa yaa, ɪɛ pə taɣa yulʊhʊwɛɛ kɛ yem kɛ́ tə təŋəxi na tɔ yookina. ⁴ Ama yoou wontu nti tá yoonaa tɔ tə ta kɛ nti antulinya ɪnɛ ɪ yəlaa yoonaa tɔ. Isɔ yoou wontu nti tə pəsəxi na tɔ wakəlɪ təcɔɔsələ toŋ nyəntɛ tɔɣɔ tə yoonaa. Tə wakələxi pəpəɔtʊ ləmaɣasɛɛ. ⁵ Tə kpɛɛsəɣəna pa təna mpa pa lakɪ kalampaani na pá kaɣatəxi sɪ pá taa nyɪ Isɔ tɔ pa huʊwɛɛ. Tə kɛɛ yəlaa huʊwɛɛ təna na toŋ na tɔ tʊyi Kilisiti tɔɔ sɪ pá nuna-ɪ. ⁶ Ye mu kəma na í la na pə ná sɪ í nuna təkɛpataa, ɪɛ pə kaasa mpa pa təna na paa caaki nunaʊ tɔ tá sɔɔlv puwa sɪ tɔ hɔ pa ŋkpaŋŋ.

⁷ Paa mpi, pə tənuyv təo ké mə nyənəyəna. Ye yolv nəyolv i ten i taa si Kilisiti tənna-i, pəntv i mayası teu na i ná si Kilisiti ti tá tətəyo, isu i ti inı tə. ⁸ Pə taya pulv təo, paa ma sama ma ti na səsəontv nti Tacaa ha-tv tə, fəele u kpaam se. Pə ha-tuyv səsəontv ntəyi si pə la na i te mə taa na İso ké səsəm. Ama pə taya si pə wakəli-mə. ⁹ Ma ηmaakuyv ma takəlası tə, maa pəkəyi si má kpeeti mə pəntv se. ¹⁰ Nti yəlaa yəyətəyi təyole si: Pəoli takəlası taa təm wə toη na apalv tə ké. Ama waatv wei i mayamaya i wə tá hekv tə i wəe ké təhəe na i yəyətəya wə konyəη. ¹¹ Ye wei i yəyətəyi mpv pəntv i nyı teu si nti tə ηmaa tá takəlası taa ké waatv wei tə fəi mə kiη na nti tu la waatv wei tu wəe mə kiη tə, pə kaa wəe ηkanjka se.

¹² Tə kaa nəki na tə kəena yaa tə mayası tá ti na ləlaa mpa pa makı pa laηa taa si pa ké pulv tə. Pa ké iwəeη ké, na pa mayamaya pa caana pa kumayasuyv ηku paa mayasəna pa ti tə, na pa taa pa tike ke pa kpeesəyəna təma. ¹³ Ye tá, tá kaa pəsi na tə sa tá ti na pə tēe caasa. Ama tə saη tá ti na pə kəsəna təmlə nte İso tv-tv tə tə tənaya. İso hana-tuyv mpaav si tə tala mə tē. ¹⁴ İsəna pa suna-tv tə tu ηmaana pə təo, ye tə taa kəo mə tē ilə mpuyvle. Ama tə tala mə tēye teu na tə heeli-məye Kilisiti təm Laapaalı Kupaη. ¹⁵ Pə təo ké tu ηmaana isəna pa suna-tv tə pə təo. Tu saη tá ti na ləlaa lapa təma nna tə. Ama tə caa ké si mə taa tēmnav ke İso i səsı, iləna tə pəsi na tə la təmlə nte tə kəla ləη nyənte təcayacaya təyo mə hekv, na tə taa ηmaana isəna İso su-tv tə pə təo. ¹⁶ Pə waalı ilə tə pəsəyi tə yələna Laapaalı Kupaη ke tətənaa mpa pa wə mə tē ləo tə pa taa, na tə taa sa tá ti na nti ləlaa tēma lapv ke pa təma taa tə.

¹⁷ Pa ηmaa İso Təm taa si: Ye wei i caa i sa i ti, pəntv i sa i ti na nti Tacaa lapa tə. ¹⁸ Kupam, pə taya yolv wei i nyənəyi i ti isu i ké pulv tə inı i sam yana. Ama wei i təo Tacaa yəyətəyi kupantv təyo.

11

Mpa pa yaa pa təyi tillaa ke yem tə

¹ Ma kooliyi ké si isəwəe i tu nyəni-m pəcəyo kraηtv. Pə wə mpv mēe, i nyənəyi-m mpv. ² Ma wəna isesēemlə ke mə təm taa ké, ilə İso tūna-m isesēemlə řtē. Pə taya pulv təo, i wəe ké isu pēelə wei i ta nyənta apalv ke paa pəcə na má tə si apalv kvləm koη ke maa ha-i tə, apalv inəyole Kilisiti. ³ Ama ma nyarj ké si pə taa kəo na mə layatv saalı na i lə mə na Kilisiti i kpeñtuyv tam na pə wə teu ke isəna mpi tə. Na pə kəo pə lá isu İfa ka yeluyv na tım mapı-i pəpətv təm ke i nəyo taa na i tolisi-i tə. ⁴ Pə taya pulv, i tēma mə taa si nəyolv i kəo i kpaalı-məye nyente Yesu nəyolv i təm na pə tá kəna Yesu wei i təm tá kpaala-mə tə. Na i tanjaa tətēyētēye si i muyi nyente feesuyv nakvli kv təm na pə tá kəna İso Feesuyv

ηku kv təm tə heela-me tə, na nyente Laapaalı nəγəlv na pə tá kəna Laapaalı Kupaη wei tə heela-me tə.

⁵ Ma ta huv sı mə nyente tillaa taa səsaa mpe pa tεε-m pulv taa se. ⁶ Ama pə pəsəyi pə wεe yəγətaya wawawa wei ma ta nyi tə. Təfə pa ta kəli-m nyəm. Tə hula-mεye mpyúy təcεicei ké paa mpi pə taa ké na paa timpi.

⁷ Waatu wei ma kpaalaya-mεye Iso Laapaalı Kupaη tə, faalaa ke ma kpaalaya. Ma pasa ma təyi mpyúy sı pə kusi-me. Yaa ma lapa mpv tə kawalaya nté? ⁸ Ma tisaa sı Yesu seelaa kpeka lenna í feləyi-m, de pə wε isu ma hulvsa aleyele na má səna-me. ⁹ Waatu wei maa wε mə te na konyəη wəna-m tə ma ta svki mə taa nəγəlvuy səγəla. Pə taya pulv, tá taapalaa mpa pa luna Masetoni tə pa kəna-m pə təna mpi pə laηa-m tə. Ma təka ma təyi sı pə taa kəə na má svki mə taa nəγəlvuy səγəla. Na mpv inəyi maa təkəyi ma təyi tam. ¹⁰ Na Kilisiti tampana nna ma təka isəntə tə ma kaa yeke mpi ma yəələγəna isəntə təγə yəələnav ke Akayi tetv təna taa. ¹¹ Pepe yelina na ma yəγətəyi mpv? Ma ta səəli-me tə pə təə yaa? Iso nyəmə teu sı ma səəla-me.

¹² Isu ma lakuyv pənente tə mpyúy maa laki, dena má ləsi mpa pa həη pa ti na pá təη sı tá na-wε tə kaa təmle təγə pə taa. ¹³ Yəlaa mpe pá ké tillaa pəpətuvnaa ké. Pa looliyi nti pa laki tə tə taa na pá cesəγəna pa ti isu Kilisiti tillaa. ¹⁴ Na təle tə fei piti mεε, mpyúy Satanı mayamaya ná cesəγəna i ti isu isətəa tillu kupaη nəγəlv. ¹⁵ Ye mpv pə fei piti sı i təmle nyəma í cesəna pa ti isu sıyisuyv lataa. Ama te, pu te na pə felı-wεye mpi pa laki tə.

Pəəli konyəntəγəle ke Iso təmle təə

¹⁶ Ma tasəyi-təyi yəγətuyv ké, nəγəlv í taa nyəni-m isu ma ké kraηtv. Yaa ye í tu nyənəyi-m kraηtv ntə, í yaa-m kraηtv, dena pəcə má pəsi na má sa ma təyi pəcə tətə. ¹⁷ Nti ma yəγətəyi isəntə tə pə taya ntəyi Tacaə luyv wεε sı má sa ma ti inı. Ma yəγətəyi ké isu kraηtv. ¹⁸ Pə taya pulv təə, timpi yəlaa ləlaa saη pa ti na yulvhwεε ke yem tə, isu ma sama ma ti tətə mεε. ¹⁹ Mε mpa mε mə na mə ise tə, paa pa ta tu sələmi-me sı í mv kraηtvnaa, í mvyı-wεye. ²⁰ I yelaa ké sı pá pəsi-mεye yomaa, sı pá təkəna-me, sı pá puγusiyı-me, sı pá kpaakı mə təə na pá feləyi, sı pá makı mə nəəsi. ²¹ Tá icantv təə ké tá taa la mpv. Pə wε feele sı má yəγətəyi mpv.

Paa na mpv tə, ye nəγəlv makı kanıkante sı i wəna mpi i ká saηna i ti tə, ma pəsəyi na maa má kanıkante tətə mεε. Ma yəγətəyi ké isu ma svv kraηtvuyv. ²² Ntəη pa ké Hepəla nyəma yaa? Na má tətəγə te. Ntəη pa ké lseyeli nyəma yaa? Na má tətəγə te. Ntəη pa ké Apələham piya yaa? Na má tətəγə. ²³ Ntəη pa ké Kilisiti təmle nyəma yaa? Má ké Kilisiti təmle tv na pə kəli-wε. Ma lapa təmle na pə kəli-wε. Pa təka-m təm payale na pə kəli-wε. Pa mapam na pə kəli-wε, səm nəγə taa ké ma wε tam. ²⁴ Təm kakpası

ke Yuta nyóma mapara-m akpatée pəɣolayafei nule nule. ²⁵ Lom nyóma ná mapara-m təm tooso, pa yaga-m pee ke təm kulum si pa kuyu-m. Təm tooso ké lum lipa kpuləŋ wei i taa ma wee tɔ, ma caya ilim kuluməm na ahoɔ kulumee ke tenku taa. ²⁶ Ma cəɔ katatəlaya taa, pusi na ŋmulaa niŋ taa ké ma wee. Səm nəɣɔ taa ké ma we ma Yuta nyóma mayamaya heku taa, na səm nəɣɔ taa ké ma we kpai nyóma te. Na səm nəɣɔ taa ké ma we acalée taa, na səm nəɣɔ taa ké ma we wulaya tetu taa. Na səm nəɣɔ taa ké ma we tenku taa. Na səm nəɣɔ taa ké ma we tá taapalaa kucəsaa kin. ²⁷ Pa yaa si kanjanji təma na wahalanaa səsaa tɔ, má nana. Təm paɣale ke maa kpətəxi isəle. Nyɔɣɔsi na lukətu tɔ, paa pəɔsəxi. Ma kpisa kutəɣu təɣu ke wulee wulee. Ma təɣu wahala na watu, paa wontuyu kutakuyu ma feina. ²⁸ Na pə tu kaasa mpi tɔ, maa yəɣətəxi pə təm. Yesu seelaa kpeka təna təm nəɣəsese ná kuyu-m paa kuyanuyu. ²⁹ Ye yulu nəɣəlv lapa icam, má laki icam tətəɣɔ. Ye pə tu nəɣəlv ke isayatu lapu, pə wuki-m ké təsəŋŋ.

³⁰ Ye pə wee si má sa ma təɣəlv, ma icantu ma icantu cəlvəɣɔ maa saŋna ma ti. ³¹ Taca Yesu Caa Iso nyəmá si maa looliyi. Inəxi paa saŋ tam. ³² Maa we Tamasi tɔ, wulav səsə Aletasi si kufənee wei ke təna tɔ i su tanlaa ke kolunja ŋka ka cəɔna icate tɔ ka nəɣɔ si pá kra-m. ³³ Ama pa tu-m sətəku səsəɔv taa na pá tisi-m na icate kolunja ŋke ka pətote. Mpu pə yelina na má fiti i niŋ taa.

12

Mpi mpi pə hvla Pəɔli na í ná tɔ

¹ Paa ti sam fei teu tɔ, isu ma sama ma ti. Pə lapa-m isu toosee taka na má ná mpi mpi na mpi Taca kulaa na í hólí-m tɔ, maa yəɣəti pə təm ke pənente. ² Ma nyəmá isə seelv nəɣəlv, pusi lapa naanwa na liyiti kəlv pə kpaasuyu-i hatuu isətəa tɔ. Ma ta nyi si pə kpaasa-i tampana yaa pə lapa-i isu toosee taka ké kulapv tɔ. Ama Iso tike nyəmna. ³ Ma nyəmá si kupam pə kpaasa yulu inəxi hatuu aləsanna taa. Ma tasəxi yəɣətuyv si ma ta nyi si tampana pə kpaasa-i yaa pə lapa-i toosee taka ké kulapv tɔ. Ama Iso tike nyəmna. ⁴ Na í nu pa yəɣətaya tənaya təmnaa mpa yulu kaa pəsi na í yəɣəti tɔ, na pə ta tu hav yulu pəyaya si ká yəɣəti tɔ. ⁵ Yulu ine maa sam-i, ile ma mayamaya ma kaa sa ma ti se. Ye pə we sam, ma icantu kin ke maa sana ma ti. ⁶ Ye ma ti sam ke maa pəkaya ma taa la kraŋtu se. Pə taya pulv təɔ, tampana ke maa heelaya tɔ se. Ama ma kra ma təxi na ma ti sam, maa caa si nəɣəlv í nyəni-m si ma ké pulv na pə kəli isəna mpi í naaki na í nukí si ma laki tɔ.

⁷ Pə tu-m ma tənuyv taa ké kutəŋ kwəwuw si ma taa saŋ ma ti si maya pə kula səsəɔntv na pə hólí. Ile kutəŋ ŋku kv we ké isu Satani tillu wei i tilaa tɔ si í kayati-m na má taa sa ma ti tɔ.

⁸ Təm tooso ké ma sələma Tacaə ke kutəŋ kəne ku təə si í waasi-m-ku. ⁹ Ama ı cə-m si ı pəelee paasi, pulv ta kaasi si í tasa-m lapv, si pə taya pulv təə, ma ıcantv taa ké inı ı toma ná naa teu. Ye mpv ma ıcantv ke maa sana ma ti na Kilisiti toma kenti ma təə. ¹⁰ Pə təə ké ıcantv na kutvəŋ na isənyəŋle na wahalanaa na laŋwakəlle səsəəle, pə təna mpi ma naa isəntəyə Kilisiti təə tə ma mvyələyəna-wəyi. Pə taya pulv təə, ma ké ıcam ıle ma toŋ taa toŋ nté təna.

Kələnti nyəma təm caalvyv ke Pəəli

¹¹ Ma yəyətəyi ké isu ma svv kraŋyvyv, ıle mə yelina na má yəyətəyi mpv. Pv mənə isu mu senna ma təə. Mpi tə, paa ma ta ke pulv tə mə nyente tillaa səsaa mpe pa ta tee-m pulv. ¹² Pə lapa təma wena a húləyi si ma ké tillu təyə mə hekv taa na suulu səsə mee. Səyəntv təma na ləə kəkələ nyəm na piti təma ke a lapənaa. ¹³ Nti tə taa ké pa ta la-me isu pa lakvyv Yesu seelaə kpeka lenna tə ye pə taya təkvyv mpi mə ta təkı-m tə pə paasi? Ma təm səpəna-meye təne inı tə taa.

¹⁴ Ma nyəsəyi ma ti si ma kəŋ mə teye təm tooso nyəm, ıle maa caa si í təkı-m se. Mə mayamaya ke ma caa pə taya mə liyitee. Pə taya piya caləsəyəna liyitee si si təə si caanaa. Ama caanaa caləsəyəna liyitee si pa təəna pa piya. ¹⁵ Ye ma ma laŋhvlmle nté si má təyə mə təə ké pə təna mpi ma wena tə, paa ma ti má kv na pə səna-me. Ye máa səəla-meye nıpvvyv teu ıle, mu məŋna maya səəlvvyv ke pəcə?

¹⁶ I nyəmá teu si ma ta musəna-me. Ama ləlaa ná teəna-tı si acilayətv ke ma lapənaa na má nyı-meye katəsi na pəpətvnəa na má kra-me. ¹⁷ Mpa ma tila mə kiŋ tə pa taa nəyvlv lapa na má təyə mə təə? ¹⁸ Ma wiina Titv si í polo mə te na ma təŋsa ı waalı ké tá taapəlv ıle. Yaa í caa í tə si Titv təyəna mə təə ke? Pə taya ma yaasi na ma ıkpatə ke Titv təŋaa?

¹⁹ Ntanyı pə krayəv waətv nəyvlv tə ı hvv kele si tə pəkəyi si tə keeli tá nyóŋ təə. Aai pə taya mpv. Isəna Kilisiti caakı tə nıpvvyv tə yəyətəyi ləə isentaa. Tá taapəlaa kəpama tə heeliyi-meye pə tənaya nıpvvyv si í pulv ləlv. ²⁰ Ma nyan si ye ma kəma na má tala mə te má taa mayana-meye nti maa caa tə tə taa, na mu taa na nti mu caa təyə ma kiŋ. Ma nyan ké si pə taa kəə na yoo, na isəsəmlə, na páná, na kəlvvyv pəkvyv, na kutvəŋ, na yəyətəya kraı nyəŋka, na isəcəv, na liyitvyv pə wəe. ²¹ Ma nyan ké si má tala mə kiŋ ma ləə í taa pasa-m mə isentaa na má kəə na má wii yəlaa pəyale mpa pa lapa isayətvəna ke tuu ləŋ, na pá tá yele tetelakasi, na asilima, na yaasi isayəv wei paa təkəə tə pa təə.

13

Kantəkaya kəkpaalətv na səetv

¹ Təm tooso nyəm nté ma caa kəntε ke mə te tə. Aseeta nyéma naale yaa tooso ká húləna təmnaa təna mpa pa weε tə pa tampana na pécó. Pa ηmaa núpúyú Isə Təm taa ké. ² Ma kpaaləyi tuu mpa paa lapa isayatu tə na ləlaa sɪ ye ma kəma na má kəə sɪ ma naa-mε, ma kaa wii nəyɔlv pətətəle. Maa kəma təm naale nyəm tə ma tεma-mεye kpaaləyv ke mpv. Pənente ma fei mə kin ilε ma tasəyi-mεye kpaaləyv. ³ Ntəη í caa í ná sɪ Kilisiti toη ke ma yəyətəyəna yaa pə taya Kilisiti toη yaa? I ká ná mεε. Kilisiti u húləyí icantv natələyi mə təm taa se. Ama toma ke i húləyí mə hekv. ⁴ Paa na mpv i icantv təə ké pa kama-i səm tesika təə. Ama i wεna i weesuyv ke Isə toma taa. Tá na-i tə kpentaa ké, na tə ké acamaa tətəyɔ. Ama yaasi wei tə lakəna mə kin tə pə húləyí ké sɪ tá na-i tə wεna weesuyv ke Isə toma təə.

⁵ I mayasɪ mə mayamaya mə ti na í feη mə ti na í ná sɪ í təkə Isəsele mpaav yaa í tá təkɪ. Ntəη í nyəmá teu sɪ Kilisiti we mə kin na? Təv, í tεmna Isə na mə taa tə, ye í pəsaa na í húlí tampana ke mpv ilε, mpvυle. ⁶ Ma huv sɪ í nyəmá teu sɪ tá kin, tə pəsəyi na tə húlí mpv mεε. ⁷ Isə ké tə sələməyi sɪ í yele na í taa la kawalaya nakəli. Tu caa sɪ tə húlí tənε tə taa ké mpi tə pəsəyi tə, paa pu lu sɪ pəsəyv ke tu pəsəyi, kvpantv ke tə caa mu laki. ⁸ Pə taya pulv təə, tə kaa pəsi na tə lu Isə tampana waalı. Isə tampana anəyi tu lana. ⁹ Tá kev acamaa na mu ké toηtonaa tə, tá laηa hvlmāa ké. Pə təə tətəyɔ tə sələməyi sɪ í la kvpantv ke teu. ¹⁰ Mpi pə təə ma we-mε na pooluη na ma ηmaa-mεye takəlaya təyɔle sɪ waatu wei maa kəə mə kin tə ma taa lana-mε na toη ke toma nna Tacaa ha-m tə. Pə ha-m toma anəyi sɪ pə la na í polo ləlv, pə ta ha-m-ye sɪ pə wakəli-mε.

¹¹ Pənente ma taapalaa pə lapa wulee. I lv sɪ í té teu. I səsəyi təmayə apalvtv. I weε nəyɔ kvlvmayə, na í weε təma na lelenj. Isə wei i səələyi na í haa alaafəya tə í weε mə kin.

¹² I sεε təmayə teu na í lelɪ.

Isə yəlaa təna sεε-mε.

¹³ Tacaa Yesu Kilisiti pεεleε na Isə səəlvyv na kvpəntəyv ηku Feesuyv Naηηtv kəηna tə pə weε mə təna mə kin.

TAKĒLAYA NJKA PŌLI NMAAWA KALATI NYĒMA TŌ Kutuluṭu

PŌli ḡmaa takēlaya kaneyē Kalati Iṣo sēelaa mpa i maḡamaḡa i pona Laapaali kupaḡ na pa mu tō. I ka nuwaga si yēlaa kōma na pa seḡesəḡi-weḡe Yuta nyōma kulapṭu. Iḡe i lanḡe ta hēena pa kuṣeḡesəṭu nti. Pə tō kē i tōma si: Laapaali Kupaḡ wei ma heela-me tō i ta ke wei yulṭ lupa kulupu tō (1:11). I yōḡtaa tōtō si Iṣo pēelē yakəna yulṭ, pə taya kulapṭu təḡuḡu tō. Pə tō kē pə weē si tə təḡ Feesuḡu Nanḡtu nyəntu pə taya yēlaa nyəntu.

Iṣona pa faḡa Kalati takēlaya tō:

Laapaali Kupaḡ we kulṭm kē, titite 1-2

Iṣo pēelē yakəna yulṭ nyōḡu, titite 3

Iṣo sēelṭ wei i fita yomle tō na i kulapəle, titite 4-5

Kutəkəṭu, titite 6

Sēṭu

¹ Maḡa tillu PŌli, iḡe pə taya iṣu yēlaa tūna-m tiluḡu. Pəyele pə taya iṣu yulṭ nōḡulṭ i teləsəna-m tiluḡu mpa. Ama Yesu Kilisiti na Caa Iṣo wei i ka feesa-i waatṭu wei i səpa tō mpe pa maḡamaḡa pa tūna-m-wi. ² Má na ma taapalaa mpa pa tēna pa we cəne tō tē tamsəna na tē ḡmaa takēlaya kaneyē Kalati Yesu sēelaa kpeka me si tē seēki-me. ³ Tacaa Iṣo na tá Sōsō Yesu Kilisiti pá hólí-meyē pēelē na pá ha-meyē alaafəya. ⁴ Kilisiti unṭ i hana i ti si i ya-tuḡu tá isayatu taa na í ləsi-tuḡu kuḡeḡḡ kutakeesəḡ inē i taa, na mpu unṭ pə kē Tacaa luḡu nyəntu kē. ⁵ Tó tó Iṣo kē teeli ke tam tō. Ami.

Laapaali kulṭm inəḡəle kulṭm təkəḡ

⁶ Ma ta huṭ si í ká ha siḡile ke ḡpóḡú ləḡ ke wei i yaa-meyē Kilisiti pēelē tō tō na í təḡ Laapaali Kupaḡ lēṭ, ma tutaa kē. ⁷ Ma yōḡotṭuḡu mpu tō pə taya iṣu Laapaalənaa Kupaḡma we naale se. Ama ma nawaga si yēlaa weē na pá lakí-meyē yeḡeyele na pá caa pa keē Kilisiti Laapaali Kupaḡ unṭ. ⁸ Ye nōḡulṭ kōma na í heeli-meyē Laapaali kufalṭ nōḡulṭ na pə tá kē wei tē tēma-meyē heeluḡu tō, Iṣo ká nana pṭntu paa i kē awe. Paa tá taa yulṭ maḡamaḡa, paa iṣotaa tillu nōḡulṭ maḡamaḡa. ⁹ Tu tēma-meyē heeluḡu na ma tasəḡi-meyē heeluḡu ke mpu, si ye nōḡulṭ kōma na í heeli-meyē Laapaali kufalṭ nōḡulṭ na pə tá kē wei í tēma muḡu tō, Iṣo ká náná pṭntu.

¹⁰ Iḡe pə luwa si yēlaa isante nté ma caa yaa we? Aai, ama Iṣo isante ke ma pēəkəḡi. Ma caa si yēlaa lanḡa í hēena-m? Ye maa caakaya si yēlaa lanḡa í hēena-m ma taa la Kilisiti təmle tṭ.

Isəna pə lapə na Pəəli pəsi tillu tə

¹¹ Ma taapalaa ma heeliyi-me təfoo si Laapaali Kupaŋ wei ma heela-me tə ɪ ta ke wei yulv lupa kolupu tə. ¹² Ma ta nu-təyi yulv nəɣəlv ɪ kinj. Pə taɣa yulv nəɣəlv seɣesəna-m, ama Yesu Kilisiti mayamaɣa kulina tə təə na má nyi-ti.

¹³ ɪ nu isəna ma yaasi ka we waatu wei maa seesa isəle na Yuta nyəma Isə seev tə. Na í nyəmə isəna maa naasaya Isə seelaa kpeka təkəŋkaŋ na má seesa isəle si ma wakələyi-we təkpaataa tə. ¹⁴ Mpa paa ké ma piitim nyəma na pá ké ma saalanaa tə pa taa nəɣəlv ta haŋna-m pulvɣv tá Yuta Isə seev taa. Isəna maa təɣaya tá caanaa kətasi tə pə fei keesvɣv.

¹⁵ Ama Isə suulu təə ɪ ləsa-m na ma mpa ke waatu wei pa ta tu lələta-m tə, na í yaa-m si má la ɪ təmlə. ¹⁶ Pə kəma na pə maya Isə na í kuli ɪ Pəyulv təə si má nyəmi-ɪ təcəiceɪ, na má seɣesi mpa pa ta ke Yuta nyəma təɣə ɪ təm Laapaali Kupaŋ tə ma ta polo nəɣəlv cəlvɣə saawala lapv. ¹⁷ Pəyele ma ta polo Yosalem si ma naa mpa pa lapə tillaa na ma təə tə. Ama ma tē Alapv ke kprakpa, pəle pə waali ilena má məli Tamasi. ¹⁸ Pəle pə waali pə lapə pusi tooso təɣə ma pola Yosalem si ma nyəŋ Piyee. Ilena má na ílé tə ɣaya wee naanvwa na kakpasɪ. ¹⁹ Ma na tillaa taa nəɣəlv tə ta na ye pə taɣa Taca neu Saaki.

²⁰ Tampana təm ke ma keesəyi-meɣe takəlaya taa cəne, na Isə maa looliyi.

²¹ Pəle pə waali ma cəə Silii na Silisii pa tətənaa taa. ²² Pə na pə mpv tə Yuta tətə taa Yesu seelaa kpeka ta keesita-m. ²³ Ama pa yəɣəta ma təm ké na mpe pá nu kənu, si wei ɪni ɪ ka naasaya-tv tə kaɣana ɪ təŋna Isə seev mpi ɪ ka seesa isəle si í wakəli təkpaataa tə pə waasv lapv. ²⁴ Na pá saŋ Isə ké ma təə.

2*Pəəli na tillaa ləlaa*

¹ Pə lapə pusi naanvwa na liyiti ilena má məli Yosalem, na Panapaasi su-m, na má kpenna Titv tətə. ² Pə taɣa pulv təə ké ma pola Yosalem, Isə hvləna-m si pə wee si tələsi má polo ké. Ma na təna nyvɣv nyəma tə kota tá tike, ilena má kpaya Laapaali Kupaŋ wei ma laki mpa pa ta ke Yuta nyəma tə ɪ təm na má keesi-we təcəiceɪ. Ma luyv taa fei si mpi ma tema lapv na mpi ma təŋna lapv tə pə pəsi yem. ³ Na Titv wei ɪ təŋa-m mpv na í ké Kələeki tv tə pa ta caali-ɪ si í pəli. ⁴ Ama acesaa cesaa nyəma mpa pa sita tá hekv tə pəle pa lvrəna si í pəli. Acesaa cesaa nyəma mpe, pa ləlaa ké təkəv na pá svv tá hekv, si pa feŋiyi na pá ná tá na Yesu Kilisiti təkrentaa na tə we kasayampiitu nti tə taa tə. Pa caakaya ké si pá pəsi-tvɣv yomaa. ⁵ Ama tá tá ha-weɣe pə mpaav ke paa pəcə mayamaɣa. Tá səlāa ké si mə təə ilə tə təkɪ Laapaali Kupaŋ tampana təkpaŋkpaŋkpa.

⁶ Mpa ma tɔŋ si nyɔɔ nyɔma ke mpɔ tɔ, tɔ, ma ta nyi si tampana mpeyele nyɔɔ nyɔma yaa we tɔ. Ile paa pa tu kɛ mpa te, pɛ kulɔm. Iso ile u nyɛnɛɔi tɔ tɔ se. Mpe ini pa taa nɔɔɔɔ ta tasa-m tɔm kufatu natɛɔɔi sɔsɔɔ si mɔ la. ⁷ Ama pa nawaya tɛkelekele si Iso tu-m tɛmle si mɔ heeli Laapaali Kɔpaŋ ke mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔɔ teitei isu i tu Piyee ile si i heeli Laapaali Kɔpaŋ ke Yuta nyɔma tɔ. ⁸ Isu Iso kpaɔ Piyee ke tillu si i paasɛna Yuta nyɔma tɔ mpɔ tɔtɔɔ i kpa maya tillu si mɔ paasɛna mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ. ⁹ Saaki na Piyee na Yohaani, mpa mpe pa nyɛnɛɔi mpɔ si pa nyɔɔ nyɔma tɔ, pele pa nawa si Iso paasaa kɛ na i tu tɛmle nteye ma niŋ taa na tɔ mpa. Ilena pɔ kpa mɔ na Panapaasi tɔ niŋ taa na pɔ ciyiti. Tɔ lapa nɔɔ kulɔmaya ke mpɔ, ilena tɔ tɛna tɔ yɔɔɔi na tɔ tisi tɛma si tɔ mɛlɛna mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa kiŋ na mpe pɔ polo Yuta nyɔma kiŋ. ¹⁰ Ama nti pa wiina-tu tɔɔɔ si, tɔ tɔsi pa kɔnyɔntɔnaa mpe pa tɔ, na ma lapa teu ke nti pa yɔɔɔ mpɔ si tɔ la tɔ.

Pɔɔli kalɛnav ke Piyee ke Antiyɔka

¹¹ Waatu wei Piyee kɔma Antiyɔka tɔ ma yɔɔna-i yɛlaa taa kɛ i toola mpaɔ tɔ pɔ tɔ. ¹² Nti tɔ taa i toola tɔɔɔ si, Saaki ka tila napɛli, na waatu wei pele pa ta tata tɔ, Piyee na tɔ taapalaa mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa tɔkayana. Ama pele pa kɔma na pɔ tala, ilena i se mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa cɔɔɔ tɔɔ. Pɔ taya pɔɔ, i nyɛnɛɔi mpa pa sɔla pelɔɔ tɔm tɔ. ¹³ Tɔ taapalaa Yuta nyɔma mpa pɔ kaasaa tɔ pele pa tɔŋ Piyee ikpate tɔtɔ, halɛna pɔ kpeŋna Panapaasi na pɔ telɛsi ilɛye pa icantu nti. ¹⁴ Saa wei ma nawa si pa tɔntɛ ta maya na pa ta tɔŋ Laapaali Kɔpaŋ tampana ke teitei tɔ, ma tɔma Piyee ke yɛlaa tɛna isentaa si: N kɛ Yuta tu pɔyele n lapa cɛnɛye isu wei i ta ke Yuta tu tɔ, n ta la isu Yuta tu ka la tɔ. Ile isɛnaya n nyɔmɔ si nɔnɔ n kɔ la na n caali mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ si pɔ la isu Yuta nyɔma?

Tɔ tɛm na Iso yakɛna paa wei i nyɔɔ

¹⁵ Tɔ mayaɔ tɔ kɛ Yuta nyɔma kɛ tɛsiyisiyi, tɔ ta ke asayaa isu piitim lempɔ nyɔma. ¹⁶ Paa na mpɔ tɔ nyɔmɔ si pɔ taya isu yɔɔ tɔŋɔ kɔsɛsutu tɔɔ Iso nyɛnɛɔi-i yɔɔpaŋ. Ama i tɔŋɔ i taa na Yesu Kilisiti tɔɔ. Tɔ mayaɔ isɛntɔ, tɔ tɛmna Yesu Kilisiti nɔɔi tɔ taa kɛna Iso nyɛnɛɔi-tɔɔ yɔɔpama. Tɔ tɛma tɔ taa na Yesu Kilisiti tɔɔ yoo, pɔ taya kɔsɛsutu tɔŋɔ tɔ. Pɔ taya pɔɔ, Iso kaa nyɛni nɔɔɔ yɔɔpaŋ ke i kɔsɛsutu tɔŋɔ tɔ. ¹⁷ Ye tɔ lɔki si Kilisiti tɔ pa nyɛnɛɔi-tɔɔ yɔɔpama tɔɔ pɔ naa si tɔ kɛ asayaa isu mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ, ile pɔ wee si Kilisiti kele isayatu caa yaa isɛna? Aai, pɔ taya mɔpɔpɔ paa pɔ. ¹⁸ Ye ma kulaa na mɔ tayanɔi nɔm ke mpi ma tɛma yɔkɔɔ tɔ, pɔle pɔ hɔlɔyi kɛ si ma ta ke kɔsɛsutu tɔŋɔ nɔɔɔ. ¹⁹ Ye kɔsɛsutu tɔm taa, ma sɔpaya tɔnɔnɔ, na kɔsɛsutu nti tɔ mayaɔ tɔ kɔna-m mpɔ.

Na pə lapa-m ɪpɔ́yó sɪ má wɛɛ ləɔ tike tɔɔ. Pa kv má na Kilisiti ke sɛm tesika tɔɔ. ²⁰ Na ma wɛw ɪsɛntɔyɔ kayana tɔ pə taya ma mayamaya ma wɛnna. Ama Kilisiti wɛnna ma taa. Weesuyu ŋku ma wɛna saŋa taa ɪsɛntɔ tɔ ma tɛŋ ma taa na ləɔ Pəyalv tɔyɔ ma wɛna-kv. ləɔ Pəyalv ɪnɪ ɪ sɔɔlɔna-m na í sɪ ma sɛm. ²¹ Maa kpaləyi ləɔ kvɔɔɔv se. Ye kvsəsutu ka yekayana na yulv pəsəyi kupaŋ ke ləɔ ɪsɛntaa, ɪlɛ pə wɛ ɪsu Kilisiti sɛpa yem keɛ.

3

Kvsəsutu na táá tɛm na ləɔ pə tɔm

¹ Aaa, Kalati kumɛɛmɛŋ mɛ, ɪlɛ nɔyɔlv nyala-mɛyɛ kvnyalv yaa ɪsɛna? Anɪ mɛyɛ pa tɛma kɛsɛyɔv ke Kilisiti tesika tɔɔ sɛm tɔm tɔkelekele ke teu. ² ɪlɛ tɔm kvlvmtv tɔkɔŋ ké ma pɔɔsəyi-mɛ, sɪ í tɛŋyɔv ləɔ kvsəsutu tɔyɔ í hika ləɔ Feesuyv yaa í nuw Laapaali Kupaŋ na í mv-ɪ tɔyɔ í hikaa? ɪ cɔ-m na má nu. ³ Mə kumɛɛntv tɔɔ ɪpɔ́yó? ləɔ Feesuyv tɔŋ ke í hikina mə təyi kancaalaya, ɪlɛna nɔɔnɔɔ í caa í tɛsɛna mə mayamaya mə tɔŋ na? ⁴ Pə lapa pə lapa mə hɛkv na í hii layatvnaa mpa tɔ pɛɛ pa pəsə yem keɛ yaa? Aai, pə kaa pəsɪ yem ké mpv mɛɛ. ⁵ ɪsu ləɔ cɛlvɔv-mɛyɛ ɪ Feesuyv na í lakɪ piti tɛma ke mə hɛkv ke mpv tɔ, mə kvsəsutu tɛŋyɔv tɔɔ, yaa mə Laapaali Kupaŋ nuw na ɪ mvɔv tɔɔ ké pə lakɪ mpv?

⁶ Mpɔv ɪnɪ pə yelina na pá ŋmaa Apələham tɔm ke ləɔ Tɔm taa sɪ: ɪ tɛma ləɔ na ɪ taa, na ɪ taa tɛm mpəyi ləɔ ná nawa na ɪlɛ í yaa-ɪ yulvpaŋ na í mv-ɪ. ⁷ Pə tɔɔ ké í ká nyɪ teu sɪ, mpa pa tɛma pa taa na ləɔ tɔyɔɛ Apələham piya tɛsɪyɪsɪyi. ⁸ Pə mayamaya pə tu wɛ ləɔ Tɔm taa ké mpv sɪ: Mpa pa ta ke Yuta nyáma tɔ paa kɔɔ na pá tɛ pa taa na ləɔ, ɪlɛna pá pəsɪ yulvpama. Na pə tɔɔ ɪnəyi hatuu lɔŋ ləɔ heela Apələham ke tɔm kvpantv tɛnɛ na tɔ wɛ ŋmaatv taa sɪ: Nyá tɔɔ ké ləɔ ká la atɛ yɔlaa tɛnaya kvpantv. ⁹ Apələham tɛma ləɔ na ɪ taa na ləɔ lapɪ-ɪ kvpantv. Na mpv tɔtɔyɔ pa tɛna mpa pa tɛŋ pa taa na ləɔ tɔ, ɪlɛ ɪ lakɪ-wɛyɛ kvpantv ke mpv tɔtɔyɔ.

¹⁰ Mpa pa wɛɛ na pá tɛɛləyi sɪ pa kvsəsutu tɛŋyɔv tɔɔ ké pa hikiyi kvpantv tɔ pá na mpusi keɛ. Tə mayamaya ke pa yɔyɔta ləɔ Tɔm taa sɪ: Mpusi tv nte wei ɪ tɛŋəyi pə tɛna mpi pa ŋmaawa kvsəsutu takɔlaya taa tɔyɔ tam tɔ. ¹¹ Pə tu naaki mpv tɔkelekele sɪ nɔyɔlv kaa pəsɪ yulvpaŋ ke ləɔ ɪsɛntaa ké kvsəsutu tɛŋyɔv tɔɔ. Ama pa ŋmaa ləɔ Tɔm taa tɔkpataa sɪ: Wei ɪ ké yulvpaŋ ke ləɔ ɪsɛntaa sɪ ɪ tɛma ɪ taa tɔ pə tɔɔ tɔ, pɔntv tike tvlɔyɔna-tɪ. ¹² Pə taya pulv tɔɔ, kvsəsutu tɛŋyɔv na táá tɛmnav ke ləɔ tá kaa pulv. Ama pə wɛɛ ké ɪsu pa yɔyɔtvɔv ləɔ Tɔm taa tɔ sɪ: Wei ɪ tɔka kvsəsutu tɔmnaa tɛna tɔ, pɔntv ká tvɪ-təyi tɔ tɔɔ.

¹³ ɪsɛna Kilisiti lapa na í səyɔhɪ tá mpusi ke ɪ mayamaya ɪ nyɔyɔv taa tɔ pə tɔɔ ké ɪ pəsaa na í lɛsɪ kvsəsutu mpusi ɪnəyi tá tɔɔ. Tə mayamaya ke pa yɔyɔta ləɔ Tɔm taa sɪ: Ye pa laalaa na pá pusi wei na tvyɔv, mpusi tv ké. ¹⁴ Pə lapa ɪpɔ́yó sɪ kvpantv nti ləɔ ka

tōma si i laki Apələham tō, í la-təyi mpa pa ta ke Yuta nyəma təyō Yesu Kilisiti tō. Na tá táá temnav ke Iso yelina na tē hiki Feesuyu Naŋtu wei Iso ka tōma si i ká ha-tu tō.

Kusəsutu na Iso kupantvnaa pə təm

¹⁵ Ma taapalaa ma keesəyi-meɣe yəlaa tá ta kulaputu na í cekəna. Ye yulu caya na í tayaní pə təna təmamam ké isəna i caa pá lana i wənav ke i səm waali, na í tu takəlaya taa na í si, nəyɔlv u pəsəyi na í ku-ti yaa í sɔɔsi i nyəntu ke tē tō. ¹⁶ Aŋha, m̄p̄yóy pə wɛɛ na nti Iso ka tōma si i ká la Apələham na i pəyaya tō. Pa ta ŋmaa Iso Təm taa si i piya, si pə taa kəɔ na pə lá isu yəlaa payale. Ama pa təmayə si: Nyá pəyaya, si pə húlí si yulu kulvm ke pa paasənaa, na yulu inəyələ Kilisiti. ¹⁷ Nti ma caa ma húlí təyələ si: Iso ka tayanana nti i caa í na i yəlaa pá la tō, haləna í tō si i ká təkí i nəyɔ suw. Pə kōma na pusi la nasəle na hiu na naanwa (430) ké, iləna kusəsutu təm lu. Kusəsutu təm luw mpv tō, pə fɛi si tələ tē ku nti Iso tēma tayanvuy tō, na mpi mpi i tōma si i ká la yəlaa tō tələ tē saali yem. ¹⁸ Pə taya pulv, ye isu kusəsutu təkəlaa ke Iso təŋəyi na í haa i kuvəŋ wei i ka siwa i yəlaa tō tō, ilə pə taya nəyɔ suw nté. Ama cəne ilə Iso ka tōma si i ká la Apələham ke kupantu təyō i lapa-i-təyi faalaa.

¹⁹ Pepe nyuvv tō ké pa su kiin ilə? Pa sɔɔsa ilɣe suw ké si pə húlí yəlaa ke pa kulaputu nti Iso u caa tō. Pə wɛɛ si kusəsutu nti tē caya mpv, haləna Apələham pəyaya ŋka ka tō Iso ka tōma si i ká la kupantu nti tō ká kəɔ. Na isɔtaa tillaa ke Iso tilina kusəsutu nti, na yulu ke pələ pa celaa si í teləsi i ləlaa. ²⁰ Ama ye timpi pə ké si yulu kulvm təm ke pə paasənaa, ilə teləsəlv nəyɔlv i kaa wɛɛ pə taa tōtō. Na mpv inəyi pə tu wɛɛ, Iso wɛ kulvm ké.

Kusəsutu nyuvv

²¹ Ilə pə luwa si kusəsutu na mpi mpi Iso tōma si i ká la tō pu kpentəyi kele? Aai, pə taya mpv se, paa pəcɔ. Ye paa tu kusəsutu natəli nti tē pəsəyi na tē lá na yəlaa hiki weesuyu, aŋhaa, ilə kusəsutu təŋvuy ka yekayana nté na yulu pəsəyi kupan ke Iso isentaa. ²² Ama pa ŋmaawa Iso Təm taa si isayatu ŋmakəla yəlaa təna təpai. Na pə wɛ mpv, si mpa pa tēma pa taa na Yesu Kilisiti tō, pá hiki kuvəŋ wei Iso ka tōma si i ká ha təyō pa taa temnav tō.

²³ Táá temnav ke Iso taa kənta ilə, kusəsutu ka təkəna-tu isu saləkətvnaa, na pə tanja si pə kəɔ pə kuli-tuyv Iso táá temnav təm nti tē tō. ²⁴ M̄p̄yóy pə lapa na kusəsutu wɛɛ isu tá tō nyənlv haləna Kilisiti kəɔ, si tē tē táá na Iso na pə lá na tē pəsi kupama ke Iso isentaa. ²⁵ Pə nente Iso táá temnav təm nti tələ tē kōma ilə kusəsutu ná fɛi isu tá tō nyənlv tōtō.

²⁶ Tōv, mɛ mə tēma mə taa na Iso təyō í pəsa i piya ke mə na Yesu Kilisiti mə kpentvuy tō. ²⁷ Pə taya pulv, mə təna təpai pa sə-meɣe Iso lvm si mə na Kilisiti í kpenti na í kpayə Kilisiti kin

ke yaasi kofalv na í tǎki. ²⁸ Waatu iní, pǎ fei sí Yuta tv ntǎ, ine ílé í ta ke Yuta tv. Yaa yom ntǎ, kasayampu ntǎ. Yaa apalv ntǎ, alv ntǎ. Ama mə na Yesu Kilisiti í kǎenta mə tǎnaya kulum ké, fayav fei. ²⁹ Ye Kilisiti tǎnna-me ile í ké Apalaham piya ké, na í ká hiki kǎpantǎnaa mpa Isǎ tǎma sí í ká ha-me na pǎ pǎsí mə nyǎm tǎkpataa tǎ.

4

¹ Nti ma wǎna na má caa ma tasǎna-meƳe kilisinav tǎƳǎle sí, pǎyaya ŋka ka wǎe na káa te na ká tǎƳǎ ka caa wǎnav tǎna tǎ, ka pǎcaatu ka wǎe ké isu yom wǎv tǎ. Pǎyele ŋke kaa tǎna na ká tí pǎ tǎna. ² Ka pǎcaatu tǎna taa ka we paasǎnlaa niŋ taa, na pele pa lakǎna-keƳe pǎ tǎna halǎna ká kǎw ká tala pusí isǎna ka caa ka suwa tǎ. ³ Tá tǎtǎ waatu wei tí we isu piya tǎ, tí we antulinya ine í pǎ tǎna pǎ kancaalaya nyǎm taa ké na pǎ kǎ-tǎƳv yomaa. ⁴ Ama pǎ kǎma pǎ tala saa wei Isǎ ka suwa tǎ, ílena í tili í pǎyaya, na alv lǎlǎna-ke, na ká tǎŋ Yuta nyǎma kulapǎtv. ⁵ Ka kǎma mpv sí ka cekí mpa kǎsǎsutv ka tǎkaa tǎ na tǎ hiki mǎpǎav na tǎ pǎsí Isǎ piya.

⁶ Isǎ tv í Pǎyaya Feesuyv ke tá taa sí pǎ hólí teu sí tǎ ké í piya mayamaya, na Feesuyv ŋkv kv yelina na tǎ yaa Isǎ sí ma Caa Paapa. ⁷ Ye mpv ile n ta ke yom tǎtǎ, ama n pǎsa pǎyalv ke. Na isu n kev í pǎyalv ke mpv tǎ, Isǎ ká ha-ŋ kǎpantǎnaa mpa í sí í piya tǎ tǎ.

Kalati nyǎma tǎm caalǎƳi Pǎwli

⁸ Tuu lǎŋ í taa nyí Isǎ, na í tǎŋaya mpi pǎ ta ke Isǎ mayamaya tǎ na í pǎsí pǎle pǎ yomaa. ⁹ Ama pǎnente isu í nyǎmá Isǎ, yaa isu Isǎ ílé í nyǎma-me tǎ, pepe tǎw ké í caa í mǎlí pǎ tǎna pǎ kancaalaya nyǎm mpi pǎ taa fei waav na pǎ we yem ké mpv tǎ pǎ taa? Na pǎ kǎma suwe tǎtǎ na í caa í tǎsa pǎ yomaa lapv? ¹⁰ Mǎ ise sǎena mə kuyǎeŋ kǎpampanƳ fayasvƳv na mə isǎtǎnaa kǎpama na mə waatǎnaa kǎpama na mə pusí kǎpǎŋsí fayasvƳv ke teitei. ¹¹ Mǎ tǎm cǎpa ma lanle ke teu ké. Isu ma iwule nté tǎ tǎnaya mə tǎw kǎla hǎntv nté yaa?

¹² Ma taapalaa, ma wiikina-me sí í tǎŋ ma íkpate isu ma mayamaya ma tǎŋa mə íkpate tǎ. Í ta la-m isayatu natǎlǎƳi tiili se. ¹³ Na í nyǎmá teu sí ma kvǎtǎŋ tǎw ké ma heela-meƳe Laapaali Kǎpǎŋ ke tǎm kancaalaya nyǎm. ¹⁴ Na í ná cǎsǎe ke sǎsǎm ke ma wǎsǎsí nsí sí taa, paa na mpv í tá cvǎtí sí ma tǎm nti tǎ nu-me. Pǎyele í ta lǎ-m, ama í tǎka-m teu ké isu isǎtaa tillu nǎƳǎlv, yaa isu Yesu Kilisiti mayamaya. ¹⁵ Waatu iní mə lanjhulǎmle tǎ paa pǎsǎƳi. Ile kayana í na-we tǎtǎ? Hali ma pǎsǎƳi má lǎsí mə nyulǎƳv sí waatu iní í taa, pu lakaya mpv, paa mə ise mayamaya í ka lǎsaa na í tv-m. ¹⁶ Isu ma heeluyv-meƳe tampana tǎƳǎle ma pǎsa mə kolontu yaa?

17 Yəlaa pane pa laki ké na n nawa n tɔ si pa sɔla-mɛye teu. Aai, pə taɣa mpv se, paa pəcɔ. Pa caaki ké si má na-me tɔ wakəli, na í mələna mpe pa tɔɔ na í nyənəyi pa tike. 18 Pə we teu si yulu í sɔləyi ı lelu ke mpv yaa. Ama kɔpantu lapv taa ké í ká sɔləyi m̀p̀ỳỳ tam, pə taa we waatu wei ma we mə kin tɔ tike. 19 Ma piya kɔpama, ma tayana wɔsasi taa ké sɔv ke mə tɔɔ. Na wɔsasi nsi si nəɣəsəna isu lɔlyu wɔsasi takuyv alv tɔ, si pə la na í kpaɣa Kilisiti yaasi na mə na-í í nəɣəsəna təmaya teu. 20 Pepe pukina-m mə hekv ke nɔɔnɔ isəntɔ na má heeli-mɛye kɔfatvnaa. Pə taɣa pulv tɔɔ, mə tɔm caala-m sɔsɔm ke cənɛye.

Akaa na Saala pa tɔm

21 Mə mpa í caa kusəsutv í tɔki-me tɔ, ma pɔsəyi-me si í nuwa nti pa ηmaawa kusəsutv nti tɔ takəlası taa tɔ, yaa í tá nu? 22 Pa ηmaawa si Apələham ka wena piya naaleye, kasayampu ná lɔla-ı lɛɣka na yom náá lɔli-ı lɛɣka. 23 Isɔ ka tɔmna si kasayampu ká lɔli. M̀p̀ỳỳ kasayampu kɔma na í lɔli na pə mv Isɔ nəɣɔ taa tɔm təkɛɛ. Ama yom ná lɔla ı nyəɣka ke yem ké pulv fei. 24 Tɔm tənɛ tɔ h́ĺĺý-ı tɔyɔ yaasi nəɣɔlyv. Alaa mpe pa we ké isu Isɔ nɔɔsi nsi í na ı yəlaa pa kɔpentaa na pá pɛɛli tɔm naale tɔ. Kancalaya nəɣɔ nté Akaa, na ηke ka kəna Sinayi puyv nyəɣka, na ká lɔləyi yomaa. 25 Akaa inı ı kəna isu Alapv Sinayi puyv, na ı nəɣəsəna Yosalem ıcatɛ nte tɔ we saɣa isəntɔ tɔ, na tɔ na tɔ yəlaa tənə mpa pa ké yomaa tɔ. 26 Yosalem wei ílɛ ı we isɔtaa na í ké tá tənə tá too tɔ ílɛ ı ké kasayampu ké. 27 Tɔ mayamaya ke pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa si:

Alv kaalɔlaya nyá nyá laɣle í hulvmı.

Nyá wei n ta tu məli paa tɔm kolum tɔ, wiliti teu.

Alv wei pa lɔ yem tɔ ı ká kəli piya ke

alv wei ı wena paalv tɔ.

28 Ma taapalaa, ye me ıle Isɔ ka tɔma si paa lɔli-me tɔyɔ pa lɔla-me. Na pə lapa teitei isu ı ka tɔma si paa lɔli Isaaaka na tampana pá lɔli-ı tɔ. 29 Pəyaya ηka paa lɔla yem ké mpv tɔ ka tukaya ηka pa lɔləna Isɔ Feesuyv tɔɣ tɔyɔ konyɔɣ. Na mpv inəyi pə we saɣa wɔle tənɛ tɔtɔ. 30 Na ntiyi pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa yee? Pa ηmaawaya si: Tɔyɔnı alv yom inı na ı pəyaya na pá tɛɛ. Pə taɣa pulv tɔɔ, yom pəyaya na kasayampu pəyaya pa kaa kɔpentı na pá tala pa caa wontu. 31 Pə tɔɔ ıle ma taapalaa, tɔ ta ke yom piya se, ama tɔ ké kasayampu piya ké.

5

I taa yeke na í pəsi yomaa tɔtɔ

1 Kilisiti cɛpa-tuyv tá yomle taa ké si tɔ pəsi kasayampiya təkɔm. Pə tɔɔ ıle í səɣ təca, na í taa yeke na cɛpv pənɛ pə tɔm liyiti-me na í tayanı yomaa ke pəsuyv tɔtɔ.

² I to ηκρανη κε teu, Pəoli má ma töləyi-meγe təfoo si, ye í tēma mə taa na í peli, pə we isu Kilisiti kante lapa mə kin nte yem. ³ Ma tasəyi yəlaa tənaya kpaaləyu si, wei í pelaa, tēlası isu ı tōka kəsəsutu tēna təpai, ı kaa səki pulv. ⁴ Me mpa í caa si Iso í nyəni-meγe kupaama ke mə kəsəsutu təhəyu tō tō, mə na Kilisiti í yaa ké na í pēh mə təyi Iso pēlē. ⁵ Ye ta ile tə nyəmə si Iso ká pəsı-təyu yuləpama na tə tənə n̄p̄ȳ na Iso Feesuyu toh wei ı lakı tá kin ke tá tem Iso na tá taa tō pə tō tō. ⁶ Pə taya pulv tō, ye tá na Yesu Kilisiti tē laalaa na tē krenti, paa tē pelaa paa tē ta peli pə lu kolum ké. Ama mpi pa caa təγəle si tē te Iso na tá taa na taa tem mpi pə taa ké sələyu ná wē na kule kv tənə.

⁷ I ka lakaya teu ile nənə awe lapa na í məli heev ke tampana təhəyu taa? ⁸ Nti pa heela-me na í te mə taa na í tisi tō tē ta luna Iso wei ı yaa-me tō ı kin. ⁹ Pa tuka ituule si: Kəkəsəm ke pəciimaya kpaasəyənə somtu təfuv. ¹⁰ Paa na mpv Taca yelaa na má wēna naani ke mə tō təkpataa si í kaa kpaγa hūwē nna a fayana ma nyəna tō. Ama wei ı lakı-meγe yeleyele tō paa ı ké wei te Iso ká nana pəntv.

¹¹ Ma taapalaa ye pəlyu təm waasu ke ma tənə lapv tōtō, paa tukaya-m konyəh suwe tōtō? Ye pu we n̄p̄ȳ tampana, Kilisiti wei pa kama tesika tō na maa kpaaləyi ı təm tō ı təm nti tē taa wu nəγəlv. ¹² Ama ma kooliyi ké si mpa pa lakı-meγe yeleyele ké mpv tō pēle pá lakı mpv na pá puki te, haləna pá pəsı kataasi ke pa mayamaya.

¹³ Ma taapalaa ye me ile pa ləsa-meγe si í pəsı kasayampiya. Ama kolumtu ké si í taa hūv si ye í pəsə kasayampiya ke mpv í hika mə təγəle si í təhəyi mə yulwēetv konyuləh. Aai pə fei mpv se. Ama nti təγəle si í sələyi tēma, na í tēh tēma, na mpv inı pə lapv sūna-meγe teu. ¹⁴ Kəsəsutu tēna nyəy nte si: Səli nyá təγəntəle isu n ká səli nyá ti tō. ¹⁵ Ama ye í lakı isu taale wontu na í cələyi tēmaya səkrañ na kela na í wakələyi tēmaya mpv, í la laakali, təfō í ká kə na í kv tēma təkpataa ké ate cənə.

I təh Iso Feesuyu nyəh

¹⁶ Nti ma wēna si ma heeliyi-me təγəle si í təhəyi nti Feesuyu Nanətv hóləyi-me təγə tam, í taa nuna mə yulwēetv konyuləh. ¹⁷ Pə taya pulv, yulwēetv konyuləm na Feesuyu konyuləm pə ta kaa pulv, haləna pu tu caa pə nu tēma səh. Pə tō ké u pəsəyi na í lá isu mə mayamaya ı caa tō. ¹⁸ Ye nti Feesuyu Nanətv hóləyi-me təγə í təhəyi ile í ta ké kəsəsutu yomaa tōtō.

¹⁹ Paa wei ı nyəmə teu ke isəna yəlaa mpa pa təhəyi pa yulwēetv tō pa kulapətv wē tō. Asilima na tetelakası isayası na yaasi isayav. ²⁰ Pa paasəyənə tıñ laav na topotopo tēmanaa. Pa lukı tēmaya koləna na pá yookina tēmaya tam na isesemee hanja pa hekū, pa kəla pááná na ikəlle pēkəyū, n ká ná pa fayaa na pá tala kpeka kpeka na pá svv tēmaya yoonav. ²¹ Ye ı nawa ı

təχəntəle pəlv ɪ taa haŋ, pa ké sɔlvnyɔɔlaa, pa fei pa ti kpaɔv kɛ leleŋ nɔli ɪ taa, na pá lakɪ ɪsəyatv lentənaa kɛ mpv tətə. Ma tasəχɪ-mɛyɛ heeluχu ɪsu ma tɛm-mɛyɛ heeluχu tə, pa təna mpa pa lakɪ mpv tə pa kaa felɪ nɔhəle kɛ ɪsɔ Kawulaya taa.

²² Ama ɪsɔ Feesuχu ná lakɪ na yəlaa sɔɔləχɪ təma na pá hikiχɪ laŋhɔlvmlɛ, na pəlv u pɛkələχɪ-wɛ, na pá wɛna təma na suulu, na pa wɛna pɛɛɛɛ na pa lakɪ təmaχa kɔpantv na pá təŋəχɪ tampana.

²³ Na pa wɛ təpamm na pá təkəχɪ pa təχɪ teu. Kiiu fei ŋku kv kɔχɪ tənɛ ɪnɪ tə taa natəli tə. ²⁴ Mpa pa pəsa Yesu Kilisiti nyóma tə pɔntvnaa kpeŋna pa yɔlvwɛɛtv na tə kɔnyɔlvəŋ na tə kətəɔnaa ké na pá kú tənəŋnaŋ. ²⁵ Feesuχu lapəna na tə hiki weesuχu pə tɔɔ ké tu yelev na tə təŋ mpi kv hóləχɪ-tv tə. ²⁶ Tə taa həŋ tá ti na tə kraasəχɪ, tə taa kɔsəχɪ tá təma pááná na tə lakɪ təmaχa ɪsɛsɛmɛɛ.

6

I təŋ təma

¹ Ma taapalaa, ye nɔχəlv í pənta natəli, mɛ mpa í təŋəχɪ ɪsɔ Feesuχu kɛ teu tə í məŋna pɔntv kɛ mpaav kɔpəŋkv taa na í lapɪ-ɪ təpamm. Ma tasəχɪ-mɛyɛ sɛχɛsɔχv sɪ paa mə taa wei í feŋ ɪ ti na ílɛ í taa kɔɔ na í tasa maχasɔχv taa ké hotuχu tətə. ² ɪ səŋna təmaχa mə kɔpɛkələmnaa taa. Ye í lapa mpv ɪ yoosa Kilisiti kɔsəsutv təna nté. ³ Ye yɔlv həŋ ɪ ti, pəyele ɪ ta tala pəlv, pɔntv puχusiχɪ ɪ təχɪ. ⁴ Ye wei ɪ caa í yɔɔləna ɪ yaasi teu nyəŋ pɔntv í taa tvv lɛlaa na í sa ɪ təχɪ yem. Ama í wiili ɪ maχamaχa ɪ yaasi taa na ye pə nəχəsəna yɔɔlvχv ɪɛ ɪ yɔɔli. ⁵ Pə taχa pəlv tɔɔ, paa wei ɪ kɔlapɔtv mələχɪ ɪ nyɔχv taa ké.

⁶ Ye nɔχəlv sɛχɛsəχɪ wei ké ɪsɔ Təm pɔntv í cosiχɪ ɪ wɛnav təna taa na í haaku ɪ sɛχɛsəlv ɪnɪ.

⁷ Hei ɪ taa puχusi mə ti yoo, paa nyənəχɪ ɪsɔ ké yem fa. Yɔlv í tuu mpi mpəχɪ ɪ kvŋ. ⁸ Ye yɔlvwɛɛtv kɔnyɔlvəm kɛ ɪ təŋaa na í tuu, yɔlvwɛɛtv ntɪ tu yelina na í kɔɔ í kv səm. Ama ye mpi ɪsɔ Feesuχu caaki təχə ɪ təŋaa na í tuu, kvɛ kv yelina na í kɔɔ í kv weesuχu ŋku kv təŋ tə. ⁹ Tə taa la felentv na kɔpantv lapv. Pə taχa pəlv tɔɔ, ye tə ta lə tá apalɔtv haləna pə tala pə waatv mpi tu kv tə pu tɔɔ səsəm. ¹⁰ Pə tɔɔ ké ye tə hika mpa kɛ timpi tə la yəlaa tənəχa kɔpantv. ɪɛ pə kələna tá na mpa tə kaa ɪsɔ sɛɛv tə.

Pəɔli tasəχɪ-wɛyɛ kpaalɔv na ɪ sɛɛtv

¹¹ Təv, í ná ɪsəna ma ŋmaaki-mɛ na ma maχamaχa ma niŋ kɛ cəne na ŋmaatv pɛɛ kvyasələɛ tə. ¹² Mpa pa yɔɔləχəna tɔɔ nyəm na pá caa yəlaa í sa-wɛ tə mpɛ pa caana sɪ pá caali-mɛ na í pɛli. ɪɛ paa caa sɪ pá tv-wɛyɛ kɔnyɔməŋ kɛ Kilisiti səm tesika təm tɔɔ təχə. ¹³ Yəlaa mpa ɪnɪ pa pələχɪ mpv tə paa təŋəχɪ kɔsəsutv se. Ama pa caa ké sɪ ye mu nuna-wɛ na í pɛli ɪɛ pa sa pa ti sɪ mpɛ pa yelina í kətə mə tənɔχv tɔɔ ké kvkətəm pəne. ¹⁴ Ma ɪɛ ye pə

taya Yesu Kilisiti səm tesika ma kaa yəoləna pulu. Tesika ŋke ka təw kə má na antulinya tə fayana təma təkpatakpata na ləlv ta nyi si ləlv wɛɛ. ¹⁵ Paa n pɛlaa paa n ta pɛli pə lu kulum kə. Ama nti tə wɛɛ tɔɔlɛ si ŋ layasi na ŋ pəsi yulv kɔfalv. ¹⁶ Mpa paa tɛləsəyi pɛlvɔv təm kɛ lɔlɔ kɛ pa weesuyv taa tə ma kooliyi kə si Isə í ha pa tənaya alaafəya na í la-wɛyɛ kɔpantv na í kɛnna ɪ yəlaa samaa tənə təpai na í la mpv.

¹⁷ Pə kaasuyv tə, nəɔlv í taa tasa-m wahala tɔyɔv tətə. Pə taya pulv təw, təntəoləŋ wei ɪ wɛ ma təw ɪsəntə tə ɪ hólóyí kɛkɛpaa kə si ma kə Yesu yom.

¹⁸ Ma taapalaa mɛ Taca Yesu Kilisiti í hólí mə tənaya pɛɛɛɛ. Ami.

TAKƏLAYA NJKA PƏDLI NMAAWA IFEESU NYƏMA TƏ Kutuluṭu

Lom icate taa ké Pəḍli ka we waatu wei i ηmaa takəlaya kane tə. Paɣale huuki si Ifeesu həɣəluɣu taa Yesu seela kpeka paɣale ke i ηmaa-ke. Pəḍli hólóyí isəna Isə tayana yəlaa nyuɣu yaɣu təm tə, na Yesu Kilisiti haakəna nyuɣu yaɣu mpəyi saa wei yulu tɛɲi-i na i taa tə. Pə ké Isə kuɔɔv ké. I hula si Yesu seelaa wee ké isu yulu tənɣu pilimile, na tə təw niɲ na nɔɔhe, na paa wei na i kolapəle, ilena pa wena nɔɔv kulɔmaya. Pəḍli caaki si yəlaa í nu teu ilena í kpəna i seɣesɣu na kutuluɣu si Isə seelaa wee isu kutuluɣu na Yesu keke kite tɛe pəle. I kpəpəna tətəɣo apalu na alv ke təyaya taa si Yesu wenna isu paalu na Isə seelaa náá wee isu alv.

Isəna pa faɣa Ifeesu takəlaya tə:

Yesu Kilisiti nyuɣu yaɣu, titite 1-3

Təntɛ kɔfate, titite 4-6

Seetv

¹ Maya Pəḍli, Isə luɣu lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu, má ηmaakəna takəlaya kaneyɛ Isə yəlaa mpa pa we Ifeesu na pá na Yesu Kilisiti pa kpəntaa na pá nukəna-i tə. ² Tacaa Isə na tá səsə Yesu Kilisiti pá hólí-meyɛ pɛleɛ na pá ha-meyɛ alaafəya.

Isə lapa-tɣuɣv kɔpantənaa mpaya Kilisiti təw tə

³ Tə sa Isə Tacaa Yesu Kilisiti Caa ke teu. Tá na Kilisiti tá kpəntɣu təw Isə inu i kpaɣana Isə seev kɔpantənaa na í la-tɣuɣv səsəm ke hatuu isətaa. ⁴ Pə taya pulv, fau na pəcə Isə laki antulinya təɣo i ka tɛma ləsuɣu na í su si tá na Kilisiti tə kpənti na tə pəsi i nyəma na tá təntɛ keesi teu ke i isəntaa na kɔwakələm napəli pə fei tá kin. ⁵ I ka tɛma siw ke hatuu ləɲ ke i səɔluɣu təw si i ká pəsi-tɣuɣv i piya mayamaya ke Yesu Kilisiti təw, ilɛ i mayamaya i luɣu lapəna mpv pəcə pə lapv tu we-i leleɲ ké. ⁶ Ye mpv tu sa Isə ké teu ke i hulɣu-tɣuɣv i pɛleɛ taa pɛleɛ kɔpəna na luɣu kulɔmɣu na i luɣu tɛe Pəyaya kin tə.

⁷ Pə taya pulv təw, Kilisiti weesuɣu lu tá təw təɣo pə yaɣa-tv na pə husi tá isayətənaa. Tənaya Isə lapa na tə ná i pɛleɛ səsəəna ⁸ nna i hula-tv tə a təw katatəlaya, ke waatu wei i ha-tɣuɣv ləmayasɛ səsəəna na nyəm səsəəm tə. ⁹ Na i lapa na tə nyi mpi i suwa na í təɲəyi na í laki na pə we iηmelav tə. Na hatuu ləɲ ke i mayamaya i ka huv i taa na í su si i ká yoosi-wi na Kilisiti kin. ¹⁰ Pə kəɲ na pə tala kuyɛɛɲ kɔtɛsəɲ taa na Isə koti isətaa nyəm na atɛ nyəm na í mələna-wəyi Kilisiti tike tɛɛ na ílé i təɣo pa təw ké kawulaya, ilɛ Isə tv mpi i suwa na í təɲəyi na í laki tə pə nyuɣu

nté. ¹¹ Iso tɛɲa isəna i suwa na í lakɪ tɔɔɔ i ləsa-tɔɔɔ hatuu lɔɲ sɪ tá na Kilisiti tá kɔɔntɔɔ tɔɔ tɔ hiki tá paa tete ke nyɔɔɔ yaru tɔm taa. Iso u lakɪ pɔlɔ na pɔ coti nti i suwa na i maɣamaɣa i luɣu la sɪ í la tɔ. ¹² Ye mpɔ tá mpa tɔ laala Kilisiti tɔɔ kɛ tɛlɔɔ tɔ, tɔ sa Iso kɛ i sɔsɔɔntu tɔɔ.

¹³ Mə maɣamaɣa waatu wei í nu tampana tɔm, Laapaali Kɔpan wei i yapa mə nyɔɔɔ tɔ, í tɛma Kilisiti na mə taa kɛ ilɛna Iso náá yɔsɪ-mɛ sɪ pɔ hólí sɪ í kɛ i nyɔ́ma na i kuyusum mpɔɣɛle Feesuyu Nanɲtu wei i ka tɔma sɪ i ká ha-mɛ tɔ. ¹⁴ Feesuyu Nanɲtu inəɣi Iso su-tɔɔɔ tɔlɔma sɪ pɔ hólí sɪ nyɔɔɔ yaru mpi pɔ tɔm i ka heela i yɔlaa sɪ i ká kɔna na pɔ wɛɛ-wɛ isu pa pɔlɔ tɔ pɔ kɔma na pɔ ya-tu tɔkpataa ilɛ tu ti tá pɔlɔ inɪ. Ye mpɔ tɔ sa Iso kɛ i sɔsɔɔntu tɔɔ.

Pɔɔli Iso sələmvɔv ke Ifeesu nyɔ́ma

¹⁵ Pə tɛna isəntɔ pɔ tɔɔ na ma tu nuu pənente tɔtɔ sɪ í tɛma Taca Yesu na mə taa na í sɔɔla Iso yɔlaa tɛna tɔ, ¹⁶ maa heesəɣi Iso kɛ seɛtu sɪ í na tɛmlɛ ke mə tɔɔ se. Na ma tɔɔsəɣi mə tɔɔ kɛ ma Iso sələməɲ taa kɛ na má sələməɣi mə tɔɔ. ¹⁷ Nti ma sələməɣi tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti Iso, Taca teeli tɛna tu tɔɣɔle sɪ í ha-mɛɣɛ i Feesuyu, kɔle ku yelina na í cɛkəna, na ku hólí-mɛɣɛ Iso na í nyəmi-i teu. ¹⁸ Ma sələməɣi Iso kɛ sɪ pɔ tu-mɛɣɛ layatu ke hatuu mə taa na í nyɪ mpi pɔ tɔɔ Iso yaa-mɛ na í tɛeləɣi tɔ, na í nyɪ kɔpantu sɔsɔɔntu teu teu nyəntu nti i su mpa i ti tɔ pa tɔɔ tɔ. ¹⁹ Na í nyɪ i toma sɔsɔɔna taa sɔsɔɔna nna i wɛna na í lakəna Iso seɛlaa tá tá kɪɲ tɔ. Toma sɔsɔɔna anəɣɔle mpɔ na nna i huləna tonɲ na tonɲ ²⁰ ke waatu wei i feesa Kilisiti na í kpaasi-i isɔtaa na í caɣasi-i i kəɲkəɲ taa tɔ. ²¹ Kilisiti wɛv tɛna tɔ i kəla pɔ tɛna tɔpɔi kɛ, paa tonɲtɔnaa, paa pəsɔv ɲku, paa toma nna, paa kawulasɪ nsi, na həla tɛna nna pa yaa tɔ, na pɔ taya antulinya inɛ i taa tike, ama pɔ kɔɔntɔna wei i ka kɔɔ tɔ i kəla mɔpɔɣú ilɛ i taa tɔtɔɔ. ²² Iso mələna pɔ tɛna tɔpɔi kɛ Kilisiti nɔɔhɛ tɛɛ na inəɣi i hulaa sɪ Yesu seɛlaa kpeka í nyənəɣi a wulav sɔsɔ. ²³ Yesu seɛlaa kpeka wɛv mpɔ tɔ a kɛ Kilisiti tɔnɔv kɛ, na a kɪɲ ke i wɛɛ tɔkpataa, inɪ wei i maɣala paa timpi tɔ.

2

I fita səm na í hiki weesuyu

¹ Tuu lɔɲ mə kɔpəntəɲ na mə isayatu ka yɛlaa kɛ na í wɛ isu sɔtaa ke Iso nyəntu taa. ² Pə taya pɔlɔ, antulinya inɛ i mpaav isayav ke í ka tɛɲaya na í nukayana alɔɣaa tonɲ nyɔ́ma mpa pa wɛ isɔtaa tɔ pa sɔsɔ. Alɔɣaa sɔsɔ inɪ i wɛnna na í lakɪ i nyəntu ke yɔlaa mpa pa kisa Iso kɛ nunav tɔ pa taa. ³ Tá tɛna isəntɔ mɔpɔɣú tu wɛɛ, tɔ tɛɲaya tá yɔlɔwɛɛtu kɔpəntu kɔnyuləɲ ke yem kɛ. Na mpi tá tɔnəɲ na tá huwɛɛ caakaya tɔ mpɔ teitei kɛ tɔ lakaya. Pə lɔla-tu na tɔ wɛ isəna tɔ pɔ wɛɛ sɪ Iso pááná ká huu tá tɔɔ kɛ isu a ka huu lɛlaa tɔɔ tɔ.

⁴ Ama Iso hula-tuyv suulu ke sɔsɔm, na isəna i sɔla-tv tɔ pə fei nyəntuyv. ⁵ Pə tɔɔ kɛ tu wɛv isu səttaa ke Iso nyəntv taa kɛ tá kɔpəntəŋ tɔɔ tɔ, i kɔpənta tá na Kilisiti ke weesuɣu hav. Iso suulu tɔɔ kɛ pə yapa mə nyɔɔŋ. ⁶ Tá na Yesu Kilisiti tá kɔpəntuyv tɔɔ kɛ Iso feesa tá na-i sɪ tɛ tɔɣɔ kawulaya ke hatuu isəttaa. ⁷ I lapa mɔpɔɣú sɪ pə hólóyí tam tɔɔ kɛ isəna i suulu tɔɔ katatəlaya na í hólí-tuyv suulu na Yesu Kilisiti kin tɔ. ⁸ Pə taya pulv Iso pɛɛɛɛ tɔɔ kɛ pə yapa mə nyɔɔŋ na í temna-i na mə taa tɔɣɔ pə lapa mpv. Na mpv inɪ pə lapa tɔ pə ta luna mə maɣamaɣa mə kin, ama Iso hate kɛ. ⁹ Pə taya mə iwule tɔɔ, pə tɔɔ ile nɔɣɔlv í taa kɔɔ na í sa ti. ¹⁰ Pə taya pulv tɔɔ Iso ŋmana-tv, na tá na Yesu Kilisiti tɛ kɔpəntaa tɔɣɔ i ŋma-tuyv mpv sɪ tɛ laki tɔma kɔpəna nna i ka tayanaa na í su tɔɣɔ sɔsɔm.

Mə na Yesu Kilisiti mə kɔlv m pəsvy

¹¹ Mɛ mpa í ká kɛ Yuta nyɔma tɔsiyisiyi na Yuta nyɔma yaakaya-meɣe kɔtapeləŋ na mpe pa yaaki pa tɔɣi pella tɔ, pəyele yulv niŋ peləna-weɣe kɔpəlv sɪ pə hólí sɪ kɔtaya kɛ. I tɔɔsɪ isəna í ka wɛɛ tɔ na í ná. ¹² Pu wɛɛ tɔ í ka hatələna Kilisiti kɛ, í ká kɛ kɔpəi nyɔma kɛ, í fei mpa Iso ləsaa sɪ i yəlaa tɔ pa taa. Na pə təna mpi Iso ka tɔma i yəlaa sɪ i ká la-we, haləna í na-we pá caŋ pá su tɔmaya nɔɔsɪ ke pə tɔm taa tɔ, mə taa fei pa taa se. I ka we yem kɛ atɛ cəneɣe, i feina mpi pə tɔɔ í tɛɛləyi tɔ pɔcɔ́ í taa nyi Iso. ¹³ Ama pənente mə na Yesu Kilisiti mə kɔpəntuyv tɔɔ i weesuɣu luv yelaa kɛ na í ka hatələnav pə təna tɔ í tayani-wəɣi kɔpətənav. ¹⁴ Pə taya pulv, Kilisiti maɣamaɣa kɔpəna Yuta nyɔma na mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ na í lá na tɛ pəsi piitim kɔlv məm na heesuyv kɔɔ. I tɔnuyv ke i kɔpəna na í yasəna koloŋa ŋka kaa kaya pa hekv taa isu koloŋa tɔ. ¹⁵ Na i kɔwa Yuta nyɔma kɔsəsutv na tɔ kɔvheelitu na tɔ kɔkɔkiim sɪ i kɔpəkəyi Yuta nyɔma na mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ, piitim mpi pə naale na í kɔpəntəna i ti na pá pəsi piitim kɔlv məm ke kɔfam na heesuyv kɔɔ. ¹⁶ Kilisiti səm ke tesika tɔɔ lapəna na taa kɔpənav ke tɔma saali, na tesika tɔɔ tənɛɣe i kɔpənta piitim mpi pə tɔm naale na pə pəsi piitim kɔlv məm na í ciiki pə na Iso. ¹⁷ Kilisiti kəmna na í kɔpəali Laapaali Kɔpəŋ wei i heesəyi yəlaa laŋa tɔ paa mpa mɛ í tá kɛ Yuta nyɔma na í ka hatələna Iso tɔ, paa Yuta nyɔma mpa paa kɔpətəna-i tɔ. ¹⁸ Kilisiti inɪ i tɔɔ kɛ tá təna tɔ pəsəyi na tɛ səŋ Iso isəntaa na Feesuyv Nanŋtv kɔlv m inɪ i tɔŋ taa.

¹⁹ Ye mpv mɛ mpa í tá kɛ Yuta nyɔma tɔ í tá kɛ kɔpəi nyɔma yaa caɣalaa. Ama pənente mə na Iso yəlaa í kaa icate, na í pəsa Iso tɔyaya nyɔma maɣamaɣa təkpe. ²⁰ I pəsa isu pa ŋmaakuyv kutuluyv tɔɣɔ. Yesu keke kancaalaya cɛɛɣa, na ílé i tɔɔ kɛ tillaa na Iso kɔyɔɣɔtɔv teləsəlaa, na pə kaasi-meɣe isəttaa. ²¹ I tɔɔ kɛ kutuluyv ŋmatv təna səŋa teu, na tɛ təŋna puw sɪ timpɪ tá na Taca tɛ kɔpənta mpv tɔ tɛ pəsi Iso tɛcaɣale nanŋ nyəntɛ. ²² I

kpentvɔna-ɪ tɔ pa tɔna-me tɔtɔɔ kutuluɣu tɔɔ ké sɪ mə na lɛlaa í kpenti na í pəsi kutuluɣu ŋku kv taa Iso Feesuɣu ká caya na pɔ hólí sɪ Iso wenna kv taa tɔ.

3

Təmle nte pa tv Pɔɔli tɔ

¹ Pə tɔɔ ké Pɔɔli má wei ma ké saləka tv ke Yesu Kilisiti tɔɔ sɪ pɔ waasi mpa me í tá ké Yuta nyóma tɔ, ma sələməɣi Iso. ² Ma huɔ teu sɪ isəntɔ í nuwa isəna Iso lapa-m suulu na í tv-m sɪ má la təmle ke mə kin tɔ. ³ Iso su isəna mpi na í təŋəɣi na í laki na pɔ ŋmelaa tɔɔ ɪ kulaa na í hólí-m na má nyi. Halí ma tema-meɣe pə tɔm keesvɔv ke cəne inəɣi pəcɔ. ⁴ Na ye í kalaa í ká ná isəna mpi ma nyəmə Kilisiti tɔm nti inɪ nɔɣɔlv taa cekəna mpv tɔ. ⁵ Iso t́áá hólí-təɣi sɔsaa taa yəlaa isu kaɣana ɪ lapa na ɪ Feesuɣu kuli-ti na kú hólí tillaa na Iso kɔvɔɣɔtv teləsəlaa mpa pa ké ɪ yəlaa kvpama tɔ. ⁶ Na tɔm kvŋmelətv ntəɣəle sɪ: Laapaali Kvpaŋ lapa na mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ na Yuta nyóma pa tɔna pá hiki pa paa tete ke kvpantv nti Iso su ɪ yəlaa tɔ tə taa, na pá pəsi kvlv təkpaataa, na Iso tɔma sɪ ɪ laki mpi na Yesu Kilisiti kin tɔ piitim ləmpi nyóma ná we pə taa tɔtɔɔ.

⁷ Suulu ke Iso hulaa na í tɔna-m na í paasi na í ha-m toma sɪ má la Laapaali Kvpaŋ inɪ ɪ təmle. ⁸ Maɣale Iso yəlaa səkpema taa səkpelu, paa na mpv ma inəɣi Iso tɔnaa na í hólí suulu inɪ sɪ má cɔɔ na má heeli mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔɔ Kilisiti teu sɔsɔm mpi pə feina akpele tɔ pə Laapaali Kvpaŋ. ⁹ Na má la na yəlaa tɔna cekəna Iso su isəna mpi na í təŋəɣi na í laki na pɔ ŋmelaa tɔ, isəna pə we sɪ pɔ la tɔ. Iso wei ɪ lapa pə tɔna na pɔ we tɔ ɪ ŋmesa hatuu ləŋtaa ké isəna mpi ɪ suwa na í təŋəɣi na í laki mpv tɔɔ. ¹⁰ Sɪ pɔ kɔma na pɔ tala waatv inɪ ile ɪ yele na isɔtaa kawulaya nyvɔv nyóma na ka tonɔnaa nana Yesu seela kpeka kin ke Iso nyəm yaasi tɔna. ¹¹ I ka huokaya ntiɣi tam tɔ Taca Yesu Kilisiti kin ke ɪ lapa-ti. Na pə nɔɔ taa təkvlvŋkvlv ké ɪ lapa. ¹² Na tá na-ɪ təkrentaa na tɔ tem-ɪ na tá taa tɔɔ tə hika mpaav na tɔ səŋ Iso isentaa na naani ke teu. ¹³ Ye mpv ile ma wiikəna-me sɪ í taa lɔ tɔŋ ke kvnyɔŋ ŋku ma təkí mə tɔ tɔ kv tɔ. Pə taya pulv pu te na pɔ kvsi mə nyvɔv.

Kilisiti sɔɔlvv ke yəlaa

¹⁴ Pə tɔɔ ké ma lunja akula ke Taca ¹⁵ wei ɪ haaki atɛ na isɔtaa piitimnaa tənaya pə həla tɔ, ¹⁶ sɪ ɪ teeli sɔsɔ tɔɔ í yele na ɪ Feesuɣu la na mu hiki pəsɔv na í nyɔ ton ke hatuu mə ləmaɣasɛ taa, ¹⁷ na í te Iso na mə taa ké teu, na Kilisiti we mə waali ké tam. Na ma sələməɣi Iso ké sɪ í sɔɔləɣi tɔma na í səŋ pə taa ké teu təkəŋkəŋ. ¹⁸ Na mə na Iso yəlaa tɔna í kpenti na í hiki pəsɔv na í cekəna isəna Kilisiti sɔɔlvv tɔwa tɔ haləna kv fei tənaya. Nwaan na mpəle, isɔtaa na atɛ. ¹⁹ Na paa Kilisiti sɔɔlvv fei sɪ nɔɣɔlv pəsəɣi

na í cekæna kv tæna tæ, mu cekæna-kv, na í hiki Isø nyæm tæna na pæ mayali mæ taanaa tæpampam.

²⁰ Tøu, toma nna a we tá taa na á waasæyi-tuyv tam tæ anæyi Isø pæsæyi na í lana-tuyv kupantu na pæ tee tá sælæmuyv tæ tæcaçacaya, halæna pæ tu tee mpi mpi tæ pæsæyi na té huu tá taa tæ. ²¹ Isø inu i seelaa tæna tæpai, na Yesu Kilisiti pá tuyv-i teeli na pæ polo rþrýgý tam halæna tam. Ami.

4

Yesu seelaa we ké isu Kilisiti tønuyv

¹ Ye mpv ma wei ma ké salæka tv ke Tacaa tæmle lapv tæ tæ, ma teekæyi-me na wiinav si í yele na mæ tænte te teu, na pæ keesæna tænte nte Isø caa na í yaa-me si í tæ tæ. ² I pasæyi mæ ti, í laki tæhe, í húlæyí tæmaga suulu, í sæhna tæma na sæluyv. ³ Isæna Isø Feesuyv yelaa na í kpentu tæ í seesi isæle na mæ kpentuyv ñkuyv tækuyv, na nøyv kvlmaga ñka í wena tæ ká yele na í lá mpv. ⁴ Tønuyv kvlmuyv tike tækoy wenna, na Feesuyv Nanjtv kvlm tike tækoy wenna, na tæteelle nte tæ tæ Isø læsa-me tæ tæle tæ we kvlm tætæy. ⁵ Tacaa we kvlm ké tækoy, na i mpaav we kvlmuyv ké tækoy, na Isø lum sæv we kvlmæm ké tækoy. ⁶ Kvlm tike tækoy kena yelaa tæna Isø na pa Caa. Inæyæle pa tæna tæpai pa wulav, na kvlm inu i lakæna pæ tænaya isæna i nækæa tæ, na kvlm inu i wena pa tæna pa waali.

⁷ Isø yelaa ké na pulv lapv saa paa tá taa wei ké ñkanjka na pæ keesæna isæna mpi Kilisiti yelaa si pæ lapv í saa yulv tæ. ⁸ Halæna Isø Tæm taa pa ñmaa rþrýgý si:

Waatu wei i kpawa hatuu isætaa tæ,
i kpenna i kvkprakpama payale na í kraana,
na i lapa yelaa ke kvææj.

⁹ Tøu, pa yæyæyuyv mpv si i kpawa tæ wentiyile mpv? Ntæyæle si i tiiva katatælaya, halæna í tala tetv tee mayamaga ké na pæcá í kraaki. ¹⁰ Wei inu i tii mpv tæ kvlm inu i kpæna halæna í tee isætaa tæyamyam si í wee na í mayali paa timpv. ¹¹ Na kvlm inu i yelina na kvlapælenaa saa yelaa ke ñka ñka. I tv læaa si pá la tillaa sæsaa, læaa ke Isø kvyæyætotv telæsælaa, na læaa si pele pá cæna Laapaali Kupañ, na læaa si pele pá la paasænlaa na Isø Tæm sæyæælaa. ¹² I lapa rþrýgý si pa húlí Isø yelaa ke isæna paa la i tæmle na kilisiti tønuyv tuusi lælæ ke Isø sæev taa tæ. ¹³ Ye pæ taya mpv tá tæna tæpai tá taa temnav ke Isø ká la kvlmæm, na tá nyæm ke Isø Pæyaya ká la kvlmæm tæ tæ. Na tu la sæsaa ke i tæm taa halæna tá teu tala Kilisiti teu sæsæm. ¹⁴ Tæ kaa tasa pæcaatv taa ké weev na paa puyusulu wei í lanjæyi-tv na i kvæyæætv, tæ mæhna cæne tæ mæhna cæne, isu heelim lakuyv tæ. Puyusulaa mpæ pa lukæna-tv na pa acilayav, na pá tvsæyæna læaa. ¹⁵ Ama ye tæ heeliyi tæmaga tampæna na sæluyv ðe tu sæsæyi puw ke pæ tæna pæ taa na té tala Kilisiti wei

ι κέ τά τόνυγυ νυγυ τó. ¹⁶ Ι τó κέ νιη na nóohεε na pə təna pə wεw m̄pύγύ waani waani ke τόνυγυ τó τó pə təkəna təmayá teu, na τόνυγυ atama atama tamsəna təmayá teu tóγə pə kpenta pilimile. Pə τó κέ pə təna mpi pə wε τόνυγυ τó τó pə laki pə təmle ke teu, τόνυγυ təna puki kέ, na ku sɔɔlɔγυ tɔŋna sɔɔsɔγυ.

Tɔntε kɔfate ke Kilisiti mpaav taa

¹⁷ Ye pə wε mpu, na Taca ma heeliyi-me təfoo si í taa tasa tɔntε isu cefelinaa. Pεle pa təŋəyi pa kpai hɔwεε ke yem kέ. ¹⁸ Pa layatu ta tɔli. Pa isəkpεεtεε na pa lan̄kpɔsəŋ katatəlaya tó pa paa fεi weesuyu ŋku Isə haa tó ku taa. ¹⁹ Pa kέ fεεle fεi nyəma kέ, yaasi isayav taa kέ pa ha pa ti təkpataa, na pá huliyi asilima təlatɛnaa.

²⁰ Ama Kilisiti təm nti me í nyəma tó pə taya m̄pύγύ tə wεε. ²¹ Ntəŋ í tɛma ι təm nuw na? Haləna í kev Kilisiti nyəma tó pa seγesa-mεγε ι təm təna tampana mεε. ²² Ye mpu pə wεε kέ si í wəγəsi mə yaasi kɔpəŋ wei í təkə hatuu ləŋ tó. Yaasi kɔpəŋ inu ι kɔnyuləŋ kɔpuγusij pukina təlete taa kέ. ²³ Pə wεε kέ si í layasi mə lotunaa taa na mə ləmayasεε taa təkpataa. ²⁴ Na í kelɔ yaasi kɔfalv wei Isə ləsa na í kέ ι mayamaya ι nyəŋ tó. Mə tɔntε í keesaa na tə teu isu tampana hóllyi tó ile pu hólɔ si í kpaγa yaasi inu.

²⁵ Pə tó ile í yele təmayá pəpətu pelɔγυ təkpataa, na paa mə taa wei í yəγətəyi tampana ke ι lɛlaa kin. Pə taya pulv, tá təna tə wε kέ isu niη na nóohεε wεw τόνυγυ τó τó. ²⁶ Na ye páána kpa-me í taa yele na á pona-mεγε wakəlɔγυ taa. Na páána í taa leeli na á wε mə taa. ²⁷ Ι taa ha mə təyi iləγυ ke paa pəcɔ mayamaya. ²⁸ Ye wei í ka ŋmulaya pɔntv í taa tasa ŋmulɔγυ. Ama í seεsi isəle na təmle lapv na í hiki ι mayamaya ι niη nyəm mpi pə tó ι wu teu tó, na í pəsi na í səna mpa pa fεina pulv tó. ²⁹ Kawalaya təm natəli t́ taa lukəna mə nɔɔsi. Ama í yəγətəyi təmnaa kɔpama mpa pa waasəyi yəlaa na pá yeki na t́ tuusiγi ləɔ kέ Isə seεv taa tó, ile tu waasi tə nulaa təna. ³⁰ Ι taa wakəlyi Isə Feesuyu Nan̄ŋtu lan̄le. Pə taya pulv, inəγəle Isə kuyusum mpi ι yusəna-me tó. Na inəyi Isə su-mεγε təɔma si pə hólɔ si kuyaku wεε ku kəŋ, ŋku ku wule Isə ká ya-me təkpataa tó. ³¹ Ι yele hɔwεε nyan̄ nyəna təna na təma təkənav ke t́ na páána mɔγυ. Ι yele hola na kɔtɔγυ. Ι yele isayatu tənaya lapv, paa tə kέ nti. ³² Ι laki təmayá yəlle na í wii təma pətətεε. Ye í pəntəna təma í hólɔ təmayá suulu isu Isə ná hɔlɔγυ-mεγε suulu ke Kilisiti tó tó.

5

Mə lakasi í te teu

¹ Isu í kev isəntəγə Isə piya nsi ι sɔɔlaa tó í seεsi isəle na í kpaγa ι yaasi təna ile. ² Ι hóllyi təmayá sɔɔlɔγυ ke mə lakasi təna taa isu Kilisiti ná sɔɔlɔγυ-tv haləna í pəsi ι təyi kɔhaham kɔpam, na í kpaγa ι ti na í la kətaya ke tá tó si pə la Isə kέ teu na sɔɔsəŋ kɔpan tó.

³ Asilima na tetelakasí isayasi na konyuluyú, pə tənaya mpv pə təm mayamaya í taa lu mə nɔɔsi taa, pə taya pulv, lakasi nsi si taka tá muna Iso yəlaa. ⁴ Na pə ta muna tətə si í yəgətəyi fεεle fεi təm, yaa təm kpai nyəntv, yaa kεesəlaya təm natəli. Ama í paasəna Iso ké sεεv si í na təmle. ⁵ I nyi teu si asilima latv, na tetelakasí isayasi latv, yaa liyitee kətəi tv, pa taa nəgəlv kaa feli nɔɔhəle ke Kilisiti na Iso pa kawulaya taa. Halí liyitee kətəi tv na tuj laalv pa isayatu lu kvləm ké.

⁶ I paasəna teu na nəgəlv í taa tolisi-me na i kumelətəm, halí nti iní tə tɔɔ ké Iso ká lana mpa paa caa i luyv nyəntv lapv tə na pááná. ⁷ Mə na pə yəlaa í taa kaa pulvuyv paa hoolaya. ⁸ Ləj í ka wε ké isu yulv təjuyv ahoo ke səkpetuyv taa tə. Ama kayana mə na Tacaa í kpentaa, ile pə wε isu ilim lu mə tɔɔ ké. Pə tɔɔ ile mə lakasi í te isu kɔpama mpa pa wε ilim taa tə pa nyəjisi. ⁹ Pə taya pulv timpí pə nyaalaa tə kɔpantunaa lapv na siyisij təjuyv na təm tampana yəgətuyv ke pə kəjina. ¹⁰ I sεεsi isəle na í cəkəna mpi pə wε Tacaa ke teu tə. ¹¹ Mə na mpa pa laki səkpetuyv tε təma kpai nyəna tə í taa kaa pulv paa hoolaya. Ama í la na pə kuli a tɔɔ na paa wei í ná. ¹² Yəlaa mpe, mpi pa ηmeləyi na pá laki tə si pə təm í tu lu yulv nəgə taa tə pə wε fεεle ké. ¹³ Ye pa lakasi nsi si tɔɔ í kulaa na pə ná, ile paa wei i ká ná pa wεεtv cakəle təkεlekele. ¹⁴ Ḿpúyú pə tu wεε, ye pə kula pulv tɔɔ na pə naaki təcεicεi, pəle pə pəsəyi fətəla ké. Pə tɔɔ ké pa yəgətəyi si:

Nyá wei n tooki tə fe mpv.

Kulí na n lu sətəa taa,

Kilisiti ká cε nyá səkpetuyv.

¹⁵ Ye mpv ile í la laakali na mə təntε ke teu, í taa tə isu kumeləməj, ama í tə isu ləmayasεε nyəma. ¹⁶ I taa yele na aləseke kuyεεj fiti-mεyε yem. Pə taya pulv isayatu hukina tá kayana kuyεεj inε i taa. ¹⁷ I taa la isu kumeləməj lakuyv tə. Ama í sεεsi isəle na í nyi mpi Tacaa luyv wεε si mε í la tə.

¹⁸ I taa yele na sulvm kv-mε. Sulvm kuyv ká tv-mεyε yem yem lakasi. Ama í yele na Feesuyv Nanjtv haya mə taa təmamam. ¹⁹ Ye í caya təma kij mə nɔɔsi taa í wεε Iso Təm yontu na apalvtv nyəntv na Iso samtv nyəntv. I sa Tacaa na samtv yontu na Iso Təm nyəntv na luyv kvləmuyv. ²⁰ I sεεki Tacaa Iso ké í na təmle ke paa waatv wei ké paa mpi pə tɔɔ ké Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ.

Apalaa na pa alaa pa təm

²¹ I nukəna təmayə teu ke Kilisiti sɔgəntv tɔɔ.

²² Alaa-mε í seeki mə paalaa isu í seekuyv Tacaa tə. ²³ Pə taya pulv, isəna mpi Kilisiti ná kəla Yesu sεεlaa kpekəle tə mpv tətəgə apalv ná kəla alb. Yesu sεεlaa kpekəle kəna Kilisiti tənuyv pilimile, na Kilisiti mayamaya kəna pa nyuyv yatv. ²⁴ Na isu Yesu sεεlaa kpeka seekuyv Kilisiti tə, mpv tətəgə alaa ká seeki pa paalaa ke pə təna pə taa.

²⁵ Apalaa mu sɔɔli mə alaa isu Kilisiti sɔɔlvɔv Yesu seela kpeka na í si a sɔm tɔ. ²⁶ I lapa m̀p̀ỳỳ si í nyaali-we na lum na í tayani-we na í tɔm na pá te teu na pá mvna Isɔ yɔlaa. ²⁷ Pə taɣa pulv í caakaya ké si í kpaɣa Yesu seela kpeka na a teu tɔkpataa na í suna í ti, na á wee tənəŋŋ, a tiili tá wakəli, na paa asilima a feina, na á tá caami. Pəyele kɔwakələm napəli fei a kin. ²⁸ Ye mpv pə wee si apalaa í sɔɔləxi pa alaa ke teitei ké isu pa sɔɔlvɔv pa ti tɔ. Ye yulv sɔɔləxi í alv pə wee isu í maɣamaɣa ke í sɔɔləxi. ²⁹ Ama tampana tɔɔ nɔɣɔlv fei wei í taa kpna í maɣamaɣa tɔ, halí paa wei í paasəyənə í tɔnvɔv tɔɔ ké teu ké na í tayanəxi í ti tətetete isu Kilisiti paasvɔvnav Yesu seela kpeka tɔ. ³⁰ Pə taɣa pulv, tá kəna í tɔnvɔv pilimile tɔɔ niŋ na nɔɔhɛɛ na pə tənaya mpv. ³¹ Halí pa ŋmaa m̀p̀ỳỳ Isɔ Tɔm taa si: Pə tɔɔ ké yulv ká cɛ í caa na í too si í na í alv pá caɣa. Na pa naale pá kpenti na pá pəsi yulv kvlm. ³² Ama tampana sɔsɔna ke pə kula loŋŋa kane ka tɔɔ cəne. Kilisiti na Yesu seela pa tɔm lapa isəna tɔɣɔ ma naa ka taa. ³³ Paa na mpv meɣe pə heeliyi si paa wei í sɔɔləxi í alv isu í sɔɔlvɔv í ti tɔ. Na paa alv wei ílé í seeki í paalv tɔtɔ.

6

Piya na si caanaa pa tɔm

¹ Piya me, Tacaá isentaa mə nyəntv nté si í nuna mə nyəma. Mpi tɔ, nti uní tə wenna teu. ² Kəsəsutv nti pə suwa tɔɣɔle si: Seeki nyá caa na nyá too. Tə tɔɔ ké pə caala kvpantv tənə kasəyaya ke seev si: ³ N ká nu lelen na nyá weesuyv ká tayalı ate cəne.

⁴ Cɛcɛnaa me, mu taa la na pááná kpa mə piya. Ama í təkí-si na í seɣesəyi-səyi kvpantv, na í h́ĺĺýi-səyi ləŋ isu Tacaá luyv wee tɔ.

Yomaa na pa caanaa pa tɔm

⁵ Yomaa mu nukəna mə caanaa mpa pa tɔka-meɣe antulinya taa cəne tɔ na luyv kvlmɔvɔv. I weena pa sɔɣɔntv na í nyaana-weɣe teitei isu ye pu ke Kilisiti í ka lapa tɔ. ⁶ I taa seeki-weɣe waatu wei pa weeki tɔ tike si pə la-weɣe lelen. Ama í la Isɔ luyv nyəntv na luyv kvlmɔvɔv isu Kilisiti yomaa. ⁷ Yomle təmlɛ nte pa tɔyi-me tɔ í la-te na luyv kvlmɔvɔv na pə wee isu Tacaá təmlɛ ke í laki, pə taɣa yɔlaa tike nyəntɛ. ⁸ I nyi teu si paa yom paa kasayampu Tacaá ká te na í felí paa wei ké kvpantv nti í lapa tɔ.

⁹ Na mpa me í ke yomaa caanaa tɔ mu la-weɣe mpv tɔtɔ, í kpa mə ti na pa nyaasvɔv. Na í tɔɔsi si mə na we í kaa caa kvlm ke isɔta na ílé u faɣasəyi nɔɣɔlv se.

¹⁰ Nti tə kaasaa tɔɣɔle si mu pɛkəxi si í nyɔɔ ton ke mə na Tacaá mə kpentvɔv taa na í ton sɔsɔŋ taa. ¹¹ I tv mə tɔɔ ké yoou wontu tənə nti Isɔ haaki-me tɔ, na í səŋ təca na í taŋ lləɣɔv na í acilayatu tənə. ¹² Pə taɣa yɔlaa ke tə yoonə, ama mpa tə yoonə tɔɣɔle

alɔ́ɔaa tonɔ́tɔnaa asayaa mpa pa we isɔ́taa tɔ, na sɔ́kpetɔyɔ taa cɛne awulaa na tonɔ́tɔnaa na sɔ́saa. ¹³ Pɛ tɔɔ tɔ í co Isɔ́ yoou wontu nti tɛ tɛnaya kpaakraa, na pɛ kɔ́ma na pɛ́ tala kuyeyɛ isayari taa na mɛ kolontu kulɔ́ɔi mɛ tɔɔ, í pɛsi na í tanɔ́-ɪ teu. Na ye í tɔ́ka mɛ tɔ́ɔi teu na í yoo halɛna í tu yoou ŋku ku nyɔyɔ, ilɛ í ká nyɔɔ ton ke m̀pɔ́ɔ́ tam.

¹⁴ Ye m̀pɔ́ ɪ tanti na í tanɔ́aa, na í tɛɔ tampana ke teu na pɛ́ weɛ isɔ́ pa lɔ́lɔ́yɔ tampala ke tɛnaya taa tɔ. Na í tɛɔ siyisuyɔ ke pɛ́ tɛna pɛ́ taa na pɛ́ weɛ isɔ́ nyɔ́ɔtɔ tɔko ke í suuwa. ¹⁵ ɪ sɛɛsi isɔ́lɛ na Laapaali Kɔ́pan wei ɪ kɔ́ɔna heesɔyɔ tɔ́ɔ kpaalɔyɔ na pɛ́ weɛ isɔ́ ntanɔ́kpaala kɔ́pana ke í lɛɛwa. ¹⁶ ɪ tɛ mɛ taa na Isɔ́ kɛ́ tam na pɛ́ weɛ isɔ́ kpálɔ́ɔ́ ŋku í ká kentiɔina isayatu tu nyɔ́má sɔ́tu nyɛna tɔ. ¹⁷ ɪ nyɛni yarɔ́ mpi Isɔ́ yakɔ́-mɛ tɔ isɔ́ yoou kahuka, na í tɔ́ki Isɔ́ Tɔ́m isɔ́ layate nte ɪ Feesuyɔ cɛla-mɛ tɔ. ¹⁸ ɪ laki pɛ́ tɛnaya m̀pɔ́ na Isɔ́ sɔ́lɔ́mɔyɔ, na í wiikina-ɪ sɪ í sɛna-mɛ. ɪ sɔ́lɔ́mɔ́ɔi paa mpi pɛ́ taa, na Feesuyɔ Nanɔ́ntɔ í h́lí-mɛyɛ isɛna í ká sɔ́lɔ́mi tɔ. ɪ la kpelikpeka nyɔ́ma na í sɛɛsi isɔ́lɛ ke m̀pɔ́ɔ́ tam. ɪ sɔ́lɔ́mɔ́ɔna Isɔ́ yɔ́laa tɛna. ¹⁹ Na í sɔ́lɔ́mɔ́na ma tɔ́tɔ, na waatu wei má caaki ma nɔ́ɔ tɔ́ kɛ́ kuluyɔ, Isɔ́ í tu ma taa kɛ́ tɔ́m nti tɛ tɛɔa teu tɔ, na má h́lí Laapaali Kɔ́pan tɔ́m nti tu ŋmɛlaa tɔ na apalɔ́tu. ²⁰ Paa na pa tɔ́ka-m salɔ́ka taa tɔ́ má kɛna Laapaali Kɔ́pan inɛ ɪ tɔ́mlɛ tu sɔ́sɔ. Pɛ́ tɔɔ tɔ́ í sɔ́lɔ́mɔ́na-m na má yɔ́ɔtɔ ɪ tɔ́m na apalɔ́tu ke isɛna mpi pɛ́ nɔ́ɔsɛnaa tɔ. ²¹ Ta taapalu Tisiki wei ɪ laki Tacaá tɔ́mlɛ na luyɔ kulɔ́mɔyɔ tɔ́ ɪ ká kɛɛsi-mɛyɛ ma tɔ́m na í nyɔ́ isɛna taa ma weɛ tɔ. ²² Pɛ́ tɔɔ mayamaya ke ma tiliyi-ɪ mɛ́ kin, sɪ mɛ́ í nyɔ́ isɛna taa tɛ we cɛne tɔ, na pɛ́ sɔ́sɔ-mɛyɛ apalɔ́tu.

²³ Tacaá Isɔ́ na tá Sɔ́sɔ Yesu Kilisiti pá ha tá taapalaa tɛnaya alaafɔ́ya na pa tɛma sɔ́lɔ́yɔ na t́á tɛmnaɔ ke Isɔ́. ²⁴ Isɔ́ í h́lí pɛɛlɛ ke pa tɛna mpa pa sɔ́la Tacaá Yesu Kilisiti ke tam tɔ.

TAKƏLAYA NJKA PƏOLI NMAAWA FILIPU NYƏMA TƏ KUTULUTU

Pə nəyəsəna isu saa wei Pəoli nmaakaya takəlaya kanə tə saləka taa ké ı wεε. Mpa ı nmaa-kε tə pa taa payalε ta ke Yuta nyəma. Pəoli lapəna İso təsεεle yəlaa mpeye waasu na pá mu İso Təm. Halı pa tilina Pəoli ke kucəəñ ke təm payalε. Pə təə ké Pəoli nmaa-we na í sεε-we na í tasa-weye layatu sı pá wεε nəyo kuləmaya na pá pasa pa ti isu Tacaə Yesu. ı seyesəyi-we sı pá la laakalı na seyesəlaa pəpətənaa. Pəoli seyesuyu loonja səsaya nté sı yulu í wεena lanhuləmle paa wahala taa.

İsəna pa faya Filipu takəlaya tə:

Pəoli təmle, titite 1

İso sεεlaa nəyo kuləmaya na pa ti pasuyu, titite 2:1-18

Timotee na İpafəlotiti, titite 2:19-30

Laakalı na seyesəlaa pəpətənaa, titite 3:1-4:9

Sεεtu, titite 4:10-23

Sεεtu

¹Taya Yesu Kilisiti təmle nyəma Pəoli na Timotee.

Tá nmaakəna takəlaya kanεye İso yəlaa mpa pa we Filipu na pá tεma Yesu Kilisiti na pa taa tə, na İso təsεεle səsaa na tə taa tεma lataa. ²Tá Caa İso na tá Səsə Yesu Kilisiti pá hılı-mεye pεεεe na pá lá na mə lanja huləmı.

Filipu nyəma təə sələmuyu

³Paa waatu wei ké ma təəsa mə təə ké isəntə, ma sεeki ma İso ké í na təmle ke mə təna təpai mə təə ké. ⁴Na paa waatu wei ké ma sələməyəna-mεye İso, lanhuləmle ke ma sələməyəna. ⁵Mpi tə, í səna-m kuyaku kancaalaya nyəñku wule na haləna sañja na má yasəyi Laapaalı Kupañ tə. ⁶Ma nyəmə teu təkpataa sı İso wei ı caala təmle kupante tənεye mə kin tə, ı ká la-tεye rıpıyú haləna tə kəə na tə yoosi Yesu Kilisiti kuyaku wule. ⁷Pə muna teu ké sı má huu rıpıyú mə təna təpai mə təə. Ma luyı suu-mεye səsəm səsəm ké. Pə taya pulu təə, mə təna təpai í hika mə paa nyəm ke pεεεe nna İso lapa ma tə a taa ké. İe paa pənente ma wεu saləka taa isəntə yaa tuu ma tu wεu na ma ti, sı má taa yele na Laapaalı kupañ pəsi tεtεpulu, ama sı má sı-ı teu ké təka. ⁸Ma yəyoətu yu sı ma səla mə təna təpai ké isu isəna mpi Yesu Kilisiti səəlyu-tuyu səsəm tə, İso mayamaya nyəmə sı tampana rıpıyú.

⁹Nti ma sələməyi İso ké mə təə təyale sı mə səəlyu í səsəyi tam, na nyəm kupampam səsəm na pə təna pə cəkənav í wεε mə səəlyu taa. ¹⁰İlena í pəsi na í ləsi mpi pə we teu tə. Ye pə

lapa mpv í ká la kúpama na pa kaa na mə kinj ke taalı nəǵoluyv
Kilisiti kuyaku wule. ¹¹ Na í ka la təma kúpama nna Yesu Kilisiti
kəjna tǵo səsəm, na pə tú Isə ké teeli na samtv.

Isəna Kilisiti ké tá weesuyu tə

¹² Ma taapalaa ma caa si í nyi si tampana təw isəntə, mpi
pə mayana-m tə pə waasaa ké, pə yelaa ké na Laapaalı Kupaŋ
səəsəyi yav. ¹³ Pə yelaa na wulav təyaya tanlaa təna na yəlaa lelāa
təna nyi si Kilisiti təmle lapv təw ké pa tu-m saləka. ¹⁴ Tá taapalaa
taa payale nawa ma we saləka taa, ilena pá təkı tənəŋ na Taca
təm, haləna pá nyaya apalətv na pá heeliyi Isə Təm na sǵəntv
fei-we.

¹⁵ Paa na ma isəseemle təw ké lelāa lakı Kilisiti waasv na
səəsəntv həm hūwee tə, lelāa ná lakı-ı na hūwee kúpama ké.
¹⁶ Pəne ni pele pa lakuyv na səəlvuyv we pə taa tə, pa nyəmə si Isə
tu-m si má taa yelev na Laapaalı Kupaŋ pəsi tetepulv tǵo. ¹⁷ Ama
lelāa ile kəlvuyv pəkuyv təw ké, paa paasəyi na pá heeli Kilisiti təm
ke isəna mpi pə mənāa tə se, pa hūv ké si ma wev saləka taa tə paa
səəsı-m kənyəŋ na má ná.

¹⁸ Kpai ké. Ye kupaŋtv yaa isayətv kuləkv ke pa lukı, ma lanle tu
heeva. Mpi tə pa tu heela Kilisiti təm. Na ma lanle ká hee mǵyú
na pə puki. ¹⁹ Pə taya pulv təw, ma nyəmə si mə sələməŋ na Yesu
Kilisiti Feesuyv sənəv təw pə tənaya mpv pu məli ma nyuyv yavv.
²⁰ Ma tanāa na má teeləyi mǵyú teu ké si ma kaa tǵo feele natəli.
Ama pənente naani ké maa la teu isv ma lakuyv tam tə, ilena má
hólı Kilisiti səəsəntv ke ma tənuyv təna taa, paa ma na ma ise, paa
ma səki. ²¹ Pə taya pulv, paa maa wee, Kilisiti kelev ma pə təna. Na
má tu səpa, ile pə kəlaa kelev. ²² Ntanyı ye ma wəna ma ise, maa
tasa waasaya nakəlvuyv lapv. Təw, maa nyəŋ nti má ləsi tə se. ²³ Pə
krəpa-m ké, ma nyuləyi ké si má kpe na má wee Kilisiti kinj. Nti
tə kəla-m teu tǵole. ²⁴ Ama mə təw ile, pə wee ké si má weena
ma ise. ²⁵ Ma təma ma taa ké teu na təle, pə təw ké ma nyəmə
si ma kaa kpe. Na ma nyəmə si má na mə təna təpai tu wee, na
maa sənə-me na í polo ləlv ké mə Isə seev mpaav taa, na í hiki
lanhuləmlə ke pə taa. ²⁶ Pə təw ké ye ma kəma na má məli mə te
í ká hiki ma kinj ke mpi í ká yələna mə Yesu Kilisiti mpaav taa
tə.

²⁷ Kuləmtv ké si í təkı yaasi wei ı keesəna Kilisiti Laapaalı
Kupaŋ tə. Ile paa maa kəw mə nav yaa ma ta tu kəm, má nu si
í nyəw təŋ te, na í kpenta hūwee, na í yoo taa təm mpi Laapaalı
Kupaŋ tǵv-me tə pə yoo na lotu kuləmtv ke mə təna. ²⁸ İ taa
yelev na mə kolontunaa nyaasəyi-mege pulv taa. Mpi pə hóləyi
pelev si pa təm ká te tənəŋnəŋ tǵole. Na pə hóləyi-me si pu te na
pə ya mə nyəw, na Isə lakəna mpv. ²⁹ Pə taya pulv, Isə hana-mege
mpaav si í la Kilisiti təmle. Ile pə taya ı təw yuy tisuyv tike təm,
ama na ı təw kənyəntəǵole tətǵo. ³⁰ Mə seewa ma təw ké pənentege

na tɛ yoo yoo. Yoo ηku í ná ma yoo hatuu lɔη na í tu nyɛmá tɔtɔ sɪ ma tu tɔηna-kuɣu yoo tɔ, ηkuɣule mpv na ηku í yookuɣu tɔ.

2

Kilisiti tɪ pasɣv na í Isɔ nunav

¹ Mə na Kilisiti í krentuɣv mpv tɔ pə sɔsɔxi-meɣe toη nte? I sɔlɣv sɔsɔxi-meɣe apalɔv nte? Mə na Feesuyv Naηηtv í krenta kulɔm na? I lakɪ tɔmɔyɔ yɔlle na kupantv na? ² Tɔv, ye pə we mpv ɪɛ, ma wiina-me sɪ í krentɪ teu, na í sɔlɔxi mə tɔmɔ, na í wɛna lotu kulɔmtv na hɔwɛɛ kulɔmɛɛ, na pə hɔlɔsɪ ma lanɔ ke sɔsɔm. ³ I taa la pulɣv tɔmɔ kɔlɣv tɔɔ, yaa teeli yem tɔɔ. Ama í pasa mə tɪ, na paa wei í nyənɪ ɪ lɛlv ɪsu wei ɪ kɔla-ɪ tɔ. ⁴ Nɔɣɔlv í taa pɛɛkɪ ɪ mɔyɔmɔyɔ ɪ nyɣv nyəntv tike, ama í tɔsɔxi ɪ tɔɣɔntɔlɛnaɔ tɔɔ. ⁵ I wɛɛna hɔwɛɛ nna Yesu Kilisiti ka hɔvkɔyɔ tɔɣɔ mə taa.

⁶ Hatuu tɔ ɪ ka tu wɛna Isɔ wɛɛtv kɛ.

Pə na pə mpv tɔ, pə ta tu-ɪ sɪ ɪ pɛɛkɔxi na í lana toη na í kpa Isɔ tɔɔ sɪ ɪ saala.

⁷ Ama ɪ mɔyɔmɔyɔ ɪ yelina pə tɔna mpi ɪ ka wɛna tɔ na í kpaɣɔ yom wɛɛtv.

I kpaɣɔ yɔlaa wɛɛtv kɛ tɔtɛηɛɛɛη, na ɪ kɔmɔyɔ ɪsu yɔlv wɛv tɔ.

⁸ I tisaa na í pasa ɪ tɪ na í nuna Isɔ kɛ mɪpɔɣú, halɔna ɪ sɔm, sɔm mpi ɪ sɔpa tesika tɔɔ tɔ.

⁹ Pə tɔɔ kɛ Isɔ kɔsa ɪ nyɣv ke teu ke sɔsɔm, na í ha-ɪ hɔtɛ nte tɔ kɔla hɔla tɔna tɔpaɪpaɪ tɔ.

¹⁰ Pə tɔna mpi pə wɛna weesuyv na pə we ɪsɔtaɔ na tɛtv tɔɔ na tɛtv tɛɛ tɔ pə hɔntɪ-ɪ atɛ.

¹¹ Na pə tɔna pə tisi sɪ Yesu keɛ Sɔsɔ, na pə ha Tacaɔ Isɔ kɛ teeli.

Isana tu tee ɪsu kɔkɔsɪ ke antulinya taa tɔ

¹² Ye mpv ɪɛ ma taapalaa, waatv wei maa we mə ɔlv tɔ í nuna-m pə tɔna pə taa kɛ. Na paa pənente ma fɛɪ mə ɔlv, pə kɔla teu sɪ í nuna-m mpv tɔtɔ. I pɛɛkɔxi mə nyɔɔη yɔpɔ tɔm na sɔɣɔntv na seluyv. ¹³ Pə tɔyɔ pulv, Isɔ wɛɛ kɛ na í lakɪ mə taa kɛ tam, sɪ me mu pəsɪ na í sɔlɪ na í lá mpi ɪ ka suwa na í tɔηxi na í lakɪ tɔ.

¹⁴ Kɔntuɣv na ntɔηkɛɛsɔyɔ í taa wɛɛ pə tɔna mpi í lakɪ tɔ pə taa. ¹⁵ ɪɛ í ká pəsɪ yɔlaa mpa pa fɛɪna taalɪ na pá we tɔnaηη tɔ, na í pəsɪ Isɔ piya nsi sɪ fɛɪna kawalɔyɔ nakɔlɔxi antulinya yɔlaa kɔtakeɛsɔη na asayɔ pa hɛkv taa tɔ. Pɔ́ɔ́ pə wɛɛ kɛ sɪ mu muɣvna kɔkɔ ke pa hɛkv taa kɛ nyənənyənɪ ɪsu ɪsɔtɔlvɔsɪ ke ɪsɔtaɔ ¹⁶ na í heeliyina-weɣe weesuyv tɔm. Ye í lakɪ mpv, maa pəsɪ na má yɔlɔna-meɣe Kilisiti kuyakɔ wule ke teu. Tampana tɔɔ ɪsəntɔ, mpv pu hɔlɔna sɪ ma tɔmɔ tɔna na ma lɔpɔv tɔna ta məɪ yem.

¹⁷ Ntanyí ma caləm ká lu, ma səm təm ke ma wena mpv. Na ye pu tu lapa mpv, pə we isu kətaya ŋka mə Iso seetu tasa Iso ké lapv tɔyɔle. Ye pu la mpv, ma lanje heewaya. Na má na mə təna tá lanja heena. ¹⁸ Na mpv tətɔyɔ na me, pə wee ké si mə lanja í hee, pə wee si má na me tá lanja í heena.

Timotee na Irafəlotiti

¹⁹ Ma huv si, na Iso tonj taa ye pə we isəna, maa tili Timotee ke mə teye nɔɔnɔ na má nu mə cakəle təm, na pə sɔɔsi ma mayamaya ke apalvtv. ²⁰ I tike i wenna, na i səna-m mpi ma sɔpəna nyuvv tɔ pə taa, na i paasəyəna mə təm ke na tampana. ²¹ Lelaa ile, pele pa mayamaya pa ninj nyəm tike tɔo ké pa nəyəsəyi, pə taya Yesu Kilisiti nyəm tɔo. ²² Mə mayamaya í nyəmá isəna Timotee iní i hulaa si i ké yulvpaŋ tɔ, na isəna má na-i tɔ lapa təmle isu yulv na i pəyaya ke Laapaali Kupaŋ təm taa tɔ. ²³ Ma huv si ye ma kɔma na má cekəna teu ke nti tɔ taa ma wee tɔ, ile maa tili-i mə cɔlɔ. ²⁴ Na ma wena naani ké teu ke Tacaatɔn tɔo si ma mayamaya maa polo mə teye nɔɔnɔ na má ná-me.

²⁵ Ma mayasaa na má ná si pə kəla teu si tá taapalv Irafəlotiti, wei me í ka ha-m mpi maa lanjaa na í tilina-m si í kəna-m, na má na-i tɔ lakəna təmle na tɔ yooki yooou tɔ, inəyi maa yele na í məli mə kinj. ²⁶ I nyuləyi ké si í ná mə təna, haləna pə pekəla-i. Mpi tɔ, me í ka nuw i wɔsasi tɔ pə tɔo. ²⁷ Tampana tɔo isəntɔ, pə wu-i teu ké, haləna i caakaya səm. Ama Iso wii i pətɔtɔle. Na pə taya i tike i nyənte, na ma nyənte tətɔyɔ, si pə taa kɔo pə sɔɔsi-m lanwakəlle ke lentɔ tɔo. ²⁸ Pə tɔo ké ma huv si maa kus-i ləŋ təcav na í məli mə te, na mu na-i na mə lanja tasa hulvmvuvv, na ma mayamaya ma lanwakəlle te mpv. ²⁹ Pə tɔo ile í mu-i ninj naale na lanjhulvmle sɔsɔle, isu pa mvkvuvv taapalv ke Tacaatɔn taa tɔ. Yəlaa isu pane iní weye pə wee si í seeki. ³⁰ Pə taya pulv tɔo, Kilisiti təmle nyuvv tɔo ké səm ce-e-i. I lapa i weesuyv ke awusa ké na í kəna-m kusənam mpi mə mayamaya í taa pəsəyi si í kəna-m tɔ.

3

Npelaa yaa n ta peli pə kulvm

¹ Ma taapalaa, pənentaa í yɔləyi Tacaatɔn taa ile. Kulvmtv təne tɔ ŋmaav ke tam u kuvv ma, na nti iní tɔ tu kələyəna-meɣe tampana hulvuvv. ² I la laakali na isayalataa, hasi nsi, yəlaa mpa pa kama nyuvv si pelvuvv ke pelvuvv tɔ. ³ Mpe pa pelvuvv ke mpi? Tayale pellaa na tampana. Pə taya pulv tɔo, Iso Feesuyv wenna tá kinj na táa laki Iso təmle. Na Yesu Kilisiti ke ta laki na taa taaki, na pə taya yulv kulapəle haana taya naani. ⁴ Ye maa nəkaa kɔlɔ, ma pəsəyi na má tv kulapələnaa paneyə naani. Na ye nəyɔlv wee na í huvki si yulv kulapəle ká yelina na í tvli-ti ile, ma tee pɔntv ke kulapələnaa ké təpaipai. ⁵ Nyəni, ma lulvuvv kuvyeyəŋ

pələfəi wule ke pa pela-m, na ma ké lseyeli tu ké təsiyisiyi. Na ma kpekəle nté Pensaməe nyəntə, na ma ké Hepəla tu ké təsiyisiyi. Na tayale Falisanaa ke Yuta nyéma ləəsəele tənyuy taa. ⁶ Na maa seesa isəle ké pə taa ké pə feina, haləna má təkayana Yesu seelaa kpeka ke konyəŋ. Na ye pa təma si kəsəsutu taa təm tənyuy si yulv í təŋ na pə lapı-ı kupaŋ tə tá təŋayana, taalı nəğəlv ı taa wəe ma kiŋ. ⁷ Pənentə Kilisiti təə ilə, ma nyənəyi kupaŋtənaa mpa ma mnyulayana təğə mpi pu waasəyi pulv təğə. ⁸ Na pə taya kupaŋtənaa pane pa tike ke ma nyənəyi mpu, na kawaaşı nsi si tənaya ma nyənəyi mpi pu waasəyi pulv təğə ma nyəm ma Səso Yesu Kilisiti tə pə təə. Təpantə taa təpantə nté tənə ını. I təə ké ma keela pə tənə mpi pə kəsəyi ma nyuy tə na má sına kpeenə, na ma nyənəyi pə tənə isu hute si pə yele na má hiki Yesu Kilisiti, ⁹ na má na-ı tə krentı teu ke kolum. Maa yəələyi si ma kəsəsutu təkuy təə ké pá yaa-m kupaŋ. Ama ma təma ma taa na Kilisiti təğə ma lapa kupaŋ. Tənaya ləə hana pəsuy si yəlaa í la kupaŋa, na ye wei í mwa tá Səso təm, pəntv ke ləə haa pə pəsuy. ¹⁰ Mpi ma nyuləyi teu təğəle si má nyi Kilisiti na ı səm taa fem toma, si maa hiki ı wəhalanaa taa ké ma nyéma na máa təğə, na má si isu ı səpv tə. ¹¹ Na má tēləyi si paa feesi mayə mpu tətə.

Tə kaasvyv

¹² Maa yəələyi si ma təma hikuy ke mpi ma pəkəya tə se, yaa ma təma teu təkpaata. Ama ma təŋna ləpv ké na má kaasəyi ma ti si má hiki ma asewa fəətə. Mpi pə təə tə, Yesu Kilisiti təma-m hikuy na í kpa-m ı kpa-m ké. ¹³ Ma taapalaa, maa huukı si ma təma pə fəətə hikuy se. Ama kolumtu nti ma nyəmə təğəle si, ma yela ma waalı nyəntv ké, na má kaasəyi ma ti si má hiki mpi pə wə ma nəğə təə tə. ¹⁴ Pə təə ké ma see na má pukina mpi pə suwa tə pə təə, si má hiki pə fəətə wei ləə yaa-tv si tə hiki isətaa ke Yesu Kilisiti kiŋ tə.

¹⁵ Tá tənə mpa tá tə ké yulv kpasaa ke ləə nyəntv taa tə, tə huwəe koluməe anə. Na ye mə taa ləlaa u huwə mpyə huwəe anə a təə, ilə ləə ká kilisi-məyē-ti. ¹⁶ Mpaav ŋku tə təŋəyi haləna saŋa tə, paa pə la isəna tə təŋəyi-kuyv mpu.

¹⁷ Ma taapalaa, í keesəna-m mə tənə. Tə təma hólóğ ke isəna í ká la tə, ilə í nyənəyənə mpa pa lakı isu tə huləyv si pá lakı tə. ¹⁸ Tam ké ma heeliyi-məyē-ti, na pənentaa isəlv ke ma tasəyənə-məyē-təyi heeluy ke isəntə. Payale wenna na pá wakələyi mpi Kilisiti lapa ı səm tesika təə tə na pa yaasinaa asayaa. ¹⁹ Pa təm ka tē tənəŋnaŋ, pə taya pulv təə, pa hiliŋ ke pa təŋəyi, pə taya ləə. Na mpi pə nəğəsəna pə la-wəyē feele təğə pa yəələyənə. Na atə cənə nyəm tike təə ké pa laakalənaa wəe. ²⁰ Pə kaasa tá tə tá tēyēle isətaa, na tə taŋa teu tətəyətəyē si tá Yatv tá Səso Yesu Kilisiti í luna isətaa na í tii. ²¹ I toma nna ı hulaa na

ί mǽηna pǽ tǽnaya ι tee tǽ, anǽηι ι ká hólí na í layasí tá ate tǽnǽη pǽtǽtǽle nyǽη ine, na tǽ nǽηǽsǽna tǽnuyǽ teeli nyǽηku.

4

Pǽli caaki sí pá laki nti tǽ

¹ Pǽ tǽǽ ile ma taapalaa mpa me ma nyulǽηι teu sí má tasa nau tǽ, mǽ heesǽηǽna ma lanje ke sǽsǽm, na meηe ma yǽǽlǽηǽna. Ma yǽlaa me, isǽna pǽ wee sí í tǽ teu ke Iso mpaav taa tǽηǽle.

² Hai, ma wiikina Ifoti na Sentisi, ma hǽnta-weηe ateηe cǽne, sí pá ciiki isu Tacaa tǽm taa teetunaa lakuyǽ tǽ. ³ Na ma tǽmle taa akpele kupaη nyá, ma wiikina-η sí nǽ sǽna alaa mpe tǽtǽ. Ma na-we tǽ yoonǽ yooou na tǽ yasí Laapaali Kupaη ke paa timpí, na tá na Kǽleman η na tǽ tǽmle taa taapalaa lelǽa tǽna mpa pa hǽla pa ηmaa weesuyǽ takǽlaya taa tǽ.

⁴ Ι yǽǽlǽηι Tacaa mpaav taa kǽ tam. Ma tasǽηι-tǽηι yǽηǽtuyǽ sí í yǽǽlǽηι.

⁵ Ι wee tǽpamm ke yǽlaa tǽna kin. Tacaa kǽη nǽǽnǽǽ kǽ. ⁶ Ι taa nǽηǽsǽηι natǽli, paa nti tǽ mayana-me í heeli Iso kǽ sǽlǽmuyǽ taa kǽ mpi í nyulǽηι tǽ, na í see-ι nyana tǽmle. ⁷ Ye pǽ lapa mpǽ ile lanjǽhulǽmle nte Iso haa na yǽlv u pǽsǽηι na í cekǽna tǽ tǽnaya tǽ tu wee mǽ lotunaa taa na mǽ lǽmayasēē taa kǽ Yesu Kilisiti tǽm taa, na pulv kaa pǽkǽli-me.

⁸ Tǽv, ma taapalaa, mpi pǽ kǽ kupaη na pǽ nǽηǽsǽna samtv tǽ pǽ tǽǽ kǽ í ká pona laakali. Mpǽηǽle mpi pǽ kǽ tampana nyǽm, na mpi pǽ nǽηǽsǽna pa tǽna-wi, na mpi pǽ keesaa tǽ, na mpi pǽ fei asilima, na mpi pǽ we teu, na mpi pǽ kusǽηι nyuyǽ tǽ. ⁹ Ma hulǽ-meηe na má keesi-me, í laki nti í nu ma yǽηǽtǽa na í nawa ma lapa tǽ. Iso wei ι haa-tuyǽ alaafǽya tǽ ι ká wee mǽ waali.

Pǽli seetv ke Filipv nyǽma

¹⁰ Ma lanje hulǽma Tacaa tǽm taa kǽ isǽna mpi í hika pǽsuyǽ na í tasa-m húlǽyǽ sí í tǽsǽηι ma tǽm tǽ. Ile pǽ tǽηa isu ma yǽηǽtǽηι sí í ka yela ma tǽm ke huuv. Ama pǽ mpaav ke í taa hikita sí í hólí-m sí í huoki ma tǽm. ¹¹ Na pǽ tǽηa pǽ caala-m tǽηǽ ma yǽηǽtǽ isǽntǽ. Ye ma we isǽna, ma tǽma pǽle pǽ taa caηale layatv hiiu kǽ. ¹² Ye ma we konyǽη taa, ma nyǽmá ma konyǽntǽle tǽnte. Na ye ma we hayǽnaya taa, ma nyǽmá pǽle pǽ taa tǽnte. Paa le na pǽ tǽna pǽ taa, ma tǽma isǽna maa caηa na pǽ keesǽna-m tǽ pǽ layatv hiiu kǽ. Ye ma wǽna tǽηǽnaya ke sǽsǽm, ma nyǽmá tǽle. Na ye ma we nyǽηǽsǽ taa, ma nyǽmá tǽle. Ye pǽ tǽǽlǽna-m ma nyǽmá. Ye pǽcǽηǽ ma wǽna, ma nyǽmá. ¹³ Ma pǽsǽηι pǽ tǽnaya nǽpǽyǽ Kilisiti wei ι haa-m toma tǽ ι tǽǽ kǽ. ¹⁴ Paa na mpǽ, í tǽηǽv ma konyǽη tǽ í lapa teu kǽ.

¹⁵ Filipv nyǽma me, mǽ mayamaya í nyǽmá sí ma lunav Masetoni ke waatv wei na Laapaali Kupaη heeluyǽ tǽm caalaya

kõnte tɔ, mə Yesu seela kpekəle tike sanna-m. Mə tike í tona-m niŋ ke ma kawaaya na ma asalavnaa pə taa. ¹⁶ I ka tema-m mə kusənamnaa tilinau ke ma wɛv Tesaloniki tɔ na pə tema-m teu. ¹⁷ Pə taya isu kucɔɔŋ isəle taa mayamaya ke ma nyənəyi se, ama ma caa ké si pə məŋna-meyɛ mə tələsələnaa. ¹⁸ Ma nawa pə təna mpi í tilinaa tɔ, na pə tɔv feina taka. Ipaflotiti kəna-m mə kucɔɔŋ tɔ, pənenta pə təna pə tələna-m yem ké. Mə kucɔɔŋ wɛ ké isu kətaya wɛv sɔsɔvŋ ke teu, na Iso mɔyi-ke na ká wɛ-i teu pə tu fei tɔ. ¹⁹ Ma Iso ká kpaɣa i apititu kɔpantv nti tə wɛ Yesu Kilisiti kiŋ tɔ tə taa na í ha-meyɛ mpi mpi í lanɔa tɔ. ²⁰ Tá Caa Iso inəɣələ teeli tv ke tam tɔv. Ami.

Kantakaya seetv

²¹ I seɛ Iso yəlaa təna mpa pa wɛ Yesu Kilisiti mpaav taa tɔ. Tá taapalaa mpa pa wɛ ma kiŋ cəne tɔ pa seɛ-me. ²² Iso yəlaa təna mpa pa wɛ cəne tɔ pa seɛ-me, ilena pə tu kələna Iso yəlaa mpa pa wɛ Lom wulav təyaya taa tɔ.

²³ Tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti í hólí mə tənaya i pɛɛɛɛ.

TAKĒLAYA NJKA PƆƆLI NMAAWA

KOLOSI

NYĒMA TƆ

Kɔtɔlɔtɔ

Kolosi ɪcɛtɛ wɛ Asii tɛtɔ taa kɛ ɪsu acalɛɛ lɛnna. Pɛ caya ɪsu Pɔɔli taapalɔ wei pa yaa si ɪrafɛlasɪ tɔ ɪni ɪ ponna ɪsɔ Tɔm kɛ Kolosi nyɛma. ɪrafɛlasɪ maɣamaɣa ta lan Kolosi tɔ (1:7 na 4:12). Pɛ caya ɪsu ɪrafɛlasɪ kɛɛsa Pɔɔli si ɪsɔ sɛɛv kraɪ nyɛm narɛli pɛ nyɛma luwa. Na pɛ nyɛma sɛɣɛsɛɣɪ si, ye yɔlɔ caa si ɪ nyɪ ɪsɔ na pɛ ya ɪ nyɔɔv. Pɛ wɛɛ si ɪ tɛɣ kɔtasɪ na ɪ lun ɪsɔtaa nyɛm mpi pu naaki tɔ. Pɛcɔ pɛ wɛɛ si ɪ pɛli na ɪ kii tɔɣɔnasɪ na kɔnyɔnyɔɔm na pɛ polo. Pɛ tɔɔ kɛ Pɔɔli ŋmaa-wɛ na ɪ heeli-wɛ si nyɔɔv yaru mpi Yesu hawa tɔ pɛ maɣanaa.

ɪsɔna pa faɣa Kolosi takɛlaya tɔ:

ɪsɔ samtɔ na Kolosi nyɛma sɛɛtɔ, titite 1:1-14

Yesu maɣanaa, titite 1:15-2:19

Kilisiti haaki weesuɣu kɔfalɔvɔ, titite 2:20-4:18

Sɛɛtɔ

¹Maɣa Pɔɔli, ɪsɔ luɣu lapɛna na mɔ lɔ Yesu Kilisiti tillu. Mɔ na tɔ taapalɔ Timotee tɔ ŋmaakɛna takɛlaya kanɛɣɛ.

²ɪsɔ yɛlaa mpa mɛ ɪ wɛ kolosi na ɪ kɛ tɔ taapalaa kɔpama kɛ Kilisiti tɛɣɔvɔ taa tɔ. Tacaɔ ɪsɔ ɪ hɔli-mɛɣɛ pɛɛɛɛ na ɪ ha-mɛɣɛ alaafɛya.

Pɔɔli sɛɛ ɪsɔ kɛ ɪ na tɔmlɛ

³Ye tɔ kɔla mɔ tɔɔ kɛ sɔlvɔmɔvɔ, sɛɛtɔ kɛ tɔ sɛɛki tam kɛ tɔ Sɔsɔ Yesu Kilisiti Caa ɪsɔ. ⁴Pa heela-tɔvɔ ɪsɔna ɪ tɛma mɔ taa na Yesu Kilisiti, na ɪsɔna ɪ sɔɔla ɪsɔ yɛlaa tɛna tɔ. ⁵Waɔtɔ wei tampana tɔm Laapaali Kɔpɔŋ caala mɔ tɛɣɛ tate tɔ pa hɔla-mɛɣɛ tɛɛlvɔvɔ ŋku kɔ wɛ tampana tɔm nti tɔ taa tɔ. Pɛ tɔɔ kɛ mɔ taa tɛmnav kɛ ɪsɔ na mɔ sɔɔlvɔvɔ teesina mpi pa si-mɛɣɛ hatuu ɪsɔtaa na ɪ tɛɛɔɣɪ-wɪ tɔ.

⁶Laapaali Kɔpɔŋ yɛkɛɣɪ kɛ, na paa ɪ tala timpɪɣɪ antulɪnya tɛna taa ɪ lakɪ kɔpɔntɔ kɛ. Mɔpɔɣɔ ɪ lapa mɔ heku kɛ kɔyaŋku ɪ taala ɪsɔ pɛɛɛɛ tɔm kɛ nuw tɔ, ɪ hii lɔŋ na ɪ nyɪ pɛɛɛɛ anɪ a tampana. ⁷Ta tɔmlɛ taa taapalɔ kɔpɔŋ ɪrafɛlasɪ sɛɣɛsɛna-mɛɣɛ mpɔv. Tɔ nɔɣɔ kɛ ɪ lakɛna tɔmlɛ ɪsu Kilisiti tɔmlɛ tɔ kɔpɔŋ. ⁸ɪ heela-tɔvɔ tɛma sɔɔlvɔvɔ ŋku ɪsɔ Feesuɣu tɔ-mɛ tɔ kɔ tɔm. ⁹Pɛ tɔɔ kɛ tu heesɛɣɪ ɪsɔ sɔlɛmɔvɔ kɛ mɔ tɔɔ kɛ tuu kɔyaŋku pa heela-tɔvɔ mɔ tɔm tɔ. Tɔ sɔlɛmɔɣɪ ɪsɔ kɛ si ɪ ha-mɛɣɛ ɪ Feesuɣu haaki nyɛm na layatɔ nti tɔ tɔ tɛna na pɛ yɛle na ɪ nyɪ ɪ luɣu nyɛntɔ kɛ teu. ¹⁰Mpɔ pu yelina na mɔ tɔntɛ maɣa Tacaɔ na mɔ kɔlapɔtɔvɔ lapɪ-ɪ teu kɛ tam. Na pu yɛle na ɪ lakɪ tɛma kɔpɔna anɪ a tɛna, a nɔɣɔ na a suka, na ɪ kɔ sɔsɔɣɪ ɪsɔ kɛ nyɛm. ¹¹Tɔ sɔlɛmɔɣɪ ɪsɔ kɛ si ɪ la-mɛ na ɪ nyɔɔ ton

ke teu na i pəsuyv teeli nyəŋku tonj taa, na í pəsı na í kantəli pə təna mpi pu mayana-me tə pə taa na suulu. ¹² I see Tacaa ke í na təmlə na laŋhuləmlə, inı i yelina na me í muna sı í hiki mə paa nyəm ke kəpantənaa mpa İso sı i yəlaa ke tənəŋj taa tə pa taa. ¹³ Inı i ləkəna-tuyv ahoə səkrətuyv tēe asayaa səsaa niŋj taa na í səsı-tuyv i luɣu tēe Pəyaya kawulaya taa. ¹⁴ Na i pəyaya ŋke ka təə kə pə yapa-tv na pə husı tá isayətv.

Kilisiti wəetv na i təmlə

¹⁵ Kilisiti kələna İso wei paa naaki tə tətəŋeləŋ. Inəɣələ İso kancaalaya kələlv wei i kəla pə təna mpi İso lapa tə. ¹⁶ Inəɣı İso lapəna pə təna, paa isətaa na atə pə nyəm mpi pa naa na mpi paa naa tə. Pə krayav pəsəlaa na səsaa na awulaa na tonjtonaa pə loosi təna tə i niŋj ke İso lapəna pə təna, na i təə kə İso lapa-wı. ¹⁷ Pə təna pə luwaya na pə mayana-i, na pə təna mpi pə lapa tə pə tamsəna-i təɣə pə we pə lona taa. ¹⁸ Yesu seelaa kpekə kəna tənuyv na inəɣələ nyuyv. Inı i yelina na a təna a wēe. Inı i kəna İso kancaalaya kələlv wei i səpa na pə taaləna-i feesuɣu sı í la pə təna təpaipai pə nəɣə tv tə. ¹⁹ Pə taya pulv təə, İso luɣu lapəna sı i wəetv təna í mayalı i Pəyaya taa. ²⁰ Na i luɣu lapa tətə sı i Pəyaya ká yelina na i na kəŋmanmam təna pá ciiki. Na İso Pəyaya caləm líi səm tesika təə təɣə İso yelaa na pá lá hēsuyv təm. Mpu pə yelina na İso na pə təna təpaipai pa ciiki, paa isətaa nyəm paa atə nyəm.

²¹ Mə tətə tuu ləŋ mu hatələna İso kə, na mə huwēe asayēe na mə isayakulapətv ka lapəna-meyə i kolontunaa. ²² Ama i Pəyaya səpv ka tənuyv kəne kv səm tə pənente İso ciika mə na-i kə, sı pə yelev na í ləsı-meyə i isəntaa na í we tənəŋj na í kə kəpama na paa kawaliya ka fəi mə kiŋ. ²³ Ama kuləmtv kə sı mu təkı İso seev ke nıpəyó tam, na í səŋ təca ke teu ke nıpəyó tam, puləpv í taa ciyiti-mə, na í taa yelev na pə kú mə tēlvuyv ŋku í tēləɣı tuu kuyəŋku í nu Laapaalı Kupaŋ tə. Laapaalı Kupaŋ inəɣı pa heela antulinya taa yəlaa təna, na Pəəli má ma pəsəna i heellu.

Təmlə nte pə tv Pəəli sı í la Yesu seelaa kpekə taa tə

²⁴ Kayana konyəntəɣələnaa mpa ma təkı mə təə tə pa huləsəɣı ma laŋlə kə. Pə taya pulv təə, Yesu seelaa kpekəle kəna Kilisiti tənuyv, na i təɣə konyəŋj ke pa təə na mpi pə kaası tə pə təə kə ma saləməɣəna konyəŋj ke ma tənuyv taa, sı má səna na pə yoosi-wı. ²⁵ İso tv-m təmlə nte sı má yoosi-tēyē mə cəlv tə, mpu tətəɣə pə tv-m sı má la İso yəlaa kpekəle təmlə tv, na i tv-m kə sı má heeli i təm təfoo, má taa ŋmesı. ²⁶ I ŋmesa i təm kəŋmesətv tənēyē yəlaa tənaya təkulakula ke hatuu ləŋ, na pənenteɣē i kula tə təə na í hólı mpi i ti tə. ²⁷ Mpi pə təə tə, İso səəlaa kə sı í la na pá nyı isəna i suwa na í təŋəɣı na í lakı na pə we ŋməlav tə pə təəv na pə teu səsəəm. I su mpi inəɣı sı i ká la yəlaa təna. Kəŋmesətv ntəɣələ sı Kilisiti wē mə waalı na inı i yekina na mu taaki sı í ká hiki

Isə teeli taa ké mə paa tete. ²⁸ Pə təə ké tə heeliyi yəlaa tənaya Kilisiti təm. Na tə lakəna tá layatu tənə, na tə kpaaləyi paa wei ké pə təm taa, na tə seyesəyi si pé táná paa wei ké Isə isentaa na í tēma piw ke í na Kilisiti pa krentəyυ təm taa. ²⁹ Təmlə tənə tə yoosuyυ təə ké ma lakı na má ləkəna toma taa toma nna Kilisiti haaki tə, toma ane a wenna ma taa.

2

¹ Ma caa í nyi si, mə na Layotisee nyéma na pa tənə mpa pa nu ma hətə ke kənu na pá tá nyi ma mayamaɣa tə, mə kuləku ke ma wēe na má ləkı pə tu fei. ² Ma ləkı ké si pé kpaasi pa apalutυ si pá la nəɣə kuləmaɣa ke səəlvəyυ təm taa, na pá hiki naani wei yulυ í nyəmə teu i hikiyi təɣə teu təmmam. Ye pə lapa mpυ paa nyi Isə kəɣmesəm. Mpəɣələ Kilisiti mayamaɣa. ³ Kilisiti unı i kin ke Isə haa nyəm na layatu nti tə pə kin kinte wēe na pé ηmelaa.

⁴ Ma yəɣətəa tə í nuwayale, í taa yelee na nəɣəlv tolisi-mə na layatu təmnaa. ⁵ Paa ma na-mə tə wəv tēma na poolun tə, ma ləsaya wə mə kin ké, na ma lanle hulumaa isυ ma nav mə tənə í tēma mə taa na Kilisiti, na í krentaa na í səɣə təca ké pə taa tə.

Kilisiti təə tə hika tá ti

⁶ Təv, í tisuyυ si Yesu Kilisiti í la mə Səsə tə, í yelee na mə na-i í krentı mə təntə taa. ⁷ I nyəəna-i teu isυ təyυ nyəəkvəyυna tətυ tə. Kilisiti í wēe mə kulaputυ tənə kite. Paa kvyaŋku í nyəəki təɣ ke Isə seev taa. Mpyúyú pa seyesa-mə si í lakı. I seeki Isə ké í na tēmlə ke teu.

⁸ I feŋ teu, í taa yelee na nəɣəlv kəə na í hii-mə na i yuləlayatu nyəm təm kəpuɣusutu kpaı nyəntυ nti yəlaa seyesaa na pá teləsi tēma tə. Təmnaa mpə pa ké pə tənə pə kancaalaya nyəm ke antulinya taa, pa ta ke Kilisiti nyəntυ. ⁹ Pə taya pulυ, Isə wēetυ tənaya Kilisiti kpaɣa i tənuyυ taa na pé maɣalı i taa. ¹⁰ Na mə na-i í krentəyυ kuləm tə í hika pə tənaya, unı i kələna kawulası tənə na təɣtənaa tənə.

¹¹ Mə na-i í krenta kuləm ke mpυ tə pə pəla-məɣe, na pəlvəyυ mpi pə fei isυ yulυ pəlvəyυ tə. Ama pə ké Kilisiti pəlvəyυ ké. Mpəɣələ pə ləsvəyυ yulətənyυ isayatu toma ke yulυ taa tə. ¹² Pa sə-məɣe Isə ləm tə pə hulaa ké si pa pima mə na Kilisiti na mə na-i í tayanı fem. Na í tisaa si Isə wei i feesa Yesu ké sətəa taa tə i wəna toma tə pə təə ké pə lapa mpυ. ¹³ Tuu ləɣ isυ i taa nyi Isə tə mə isayatu ka yelaa ké na í wēe isυ sətəa ke Isə nyəntυ taa. Ama pənente Isə krenta mə na Kilisiti ke weesuyυ hav. Na Isə husa mə isayatu tənə. ¹⁴ Tá kəma nna a fei nyuyυ na pé pələyi tá niŋ tə Isə yela a nyuyυ mapυ na pé saalı yem. Kəma ane a nyuyυ mapυ ka wəv təlasi tə pə caala-tuyυ. Kəma aneɣe i kama səm tesika təə na í lə a təm. ¹⁵ Kilisiti tesika ke Isə kpaɣa awulaa na təɣtənaa

pa nyəm. Iso tu-weye Pəyaya akaitu loonja taa ké isu saləkatvnaa na í teekəna na pá nyənəyi-we təcoo.

¹⁶ Pə təo ɫe í taa yelee na nəɣəlv footi-meyə mə təɣənaɣa na mə konyənyəəm na acima kuyeyə na isətv kufalv na kuyeyə kuhesəy pə təo. ¹⁷ Kvpantv nti tu kəo tə tə nyaləməle nté pə tənaya isəntə, na Kilisiti kəna pə kinjinte. ¹⁸ I taa tisi na nəɣəlv yem wei í səlaa ɪ pasa ɪ təyi yəlaa isəntaa na í seeki isətaa tillaa tə pɔntv kv mə təm. Yəlv í laki mpv, ɪ toosee nna ɪ toosaa təɣə ɪ təɣəyi na í laki. Na wei ɪ we mpv tə yəlvhəwee kalampaani kuyvna-ɪ na ɪ feina tampana. ¹⁹ I caa í matəna Kilisiti wei ɪ ké nyuyv tə, pəyele Kilisiti ɪnɪ ɪ yelina na tənuyv hikiyi kv təɣənaɣa na kv atama na kv nantv pə krentaa na pə təkə teu na kv puki isu Iso caa tə.

Tá na Kilisiti tə səpa tá na-ɪ tu weena weesuyv

²⁰ Mə na Kilisiti í səpv tə pə ləsa-meyə antulinya ɪnɛ ɪ pə təna pə kancaalaya nyəm taa ké. ɫe pepe təo ké í tasəyi təntɛ isu antulinya tənna-mɛ? ɫe pepe təo ké í tisiyi na pá tuyv-meyə kiinj ²¹ si: Taa kpaɣa pəne, taa təy pəne, taa tokina pəne? ²² Mpi pə ləsa sɪ yəlv í lana-wɪ na pə té tə pə təo ké pa su kiinj ɪnɛ. Yəlaa təkəlekele suna kuseyəsətv na kiinj ɪnɛ. ²³ Kiinj ɪnɛ ɪ nəɣəsəna ləmayasəe kvpana ké, mpi tə, ɪ yelaa na yəlv cesəyəna Iso seev, na ɪ yelaa na yəlv pasəyi ɪ ti, na ɪ caala yəlv sɪ í tv ɪ tənuyv kə wahala. Ama pəsuyv kə kiinj ɪnɛ ɪ feina sɪ í kpa yəlv tənuyv kə kv konyuləy təlate.

3

¹ Mə na kilisiti kə pa feesaa. Pə təo ɫe timpɪ Kilisiti caya isətaa ké Iso kənkəy taa tə təna nyəm ɪkpatɛ kə í ká huli. ² I seesi isəle na isətaa nyəm təm, í taa seesi isəle na atɛ nyəm pɛekuyv. ³ Pə taya pulv təo, ɪ səpv tə pə nmesa mə weesɪy kə Kilisiti kinj kə Iso cəlvɣə. ⁴ Mə weesɪy mayamaya nté Kilisiti, ɪ kəy í lukɪ tə mə na-ɪ í lukəna, na í ka hiki ɪ teeli taa ké mə paa nyəm.

Təntɛ kvpəntɛ na kvfatɛ pə təm

⁵ Ye mpv atɛ cəne nyəntv təna nti í ka təkəa tə í kv-təyi mə kinj. Ntəɣəle asilima, tetelakasi, wasanjkalətv, na konyuləy isayəy, na liyitee kətəi, halɪ liyitee kətəi tv na tuj laalv pa isayətv lu kvlvb kə. ⁶ Isayətv tənəwe tə təo ké Iso ká mv pááná na í má mpa paa nukəna-ɪ tə. ⁷ Isayətv tənɛ tu nmakəlvuyv-meyə ləy tə, nípuyú í təyaya teitei.

⁸ Ama pənente í lə pə təna mpi pə we mpv tə, pááná muyv na kakalaya kəkəke na nyay. Kvuyv yaa keesəlaya təm natəli tə taa luna mə nəsi taa. ⁹ I taa pələyi təmaya pəpətv, pə taya pulv, í həɣəsa mə yəlvweətv kvpəntv na tə yaasinaa tənaya na í lə. ¹⁰ Na yəlvweətv kvfatv kə í kpaɣaa na í suu. Yəlv kvfalv ɪnɪ ɪ təyina ɪ nmalv Iso ké keluyv tətəyɛlɛy kə sɪ pə yelee na í nyɪ Iso ké teu təkəpəsəkpəsi. ¹¹ Pə lapə mpv tə, pə fei sɪ pə tasəyi

tətə si pəne pa ta ke Yuta nyəma, Yuta nyəma ntə, na pella ntə kvtəpələŋ ntə, isəkreete nyəma ntə səsaa taa nyəma ntə, yomaa yaa kasayampiya ntə. Aai, Kilisiti kena pə təna, na í we pa təna pa waah.

¹² Í kə Iso yəlaa kə. Iso sələna-me na í ləsi-me si í la í nyəma. Pə təw ile í təkí kwpantv taa kwpantv na í laki. Í hólóyí yulv, na í pasəyí mə ti, na í wəe təpamm, na í təkí suulu. ¹³ Í təkí təma, mə taa lelv í pənta lelv na nti í hólí təmaɣa suulu. Í hólóyí təmaɣa suulu, Taca na hula-meɣe mpyóy. ¹⁴ Pə tənaya mpv təpai ile təma səlvyv ke í ká təkí teu. Təma səlvyv mpv pu yelina na í krenti yulv kulvm. ¹⁵ Í yele na Kilisiti səlvyv hólóyí mə lotu taa kə mpi í ká laki tə. Həsəvyv kvne kv maɣamaɣa kv təw kə Iso krenta-me na í yaa, na í we kə isv yulv tənyv təw nŋ na nəhəe na pə tənaya mpv pə wəv na pə krentaa tə. Í seeki Iso si í na təmlə. ¹⁶ Kilisiti təm na tə təw təna í wəe mə kin ke teu. Í seɣəsəyí təma, í kpaaləyí təma na layatv səsəntv. Í yoona luyv kulvmvyv ke Iso kə yontu na Iso Təm yontu na Iso sam nyəntv na yontu nti tə səsəyí apalv tə, na í seena-í í na təmlə. ¹⁷ Paa mpiyí í laki, yaa paa ntiyí í yəyətəyí, í yaana tá Səsə Yesu hətə, na í seeki Taca Iso kə í na təmlə ke í təw.

Isəna təntə kvfate cakəle wəe tə

¹⁸ Alaa mé í seeki mə paalaa, Taca isəntaa, nti pə mva í la təyələ. ¹⁹ Apalaa mu səlvi mə alaa na í taa la-wəyə nyan ke paa pəcə.

²⁰ Piya me Taca isəntaa mə nyəntv nté si í nuna mə nyəma ke pə təna pə taa. Ye í nukəna mə nyəma pə laki Iso kə teu kə pə tu fəi.

²¹ Cəcənaa me í taa la na pááná kpa mə piya na si kəw si lə apalv.

²² Yomaa, mu nukəna mə caanaa mpa pa təkə-meɣe antulinya taa cəne təyə pə təna pə taa. Í taa seeki-wəyə waatv wei pa wəeki tə tike si pə la-wəyə lelenj. Ama í nuna-wə na luyv kulvmvyv ke seu mpi í seeki Taca tə pə təw. ²³ Paa təmlə nteyē pa tv-me te, í la-te na luyv kulvmvyv, na pə wəe isv Taca təmlə ke í laki, pə taya yəlaa nyəntə. ²⁴ Í nyi teu si í lakvyv tə Taca ká təna na í fəli-meɣe mə kvfəlv. Í ká hiki kwpantv nti í sv í nyəma təw tə. Pə taya pulv, Kilisiti kena mə Caa maɣamaɣa wei í təmlə í laki tə. ²⁵ Pə təw kə ye wei í laki isayatv, pu te na pə fəli-í isayatv nti í lapa tə. Iso u fayasəyí nəyvl se.

4

¹ Yomaa caanaa me, í təkí mə yomaa ke isəna mpi pə kəsaa na pə siyisa teu tə. Í nyi teu si mé tətə mə wəna Caa ke isəta.

Nti Pəvli si pá laki tə

² I sələmyi Iso, í taa yelee. I feñiyi na í seeki-í í na təmlə ke mə Iso sələmyu taa. ³ I krentəna tá na í sələməyəna Iso na í ha-tuyu ikpate na tá la í waasu na té kpaali Kilisiti təm kŷmesətu. Təm kŷmesətu tənə tə təw kə ma wə saləka taa kə isəntə. ⁴ I sələmi Iso na má, iləna má yasi í təm təcəicəi na pá nyəmi-í teu, mpi pə tu má si má la təyələ.

⁵ I nyi mə təntə ke mpa pa ta ke Iso seelaa tə pa kin, na í taa yelee na aləseke kŷeyəñ fiti-meyə yem. ⁶ Paa kŷyanjku í yəyətəyi kŷpantv, na kawaaya nyəntv í lukəna mə nəsəi taa. I nyi isəna pə mŷna í cə təm tə na í cəeki paa wei.

Kantəkaya seetu

⁷ Tá taapalu kŷpanj Tisiki ká heelina-meyə ma təm təna tərapai. Ma na-í tə lakəna Tacaə təmlə na í ke təmlə latv kŷpanj kə. ⁸ Pə maɣamaya pə nyuyv təw kə ma kusa-í si í polo í na-mə na í heeli-meyə tá alaafəya təm na pə heesi mə laŋa. ⁹ Tá taapalu kŷpampaŋ Honesim wei í kə mə taa ləlv tə ilé í suna-í. I ká keesi-meyə tə təna nti tə laki cəne tə.

¹⁰ Ma saləka taa akpele Alisitaaki na Paanapasí kəyə pəyaya Maləki si pá seə-mə yoo. Pa tema-meyə Maləki iní í təm heeluyv, ilə ye í tala mə tē í təkí-í teu. ¹¹ Yesu wei pa yaa si Yutusi tə í seə-mə tətə. Yəlaə tooso inə í tike í luna Yuta nyəma mpa pa layasaa tə pa taa, na má na-wə tə lakəna Iso kawulaya təmlə, na pa paasaa kə na pá səsəi-m apalətv.

¹² Irafəlasí wei í kə mə taa ləlv tə í seə-mə. I kə Yesu Kilisiti təmlə tv kə na í seesa isələ na Iso sələmyu ke mə təw kə teu si í səñ təca na pulv í taa ciyiti-mə, na í pu Iso nyəntv taa, na í taŋaa tətəyətəyē si í la pə təna mpi Iso caa tə. ¹³ Ma ləsəyi í nyuluyv, ye n na isəna í kŷyi í təyi mə na Layotisee na Hiyelapolisi nyəma mə təw tə pə fəi keesuyv. ¹⁴ Tá lokotulo kŷpanj Luku na Temasi si pá seə-mə.

¹⁵ I seə tá taapalaa mpa pa wə Layotisee tə, na í seə Nəmfə na Yesu seelaa kpekəle nte tə kotiyi í təyaya ke Iso seev tə. ¹⁶ Ye mu tema takəlaya kaneyə kaluyv ilə í teləsi Layotisee Yesu seelaa na pələ pá kala-ke tətə. Mə tətə mu mŷ Layotisee nyəma nyəñka na í kala. ¹⁷ I heeli Aasipi si í paasəna Tacaə təmlə nte pa tv-í si í la təyə teu.

¹⁸ Ma maɣamaya ma niñ ŋmaatv nté cəne. Pəəli má ma seə-mə. I taa səw si ma wə saləka taa yoo.

Iso í hólí-meyə pəeləe.

**TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA ŊKA
PŌLI NMAAWA
TĒSALONIKI
NYĒMA TŌ
KŌTŌTŌ**

PŌli waasu yelənav waatu ke Iso seelaa luwa Tsaloniki ɪate taa. Ama ɪ mayamaya ɪ ta caya təna na pə taanɪ kē. Yuta Iso seelaa kpekəle natəli tə yelaa na ɪ kuli na ɪ tɛna Kələnti ɪate taa. Tənya ɪ taapalu Timotee polaa na ɪ keesi-ɪ Tsaloniki nyəma təm. ɪ nuwa mpv ɪlena ɪ apalutu kpa. Haləna ɪ sa Iso kē pə tō. PŌli mayamaya nyula teu ɪsu ɪ nā Tsaloniki nyəma. ɪ tasa-wɛɛ apalutu si pā kantəli na pa pukɪ Iso seɛv taa. PŌli cōwa təm nti Tsaloniki nyəma ka pəsa-ɪ səttaa fem tō na Kilisiti məlvv təm tō tōtō tō. ɪ tōma si paa nəɟv ta nyɪ Yesu məlvv kuyaku na pə waatu tō, pə wɛɛ kē si ta sōlv ɪ pu na tē taŋaa.

Isəna pə faya Tsaloniki ɪ takəlaya tō:

Isə samtu na seɛv, titite 1:1-3:13

ɪ tasəɟi-wɛɛ layatu si pā pukɪ Iso seɛv taa, titite 4:1-12

Kilisiti məlvv tō layatu tasv, titite 4:13-5:11

Kantəkaya kŏtŏtŏ na seɛv, titite 5:12-28

Seɛv

¹ Taya PŌli na Silaasi na Timotee.

Tā ŋmaakəna takəlaya kanɛɛ Tsaloniki Yesu seelaa kpekəle nyəma me mpa ɪ kē Tacaa Iso na tā Səso Yesu Kilisiti pa nyəma tō. Iso na Yesu Kilisiti pā hŏli-mɛɛ pɛɛɛ na pā ha-mɛɛ alaafəya.

Tsaloniki nyəma Isosele teu

² Tam tə seeki Iso si ɪ na təmle ke mə təna mə tō, na tē sələməɟəna-mɛɛ tam tōtō. ³ Na tam ye tə səɟa Tacaa Iso ɪentaa tə tōsəɟi ɪsəna ɪ lapa təma ke mə Iso mpaav taa tō, na ɪsəna mə təma sōlvv susa-mɛɛ lvv sōsōm taa tō, na ɪsəna mə tɛlvv ke Tacaa Yesu Kilisiti kin ta pasa paa pəcō tō. ⁴ Tā taapalaa me, tə nyəmā si Iso sōla-me na ɪ ləsi-me si ɪ pəsi ɪ nyəma. ⁵ Pə taya pulv tō, tə ta heeli-mɛɛ Laapaali Kupaŋ na nəɟv taa təm tike. Ama na toma na Feesv Nəŋtv tŏŋ taa kē tə heelina-mɛɛ-ɪ. Na tə tēma tā taa kē teu si təm tənɛ tə kē tampana nyəntv. Mə mayamaya ɪ nyəmā ɪsəna tə tōma mə hekv si pə səna-me tō. ⁶ ɪ təŋa tā na Tacaa tā ɪkpatɛ, na ɪ nā konyəntəɟəle səsōle, paa na mpv ɪ mv Iso Təm na larhvlbmle səsōle nte Feesv Nəŋtv kəŋa tō. ⁷ Haləna mə yaasi hula Masetoni na Akayɪ Iso seelaa tənaya ɪsəna paa la na pā te tō. ⁸ Na pə taya Masetoni na Akayɪ pa tətŏnaa taa tike ke Tacaa təm nu mə tō. Ama paa timpɪ pə nuwa ɪsəna ɪ mv Iso Təm tə na pā yəɟəɟi pə təm. Halɪ pə fɛɪ si

tu naki na té tasa naxoloyu mə təm heeluyu. ⁹ Paa wei i keesayi isəna tu pola mə te na í mu-tu tə, na isəna í lə tuŋ təm na í mələna lə tətə si í laki tampana lə weesuyu tu təmlə, ¹⁰ na í taŋ si i Pəyaya Yesu wei i ka feesa sətəa taa tə í luna isətəa na í kətə. I Pəyaya ŋke kaa yana-tuyv cele ke lə pəáná taa.

2

Təmlə nte Pəəli lapa Tesaloniki tə

¹ Tá taapalaa mə, mə mayamaya í nyəmá si waatu wei tə kəma mə kiŋ tə tə ta lu yem. ² Isu í tema nyəm tə pa tema-tuyv nyan lapu na kutuyv ke Filipu ké na pəcə tətə takı mə te Tesaloniki. Ama lə ha-tuyv apalvtu si tətə heeli-meyə i Laapaalı Kupaŋ, paa kaŋatuyv tətə isəna. ³ Pə təna mpi tə seyesayi yələa si pə la tə pəntuyv fei pə taa yaa huwəe asayəe naalı, na tu pəekəyi si tətə puŋusi naxəl. ⁴ Ama tə yəxtəyi pə tənaya teitei ké isu lə caaki tə, pə taya pulv tətə, lə inu i sama-tu na í cela-tuyv i Laapaalı Kupaŋ si tətə heeli. İe pə taya yələa laŋheele ke tətə pəekəyi na tətə laki mpv. Ama lə wei i wiiliyi tá lotunaa taa na í naa tá taa huwəe tə i laŋheele ke tətə pəekəyi. ⁵ Mə mayamaya í nyəmá teu si tə ta ma-meyə naxə taa ké tiiliyi paa pəcə mayamaya, na tə ta la liyitee kətəi ke tiili na tətə puŋusi-mə. Na lə mayamaya ná ná pə tənaya mpv. ⁶ Tə ta pəeki yələa isante, paa mə mayamaya mə kiŋ yaa naxəl i kiŋ. ⁷ Pəcə tə keu Kilisiti tillaa isəntə tə, ye tu nəkəa tu ŋmakəla-mə na í lə isəna tə caa tə. Ama tə caya mə heku na suulu na tətə laki-mə təpamm isu asəntuyv lakuyv ku pəyaya tə. ⁸ Tə səəla-meyə katatəlaya ké, haləna tə tem-meyə Laapaalı Kupaŋ ke heeluyu tə, ye paa təma si tətə ləsi tá weesiŋ mayamaya na tətə tu-mə, tu ləsaa. Pəpətu fei, tá luuŋ suv-meyə teu ké. ⁹ Tá taapalaa, ntəŋ í tətəsa isəna tə lapa təma na tətə konti haŋaya tə? Isəna tə lapa təmlə na isələ kuşemlə ke teu si tətə taa sukı mə taa naxoloyu səxəla ke saa wei tu wə mə heku na tətə heeliyi-meyə lə Laapaalı Kupaŋ tə.

¹⁰ I pəsəyi na í ləsi tá nyuluyv ke isəna tá təntə tewa lə səelaa mə mə kiŋ, na tətə keesaa na tətə tá liyiti tiili tə, lə mayamaya ná ná mpv tətə. ¹¹ Pəcə i nyəmá tətəyə isəna tə lapa paa mə taa wei isu cəcə lakuyv i pəyaya tə. ¹² Tə lapa na í təkı tənəŋ ke teu na tətə səəsa-meyə apalvtu, na tətə seesi-mə na isələ si í tə na pətə keesəna teitei isu lə caaki tə. lə inu i yaana-mə si í hiki mə paa tete ke i kawulaya na i teeli taa.

¹³ Tə seeki lə si í na təmlə ke tam tətə. Pə taya pulv tətə, waatu wei tə heela-meyə lə Təm tətə í tá mu-tı isu yələa nyəntv. Ama í nuwa tətə í mowaya si tətə ké lə Təm, na tampana tətə mayamaya ké. Ntı inu tətə lakəna təmlə ke lə səelaa mə mə taanaa. ¹⁴ Tá taapalaa-mə, mpi pə lapa Kilisiti nyəma heku ke lə səelaa kpeka wəna a wə Yuta tətə a taa tətə, pə akpele lapəna ntəyə mə kiŋ tətə. Naasuyv mpi Yuta nyəma naasa pəleyə təna tətə pə taka ké mə icate nyəma

νά naasa-me tətə. ¹⁵ Yuta nyəma mpe pa kɔna Taca Yesu, na mpe inɪ pa kɔna Iso kvyəɔtɔtu teləsəlaa. Kolumaa mpe inɪ pa naasəna-tu tətə. Pa fei Iso ké teu, na pa ké yəlaa təna kolontunaa. ¹⁶ Paa yeki sɪ tə seɣesi mpa pa ta ke Yuta nyəma tə na pə ya pɛle pa nyəɔɲ. Isayətɔnaa mpa tuu ləɲ paa lapa tə mpe pa təw ké pa təɲna lentənaa ke kaav na pə kraa huɣule. Ama pənenteɣele Iso tema pa təm.

Pɔɔli nyuləɣi sɪ í ná Tesaloniki nyəma

¹⁷ Tá taapalaa-me, tuu isu tə yeluyu təmaga wɛɛ naaleɣe mpv tə, tə nyula səsəm sɪ tə na-me, haləna pu tu laki-tuyv ləɲ. Ama paa tu naa təmaga mpv tə tá laakalənaa wɛ təma kiɲ ké. ¹⁸ Tə nyula teu sɪ tə məli mə kiɲ, haləna Pɔɔli má, təm paɣale ke ma tu mə te pote pəle na Satanɪ tá tisi sɪ tə hiki mpaav. ¹⁹ Mə tike təkɔɲ ké tə teləɣi na tə huləsəɣəna laɲa, na meɣe tu mɣuləna Taca Yesu kɔntɛ wule ke ɪ isentaa sɪ tə yoowa yoou na tə lá akanaa. ²⁰ Nn, meɣe tu yəɔləna, na meɣe tu huləsəna laɲa mɛɛ.

3

¹ Tə tu mə te pote pəle ke m̀p̀ɔ̀ɣ̀ú tam na pə kəw pə nu-tu ɪlena tə hiki huwɛɛ sɪ taa caɣa Ateɛni ke tá tike, ² na pə kaasi na tə tili tá taapalv Timotee wei tá na-ɪ tə laki Iso təmlɛ ke Kilisiti Laapaali kɔpaɲ heeluyu taa tə. Tə kusa-ɪ na tə tili-ɪ m̀p̀ɔ̀ɣ̀ú sɪ í səsɪ-mɛɣe toma na apalɔtu ke mə Iso mpaav taa, ³ na pə taa kəw na kɔnyəntəɣəle nte tə taa tə wɛ isəntə tə tə kəw tə kəli mə taa nəɣəlv na í lə təɔɲ. Mə mayamaya í nyəmə́ mpv, sɪ kɔnyəntəɣələnaa mpe pa ké mpi mpi Iso ka təma sɪ pu mayana-tu tə pə taa lempənaa ké. ⁴ Haləna pə mayamaya ke tə heela-mɛɣe waatv wei tá na-me tə wɛɛ tə, sɪ paa tu-tuyv kɔnyəɲ. Mpv inɪ pə mayamaya ke í naa pə kəma isəntə. ⁵ Pə təw ké tə tuyv mə te pote pəle ke m̀p̀ɔ̀ɣ̀ú tam na pə nu-tu tə, ma kusa Timotee sɪ í polo na í na isəna mə Iso mpaav təɲuyv yaasi wɛɛ tə. Ma nyaɲ sɪ pə taa kəw sɪ lləɣəv mayasa-me na tá təmlɛ saali yem ké mə kiɲ.

⁶ Ama Timotee kəmna mə te isəntə tə ɪ keesa-tuyv isəna í səɲa Iso mpaav taa ké teu na í təkə təma səɔlvuyv təm tə. Na ɪ heela-tu sɪ í təəsəɣi tá təm ke tam na laɲhulumlɛ. Haləna í nyuləɣi sɪ í na-tuyv teitei isu tá nyuləɣi sɪ tə na-me tə. ⁷ Tá taapalaa mɛ, waatv wei tə nu mə təm tə pə heesa tá laɲa ke teu ke səsəm ké tá wahalanaa na ta kɔnyəntəɣələnaa paɛ pa təna pa taa ké. Iso mpaav ŋku í təkə teu tə ŋkv kv heesəna tá laɲa ke mpv. ⁸ Na í səɲuyv təca ke Taca təm taa tə tə feesaa ké təfuv. ⁹ Seɛtv ntiɣi tu seɛ Iso na pə tala isu laɲhulumlɛ nte tə hika mə kiɲ ke ɪ isentaa tə? ¹⁰ Ta isəle seɛna Iso sələmvuyv ke tam sɪ í yele na tá na-me tə ná təma na tá isəpɛe na tə teesi-mɛɣe Iso mpaav təm ke húlɔɣú.

¹¹ Taca Iso mayamaya na tá Səsə Yesu pá la na tə hiki mpaav na tə polo na tə na-me. ¹² Tá Səsə í la na mə səɔlvuyv səsəɣi tam

ké tēma kinj na yēlaa tēna kinj, halēna kv tala isu tá mayamaya tē sōlvuy-mē tō. ¹³ Ye tá Sōsō inī i lapa mpv, mē í ká hiki toma ké hatuu mē hōwēē taa na í pēsī Isō nyōma, na í te tēkpataa ké Tacaa Isō isēntaa ké kuyan̄ku tá Sōsō Yesu na i nyōma paa kōō tō.

4

Tōnte nte tē maya Isō tō

¹ Pē tēnaya mpv ilē tá taapalaa mē í ná tá kinj kē isēna pē wēē si í ká tō na pé maya Isō tō, halī í tējna m̄p̄yú lapv mēē. Ama nti nōnōō ma wiikina-mē tōyōlē si, hai, Tacaa Yesu tōō í sōōsi lōpv kē pē taa. ² Anī í nyōmá Tacaa Yesu kvseyēsātū nti tē seyeēsa-mē si í tēj tō. ³ Mpi Isō caaki tōyōlē si í pēsī i nyōma na í yele asilima kulapōtv tēkpataa. ⁴ Paa mē taa wei í nyī isēna i ká kpaḡa alv na pé wē tēnan̄j na pé wēna nyūyū tō. ⁵ Pé taa wēē kōtōinaa tike tōm isu yēlaa mpa pa ta nyī Isō tō pēlē pa lakuyū tō. ⁶ Nōyōlv í taa pēntēna i tōyōntōlē kē tōm tēne tē taa na í taa wakēli-i pōlv. Tē tēma-mēyē tōm tēneyē heeluyū na tē kpaala-mēyē teu si Tacaa ká tv salōka kē mpa pa lakī isayātū ntēnaa tō. ⁷ Isō tá yaa-tuyū i mpaav taa si tō lakī asilima kulapōtv, ama si tō la tá tv tēnan̄j kē. ⁸ Pē tōō kē ye wei i kpaḡa tōm tēne na í lōyōna lumaya waali, pē taḡa yōlv kvheelitu kē pōntv lōwa. Ama Isō wei i ha-tuyū i Feesuyū Nan̄jtv tō i nyāntv kē i lōwa.

⁹ Ye mē taa mē tike tēma sōlvuyū tōm ilē, paa n̄maa-mē na pá sōōsi-mēyē nti tōtō? Isō mayamaya tējna-mēyē pē tēnaya m̄p̄yú seyeēsuyū ilē. ¹⁰ Halī nti inī tē mayamaya kē í tējna mē taapalaa mpa pa tēna pa wē Masetoni tēna taa tōyō lapv. Ama tá taapalaa mē, tē tasōyī-mēyē wiinav si í sōōsi lōpv kē pē taa. ¹¹ Paa mē taa wei í lv si í na i tōyōntōlē pá wēēna tēma na lelēj, na paa wei í paasēna i nyāntē na í hiki i mayamaya kē mpi i ká suu i nōyō tō. Nti in̄yāi tv tēma-mēyē heeluyū. ¹² Mp̄v inī pv yelina na ma ta nyī isēnaa tōna-mē, na í kaa cāyā na í tēeli nōyōlvuyū pōlv taa.

Tacaa kōntē

¹³ Ta taapalaa tē caa si í cēkēna mpa pa sēpa tō pa tōm na í taa wēē piti taa isu mpa pa feina tēlvuyū kē Isō kinj tō. ¹⁴ Isu tē tēma tá taa si Yesu sēpa na í tayanī fem tō, mpv tōtōyō tē tēma tá taa tōtō si Isō ká kpēna Yesu na mpa pa sēpa Yesu mpaav taa tō na í mējna.

¹⁵ Tacaa kvheelitu mayamaya kē tē caa-mēyē sōōsvuyū kē cānē, si tá mpa tv wēēna tá isē kē Tacaa kōyakv kvkōmvyū wule tō tē kaa tēē nōyō kē mpa pa tēma sēpv tō. ¹⁶ Pē kēj pé kēēsī na pé holi na pá nu isōtaa tillu sōō tēj na Isō akantōlē, ilēna Tacaa mayamaya luna isōtaa na í tiiki. Mpa pa sēpa Kilisiti mpaav taa tō pēlē paa fe kancaalaya. ¹⁷ Pē waali kē pv kēli isē nyōma tá, na tá na-wē tō kpēntī na tō sv̄v n̄mōntv tēē na tō suli Tacaa kē isōtaa. Na tá na-i tv cāyā tam. ¹⁸ I hēēsōyī tēma lan̄j na tōm tēnē.

5

¹ Tá taapalaa, pə fei isu paa nəkı-meyə takəlaya ηmaav na pa keesi-meyə waatu yaa wee nna a taa mpv inı pu la tə pə təm. ² Isu mə mayamaya í tema nyəm ke teu tə, Tacaa kuyaku ká la ké isu ηmulu keesuyuu na í kəə ahoo tə. ³ Waatu wei yəlaa ká kəə na pá təη si: Nhn, pənenteyele antulinya caya ı tete, na pənenteyele tə heesaa tə. Waatu inəyi pu tii pa təə təkpiili ke təm kuləm təə, na pə la-weyε sakasaka pa kaa fiti. Pu la ké isu luluyv wwsasi takuyv ahonto tə. ⁴ Ama tá taapalaa, kayana í tá ké səkrətyv tεe nyəma, na pə fei si kuyaku kəne kv tuti-meyε kututu isu ηmulu tutuyuu tə. ⁵ Nəənnəə taa isəntə pə nyaala mə təə ké na í pəsa ilim taa nyəma ké. Tə ta ke mpa pa we ahoo taa na səkrətyv tεe tə. ⁶ Mpv tə tə taa paasəna tom isu ləlaa lakuyv tə. Ama tə cayana tá ise na tə feη na tə lakı pə təna na laakalı. ⁷ Ahoo ke toolaa tooki, na ahoo ke suləm kuyi pə nyəlaa. ⁸ Ama tá mpa pə nyaala tá təə na tə pəsi ilim taa nyəma tə tu lakı pə təna na laakalı ké. Tə yele na tá lə taa təmnav na tá təma səəlyv pəsi-tv isu nyəxəlyv toko. Tə cayana naani si pu ya-tv, na pəle pu wee isu tə pəηyuv yoou kahuka tə. ⁹ Tə ta ke mpa ləə suwa si cele pu fei nyəη tə se. Ama si pə ya tá nyəəη ke Tacaa Yesu Kilisiti təə ké. ¹⁰ Kilisiti inı ı səpa tá təə ké si ye pə tala ı kəntε wule na í mayana tá na tá ise, yaa paa tə tema səpv, tá na-ı tə krəntı na tə kaa təcayale ke tam təə. ¹¹ Pə təə ıle í səəsəyi təmayə apalvtv, na í tuliyi təmayə teitei isu í təηna lapv tə.

Pəəli caa pa lakı mpi tə

¹² Tá taapalaa, tə heeliyi-me si í təna mpa pa lakı təmle ke mə hekv tə, mpa Tacaa kpawa si pá tiikiyi-me na pá seyεsi-me tə. ¹³ Mə luuη í la-we, na í səəli-weyε teu ke təmle nte pa təηna lapv tə tə təə. ı weena təma na leleη.

¹⁴ Tá taapalaa, hai, í kaləna mpa paa caa pulv lapv tə. ı la na mpa pa kəla feele tə pa feele ya, í tēη acamaa, í húləyi yəlaa tənaya suulu. ¹⁵ ı la laakalı na mə taa nəyolv í taa ləeti ləlv ke ısayatv. Ama í lv si í lakı təmayə kəpantv ke tam, paa mə mayamaya mə təma, paa kpai nyəma.

¹⁶ Mə lanəa í huləmı tam. ¹⁷ ı sələməyi ləə ké tam, í taa yele. ¹⁸ ı se ləə ləə si í na təmle ke paa mpi pə taa. Isəna ləə caa si ye í təηyi Yesu Kilisiti í lakı təyole.

¹⁹ ı taa kayatı Feesuyv Nəηηtv, í yele-ı na í la ı təmle. ²⁰ ı taa nyəni ləə kvheelitu kpaaluyv ke yem. ²¹ ı wesı paa mpi pə taa ké teu na í ná nti nti tə we teu tə na í təkı təle. ²² Na í lə nti tə fei teu tə paa tə ké nti.

²³ ləə wei ı lakı na tə nukı leleη tə í yele na í pəsi ı nyəma təkpataa. ləə inı í paasəna mə ləmayasεε na mə tənəη, na mə weetv nti tə təna tə wee tənəηη ké Tacaa Yesu Kilisiti kəntε wule.

24 Wei ι yaa-me τω ι κέ kupaη. Pə τω κέ ι kaa yele-meγε ταγανυγυ
κε mpυ.

25 Tά ταapalaa ί sələməna-tyγυ Iσo tətə.

26 I σεε tá ταapalaa tənaya teu na ί ləli.

27 Hai, ma wiikina-meγε, Tααα τω σι ί kala takəlaya kane na
yəlaa təna nu.

28 Tααα Yesu Kilisiti ί la-meγε pεεεε.

**TAKĒLAŸA NAALE NYĒŊKA ŊKA PŌŌLI
NMAAWA
TĒSALONIKI
NYĒMA TŌ
KŌTŌLŌTŌ**

PŌŌli tasəyi Tesaloniki nyŋma ke sam ke takŋlaya kane ka taa kŋ pa taa tŋm na pa tŋeluyv tŋ. I caa si i tayani Yesu mŋluyv tŋm nti yŋlaa pŋnta nuw tŋ. Lŋlaa huŋki si wahalanaa mpa Iso sŋelaa tŋki tŋ pa tŋo Yesu ka kŋo lŋŋ, halŋna pŋ yele tŋma lapv. Ama PŌŌli heela-we si pŋ weŋ si isayatu tv i kŋo kŋ na pŋcŋ Yesu ka kŋŋ. Pŋ tŋo kŋ i tasa-weŋe apalvŋv si pŋ hatŋlŋna felentunaa na pŋ sŋlŋmŋŋi, na pŋ laki tŋmlŋ.

Isŋna pŋ faŋa Tesaloniki II takŋlaya tŋ:

Sŋŋtv na apalvŋv sŋsŋuyv, titite 1

Kilisiti mŋluyv tŋm, titite 2

I tasəyi layatu si pa sŋlŋm na pŋ la tŋmlŋ, titite 3

Sŋŋtv

¹Taya PŌŌli na Silaasi na Timotee.

Tŋ ŋmaakŋna takŋlaya kaneyŋ Tesaloniki Yesu sŋelaa kpekŋle nyŋma me mpa i kŋ Tacaa Iso na tŋ Sŋsŋ Yesu Kilisiti pa nyŋma tŋ. ²Tacaa Iso na tŋ Sŋsŋ Yesu Kilisiti pŋ hŋlŋ-meŋe pŋelŋe na pŋ ha-meŋe alaafŋya.

Kilisiti kŋntŋ wule huŋle

³Tŋ taapalaa, pŋ weŋ si tam tŋ sŋekŋ Iso kŋ i na tŋmlŋ ke mŋ tŋo, na pŋ tu muŋna mpv. Pŋ taya pulv tŋo, i tŋŋna tŋŋ nyŋŋv ke mŋ Iso mpaav tŋŋuyv taa kŋ tam kŋ, na mŋ tŋma sŋluyv nŋ tŋŋna sŋsŋuyv ke teu tŋtŋ. ⁴Pŋ tŋo kŋ tŋ yŋlŋŋŋna-meŋe Iso sŋelaa lŋlaa taa kŋ isŋna mpi i pŋsaa na i kantŋli na i tŋki Iso mpaav ke kŋnyŋntŋŋlŋ na wahalanaa mpa pa tuyi-me tŋ pa taa tŋ.

⁵Na pŋ tŋnaya mpv pŋ hŋlŋŋyŋ isŋna Iso tŋŋŋyi siŋisuyv ke i huŋle taa tŋŋ. Pŋ taya pulv tŋo, mpv inu pu yele na i muŋna Iso kawulaya ŋka ka tŋo i naa wahalanaa mpe tŋ ka hikuyv. ⁶Iso kŋ tŋŋ tampana na i lŋŋŋtŋ mpa pa tuyi-meŋe wahala tŋŋo wahala. ⁷Na i ha tŋ na mpa me i tŋki kŋnyŋŋ tŋŋo hŋŋŋuyv. I kŋ la mŋpŋŋyŋ wule nte Tacaa Yesu kŋ luna isŋtaa na isŋtaa tillaa tŋŋ nyŋma ⁸na kŋkŋ ŋka ka muŋyi kemkem tŋ, si i tuyi salŋka ke mpa pa ta nyi Iso na mpa pa kisa Tacaa Yesu Laapaali Kupaŋ ke muŋyv tŋ. ⁹Salŋka wei i kŋ tv-we tŋŋlŋ wakŋluyv mpi i ka wakŋli-we tŋnŋŋŋŋŋ ke tam tŋo, na paa hatŋlŋna Tacaa na i toma nna a tewa sŋsŋm tŋ. ¹⁰Pu la mŋpŋŋyŋ wule nte inu i ka kŋo si i nyŋma i tv-i teeli na mpa pŋle paa mu i tŋm tŋ pŋ sam-i tŋ. Na mŋ mayamaya i kŋ weŋ pŋ taa. Mpi tŋ, i mu tŋm nti tŋ heela-me tŋ se.

¹¹ Pə təw kə tə sələməyəna-meyə tam si tá Isə í la na í muna weesu yu ŋku kv təw i yaa-me tə kv hikuyu. Tə kooliyi kə si í hólí i toma na í la na kúpantv nti u hvokí mə taanaa tə í pəsí na í la-ti, na mə Isə seev təma te teu. ¹² Waatv inəyi í ká la na Tacaa Yesu hətə hiki teeli, úlena í la na mu hiki teeli tətəyə tá Isə na Tacaa Yesu Kilisiti pa pəelee təw.

2

Isayatu tv təm

¹ Tá taapalaa, ye Tacaa Yesu Kilisiti kənte na tá kotuyu ke i kiŋ təm úe, ² í taa yele na pé liyiti-meyə mpv təheə na pé ce mə lanja si Tacaa kuyaku təma tate. Ntanyí cele nyəntv nalv nəyólú i yəyətəna mpv, yaa nəyólú lapəna waasv ke kulapv ke mpv, yaa ntanyí nəyólú ná loolina si tá takələya nakəli ka taa kə pa ŋmaa mpv. ³ Na paa pa tu heela-me si nti te, í taa nu. Pə taya pulv, yələa ká kulí na pá teesi Isə kə kisuyu təsayasaya. Na Isayatu Yulv wei iní paa wakəli tənəŋŋəŋ tə i ká lu na pécó wule nté tó kəw. ⁴ Pə təna mpi yələa seeki na pá nyənəyi si Isə nyəm tə i ká kisi-wi təkpatakpata. I ká kulí pə tənaya mpv pə təw, halí i ká sov na í caya Isə təseele səsəole taa mayamaya na í tə si inəyəle Isə. ⁵ I tá təw si maa təma-meyə pə təm ke heeluyu ke waatv wei maa we mə kiŋ tə? ⁶ I nyəmá mpi pə təw mpi iní pu hikiyi mpa si pé la nəwəw tə. Pə wee kə si pu tala pə waatv kə na pécó Isayatu Yulv iní í lu. ⁷ Isayatu nti tə toma təŋna kookali kə lapv ke mukaya tee. Ama wei iní i səŋsəyi-ti tə, í kəma na í tee ke tu la. ⁸ Saa inəyi Isayatu Yulv iní íle i ka lu. Tacaa Yesu ká woso-i heelim ke kwosu kə na í si, na Yesu iní i kənte teeli ká lana na í saali yem təkpataa. ⁹ Sataní ton ke isayatu Yulv iní i ká kəna na í lá piti təma na kəkələ nyəmnaa na səyəntv təmana, kúpuyusumnaa mpi pə təna. ¹⁰ I ká la isayatu ke mpa mpa na í puyusina mpa pa kə kuləpaa tə. Mpe iní paa le. Mpi tə pa kisaa pa ta səlú tampana nna a ká waasi-we təyə təŋyuv tə pə təw. ¹¹ Pə təw kə Isə laki si tolusuyu təma səsəəna naali á teena-weyē kpakpaa na pá təŋəyi pəpətv. ¹² Mprúyú pu la na pá tv pa təna mpa isayatu lapa leleŋ na pá kisi tampana təŋyuv təyə saləka.

Pə ləsa-meyə si pə ya mə nyəwəŋ

¹³ Pə wee kə si tə seeki Isə kə í na təmle ke tá taapalaa me mə təw kə tam, me mpa Tacaa səlāa tə. Pə taya pulv təw, Isə ləsa-meyə si Feesuyu Nanŋtv wei i yeki na í pəsəyi Isə yələa tə i təw na mə tampana muyv təw pé caaləna-me mə nyəwəŋ ke yapv. ¹⁴ Laapaali Kupaŋ wei tə heela-me tə i nuw taa kə Isə yaa-me si í hiki mə paa tete ke Tacaa Yesu Kilisiti teeli taa. ¹⁵ Ye mpv úe tá taapalaa, í səŋ təca na í təkí seyesəŋ wei tə seyesa-me tə, paa wei tə yəyətəna tá nəwəw tə, paa takəlasí taa nyəŋ.

16 Τού, τά Σόςο Yesu Kilisiti μαγαμάγα, na Tacaa Iso wei ι σόλα-
tu na í huləxi-tuyv pεελεε na í heesi tá laηa ke tam τώ na í tu-tuyv
τεελυv κυρανku τώ, 17 pa naaleye mpv pá σόςσι-μεγε τοη na pá
səna-me na í pəsi na í laki na í yəγətəxi kypantu tike.

3

I sələməna-tuyv Iso

1 Tá taapalaa, nti tə kaasaa təγəle si, í sələməna-tuyv Iso na
Tacaa Təm ya ləη na tə hiki teeli isu pə lapv mə kinj τώ. 2 I
sələməna-tv tətə na pə ləsi-tuyv yəlaa asayaa mpa pa ta keesi τώ
pa ninj taa. Pə tayə pulv, yəlaa wee mpa paa caa pá mv Iso mpaav
təm τώ.

3 Paa na mpv τώ Tacaa ké yulvpaη. I ká yele na í nyəə τοη na
í kenti mə τώ na Isayav kaa hiki-me. 4 Tacaa lapa na tə wəna
naani ké mə τώ təkpataa si í ká təηəxi tam ι kaa yele təmnaa mpa
tə seyeša-me τώ.

5 Tacaa í kpaγa mə ləsasi na í tó Iso τώ na í səl-i, na í yele na
Kilisiti tv-meγe suulu ke teu tətə.

Pə wee si paa wei í la təmle ke

6 Tá taapalaa, Tacaa Yesu Kilisiti τώ tə heeliyi-me si í hatələna
mə taa mpa paa caa pulv lapv na paa təηəxi seγesuyv ηku tá teləsa-
me τώ. 7 Mə μαγαμάγα í nyəmá isəna í ká la na í təη tá ikpate τώ,
pə tayə pulv, waatu wei tu we mə hekv τώ tə ta ke yəlaa mpa paa
caa pulv lapv τώ. 8 Tə ta caya si nəγəlv í cal-tuyv faalaa. Ama tə
lapa təma ké na tə konti haηayə. Tə lapa təma na isələ kuseemle
ke teu si tə taa sukı mə taa nəγəlvuyv səγəla. 9 Tu wəna mpaav si
tə təγə mə kvətəγəv ke faalaa. Ama tə kisa ímpúγú si í nana-tv na í
təη tá ikpate. 10 Haləna waatu wei tu we mə hekv τώ tə heela-me
təkelekele si: Ye wei ι caa pulvuyv lapv pəntv í taa təγə.

11 Pə tayə pulv τώ, tə nuwa si ləlaa we mə hekv taa mpa paa
caa pulv lapv τώ, ye pə tayə təm fav tike. 12 Tacaa Yesu Kilisiti τώ
tə heeliyi yəlaa isu mpv si paa wei ι isələ í seena təmle lapv, na í
hiki ι μαγαμάγα ke mpi ι ka suu ι nəγə τώ.

13 Tá taapalaa, ye me de kypantu lapv í taa la-meγe felentu.
14 Ye nəγəlv wee na ι saη nti tə ηmaa takəlaya kanε ka taa cəne
təγə təηuyv, í nyi pəntv τώ na í fayana-ι təkpataa, na feele kra-ι.
15 Iε í taa nyəni-ι isu kolontu. Ama í lana-ι isu yulv í caa ι tayanı
ι taapalv ι laki τώ.

Koolee kypana na seetv

16 Tacaa wei ι ké alaafəya halv τώ í ha-meγe alaafəya ke tam ké
pə təna pə taa. Tacaa í wee mə təna mə waalı.

17 Pəəli má, ma seε-me na ma μαγαμάγα ma ninj ηmaatv ke
cəne. Isəna ma tuyi ma hətε ke ma takəlası təna taa təγəle. Ímpúγú
ma ηmaaki.

18 Τασα Yesu Kilisiti í hólí mæ tənaya pεελεε.

TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏŇKA ŇKA PƏLI NMAAWA TIMOTEE TƏ Kutulu

Timotee caq ke Kəleeki tɔ kɛ na ɪ too kɛ Yuta tɔ. Timotee pəsa Pəli waali tɔ na ɪ təŋəxi-ɪ Laapaali Kupaŋ cəŋəu taa. Pəli ŋmaawa Timotee ke takəlaya sɪ ɪ caya Ifeesu na ɪ seɣesəxi Isə seelaa na ɪ tasəxi-wəɣe apalɔtɔ. Takəlaya kanɛ ka taa wɛ layatu tasuyɔ na Yesu seelaa kpeka paasənaɔ təm. Pəli tɔwa Timotee sɪ ɪ nyəŋna Isə Təm na ɪ paasəna Isə Təm seɣesuyɔ.

Isəna pa faya Timotee I takəlaya tə:

Isəna paa paasəna Isə yəlaa kpekəle tə, titite 1-3

Isəna Timotee ka la ɪ təma tə, titite 4-6

Seetv

¹ Maya Pəli, Yesu Kilisiti tillu. Tá Yatv Isə na Yesu Kilisiti wei tə tɛləxi tə mpe pa kpana-m sɪ má la tillu.

² Má ŋmaakəna takəlaya kanɛɣe Timotee. Nyá kəna ma pəyaya təsiyisiyi kɛ Isə seɛv taa. Taca Isə na tá Səso Yesu Kilisiti pá huli-ŋ pɛleɛ na suulu na pá ha-ŋ alaafəya.

Pəpətv seɣesəŋ

³ Ma tɛkaya Masetoni na má heeli-ŋ sɪ ń saali Ifeesu tə, saali ńpúyú təna, na ń heeli pa taa mpa ɪnɪ tə sɪ pá taa seɣesɪ pa pəpətv seɣesəŋ. ⁴ Heeli-wɛ sɪ pá yele ləŋ taa təmnaa mpa pa təkaa tə, na hatuu ləŋ taa lɔlvɔv loosi nsi pa tamsəxi tə. Təle tə kəŋna ntəŋkpeesaya ke yem kɛ, tu kusəxi yarpv təm nti Isə suwa na ɪ lakɪ tə. Yulv tɛŋ ɪ taa na Isə kɛ na pəcɔ ɪ nyɪ pəle pə təm. ⁵ Ma tɔ-wəɣe ńpúyú sɪ pá wɛɛna lotu kulɔmtɔ, na pá təŋəxi siyisuyɔ, na pá tɛ Isə na pa taa kɛ teu, na pá lá na pá wɛɛna səlɔvɔ. ⁶ Lɛlaa yela yaasi kupaŋ ɪnɛɣe təkɔvɔ, na pá tooli na pá svv kumələntəŋkpeesaya taa kɛ yem. ⁷ Pa lɔkɪ yem sɪ mpeɣele Isə kusəsutv seɣesəlaa, pəyele paa cəkəŋəna pa mayamaɣa pa kuyəɣətv. Pa ta cəkəna mpi mpi pə təm pa tu yəɣətv mpu na apalɔtɔ tə.

⁸ Tə nyəmə sɪ ye n təŋa Isə kusəsutv ke teitei ɪsu tə wɛv tə, tə wɛ teu kɛ. ⁹ Na pu təsi-ŋ sɪ kusəsutv fɛi nti pə paasaa na pə su kupantv lataa tə tə. Ama ɪsayalataa, na kaanıtənaa, na nyəŋ nyəma, na kawalaya nyəma, na mpa paa seeki Isə na paa seeki ɪ nyəm tə, na mpa pa kuyɪ pa caanaa yaa pa toonaa tə, na yulvɔlaa, ¹⁰ na apalaa mpa pa svkəna apalaa lɛlaa tə, na yulvɛɛtəlaa, na pəpətvnaa, na mpa pa sukɪ pa nəsi ke yem tə, yaa mpa pa takəxi ntıwɛ tə ta təŋ seɣesuyɔ kupaŋku ŋku ku waasəxi yəlaa tə, pa

təʊnaa ke pa su kusəsutu. ¹¹ Laapaali Kupaŋ wei pə yelina-m tə un i seyesəyəna seyesuyu kune. Teeli Iso na kupantu tv təo Laapaali Kupaŋ nté.

Iso kupantu

¹² Taca Yesu Kilisiti wei i ha-m toma ke səsəm na má lakəna ma təmle təyə ma see í na təmle. I tənau má si ma nəyəsəna pá te-m na taa, na í kpa-m si má la təmle tə, ma see-i í na təmle. ¹³ Tuu ləŋ má yəyətayana isayatu ke i təo, na má tūna-i kunyəŋ, na má tū-i. Ama Iso wii ma pətətəle. Pə taya pulu, ma taa té ma taa na Iso təyə ma ta nyi ma kulaputu nti. ¹⁴ Taca hula-m i pəlee ke səsəm, na i lapa na má tēŋ ma taa na Iso na má sələyi yəlaa isu tə krentənav Yesu Kilisiti na tə wəna tə. ¹⁵ Təm nti tə ké tampana nyəntu təkəlekele na tə muna pá mu-ti təkpep na pá te-ti na taa təyəle si: Yesu Kilisiti kəma antulinya taa si i yaki isayalataa nyəŋ, na mayale pa taa aɛpa. ¹⁶ Pə təo ké Iso wii ma pətətəle, un i sələna si Yesu Kilisiti í hólí isayalataa taa aɛpa maya i suulu təna, na pu hólí waali nyéma mpa paa te na pá mu i təm na pá hiki weesuyu ke tam təo tə si pá nyəyənə-m na pá ná. ¹⁷ Aaa, Kawulaya tv, un i wenna tam təo, u səki, paa naa-i, i tike təkəŋ nté Iso. Yəlaa təna í sam-i na pá tūy-i teeli ke tam təo. Ami.

¹⁸ Təu, ma pu Timotee, Iso ka lapa hatuu ləŋ na pá ná nyá təm nti na pá yəyətə təyə ma təkəna na má kpaaləyi-ŋ isəntə, si í təkí təmnaa mpeye teu, na í paasi na í yoo yoo ke teu. ¹⁹ N tēma Iso na nyá taa tə təkí mpv na í wəna lotu kuləmtv. Ləlaa tá təkí lotu kuləmtv ilena pa Iso seɛv pəsi yem. ²⁰ Pa taa mpeyele na Himenee na Alekəsantəli. Satan ke ma yilina-we si í la-we na pəcó pá nyi si pa yəyətuyv isayatu ke Iso təo tə pə fei teu.

2

Iso sələmvuyv

¹ Təu, kancaalaya ilə, nti ma tūyi-me si í la təyəle si í tekəyi Iso ké niŋ ke yəlaa təna təo, na í sələməyi-i pa təo, na í wiikina-i pa təo, na í seeki-i í na təmle ke pa təo. ² I sələmi Iso ké awulaa səsaa na toŋtūnaa təna təo, ilena tə pəsi na tə caya təpamm na alaafəya na tə paasəna Iso nyəntu ke teu, na tə təkə tá yaasi kupaŋ. ³ Nti tə mayamaya tə ké tá Yatv Iso luyv tē nyəntu na tə wə-i teu təyəle. ⁴ In i caana si pə ya yəlaa təna nyəŋ, na pə lá na pá nyi tampana. ⁵ Pə taya pulu, Iso kuləm tike təkəŋ wenna, na Iso na yəlaa pa heku taa sənlu ke kuləm ké, inəyəle yulu wei pa yaa si Yesu Kilisiti tə. ⁶ Ilé i hana i ti na í feli na pə cə yəlaa ke pa yomle. Waatu wei paa towa təyə i kəma, na í hólí si tampana Iso caa ké si pə ya yəlaa təna nyəŋ. ⁷ Pə mayamaya pə təo ké pə kpa-m pə təm heellu na tillu, na pə tv-m si má seyesəyi mpa pa ta ke Yuta nyéma təyə Iso

σευ μρααυ na tampana pə təm. Tampana ke ma yəgətəyi, maalooliyi.

⁸ Pə təə ké ma caa si paa timpiyi apalaa sələməyi Iso, pá tiyisi Iso ké nin, na pá sələməna lotu kuləmtu, na páána yaa yoou í taa wεε.

⁹ Ma caa tətə si alaa í təgələyi pa wontu ke isəna pə muna pá təgələyi tə, pá taa la isəcau na pá suli mpəle teləsuyu. Pá taa tiyiliyina nyəəsi tayənyu katatəlaya, yaa wolanaa na lutu pə tuyu, yaa liyitee pəəη təgələyu si pá te. ¹⁰ Ama lakasi kupaηsi ke paa tiyilina isu lakasi nsiwe si muηna alaa mpa pa təη si pa seeki Iso tə. ¹¹ Ye pa seyesəyi, pə wεε ké si alv í su na í pasa i təyi teu na í nuki seyesuyu. ¹² Ma ta ha alv ke nəgə si í seyesi yaa í kpiliki apalv ke puləpu taa. Ama pə wεε ké si í su. ¹³ Pə tayə pulv, Atam ke pə caaləna ηmau, pə waali ké pə ηma Ifa. ¹⁴ Pə tayə Atam ke pə puγusaa. Ama alv ke pə puγusaa na í kisi Iso nəgə taa nyəntu ke nuuau. ¹⁵ Ye pa təη pa taa na Iso na pá səələyi yələa na pa yaasi máyá Iso, na paa laki isəcau na pá təkə mpyúy tam, ile pu ya pa nyəəη na pa piya luləyu taa.

3

Iso yələa kpekəle səsaa kpav

¹ Təm nti tə ké tampana nyəntu təkəlekele təgələ si, ye yulv caa í la Iso yələa kpekəle səsə pə ké təmlə kupante ké. ² Wei i kin pa kaa na kawaliya nakəli tə un i ká təgəna Iso təsəele səsəəntu. Na alv kuləm ke pəntu un i ká wεena. I ká kpaaki i təyi paa mpi pə taa, na í wεε ləmayasεε tu na wei i nyəmə pə təna pə tayənyu ke teu tə. I ká wεε wei i nyəmə muulle lapv tə, na i pəsəyi seyesuyu. ³ I kaa wεε sulənyəəlv yaa muəəη tu. Ama i ká wεε təpamm ké, na í wεna yəlle. I kaa wεε pəgələya nyənlv. ⁴ I ká wεε wei i paasaa na í pəsa i təyaya ke teu teu, na í məηna i piya ke i nəəheε tεε na si nukəna-i na si nyaηna-i teu tə. ⁵ Mpi tə, ye yulv ta pəsi i mayamaγa i təyaya, isənaya i ká pəsi na í paasəna Iso seelaa kpekəle? ⁶ Ye pəntu ké Iso seelv kufalv pə kaa la. Pə tayə pulv, i ká kəə ké na í saη i ti na i təm nana səpu isu lləgəv nyəntu ka lapv tə. ⁷ I ká wεε wei i kupantu ma ta nyi isənaa mayamaγa sama tə, pəcó pə taa kəə na pá footiyi-i, na í kəə í nana lləgəv nyəpətv taa ké tiuu.

Yesu seelaa kpekəle taa təma lataa

⁸ Mpa mpa pa laki təma ke Yesu seelaa kpeka taa tə paa wεena yaasi kupaη ke mpv tətəgə. Pa kaa wεε ataa na a waali nyəma, pa kaa wεε sulənyəəllaa, yaa mpa pa muγuliyi si pá hiki liyitee tə. ⁹ Paa wεε mpa pa təgəgəna laakali kupaη ke Isəsεele mraau tampana nna a təə Iso kulaa tə. ¹⁰ Pá mayasi-wε na pəcó, ye pa ta na isayatiya nakələyi pa kin ile pa svv Yesu seelaa kpekəle təmlə lapv taa. ¹¹ Pa alaa tətə ká wεena yaasi kupaη, pa kaa cakəna yələa. Paa kpaaki pa ti na pá wεε kupama ke pə təna pə taa.

¹² Wei i laki Yesu seelaa kpekäle tæmle tō i ká wæena alv kulóm kέ, na i ká wæe wei i paasaa na í pæsa i piya na i tøyaya ke teu teu tō. ¹³ Yesu seelaa kpekäle tæmle lataa mpa pa lapa pa tæma ke teu tō, pa nyōñ kuløyi kέ. Na pa pæsøyi na pá yōyoti tá na Yesu Kilisiti tá krentuyv lapa na té we Isō seev mpi pæ taa tō pæ tøm na paa nyan na pulv.

Sōsōantv nti pæ ηmesaa tō

¹⁴ Ma ηmaaki-η takølaya kanε na má tæeløyi kέ si maa kōō nōōnōō na má na-η. ¹⁵ Ama ye pæ kōma na n ta nu ma tan, ðe takølaya kanε kaa keesæna-η yaasinaa mpa n ka tōki Isō seelaa kpeka taa tō. Weesuyv Isō seelaa mpa pa kέ kite nte tō tōō tampana sēñaa na pæ tōka-yeyε teu tækpa tōyō ma tōη. ¹⁶ Ama tampana tōō isæntō tá Isōsele mpaav tøm kñηmesætuv we piti kέ teu kέ, yulv u pæsøyi na í kpeesi tæle.

I kōma tō yulv wæetv ke i wena.

Feesuyv ná huløna si i kέ tampana tøyv.

Isøtaa tillaa mayamaya ná na-i.

I waasv ke pa lapa kateñasi tønna taa.

Pa mv i tøm ke antulinya tønna taa.

Pæ kpaasa-i na í svv i teeli taa.

4

Seyesølaa pōpōtvnaa

¹ Isō Feesuyv yōyōtøyi ηpūyō tæceice i sv, pv kōō na pæ tala kantøkaya kuyeyñ taa tō, yølaa lelaa ká lv Isō seev na pá paasæna ðlōyohilu tæma kōpuyusee, na alōyaa kuvseyesætuv ke paa mv. ² Na paa yele na yølaa cesølaa na pōpōtvnaa mpa pa læmayasε taa sōpa isv pa tula-yeyε kōkō na paa tasøyi kōpantv natøloyi cekønau tō pele pa tolisi-we. ³ Yølaa panewe, pa seyesøyøna sv alv kpayav fei teu, na tōyønasi lensænna tōyōv fei teu. Anv Isō ná lapa kutōyōñ unøyi sv Isō seelaa nyømá tampana tō pá see Isō na pá tōyō. ⁴ Pæ tønna mpi Isō lapa tō pæ tewaya, pæ taa pulv fei lv. Ama pæ wεe sv pá tōyō pæ tønna kέ na pá see Isō kέ í na tæmle ke pæ tōō. ⁵ Pæ taya pulv tōō, Isō Tøm na i sælømvuyv tayanøyi pæ tønaya na pæ wεe-i teu.

Kilisiti tæmle tv kōpan

⁶ Ye n wεe na η seyesøyi tá taapalaa ke tømnaa pane, n teñ na η lá Yesu Kilisiti tæmle tv kōpan kέ. Na pv hól i sv Isōsele mpaav tømnaa na tampana seyesøyñ wei n tēñaa tōyō n pusøyøna nyá læsaya. ⁷ Kisi sōsaa taa kpai kpai tømnaa mpe, tv laki na yulv te i taa na Isō se. Faløøyi nyá tv sv í sv Isō kέ nyōōnav ke teu. ⁸ Yulv faløvyv i tønvyv tō pæ waasøyi te, ðe pæ waasvyv ta tōō kέ. Ama ye yulv faløsa i tv sv í nyōōna Isō kέ teu, ðe pøle pæ kæløna waasvyv ke paa mpi pæ taa. Pæ taya pulv tōō, inv i tømna sv i ká ha-tuyv weesñ ke sanja na cele tōtō. ⁹ Tøm nti tō kέ tampana nyøntv kέ

təkelekele, na tə muna pá mu-ti təkpeṃ na pá te-ti na taa. ¹⁰ Mpi pə tɔɔ tá wee na té tɔɔna təmle lapu na té luki tɔɔɔle. Pə taya pulu tɔɔ, weesuɣu tu Iso wei i yaki yɔlaa tɔna nyɔɔɔn ɔlena pə tu kələna mpa pa tɛɛɛ-i na pa taa tɔɔ tɔ́ tɛɛlɔɔɛ.

¹¹ Hólí-we si pá laki pə tɔna isəntɔ na ń seɣesəɣi-we. ¹² Taa ye le na nɔɔɔlu kpeɛna-ɲ si n ké pəyaya. Ama wee wei Iso seɛlaa lelaa ká keesəɣəna na pá laki tɔɔ nyá yɔɔɔtaya taa, na nyá tɔntɛ na nyá sɔɔɔɔɔ ke lelaa taa, na isəna n temna Iso ké nyá taa na nyá tənəɲɲ weetu pə taa. ¹³ Kaləɣi Iso Təm takələsi ke yɔlaa taa na ń laki waasu na ń seɣesəɣi pə huwee na má kəɲ. ¹⁴ Taa liɣilina mpi Iso Feesuɣu yelaa na pə lapu saa-ɲ tɔ, mpi paa nawa na pá yɔɔɔɔ na Iso təsele sɔsaa tənɛ nyá tɔɔ ké niɲ tɔ. ¹⁵ Paasəna teu na ń la təmle tənɛ na ń yoosi-te. Há nyá təɣi tə taa təkpaɔa na pa tɔna pá na isəna n tɔɔna tɔɲ nyɔɔɔ tɔ. ¹⁶ Feɲiɣi nyá ti na nyá ku seɣesətu tɔɔ tɔtɔ. Təki pə tənaya ɲpúyú teu. Təm tampana tɔɔ, ye n laki mpv, n ká ya nyá ti nyuɣu na nyá nuntaa nyəɲ tɔtɔ.

5

Isəna Timotee ká laki Iso seɛlaa tɔ

¹ Taa kaləɣəna kukpaɔəlaa, ama yɔɔɔtəna-we isu n ka yɔɔɔtəna nyá caa tɔ. Ye ifepiya ɔle tɛeki pɛle isu nyá tɛɛtɔnaa. ² La alaa sɔsaa isu nyá toona. Na ń la alaa səkpema isu nyá tɛɛtɔnaa tɔtɔ, na ń lá laakali na tetelakasi.

³ Paasəna leelaa sɔsaa ke teu. ⁴ Ama leelu wei i wɛna piya yaa saalənaa tɔ, pə wee si sɔle su kpələməna si nyəma ke təkuyu na pə hólí si ɲpúyú pə we pa Isosele mpaas taa. Na pu hólí tɔtɔ si pa caana na pa cɔsənaa ka wuwa mpe pa tɔɔ ɔle kupantu ntəɣi mpe pa leetəɣi pa nyəma. Pə taya pulu, mpv un pə lapu we Iso ké teu ké. ⁵ Ama leelu wei i kpaɔəlaa na í feina paasənlv tɔ Iso ké íle i tɛɛlɔɔɛ. Na í sələməɣi-i tam, na í wiikina-i na isəle ku seɛmle si í temi-i. ⁶ Ama leelu wei i wɛna təkpaalətu tɔ, paa i wɛna i ise tɔ i səpaya na í caya. ⁷ Nti tə wee si n ká tɔɔsɔ-we tɔɔɔle yoo, ɔle pa kaa na isayatu natələɣi pa kiɲ. ⁸ Yulu wei u paasəɣəna i luluyu nyəma na pə tu kələna i maɣamaya i təyaya tɔ pɔntu kisa Iso seɛu ké, na ma ta nyi Iso lapa-i na sana.

⁹ Leelu wei i luluyu pusi tɛe nutoso tɔ i tike i həte ke n ká tu leelaa həla taa. Ama i ká wee wei i layana apalu kulvm ke hatuu i kuluyu tɔɔ. ¹⁰ Na pá nyəma-i na təma kupaɲa isu i piya təkuyu na muɔlaa təkuyu na Iso yəlaa nɔɔhɛ kɔv na kunyɔntəɔɔlaa sənau na təma kupaɲa tɔna lapu.

¹¹ Pə kpaɣav leelaa səkpema tɔ, taa ɲmaa pa həla ke takəlaya taa. Pə taya pulu tɔɔ, pa kunyuləɲ kəɲ í kpa pa nyɔɔɔ taa tɔ pə tɔɣi-weɣe saav ké. Na mpv tɔ, pa haa Kilisiti ke le siyile, ¹² ɔlena pə pəsəɣi-weɣe tasəkəle nyəma. Mpi tɔ, pa ta təkɛ nɔɔɔ ɲka paa suwa kancaalaya tɔ. ¹³ Na təle tə paasi paa cɔɔki tɛɛsi taa ké na

felentu can na tó teeləna-we təkətu. Na kəkələtu nté si pa laki
 yəgətəlaa ké na katayasətvnaa, na pá faaki təmnaa ke yem. ¹⁴ Pə
 tō ké ma caa si leelaa səkpema í saa, na pá luli piya na pá paasəna
 pa teesi. Pəle ile tá kolontunaa kaa hikina timpi paa footiyi-tv tō.
¹⁵ Pə taya pulv tō, leelaa ləlaa tēma mpaav kupaŋkv ke siyile hav,
 na pá ssv Satanı ke tənyv. ¹⁶ Ama ye iso seelv wei i ləlvv taa we
 leelaa, pvvntv ká mv Yesu seelaa kpekəle ke səgəla ké na í səhna i
 leelaa, ilena pə hətı Yesu seelaa kpekəle na pəle pá səhna mpa pa
 ké leelaa təkəpəm tō.

TAKĒLAŸA NAALE NYĒŃKA ŃKA PŒLI NMAAWA TIMOTEE TŒ KŒTŒLTŒ

PŒli we salĕka taa kĕ Lom na i taapalaa paŸale lŒ-i. I nawa si i sĕm kpeŸetaa ilena i tŸŸi i paŸalu Timotee ke mpi mpi pĕ we lapu tŒ. I hŸla-i si i yoo isŒsele yoo kupaŃku isi Kilisiti sŒŒe kupaŃ. Si i tŸŃ inu i kpatĕ na i kisi tŕm kpai nyĕntu tŒ ke hŕm. Na i kisi yooŃ wei i hatŒlŸŸana yulu ke taa tem tŒ. Si i tŒki IsŒ Tŕm nanŃ nyĕntu nti i mŕwa hatuu i pŒcaatu tŒ. PŒli tala takĕlaya tĕkule tŒ, i tasa Timotee ke apalŒtu si i kantŒli wahala taa na i yoo isŒsele taa yoo. Pĕ tŒ kĕ i tasŸi takĕlaya kallaa tŕnaya apalŒtu si pŒ nyŒ tŒŃ na pŒ yoo isŒsele yooŃ Ńku.

IsŒna pa faŸa Timotee II takĕlaya tŒ:

IsŒ samtu na apalŒtu tasŸŸ, titite 1:1-2:13

LaŸatu tasŸŸ na kŒtŒtŒtu, titite 2:14-4:5

PŒli yooŃ kupaŃku, titite 4:6-22

SĕŸtu

¹ MaŸa PŒli, IsŒ luŸu lapĕna na mŒ la Yesu Kilisiti tillu si ma kpaalŸi weesŸu Ńku IsŒ ka tŕma si i kŒ ha mpa na Yesu Kilisiti pa kpeŃtaa tŒ ku tŕm.

² MŒ Ńmaakĕna takĕlaya kanŸŸe ma pu kupaŃ Timotee. Taca Œ na tŒ SŒŒ Yesu Kilisiti pŒ hŸlŒ-Ń pŒelĕe na suulu na pŒ ha-Ń alaafŸya.

ApalŒtu sŒŒŸŸ

³ IsŒ wei i tŕmle ma lakĕna lotu kŒlŒmtu isi ma caanaa lakaya tŸŸ ma sĕeki. Ma hŒŸŸi nyŒ tŒ kĕ tŒŒŸŸ ke ma sŒlĕmĕŃ tĕna taa kĕ ilim na ahoŒ, na mŒ sĕeki IsŒ kĕ i na tŕmle. ⁴ Ma tŒŒa nyŒ wula, na mŒ nyulŸi sŒŒm si mŒ na-Ń tĕ nŒ na ma lanŸle hulŒmi teu. ⁵ Ma tŒŒŸŸi isŒna n tĕma nyŒ taa na IsŒ na tampana tŒ. NyŒ neese Loisi na nyŒ too Iniisi pĕle paa tĕma pa taa na IsŒ kĕ ŃpŸŸŸ na pŒcŒ pŒ taku nyŒ. Ma nyĕmŒ teu tĕkpataa si nyŒ maŸamaŸa n tĕma nyŒ taa na IsŒ kĕ ŃpŸŸŸ. ⁶ Pĕ tŒ kĕ ma tŒŒŸŸi-Ń si maa tĕna ma nin ke nyŒ tŒ na IsŒ yeŒ na mpi pĕ lapu saa-Ń tŒ taa yeŒ na pŒ si paa pŒcŒ. ⁷ Pĕ taŸa pulu, IsŒ tŒ ha-tŸŸu i FeesŸu si kŸ la-tŸŸu sŸŸŕntŸnaa. Ama si kŸ la-tŸŸu kpelikpeka nyŒma na tĕma sŒllaa na lĕmaŸasĕe nyŒma kĕ.

⁸ Pĕ tŒ ilĕ taa si fĕelĕ na Taca tŕm heelŸu. Taa si fĕelĕ na mŒ wei ma kĕ salĕka tŸ ke Yesu Kilisiti tŒ tŒ ma tŕm. Ama nyaa tŸŸ Laapaali KupaŃ kŸnyŒŃ ke isŒna IsŒ ha-Ń pĕ toma tŒ. ⁹ Inu i Ÿapĕna tŒ nyŒŃ na i Ÿaa-tu si tĕ la i ŸŒlaa. Pĕ taŸa tŒ lakasi

kupaŋsi nasəli si təə. Ama isəna mpi i suwa na í təŋəyi na í laki tə, na í pɛɛɛɛ pə təə ké i lapa mpv. Hatuu yem taa ké i taɣana i pɛɛɛɛ anɪ si i húləyi-tuyv-yɛ na Yesu Kilisiti kin. ¹⁰ Ama kaɣana Tacaa Yesu Kilisiti kəma təyɔ i hula-tuyv-yɛ na tə ná. Pə taɣa pulv, Yesu Kilisiti kəna səm apalv, na í kuli weesuɣu ŋku ku tɛŋ tə ku təə na Laapaali Kupaŋ.

¹¹ Iso lapa na má pəsi Laapaali Kupaŋ inɛ i kpaallv na i tillu na i seɣesəlv. ¹² Pə təə ké ma təkɪ konyɔŋ ke isəntə. Paa na mpv ma ta lə təəŋ. Pə taɣa pulv, ma nyəmə wei ma laki na má teeləyi tə, na ma nyəmə teu təkpaataa si i pəsəyi na í təkɪ mpi ma yelina-i tə haləna kuyaku ŋku inɪ ku wule. ¹³ Keesəyəna seɣesəŋ kupaŋ wei ma keesa-ŋ na í waasəyi yəlaa tə, na n təkɪ teu ke Iso seɣe na təma səlvɔv mpi tə hika tá na Yesu Kilisiti tá krentvɔv taa tə. ¹⁴ Feesuɣu Naŋŋtv wei í cakɪ tá taa tə í səna-ŋ na n təkɪ teu ke seɣesvɔv kupaŋku ŋku pa seɣesa-ŋ tə.

¹⁵ Asii tetv nyəma təna lə-m tə n nyəmə mpv. Mpa pa ham siyile ke mpv tə pa taa mpɛyɛɛ Fiseeli na Heeməsɛɛniwe. ¹⁶ Honesifəə temna-m təm paɣalɛ. Iso í felɪ í na i nyəma ke kupaŋtv. Ma saləka təkuyv ta lapɪ-i fɛɛɛɛ, ¹⁷ i tala Lom tə, i pɛɛka-m ké na isəle kuseemle na haləna í na-m. ¹⁸ Tacaa í yelev na í hiki kupaŋtv ke kuyaku ŋku inɪ ku wule. Nyá maɣamaɣa n nana nyá isəle ke kookalənaa mpa i lapa-m ifeesu tə.

2

Kilisiti yoolu kupaŋ yaasi

¹ Ma pu, ye nyá ile təkɪ pɛɛɛɛ nna pə hula-tuyv tá na Yesu Kilisiti tá krentvɔv təə tə na n nyəə toŋ. ² Tuu n we ma kin na má seɣesəyi nti nti tə n nu-ti, na yəlaa paɣalɛ ná mpv. Ile kelɪ tə təna na n húlɪ apalaa mpa n wena naani na paa pəsi na pá teləsɪ-təyi pa lelɛa tə.

³ Nyaa təyɔ nyá konyɔŋ isu Yesu Kilisiti yoolu kupaŋ. ⁴ Yulv wei i we yoo taa tə, ku təm ke i paasəyəna si i səsə wei i kpaɣa-i tə i laŋɛ í hɛɛna-i, i kaa caɣa na í paasəyəna kpaɪ nyəntv ke yem. ⁵ Na yulv lutv í suuwa na í ləkɪ na í ta təŋ isəna mpi pə weɛ si pá lv tə, paa i huwa, nəyɔlv ná kaa samɪ-i. ⁶ Na wei i konta haŋasɪ ke təhatɛ na í lə tə, inɪ i laaləyəna i hatəmvtv təŋvɔv. ⁷ Maɣasəyi təm nti ma yəyətəyi təyɔ nyá taa, Tacaa ká ha-ŋ tə nyəm na n cəkəna.

⁸ Təəsəyi Tafiiti ləlvɔv taa tv Yesu Kilisiti wei i fema sətɛa taa tə i təm. Ntəyi Laapaali Kupaŋ wei ma kpaaləyi tə i húləyi. ⁹ Na Laapaali Kupaŋ inɪ i kpaalvɔv təə ké ma təkɪ konyɔŋ, haləna pá caŋ na pá həkə-m isu isayalatv səsə nəyɔlv. Paa na mpv tə pə taɣa Iso təm ke pa həkəa. ¹⁰ Pə təə ké pa tuyv-m konyəməŋ na má suma, si pə waasi mpa Iso ləsaa tə na pə ya pa nyvɔv, na pá hiki teeli wei u tɛŋ təyɔ Yesu Kilisiti kin. ¹¹ Təm nti tə ké tampana təyɔɛ si:

Ye tá na-ı tə kaa səm,
tá na-ı tu kaa weesuyu tətə.

¹² Ye tə nyaya apalətv,
tá na-ı tu təyə kawulaya.

Ye tə kisa-ı,
ııı ı ká kisi-tv tətə.

¹³ Ye tə lu ı waalı,
ılé ı ta ke pə tv.

Pə taya pulv,
ı kaa pəsi na í kpeesəyəna ı ti.

Təmle latv kupaŋ

¹⁴ N ta na nti n ká təsəyi-we təyələ. Heeli-we na ı səle kəsəemle ke ı sə ı sentaa sı pá ye le təmnaa təy yooü ke pa hekü. Mpi tə yooŋ ııı u waasəyi nəyələ. Ama wakələyü tike ke ı kəŋna mpa pa caŋaa na pá nukı tə. ¹⁵ Kaası nyá ti sı n̄ la na ı sə tike sa-ŋ. La ı su təmle latv wei ı feı feele na ı təmle, na í heeliyi ı sə tampana təm ke teitei ké tə lona taa tə. ¹⁶ Kisiyi kpaı faacinaa mpa paa lakı na yulv te ı taa na ı sə tə. Pə taya pulv, mpa pa səpa nyuyü na faacinaa mpe tə pa na ı sə pa təŋna hatələyü ké na pá puki. ¹⁷ Nti nti pa seŋesəyi tə tə wakələyi yələa ke teitei ké ı su suulv suukuyü səmote taa tə. Faacinaa mpe pa lataa taa weyele na Himenee na Fileeti. ¹⁸ Yələa panə pa ləyə tampana təm na lumaya waalı ké, haləna pá seŋesəyi sı tá sətaa fem təm tema teev. Na pa seŋesəy ı ne ı tusa lələa na pá ye le ı sə seev. ¹⁹ Paa na mpu ı sə sı kite nte tə tə səŋa m̄púyú tam ké teu ké təca. Na pə ŋmaa tə təy sı: Tacaa nyəmə mpa pa ké ı yələa tə. Na tətə sı: Pa təna mpa pa yaa pa təyi Tacaa yələa tə pə wee sı paa kisi ı sayatv lapv ké.

²⁰ Tonŋtv təyaya wev mpu tə, pə taya wontu nti pa lupəna wola yaa liyitee nyəyətə tə tə tike ke pa lakəna ka taa. Ama tuyü nyəntv na cuyü nyəntv wee tətəyə na pá lakəna pə təna. Pa sukı lentı ké na pá lakəna feele kuyaku kuyaku, ılena pə kaası na pá lakəna lentı ke paa ifemle nte. ²¹ M̄púyú pə wee na yulv, ye n kisa ı sayatv nti tə təm ma yəyətəa təyə lapv, n we teitei ı su wontu nti pa suwa na pá ləsəyi feele kuyaku təyə. Mpi tə nyá caa tənna-ŋ, na n waasəyi-ı ké. Na n m̄na pa lana-ŋ paa təmle kupaŋte nte. ²² Se ifeputu konyuləŋ ı sayan. Lökı tam sı n̄ təŋ sıyısuyü, na n̄ te ı sə na nyá taa, na n̄ sələyi nyá yələa lələa, na nyá na mpa pa təŋyü Tacaa na luyü kuləmuyü tə í maya teu, pulv í taa yası-me. ²³ Ye le həm ke kumelətəmnaa na kpaı nyəntv pə təy. Nyá mayamaŋa n nyəmə sı yooü ke təm ı su mpu teesəyəna. ²⁴ Pəyele Tacaa təmle tv ná wee tə pə feı sı ı ká wee yoolu. Ama ı ká wee wei ı təm yələa təna caakı təyə, na ı ká wee wei ı pəsa lələa ke seŋesəyü na suulu hólúyú tə. ²⁵ Na ı ká seŋesəyi mpa paa nukəna-ı tə təpamm təpamm. Ntanyı ı sə ká ye le na pá layası na pá tisi tampana. ²⁶ Pələyē paa məli

yaasi kupaŋ taa, na pá kpee pa tæyi lløçv nyøpa nyøpætv nti na í kpa-we na í ŋmakələyi-we na pá laki i luyv nyəntv tō tō taa.

3

Kantəkaya kuyeyē

¹ Tōsvi teu si pə təna pu la katē ke sōsəm ke kuyeyē kantəkaya nyəŋ taa. ² Pə taça pulv, yəlaa ka wēē mpa paa ka nyōŋ na pa maçamaya pa leleŋ preekvvtv tō, liyitee isəle taa ké paa nyənəyi. Paa hō pa ti, na paa la isəcau. Paa yōçvti Isō tō ké isayatu, pa kaa seeki pa caanaa. Paa la fōfēinaa, pa kaa seeki Isō. ³ Paa la təkati, pa kaa wēēna lelaa pətətəle. Paa la nōhēē tē kuulaa na mpəle teləsəlaa na nyaŋ nyōma. Pa kaa sōli kupantv. ⁴ Paa la kələmətō nyōma na pāáná nyōma. Paa saŋ pa ti, na paa yele Isō na pá paasəna mpi pə hēsəyi pa laŋa tō tike. ⁵ Paa cēsi mpyōçv isō isō ké si pa təhəyi Isōsele mpaav pəyele pa kv pə toma ke pa taa. Yele yəlaa isv mpu pə takanaa. ⁶ Pa taa lelaa cəhəçəna tēsvi taa na pá puçusiçi alaa mpa pu kantələyi na pá teela isayatu na konyuləŋ inu i təna i kuyi-we tō. ⁷ Pə alaa preekəyi tam ké si pá seçesəyi-we, pəcō paa pa seçesa-we, paa pəsəyi na pá cəkəna tampana naali. ⁸ Isv Yanēsvi na Yampələē paa kpeesəna Moisi tō, mpu tətəçv yəlaa panē pa kpeesəçəna tampana. Pa ləmayasēē səpaya pa Isōsele ta təŋ. ⁹ Pa nyvçv kaa tasa kulvçv, mpi tō pu kuli pa waali ké na yəlaa təna cəkəna si pa ké kumelēməŋ. Yanēsvi na Yampələē pa nyəntv ka lapa mpyōçv teitei ké.

Nti Timotee ká laki tō

¹⁰ Ye nyá ilē n təŋa ma seçesvçv təna, na ma yaasinaa, na mpi pə lapv maa tv ma lotu taa tō, na isəna ma tema ma taa na Isō tō, na ma suulu, na isəna ma sōləyi lelaa tō, na ma isəle seesvçv ¹¹ ke ma konyəntəçvlenaa na ma wahalanaa taa. Pəpətv fēi leleŋ, ma paasaa ké na má təçv konyəməŋ ke Antiyəka na lkuniyəm na Lisitəla, na nyá maçamaya n nyəmá mpu. Ama Taca a yapa-m pə təna pə taa. ¹² Aai mpyōçv pə tu wēē, mpa pa sōlaa si pá na Yesu Kilisiti pá krenti na pá nuna Isō ké pa təntē təna taa tō mpyōçv paa tvçv-wēçē konyōŋ. ¹³ Ama pə kaasa asayaa na puçusilaa tō pēle pa isayatu kaa wēē tənaya. Paa puçusiçi lelaa ke mpyōçv na pá kreŋna pa maçamaya tətō na pá puçusiçi. ¹⁴ Ama nyá ilē, nyaa təkī teu ke seçesvçv ŋku pa seçesa-ŋ na ŋ mv-kv na n tema-kv na nyá taa tō. Tōsvi mpa paa seçesa-ŋ seçesəŋ inu tō pa tō. ¹⁵ Na ŋ tōsvi tətō si hatuu nyá pəcaatv ke n nyəmá Isō Təm nanŋ nyəntv, na nti tə pəsəçəna na tē ha-ŋ layatu nti n ká lana na ŋ tē nyá taa na Yesu Kilisiti na pə ya nyá nyvçv tō. ¹⁶ Isō yelina na pá ŋmaa i təm ke takəlasī taa. Na tə waasəyi yəlaa, pə taça pulv, tə seçesəyi-we na tē kisiçina-wēçē pəpətv, na tē taçanəyi-wēçē timpi timpi pa pəntəyi tō, na tē hóləçv-wēçē isəna paa təŋ tampana mammam ke pa kulaputv taa tō. ¹⁷ Tə laki mpyōçv si tē

taɣanəxi Iso yəlaa na pá te teu, na pá taa lan mpi paa lana pa təma kupa na tə.

4

¹ Ma heeliyi-ŋ na isəle kuseemle ke Iso na Yesu Kilisiti wei i ká huuna weesuɣu nyəma na səttaa ke təm tə pa isentaa, na Yesu Kilisiti inɪ i kɔntɛ na i kawulaya pə təw si, ² ń laki Iso waasu, nyaa seesi isəle te, paa pə maya-ŋ paa pə ta maya-ŋ. Kaana-we na ń la na pá mu-ti. Kaləgəna-weyɛ timpi timpi pa pəntəxi tə. Seyesəxi-we na suulu səsə na pə səsɔsi-weyɛ apalɔtɔ. ³ Pə taɣa pɔlɔ təw, pu kəw na pə keesi waatu nəɣɔlɔ tə, yəlaa kaa caa si pá tasa seyəsəŋ kupaŋ wei i waasəxi yəlaa təɣə muɣu tətə. Ama pa mayamaɣa pa konyuləŋ ke paa təŋəxi, na pá koti seyəsəlaa paɣale na pele pá seyəsɔsi-weyɛ ntiwe ntiwe pa caa pá nukɪ tə. ⁴ Paa kisi təm tampana nyəntɔ, na pá paasəna səsaa taa kraɪ təmnaa. ⁵ Ama nyá ilɛ, kra nyá təxi pə təna pə taa. Kantələxi konyəntəɣolɛnaa taa. La Laapaali Kupaŋ kraallɔ təmle. Paasəna nyá təmle tənaya teu tətetete isu Iso təmle tɔ laki tə.

⁶ Təw, ye ma ilɛ wule nte paa lana-m kətaya tə tə talaa ké, ma kuyaku kukpemuyɔ talaa. ⁷ Ma yoowa təcəm. Ma sewa na má tala ma tənaya. Iso ké ma təmna ma taa ké tam. ⁸ Na pənente tampana təŋlaa teeli ntenuɣu taŋna-m, ŋkuyɔ Tacaɪ wei i təŋəxi tampana na í huukəna tə i ká ha-m kuyaku ŋku ku wule. Na pə taɣa ma tike ke i ká ha, ama na pa təna mpa pa caɣaa na pá nyuləxi i kɔntɛ wule tə.

Pəɔli ləlaa na i təkəlaa

⁹ La kookali na ń kəw ma kiŋ ke ləŋ. ¹⁰ Mpi tə Temasi səɔla kaɣana antulinya inɛ i nyəntɔ ké na í lə-m na í tɛɛna Tesaloniki. Kələesəŋ ná tɛɛna Kalatɪ na Titu ilɛɣɛ Talamatii. ¹¹ Luku tike ke pə yelina-m. Ye n kəŋ kpeŋna Maləki na nyá na-i í kəw, i ka səŋna-m ma təmle. ¹² Ma tila Tisiki ilɛɣɛ Ifeesu. ¹³ Ma yela ma kraɪ ke Kaləpusɪ tɛɣɛ Tɔlɔwasɪ, ye n kəŋ ilɛ n kpeŋna na ń kəna. Kpeŋna tətəɣə ma takəlasɪ, na nsi ma tu kəla nyulɔɣu təɣələ tənəŋ nyənsɪ.

TAKƏLAYA ŃKA PƏƏLI NMAAWA

TITU

TƏ

KUTULUTU

Titu ta ke Yuta tu, i ké piitim lempi tu ké. Ama í pəsa Yesu təhlu. Haləna Pəəli Ńmaa-i na í tu-i si, í paasəna tetu nti lum cəənaa na pá yaaki-ti si Kəletu tə, tə Işə seelaa.

Pəəli kreyela i kuşeyəətu ke takəlaya kutulutu taa. Pə waalı ké í hula yaasinaa mpa Işə təsele nyəəŃ nyəma ká weena tə. Pəəli hula Titu tətəyə yəlaa mpa Işə yulu ká paasəna Işə təsele taa tə. Kukpatəlaa, alaa səsaa, na ifepiya na pəelaa na yomaa. I hula təma nna nna pə wee si Işə seelə í la tə, na isəna pə wee si yulu í cayana heesuyə tə, na í hatələna faşav. Pə waalı ilena í tu Titu ke nti nti i ká la tə, na seetu.

Işəna pa faşav Titu takəlaya tə:

Işəna Işə təsele nyəəŃ nyəma ka tə tə, titite 1

Işəna leelaa na suluwaa na yomaa paa wee tə, titite 2

Işəna Işə seelaa ka tə tə, titite 3

Seetu

¹ Maa Işə təmle tu Pəəli, Yesu Kilisiti tillu.

Pa tu-m ké si má la na mpa Işə ləsa tə pá mu Işə, na má húlí-weye tampana nna tá Işəsele mpaav seşesəyi tə, ² na pá te pa taa si paa hiki weesuyə Ńku ku təŃ tə. Işə ka təmna hatuu ləŃ ke yem taa si i ká ha-təyə weesuyə Ńku, Işə tá ké kaloolaya tu. ³ Pə təə ké pə kəma na pə tala waatu wei i ka suwa tə ilena í yele na í təm kuli weesuyə Ńku ku təə na pə húlí. Tá Yatv Tacaa Işə inu i tu-m si má kpaalı i təm na má təŃna-təyi kpaaluyə tə, nti tə kuliyina mpv na tə húləyi.

⁴ Titu, má Ńmaakəna-Ń takəlaya kanə. Nyá kəna ma pəyalə na tampana ke Işəsele mpaav Ńku tá təna tə təŃəyi tə ku taa. Tacaa Işə na tá Yatv Yesu Kilisiti pá huli-Ń pəeleə na pá ha-Ń alaafəya.

Təmle nte pa tu Titu si í la Kəletu tə

⁵ Maa yela-Ń Kəletu ké si Ń tayanu mpi pə kaasa taşanuyə tə tətetete, na Ń kpa paa icate nte tə Işə təsele səsaa. Təəsı nti ma keesa-Ń tə si: ⁶ Wei i kin paa kaa na kawaliya nakəli tə inu i ká təyəna Işə təsele səsəəntu. Alu kuləm ke pəntu inu i ká weena. Na i piya ká la Işə seelaa, si taa wee piya nsi yəlaa təŃ si si ke yem yem lataa su nukəna yəlaa tə. ⁷ Işə təsele səsə weekuyə Işə təsele taa tə Işə təma ke pə tu-i si í paasəyəna. Pə təə ké pə fei si pá ná kawaliya nakələyi i kin. I kaa wee kalampaanu tu yaa wei u laa pááná muşv tə, yaa sulənyəəlv yaa muşvŃ tu, yaa wei i muşviliyi si í hiki liyitee tə. ⁸ I ká wee wei yəlaa í kəma i te i nyəmə muulle

lapu, na í sɔɔla mpi pə wɛ teu, na í wɛna ləməyasɛɛ tɔ. 1 I ká wɛɛ wei ɪ tɛŋɛɣi tampana, na í kɛ́ lɔɔ yulu, na í nyəmá ɪ tɪ təkuyɔ tɔ. 9 I ká wɛɛ wei ɪ nyɔɔna lɔɔ Təm mayamaɣa təkpaŋkpaŋkpa kɛ teitei ɪsu paa sɛɣɛsa-ɪ tɔ, ɪlɛna í pəsi na í sɛɣɛsɪ lɛlaa kɛ sɛɣɛsəŋ kupaŋ wei ɪ waasəɣi yəlaa tɔ na í tasa-wɛɣɛ təm. Pə kaasa kɛɛsəlaa pəpətɔnaa mpa pɛlɛ tɔ, í hólí-wɛɣɛ ɪsəna mpi pa toolaa tɔ.

10 Pə taya pulu tɔɔ, yəlaa wɛ paɣalɛ na pə tu kələna Yuta nyəma mpa pa mu Yesu na pá kɛ́ kaanutɔnaa tɔ. Kpai təmnaa kɛ pa sɛɣɛsəɣi na pá puɣusiɣina lɛlaa. 11 Təkɪ-wɛ sɪ pá su mpu. Pə taya pulu, pa kɛ tɛɛsɪ yəkəlaa kɛ́, na nti tɔ fɛi sɛɣɛsuyɔ tɔ ntəɣi pa sɛɣɛsəɣi na pá muɣi liyitee kɛ tulum. 12 Kələɛtɪ nyəma lɔɔ kuyɔɣɔtɔtɔ tɛləsəlaa taa nɔɣɔlu wei ɪ mayamaɣa ɪ kɛ́ Kələɛtɪ tɔ tɔ ɪ ka yɔɣɔta m̄púyó sɪ: Kələɛtɪ nyəma nyəntɔ nté cɛsuyɔ. Pa kɛ nyəməŋtɔnaa kɛ́ ɪsu taalɛ wontu. Hilikpaakɔnaa kɛ́, pəcɔ paa caa lapu. 13 Nti ɪ yɔɣɔta mpu tɔ ɪ na-təɣi. Pə tɔɔ ɪlɛ kpulɪ-wɛɣɛ teu na pə́ la na pá tɛ lɔɔ na pa taa kɛ́ teu. 14 Na pá yelɛ Yuta nyəma sɔsaa taa təmnaa kpai nyəntɔ na kɔsəsutɔ nti yəlaa mpa pa kisa tampana tɛŋuyɔ na pá lu tɔ tɔ tɛŋuyɔ. 15 Mpa pa taa tewa tɔ pə təna pə te pɛlɛɣɛ. Ama mpa pa taa tá te pəyɛlɛ paa tɛŋ lɔɔ na pa taa tɔ pə təna pə kɛ́ ɪsayam kɛ pɛlɛ pa kɪŋ kɛ́. Pə taya pulu, ɪsayatɔ tɔɔ kɛ́ pa layatɔ na pa laakalənaa layalaa. 16 Pá caɣaa ɪlɛ sɪ pa nyəmá lɔɔ. Ama ń nyəŋna pa lakasi pu hólóɣi sɪ pa nyəmá lɔɔ se. Pa lu yəlaa kɛ səŋ kɛ́, na pa kɛ́ kaanutɔnaa, paa pəsəɣi təmle kɔpantɛ natələɣi lapu na ń ná.

2

Sɛɣɛsuyɔ kupaŋkɔ

1 Ye nyá ɪlɛ sɛɣɛsɪ-wɛɣɛ sɛɣɛsəŋ kupaŋ wei ɪ waasəɣi yəlaa tɔ. 2 Heeli apalaa kɔkpatəlaa sɪ pá kpa pa ti, na pá wɛɛna yaasi kupaŋ, na pá kpa kəɣi ləməyasɛɛ. Pá təkɪ lɔsɛɛlɛ mpaasɔ na lɛlaa sɔɔluyɔ na suulu hólóyú kɛ teu. 3 Heeli alaa kɔkpatəlaa sɪ pɛlɛ pá təkɪ yaasi kupaŋ ɪsu lɔɔ yəlaa wɛɛkuyɔ tɔ. Pá taa cakəna yəlaa, na pá taa yelɛ na sulɔm həkə-wɛ. Ama pá wɛɛ mpa pa tasəɣi alaa səkɛpema kɛ təm 4 kɛ ɪsəna pɛlɛ paa sɔɔli pa paalaa na pa piya tɔ, 5 na ɪsəna paa kpaɣa ləməyasɛɛ na pá hatələna wasaŋkalətu tɔ, na ɪsəna paa laki pa taasi təma kɛ teu tɔ, na ɪsəna mpi paa laki kɔpantɔ na pá seeki pa paalaa tɔ. ɪlɛ nɔɣɔlu kaa kɔ lɔɔ Təm nyuyɔ kɛ pa tɔɔ.

6 Sɛɣɛsɪ ɪfepiya kɛ teu tətɔ sɪ pá kpaɣa ləməyasɛɛ kɛ teu. 7 Nyá mayamaɣa laki təma kɔpana na pá nyənəɣəna-ŋ na pá laki. Paasi na ń sɛɣɛsəna tampana na ɪsələ kɔsɛɛmlɛ. 8 Tayaŋəɣi nyá təm, taa yelɛ na ń kəɔ na ń pəntəɣi nyá yɔɣɔtaya taa na pá footuyɔ-ŋ na-kɛ. Ye n tayaŋa-kɛɣɛ teu ɪlɛ pu tɔ tá kolontunaa kɛ fɛɛlɛ. Mpi tɔ pa kaa na ɪsayatɔ nti paa yɔɣɔtɪ tá tɔɔ tɔ.

⁹Yomaa ká nuna pa caanaa na pá lá na pɛle pa laŋa heena-wɛɣe pa kulapɛle tɛna taa, na pá taa keesɛɣi-wɛɣe natɛli. ¹⁰Pá taa ŋmihi paa pulɔ cɛcɛka. Ama pá lakɪ tam na pa caanaa naaki si pa yomaa ke kupama na pá nukəna-wɛ, na pu la na tá Yatv Iɔ tɔ tɔm nti tɔ seɣesɛɣi tɔ tɔ nyɔvɔ kulɪ pə tɛna pə taa.

¹¹Pə taya pulv, Iɔ kulina ɪ pɛleɛ tɔɔ na í hólí si pə ya paa wei ɪ nyɔvɔ. ¹²Pɛleɛ anɪ a seɣesəna-tv si tɔ ye le isayatu taa ké tɔnte na atɛ cəne kunyuləŋ ke mpv, na tɔ kpaɣa ləmayasɛɛ na tɔ təŋ siɣisuyv, na tɔ nukəna Iɔ ké tam ké tá tɔnte taa ké antulinya taa cəne. ¹³Pɛleɛ seɣesɛɣi-tvɔv si tɔ caɣa mpv na tɔ taŋa leleŋ nuv kuyakv ŋku tɔ wɛɛ na tɔ teɛləɣi tɔ. Kv wule ke tá Yatv Yesu Kilisiti Iɔ Sɔsɔ teeli ká kɔɔ. ¹⁴Yesu Kilisiti ɪnɪ ɪ hana ɪ tɔɣi tá tɔɔ na í ya-tvɔv isayatu tɛna taa, na í tayanɪ-tvɔv teu na tɔ pəsɪ yəlaa mpa ɪ tike ɪ ti tɔ, na tá isəle seɛna tɛma kupana lapv.

¹⁵Təne ɪnɔɣi n ka heeliɣi-wɛ. Lakəna sɔsɔntv nti pa tv-ŋ tɔ tɔ toma tɛna, na í sɔsɔɣi nyá yəlaa ke apalɔtv, yaa ye kalənav kaləna-wɛ. Taa ye le na nɔɣɔlv kpɛɛna-ŋ.

3

Iɔ seɛlv yaasi

¹Tɔɔsi pa tɛna si pə wɛɛ si pá seeki tɛtv təkəlaa. Pə wɛɛ si pá nukəna-wɛɣe. Na pa sɔɔlv í pu tɛma kupana lapv tɔɔ. ²Pá taa tvukɪ nɔɣɔlv, ama pá wɛɛ tɔpamm, na pá wɛna yəlle, na pa na yəlaa tɛna pa wɛna tɛma na leleŋ. ³Tá mayamaya isəntɔ tu ké tuutu lataa tɔtɔɣɔ hatuu ləŋ ké, na kaanutvnaa, na tu toolaa ké. Na kunyuləŋ na mpi pə heesɛɣi tá laŋa tɔ pə tənaya mpv pə nɔɣɔ na pə suka ka kpəna-tvɔv yomle, na isayatu na kunyuləŋ pə taa ké tu wɛɛ. Tə taa caaki tá tɔmaya paa pəcɔ mayamaya. ⁴Ama pə kəma na Iɔ tá Yatv hólí yəlaa ke ɪ kupantv na ɪ pɛleɛ, ⁵ɪna í ya-tv. ɪle pə taya tá tɛma kusiyisee tɔɔ. Ama tá pətɔtɔle ke ɪ wiiwa na í la mpv. Iɔ lvm mpi pa sɔ-tv na Feesuyv Nanŋtv náá wɛ pə taa na í layasɛɣi-tv na tɔ pəsɛɣi kufama na tɔ təŋ tɔnte kufatɛ tɔ mpɛɣi ɪ yapəna-tv. ⁶Pə taya pulv, Iɔ yelina tá Yatv Yesu Kilisiti ké na í tisi Feesuyv Nanŋtv ke tá tɔɔ pə tu fei, ⁷si í hólíɣi-tvɔv ɪ pɛleɛ na tɔ pəsɪ kupama ke Iɔ isɛntaa, na tɔ hiki weesuyv ŋku kv tɛŋ na tɔ wɛɛ na tɔ teɛləɣi-kv tɔ. ⁸Tɔm təne tampana tɔm tike təkɛlekele ké.

Ma caa ké si í seɛsi isəle na tɔm təne tɔ seɣesvɔv, na mpa pa tɛma Iɔ na pa taa tɔ pá ha pa tɔɣi tɛma kupana lapv taa ké tam. Mpi pə tewa na pə waasɛɣi tɔɣɔle. ⁹Ama cɔləɣi kumɛlɔtəmnnaa tɔɔ həmm na lələŋ loosi təŋvɔv. Cɔləɣi yooŋ na ntəŋkpɛɛsasi ke Moisi kusəsutv tɔɔ. Nti ɪnɪ tɔ kvɣi tɛma ke teu ké, pəcɔ tu waasɛɣi pulv. ¹⁰Mpa pa yeki na fayav kəŋ yəlaa taa tɔ, ye n kpaa-la-wɛɣe tɔm naale na pá tá nu n tɔɣɔnɪ-wɛ. ¹¹Pə taya pulv, n nyəmə teu si

yuḷu í wε mpv pə hólóyí kέ sι ι yela mpaav kusiγisuγy təɾɟyɟ kέ.
Na isayətənaa mpa ι laki tə pə hólóyí kέ sι ι toolaa.

Kantəkaya kvkpaalətv

¹² Ye ma kəma na má tili Aatema yaa Tisiki ke nyá kiŋ, ɯε n
nyəkɪ ləŋ na ń kəə na ń maɣana-m Nikopoli. Mpi tə ma tɔwa sɪ
tənaɣa maa caya hilimate waatv. ¹³ Paasəna təm huḷv Senasi na
Apələəsi ke teu na pá taa laŋ puḷyɟv waatv wei paa tɟyɟ pa mpaav
tə. ¹⁴ Pə wεε sɪ tá yəlaa tətə ká nyɪ isəna paa paasəna təma kɔpana
lavv ke tam tə, na ye pə caala wei kέ teu, pa waasəna-ι, na pá taa
caya yem təkpaɣa.

¹⁵ Pa təna mpa pa wε ma kiŋ cəne tə pa sεεkɪ-ŋ. Sεε tá Isəsεεε
taa taapalaa kɔpama.

Isə í hólí mə tənaya ι pεεεε.

TAKĒLAYA NKA PŌLI NMAAWA FILEMŌḡ TŌ KŪTULŪTŪ

Pə nəḡəsəna ké ɪsu Filemōḡ ké Kolosi Iso təselele tu. Pə́cŏ í pəsa Kilisiti təḡlŭ. I ké Pŏli ceu ké. Filemōḡ inu i ka wena i yom na pá yaaki-i si Onesim. Tə ta nyi mpi Onesim wakələna Filemōḡ na í se na í polo Pŏli kin na í cŏsi təna tŏ. Ama sŏsŏntu nté si yom nawa i tasəkəle na í pəsi Iso seelŭ. Uena Pŏli mələḡəna-i i caa Filemōḡ. Pŏli caaki nti tŏḡole si Filemōḡ í mu Onesim ɪsu Iso seelŭ. Mpi tŏ, pa naale pa nyə́má Iso.

Isəna pa faḡa Filemōḡ takəlaya tŏ:

Pŏli seelŭ Filemōḡ na i cŏlŏ nyə́ma, 1-3

Pŏli seelŭ Iso ké Filemōḡ taa təm tŏ, 4-7

Pŏli yŏḡətəna Filemōḡ ke Onesim təm, 8-22

Seetu kantəkaya nyəntu, 23-25

Seetu

¹ Maya Pŏli wei má ma ké saləka tu ke Yesu Kilisiti tŏ tŏ, má na tá taapalu Timotee.

Tá ḡmaana takəlaya kaneyə tá taapalu kŭpaḡ Filemōḡ, nyá wei tá na-ḡ tŏ kaa təmle tŏ, ² na tá kŏḡo Apiya na ta na Aasipi wei tŏ yooki yoo tu tŏ, na mpa pa kotiyi Yesu seelŭ ke nyá təyaya taa tŏ, pa tənaya ḡpŏyú tŏ ḡmaa-ke. ³ Taca Iso na tá Sŏsŏ Yesu Kilisiti pá hŏlŭ-meyə pəele na pá ha-meyə alaafaya.

Filemōḡ sŏlŭyŭ na i taa təmnav ke Iso

⁴ Tam ma sələməḡ taa ma tŏsŏḡi nyá tŏ na má seeki ma Iso ké í na təmle. ⁵ Pə taya pulŭ tŏ, ma nu isəna n sŏla Iso yəlaa təna, na isəna n tŏka Taca Yesu mpaav təm tŏ. ⁶ Na ma sələməḡi Iso si isəna tá na-ḡ tŏ krenta isəntŏḡo Iso mpaav tŏ tŏ pə yeke na í cəkəna teu təkpaataa ké kŭpantŭnaa mpa pa təna tŏ hikiyi tá na Kilisiti tá krentuyŭ tŏ tŏ. ⁷ Ma taapalu, pəpətu fei, isəna n sŏlŭyŭ pulŭ tŏ pə lapa-m leleḡ, na pə tasa-m apalŭtu ke teu. Pə taya pulŭ tŏ, nyá yaasi inu í heesa Iso yəlaa paḡale laḡa.

Pŏli wiinav ke Filemōḡ ke Onesim tŏ

⁸ Tŏ, təm natələḡi ma caa-ḡ nav, na paa ma wena mpa ke Kilisiti tŏ si má caali-ḡ pə taa, ⁹ ma luḡu lapa si má na-ḡ-ti na tŏ wii kŭnyəḡ ke kŭwii. Nyəni, saḡa isəntŏ Pŏli má ma kpatəlaa keke, pə́cŏ ma ké saləka tu ke Yesu Kilisiti tŏ. ¹⁰ Ma pəyaya Onesim təm ke ma caa ma na-ḡ, ma pəsa i Iso Təm taa caa ke saləka taa cəne. ¹¹ I ka ké kaawaasaya ke waatu wei i we nyá kin tŏ. Ama kayana i waasəḡi má na-ḡ.

¹² Tōv, nōōnōō ma mēlēghan-ι na ma lēsaya ké. ¹³ Ma nyula teu si í saali ma kinj cēne na í sēna-m na nyá nōyō ke salēka wei ma tōki Laapaali Kyparj tōō tō ι taa. ¹⁴ Ama ma ta sōōli si má lá pulōpυ na nyá waali ké mpυ. Pē taya pulō tōō, ma luyū fei si í la-m kypantυ natēli na tēlasi. Ama ma caa ké si í la isēna n nōkaa tō.

¹⁵ Ntanyi pē yasa nyá na-ι ké wēē naaleye si pē tayani-meyē krentuyū ke tam tōō. ¹⁶ Pēnentaa pē kaa wēē isυ yulō na ι yom ke yem, ι tēē mpυ. I pēsa tá taapalō kypamparj ke Kilisiti mpaav taa. I tēma ma nyēj ke pēsuyū tēkpataa, ūē nyāya pē kaasēnaa si í pēsi nyá nyēj na pē kēli mpυ, paa isυ nyá yom, paa isυ nyá taapalō ke Tacaā tēhuyū taa.

¹⁷ Mpυ tō ye n nyēnēyi-m isυ nyá taapalō, mυ-ι isυ ye má n ka mυ-m tō. ¹⁸ Ye ι ka wakēla-η pulō, yaa ι wēna-η kēmlē natēli, pōōsi má. ¹⁹ Maa fēli-η pē tēna. Pōōli má ma mayamaaya ma ηmaana na ma ninj ke mpυ. Ūē maa nōkēyi na má heeli-η si nyá mayamaaya n wēna-m kēmlē, halēna nyá ninj na nyá nōōhēē, ma tēnna. ²⁰ Hai hēēsi ma lajle ke tō ké Kilisiti nyōma tō pē tōō.

²¹ Ma tējna takēlaya kaneyē ηmaav ke isētō tō na má tu-η naani ké si n ká la pē tēna, halēna pē tēlasi mpυ. ²² Na pē kaasa-m lentī si í caa-m kutuluyū, pē taya pulō tōō, ma tυ tēeluyū si mē Isō sēlēmuyū ká yele na pá tulī-m na má kōō mē tē.

Kantākaya Sēētv

²³ Ma taapalō Ipafēlasi wei pa tōka ma na-ι ké salēka taa cēneyē Yesu Kilisiti tōō tō ι sēēki-η. ²⁴ Malēki na Alisitaaki na Temasi na Luku mpa ma na-wē tē laki tēmlē ke cēne tō pēle pa sēē-η tōtō.

²⁵ Tacaā Yesu Kilisiti í hólī-meyē pēēēē.

TAKƏLAYA ŃKA PA NMAAWA HEPƏLA NYƏMA TƏ KUTULUTU

Takəlaya kanə ka Ńmaalu ta tu i hətə si tə nyəmi-i. Ile Ńmaalu unu i ta lan Yuta tu wei í pəsa Yesu tərǵu wei i nyəmə nəǵə suw kypənaya taa təm tə. Yuta nyəma mpa pa pəsa Yesu tərǵaa mpa pa tərǵna məlvu ke pa ləŋ isəsele taa tə mpeye í Ńmaa-ke. Ama takəlaya Ńmaalu tasəǵi-weye apalutu si pá təkí tənəŋ si Yesu kəla isətaa tillaa na Apəlaham na Moisi na Aləŋ mpa pa ke pa ləŋ caanaa tə. Yesu kəla kətasi na nəəsí pəelvu tətə. Mpi tə, Yesu kpeyela pə təna na í la təm kuləm ke tam təə.

Isəna pa faya Hepəla takəlaya tə:

Isə Pəyalu Yesu, titite 1-4

Yesu kətaya ke səsəŋka, titite 5:1-10:18

Taa tem na kantəlvu, titite 10:19-13:25

Isəna Isə hvla i hvwee tə

¹ Ləŋ Isə ka we Isə kuyəǵətutu teləsəlaa kiŋ ké na í yəǵətəna tá caanaa caanaa ke təm payale taa na yaasinaa payale taa. ² Ama pə tala kayana kuyeeŋ kuteesəŋ unu i taa tə i mayamaya i Pəyaya kiŋ ke i wee na í yəǵətəna-tu. Na i Pəyaya Ńke ka niŋ ke i lapəna isətaa na ate, na Ńkeye i ləsa si ká ti pə təna təpai. ³ Nke ka kiŋ ke Isə teeli naaki na pə tee isu kəkə. Na ka kiŋ tətəǵə pə húlǵí teitei ké isəna Isə weetu mayamaya wee tə. I nəǵə taa təm toma ke i təkəna isətaa na ate na pə səŋaa. I tema yəlaa isəǵatu kpiisuyu təkpatakpata ulena í kpa na í caya Isə kawulaya tu kəŋkəŋ taa.

Isə Pəyaya kəla isətaa tillaa təcayacaya

⁴ Isu Isə Pəyaya Ńke ka kəla isətaa tillaa təcayacaya tə, mǵpǵó Isə ha-keye hətə nte tə kəla isətaa tillaa nyəna tə. ⁵ Pə taya pulu təə, Isə ta yəǵətəta isətaa tillu nəǵəlu si:

Nyayale ma Pəyaya,
saŋa ke ma pəsa nyá Caa.

I ta yəǵətəta isətaa tillu nəǵəlu i təm tətə si:

Maa la nyá Caa na nyaa pəsi ma Pəyaya.

⁶ Ama waatu wei Isə kəŋayana i Pəyaya kancaalaya nyəŋka ke antulinya taa tə i təma si:

Isə isətaa tillaa təna ká sɛɛ-i ké.

⁷ Mpi Isə yəǵəta isətaa tillaa təə təǵəle si:

Isə kpaya isətaa tillaa na í lana-we na pá pəsi heelim.

I lapa na i təmle nyəma náá pəsi kəkəsí nsi si muǵi kemkem tə.

⁸ Ama pə tala i Pəyaya ulena í yəǵəti təfoo si:

Isə, aa, nyá kumte we tam ké.

Tampana taa ké n təkí nyá kawulaya.

⁹ N səəla kupantu na hí kisi isayatu təcayacaya.

Isə, pə təə ké nyá Isə ləsa-ŋ na nyá mpa.

I su-ŋ teeli təcayale taa si

nyá laŋle í huləmí səsəm.

Təcayale nte tə taa í su-ŋ mpv tə,

tə kəla nte tə taa í su nyá taapalaa ləlaa tə təcayacaya.

¹⁰ I yəətəa tətə si:

Tacaa, nyá lapəna tetv tənaya kancaalaya.

Nyá mayamaya nya niŋ lapəna isətəa.

¹¹ Pə tənaya mpv pu saalı yem.

Ama nyaa caya tam.

Pə tənaya mpv pu cəyətí isu

wontu kususutu cəyətuyv tə.

¹² N ká kpili-wí isu pa kpiluyv kpaí tə.

Paa layası-wí isu yulv layasuyv

í təə wontu kususutu tə.

Ama nyá, nyaa wəe tam ké hípóyó,

n kaa kpatəli.

¹³ Tuu tə Isə ta yəətətə í isətəa tillaa taa nəyəl v si:

Caya ma kəŋkəŋ taa haləna má kəna nyá kolontunaa

na hí loosi nyá nəəhəe ke pa təə.

¹⁴ Mpv tə, isətəa tillaa ná ké wəyelo? Pa təna pa ké Isə təmlə

nyəma ké, na paa naa isəntəə. Mpeye Isə tiliyi si pá teŋ mpa pə

ké si pu ya pa nyəəŋ tə.

2

Nyuyv yavv səsəəm

¹ Pə təə ké tu təkí teu ke tampana təmnəa mpa pa heela-tv tə

na pəcó pə taa kəə na pə pona-tuyv təlete taa ké yem. ² Isətəa

tillaa kpaala təm nti tə təle tə hika nyuyv ké, haləna ye wei í

pənta-tí yaa í kisa-tí pa tuyv pəntv ke saləka wei pə nəyəsənəa si

pá tv-í təyə. ³ Təv, pa ta kisi saləka tuyv ke mpa pa kisa isətəa

tillaa nyəntv tə, kacəŋfana ta mpa tu la awusa ke nyuyv yavv

səsəəm pəne pə taka tə? Tacaa ka caaləna nyuyv yavv pəne pə

təm heeluyv ke í mayamaya. Ilena mpa pəle pa nu-tí tə pəle pá

tələsi taya pə tampana. ⁴ Na Isə kusa pa təm nyuyv na í kəkələ

nyəm na səyəntv təma na piti təma təna lapv taa. I yelaa na í

Feesuyv Nanŋtv lá na pulv lapv saa yəlaa isu í nəkaa tə.

Wei í təə pə yakí yəlaa nyəəŋ tə

⁵ Hípóyó pə wəe, mpi tə pə taya isətəa tillaa nəəhəe tēe ké Isə

məŋna antulinya wei í kəŋ na tə yəyətəyi í təm tə. ⁶ Ama nəyəl v

yəyətə Isə Təm taa ké tiili si:

Hai Isə, yulv ké we na hí təəsəyi í təm?

Yulv wəv mpv təkpev tə í ké we na hí paasəyənə-í?

⁷ N yelaa si í seki isətaa tillaa ke pəcə.

N tu-ı teeli na í kusi ı nyuyı isı wulav.

⁸ N məhna pə təna təpai ké ı nəəhəe tēe.

Pa yəğətuyı mpv si Isə məhna pə tənaya ı nəəhəe tēe tə, pə nyuyı nté si ı kpaya pə təna təpai ké na í tı yulv niη taa, pə ta kaasi pulv cəcəka. Paa na mpv tə naa kayana si pə təna pə ta məli yulv nəəhəe tēe. ⁹ Ama mpi tə naa təğələ si pə lapa Yesu na í seki isətaa tillaa ke pəcə si í si yelaa təna səm ke Isə pəelee təə. Wahala wei ı təğaa na í caη í si tə ı təə, nəəhəə tə naa pa tu-ı teeli na pá kusi ı nyuyı isı wulav. ¹⁰ Kəpam pu muna mpv si Isə wei ı lapa pə təna na ı təə ké paa mpi pə wēe tə í la na Yesu te təkpataa ké ı konyəntəğələnaa taa, na pəcə í pona pəyalaa payale ke ı teeli taa. Pə taya pulv təə, Yesu yekina na pə yaki pa nyəəη.

¹¹ Yesu kpiisiyina yelaa isayatu. Pa təna mpa pa isayatu kpiisa mpv tə, í na-wē pa kpenta Caa kuləm ké. Pə təə ké pə fēi Yesu ké fēele si í yaa-wē si ı newaa

¹² ke waatu wei ı təη si:

Hai Isə, maa heeli ma newaa ke nyá təm.

Maa yoo yontu na má tala-η samaa təna taa.

¹³ I təma tətə si:

Maa tu Isə ké naani.

I tasa yəğətaya tətə si:

Má na piya mpa Isə ha-m təğələ.

¹⁴ Isı mpa ı yaa mpv si piya tə pa ké tənuyı na caləm kuləməm tə, Yesu mayamaya pəsa teitei isı mpe, na í na-wē pá kpenti kuləm. I lapa mpyú si í yəki ıləğəv wei ı kin səm toη wēe tə ı ilé ı toma í yəki təkpataa təə ké inı ı lapa mpv na í si ılena ¹⁵ í waasi mpa səm səğəntv təə pa pəsa isı yomaa ke pa weesin təna taa tə.

¹⁶ Mpi tə pə taya isətaa tillaa ke ı waasəyi. Ama Apəlaham piya ke ı waasəyi isı pa ηmaav Isə Təm taa tə. ¹⁷ Pə təə ké pə wēe si í nəğəsəna ı newaa təkpataa, na í pəsi pa kətulv səsə kupaη wei ı hüləyi yəlaa ke suulu ke səsəm ke ı təmle taa ké Isə isəntaa tə, pəcə pə husı samaa isayatu. ¹⁸ Na isı pə mayasuyı inı na í ná konyəη tə, pənente ı pəsəyi na í waasi mpa pa wē mayasuyı taa tə.

3

Yesu kəlvuy ke Moisi

¹ Ma taapalaa Isə seelaa mē mpa Isə yaawa tə, í paasəna Yesu wei Isə tilaa na í ké ta Isə seev mpi pə təm tə hüləyi isəntə tə pə kətulv səsə na í ná. ² Isə ka ləsəna-ı si í la təmle tənə, na í nuna Isə ké teu isı Moisi ka nuna Isə na í la ı təmle ke Isə təyaya təna taa tə.

³ Kutuluyı ηmalv wenna sam na pə kəli kutuluyı mayamaya. Mpv tətəğə Yesu muna sam na pə kəli Moisi təcəyacaya. ⁴ N kaa na kutuluyı ke yem na kv fēina kv ηmalv, na Isə ilé ı kena wei ı lapa pə təna tə. ⁵ Ye Moisi ıle, ilé ı nuna Isə ké teu ke Isə təyaya

təna taa. Inəxi pa tu təmlə sɪ ye Iso í yəxəta nti ilə unɪ ɪ heeli. ⁶ Ama Kilisiti wei ilé ɪ ké Pəyalu maɣamaya na pa sɪ-ɪ Iso təyaya səsə tə ilé ɪ nuna Iso ké teu tətə. Ye tə təkə tá tɛɛlɔyɔ na naani na pə tá ciyiti-tu ilə tə ké ɪ təyaya nyəma nté.

Heesuyɔ ηku pa ha Iso yəlaa tə kv təm

⁷ Pə tətə ké Feesuyɔ Nanjtu maɣamaya ka yəxəta mpɔ sɪ:

Ye í nu Iso nəxə ke saɲa,

⁸ í taa tasa ηkpantɛɛləɲ lapu,

ɪsu í ka lapu waatu wei í kpeesəna

Iso ké kuyanɲku í maɣasa-ɪ sɪ í naa

ɪ waali ké wɔlaya tetu taa tə.

Iso yəxətəa sɪ:

⁹ Mə caanaa caanaa maɣasa-m təna,

na pá lá sɪ pa naa ma waali.

Pəyele pa ná pə təna mpi mpi ma lapa pusɪ nule taa tə.

¹⁰ Pə tətə ké yəlaa pəne pa təm kra-m pááná na má tə sɪ:

Tam mɔpúyú pa liyitiyi pa hɔwɛɛ taa.

Pa ta tu cəkəna ma yaasi ké paa pəcə.

¹¹ Pááná kra-m mpɔ iləna má tuu sɪ:

Pa kaa sɔv ma heesuyɔ tete ke paa pəcə.

¹² Ma taapalaa í la laakali na mə taa nəxəlv í taa kəə na í lá ɪsayatu ke ɪ lotu taa na í la laɲkpɔsəɲ na í ha weesuyɔ Iso ké siyile.

¹³ Ama í tasəxi təmaya apalətu ke paa ifemle nte, haləna mpi pa yaa sɪ saɲa ke Iso Təm taa tə pə sɪ tənaya. Nəxəlv í taa yele na ɪsayatu puyusi-ɪ na í lá laɲkpɔsəɲ.

¹⁴ Pə we mpɔ sɪ ye tə təkə ta kancaalaaya naani wei tu wəna təxə teu haləna pə tənaya, tá na Kilisiti tu pəsi taapallɛ.

¹⁵ Nti pa ηmaa Iso Təm taa təxələ sɪ:

Ye í nu Iso nəxə ke saɲa,

í taa tasa ηkpantɛɛləɲ lapu,

ɪsu í ka lapu waatu wei í kpeesəna Iso tə.

¹⁶ Mpa pa taa nuna Iso nəxə na pá kólí na pá kpeesəna-ɪ? Mpa pa təna Moisi ləsa Icipiti taa təxə mɛɛ.

¹⁷ Na mpa pa təm kra-na Iso ké pááná ke pusɪ nule taa? Mpa pa lapa ɪsayatu na pá sí wɔlaya tetu taa təxə.

¹⁸ Mpaɣa Iso ka tuunaa sɪ pa kaa sɔv ɪ heesuyɔ tete ke paa pəcə? Mpa paa kpeesəna-ɪ təxə.

¹⁹ Tə nawa mpɔ sɪ pa ta tɛ Iso na pa taa təxə pa ta sɔv.

4

¹ Iso tɛma-tuyɔ heeluyɔ təkpatəa sɪ tə pəsəxi na tɛ sɔv timpi tá na-ɪ tu caya na tɛ heesɪ tə. Mpɔ tə tɛ la laakali na pə taa kəə na mə taa nəxəlv í wuna heesuyɔ ηku kv taa ké sɔv.

² Pə taya pulv tətə, tə nu Laapaali Kɔpaɲ inəxi teitei ké ɪsu wɔlaya tetu taa nyəma mpe.

Pa nu təm nti tə tə ta waasi-wɛxɛ pulv. Mpi tə, pa nuw-ti tə pa ta

mυ-ti na pá té Iso na pa taa. ³ Ta mpa tə temna Iso ké tá taa tō tu suv heesuyv ηku kv taa. Heesuyv ηku kv tōm ke Iso yōyōtaa si:

Páána kpa-m na má tuu si,

pa kaa suv ma heesuyv tete ke paa pəco.

Í yōyōta mpu, pəyele ι təmle tēma tēm ke hatuu waatu wei ι lapa antulinya tō. ⁴ Pa yōyōta kuyaku naatosompəyōlaya nyəηku tōm ke Iso Tōm taa ké tiili si: Iso yela ι təmle tēna na í heesi kuyaku

naatosompəyōlaya nyəηku wule. ⁵ Na pá tasa tiiliyi yōyōtuyv si: Pa kaa suv ma heesuyv tete ke paa pəco. ⁶ Mpa pa caala Laapaali

Kupaη inəyi nuw tō pa ta suv heesuyv ηku kv taa, mpi tō pa ta te Iso na pa taa. Pə na pə mpu tō pə we pəsuyv si lelāa í suv. ⁷ Pə tōo ké

Iso tasa kuyaku kufaluyv ke suw na í yaa-kv si Saηa. Tə mayamaηa tō tōm ke pusi kōma na sí siki səsəm ilēna Iso yeke na Tafiiti yōyōti

tōm nti tē tēma nuw tō si:

Ye í nu Iso nōyō ke saηa,

í taa tasa ηkpantēeləη lapv.

⁸ Ye Yosuwee ka sosa yəlaa mpeye heesuyv ηku kv taa, Iso taa tasa kuyaku ləηku tōm ke yōyōtuyv. ⁹ Ama heesuyv nakuli

kv wee na pa hula-kuyv Iso yəlaa, na kv nəyəsəna Iso kuyaku naatosompəyōlaya wule nyəηku. ¹⁰ Pə wee ké si ye wei ι suv

Iso heesuyv tete nté tē taa pūntv ká yeke ι tēma na í heesi isu Iso mayamaηa yepu ílé ι nyəna na í heesi tō. ¹¹ Pə tōo ké tu la kookali

na tē suv heesuyv ηku kv taa. Tē taa yeke na tá taa nəyōlv kōo na í la kpəesulv isu lelāa lapv wōlaya tētū taa tō na í laη heesuyv ηku kv

taa suv.

¹² Iso Tōm wēna toma na tē lakí tēmle. Tə kəla layate nte tē setəyi taa na waali tōyō ləη. Iso Tōm nti tē suvki na hali tē takí

timpi ləsaya na ləmayasəle pə nyəm suliyi tō. Tə fakí atama na mūyole taa pēeləm, na tē fayasəyi nti yulv nyuləyi na nti ι huokí ι

lotu taa tō. ¹³ Kupaηmam napəli pə fēi mpi Iso u naaki tō. Iso ílé ι naa pə tənaya təyai, pulv ta ηmēli-ι. I kin ke tá tēna tu polo na tē kēesi ta kōlapūtū tēna.

Yesu ké kətəlaa səsaa səsə

¹⁴ Ye mpu tē tōki tá Iso sēev ηku kv tōm tē huləyi isəntō tōyō teu. Mpi tō, tē wēna kətəlaa səsaa taa səsə wei ι tōma na í tala Iso cəlv

mayamaηa tō, inəyōle Iso Pəyalv Yesu. ¹⁵ Ta kətulv səsə inι ι ké wei ι pəsəyi na í cəkəna ta icantv tete tō. Pə mayasa ι mayamaηa

ke pə tēna pə taa isu ta, ι ta la isayatu ke paa pəco. ¹⁶ Ye mpu tē kpətəna Iso pēelēē kumte na naani, tu hiki suulu na pēelēē na pə

waasi-tuyv waatu wei pə nəyəsənaa tō.

5

¹ Pə ləsuyv yəlaa heku ke kətulv səsə na pə su tō, pə su-ι mpyōyō si í la Iso tēmle na pə waasi samaa. I pukina kəhaham na í

lakí kətaya ke yəlaa isayatu tōo. ² Kətulv səsə ná takaa na í ná isəna icantv wee tō, ilē ι pəsəyi na í hólí suulu ke pəcəyō ise

kukpɛɛtɛɛ nyəma na mpa pa pəntəxi kʉpəntv tə. ³ Na isu kətulv səsə mayamaya wəna icantv tə i lakv kətasi ke i mayamaya i təə na samaa təə tətə. ⁴ Pə fɛi sɪ nɔɣəlv ká tv i təxi teeli na í sʉsɪ i təxi kətulv səsəəntv taa. Isə kraana kətulv səsə, na mpv unv pə mayamaya ke pə lapa Aləŋ kin.

⁵ Mpʉ unəxi na Kilisiti, i ta tv i təxi teeli na í kra i təxi kətulv səsə. Ama Isə mayamaya təmna-i təkəlekele si: Nyaxale ma Pəyaxa, saŋa ke ma pəsa nyá Caa.

⁶ I təma tiili tətəxə Isə Təm taa sɪ:

N ka pəsɪ kətulv ke tam təə isu Meləcisɛtɛɛki.

⁷ Saa wei Yesu ka wɛ atɛ cənɛ tə i sələmayə Isə wei i pəsəxi na í ləsi-i səm taa təxə, na í wiikina-i na kapusi səsəənsɪ na isəlvm. Ulena Isə mv i sələmvɣv ke i seekaya Isə tə pə təə. ⁸ Paa na i ka ké Isə Pəyaxa tə, kʉnyəntəxələnaa taa ké i nyəmá nunav təm. ⁹ Pa kəma na pá tɛmɪ-i lapv na í tɛ təkpataa, ulena í pəsɪ wei i kin mpa pa təna pa nukəna-i tə pə yakəna pa nyəəŋ ke tam təə tə. ¹⁰ Ulena Isə tə sɪ unv i kəna kətulv səsə isu Meləcisɛtɛɛki.

Isə sɛɛlaa mpa pa tayanəxi kpisuyv tə pa təm

¹¹ Tə wəna kʉyəxətutv ke səsəm ke təm tənɛ tə təə, na pə wɛ kate sɪ tə kilisi-mɛyɛ pə təna təcɛɛɛi ké u cəkəxəna ləŋ tə pə təə.

¹² Hatuu tə pə nəxəsəna isu isəntə mə sɛxəsəxəna lɛlaa, ulena mu məli na í pəsɪ isu mpa paa húlɪ Isə Təm isu kʉɛləməlaa tə. Pə tala mə mʉtv təxəv, ulena í məli na í nyəəki kafa ke tam. ¹³ Wei i paasəxəna kafa nyəəv tə i ké ahulvm ké. I ta nyɪ sɪ pənɛ pə tewa, aai pənɛ pə ta tɛ. ¹⁴ Ama səsaa mpa tam lapv təə pa nyəmá tampam na isayam pə fayav tə mʉtv ke pɛɛɛ pa təkɪ.

6

¹ Pə təə tə tə lu Kilisiti təm ntɪ pa caaləxəna sɛxɛsvɣv tə tə taa na tə svv mpa pa pu pə taa tə pa nyəntv taa. Tə taa tayanɪ kite tɛɛ nyəntv taa ké məlvɣv, isu kra i təma yeluyv na taa tɛmnav ke Isə, ² na lvm səvnaa na niŋ tənɣv pə təmnaa, na sətəa feesuyv na tam hvulɛ pə təmnaa. ³ Tə pukina pə isəntaa ké tam. Mpʉ pə mayamaya ke tu la ye Isə í tisaa.

⁴ Na mpa pɛɛ pa tayanəxi isayav taa ké hotuyv tə pɛɛ pa təm ká tɛna wɛyɛɛ ulɛ? Təv, Isə tɛma pa isɛ kuluyv na pá təŋ isətəa kʉcəəv lɛlɛŋ na pá hiki pa paa nyəm ke Isə Feesuyv Naŋŋtv kin. ⁵ Pəɛ pə waalɪ pa nawə sɪ Isə Təm wɛ teu na pa cəkəna isəna antulinya wei i kəŋ tə i toma wɛɛ tə. ⁶ Pə tənaya mpʉ pə waalɪ ké pa luwa na pá tayanɪ isayav taa ké hotuyv. Yələa isu mpʉ pə taka pə fɛi pəsəxv sɪ pá húlɪ-wɛ sɪ pá tayanɪ təntɛ kʉfatɛ ke layasvɣv. Pə taya pulv təə, Isə Pəyaxa ke pa lələxi kam ke səm tesika təə na pá tʉxi-keɣɛ fɛɛɛ ke samaa taa.

⁷ Ye pa hala haləm na tɛv nukɪ pə taa ké tam na pə ta laŋ nikaya, na kʉtəxəv la pə taa ké teu na pə waasɪ hallaa, ulɛ haləm mpi Isə

koola-wəyi kʊpantv ké. ⁸ Ama ye sɔwa ke yem na kpa nyutu tike lakəna pə taa, haləm mpi pə pəsa yem kele, na Iso naa kpalı-wı na pá tɛsəna-wəyi kəkə sɔpu.

⁹ Ma taapalaa me, paa tə yɔɔtəyi mpv tə tə tema tá taa təkpaataa sı í tá tooli, ı we waasuyv mpaav taa ké. ¹⁰ Iso tá ké wei u təhəyi tampana tə, na ı kaa sɔ mə təma təɔ. Pəyele ı kaa sɔ ısəna í paasaa na í sɔli-ı na í waası mə Iso seelaa lelaa, na í tu təhna-weyə waasuyv tə. ¹¹ Ta luuŋ wee sı paa mə taa wei í tasa ısəle seesuyv ke mpv haləna pə tənaya, pəɔ pə lá teitei isu í tɛlvuyv tə. ¹² Tá luuŋ fei sı í loosi nɔhɛɛ. Ama tə caa ké sı í təh mpa pa tɛh Iso na pa taa na pá wəna suulu na paa hiki mpi Iso ka təma sı ı ká ha tə pa akpaa.

Iso təma sı ı laki mpi tə ı laki-wəyi

¹³ Waatv wei Iso heelaya Apələham sı ı ká lapı-ı pəne na pəne tə, na tuunav ké. Na isu nɔɔlv fei wei ı kəla-ı na í ká tuuna ıle tə ılena í tuuna ı ti, ¹⁴ na í tə sı: Ma heeliyi-ŋ təkpaataa sı maa la-ŋ kʊpantv, na maa la na ń hiki piya ke səsəm. ¹⁵ Mprúyú Apələham cayana suulu, haləna í kəɔ na í hiki mpi Iso ka təma sı ı ká lapı-ı mpv tə. ¹⁶ Ye yəlaa í caa tuunav, wei ı kəla-we tə ı hətə ke pa yaaki na pá tuuna. Tuunav ké pulv mpi pə loliyi yəlaa ke waatv wei pa laki ntəhkrɛesaya təyɔ. ¹⁷ Iso ılé ı caakaya ké sı mpa ı təma sı ı ká la kʊpantvnaa mpe tə, pá nyi təkəlekele sı í yɔɔta nti, ı yɔɔtaa ké tə kaa layası. Pə təɔ ké ı yɔɔtaa na ı tuu. ¹⁸ Təm naale ıne ı fei layasuyv, na pə fei pəsuyv sı Iso í looli-ti. Pə təɔ mayamaya ke pə sɔsa ta mpa tə hika təhmelle ke ı kin təyɔ apalvtv, sı tə təkı tɛlvuyv ŋku kv təm pa keesa-tv təyɔ teu təkəŋkəŋ. ¹⁹ Tɛlvuyv ŋku kv wee ké isu ta ləsası kankanuyv kʊtəlvuyv ŋku tə wəna naani na kv kiiwa tə. Tə nyəmá sı ta mayamaya tə pəsəyi na tə svv na tə polo na tə lu ısɔtaa Iso təsele taa puvuyv kvkakayav waalı haləna tə tala pə taa nan taa. ²⁰ Tənaya Yesu tɛ-tuyv nɔɔ, na í pəsi kʊtvlv sɔsɔ isu Meləciseteeki ke tam təɔ.

7

Kʊtvlv na wulav Meləciseteeki

¹ Meləciseteeki ıni ı ka ké Salem wulav, na ı ké ısɔtaa Iso Sɔsɔ kʊtvlv. Meləciseteeki ıni ı səhna Apələham ke waatv wei ılé ı tema awulaa ke kəlvuyv ke yooı taa na í mələyi kpente tə, na í kooli-ı kʊpantv. ² Tənaya Apələham tala pə tənə mpi ı ka wəna təyɔ təm naanvwa na í kraya hɔɔlvuyv kulvuyv na í ha-ı. Meləciseteeki hətə nyuyv nté sı tampana tv. Pəle pə waalı ı ké Salem wulav, na pəle pə nyuyv nté sı heesuyv tv. ³ Nɔɔlv ta nyi Meləciseteeki caa, pa ta nyi ı too. Nɔɔlv ta nyi sı akele lələna na pə ləlı na pə tala-ı. Pa ta yɔɔti ı ləlvuyv təm ke tiili, yaa ı səm təm. ı nɔɔsəna Iso Pəyaya, na ı ké kʊtvlv ke tam təɔ ké.

⁴ I paasi na í ná apalv uní ı səsəəntv yee. Halı ta caanaa caanaa caa səsə Apələham ná faya pə təna mpi ı hika yooü taa təğv təm naanüwa na í kpağa həğəlvüv kvlmüvü na í ha-ı. ⁵ Lefii nyəma mpa pa ké kətəlaa tə kvsəsutv ha-wəyε mpa ké sı pá pəsəyi İseyeli nyəma sı pá celəyi-wəyε pa kvhikim təna həğələη naanüwa taa kvlmüvü. Pəyele paa ké yəlaa kvlmmaa ké, na pa təna pa ké Apələham piya. ⁶ Meləcisetεeki na taa ké Lefii tv, paa na mpv ı mv mpi Apələham wena tə pə həğələη naanüwa taa kvlmüvü. Pəle pə paasi ı koola koolee kvpana ke wei ı hika kvpantv nti İso təma sı ı ká la tə. ⁷ Na isəna pə wεε tə, səsə kooliyina səkpelu ke kvpantv. ⁸ Ama kətəlaa kin ilε, mpa pa mvüvü mpi yəlaa wena tə pə həğələη naanüwa taa kvlmüvü tə, pa ké yəlaa mpa saηa pa wεε cele pa fei təğv. Ama ye Meləcisetεeki kin ilε wei ı wε tam isü pa ηmaav İso Təm taa tə ilé ı mvna həğələη naanüwa taa kvlmüvü ηkv. ⁹ Ye pə lapa mpv tə pəsəyi na tə tə sı waatv wei Apələham faya ı wənav taa ké təm naanüwa na í ha mpv tə, Lefii mayamağa nyá felaa ké. Pəyele Lefii nyəma mpeyε pa tayanaηi fayav naanüwa uní ı wontu celvüv. ¹⁰ Pə taya pulv tə, waatv uní paa pa ta lvləta Lefii tə ı ka wε ı cəsə Apələham taa ké saa wei Meləcisetεeki səηağa-ı təğv.

¹¹ Lefii nyəma kətüvü luna kvsəsutv nti pa tv İseyeli nyəma sı pá təη tə tə kin. Pə na pə mpv tə Lefii nyəma kətəlaa mpe pa ta la təmle nte tə tewa təkpaata tə. Təfo pə taa yele Aləη looηa taa na pə tasa kətvlv kvfalv suw isü Meləcisetεeki. ¹² Mpi tə, pə wεε ké sı ye kətəlaa í layasaa, kvsəsutv náá layası tətə. ¹³ Təv, Taca wei ı təm pa yəğətəyi isəntə tə ı ké kpekəle lente tv ké. Na pa kpekəle taa tv nəğəlv taa lata kətvlv səsə təmle ke kətaya təlate taa. ¹⁴ Tə nyəma teu təkpaata sı ı ké Yuta kpekəle tv. Moisi yəğətaya kətəlaa təm tə ı ta yaa kpekəle nté tə həte.

Kətvlv wei ı nəğəsəna Meləcisetεeki tə

¹⁵ Mpi pə tēsəyi-tüvü pə tampana kilisüvü təğəle sı: Kətvlv nəğəlv ná luwa na í nəğəsəna Meləcisetεeki. ¹⁶ Pə taya yəlaa kvkēsətüvü ke pə təηaa na pə kpa-ı kətvlv. Ama weesüvü ηkv kv fei wakəlvüv tə kv toη taa ké pə kpana-ı kətvlv. ¹⁷ Pa ηmaa rhpüğü İso Təm taa sı:

N ka pəsi kətvlv ke tam tə isü Meləcisetεeki.

¹⁸ Nti pa su ləη na pá təηəyi-ti tə təle tə taa feina toma, na tu waasəyi pulv, ilena pá kú təle. ¹⁹ Moisi kvsəsutv ná taa la nəğəlv na í tē təkpaata, tə ná mpv. Ama pə kəna-tüvü tēlvüvü kvfalvüvü kvpampanηkv ηkv kv yeki na tə kpətəna İso tə.

²⁰ Mpi pə tə nəənnə nyəη unε ı kəlaa tə, pa kpa-ı kətvlv na İso tuunav ké. Ama pa kpa ləlaa ke kətəlaa ke yem ké. ²¹ Pa kpa Yesu ké kətvlv na tuunav, halı İso yəğətı təfo sı:

Taca yəğətə na í tuu sı,
n ká pəsi kətvlv səsə ke tam tə.

ƭ kaa tuli tapəŋ ke nti ƭ yəgətə mpv tə tə taa.

²² Pə təə mayamaya ke Yesu ná kəna-tuyv nəgə pəeluyv kəpampam mpi paa pu kpa na pə tii pə kaa saalı tə.

²³ Pə kaasa lentı tətə sı kətəlaa kpaı nyəma mpe paa we payale, pə taya pulv təə, ləlaa səkaya ké na ləlaa ləetəyi pa lva taa. ²⁴ Ama Yesu ílé ƭ wəna ƭ weesuyv ke tam na í təkı ƭ kətulv ke tam, na nəgəlv kaa ləeti ƭ lonte. ²⁵ Pə təə ké paa pəlee ƭ pəsəyi na í waası pa təna mpa pa kətəyəna ləə ké ıni ƭ təə tə. Pə taya pulv təə, ƭ wəna weesuyv ke tam ké, na í sələməyəna-weye ləə.

²⁶ Yesu ké pə tu muna mpv sı pá kpa-tuyv kətulv səəə. Pə taya pulv təə, ƭ we tənəŋ, ƭ feina taalı nəgəlv. Pəəə ısayatv feı ƭ kiŋ tə se. Pa faya í na asayaa na halı pá kpaası-ı na í tee ıətənvuyv təə.

²⁷ Pə feı sı ƭ ká lakı kətası ke tam ké ıni ƭ mayamaya ƭ ısayatv təə, na pə kaası na í lá samaa ısayatv təə, ısu kətəlaa səəaa ləlaa lakuyv tə. Ama waatv wei ƭ ha ƭ ti na í sı tə pə we ısu ƭ lapa kətaya ke təm kvlm ke kpaakraa ke tam təə ké. ²⁸ Mpa Moisi kəsəsutv kpaakı kətəlaa tə pa teu ta tuli. Ama ləə ná kəma na í nyəsı kəsəsutv nəgə taa, na í yəgətəna tuunav na ƭ Pəyaya pəsi kətulv səəə, na ƭ teu tula kpaakraa ke tam təə.

8

Yesu kələ ta kətulv səəə

¹ Təm nti tə təŋna yəgətaya ke mpv tə tə kite nté sı, tə wəna kətulv səəə ke mpv wei ƭ kpawa na í caya ləə kawulaya tv kumte kəŋkəŋ taa ké ıətəaa tə. ² ƭ lakı kətulv səəə kulapəle ke kətaya təlate cokəle nte yulv ta siki, ama Tacaə mayamaya sikina-te tə tə taa.

³ Pa kpaə kətulv səəə tə sı í pona ləə ké kvhaham na í la kətası ké. Pə təə ké pə wee sı tá kətulv səəə í weena mpi ƭ ká polo na í lapı-ı kətaya tə. ⁴ Ye atə cəneye Yesu ka wee ƭ taa tu lapv kətulv. Mpi tə kətəlaa ka wee na pá təŋna ləə ké kvhaham ponav ısu pa keesa kəsəsutv taa tə. ⁵ Mpi mpi kətəlaa mpe pa lakı mpv tə, pa keesəna mpi pə we ıətəaa təgə na pá lakı. ƭe pə nəgəsəle ké pə taya pə mayamaya. Pə lapa kvlm na nti tu təm Moisi kiŋ ke lapv tə. Saa wei ƭ lapa səəlv sı ƭ sikiyi cokəle tə ləə heela-ı sı í siki-teye teitei ısu paa keesa-ı puyv təə tə, í taa coti. ⁶ Ama təmle nte pa tv Yesu tə tə kəla mpe pa nyəna təcayacaya. Pə taya pulv təə, ıni ƭ teləsəna-tuyv nəgə pəeluyv kəpampam mpi pə luna kəpantv kvkələtv nti ləə ka təma sı ƭ ká la tə tə kiŋ tə.

⁷ Ye kancaalaya nəgə pəeluyv ka tewa təkpaataa pa taa tasa nəgə kvfalaya ke pəeluyv tətəgə kəpənaya lonte. ⁸ Ama ləə yəlaa lapa taalı na ləə kaləyəna-we sı:

Pə kəma na pə kəə maa yelev na má na lseyeli
nyəma tə tasa nəəsı kvfası pəeluyv,
na pə kpenna Yuta kpekəle nyəma tətə.
Tacaə má ma yəgətəna mpv.

⁹ Nəχə ηka ma na-we tu pəeli tə ka kaa wεe
 isu má na pa caanaa caanaa tu pəeluyv ηkaya
 waatu wei ma həma-we na má ləsi lciipiti taa tə.
 Pa ta təkı nəχə ηka má na-we tu pəela mpv tə.
 Mpv pə lapəna na máá lə pa təm ke luyv.
 Tacaa má ma yəχətəna mpv.

¹⁰ Nn, Tacaa má ma yəχətə mpv si:
 Nəχə ηka kuyeyη inı i waali maa yelee na má na
 lseyeli nyəma tə pəeli təχələ si:
 Maa kpaγa ma kusəsutu na má tv hatuu pa ləmayasεε taa.
 Maa ηmaa-təγı pa lotu taa.
 Maa pəsi pa lso na mpe paa pəsi ma yəlaa.

¹¹ Saa inı nəχəlv kaa nəkı i təχəntələ ke seχesuyv.

Nəχəlv kaa tə i taapalv si:

Nyı Tacaa.

Pə taya pulv təə,

pa təna paa nyı-m.

Pə kpaγav pəyaya na pə polo səsə tə.

¹² Maa husı pa kypəntəη.

Ma kaa təəsi pa isayatu təə ké paa pəcə.

¹³ İle timpi lso yəχətəγı nəχə kufalaya pəeluyv təm tə pə wεe si
 kancaalaya nyəηka pənaa ké. Na pulv i pənaa na pə ceχetəγı, pə
 caa tēm ké.

9

Atε cəne lso seev na isətaa lso seev

¹ Kancaalaya nəχə ηka paa pəelaa tə kelee kaa wəna nti pa suwa
 na pa təηəγı na pá seeki lso təχə, na tə lso təselee ka we ate cəne.

² Paa sika cokəle ké, na nté tə kəna pə təə pə təə nyənte, na
 pa yaa-te si katε taa. Na tənaya pa sukaya fətəla na taapəli na
 potopotonaa mpa pa ha lso tə. ³ Puvvυ kukakayaυ naale nyəηku
 waali kəna cokəle nte pa yaa si katε taa katε tə. ⁴ Na tənaya wula
 cofolo ka wεe na pá wəkı tulaalvnaa ke i taa, na lso nəχə pəeluyv
 atakaa na pá waasa i tənaya wula təpai. Atakaa inı i taa ka we
 wula nyənaya na ka taa na mana, na Aləη kpatúγú ηku ku təwa
 hətə tə na pεe kraatanaa mpa pa təə pa ηmaa nəχə pəeluyv təm
 tə. ⁵ Atakaa inı i təə ka we teeli nyəma napəli mpa pa húləγı si
 lso we təna tə, na pa keη ləpa timpi pa lakaya kətaya ke yəlaa
 isayatu husuyv təə tə. Pə taya si cəneγe tu yası-mεγe pə kantələsi
 təna təcεicεi.

⁶ Mpyúγ pə təna pu wεe, paa mpiγı pə lonte taa, na kətəlaa ná
 svukaya tam ké pə təə pə təə cokəle taa na pá lakı pa təmlε. ⁷ Ama
 hatuu pə taa nyənte taa ile kətulv səsə tike svukayana təna, na
 pənaya taa təm kolum təkəη ké i svukaya. Caləm ke i pukayana
 tənaya fεenuyv ke lso ké i mayamaya i kypəntəη na kypəntəη wei
 ile samaa ná pənta kypəntv tə i təə tətə. ⁸ Feesuyv Nanηtv húləγı

təna si pə tə pə tə cokəle waatu təna taa, mpaav fei si yulv í tala timpí pa yaa si katé taa katé taa tó. ⁹ Mpu iní pə hólályí isəna tə wé kaɣana isəntə tó. Pə nyuvv nte si isu pa kprakuvv kvhaham na pa kprakuvv wontu na pá lakí Isə ké kətasi tó, mpu iní pu pəsəyi na pə tayani teu təkpataa ké wei í lakí mpu tó í lotu taa. ¹⁰ Kutəyov na kunyovvəm na nyuvv tə asilima keelvov təm tike ke pə paasənaa. Pə ké yulv tənyv nyəm mpi pa suwa si pa təyəyi, haləna kuyan̄ku Isə ká tayani pə tənaya kufam tó.

¹¹ Ama Kilisiti ná lapa kupantvnaa mpa pa təma kənte tə pa kətulv səsə. Na cokəle nte tə taa í lakí təmlé tə tə kəlaa, na tə tewa təkpataa. Pə taya yəlaa sikina-ke, na tə ta tu kev antulinya wei pa lapa kulavv ke isəntə tó í nyənte. ¹² Kilisiti sūv təm kulvm ke í kprakpa sūv ke katé taa katé taa tə pə taya acəvnaa na nawee caləm ke í lapəna kətaya. Ama í mayamaya í caləm ké, iləna pə kəna-tuvv tá nyəv yavv ke tam tə. ¹³ Ye acəvnaa na latəcənaa pə caləm na naəv alv nyəv wei pa nyayasa í təna na pá ηmusəyi í təlvma ke yəlaa asilima nyəma tə tə ta kpisi pa asilima ke kpiisuyv, ¹⁴ kacan̄fana Kilisiti caləm na? Feesuyv tam nyəvkv təv taa ké í lapəna í təyi Isə ké kətaya ηka ka tewa təkpataa tó. Í caləm ká ləsi ta lotu taa ké krai təmanaa ləmayasəe na tə pəsi na tə la Isə weesuyv tv təmlé.

¹⁵ Pə tə ké Kilisiti ke wei í teləsəyi nəyov pəelvovv kufam ke ləlaa tə si mpa Isə yaawa tə pá hiki kupantv tam nyəntv nti Isə ka təma si í ká ha na pə wəe isu pa kpancoovv tó. Pa pəsəyi na pá hiki-ti. Pə taya pulv tə, səm lapa pə taa, na səm mpi pə yekina na mpa paa wə nəyov pəelvovv kupəm taa na pá pəntəyi tə, pá lu kupəntəv iní í taa.

¹⁶ Ye yulv caɣaa na í tayani isəna í caa pá lana í wənav ke í səm waalv tə na pá tv takəlaya taa na pá su, isu í səpa na pəcó. ¹⁷ Ye í wəna í isə, takəlaya isu mpu kaa la təmlé. Ama ye í kəma na í si ke paa lana-keɣe təmlé. ¹⁸ Pə tə ké pa tvla kancalaya nəyov pəelvovv tə na caləm. ¹⁹ Kancalaya ilə Moisi kraya Isə kvsəsutv taa heeliyi mpi pə təna təyov na í keesi samaa təna. Iləna í kraya hisəpv kprátový na heev hūntv kvsəemt v na í lii nawee caləm na lvm pə taa, na í kprəntəna Isə Təm takəlaya na yəlaa pa tə na í ηmusi. ²⁰ Na í tə si: Pəne iní pə kəna caləm mpi pə lakí na nəyov ηka Isə pəelaa na í tə si í təkí təkəvken tə ká la tampana. ²¹ Iləna Moisi tasa caləm ke krayav na í ηmusi cokəle tə na Isə sēv wontu təna tə. ²² Na isu pa keesa kvsəsutv taa tə, caləm mpi, pə wə isu pə tənaya pə tayanaa, na ye caləm í ta ti, pa kaa husi nəyəlv í isayavv ke paa pəcó.

Kilisiti kətaya husvovv ke isayavv

²³ Na isu pa tayana mpi pə wə isətaa tə pə nəyəsəle ke mpu tə, pə wəe si pá la isətaa nyəm mayamaya ke kətasi kupan̄si nsi si kəla m̄pový teu tó. ²⁴ Pə taya pulv tə, katé tete nte tə taa Kilisiti

suvwa tō tē ta ke nte yəlaa lapa na tē nəḡəsəna isətaa nyənte ke kənyəḡəsə tō. Ama isətaa mayamaya ke i kpawa si i puki i səḡ Isə isəntaa na i wiiki ta kənyəḡ. ²⁵ Paa pənaya ŋka Yuta nyéma kətulv səsə pukina wontu caləm ke katē tete ké. Ama Kilisiti ilé i ta suv si i laki i təḡi kətaya na i leləḡi. ²⁶ Ye pu we mpv i ka təḡo kənyəḡ ke təm payale ke hatuu antulinya lapv waatv. Ama i kəma kəyanaya təm kuləm ke i kprakpa kənte ke tənaya kuyeyē ŋe i taa si i la i təḡi kətaya na i kú isayatu tənəḡnəḡ. ²⁷ Pə tēma suv si paa yulv wei i ká si təm kuləm ké, na pəle pə waali ulena Isə huḡna-i təm. ²⁸ Mpv ŋi tətəḡo pa lapa Kilisiti ke kətaya ke təm kuləm si pə ləsi yəlaa samaa isayatu. I ká tasa məlvv, ilē pə taya isayatu təm tō ké i ká kəo pəle. Ama mpa pa taḡa-i tō pa nyəḡḡ yaru ké.

10

¹ Kusəsutv nti paa tōwa Yuta nyéma tō tē ta hulv kəpantvnaa mpa paa kəo cele tō pa mayamaya ke teitei. Ama pə nəḡəsəle ke pə hulaa. Pə tōo ké kusəsutv nti tē ta pəsi na tē lá na mpa pa kprətəḡəna Isə tō pá te təkpaataa, na kətasi kuloması nsi pa laki paa pənaya ŋkaya tam tō. ² Ye pu kpiisa mpa pa səkaya Isə ké mpv pə taka tō pa isayatu təkpaataa ke təm kuləm tōo, pəle pa taa tasəyi pa isayatu təm tōosvḡ, pəcə pa taa nəki kətasi nasələḡi lapv tōtō. ³ Mpi təḡəle si pa lakvḡv kətasi nsəyi paa pənaya ŋka tō pə tōosəyi yəlaa ke pa isayatu tōo ké. ⁴ Pə taya pulv tōo, latəcənəa na acəḡnaa pa caləm kaa pəsi na pə ləsi isayatu ke paa pəcə.

⁵ Pə tōo ké waatv wei Kilisiti kəḡaya antulinya taa tō i tōma Isə si:

Nn caa kətasi pəyele nn caa kəhaham.

Ama n ŋma-m tənḡv.

⁶ Kətasi nsi kəkə lusa si tēna tō si ta ke-ŋ pulv.

Na isayatu husvḡv kətasi we-ŋ yem tōtō.

⁷ Tənaya ma tōma si:

Hai Isə, mayalə.

Ma kəḡ si má la nyá luyv nyəntv isv pa kēesa

ma təm ke Isə kusəsutv takələya taa tō.

⁸ I caala yəḡətḡv ke si: Nn caa kətasi na kəhaham na kətasi nsi kəkə nyaya si tēna tō na isayatu husvḡv kətasi. Pə tənaya mpv pə ta ke-ŋ pulv. Pəyele pə we kusəsutv taa si pá la kətasi nsəyi mpv.

⁹ I tēma ḡpúḡ yəḡətḡv təḡo i tōma si: Hai Isə, mayalə. Ma kəḡ si má la nyá luyv nyəntv. ḡpúḡ pə lapa na Isə kú kətasi nsi pa lakaya tō, ulena Kilisiti kətasi lapv náá mv kəpəm lonte. ¹⁰ Yesu Kilisiti lapa Isə luyv nyəntv na i lá i təḡi kətaya na pə kpiisi ta isayatu ke tam tōo.

¹¹ Paa kətulv wei i səḡvḡv isə na i laki kətasi ke paa ifemle nte tō, kuloması nsəyi i laki tam. Pəyele si kaa pəsi na si husı isayatu ke paa pəcə. ¹² Ama Kilisiti ilé i lapa isayatu husvḡv kətaya ke təm

kuləm təkəŋ, na kətaya ŋke ka lakı təmle ke tam. Kilisiti tēma mpv ɪlɛna ɪ kpa na ɪ caya Iso kəŋkəŋ taa. ¹³ Kaɣana tənaya ɪ weɛ na ɪ caya na ɪ taŋaa sɪ Iso ɪ kəna ɪ kolontunaa na ɪ loosi nɔɔhɛ ke pa tɔɔ. ¹⁴ Təm kuləm təkəŋ kɛ ɪ ha ɪ ti sɪ pa təna mpa pa ɪsayatu kpiisaa tɔ pá tɛ təkpataa.

¹⁵ Na Feesuyu Naŋŋtu hɔlɔɣi-tuyv pə tampana. Pə tɔɔ kɛ ɪ caala yɔɔtuyv sɪ:

¹⁶ Nn, Taca yɔɔta mpv sɪ,
nɔɔɣ ŋka kuyɛɛŋ ɪni ɪ waali maa yele na
má na-we tɛ pɛɛli tɔɔle sɪ,
maa kpaya ma kvsəsutu na má tv pa lotunaa taa.
Maa ŋmaa-tɔɣi pa ləmayasɛɛ taa.

¹⁷ ɪlɛna ɪ tasa sɪ: Ma kaa tasa tɔɔsuyv ke pa ɪsayatu na pa kupəntəŋ tɔɔ kɛ paa pəcɔ. ¹⁸ Ye pa tēma yulv ɪsayatu ke husuyv ɪ nɔkɔɣi na ɪ tasa kətaya ke lapv sɪ pə husɪ ɪ ɪsayatu tɔɔ.

Iso kprətənav

¹⁹ Tɔɔ, ma taapalaa, ɪsu Yesu weesuyu luv tɔ pə tɔɔ tə pəsəɣi na tɛ svv kate taa kate taa təkaa. ²⁰ Pəɛntɛ ɪ tula-tuyv weesuyu mpaav kufaluyv, kv luna puvuyv kvkakayav na waali. Puvuyv ŋku kv kɛna ɪsu ɪ tənuyv mayamaya. ²¹ Tə wɛna kətulv sɔsɔ wei pa suwa sɪ ɪ nyənəɣi Iso tɔɔyaya tɔɔ tɔ. ²² Ye mpv ɪlɛ tɛ kprətəna Iso na lotu kuləmtv na naani kupampan ŋ na tənəŋ wei pa sɔwa lvm kupam tɔ. Tə taa nu ɪsayatiya taŋ ke ta lotu taa. ²³ Tɛ tɔkɪ tá tɛɛluyv ŋku kv təm tə hɔlɔɣi ɪsəntɔ tɔɔɣ teu. Pə taya pulv tɔɔ, tə pəsəɣi na tɛ caya na naani sɪ mpi mpi Iso ka təma sɪ ɪ ká la-tv tɔ ɪ ká la-wɪ. ²⁴ Tɛ nyənəɣi ta təma tɔɔ na tɛ lá na tə sɔsɪ təmayə sɔɔluyv na tɛ kv sɪ ta kɔnyuləŋ ke kupantu lapv tɔɔ. ²⁵ Tɛ taa yele timpi pə kɛ sɪ tá təna tɛ koti tɔɔɣ pote ɪsu lelaa ná kisuyv pote tɔ. Ama tɛ teŋ təmayə tam na pə tu kələna waatu ɪnɛ wei ɪ taa tə loosiɣi Taca kuyaku na kó kəŋ tɔ.

²⁶ Pə taya pulv, ye tə təŋna ɪsayatu lapv təfaa pəyele tə tēma tampana nyəm, pə ta kaasi ɪsayatu husuyv kətaya nakəli tɔɔ. ²⁷ Ama tɛ caya na tapahoi sɪ Iso hɔvle ná taŋa-tuyv cele. ²⁸ Pa suwa sɪ ye nɔɔlɔv pənta Moisi kvsəsutu na yəlaa naale yaa tooso na-ɪ na pa ɪsəpɛ na pá tisi sɪ yɛɛ ŋpúɣú, pá kv-ɪ, pá taa nyənɪ ɪ pətɔtɔle. ²⁹ Tɔɔ ye pə we mpv ɪlɛ ɪsənaya paa lana wei ɪ fela Iso pəyaya ke ɪ nɔɔhɛ tɛɛ na ɪ nyənɪ nɔɔɣ pɛɛluyv caləm mpi pə taya-na-ɪ tɔɔɣ yem na ɪ kv Feesuyu Naŋŋtu nyuyv tɔ? ɪ nyɪ teu sɪ ɪ saləka kaa weɛ keesuyv. ³⁰ Tə nyəmá wei ɪ yɔɔtəaa sɪ: Máá lɛɛtəna paa wei kɛ ɪ ɪsayatu na máá fɛləna paa wei kɛ mpi ɪ lapa tɔ. Na kuləm ɪni ɪ tasəna yɔɔtuyv sɪ: Taca ká hɔvna ɪ yəlaa ke təm. ³¹ Sɪ ŋ tuti nyá tɔɣi Iso weesuyu tv niŋ taa tɔ pə we sɔɔntv ke sɔsəm yoo.

³² ɪ tɔɔsɪ ɪsəna pə tēma-mɛɣɛ lapv ke waatu wei Iso lapa na mə ɪsəntɔɔ cɛ tɔ. Pɪ svsvuyv-mɛɣɛ kɔnyəntɔɔle sɔsɔle taa kɛ kpakpaa

na í səḡ təca ke wahala unı ı taa tə. ³³ Kələmāa meye pa təḡna tuuu na pá laki mpi pə fei teu təḡə samaa taa. Pəyele kələmāa me mə səəlv ná pına sı í te mpa pa təḡna wahala tḡv ısu me tə. ³⁴ I tá cəəli mə ti na saləkətvnaa konyəḡ təḡəv. Waatu wei pa ləkəya mə wənav tə í tá kee nyəvḡ mayamaya. Pə taḡa pulv təə, í ka nyəmə teu sı í wəna wənav mpi pə kəla mḡpḡyú teu na pə taəḡəyi tam tə. ³⁵ Ye mpv ıle mə naani í taa sı. Mpi tə ı təə ké pa su-meye kasəyaya səsəya. ³⁶ Ye ı feina suulu í kaa pəsı na í la İə luḡu nyəntv na ılé ı ha-meye mpi ı ka təma sı ı ká ha-me tə. ³⁷ Pə mayamaya ke pa ḡmaa İə Təm taa sı:
Pə kaasa pəcə mayamaya ké sı
wei ı kaya ı kəə tə í kəə.
I kaa taəḡı se.

³⁸ Na wei ma yaa ma yulvpaḡ tə ı ká te-m na ı taa ké ılena í tvli-tı. Ama ye ı tula tapəḡ ma kaa lapı-ı luḡu tətə.

³⁹ Tá ta ké mpa pa tuliḡı tapəḡ na pá leki yem tə. Ama tə ké mpa pa təma İə na pa taa na pu ya pa nyəḡḡ təḡə.

11

Taa temnav ke İə laki mpi tə

¹ Timpi pa təḡ sı yulv təma ı taa na İə təḡəle waatu wei ı taḡa pulv na sika fei tə, na í tḡyi pulvpu naani pəyele pəle pu naa tə.

² İə taa temnav mpi pə təə ké İə sama ləḡtaa nyəma.

³ İə taa temnav mpi pə yelina na tə cəkəna sı İə yəḡota kyəḡətv na ıətəa na atə pə lá, haləna mpi pu naa tə pə luna mpi pə naa tə pə taa.

⁴ İə taa temnav mpi pə təə ké Apəeli lapa İə ké kətaḡa ḡka ka kəla Kayini nyəḡka ke teu tə. I temna İə na ı taa təḡə İə ná yaa-ı yulvpaḡ, pə taḡa pulv təə İə sama ı kuhav. Apəeli temna İə na ı taa təḡə paa na ı səpv tə ı təḡna yəḡətaḡa.

⁵ İə taa temnav mpi pə təə ké pə ta yele sı Henəki í sı kvsəpv. Ama pə kpaḡa-ı na ı ıse na pə kpaası-ı İə cəlv, na nəḡəlv ta taa-ı keesuyv, İə kpaasa-ı ı cəlv tə pə təə. Pa ḡmaa İə Təm taa sı: Henəki te İə təḡə İə kpaasa-ı. ⁶ Na mḡpḡyú pə wəe, ye pə taḡa İə taa temnav təə yulv kaa te İə. Mpi tə, ye yulv caa í kḡətəna İə, pvntv ká te ı taa ké təkḡataa sı İə wəe na ı feləḡı mpa pa pəkəḡı-ı tə.

⁷ İə taa temnav mpi pə təə ké Nowee nu İə kpaalvḡv ke waatu wei ı heeləya-ı sı pulv ká kəə tə. Paa na ı ta nata-wı na ı ısəpəle tə ı nu İə nəḡə taa təm, ılena í saaki atakaa pəḡəlvḡv səsəəv na pə yá í na ı təyaya nyəma pa nyəḡḡ. Mḡpḡyú pə lapa na í kv antulinya təm na İə náá yaa-ı yulvpaḡ ke ı tem ı taa na İə tə pə təə.

⁸ İə taa temnav mpi pə təə ké Apəlaham lapa mpi İə yaa-ı na í heeli-ı sı í la tə. I kulaa na í tēe tētv nti İə caa sı tə la í na ı piya pa nyəntv təkḡataa tə. I yela ı tētv na í tēe, ı ta tu nyəm timpı

mayamaya i puki tɔ. ⁹ Iso ké i temna i taa na pə lá i caya tetu nti Iso ka tɔma si i ká cele-i tɔ tɔ taa, na n nawa n tɔ si i ka ké mɔvɔ. Ḿpɔ́yɔ i sɔv coka tɛ, na Isaaka na Yakəpɔwɛ. Iso ka heela pɛlɛ pa mayamaya si i ká la-wɛyɛ mpɔ. ¹⁰ Pə taya pulɔ tɔɔ, Apələham caakaya icatɛ nte tɔ kutulun kila kii teu tɔyɔ, nte Iso mayamaya puwa na í ŋma tɔ.

¹¹ Iso taa temnav tɔɔ ké pə yelaa na Apələham pəsɪ na í hiki pəyaya na í tema kpatəlvɔ, na Saala ná t́áa fɛi lɔlvɔv tɔm taa tɔtɔ. I tɔ naani ké teu təkpataa si nti Iso yɔyɔtaa si i ká lapɪ-i tɔ tɔ kaa saali. ¹² Ḿpɔ́yɔ pə lapa na yɔlv kɔlvɔm wei i tema ḿpɔ́yɔ səpɔ tɔ í lɔli na pə lɔli təyomyom isɪ isətɔlvɔnasɪ ke isətɔlvɔv taa, na isɪ tenku nəyɔ kanyəŋa pɛe.

¹³ Panɛ inɪ pa təna pa tema Iso na pa taa, haləna pá polo pá si, pa ta hiki mpi Iso ka tɔma si i ká ha-wɛ tɔ. Ama pa loosa-wəyi kɔloosu ke hatuu poolun ké, na pá mɔvɔli na pá tɔ si mpɛ pa ké mɔvɔlaa na pa cɔɔsa kɔcɔɔsɔ ke atɛ cənɛyɛ. ¹⁴ Mpa pa yɔyɔtəyi mpɔv tɔ pa hóləyí təkpataa ké si pa pɛəkəyi pa mayamaya pa tetu. ¹⁵ Ye pa ləsasi ka wɛ timpɪ pa luwa tɔ, pa taa laŋ mpaav na pá məli. ¹⁶ Ama tampana tɔɔ pa pɛəkaya tetu nti tɔ kəla teu tɔyɔ. Ntəyələ isəttaa nyəntɔ. Pə tɔɔ ké pə fɛi Iso ké fɛɛɛɛ si pá yaa-i pa Iso, i temawɛyɛ icatɛ kɔpantɛ tayanvɔv tɔ se.

¹⁷ Iso taa temnav yelina Apələham kpa i pəyaya Isaaka si i kɔvɪ-ke na í lá Iso ké kətaya ke waatu wei Iso ná tɛɛ i waali ké kɔtɛɛ si i naa tɔ. Iso ka tema Apələham ke nəɔsi sɔv, paa na mpɔv i kpaɔya i pəyaya ŋka ka tike i ka lɔla mpɔv tɔ si i kɔvɪ. ¹⁸ Iso ka heela-i si Isaaka kin ke i ká hikina piya. ¹⁹ Apələham ka mayasa i taa si Iso pəsəyi na í tayanɪ Isaaka ke feesuyɔ. Na pə wɛ isɪ mpɔvɔlɛ pə tu lapa. I səpaya na pə feesi-i na pə tayanɪ-i Apələham ke celvɔv.

²⁰ Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké Isaaka koolaa si Iso í la kɔpantɔv ke Yakəpɔv na Isav ke cele.

²¹ Saa wei Yakəpɔv wɔsa səm tɔ Iso taa temnav mpi pə yelina na í kooli Yosɛɛfv piya təna tɔɔ ké kɔpantɔv na í sɛɛ Iso na í nyəka i kpatóyɔ tɔɔ.

²² Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké waatu wei Yosɛɛfv caakaya səm tɔ i yɔyɔta isɛyɛli nyəma Icipiti taa luw tɔm, na í keesi-wɛyɛ isəna paa lana i mɔwa tɔ.

²³ Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké Moisi caa na i too pa ŋmesa-i isətɔnaa tooso ké i lɔlvɔv waali. Pa nawa si i tewa ilɛ pa ta nyana nti wulav ka tɔma si pá taa la tɔ tɔ lapv.

²⁴ Waatu wei Moisi lapa səsɔ tɔ i tema Iso na i taa tɔyɔ i kisa si pá taa yaa-i Icipiti wulav səsɔ pɛɛlɔ pəyaya. ²⁵ Pə kəla-i lɛlɛŋ si pá t́ú i na Iso yələa ke kɔnyɔŋ na mpi i ká yəələna isayatu ke wɛɛ naalɛ tike tɔ. ²⁶ I nawa si ye yələa í kisa-i isɪ pa kisuyɔ Mesii tɔ pə kəla-i teu ke Icipiti apititu təna. Pə taya pulɔ tɔɔ, cele kɔfɛlvɔv ke i pɛəkəyi.

27 Moisi tēma Iso na i taa təγə waatu wei i lu Icipiti na wulav pääná huu i təə tə pə ta tə i lanje. I səŋa teu tēca, mpi tə i naakaya Iso wei i fei pá na-i tə. 28 Iso taa temnav təə ké i si Teev acima təγəv, na í tə si pá taa caləm ke nanjə nənəəsi na səm isətəa tillu í taa ku Iseyeli nyəma kancaalaya kulblaa.

29 Iso taa temnav mpi pə təə ké Iseyeli nyəma tesa səsəncaasi tenku ke puγulaya isu kacaŋa təə. Icipiti nyəma ná keena-we lena lum təγə pəle.

30 Iso taa temnav mpi pə yelina Yeliko koloŋa tima təmvyumvyu ké waatu wei Iseyeli nyəma təma na pá cəəna-keye kuyeyə naatosompəγəlaya tə. 31 Iso taa temnav mpi pə təə ké pa ta krentəna mpa pa kisa Iso nyəntu tə na apalaa təna alv Lahari na pá kv. Mpi tə alv inu i təkə icate feŋlaa ke teu ke waatu wei pa tala i tē tə.

32 Ntiyi maa tasa yəγətaya ile yee? Tapacayale fei-m si má yəγəti Ketiyəŋ, na Palaki, na Samsəŋ, na Yefete, na Tafiiti, na Samiyeli, na Iso kuyəγətutu teləsəlaa pa təm. 33 Pa tēma Iso na pa taa təγə pa təγa lelāa tetu, na pə təə ké pa təŋa tampana, lena Iso ha-weye mpi i ka təma si i ká ha-we tə. Pa tēma Iso na pa taa təə ké pa təkə təγəlası nəəsi, 34 na pá teesi kəkəsı nsi si mvyi kemkem tə. Pa tēma Iso na pa taa təγə pa lu layate nəγə taa. Mpu pə yelina na paa kev acamaa tə pá pəsi tampana nyəma. Pa tēma Iso na pa taa təγə pa lapa akanaa ke yoon taa na pá kəli pa kolontunaa yoolaa loosi. 35 Iso taa temnav təə ké pa feesa alaa ke pa sətəa na pá cəla-we.

Lelaa ná nawa kankaŋsi na haləna pá caŋ na pá si, pa ta kisi wahala inu i təγəv. Pə taya pulv təə, pa caakaya ké si pá feesi-we na pá hiki weesuγu kupampankv. 36 Pa foota lelāa na pá ma-weye akpatee, pa həkə lelāa ke alukpala na pá tu-weye saləka. 37 Pa yaya lelāa ke pēe na pá si, na pá naasi lelāa, na pá tala lelāa ke tilima naale naale na pa ise. Pa laa lelāa ke kulaa na seesi. Heeŋ na pəŋ pə alema ke pa təγəlaya na pá yeləyi. Anu pa hulvmaa təkəŋkəŋ pəyele pa təŋna-weye wahala tɔv na pá lakı-weye nyan. 38 Yəlaa pane pa tee antulinya taa cəne cayav. Pa cəkəyaya yem ké wəlaya tetu taa na pəəŋ taa. Pa təsvələnaa nté kvkraməŋ tee na tulukusi taa.

39 Pane inu pa təna pa tēma pa taa na Iso təγə Iso sama-we. Paa na mpv pa ta hiki mpi Iso ka təma si i ká ha-we tə. 40 Pə taya pulv təə, Iso ka huəwa si i ká la taya mpi pə kəla teu tə ile i ta tisi si pá te təkpataa na taa fei.

12

Iso kele Taca

1 Təv, isu yəlaa samaa tuutuuma inē i tama-tuyv kotaya na i tēma m̄p̄ȳv lapv na tə nyəmá təkəlekele tə, ta tətə tē həγəsı na

tə pəti pə təna mpi pu kayati-tu si tə taa polo ləŋləŋ tə, na tə lə isayatu nti tə matəna-tuyv tam tə. İlena tə kpaɣa casələ ke teu ke mpi pə wə tā nəɣə təə tə pə waali. ² Tə kpaɣa tā ɪse na tə pə Yesu təə, ɪni ɪ kəna ta lə sə seɣv nyuyv na pə tapuyv. İ ta nyəni tesika təə səm fəele, ɪ tisa si pə kamɪ-ɪ tesika təə na ɪ si. Pə taya pulv təə kə ɪ tisa mpv, ləŋhuləmle nte tə taŋa-ɪ cele təɣə ɪ nyənaya. Na kayana ɪ caya ləə kumte kəŋkəŋ taa.

³ Mə mu caya na ɪ mayasi mə taa na ɪ na isəna asayaa yoonə-ɪ na ɪ tā kpeesi tə. İ nyəna təna, pəcə ɪ taa kəə na ɪ kpisi na ɪ lə təəŋ. ⁴ Pə taya pulv təə, tuu mə na asayaa ɪ ləkɪ tə ɪ ta ləta na halɪ ɪ caŋ ɪ si mə təlvte taa. ⁵ İ səəwa apalvtv səəsuyv təm nti ləə heeliyi-mə ɪsu yulv seɣesuyv ɪ piya tə yeə? İ təma si:

Ma pəyalv, paasəna teu ke waatu wei
Taca həŋ nyá ŋkraŋuyv tə.

Na ye ɪ kaləɣəna-ŋ taa lə nyá apalvtv.

⁶ Pə taya pulv təə,

wei Taca səəlaa tə pəntv ŋkraŋuyv ke ɪ həŋ.

Na wei ɪ nyənəyi ɪ pəyaya tə pəntv ke ɪ kətəyi.

⁷ İ təɣə mə konyəməŋ na suulu na ɪ nyəni-ɪ ɪsu cəce həŋuyv ɪ pəyaya ŋkraŋuyv tə. Konyəməŋ wei ɪ təkuyv mpv tə ɪni ɪ huləɣəna si ləə nyənəyi-məye ɪ piya. Pəyaya ŋka ka ŋkraŋuyv ke ka caa ɪ həŋ? ⁸ Ye ɪ həŋ mə ŋkraŋuyv ɪsu ɪ lakɪ ɪ piya təna tə pə hóləyi kə si ɪ tā kə ɪ piya mayamaya. Ama ɪ kə apalaa naale piya kə. ⁹ Tə nyəna ta caanaa mayamaya ke ate cəne. Pa həŋ tā ŋkraŋuyv na tə seeki-wə. Ye tā caanaa həŋ tā ŋkraŋuyv na tə seeki-wə, pə wəe si tu nuna tā isətaa Caa na pə kəli mpv na tə hiki weesin. ¹⁰ Ta caanaa mayamaya ná həŋ tā ŋkraŋuyv ke wəe naale ke isəna pə maya-wə tə. Ama si pə waasi-tv təə kə ləə ná həŋ tā ŋkraŋuyv si tə kpaɣa ɪ tənəŋ wəetv. ¹¹ Waatu wei pa həŋ tā ŋkraŋuyv tə pə caya-tuyv ɪsu pa tuyv-wəə wahala, pə fei ləŋhuləmle se. Ama pə kəŋ na pə leeli ləna mpa pa ŋkraŋuyv pa həma mpv na pə seɣesi-wə tə, pə na kəpantv ke pə taa. Pəntvnaa təntə teeki na pə kəna-wəye heesuyv.

Kvseɣesətv na kvkpaalətv

¹² İ la na mə nin kvəpəŋ na mə nəəhe acamaa pə nyəə təŋ.

¹³ Na ɪ təŋəyi mpyəy tam kə mpaŋ kvsiyisin, pə taa kəə na səkəllv nəɣəlv ɪ cələsi mpaav, ama ɪ hiki toma.

¹⁴ İ la kookali na mə na yəlaa təna ɪ wəena təma na leleŋ na mə təntə keesi teu. Pə taya pulv, ye yulv təntə ta keesi teu pəntv kaa keesi Taca. ¹⁵ İ la laakali na nəɣəlv ɪ taa kəə na ɪ tayanɪ ləə pəele ke ləŋuyv. İ la laakali tətə na pə taa kəə na mə taa nəɣəlv pəsi ɪsu tuyv isayav nyəəkuyv na kv nyəŋ wakələyi yəlaa tə. ¹⁶ İ la laakali tətə na mə taa nəɣəlv ɪ taa la asilima yaa ləə nyəm pəsi ɪ isəntaa kə yem, ɪsu pə lapv ləə na ɪ kpaɣa ɪ səəsəntv ləntə na ɪ pəeti təɣəniya təə tə. ¹⁷ Mə mayamaya ɪ nawa isəna pə kəma waali waali na ɪ nyuli si ɪ caa ɪ kooli-ɪ kəpantv, ləna pə lə-ɪ tə. Pə

taya pulv təə, pə fei pəsəyɔv sɪ í məli waali na í tayani mpi ɪ ka təma wakəlvɔv tə, ɪlena í wii yem.

¹⁸ Mə í tá kprətəna puyv ηku yulv pəsəyi na í tokina tə ɪsu ɪseyeli nyəma, ηku kv təə kəkə tɔŋ nyəŋka mukaya tə, na ɪsəŋmuntv na səkpeɪvɔv na heelimuyv pə nyalaa tə, ¹⁹ na pá nu akantəle wula na pə yəɟətəyi tə. Saa wei ɪseyeli nyəma nu pə yəɟətaya mpv tə, pa təma sɪ pə yelev mpv, pə taa tasa-weyɛ yəɟətənav ke paa pəcə mayamaya. ²⁰ Pə taya pulv təə, təm nti paa heela-we sɪ ye yulv yaa kprənte mayamaya tokina puyv ηkv, paa yaya-teyɛ pɛɛ na pá kv tə, tə kəla-weyɛ tɔŋ. ²¹ Pə nyənuyv lapa səɟəntv haləna Moisi mayamaya tó sɪ səɟəntv kəla ɪnɪ na í seliyi.

²² Ama mə mə kprətəna Siyɔŋ puyv, na ɪsə weesuyv tv ɪcatɛ ɪsətəa Yosalem na tə ɪsətəa tillaa tuutuuma. ²³ ɪ kprətəna ɪsə kancaalaya kvləlaa mpa pa həla pa ηmaa ɪsətəa na pá kotina laŋhulvmle tə. ɪ kprətəna ɪsə wei ɪ ká hvəna yəlaa tənaya təm tə, na í kprətəna ɪ yəlaa kvpama mpa pa lapa na pá te təkpataa tə pa ləsasi. ²⁴ ɪ kprətəna Yesu wei ɪ kə nəɟə pɛɛlvɔv kufam teləsvlv tə. ɪ kprətəna ɪ caləm kvŋmusəm mpi pə yəɟətaya kəla Apɛɛli nyəm nyəŋka təcayacaya tə.

²⁵ ɪ la laakali, í taa kisi wei ɪ yəɟətəyənə-mɛ tə ɪ təm ke nuv. Mpa pa kisa wei ɪ kpraalaya ɪsə Təm ke atɛ cənɛ tə ɪ təm nuv tə pa ta kpisi pɛɛ pa ηkpaŋvɔv ke həm, kacəŋfana ta mpa tu ha lumaya ke wei ɪ we hatuu ɪsətəa na í yəɟətəna-tv tə? ²⁶ ɪ yəɟətəa na ɪ yəɟətaya ciyiti tetv təna. Ama ɪ tasa-tuyv heeluyv sɪ ɪ ká tasa ateyɛ ciyituyv, haləna í kprəntəna ɪsətəa. ²⁷ Timpi pa tɔŋ mpv sɪ paa tasa tə pə wɛɛ kɛɛ sɪ mpi mpi pə lapa na pu ciyiti-wɪ tə pu saali yem ɪlena mpi pu caya tam tə pələ pə lɛɛti.

²⁸ Tu hiki kawulaya ηka kaa caya tam tə ɪɛ tə la ɪsə kə təmle ke ɪsəna mpi pu maya-ɪ tə, na tə see-ɪ na tə nyaŋna-ɪ na tə hvli sɪ ɪ nyana təmle sɛɛv nté. ²⁹ Tá ɪsə kə kəkə ηka ka nyakɪ pə təna təɟə.

13

ɪsəna tu la na ɪsə səlɪ-tv tə

¹ ɪ sələyɪ təmayə tam ɪsu yulv na ɪ neu. ² Anɪ pə wɛɛ sɪ í təkəyi mvləlaa mpa pa kəŋ mə te təɟə teu tə ɪ nuwa. Lɛlaa lapa ɪsətəa tillaa ke mvlle ke pə lapv taa, pa təŋna sɪ yəlaa ke yem. ³ ɪ təəsɪ saləkətvnaa təə ɪsu ye mə na-we í ka wɛnna saləka ɪnɪ ɪ taa í ka lapa tə. Na í təəsɪ mpa pa lakɪ nyaŋ tə pa təm ɪsu mə mayamaya ke pa lakɪ mpv.

⁴ Paa wei í nyənɪ alv kpayəv təm ɪsu pulv səsəəm. Na apəlv na alv pa taa nəɟəlv náá taa la yem yem tətə. ɪsə ká hvəna təm ke mpa pa lakɪ asilima na mpa pa lakɪ wasəŋkalətv tə.

⁵ ɪ taa nyənəyi pəɟəlayə ke mə kvlapətv taa. Ama mə laŋa í həɛna mpi ɪ wɛna tə. Pə taya pulv təə, ɪsə yəɟətəa sɪ: Ma kaa lə-ŋ

paa pəcə, maa wəe nyá waalı kə tam. ⁶ Pə təw kə tə pəsəyi na tə yəyətəna naani si:

Tacaa kele ma tentu,
ma kaa nyana pulv.

Yulv pəsəyi na í la-m we?

⁷ Í təwsi mə kancaalaya səsaa mpa pa caala-meyə Iso Təm heeluyu tə pa təw. Í nyənna isəna pa yaasi ka wəe tə, na isəna pele pa səpa tə, na í keesəna isəna pele pa tema Iso na pa taa tə na í lá mpv. ⁸ Isəna Yesu Kilisiti ka wəe tə mpyúyú í we sanja, na mpyúyú í ká wəe tam. ⁹ Í taa yele na seysesəy kufan iní í təna, í nəyə na í suka, í tolisi-mə. Pə taça pulv təw, mpi pə kəla teu təyələ si Iso pelee í la na tə hikiyi tonj ke ta huwəe taa. Pə taa wəe kutəyov cəlyov kinj. Mpa pa paasəyəna kutəyov cəlyov tə paa waaki pə taa kə pulv.

¹⁰ Kətəlaa mpa pa lakí təmlə ke Yuta kətasi cokəle taa tə pa feina mpaa si pá təyə mpi pa kv tá kətaya təlate taa tə. ¹¹ Yuta kətulv səsə kprakəyi wontu nti tə caləm kə, na í pona cokəle taa na í feeni si pə husi yəlaa isayatu. Ilena pá kpaça wontu nti pa kuwa mpv tə tə mayamaya na pá pona təsikile waalı na pá tv kəkə. ¹² Pə təw kə Yesu səpa icate na waalı si í mayamaya í caləm í taçanı yəlaa samaa. ¹³ Mpv tə tə polo í kinj ke təsikile waalı na pá kisi-tv isu pa kisuyu iní tə. ¹⁴ Mpi tə tə feina icate tam nyənte ke ate cəne. Ama cele nyənte ke tə peekəyi. ¹⁵ Tə san Iso kə tam na pá lá teitei isu tə lapa-í kətaya na Yesu tonj taa. Pə nyovv nté si í hətə í yaaki tá nəwsi taa kə tam. ¹⁶ Í taa səw kupantu lapv na təmayə tem ke tam, pə taça pulv təw, kətaya isu mpyúyú Iso səlaa.

¹⁷ Í nukəna mə səsaa na í seeki-wə. Pə taça pulv təw, pa feniyi mə ləsasí təw kə. Mpi tə pa nyəmá si cele Iso ká pəwsi-weyə si təm. Ye í nukəna-wə, pa təmlə lapv kaa la-weyə felentu. Ama ye u nukəna-wə, pa təmlə ká pəsi-weyə təlasí təm, na saa iní pə kaa waasi-meyə pulv.

¹⁸ Í sələməna-tuyv Iso kə mpyúyú tam. Tə nyəmá teu ke tá taa təkpataa si tə wəna lotu kuləmtv. Pə taça pulv təw, tə caa kə si paa mpi pə taa tá tənte í mayə. ¹⁹ Nti ma wiikina-mə təsiyisiyi təyələ si í sələmi Iso na í lá luyv na má məli mə kinj ke ləj.

Iso sələmvuyv

²⁰ Iso feesa Tacaa Yesu ke səm taa, inəyələ heen tiikilu səsə ke í səpv tə pə təw. Na í səm mpi pə yelina na nəyə peelvuyv tam nyəm la tampana. ²¹ Heesəyov Iso í la na mu pəsi na í lá kupantənaa na í lá í luyv nyəntv təmmam. Iso iní í yele na Yesu Kilisiti la tá kinj ke mpi pə wə-í teu tə. Yesu í hiki teeli ke tam. Ami.

Kantəkaya təm na seetv

²² Ma taapalaa ma wiikina-mə si í nu apalutv səsəyov təm təne na suulu. Pə taça pulv təw, təm nti ma ηmaa-meyə cəne tə tə ta

τῶ. ²³ Ma heeliyi-me si pa tola ta taapalv Timotee. Ye ι tala lɔŋ
ke cəne ma na-ι tu kənna mə te.

²⁴ I see mə sɔsaa təna na Iɔ yəlaa təna təpai. Ta taapalaa Italii
nyəma see-me.

²⁵ Iɔ í la mə tənaya pelee.

TAKĒLAYA ŅKA SAAKI NMAAWA TŌ Kutuluṭu

Isə yəlaa mpa pa yawa antulinya təna taa təyɔ Saaki ŋmaawa ɪ takəlaya. ɪ kuɣeɣeɣətu ta ke nɔyɔ taa təm ke yem. Yaasinaa mpa yulu ka lakəna tɔ, pa təm ke Saaki seɣesaa. Saaki hula Isə seɣlaa ke yaasi wei pa laki na í fei teu tɔ.

Isəna pa faya Saaki takəlaya tɔ:

Nyəm na taa təm pə təm, titite 1:1-8

Isə seɣu maɣamaya naaki lakasi taa ke, titite 1:9-27

Yəlaa faɣasuyɔ təm, titite 2:1-13

Taa tɛmnaw na Isə na təma pə təm, titite 2:14-26

Isə seɣlaa na pa nsəma kpau təm, titite 3:1-12

Ləmaɣasɛɛ nna a luna Isə kin tɔ, titite 3:13-18

Isə seɣu na antulinya pə təm, titite 4:1-5:6

Suulu na Isə sələmyɔ na sənaw təm, titite 5:7-20

Seɣtu

¹ Maya Saaki Isə na Tacaa Yesu Kilisiti pa yom.

Má ŋmaakəna takəlaya kanɛ. Ma seɣ Isə yəlaa təna mpa pa ya antulinya təna taa tɔ.

Isə hate

² Ma taapalaa, ye maɣasəŋ í kəma na í maɣasəyi-mɛɣe ŋka ŋka, í caɣana laŋhulɔmle ke səsəm. ³ Pə taya pulɔ tɔɔ, í nyəmá sɪ ye í səŋa teu tɛca ke naani wei í tɔwa Isə tɔ ɪ taa, ɪɛ í pəsa kantəllaa nté. ⁴ Ama í yele na paa wei í ná sɪ í kantələna tampana. Saa inɪ í ká la yəlaa mpa pa tewa təkpaataa na pá wɛ təmammam na pá tá laŋ pulɔ tɔ. ⁵ Paa na mpɔ ye mə taa nɔyɔlu laŋa nyəm, í sələmi Isə na ɪ ká ha-ɪ-wɪ. Pə taya pulɔ tɔɔ, Isə ílé ɪ fei felentu ke paa pəcɔ. Pəyele u kootiyi nɔyɔlu. ⁶ Ama ye pɔntu í sələməyi Isə, í sələmi na í te ɪ taa, í taa la sika. Ye yulu í sələməɣəna sika, pɔntu wɛ ké isu tenku lɔm hola nna heelim laki na á laŋtəyi yem tɔ. ⁷ Yulu isu mpɔ pə taka í taa tɛɛli sɪ Tacaa ká ha-ɪ pulɔ cəcəka. ⁸ Mpi tɔ, ɪ ké yeleyele tɔ na tutulu ke ɪ yaasi təna taa ké.

Kɔnyəntu kɔsuyɔ

⁹ Ye kɔnyəntu í wɛ tá taa, ílé í muɣuli sɪ Isə ká kɔsɪ ɪ nyuyɔ tɔ pə tɔɔ. ¹⁰ Na ye apite í wɛ ta taa, tɛle tɔ muɣuli sɪ Isə ká tisi-te tɔ pə tɔɔ. Apite kəŋ na tɔ saali yem ké isu nyuluyɔ hetu ke taale taa. ¹¹ Ilim lukɪ na pə kɔɔ pə haŋ səsəm, ɪɛna pə nyaya nyuluyɔ ŋku na kɔ wuli, ɪɛna hetuyɔ ŋku kɔ hoti, na kɔ kacəka saali yem. Mpɔ inəyi pu kɔɔ na apite na tɔ kɔlaputu təna saali yem.

Mayasəh na cəwse

¹² Mayasəh í mayana wei na pə tá ciyiti-i, pəntu nu lelenj ké. Pə taɣa pəlv təw, waatu wei pə tən-i mayasuyu na pə tá ciyiti-i tə, Isə haaki-i weesuyu teeli ntenuyu ŋku ku ké mpi Isə təma si i haa mpa pa sələyi-i təɣə. ¹³ Ye mayasuyu í mayana wei, pəntu í taa tə si: Isə mayasəxəna-m. Mpi tə, pu mayasəxi Isə si í la isayatu, pəyele Isə mayamaya naa mayasəxi nəɣəlv. ¹⁴ Pa tən si pə mayasəxi yəlv tə, i mayamaya i konyuluyə isayav hənna-i na pə kpa-i isu katəka. ¹⁵ Konyuluyə ŋku kulə ku wεεki mpv ilena kú kəw kú ləli isayatu. Na isayatu ná kən tə pu təmmam ilena tələ tə ləli səm.

¹⁶ Ma taapalaa kəpama, í taa puɣusi mə ti yoo. ¹⁷ Isətəa ké kəpantənaa mpa tə hikiyi faalaa tə na kucəwəh kəpampəh inu i tənə i lukəna. Isə wei i ŋma isətənyə taa kəkəsə tə i niŋ taa ké pə luna. Isə naa layasəxi ye i sənə nti tə taa, tə taa ké i sənəa. Səkpetiya nakəli ka fεi i kin. ¹⁸ Inu i nəkəna na í ha-tuyə weesuyu na i tampana təm kin. I lapa rúpúyú si tə mu kəŋməŋmam mpi pə tənaya nəɣə.

I taa nukı kənu kə yem

¹⁹ Ma taapalaa kəpama, í təwsi təm tənə inu si paa wei í wεε ləh kə nuw taa. Ama í taa wεε wei i pəsəxi yəɣətaya tə. Pəyele í taa wεε wei u layasəxi pááná muyə tə. ²⁰ Ye yəlv í mu pááná u pəsəxi na í la mpi Isə cəa tə. ²¹ Pə təw ké í ká kisi mpi pə lakı yəlv kə isayav tə, na í lə kulapətv nti tə ta kεəsı tə. I pəsə mə ti na í mu təm nti Isə sətəxi mə taa tə, təm nti tu yana mə nyəwəh.

²² I taa nukı Isə Təm kə kənu kə yem. Ye í lakı mpv í puɣusiyi mə təxi. Ama í tən teitei isu í nukı tə. ²³ Wei i nukı-təxi kənu tə i wε ké isu yəlv nyənuyə i təxi tin taa na í ná isənə i wεε tə, ²⁴ na í tε i təxi nyənuyə na í tεε, ilena í səw isənə i ka wεε təɣə kpaakraa. ²⁵ Ama wei i kələxi Isə Təm nti tə tewa mpv na tə hətəxi-tuyə tá yomle taa na í wiili tə taa ké teu, na í nyəwəna-ti təkpaŋkpaŋkpa tə. Pəntu u nukı-təxi kənu kə yem na í tεεwa pə tēma. Ama i tənəxi-təxi teu ké, pəntu ká ná si Isə wε í waalı ké i kulapətv taa.

²⁶ Ye yəlv həkı si í ké Isə sεεlv na í tá nyı i nəɣə təw suluɣu, pəntu puɣusiyi i təxi, na i Isə sεεtv wε yem. ²⁷ Isə sεεv mpi pə te Tacaa Isə na pə maya-i təɣələ suluwaa na alaa mpa pə səpa na pə yele yem tə pa təkuyə kə pa wahalanaa taa. Pə kaasaa tətə si yəlv í taa yele na antulinya kulapətv asilima taana-i paa pəcə.

2*Yəlaa fayasuyv*

¹ Ma taapalaa mə, í taa tənəxi Tacaa teeli tv Yesu Kilisiti mpa na í tasəxi yəlaa kə fayasuyv. ² Ye isu í kotaa na í cəyaa kεε, na nəɣəlv ssv na í lεε wəla kukuule na í suu wontu kəpantə, na konyəntə nəɣəlv náá ssv tətə, na ilé i wontu cəla cələxi cələxi.

³ Uena í fayasí wei í suu wontu kúpantu ke mpv tó na í se ílé, na í tómi-í sí: Kó na n' caya tēcayale kúpante tēne tō taa. Uena í tō konyantu sí: Nyaa sēh mpv, yaa kó na n' sopi ma nōhēe tēe cēnyē atē. ⁴ U laki mpv tō pē taya í fayasēyi mē tēmayale? Na isēna í mayasēyi mpv tō pē fēi teu.

⁵ Ma taapalaa kúpama mē, í nu ma tōm tēne sí, Isō nyēna antulinya inē í taa ké na í lēsi konyantūnaa sí pá pēsi apila ke í mpaav taa, na pá hiki kawulaya ŋka í tōma sí í ká cēla mpa pa sōla-í tō. ⁶ Uena mē mu mēli na í nyēnēyi konyantūnaa mpeye yem suwe? Pē taya apila aní aa caakēna mē tōm na á hōh-me na á pukina tōm tēhule taa? ⁷ Pē taya kulūmaa mpe pa footiyina hēte kúpante nte Isō ha-me tō?

⁸ Ye í tēhēyi Isō Kawulaya kusēsutu nti pa ŋmaawa Isō Tōm taa sí: Sōli nyá tōyōntēle isū n ka sōli nyá tí tō, pē wē teu. ⁹ Ama ye í fayasēyi yēlaa, í laki isayatu ké. Na ye pa kēsēna nti pa suwa tō mē tōm sēpaya, mpi tō u tēhēyi kusēsutu. ¹⁰ Na isēna pē wēe tōyēle sí ye nōyōlv tēhā kusēsutu kōheelitu tēna na í kō í kpisi tō taa kulūmtu ke tēhōyō, pē tēnaya í kpisaa. ¹¹ Pē taya pulv tō, wei iní í tōma sí: Taa la wasāŋkalātu tō, iní í tōmna tōtō sí: Taa kuvlv. Mpv tō, ye n ta la wasāŋkalātu na n' kuvlv, n kpisa kusēsutu tēhōyō ké. ¹² U yōyōtēyi na í laki isū yēlaa mpa paa kēsēna Isō Tōm nti tē hētēyi-tuyō ta yomle taa na pá hūna tō. ¹³ Isō kaa nyēni wei í ta nyēni í tōyōntēle pētōtēle tō í pētōtēle ke hūle wule. Paa na mpv tō, ye wei í nyēna lēlaa pētōtēle, pūntu tōm ká sēhna hūle taa.

Isōsēle na tō tōma tōm

¹⁴ Ma taapalaa mē, ye ylv yōyōtaa sí í tēma Isō na í taa pēyele pū hūlēyi m'pōyú í tēma taa, pē taya yem kēle? U Isō taa tēmnau mpi pū yapí-í? ¹⁵ Ye isū nyá tōyōntēle apalv yaa alv laŋna nteye kutakōyō, na tōyōnaya mayamaya ta tala-í. ¹⁶ Uena n' tōmi-í sí: Tōv, pē lapa tasa, Isō í ha-ŋ alaafēya, kuv nyá watv, tōyō kutōyōv ke teu. Pēyele n ta cēle-í mpi í laŋaa tō, ilē pēpēye pū waasí-í? ¹⁷ M'pōyú pē wēe, ye ylv tēma í taa na Isō na u laki pē tēma, í taa tēm mēla yem ké.

¹⁸ Ntanyí nōyōlv ká tō sí: Taa tēm na Isō tike ke lēlv laki, na lēlv náá laki tēma tike. Ilē ma cōv pūntu sí: Hūli-m isēna ylv ka tē í taa na Isō na u laki pē tēma tō, na maa hūli-ŋ lēlv taa tēm na í tēma taa. ¹⁹ N tēma nyá taa sí Isō kulūm tike wēnna, tampāna ké. Alōyaa mayamaya ná tēma pa taa ké mpv, halēna pá seliyina sōyōntu. ²⁰ Ylv kumēlēy nyá, n caa n' cēkēna sí taa tēmnau na Isō ké yem na tēma fēi, u waasēyi pulv? ²¹ Tōv, isēnaya pē lapa na Isō nyēni ta caanaa caa sōsō Apēlaham ke ylvōpan ye? U kulaputv kin ke waatu wei í laakaya í pēyalv Isaaka ke kōtaya tēlate tō tōyō. ²² N ta na mpv taa? U tēma Isō na í taa pēyele tēma na wē pē taa tōtō. Na pē tēna pē kpēnta mpv tōyō í taa tēmnau ke Isō tēwa tēkpataa.

²³ Uena pə lá teitei isu pa ηmaa Iso Təm tə si: Apəlaham tema Iso na ı taa, na ı taa tem mpəxi Iso ná nawa na í yaa-ı yulɔpaŋ na í mu-ı. Na Iso yaa-ı ı ceu. ²⁴ Pənentə mə maɣamaɣa í nawaɣale si yulɔ təma ke Iso nyənəɣəna-ı yulɔpaŋ, pə taɣa ı taa tem na Iso pə tə tike.

²⁵ Mpu tətəɣə pə lapa apalaa təna alɔ Laharı kin, Iso nyəna-ı yulɔpaŋ ke ı təmle təwə wei ı mu tillaa ke ı tə na í cəələnaweyə mpaaw tə. ²⁶ Ye isu pulɔpu həntaa na pu feesiɣi pə səpaɣa. Mpu tətəɣə Iso taa temnav ke yem ná ké kusəpəm.

3

Yulɔ nsəmle təm

¹ Ma taapalaa mə, í taa nyuli si í la seɣesəlaa ke paɣale. Pə taɣa pulɔ təwə, anı í nyəmá si ta mpa tə ké seɣesəlaa tə tá huɔnaw ká lana toŋ na pə kəli kraı nyəma. ² Yaasinaa paɣale taa ké tá təna tə pəntəxi. Ye yulɔ wəe na u pəntəxi ı yəɣətəɣa taa, pəntu ké yulɔ wei ı tewa təkpaata təɣə, na ı pəsəxi na í kra ı təxi pə təna pə taa ké. ³ Tə tuxı kraɣanukpaı ke kraɣanəŋ nəəsi taa ké si tə pəsi na tə ηmakəli-ı na í nuɔna-tu, paa na ı təwə mpi pə təna. ⁴ ı nyənna kpuləŋ səsəŋ wei heelim səsəəm tuliɣi tə na í ná tətə. Kpátúyú səkpəluɣu nakuləxi saalɔ keesəɣəna-ı na í pukina-ı timpi təwə ı səlɔaa tə. ⁵ Mpu tətəɣə pə wəe na yulɔ nsəmle. Yulɔ nsəmle ké pulɔ səkpem ke ı tənuyɔ təna taa ké. Ama tə pəsəxi na tə lá kalampaanı ké səsəəntuɔnaa taa.

ı nyəni na í ná isəna kəkəiɣa pəsəxi na ká naŋ hətuyɔ anaam nəɣəlɔ tə. ⁶ Nsəmle wəe ké isu kəkə. Tə taa ké isayatu maɣalaa, na tə wə tá tənuyɔ taa na tə wakələxi tá tənuyɔ təna təpai. Tənaasəle səsəle kəkə ke tə heeki na tə səkı mpv haləna ta səm. ⁷ Yulɔ pəsəxi na í ηmakəli taale wontu nti tə təna, na suması təna, na wontu nti tə tuuki tə lotu təwə tə tə looŋa təna, na ləm taa nyəm. Halı yulɔ tu tema pə tənaya mpyúyú ηmakəluyɔ məe. ⁸ Ama tuu tə nəɣəlɔ ta tenta nsəmle ke ηmakəluyɔ. Pə ké isayatu nti yulɔ u pəsəxi na í kra təɣə. Tə taa sətɔ toŋ feina taka. ⁹ Nteɣe tə seəkəna Tacaa Səsə ke í na təmle, na nteɣe tə təŋsəɣəna mpusi ké yəlaa mpa Iso ηmawa na pá nəɣəsəna-ı tə. ¹⁰ Nəɣə kulɔmɣa ηke ka taa ké fəw wəe. Pəyele ka taa ké anyanɣa wəe. Ma taapalaa, pə taa wəe mpv. ¹¹ Hite kulɔmtəle taa ləm kaa wəe leleŋ nyəm ke saaluyɔ na təsəlav nyəm ke saaluyɔ. ¹² Ma taapalaa mə, tuxɔ ηkv pa yaa si fiki tə kv kaa pəsi na kv luli tuxɔ ηkv pa yaa si olifi tə kv pee. Na tuxɔ ηkv pa yaa si leseŋ tə kv kaa luli fiki tuxɔ pee. Na ləm mpi pə wə tənayanŋ tə pə kaa pəsi na pə lá leleŋ nyəm.

Ləmayasəle nte tə luna Iso kin tə

¹³ Nəɣəlɔ wə mə hekv na ı ké ləmayasəle tu na nyəntu tətə? Pəntu í yele na ı təma hulı mpv, na í lakı ı təma na tı pasuyɔ na ləmayasəe. ¹⁴ Ama ye mə lotunaa taa wə hanɣa səsəɣa na ikəlle

preekvuv huvve, de í taa nõki mə təyi həm na í pəsi pəpətunaa na í kpeesı tampana. ¹⁵ Ləmayasəe isı mpu pə taka tá luna Isə kin se, pə ké antulinya inə ı nyəm ké, na yulwəetv huvle, na pə luna iləvuv kin. ¹⁶ Pə taya pulv təv, timpı taa hanaya na ikəlle preekvuv pə wəe tə tənaya liyıtıyuv na isayavv ntı tə tənə tə wə tam. ¹⁷ Ama ye wei ı hika Isə nyəm pıntv wəe ké təcıııııı. Pəle pə paası ı ta ke yoolu, ı ké suulu tv, na pəlele tv, na kúpantv tıke ke ı lakı, na ı təma tewa. ı fayasəyi yəlaa sı ma nyəmə akele ma ta nyı akele, na cəsıyuv fıı ı kin. ¹⁸ Mpa pa lakı na pa cəlv nyəma wəekəna lelen tə pə wə isı lelen taa ké pa tuuki pa kótutuum, na weesıyuv ŋku kv tewa təvə pa kəŋ hıkuıyuv.

4

Isəna Isə na antulinya pa fıı kəpəv tə

¹ Leye yooŋ na ntəŋkpeesaya luna mə həkv ke mpu? Mə kətənaa mpa pa caaləyi-meyə tam ké mə tənəŋ taa tə mpe pa kəŋna na yooŋ na ntəŋkpeesası nıı. ² Ntanyı í nyuləyi pulv pəyele í kaa hiki-wı, ılena í svv yəlaa kvuv taa. Yaa mə luuŋ svv pulv pəyele í kaa hiki-wı, ılena ntəŋkpeesası na yooı svv mə həkv. Pə taya pulv təv ké u hikiyi. Mpi í caaki tə u sələməyi sı Isə í ha-meyə-wı təv. ³ Yaa í tu sələməyi u hikiyi-wəyi mə ləmayasəe fıı teu tə pə təv. ı caa ké sı í hika-wı de í lana mpi mə mayamaya ı nõkaa tə. ⁴ Ama í ké ma ta nyı isənaa ké yoo. ı tá nyı sı ye n sələyi antulinya nyəm n ké Isə kolontv taa? Wei ı caa í səlı antulinya nyəm tə pıntv na Isə pa lapa kolonja ké. ⁵ ı taa huv sı yem təv ké pa ŋmaa Isə Təm taa sı: Isə pəvəsəyənə isəsəemle ke weesıyuv ŋku ı tv tá taa tə. ⁶ Pə na pə mpu tə ı lakı-tıyuv kúpantənaa mpa pa kəla mpu tə. Na pə təm ke pa ŋmaa Isə Təm taa sı: Isə yooa kalampaanı nyəma, na í lakı kúpantv ke mpa pa pasəyi pa tı tə. ⁷ Mpu tə, í pasa mə tı na í nuna Isə ké teu, na í səŋ lləvuv təv, ı ká se mə kin na í polo pooluv. ⁸ ı kəpətəna Isə, na Isə ká kəpətəna-me tətə. Asayaa me í saŋ mə nıŋ, yeleyele nyəma me í tayanı mə lotunaa. ⁹ Mə lanja í wakəli, í tvlı nəsı na í wıı səsəm. ı yele na mə wəŋa pəsi wula, na mə lanjhulvmlə náá pəsi lanwakəlle. ¹⁰ ı pasa mə təyi Tacaa isəntaa na ı ká kvıı-me.

Təvəntələ footıyuv təm

¹¹ Ma taapalaa, í taa cakəna təma. Ye wei ı cakəna ı təvəntələ yaa ı footıyi-ı, Isə kvəsıtv ke pıntv cakəna yaa ı footıyi. Pəyele ye n footıyi Isə kvəsıtv n ta ke tə təkəlv tətə, n pəsə tə huvlv ké. ¹² Isə tıke sukəna kvəsıtv, na ııı ı tıke ı kəna təm huvlv. Na ııı ı tıke ı pəsəyənə na í tayanı yaa í wakəli. Nyá n ké we na ń footıyi nyá təvəntələ?

Cele təma lapv təv faalıyuv

¹³ Με μπα mə təŋ si saŋa yaa cele tu polo ɪcətɛ tənɛ na tənɛ na tɛ caya tənaya pənaya na tɛ taatɪ na tɛ hiki liyitee tɔ, pənɛntɛ mu nu ɪɛ. ¹⁴ Aai, í tá nyɪ cele nyəntɔ. ɪ wɛɛ kɛ ɪsu ihunte nte tɔ kpaa pɛcɔ na pu laki laasaya ɪɛna tɛ cɛ tɔ. ¹⁵ Pu wɛɛ kɛ si í yɔɔtɪ si: Ye Tacaá í tana-tv, tu la pənɛ na pənɛ. ¹⁶ Ama mə mɔlaa na í laki kalampaani na í hɔŋ mə ti. Kalampaani ɪsu mpv pə taka fɛi teu. ¹⁷ Pə tɔɔ kɛ ye wei í nyɔ́má kɔpantɔ lapv na í kisi tɔ lapv, pɔntu lapa ɪsayatv kɛ.

5

Apila laakali lapv

¹ Tɔv pənɛntɛ apila mɛ, mu nu. ɪ wii na í mɔlɔɣi kprakpaa. Pə taya pulv tɔɔ, asalav ká maɣana-mɛ. ² Mə wɛnɔv puyvta yem, pə mvv mə tɔɔ wontu. ³ Kakɔtaya sɛɛsa mə wɔlanaa na mə liyitee. Kakɔtaya ŋkɛ kaa kulina mə waali na ká nyaya mə tənɔŋ ɪsu kɔkɔ. ɪ kaa wɛnɔv kɛ yem kɛ kvyɛɛŋ kantəkaya nyəŋ ɪ taa. ⁴ ɪ kisa mə tɔmlɛ nyɔ́ma mpa pa hala mə tawa tɔɔ fɛlvɔv, í nu pɛɛ pa tɔŋna wula tɔ. Mpa pa tayanɔɣi mə tawa kɔlvɔm tɔ pa kakiisasi tala Pə tənə pə tv Tacaá ɪsɔ ŋkraŋŋ taa. ⁵ ɪ tɔɔ lelen na í lá ɪsəna í sɔlaa tɔɔ atɛ cənɛ. ɪ paɣalaa ɪsu pá kv-mɛ na pá tɔɔ. ⁶ ɪ tv tasəkɛ kɛ wei ɪ fɛina taali tɔ, na í yɛɛ na pá kv-ɪ na ɪlé ɪ tu suma mpv.

Suulu tɔkɔv na səlɔmvv

⁷ Ma taapalaa í cayana suulu na haləna Tacaá kɔntɛ tala. ɪ nyənna ɪsəna hatv kantəlɔɣi na í cayana suulu na haləna ɪ haləm kɔtɔɔv kɔpɔŋkv pu tɔ. ɪ tanɔɔna suulu kɛ toomaya tɛv na salan nyəŋkv. ⁸ Mɛ tɔtɔ mu cayana suulu kɛ mpv. ɪ nyaya apalv kɛ sɔsɔm, Tacaá kɔntɛ wɔsaa.

⁹ Ma taapalaa, nɔɔlv í taa pooli ɪ tɔɔntɛ, pɔ taa kɔɔ na ɪsɔ hvvna-mɛ. Tɔm hvvɔv wɔsaa ɪnɪ ɪ caana nteɣɛ svv. ¹⁰ Ma taapalaa mɛ í nyənna ɪsɔ kɔyɔɔtɔtv tɛləsəlaa mpa pa yɔɔta Tacaá tɔm tɔ na í tɔŋ pa akpaa na í kantəli waatv wei wahala makəna-mɛ tɔ. ¹¹ Pa kantəlɔv tɔɔ kɛ tɔ tɔŋna-wɛɣɛ yaav si lelen nulaa. ɪ nuwa Soopv tɔm kɛ ɪsəna ɪ kantələna suulu tɔ. Na í nyɔ́má pə kɔma na pɔ tɛ na Tacaá ha-ɪ mpi tɔ. Tacaá wɛna ylv pətɔtɛ kɛ sɔsɔm kɛ, na ɪ kɔpantv fɛi kɛsvv.

¹² Ma taapalaa mɛ í taa tuuna pulvɔv paa pɛcɔ. ɪ taa tuuna ɪsɔtɔv, pəyɛɛ í taa tuuna atɛ tɔtɔ, í taa tu tuuna pulvɔv tɛ. Ye pə kɛ n ká tisi, ɪɛ n tisi si: Nn. Na ye pə fɛi n ka tisi, ɪɛ n tɔ si: Aai. Tɔfɔ í kɔŋ na í caŋ í svv ɪsɔ hvvna taa.

¹³ Ye wahala maɣana mə taa wei, pɔntv í səlɔm ɪsɔ. Na ye wei ɪ nukɪ lelen, pɔntv náá yoo sam yontu. ¹⁴ Ye pə wukɪ mə taa wei, pɔntv í yaa Yesu sɛɛlaa kpekəle nyvɔv nyɔ́ma na pɛɛ pá səlɔmən-ɪ ɪsɔ, na pá yaa Tacaá hətɛ na pá pəli nim kɛ ɪ tɔɔ. ¹⁵ Səlɔmvv ŋkv pa səlɔma mpv na pá tɛma Tacaá na pa taa tɔ kv

waaɣi kʉtʉntʉ. Taaɣa ká ha-ɪ alaafəya na pá husɪ ɪsaɣatʉnaa mpa ɪ ka lapa tʉ. ¹⁶Ye í wakələna təma, í həntɪ təmaga atɛ. ɪ sələməɣəna mə təmaga ɪsɔ na í ká hiki alaafəya. Ye yulɔpaŋ í sələma ɪsɔ na ɪsələ kʉsɛɛmlɛ pə laki təmlɛ kɛ səsəm kɛ. ¹⁷Ilii ka kɛ yulɔ ɪsu tá tətəɣɔ. ɪ sələma ɪsɔ na ɪsələ kʉsɛɛmlɛ sɪ tɛv í taa nu, na tɛv ta tosi atɛɣɛ halɪ pʉsɪ tooso na həɣəlɔɣʉ. ¹⁸Mpúɣú ɪ kəma na í tasa ɪsɔ kɛ sələmɔɣʉ, ɪlɛna tɛv luna ɪsətɔa na kʉ nu na kʉtəɣʉ lá.

¹⁹Ma taapalaa, ye mə taa nəɣəlɔ ha tampana kɛ siɣile na ɪ təɣəntələ kra-ɪ na í məŋna, ²⁰mu nyɪ sɪ wei ɪni ɪ kra-ɪ mpúɣú ɪ tətəolle na í məŋna tʉ, pʉntʉ yapa ɪ ləsaya kɛ səm nəɣɔ taa kɛ, na ɪ lapʉ mpʉ tʉ pə husa ɪsaɣatʉ tuutuuma kɛ.

TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏŇKA ŇKA PIYEE NMAAWA TƏ Kutulu

Kilisiti nyəma mpa pá yawa na pa we Asii tetu həyəlvyu taa tə, mpeye Piyee nmaawa takəlaya kanə. Piyee yəyətaya taa pə naa ke si mpa paa seeki Iso tə pa footiyi Iso seela mpe. Pəyele pá suuki-weye təm. Pa tukaya-weye kunyən ke mpyúyú musuŇ ké. Pə tə ke Piyee tasəyi-weye apalutu si pa tekiyi Yesu tike.

Isəna pa faya Piyee I takəlaya tə:

Seetu, titite 1:1-2

Teelvyu kupaŇku, titite 1:3-12

TənaŇ təntə na Yesu matənav pə təm, titite 1:13-2:10

Iso seela yaasi kupaŇ, titite 2:11-4:19

Iso seela təpasvyu na pa təmlə təm, titite 5

Seetu

¹ Maya Piyee, Yesu Kilisiti tillu.

Ma nmaakəna takəlaya kaneye me mpa Iso ləsa si í nyəma, na pə yasa-me na í caya cayalətu ke PəŇ na Kalatı na Karatəəsi na Asii na Pitinii pa tetvnaa taa tə. ² Taca Iso ləsvy-u-me tə, pə keesəna teitei ké isəna mpi i ka suwa hatuu ləŇ na í təŇəyi na í laki təyə. Na i Feesvyu yelina í pəsa i nyəma si í nuna Yesu Kilisiti na ilé i caləm tayanı-me.

Iso í huli-me ye pəlee, na í ha-me ye alaafəya ke səsəm səsəm.

Teelvyu kupaŇku

³ Tə sa Iso tá Səsə Yesu Kilisiti Caa. I feesa Yesu Kilisiti ke sətəa taa na pə ha-tvyu weesvyu kvfalvyu ke i suulu səsə tə. Na pə yelaa na tá teelvyu haŇa teu təkai, ⁴ si tu hiki kupaŇvnaa mpa Iso si i nyəma tə. KupaŇvnaa pane paa wakəlyi, paa pilisiyi, pəyele pa teu u səki. Isətaa ké Iso su-me ye-we. ⁵ Me, í tema Iso na mə taa iləna Iso toma náa təkı-me, na pə taŇa nyvyu yaru mpi pə tayanaa si pu kəna na pə kuli kyeyəŇ kvteesəŇ taa tə pə kəntə.

⁶ Paa pə wee si kayana mayasəŇ inı i nəyə na i suka í wakəli mə laŇa ke wee naale tə, mə laŇa í hulvmı təm tənə tə tə. ⁷ Pə laki mpyúyú si pə ná mə Iso taa təmnau waali. Wula ke pə lapa si i təŇ na í saali yem, na kəkə ke pa tayənəyənə-i na í la teu. Na mə taa təmnau na Iso ná kəla wula ke nyvyu təcayacaya. Pə tə ké pə mayasəyi mə taa təmnau mpi si pə naa pə toma tənaya, na kupaŇku Yesu Kilisiti ká kə tə í hiki sam na teeli na nyvyu. ⁸ Paa í taa keesi-i tə í səla-i ké, na kayana paa u tu keesiyi-i tə, í təŇna-i mə taa ké təmnau ké. Pə tə ké mə laŇhulvmle wəna teeli na tə tə

səsam pə tu fei yəgətaya. ⁹ Pə taya pulu, í hika mpi pə tɔɔ í tema Iso na mə taa tɔ, mpəgəle mə ləsaɪ nyóɔŋ yarɔ.

¹⁰ Nyuyɔ yarɔ pəne pə tɔm ke Iso kuyəgətutu teləsəlaa pɛkaa na pá taasi na pá wiili pə taa təcululu, na pá ná na pá keesi kucɔɔɔ ŋku Iso ká te na í la-me tɔ ku tɔm. ¹¹ Mpi mpi Kilisiti Feesuyɔ keesaa tɔ mpəyi mpe pa kaasa pa ti na pá pɛeki si pá nyi pə waatɔnaa na mpi pə lapu pu pana tɔ. Pə taya pulu, Feesuyɔ ŋku ku we pa taa ké na ku heeli-we na pá taa kɔnta si, Kilisiti ká tɔgɔ konyɔŋ, pə waali ké i teeli kɔŋ. ¹² Na Iso heela i kuyəgətutu teləsəlaa si tɔm wenti pa tu-we si pá heeli tɔ tɔ ta na-we, meye pə nawa. Na ntəgəle nti í mu kayana tɔ. Laapaali Kupaŋ tɔm waasu lataa kpaaləna-meyeti, na Feesuyɔ Nanjtu wei pə tisina isɔtaa tɔ i toma ke pele pa yəgətənaa. Na isɔtaa tillaa mayamaɣa ná sɔɔlaa si pá nyi-ti.

Tənanj təntɛ tɔm

¹³ Pə tɔɔ ké í caya na mə huwee tanjaa tətɛyɛtɛyɛ ké tɔmlɛ lapu. I laki pə təna na laakali ke tam, na í tu mə tɛɛɔɔɔ ke kucɔɔɔ ŋku í ká hiki kuyəŋku Yesu Kilisiti ká kɔɔ tɔ. ¹⁴ I nuna Iso na í taa tasa weeu isu i ka weu isəkreɛtəle taa ké tuu lɔŋ na í təŋəyi mə konyuləŋ tɔ. ¹⁵ Ama í wee tənənŋ nyəma ke mə yaasinaa təna taa, isu Iso wei i yaa-me tɔ i weu tənənŋ tɔ. ¹⁶ Pa ŋmaa Iso Tɔm taa ké ŋpóyó si: I wee tənənŋ isu ma weu tənənŋ tɔ.

¹⁷ Iso wei i huukəna yəlaa tənaya teitei na u fayasəyi nɔyɔɔ, na ye wei i kulaputu we isəna i huuna ilɛyɛ mpu tɔ, inəyi í yaa mə Caa mə Caa ke mə sələmuɔyɔ taa. Tɔɔ, ye mpu í huləna mə yaasinaa taa si í seeki-i wee nna pə kaasa-meyɛ antulinya taa cəne tɔ a taa ilɛ. ¹⁸ I nyəmə liyitihutaya ŋka pa yarəna-meyɛ yaasi kra nyəŋ wei mə caanaa caanaa teləsə-me tɔ i niŋ taa tɔ. Na pə taya pulu yem nyəm mpi pə kuyaku səki tam isu liyitee weu tɔ. ¹⁹ Aai, pə taya mpu, Kilisiti wei i we isu iwəyaya ŋka ka tiili tá caamu na ka feina tayanmala tɔ i caləm kupaŋpam ke pa yarəna-me. ²⁰ Kilisiti ke Iso ka ləsa na í su na pəcɔ pá laki antulinya. I ləsa-i kuyɛɛŋ kantəkaya nyəŋ inɛ i taa na í húlí ké si pá waasi-me. ²¹ I tɔɔ ké í temna Iso wei í feesa-i na í tu-i teeli tɔ na mə taa, na pə lapa mpu tɔgɔ í tó Iso ké naani na mə tɛɛɔɔɔ məli i tɔɔ.

²² Na isu í nuna tampana na í paasi na í sɔɔli mə Isəsɛɛle taa lɛlaa tɔ, í tayana mə təyi. I sɔɔləyi mə təmaya ŋpóyó teu na lotu kulɔmtu. ²³ Pə tayana-meyɛ lɔɔyɔ ké, ilɛ pə taya mə caanaa mpa pa səki tɔ mpe pa tasəna-meyɛ lɔɔyɔ. Ama pə tuu mpiyi mə taa na pu səki tɔ mpi pə yelina na pá lá mpu. Iso Tɔm nti tɔ wəna weesuyɔ na tɔ we tam tɔɔ tɔ nti tɔ tənna pə lapa mpu. ²⁴ Pa ŋmaawa Iso Tɔm taa si:

Yəlaa təna wee ké isu nyutu,
na pa teeli təna wee ké isu nyutu hetu.
Nyutu wuləyi ilɛna hetu náá tɔ.

²⁵ Ama Taca tɔm ná cakɪ tam tɔɔ ké.

Na təm ntəyəle Laapaalı Kupaŋ kəna-me.

2

Weesuŋu pəle kolələle təm

¹ Ye mpv ɪle í yele paa ɪsaŋatv ntiŋi lapv, na pəpətv, na ɔesvɣv, na ɪseseeme, na ɔayanav. ² ɪ wee ɪsu piya aɬvɔvmnaa na í nyuləŋi tam ké hələm mpi pə ké ɪsə nyəm na pə ké kupaŋ tə, na í mvsi na í pu na pə ya mə nyəəŋ. ³ Pa ŋmaa m̄p̄v̄ȳ ɪsə Təm taa ké si: ɪ təŋa Taca a kupaŋtv.

⁴ ɪ kɔətəna Taca, ɪnəyəle pəle nte yəlaa ləwa na tə wəna weesuŋu tə. Pəyele tə ké ɪsə ɪleŋe kupaŋpante təŋə ɪ ləsa-te. ⁵ Mu kɔətəna-ɪ na í wee ɪsu pɛe nna a wəna weesɪŋ tə, na pá kɔaya-me na pá ŋmana ɪsə ké kutuluŋu. Na í ká la kv taa tənaya kətəlaa naŋŋ nyəma mpa pə təwa si pá lakɪ ɪsə ké ɪ kətasi ke Yesu Kilisiti tə na pə lapv-ɪ teu tə pa kɔekəle. ⁶ Pə taya pɔlv, pa ŋmaa ɪsə Təm taa si:

Pəle kupaŋte taa kupaŋte ke ma ləsa.

Pənente ma su-teŋe Siyəŋ,

si tə wee kite te pəle.

Na ye wei ɪ tɛma-te na ɪ taa,

pɔntv kaa kə na í yəŋəti si ye maa nyəmə.

⁷ Me mpa í tɛma-te na mə taa tə, tə ke-meŋe kupaŋ taa kupaŋ ké.

Pə yela mpa pəle na pá tá te pa taa tə tə ké pəleŋe

pəle nte ŋmalaa ləwa na tə pəsi nte tə tə

pə təna pə səŋaa təŋə.

⁸ Pa tasa tiiliŋi ŋmaav tətə si:

Pəle nte tə coki yəlaa təŋə.

Kvkaŋmɔvɣv ŋku kv huŋi tə.

Pa kisa ɪsə Təm mɔvɣv təŋə pə coki-we,

na m̄p̄v̄ȳ tuu pu suwa si pu la-we.

⁹ Ama me ɪle mə ké piitim mpi pa ləsa təŋə, na Wulav Səsa kətəlaa, na ɪ piitim naŋŋ nyəm, na ɪsə yəlaa ké. Na pə ləsa-meŋe si í kpaaləŋi ɪsə wei ɪ yaa-me si í lu səkɔetvɣv taa na í svv ɪ tənəŋŋ tete tə ɪ tɛma səsəəna təm. ¹⁰ Ləŋ í taa ké ɪsə yəlaa, ama pənente í ké ɪsə yəlaa. Ləŋ í taa nyɪ si ɪsə wəna pətəətəle yaa ɪ feina tə. Ama pənente í nyəmə si ɪ wəna.

ɪsə təmle lataa yaasi

¹¹ Ma taapalaa, ɪsu í kev mɔvlaa na ɔəsəlaa ke ate ɔəne tə, ma wiikina-me si í la laakalɪ na tənəŋv kənyuləŋ wei ɪ wakələŋi mə ɪsəsəle tə. ¹² ɪ təkɪ yaasi kupaŋ ke ma ta nyɪ ɪsənaa həkɔ, ɪle paa ná mə təma kupaŋa ke timpi pa tɔŋvna-me si í ké asayaa tə, na paa sa ɪsə ké kɔyaŋku ɪ ká kə tə.

¹³ ɪ tɔŋvna səsaa mpa yəlaa suwa təŋə Taca tə, paa Lom wulav səsə wei ɪ ti pə təna tə. ¹⁴ Paa kɔfəneena mpa ɪ suwa tetv taa si pá həŋ asayaa ŋkpaŋŋ na pá saŋ kupaŋtv lataa tə.

15 Tampana tɔɔ isəntɔ, Isɔ caa ké si mu tɔki kɔpantu na í laki-ti, na pɔ mɔti isəkrɛɛɛ nyəma na kɔmɛleməŋ pa nɔɔsi na pá taa na kɔyɔɔtutu. 16 I tɔŋ isu kasayampiya. Ama í taa nyəni mə kasayampiitu ke mpi ye í lapa isayatu pu takí mə waali tɔ. Ama í la isu Isɔ tɔmlɛ nyəma lakuyu tɔ. 17 I seeki yɔlaa tɔna, na í sɔɔləyi mə Isɔsɛɛɛ taa lɛlaa, na í nyaŋna Isɔ, na í seeki Lom wulav sɔsɔ.

Kilisiti ikpate tɔŋyɔ tɔm

18 Tɔma lataa, mu nuna mə caanaa na í se-wɛɛɛ teu. Pə taɣa mpa pa ké kɔpama na pá wɛna suulu tɔ pa tike ke í ká nukəna na í ká seeki, ama na mpa pa wɛna nyaŋ tɔtɔ tɔɣɔ. 19 Pa tukuyu yulu ke kɔnyɔŋ ke yem na í suma si Isɔ tɔɔ tɔ pə wɛ teu ké. 20 Ama ye yulu lapa isayatu ké na pá makí-tə tɔɔ, ɔɛ ɔ isante nté isəna tɔtɔ? Yulu laki kɔpantu ké na pá tu-t kɔnyɔŋ ke kɔpantu nti ɔ lapa mpv tɔ tɔ tɔ na í suma, ɔɛna pɔ lá Isɔ ɔɛɛɛ lɛlɛŋ. 21 Pə tɔɔ mayamaya ke Isɔ yaa-mɛ. Pə taɣa pulv tɔɔ, Kilisiti mayamaya ná tɔɣɔ kɔnyɔŋ ke mɔpɔyú mə tɔɔ ké, na í huɔl-mɛ si í tɔŋ ɔ ikpate. 22 I ta la isayatu natəli, ɔ nɔɣɔ taa tá lu pɔpɔtɔ tɔm natəli ke paa fəŋ. 23 Pa tuv-t tɔ, ɔ ta lɛɛti. Pa tu-t kɔnyɔŋ tɔ, ɔ ta nyaasi-wɛ. Ama ɔ yelina pə tənaya Isɔ wei ɔ tɔŋɔyi tampana na í huɔkəna tɔɣɔ. 24 Na Kilisiti mayamaya sɔɣələna tá isayatu ke ɔ nyuyv taa ké sɔm tesika tɔɔ, si tɔ si na pɔ cɛ tá na isayatu, na tɔ fe na tɔ tɔŋ siyisuyu. Pə ku ɔɛɛ kuyv kuyv tɔɣɔ pə waa-mɛ. 25 Pə taɣa pulv, í ka wɛɛ ké isu heeŋ kɔtooluŋ. Ama pənɛntɛ pa keeta-mɛ na pá mɔŋna wei ɔ ké tiikulu na ləsasi tɔɔ fɛŋlu tɔ ɔ kiŋ.

3

Apalaa na pa alaa pa tɔm

1 Alaa mɛ tɔtɔ, í seeki mə paalaa ke mpv. Pu la na pa taa mpa pa ta mu Isɔ Tɔm tɔ, pá ná mə yaasinaa na pɔ hɔ-wɛ na pá svv Isɔ sɛɛv taa. Pə taɣa isu í ká yɔɔtɔ natəli na mə nɔɔsi na pɔcɔ. 2 Aai, paa ná isəna mə yaasi mayaa na í seeki mə paalaa tɔɣɔ pu hɔ-wɛ. 3 I taa pɛɛkəyi si í tɔyi mə tɔɔnaa ke kacəka nyəm, isu nyɔɔsi taɣanuyv na wula nyəmnaa tɔyɔ, yaa wontu kɔpantu suuu si pɔ la-mɛ na í tɛ. 4 Ama í pɛɛkəyi si hatuu mə lotu taa í tena. Na teu mpi, pə wɛɛ ləmayasəɛ nte tɔ wɛ teu na tɔ wɛ tɔpamm tɔ tɔ teu, mpi pu saaləyi yem tɔ. Tə ké liyitihutaya pulv ke Isɔ isentaa ké. 5 Mɔpɔyú lɔŋtaa alaa mpa pa tɔŋaya Isɔ mpaav ke teu na pa tɛɛlayaa ɔ kiŋ tɔ pa taɣanayana pa ti. Pa seekaya pa paalaa ké. 6 Mɔpɔyú Saala lapa, ɔ nuna Apələham ké, haləna í yaaki-t si: Ma cɛ. Ye mu laki kɔpantu na í tá yele na pulv sɔɣəntɔ kpaa-mɛ, í wɛɛ ké isu ɔ pɛɛlaa.

7 Apalaa mɛ tɔtɔ, í tɔki mə alaa na í nyi pa tɔɔ si pə ŋma-wɛ tɔ pa toma ta tala mə nyəna. I seeki pa isɛ, pə taɣa pulv tɔɔ, mə na-wɛɛ Isɔ ká ha weesuyu ke faalaa. I laki mpv, na pulv í taa kɔɔ na pɔ kaɣati-mɛɛ mə sələmɔŋ taa.

Wahala tɔɔw ke tulum

⁸ Pə tənaya mpv ɔl ɪ hʊvki hʊwɛɛ kʊlɔmɛɛ na kʊsɔɔlɔm kʊlɔmɔm. ɪ sɔɔli tɔma ɪsɪ yʊlv na ɪ neu. ɪ tɔki tɔmaya teu. ɪ taa la tɔma na kalampaani. ⁹ Ye yʊlv ɪ lapa-mɛyɛ ɪsayaɔv ɪ taa fɛli-ɪ, paa kʊtvʊv, ɪ taa lɛɛti-ɪ. Ama ɪ kooli pʊntv tɔɔ kɛ kʊpantv, pə taya pʊlv, ɪsɔ yaav-mɛ tɔ, ɪ maɣamaya ɪ kʊpantv kɛ ɪ tɔma sɪ ɪ ká ha-mɛ. ¹⁰ Pa ŋmaa ɪsɔ Tɔm taa kɛ mpv sɪ:

Ye wei ɪ caa sɪ ɪ nu lelen
na ɪ ná kʊyɛɛŋ kʊpaŋ kɛ atɛ cɔnɛ,
pʊntv ɪ yele ɪsayaɔv yɔɔtaya,
na ɪ taa tasa pɔpɔtv pɛlvʊv.

¹¹ ɪ ha ɪsayaɔv kɛ siyile na ɪ sʊv kʊpantv lapv taa.
ɪ pɛɛki lɛlaa na lelen na ɪ huli pə ikpate.

¹² Pə taya pʊlv,
Taaɔa kama ɪsɛ kɛ yʊlvpama tɔɔ kɛ,
na ɪ nukɪ pa sɔlɔmɔŋ.

Ama ɪ haɔ siyile kɛ mpa pa laki ɪsayaɔv tɔɔɔ.

¹³ Ye ɪ sɛɛsa ɪsɔlɛ na kʊpantv lapv, awe ká la-mɛyɛ ɪsayaɔv?
¹⁴ Paa pə wɛɛ sɪ ɪ lapa kʊpantv nti tɔ tɔ tɔɔ kɛ pa mɔla-mɛyɛ kʊnyɔŋ tvʊv, ɪ nu lelen kɛ. ɪ taa nyana yɔlaa kɛ paa pɔcɔ, na ɪ taa yelev na pɔ liyiti-mɛ. ¹⁵ Kilisiti kɛna mɔ Caa, ɔl ɪ samɪ-ɪ hatuu mɔ lotunaa taa kɛ mpv. ɪ taŋ tɔtɛyɛtɛyɛ kɛ tam, na ye mpa pa pɔɔsa-mɛyɛ mpi ɪ tɛɛlɔyɪ tɔ pə tɔm, ɔl ɪ kɛɛsɪ-wɛ tɔtɛtɛtɛ. ¹⁶ ɪ kɛɛsɪ-wɛ tɔpamm na ɪ se-wɛ. ɪ wɛɛna lotu kʊlɔmtv, ɔl mpa pa tɔŋ sɪ ɪ kɛ taali nyɛma na pá tvʊki-mɛyɛ mɔ yaasi kʊpaŋ wei Kilisiti ha-mɛ tɔ ɪ tɔɔ tɔ, fɛɛlɛ ká mɔli-wɛyɛ kpav kɛ pa nɔɔsɪ taa tɔm pɛɛ tɔɔ. ¹⁷ Pə taya pʊlv, ye yʊlv tɔki kʊnyɔŋ kɛ kʊpantv nti ɪ lapa tɔ tɔ tɔɔ, na pɔ kɛ ɪsɔ luyv nyɔntv sɪ ɪ tɔɔ mpv, pɔlɛ pə kɔla teu na mpi ɪ ká tɔɔ-kʊvʊv ɪsayaɔv nti ɪ lapa tɔ tɔ tɔɔ tɔ. ¹⁸ Halɔna mɔ tɔɔ kɛ Kilisiti maɣamaya ná sɔpa, na yɔlaa ɪsayaɔv tɔɔ kɛ ɪ sɔpa tɔm kʊlɔm kɛ ɪ kpakpaa sɔpv. ɪnɔyɔlɛ yʊlvpaŋ wei ɪ sɔpa asayaɔa tɔɔ tɔ, sɪ ɪ kpaya-mɛ na ɪ pona ɪsɔ kin. ɪ tɔnvʊv kʊnɛyɛ pa kʊwa, ama Feesuyv Naŋŋtv ná feesa-ɪ. ¹⁹ Feesuyv kʊnɛyɛ ɪ tɔkaa na ɪ polo na ɪ lana waɔsɔv kɛ lɛsasɪ nsi sɪ wɛ salɔka taa tɔ. ²⁰ Lɛsasɪ nsi sɪ taa nuna ɪsɔ kɛ tuu lɔŋ kɛ kʊyɛɛŋ wei ɪ taa Nowee tɔŋna ɪ atakaa pɔɔɔlvʊv sɔsɔɔv saakʊvʊv na ɪsɔ taŋna suulu tɔɔɔ ma tɔŋ. Na yɔlaa mpa pa sʊv kpʊlvʊv ŋkʊ kv taa na lɔm ta tɔɔ-wɛ tɔ pa wɛ pɔcɔ kɛ, yɔlaa pɔlɛfɛi naanʊwa tike. ²¹ Lɔm pɔnɛ pə nɔyɔsɔna ɪsɔ lɔm sɔv mpi pə yakɪ mɔ nyɔŋ kɛ kayana tɔɔɔ. Na ɪsɔ lɔm sɔv pɔnɛ pə ta kɛ tɔnvʊv tɔɔ asilima lɛsʊv. Ama pə kɛ mpi pə hʊlɔyɪ sɪ yʊlv wiikina ɪsɔ sɪ ɪ ha-ɪ lotu kʊlɔmtv tɔɔɔ. Yesu Kilisiti fema tɔɔɔ ɪsɔ lɔm sɔv yakɪ mɔ nyɔŋ. ²² ɪnɪ ɪ kpaa ɪsɔtaa na ɪ caya ɪsɔ kɔŋkɔŋ taa, na ɪ tɔki kawulaya kɛ ɪsɔtaa tillaa na ɪsɔtaa kawulasɪ na pə tɔŋtɔnaa tɔɔ.

4

Təntə kɔfate təm

¹ Isu Kilisiti təyo konyəŋ na pə wu ɪ nantv tə, mə tətə í caalı mə tɪ na í təkɪ pə ləmayasəle kə mpv. Pə taya pʊlv, wei ɪ təkɪ konyəŋ haləna pə wukɪ ɪ nantv tə, pʊntv lu isayatu paa taa ké. ² Pə kpaɣav kayana tə, í tə kuyeeŋ wei pə kaasa-meyɛ atɛ cəne tə isu Isə caa tə, í taa tə isu yʊlvkonyuləŋ caaki tə. ³ ɪ yele isəna tuu ləŋ í paasaa na í lá isu ma ta nyɪ isənaa tə, í taa tasa mpv. Yaasi isayav, na konyuləŋ isayaŋ, na sʊlvnyəle, na hiluyv, na sʊlvkʊle, na tuŋ laav mpi pə fɛɪ lapv tə pə tənaya mpv pə taa ké í ka wɛɛ. ⁴ Ama pənente mə təm lakɪ ma ta nyɪ isənaa kə ha ké timpɪ mə na-we í yela kpentvɣv kə yaasinaa asayaa səsaa taa tə, ɪlɛna pá mələɣv-meyɛ kʊtvɣv. ⁵ Ama paa tɛ na pá keesi pa kʊlapəle tənaya Isə wei ɪ səlv puwa sɪ ɪ hʊvkəna weesiŋ nyéma na sətaa kə təm tə. ⁶ Pə mayamaɣa pə nyvɣv tə tətəyo pa kpaala sətaa kə Laapaalı Kupaŋ sɪ pá huuna-we isu yəlaa mpa pa wɛna pa weesiŋ təyo teitei isu pa lakɪ yəlaa təna tə, na pa kpaala-weyɛ Laapaalı Kupaŋ ké sɪ Isə Feesuyv ton tə pá wɛɛ isu Isə wɛv tə.

Isə seelaa cakəle

⁷ Pə təna pə wʊle puwaya, pə tə ɪle í kpaɣa ləmayasɛɛ kə teu, í taa caya yem təpoto na í səlv Isə sələmvɣv tə. ⁸ Kancaalaya nyəntv nti tə wɛɛ təɣəle sɪ í səlv təmaya səsəm. Pə taya pʊlv, ye səlvɣv í wɛɛ isayatu payale puki poolvŋ ké. ⁹ ɪ lakɪ təmaya mʊlle kə mə tɛɛsɪ taa na í taa kʊntəɣɪ. ¹⁰ Paa mə taa wei í paasəna teu kə mpi Isə yeki na pə lapv saaki-ɪ tə. Ye Isə í yelaa na pʊlv lapv saa nəɣəlv tike, pʊntv í paasəna teu na lelaa waa pə taa. ¹¹ Ye waasv latv lakɪ ɪ waasv, pə wɛɛ sɪ Isə kuyəɣətv kə ɪ teləsəɣɪ yəlaa. Ye wei ɪ lakɪ təmle, pʊntv í lana toma nna Isə ha-ɪ tə, na pə tv Isə ké teeli kə Yesu Kilisiti tə. Yesu inəɣəle teeli tv na pəsvlv kə tam tə. Ami.

Isəsele tə konyəntəyole

¹² Ma taapalaa mə laŋa í taa təna isəna pə mayasvɣv-meyɛ ton na ton sɪ pə naa mə waalı tə isu mpusi nəɣəlv. ¹³ Ama mə laŋa í hʊlvɪ sɪ mə hika mə paa nyəm kə Kilisiti wahalanaa taa na mu təyo. Mpv tətəyo mə laŋa ká hʊlvɪ kuyavku pu kuli ɪ teeli tə tə. ¹⁴ Ye pa tʊvki-me isu í kev Kilisiti ifalaa tə pə tə, í nu lelen ké. Pə taya pʊlv tə, teeli Feesuyv ŋku kv ké Isə Feesuyv tə kv wɛɛkɪ mə waalı ké. ¹⁵ Pá taa tv mə taa nəɣəlvɣv konyəŋ kə yʊlvkʊle yaa ŋmuləm yaa isayatu lapv yaa təm fav pə tə. ¹⁶ Ama ye wei ɪ təkɪ konyəŋ kə Kilisiti təŋvɣv tə, fɛɛle í taa kpa-ɪ. ɪ sa Isə ké isəna mpi pa tvna-ɪ na Kilisiti tə.

¹⁷ Hʊvle waatv talaa ké, na Isə yəlaa kə pa caaləɣəna təm huuna. Təv, ye taya Isə taaləɣəna huuna, ɪle isənayale hʊvle nté tii tɛəsəna waatv wei pu tala mpa pa kisa Laapaalı Kupaŋ kə mvɣv tə? ¹⁸ Pa ŋmaawa Isə Təm taa sɪ:

Ye meumēu kē na pə ya kupaṃa nyəəŋ,
 ile awe náá tu pəəsi nyanṭonaa na asaṃaa pa təm ile?
 19 Pə təə kē ye Iṣə luṃu lapa si mpa pá təṃə konyəŋ, pṃntonaa í
 lakı kupaṃtu ke m̄p̄óyó tam. Pá yelina pa təṃi Nmalw wei ı kaa
 yele lapu ke nti nti ı təma si ı ká la tə.

5

Iṣə kulaputu təə feŋuyu

1 Mə taa mpa mpa pa kē Iṣə təsele səsaa təṃə ma wena pəne.
 Ma maṃamaya isəntə ma kē Iṣə təsele səsə kē. Na ma nana ma
 isəpəle ke Kilisiti təṃə konyəməŋ wei tə. Kuyəŋku paa kuli ı
 teeli təə tə maa hiki ma paa nyəm ke pə taa. Nti ma wiikina-
 me təṃəle si: 2 ı paasəna kaləku ŋku Iṣə yelina-me təṃə teu, isu
 tiikilaa lakuyu tə. ı feŋ ku təə na luṃu kulumuyu isu Iṣə caaki tə,
 pə taa wee təlası təm. ı lakı mə təma tətetete, pə taa wee pəṃəlaya
 nyənuyu təə. Ama í ha mə ti təkpaṃaa kē pə lapu taa. 3 ı taa pəeki
 si í ŋmakələṃi mpa pə cəla-me si í feŋiyi pa təə tə. Ama í wee mpa
 kaləku ka nyənəṃəna na ku lakı tə. 4 Na tiikilaa Wulaw í kəma na
 í kəə, ile í ká hiki mə teeli ntenuyu ŋku ku ŋmaləm ká tee kəkə ke
 tam tə.

5 Səkpema me mə nyəntu nté si mu seeki səsaa. Na mə təna
 təpa í pasa mə ti na í səŋna təma, pə taya pulu, pa ŋmaa Iṣə Təm
 taa si Iṣə yoonaa kalampaani nyéma, na ı lakı kupaṃtu ke mpa pa
 pasəṃi pa ti tə. 6 Ye mpu ile í pasa mə təṃi Iṣə niŋ toma nyəŋ taa,
 na pə kəma na pə tala waatu wei ı ka suwa tə, ı ká kusı mə nyuyu.
 7 ı pəti mə nəṃəsee tənaya Iṣə, pə taya pulu, ı paasəṃəna-me tə se.

8 ı nyəəsi mə ti, í taa caṃa yem təpoto. Pə taya pulu təə, mə
 kolontu dəṃə wee kē, na í cəəki isu təṃəlaya wiikuṃu na ka cəəki
 na ká pəekəṃi si ká hika wei ka taṃamı tə. 9 ı paası na í səŋ Iṣə
 seeu mpaav taa kē teu na í taŋı-ı teu. Pə taya pulu təə, í nyı si
 mə taapalaa mpa pa yana antulinya tə, konyəntəṃələnaa pəne
 pa makəna pələye mpu tətəṃə. 10 ı təkı konyəŋ ke laasaya təə tə,
 pəlele təna tu Iṣə wei ı yaa-me si í hiki mə paa tete ke ı teeli wei
 u teŋ tə ı taa kē mə na Kilisiti mə kpəntuyu təə tə, ı maṃamaya ı
 ká taṃəna-meṃə teu təmmam. Na ı ká la na í nyəə toŋ, na í
 ha-meṃə apalutu, na í səŋsi-meṃə kite nte tə təə pə kaa ciṃiti-me
 tə. 11 ı pəsuyu kune kú wee tam. Ami.

Kantəkaya seetu

12 Silaası wei ma nyənəṃi isu ta taapalu kupaŋ tə unı ı sənna-m
 na má ŋmaa-meṃə takəlaya kanə. Ma caa ma səəsi-meṃə apalutu
 na má la na í te mə taa si Iṣə tampana pəlele təm wenna takəlaya
 kanə ka taa. ı təkı-yeyə niŋ naale.

13 Papiloni Iṣə seela mpa Iṣə yaawa isu ı yaav-me tə pa see-
 me, ma pəyalu Maləki see-me tətə. 14 ı see təmayə teu na səəlyu
 kupaŋku na í leli.

Isa í ha mə təna mpa Kilisiti ti təyɔ alaafəya.

TAKĒLAŸA NAALE NYĒŃKA ŃKA PIYEE NMAAWA TŌ Kutuluṭu

Isō seelaa tənaya Piyee ŋmaawa ɪ takələya naale nyēŋka kanɛ. Seɣesəlaa kraɪ nyəma mpa pa ləɔlaa na pa suv Isō seelaa taa tō, mpeɣe ɪ yookina ɪ takələya taa. Piyee kraaləɣɪ Isō seelaa ke Yesu məlvɣv təm na ɪ seɣesəɣɪ-we sɪ: Ye haləna saŋa Yesu ta kənta í caa ke sɪ pə ya yəlaa təna nyəəŋ.

Isəna pa faɣa Piyee II takələya tō:

Seetv, titite 1:1-2

Yulv wei Isō yaawa tō ɪ yaasinaa kupaama, titite 1:3-21

Piyee kuliɣi pəpətv seɣesəlaa waalı, titite 2

Kilisiti kantəkaya kəntɛ təm, titite 3

Seetv

¹ Maja Siməŋ Piyee, Yesu Kilisiti təmlɛ tv na ɪ tillu.

Tá Isō na tá Yatv Yesu Kilisiti pa təŋa siɣisuyv na pə yele na mpa pa tɛŋ pa taa na Isō ké teu ke teitei isv ta təɣə ma ŋmaa takələya kanɛ. ² Isō í hólí-mɛɣe pɛɛɛɛ na í ha-mɛɣe alaafəya ke səsəm ke nyəm mpi í nyəmə í na Tacaa Yesu tō pə təə.

Isə yaav na ɪ ləsvɣv

³ Isō ɪnɪ ɪ isəɪtv toŋ hana-tvɣv pə təna mpi pə yeki na tó matəɣəna-ɪ tō. ɪnɪ ɪ yekina na tə nyəŋ wei ɪ yaa-tv sɪ tó hiki ɪ mayamaya ɪ teeli na ɪ kupaantv taa ké ta paa nyəm tō. ⁴ Na pə təə ké mpi mpi ɪ suwa sɪ ɪ ká la-tv tō pə ké kupaampam na pə təəwa səsəm pə tv feɪ. Na ye í hika mpi Isō suwa sɪ ɪ ká la tō, ɪɛ í ká pəsi na í fiti konyuləŋ isayaŋ wei ɪ ŋmakəla antulinya taa cəne tō ɪ nin taa na í kraɣa Isō weetv. ⁵ ɪ tema mə taa na Isō tō, tənɛ ɪnɪ tə nyuvv təə mayamaya ke í ká huli teu na í təkɪ yaasi kupaŋ. Yaasi kupaŋ waalı ɪɛna í pɛɛkɪ nyəm. ⁶ Na nyəm waalı ɪɛna í pɛɛkɪ tɪ təkuvv. Tɪ təkuvv waalı ɪɛna í pɛɛkɪ suulu. Na suulu waalı ɪɛna í pɛɛkɪ sɪ í matəɣəna Isō. ⁷ Na Isō matənav waalı ɪɛna í pɛɛkɪ sɪ í weɛ təma na leleŋ. Təma leleŋ waalı ɪɛna í pɛɛkɪ sɪ í sələɣɪ təma. ⁸ Yaasinaa kupaama mpa pə muna í təkɪ təɣələ. Ye í wɛna-we na pá təə səsəm, paa la-mɛɣe kpelikpeka nyəma ke Tacaa Yesu Kilisiti nyəm təm taa, na í kaa weɛ kaawaasasi. ⁹ Ama wei ɪ feɪna yaasinaa pane tō, ɪ tɛɛ ɪ tɛɛ ké ɪ naaki, na ɪ weɛ ké isv yulvm. Na pə səəna-ɪ tələŋ sɪ pa kpiisa ɪ ləŋ isaytv.

¹⁰ Ma taapalaa, pə təə ké í ká caalı mə tɪ na í təkɪ yaav mpi Isō yaa-mɛ na ləsvɣv mpi ɪ ləsa-mɛ təɣə teu. Pə taya pulv, ye í təkɪ

mpv, natəli tə kaa hu-meɣe paa pəcə. ¹¹ Mpv pu yelina na pá tuli-meɣe Tacaa na tá Yatv Yesu Kilisiti Kawulaya tam nyəŋka nəɣə təyelele.

¹² Mpi pə təə ma wɛɛ na má təŋna-meɣe təm tənɛɣe təəsuɣv təɣəle. ǀ tɛma-təɣi nyəm, haləna tampana təm nti ǀ muwa tə ǀ pu tə təm taa. ¹³ Ye ma wɛna ma ɪsɛ, ma huɔ sɪ pə wɛ teu sɪ ma kvtəəsvtə tənɛɣe maa təəsaɣi-meɣe tam na ǀ taa hɛɛ. ¹⁴ Pə taɣa pulv təə, ma nyəmá teu sɪ nəəntəə maa lu tənɔɣv kusəpuɣv kʊnɛ kv taa na má tɛɛ, ɪsu Tacaa Yesu Kilisiti hula-m tə. ¹⁵ Maa paasəna na má yelina-meɣe mpi pu təəsaɣi-meɣe təm tənɛɣe paa ma kəma na ma fɛɪ tə.

Kilisiti teeli nalaa

¹⁶ Tampana təə ɪsəntə, pə taɣa mʊla nna yulʊlayatv lʊləsaa tə anəɣi tə təkaa na tǎ hʊləna-meɣe Tacaa Yesu Kilisiti kəntɛ tɔŋ na tɔŋ nyəntɛ təm. Ama tə ná ǀ səsəəntv na ta ɪsəpɛɛ mayamaya ké. ¹⁷ Tu wɛ timpɪ Tacaa ɪsə kʊsa ǀ nyuɣv na ǀ ha-ǀ teeli kɛ waatv wei Teeli səsə tv ɪni ǀ lapa na pǎ yəɣətɪ na ǀ nu sɪ: Ma luɣv tɛɛ Pəɣaya nté ɪnɛ ɪni, ɪnəɣi ma lanɣle hʊləmənaa pə tu fɛɪ. ¹⁸ Tá mayamaya tə nuna tá ŋkraŋŋ kɛ waatv wei pə yəɣətə mǫpúɣv hatuu ɪsətəa ké tá na-ǀ tu wɛ puɣv katɛ nyəŋkv təə tə.

¹⁹ Mpv ɪni pə yelina na tǎ tɛ tá taa təkpaata na təm nti ɪsə kʊyəɣətvtv teləsəlaa ka kpaalaa tə. Na tə mʊna mu kɛna-təɣi teu. Pə taɣa pulv təə, tə wɛ ké ɪsu fətəla wɛv səkpetuɣv taa na ǀ naakɪ na hali pǎ kəə pǎ fe tə. Tʊləmaluɣv ká la na pǎ ná mə taa. ²⁰ Pə tənaya mpv ɪlɛ ǀ təəsi sɪ yʊlv kaa pəsi na ǀ lu ǀ mayamaya ǀ təm na ǀ seɣɛsɪ nti pa ŋmaaa ɪsə Təm taa sɪ cele tu la tə tə təə. ²¹ Pə taɣa pulv, yʊlv nəkʊɣv tike ɪ lʊləsəɣi cele təm natəli. Ama Feesuɣv Nanɣtv tukayana-təɣi yəlaa taa na pá yəɣətəɣəna ɪsə nəɣə.

2

Pəpətv seɣesəlaa təm

(Yuti 4-13)

¹ Hatuu ləŋ ɪsə kʊyəɣətvtv teləsəlaa pəpətvnaa ka luwa yəlaa hɛkv. Mpv tətəɣə seɣesəlaa pəpətvnaa ká lu mə hɛkv taa tətə. Pəpətv seɣesəŋ na wei ǀ kəŋna wakəluɣv təɣə paa svv seɣesʊv. Na paa kisi Tacaa wei ǀ yapa-wɛ tə. Mpv ɪni pu yelina na pá kəna wakəluɣv kɛ kpakpaa kɛ pa mayamaya pa nyəəŋ taa. ² Paɣalɛ ká təŋna-wɛɣe pa tetelakasi mpaav ŋkv kv taa, na paa tvv tampana mpaav kɛ pa yaasi wei pá təkaa na pá lakəna tə ǀ təə. ³ Seɣesəlaa pəpətvnaa mpe paa lu təmnaa na pá heeliɣi-meɣe pəɣəlaya nyənɔv təə sɪ pá təɣə mə təə. Ama pa Huɔnlv səəlv tɛma puw kɛ hatuu ləŋ sɪ ǀ ká la, na pa Wakəllv ná tanɣaa tətɛɣɛtɛɣɛ.

⁴ Pə taɣa pulv təə ɪsə tá yele ɪsətəa tillaa mpa pa wakəlaa təɣə yem. Ama ǀ pɛta-wɛɣe saləka səsə taa ké, na pá həkə-wɛɣe alukpala kɛ səkpetuɣv taa sɪ pá tanɣ Huɔlv wule. ⁵ ɪsə tá yele

antulinya kupəh ke yem. Ama i lapa na lom səsəəm waasi antulinya inə na i yəlaa asayaa pa tō təwasawasa. Nowee wei i lakaya tampana təhəyü waasu tō na lelāa naatosompəyələya tike nyəəh ke i yapa. ⁶ Iso kú Sətəm na Kəməə pa acalēe təm, na i wakəli-ye na kəkə. Na m̄p̄ȳȳ i h̄lənəna asayaa si isəna mpi pə wēe si i ká la-wē təyələ. ⁷ Ama i yapa Ləəti. Yuləpan inə, yəlaa asayaa yaasi asilima nyəh ka tōka-i ké na pə cəəsəyi. ⁸ Pə taya pulu tō, yuləpan inə i ka wēw pa hēku tō, paa kuyan̄ku i naakaya ké na i nuki yaasinaa asayaa panē, na lakasi isayasi nsi si pekələyaa-i ké. ⁹ M̄p̄ȳȳ pə wēe mēe, Tacaā nyəmna isəna mpi i ká ləsi mpa pa matəna-i təyō mayasəh taa, na isəna mpi i ká si asayaa si Kuyaku Kūhūnaw wule ilē i ká tu-wēyē saləka tō. ¹⁰ Pə tu kələnə mpa pa təhəyi pa tənəh kunyuləh isayāh na pá footiyi Iso səsəəntu tō.

Seyesəlaa pəpətənaa panē pa ké apalaa taa apalaa ké. Timpi pa ta tala təyō pa kpaasəyi pa ti. Paa tu see isətāa teeli nyəma na n̄ ná, pa tuuki-wēyē. ¹¹ Isətāa tillaa mayamaya kələnə seyəsəlaa paneyē toma na pəsuyü, paa cakəna teeli nyəma mpeyē Tacaā isentāa. ¹² Yəlaa panē pa laki ké isu ləmayasēe feinaa, pa wē yem ké isu pə ləlyü taale wontu si pá kpa-ti na pá ku tō. Mpi mpi pa ta cəkəna təyō pa tuuki. Pa kəh saalyü ke yem ké isu taale wontu. ¹³ Kunyəntəyələnaa mpa mpe pa kəhna təyō pu te na pə lēeti-wē. Ilim na pə isələ ke pa kunyuləh isayāh kuləyənə-wē na pá laki-i na pa lan̄a hēe pamm. Pa muyluyina pa puyluyü ké na mə na-wē i tōki mə təyənasi. Ye pa wē timpi, fēelē na tusuyü wenna. ¹⁴ Alaa yem yem nyəma ke pa pēekəyi tam. Paa nyəyəsəyi isayatu lapu, na pá tūsəyi acamaa acamaa. Pa pəyələya nyənuyü fei yəyətuyü. Iso təh̄sa-wēyē mpusi ké. ¹⁵ Pa yela mpaav kupan̄ku ké na pá tooliyi. Posəə pəyalu Palaam ikpate ke pa təh̄aa. Ilē i ka sələnə liyitee na i nyi si kawalaya lapu taa ké i ká hikina-ye. ¹⁶ Ama pa kalənə-i i kaanutu tənē tō tō. Kupam, kpan̄aya alunyəhka h̄ka kaa yəyətəyi tō ka yəyətāa isu yulü, na pə kpa Iso kuyəyətutu teləsulu ke i kumeləkulapötü nti tō tələte, na i yele lapu.

¹⁷ Yəlaa panē pa wēe ké isu hila nna a nyəəwa tō, na isu tēw piluyü na heelimuyü kusī-ku tō. Iso tēma-wēyē pa təcayalē caav ke səkpetiile anaam taa. ¹⁸ Kalampaani təm na kumelənyəntu ke pa kpaaləyi. Yulüwēetü kunyuləh asilima nyəh ke pa tūsəyənə mpa pa lu nəənəə ké yəlaa toollaa hēku tō. ¹⁹ Na pá heeliyi pēle si paa waasi-wē na pá pəsī kasayampiya. Pəyēle yaasi k̄wakəlv̄ kpa mpe pa mayamaya ke yomle ké. Pə taya pulu, ye mpi pə malənə yulü, i pəsa pə yom ké. ²⁰ Tampana tō, ye yəlaa nyəmá Tacaā na tá Yatv̄ Yesu Kilisiti na pə ləsa-wēyē antulinya isayāh̄makəlyü taa, na pə kəə ilēna antulinya tāsawēyē isayāh̄makəlyü mpi na pə kpa-wēyē yomle, kancalaya nyəm lapa sooci na waali nyəntü. ²¹ Ye pa taa nyi tampana mpaav, sana kele na mpi pa tēma-kuyü nyəm na pá ha k̄heelitu

kupampantv nti pa teləsa-we təγə siyile tə. ²² Nti tə maγana-we tə tə lapa teitei ké isu pa tukuyv ituule təγəle si: Haγa mələa na ká təγə ka tətə. Pa sə afa təpaipai na í məli afəla taa na í tasa həntvγv.

3

Tacaa kənte təm

¹ Ma taapalaa, ma takəlaya naale nyəŋka ntə ma tu-meγe ŋmaav tə. Nti ma təssa-meγe ma takəlasí nsí sí naale sí taa tə ma caa ké sí pə tu-meγe həwεε kupana ke mə ləmaγasεε taa na í taa hεε. ² Ma caa ké sí í təssí təm nti Isə kuyəγətutv teləsəlaa nanŋ nyəma ka yəγəta hatuu ləŋ tə, na Tacaa na tá Yatv kəheelitv nti mə tillaa seγesa-me tə. ³ Kancaalaya ile í nyí teu sí yəlaa ká kuli kuyεεŋ kantəkaya nyəŋ taa mpa paa təŋ pa maγamaγa pa konyuləŋ tə, na paa wəŋ-me. ⁴ Haləna paa pəəsi-me sí: Í taa tə sí í ká məli ya? Na haləna saŋa í wε le? Ta caanaa ná kulaa kele na pεle pá sí, na tuu pa ŋmau antulinya tə í te í tεγele mpv, pəlv ta layasi. ⁵ Isə yəγətəna hatuu ləŋ taa na pə lá isətənvγv na tetv. Ama təm tənεγe mpe pa səwə təfaa. Tetv fayana lvm, na lvm ke pa lapəna-ti. ⁶ Na pə kaasi lvm mpí pə waasəna tuu ləŋ antulinya təwasawasa na pə wakəli-í. ⁷ Kayana Isə kuyəγətutv kuləmtv nti tə suna isətənvγv na tetv, sí pu te na pə wə-təγi kəkə ke kuyəŋku paa hūvna asayaa na pá wakəli-we tə.

⁸ Ma taapalaa, natəli tə wenna pə ta muna isu í ká sə tə tə. Ntəγəle sí kuyaku kuləmvγv wε Tacaa ké isu pusi iyaya, na pusi iyaya náá wε-í isu kuyaku kuləmvγv. ⁹ Tacaa təma sí í ká la nti tə, pə taya isu í wε kaninika na tə lapv isu ləlaa hūvkuyv tə. Ama suulu ke í hūləγi-me. Mpi tə, u caa sí yəlv nəγəlv í le, paa pəntv ké awe. Ama í caa ké sí yəlaa təna í layasi tənte kəpante.

¹⁰ Paa na mpv tə, Tacaa kuyaku kəŋ kənte ké isu ŋmulv kəŋvγv tə. Isə tənvγv ka muki yem ké kuyəŋku, na pə kəkəlvγv ká la səγəntv. Kəkə ká nyaya isətənvγv təə nyəm təna, na pu nyaya ate na í nyəm təna. ¹¹ Pə kəŋ pə tənaya wakəlvγv ke mpvγvle, ile mu nyəna ntεγe mə cakəle. Mə yaasi ká te na í hūlí sí í matəna Isə, ¹² na í taŋna Isə kuyaku, na í lv teu sí kuyaku ŋku kú tala ləŋ. Kuyəŋkuyv kəkə ká nyaya isətənvγv, na kv təə nyəm təna ká hūvna ká haŋaya. ¹³ Ama Isə təma sí í ká te na í ləsi isətənvγv kəfalvγv na tetv kəfatv, na tampana tike ká wenna pə taa. Nti tá taŋaa təγəle.

¹⁴ Ma taapalaa, pə təə ké í ká lv teu na í lá kupama ke Isə isəntaa na í taa na isayətv natələγi mə kiŋ, na mə na-í í ciiki na í taŋ kuyaku ŋku. ¹⁵ Í nyəvna Tacaa suulu na í ná, í suulu mı í yelina na pə ya mə nyəəŋ. Ta taapalv kupəŋ Pəəli ŋmaa-me na í kεεsi-meγe pə təm na ləmaγasεε nna Isə ha-í tə. ¹⁶ M'p'vγv í ŋmaaki í takəlasí təna taa ké timpí timpí í yəγətəγi təm tənε tə. Í takəlasí taa hūwεε cəkənav wε kate ke tiili tiili, ləna isəkpeεtεε nyəma na

mpa pa fei ton to pele pa keeki pa hɔwee. Na n̄p̄ȳú pa keeki Iso T̄om taa t̄amnaa lent̄i t̄ot̄o. Pa maɣamaɣa pa lepu ke pa t̄əŋna caav ke mpv.

¹⁷ Ma taapalaa, p̄ənent̄e m̄ə ɪse kulaa. P̄ə t̄ə ɪe í taa yelee na ȳəlaa asayaa k̄upuyusutu tolisi-me, na p̄ə k̄əə na timpi í s̄əŋaa t̄əca t̄ə p̄ə layasi-meɣe lonte. ¹⁸ Ama í w̄ee na í puki l̄əl̄ə ké T̄acaa na tá Yatv Yesu Kilisiti p̄eelee na ɪ nyəm t̄əm taa. P̄ə k̄p̄ayav saŋa haləna tam t̄ə, teeli t̄v nt̄e ɪni. Ami.

TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA ŊKA YOHAAŊI NMAAWA TŌ Kŭtŭlŭtŭ

Seyesəŋ krai nyəŋ paɣale ka we saa wei Yohaani ŋmaakaya ɪ takəlaya tɔɔ. Seyesəŋ krai nyəŋ ɪ taa lɛŋkɪ nté sɪ mpi pə naaku ɪ sɛntɔ tɔ pə ke ɪ sayam ké. Mpi pu naaku tɔɔlɛ kɔpam. Pə tɔ ké pa seyeyaya sɪ pə ta muna Yesu ɪ weena yulv weetu, mpi tɔ ɪ ké ɪ sɔ ké. Ama Yohaani na hulaa təfoo sɪ Yesu ké ɪ sɔ, pəcɔ ɪ ké yulv, pəyele ɪ ké Feesuyu.

ɪ sɔ na pə faya Yohaani I takəlaya tɔ:

Kŭtŭlŭtŭ, titite 1:1-4

Tə wee nyaaləm taa ɪ su ɪ sɔ, titite 1:5-2:17

Kilisiti kolontu təm, titite 2:18-29

Mpi pa nyəŋna sɪ yulv ké ɪ sɔ pəyaya tɔ, titite 3

Tampana na pəpətu pə fayav, titite 4:1-6

ɪ sɔ ké sɔlɔyɔ, titite 4:7-21

Taa tɛm mpi pə kəlaa tɔ, titite 5

Weesuyu təm

¹ Weesuyu Təm ke tə ŋmaa-meyɛ takəlaya taa cənɛ. Təm nti tu we kancaalaya ké, na tə nu-tɪ, na tə na-tɪ na ta ɪ sɔpɛɛ, na tə nyəni-təɣɪ teu, na tá niŋ tokinaa. ² Waatu wei weesuyu kɔnɛ ku kɔma tɔ tə na-ku. Pə tɔ ké tə heeliyi-mɛ na tə kpaaliyi-meyɛ weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ ku təm. Tacaa cɔlɔɔ ku wee na pə kuli-ku na pə húlɪ-tv. ³ Nti tə nawa na tə nuwa tɔɔ tá heeliyi-mɛ tɔtɔ, sɪ ɪ kɛntəna-tuyv tá na Tacaa na ɪ Pəyaya Yesu Kilisiti ta kɛntuyv taa. ⁴ Tə ŋmaa takəlaya sɪ tə heeliyi-meyɛ təm tənɛyɛ na tá laŋa hulɔmɪ teu.

ɪ sɔ wee ké ɪ su kəkɔ sɔsɔŋka

⁵ Nti tə nu Yesu Kilisiti kiŋ na tə heeliyi-mɛ tɔɔlɛ sɪ, ɪ sɔ wee ké ɪ su kəkɔ sɔsɔɣa ŋka ka naa tɔ, na paa səkɛtiya kai fɛɪ ɪ kiŋ. ⁶ Ye tə yɔɔtəɣɪ sɪ tá na ɪ sɔ tə kɛntaa na pəyele na tə tɔŋna səkɛtuyv taa ké tɔntɛ, tə ké pəpətuna ke tá yɔɔtəɣa na tá kulapəle pə naale pə taa ké. ⁷ Ama ye tə tɔŋ tənəŋ taa ɪ su ɪ sɔ mayamaya wev tənəŋ taa tɔ pə kɛntəɣɪ-tuyv, na ɪ Pəyaya Yesu caləm kpiisiyi-tuyv ta ɪ sayatu təna.

⁸ Ye tə yɔɔtəɣɪ sɪ tə wev ɪ sɔntɔ tɔ tə fɛɪna ɪ sayatu, ta mayamaya ke tə puɣusiɣɪ, na tampana fɛɪ tá kiŋ ke paa pəcɔ. ⁹ Ama ye tə heela ɪ sɔ ké tá ɪ sayatu, tə pəsəɣɪ na tə tv-ɪ naani. Pə taya pulv tɔ, ɪ tɛŋəɣɪ siyisuyu ké, ɪ lɛ ɪ ká husɪ tá ɪ sayatu na ɪ kpiisi ta kawalasi təna təpaɪpaɪ. ¹⁰ Ye tə yɔɔtəɣɪ sɪ tə ta la ɪ sayatu, ɪ sɔ ké tə yaaku pəpətu, na tu muɣɪ ɪ təm.

2

Kilisiti kele ta sɔnlɔ

¹ Ma piya, ma ηmaa-meyɛ tənɛ inəyi si pɛ la na í taa la isayatu. Ama ye pɛ tu yelaa na nɔyɔlv la isayatu, ulɛ tɛ wɛna ta tɔm tayanlv ke Tacaa kinj. Inəyɔle Yesu Kilisiti wei í kɛ tampana tɛjlv tɔ. ² Pɛ taya pɔlv, Yesu Kilisiti inəyi pa lapa kɔtaya si pɛ tayani tá isayatu, na pɛ taya tá tike tá isayatu, ama na yɛlaa tɛna tɛpai isayatu tɔtɔyɔ.

³ Ye tɛ tɛjɔyɛ Isɔ kvheelitu ulɛ tu cɛkəna si tampana tɛ nyəmá Isɔ. ⁴ Ye nɔyɔlv tɔma si í nyəmá Isɔ, na pəyele pɔntu u tɛjɔyɛ í kvheelitu, pɔntu kɛ pəpətu kɛ, na tampana fɛi í kinj. ⁵ Ama wei í tɛjɔyɛ Isɔ kuyɔyɔtutu tɔ pɔntu sɔlɔna Isɔ na tampana tɛkpaata. Mpi pɛ yeki na tɛ nyəj si tá na Isɔ tɛ kpɛntaa yaa tɛ ta kpɛnti tɔyɔlɛ. ⁶ Ye wei í yɔyɔtaa si í na Isɔ pa kpɛntaa, pɔntu í tɛ tɔntɛ nte Yesu ka tɔma tɔ.

Kvəsəsutv kɔfatv

⁷ Ma taapalaa, pɛ taya kvəsəsutv kɔfatv natɔlɔyɛ ma ηmaa takɔlaya si ma heeliyi-mɛ. Ama kvəsəsutv kvɔpəntu nti pɛ heela-meyɛ hatuu kancaalaya tɔyɔ. Na kvəsəsutv kvɔpəntu ntəyɔlɛ tɔm nti í tɛma nuw tɔ. ⁸ Paa na mpv pɛ wɛ isu kvəsəsutv kɔfatv tɔɔ kɛ ma ηmaa-meyɛ takɔlaya, pɛ hula tɛ tampana ke Kilisiti kinj na mɛ kinj tɔtɔ. Səkpɛtuyv keelaa na tampana kɔkɔ tɛma nav tɛnyau.

⁹ Ye wei í yɔyɔtɔyɛ si í wɛ tɛnanj taa na pəyele í taa kraana í yulɔtuyvntɔlɛ, səkpɛtuyv ta ceta pɔntu tɔɔ se. ¹⁰ Ama ye wei í sɔlɔyɛ í yulɔtɔyɔntɔlɛ, pɔntu wɛnna tɛnanj taa, na pɔlv mpi pu pəsi na pɛ tusi lelv na ílɛ í lá isayatu tɔ pɛ fɛi í kinj. ¹¹ Ama səkpɛtuyv nyalɔna wei inɛ í taa kraana í yulɔtɔyɔntɔlɛ tɔ í tɔɔ. Kv taa kɛ í tɔj, í ta cɛkəna í tɔpote. Mpi tɔ, səkpɛtuyv yulɔsa í isɛ tɔ se.

¹² Ma piya, pɛ husa mɛ isayatu ke Kilisiti tɔɔ tɔyɔ ma ηmaa takɔlaya na má heeliyi-mɛ. ¹³ Caanaa mɛ mɛ nyəmna wei í ka wɛ hatuu kancaalaya tɔ, pɛ tɔɔ kɛ ma ηmaa takɔlaya si má heeliyi-mɛ. Ifepiya mɛ, mɛ kɔla Isayav tɔyɔ ma ηmaa takɔlaya si má heeliyi-mɛ.

¹⁴ Piya, mɛ nyəmá Tacaa tɔyɔ ma ηmaa takɔlaya na má heeliyi-mɛ. Caanaa mɛ, mɛ nyəmá wei í ka wɛ hatuu pɛ kancaalaya tɔ, pɛ tɔɔ kɛ ma ηmaa takɔlaya na má heeliyi-mɛ. Ifepiya, mɛ wɛnna tɔma, na Isɔ Tɔm cakɛ mɛ taa, na í kɔla Isayav, pɛ tɔɔ kɛ ma ηmaa-meyɛ takɔlaya.

¹⁵ Í taa sɔlɛ antulinya, paa mpi pɛ tu kɛ antulinya nyəm mayamaya tɔ, í taa sɔlɛ. Ye nɔyɔlv sɔla antulinya, pɔntu ta sɔlɛ Tacaa tɔtɔ. ¹⁶ Pɛ tɛna mpi pɛ kɛ antulinya nyəm tɔyɔlv, yulɔtɔnyv konyulɔj isayaj, na yulɔ naakuyv pɔlv na pɛ isəsemlɛ kpaí tɔ, pɛ taya Tacaa kinj ke pɛ lunaa. ¹⁷ Antulinya na pɛ tɛna mpi yɛlaa naaki í taa na pá nyulɔyɛ tɔ pɛ tɔjɔna tɛm kɛ. Ama wei í laku Isɔ luyv nyəntu tɔ pɔntu cakəna tam.

Kilisiti kolontu

¹⁸ Ma piya, antulinya tem wosaa ké. I tema nuu si Kilisiti kolontu ka lu. Təv, kayana i kolontunaa mpe pa lu payale ké tənəvə. Pə təv ké tə nyəmnaa si pə wosa tem ké. ¹⁹ Yəlaa pane pa taa ké ta nyəma na tampana se, pə təv ké pa lu tá taa. M'p'og'og' me, ye paa ké tá nyəma, pa taa lu tá taa se. Ama pa lu ta taa ké si pə hólí teu si pa taa nəvəv taa ké tá nyəv na tampana.

²⁰ Ye me de Feesuyu Nanjtu wei Kilisiti tisa paa mə taa wei i təv tə inəvi í hikaa, na mpv pə yelina mə təna í nyəmá tampana.

²¹ Ye mpv pə taya isu í tá nyi tampana təvə ma ηmaa-me si má heeliyi-me. Ama isu í nyəma-ye, na í nyəmá tətə si pəpətv natəli tə fei tampana taa tə pə təv ké.

²² Aweyele pəpətv de? Wei i yəvətəvi təfoo si Yesu tá ké Kilisiti tə pəntv nté pəpətv. Na inəvəle Kilisiti kolontu. Pəntv kpeηna Taca na i Pəyaya ké na í kisi. ²³ M'p'og'og' me, ye wei í kisa Pəyaya, pəntv kisa Taca tətəvə. Na ye wei í nyəmá Pəyaya, pəntv nyəmá Taca tətəvə.

²⁴ Pə təv ké í ká la kookali na í təkí təm nti i nu hatuu kancaalaya təvə mə taa ké teu. Ye i təká wenti í nu kancaalaya təvə mə taa de mə na Pəyaya na Taca í ká kpeñti na í caya mpv.

²⁵ Kilisiti təma si i ká ha-təvə mpi təvəle weesuyu ηku kv kaa tē tə.

²⁶ Mpa pa pəekəvi si pá puγusi-me tə, pa təv ké ma ηmaa-meγe tənə iní si má heeliyi-me. ²⁷ Ye me de Kilisiti tisa i Feesuyu ke mə təv ké. Na i Feesuyu wəv mə kin tə nəvəv u nəkəvi-meγe natəlvəvi hólóg'og' tətə. Feesuyu hóləvəna-meγe pə təna na tampana ke kv seγesəvi, kv seγesəvi pəpətv. Pə təv de í təv Feesuyu kvseγesətv na mə na Kilisiti í kpeñti mpv.

²⁸ Nn ma piya, mə na Kilisiti í kpeñti na í caya mpv, na tu tv- i naani ké waatv wei i ka lu tə, tə kaa kuu feele ke i isentaa ké kvyaηku i ká kəv tə. ²⁹ I nyəmá teu si siγisuγu ke Kilisiti ná təvəvi, mpv tətəvə í ká nyi si yəlaa təna mpa pa təvəvi siγisuγu tə pa ké Iəv piya ké.

3*Iəv piya*

¹ I nyəni isəna mpi Taca səvəla-tv tə i paasaa ké na í səvəli-tv na halí pá yaa-tv si i piya, na tə tu ké i piya nsəvi. I tá ná mpi pə təv antulinya nyəma ta nyi-tv təvəle. Pa taa nyi Iəv təvə pa ta nyi tá.

² Ma taapalaa, kayana tə ké Iəv piya ké, de pə ta kulita isəna tu tē na tē wēv tə pə təv təkēlee na pécó. Paa na mpv tə nyəmá si Kilisiti kəv na í lu tə tu nəvəsəna-i ké, mpi tə tu ná i wēv. ³ Yəlaa təna mpa pa tēlvəvi Kilisiti ke mpv tə pá tayanəvi pa təvi na pá lá kvpama isu Yesu Kilisiti kev kvpaη tə.

⁴ Yɛlaa tɛna mpa pa laki isayatu tɔ Isɔ kusəsutu ke pa kpeesəyɛna. Pɛ taya pulu, isayatu lapu kena kusəsutu kpeesənav. ⁵ Na í nyɛmá teu si Yesu Kilisiti kɔmɔya si í ləsəyi yɛlaa isayatu na í lɔ. I mayamaya í feina isayatu ke paa pəcɔ. ⁶ Pɛ tɔɔ ké ye í na wei pa krentaa, pə cɛpa pɔntu na isayatu lapu ké. Ama ye wei í wɛɛ na í tɔɔna isayatu lapu, í ta na Yesu na í ta tu nyɛmi-í.

⁷ Ma piya í taa ye le na nɔɔlu puɔusi-me. Ye wei í tɔɔyi tampana, pɔntu mayamaya ké tampana tu ké isu Yesu Kilisiti. ⁸ Ye wei í wɛɛ na í tɔɔna isayatu lapu, ulɔyɔ tɛnna pɔntu. Pɛ taya pulu ulɔyɔ lapɛna isayatu ke hatuu kancaalaya. Pɛ mayamaya pɛ tɔɔ tɔkpem ké Isɔ Pɛyaya kɔma si ka wakələyi ulɔyɔ tɛma tɛnɔɔnɔɔ.

⁹ Wei í ké Isɔ pɛyaya tɔ pə cɛpa-í na isayatu lapu ké. Pɛ taya pulu, í ta ke sɛtu tɔtɔ, í tɛma weesuyɔ tu ke pəsuyɔ ké. Na Isɔ ke le í Caa, ilɛ í kaa pəsi na í tɔɔna isayatu lapu. ¹⁰ I naa mpi pə yeki na pá nyɛɔ Isɔ piya na ulɔyɔ nyɛnsi tɔyɔlɔ. Wei í tɔɔyi tampana yaa í sɔələyi í yuluyɔyɔntɔle tɔ í ta ke Isɔ pɛyaya.

Tɛma sɔələyɔ tɔm

¹¹ Nti í nuwa hatuu kancaalaya tɔyɔle si tɔ sɔələyi tá tɛma. ¹² Pɛ fei si tɔ la isu Kayini ka lapu tɔ, í ka ké Isayav nyɛɔ ké na í kú í neu. Na pepe tɔɔ ké í tu ku-í tɔ? I neu lakaya kusiyisim na inu í lakaya isayam tɔ pə tɔɔ ké.

¹³ Apalaa me, ye antulinya yɛlaa taa kpaana-me, tɔle tɔ taa la-mɛye piti. ¹⁴ Tɛ nyɛmá si tɛ lu təsətɛ ké na tɔ suv weesuyɔ tɔhikile. Tɛ sɔla ta yulɔtɔyɔntɔlenaa tɔyɔ tɛ nyɛmá mpu. Wei í sɔələyi í lelu tɔ í wɛ sɛm taa ké, í ta luta. ¹⁵ Yulu wei í taa kpaana í yulɔtɔyɔntɔle tɔ í ké yulɔkulu ké, na mɔ nyɛmá si yulɔkulu feina weesuyɔ ŋku ku tɛɔ tɔ. ¹⁶ Tá tɔɔ ké Yesu Kilisiti lɔ í weesuyɔ. Mpi tá nyɛmá si yulu sɔla í lelu tɔyɔle. Ye mpu pə wɛɛ ké si taa lɔ tá weesin ke ta tɔyɔntɔlenaa tɔɔ. ¹⁷ Ye yulu wɛna ke le, ilɛna í ná pə caala í yulɔtɔyɔntɔle na í ta toosi í tɔm si pulu, wɛɛntu inu í pəsəyi na í tɔ si í sɔla Isɔ ke le? ¹⁸ Ma piya tɛ taa maku nɔɔsi taa ké yem ké tá tɛma sɔələyɔ tɔm. Ama tá lakasi í húləyi tɔtɔ si tɛ sɔla tɛma na tampana.

Isɔ naani tɔyɔ

¹⁹ Mpi pu ye le na tɔ nyi si tampana ke tɛ tɔɔyi tɔyɔle. Pu ye le na tɔ wɛɛna naani ké Isɔ isɛntaa. ²⁰ Ye pə heeliyi-tuyɔ hatuu tá lotu taa si tɛ fei teu, tɛ nyɛmá si Isɔ kɛla tá lotu taa nyɛntu tɛnaya tɔɔv na í nyɛmá pə tɛna tɛpai. ²¹ Ma taapalaa pə tɔɔ ké ye pə ta heeli-tuyɔ natələyi hatuu tá lotu taa, tɛ kaa nya Isɔ isɛntaa ke le paa pəcɔ. ²² Tɛ tɔɔyi í kɔheelitu na tɔ laki mpi í caa tɔ pə tɔɔ ké í ha-tuyɔ pə tɛna mpi tɛ sɛləmɛyi-í tɔ. ²³ Nti í tu-tu tɔyɔle í Pɛyaya Yesu Kilisiti tɔm muɔv na si tɔ sɔləyi ta tɛma isu Kilisiti tu-tu si tɔ laki tɔ. ²⁴ Ye wei í tɔɔyi Isɔ kusəsutu pɔntu krentɛna Isɔ ké na

Isò wɛ pɔntu waali. Isò ha-tuyɔ ɪ Feesuyɔ tɔɔ tɔ nyɛmá sɪ Isò wɛ tá waali.

4

Isò na Satanɪ pa feesin fayav

¹ Ma taapalaa, nyɛntɛ yɛlaa mpa sɪ Isò Feesuyɔ tii mɛ pa tɔ tɔ í taa muɣi pa tɛna pa tɔm kɛ yem. ɪ tɛɛ pa waali na í ná sɪ feesuyɔ ŋku ku kɛ Isò nyɛŋku yaa ŋku. Pə taya pulɔ, Isò kuyɔɔtɔtu tɛlɛsɛlaa pɔpɔtɔnaa kɔpɪŋ yana na antulinya. ² Isəna í ká nyəna sɪ Isò Feesuyɔ nyɛma tɔɔɔɔ, ye wei ɪ tɔŋ sɪ Yesu Kilisiti pɛsa yulɔ na tampana ɪlɛ Isò Feesuyɔ tɔ ntɛ. ³ Ama wei ɪ tisiyi sɪ Yesu pɛsa yulɔ na tampana tɔ Isò Feesuyɔ fɛi ɪ kin. Kilisiti kolontu nyɛŋku tɔ ntɛ pɔntu. ɪ ká nuwa sɪ ɪ ká kɔɔ tɔ, ɪ tɛma kɔntɛ kɛ antulinya taa.

⁴ Ama ma piya mɛ mɛ kɛ Isò nyɛma kɛ na í kɛla Isò kuyɔɔtɔtu tɛlɛsɛlaa pɔpɔtɔnaa. Pə taya pulɔ, Feesuyɔ ŋku ku wɛ mɛ kin tɔ ku kɛla feesuyɔ ŋku ku wɛ antulinya nyɛma kin tɔ. ⁵ Antulinya yɔɔtɔɔɔ kɛ pa yɔɔtɔɔɔ, na antulinya nyɛma nukɪ pa tɔm kɛ pa kɛ antulinya nyɛma tɔ pə tɔɔ. ⁶ Ama tá ɪlɛ, Isò tɛnna tá. Na wei ɪ nyɛmá Isò tɔ ɪnɪ ɪ nukəna tá tɔm, wei ɪ ta kɛ Isò nyɛŋ tɔ ɪ nukɪ tá tɔm. Mpi pu yele na tɔ nyɛŋ tampana Feesuyɔ na feesuyɔ ŋku ku tolisiyi yɛlaa tɔɔɔɔ.

Isò kɛ sɔɔlɔyɔ

⁷ Ma taapalaa, í yele na tɔ sɔɔlɔyɔ tɛma, pə taya pulɔ Isò kin kɛ sɔɔlɔyɔ lɪnaa. Na wei ɪ sɔɔlɔyɔ ɪ yulɔtɔɔɔntɛ tɔɔɔɔ Isò pɛyaya na pɔntu nyɛmá Isò kɛ. ⁸ Ama wei ɪ sɔɔlɔyɔ ɪ yulɔtɔɔɔntɛ tɔ, pɔntu ta nyɪ Isò. Pə taya pulɔ Isò ná kɛ sɔɔlɔyɔ tɔ se. ⁹ Isò tilina ɪ Pɛyaya ikpamle kɛ antulinya taa sɪ tɔ ná weesuyɔ kɛ ka tɔɔ. Tɔɔ, mpi Isò hulənaa sɪ ɪ sɔɔla-tu tɔɔɔɔ. ¹⁰ Na isəna pə huləa sɪ sɔɔlɔyɔ tɔm tɛkpem tɔɔɔɔ timpi tá tá sɔɔlɔ Isò na ɪnɪ ɪ sɔɔlɔ-tu na í tili ɪ Pɛyaya sɪ pə hɪsɪ tá isayatɔ kɛ ka tɔɔ tɔ.

¹¹ Ma taapalaa, Isò ná tá kisi-tuyɔ mɔpuyɔlɛ sɔɔlɔyɔ, ɪlɛ pə wɛɛ kɛ sɪ tá tɔtɔ taa sɔɔlɔyɔ mɔpuyɔ tá tɛma. ¹² Nɔɔɔɔ ta keesita Isò se. Ama ye tɔ sɔɔlɔyɔ tá tɛma, Isò wɛ tá waali kɛ na ɪ sɔɔlɔyɔ naa tá kin tɛkelekele.

¹³ Isò ha-tuyɔ ɪ Feesuyɔ tɔɔ tɔ nyɛmá sɪ tɛ kɛntəna-ɪ na ɪ wɛ tá waali. ¹⁴ Tə nana ta isəle kɛ na tɔ heeliyi tɛfoo sɪ Tacaɔ tila ɪ Pɛyaya sɪ ká la antulinya Yatɔ. ¹⁵ Ye wei ɪ yɔɔtɔɔɔ sɪ Yesu kɛ Isò Pɛyalɔ, Isò wɛ ɪ waali kɛ na pɔntu kɛntəna-ɪ. ¹⁶ Sɔɔlɔyɔ mpi Isò sɔɔla-tu tɔ tɔ nyɛma-wɪ, na tɔ tɛma-wɪ na tá taa.

Isò kɛ sɔɔlɔyɔ tɔ kɛ, ɪlɛ ye wei ɪ sɔɔlɔyɔ ɪ lɛlɔ, pɔntu nyɛmá Isò na Isò wɛ ɪ waali. ¹⁷ Mpi pə húlɔyɔ sɪ ta tɛma sɔɔlɔyɔ tu fɛi pá yɔɔtɔ tɔɔɔɔ sɪ tɔ kaa nyana pulɔyɔ paa pɛcɔɔ Isò huɛle nítɛ tɔ wule. Pə taya pulɔ, isəna Yesu Kilisiti tɛma antulinya taa tɔ mɔpuyɔ tá tɛma. ¹⁸ Sɔɔɔntu sɔɔlɔyɔ ta kɛ sɔɔlɔyɔ. Ama sɔɔlɔyɔ mpi pə kɛ tampana

nyəm tɔ pə yasəɣi sɔɣəntu ké. Pə tɔɔ ké sɔɣəntu sɔɔluyɔ ta ké sɔɔluyɔ kupəŋku nakuli. Pə taɣa pulu, saləka kəŋna na sɔɣəntu.

¹⁹ Ye tá, Isɔ laaləna-tuyɔ sɔɔluyɔ iləna taa sɔɔli-ɪ. ²⁰ Ye nəɣəlu nəɣɔ taa luwa si: Ma sɔɔla Isɔ. Ama ye ɪ yulɔtɔɣəntələ, ɪ sɔɔləyi ilé, pɔntu ké pəpətu ké. Ye ɪ ta sɔɔli ɪ yulɔtɔɣəntələ wei ɪ naaki tɔ isənaya ɪ ká sɔɔli Isɔ wei ɪ naaki tɔ? ²¹ Kusəsutu nti Kilisiti tu-tu tɔɣələ si: Pə wɛɛ si ye wei ɪ sɔɔla Isɔ, pɔntu í sɔɔli ɪ yulɔtɔɣəntələ tɔtɔɣɔ.

5

Ta kəlvuy ké antulinya

¹ Yulu wei ɪ tɛma ɪ taa si Yesu kéle Kilisiti tɔ, pɔntu kɛna Isɔ pəyaya, na ye wei ɪ sɔɔla piya caa, pɔntu sɔɔla piya tɔtɔɣɔ. ² Tə sɔɔluyɔ Isɔ na tɔ lakɪ ɪ kusəsutu tɔɣɔ tə nyəmá si tə sɔɔla ɪ piya. ³ Tə təŋəyi Isɔ kusəsutu tɔɣɔ pə húləyi si tə sɔɔla Isɔ. Na Isɔ kusəsutu ta kəli-tuyɔ katɛ. ⁴ Pə taɣa pulu tɔɔ paa Isɔ pəyaya ŋka ká pəsəɣi na ká kəli antulinya ké. Tə tɛma Isɔ na ta taa tɔɣɔ tə kəla antulinya. ⁵ Awe pəsəɣəna na í kəli antulinya, ye pə taɣa wei í tɛŋ ɪ taa si: Yesu kéle Isɔ Pəyalu tɔ ɪ paasi?

Kilisiti tɔɔ tampana hvluyɔ

⁶ Yesu Kilisiti kéle wei ɪ kəmma lɔm na caləm tɔ. Pə taɣa lɔm tike ké ɪ kəmmaa, ama na caləm tɔtɔɣɔ. Na Feesuyɔ ləsəɣəna seliya si rúpúyú pə wɛɛ. Pə taɣa pulu Feesuyɔ kɛna tampana tu. ⁷ Seliya nyəm wɛ təm tooso ké. ⁸ Feesuyɔ na lɔm na caləm, na pə təna pə tooso isəntɔ ɪ kpɛəsəɣəna tɛma. ⁹ Ye yəlaa ləsəɣi seliya tə mɔyi. Tɔu, Isɔ nyəŋ ná kəla yəlaa nyəma tɔcayacaya. Isɔ seliya kéle wei ɪ ləsa ɪ Pəyaya tɔɔ tɔ. ¹⁰ Pə tɔɔ ké wei ɪ tɛŋ Isɔ Pəyaya na ɪ taa tɔ pɔntu cəkəŋna seliya inɛɣe hatuu ɪ taa. Ama ye wei ɪ tɛŋ ɪ taa na Isɔ, pɔntu yaa Isɔ ké pəpətu ké. Pə taɣa pulu tɔɔ, ɪ ta mu seliya wei Isɔ ləsa ɪ Pəyaya tɔɔ tɔ. ¹¹ Na seliya wei Isɔ ləsəɣi tɔɣələ si: ɪ ha-tuyɔ weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tɔ, na ɪ Pəyaya cələna-tuyɔ-ku. ¹² Ye wei ɪ kpɛntəna Pəyaya, ɪ hika weesuyɔ kɔnɛ inəyi. Na wei ɪ ta kpɛntəna Isɔ Pəyaya tɔ pɔntu kaa na-ku.

Weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tɔ kv təm

¹³ Ma ŋmaa takəlaya na má heeli-mɛɣe rúpúyú si mɛ mpa í tɛma mə taa na Isɔ Pəyaya tɔ í hika weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tɔɣɔ. ¹⁴ Tə nyəmá si ye tə sələməyi Isɔ ké mpi pə ké ɪ luɣu nyəm tɔ, ɪ nukɪ tɔɔ ké tá naani tɔɔ sɔsəm ké ɪ tɔɔ. ¹⁵ Isəna mpi tə nyəm si ye tə sələməyi-ɪ pulu ɪ nukɪ tɔ, mpu tɔtɔɣɔ tə nyəmá si ɪ haa-tuyɔ mpi tə sələməyi-ɪ tɔ.

¹⁶ Ye nəɣəlu nawa ɪ taapalu na í lakɪ isayatu nti tu kəŋna səm tɔ, pə wɛɛ si pɔntu í sələməna ɪ taapalu na Isɔ ké, na Isɔ ha-ɪ weesuyɔ. Isayatu nti tu kəŋna səm tɔɣɔ ma təŋ. Isayatu nti tə kəŋna səm tɔ pə taɣa tələ tə tɔɔ ké ma təŋ si ɪ sələməna. ¹⁷ Pə təna mpi pə ta

siyisi tɔ pə ké ɪsayatv ké. Ama ɪsayatv lentənaa wɛɛ na tu kəŋna səŋ.

¹⁸Tə nyəmə sɪ ɪsɔ pəyaya nakəli ka kaa wɛɛ na ká təŋna ɪsayatv lapv. Pə taya pulv, ɪsɔ pəyaya kentina ɪ tɔɔ, na ɪsayav kaa kpayə pulvɔv ɪ tɔɔ.

¹⁹Tə nyəmə sɪ ɪsɔ tənna-tv, na ɪsayav niŋ taa ké antulinya təna ná wɛɛ.

²⁰Tə nyəmə sɪ ɪsɔ Pəyaya kəma na ká lá na tə hii layatv sɪ tə nyɪ tampana ɪsɔ. Na ta na-ɪ na ɪ Pəyaya Yesu Kilisiti tə krentaa na tɔ wɛɛ mpv. Inəɣəle tampana ɪsɔ, inəɣəle weesuyv ŋku ku tɛŋ tɔ.

²¹Ma piya, í la laakali na tuŋ.

TAKĒLAŸA NAAĒ NYĒŊKA ŊKA YOHAAŊI NMAAWA TŌ Kŭtŭlŭtŭ

Takĕlaya kanĕ ka taa ŭlĕ ŋmaalŭ ha ı tĕyĭ hĕte ke sĭ sŏsŏ. 1 tasŕyĭ ı takĕlaya kallaa ke apalŭtŭ sĭ pa tĕŋ tampana na sŏlŭyŭ. ı kpaalŕyĭ Isŏ sĕelaa sĭ pa la laakalĭ na pŕpŕtŭ sĕyĕsŕlaa. ıĕna í tĕkĭ ı takĕlaya na sĕĕtŭ.

Isŏna pa faŷa Yohaani II takĕlaya tŏ:

Tampana tĕŋyŭ na sŏlŭyŭ, 1-6

Laakalĭ lapŭ na sĕyĕsŕlaa pŕpŕtŭnaa, 7-11

Sĕĕtŭ, 12-13

Sĕĕtŭ

1 Sŏsŏ ma, má ŋmaakĕna takĕlaya kanĕyĕ alŭ wei nyá Isŏ lĕsaa tŏ, na nyá piya mpa ma sŏlŕlaa na tampana tŏ. Pĕ taŷa ma tike ma sŏlŕna-me, ama pa tĕna mpa pa nyĕmá tampana tŏ pa sŏlŕmeŷe. 2 Pĕ taŷa pŭlŭ tŏ, tampana ke tĕ tŏkaa na anŕyĭ tu tŏkĭ tam.

3 Tacaa Isŏ na Tacaa inĭ ı Pŕyalŭ Yesu Kilisiti pá hŏlĭ-tŭyŭ pĕĕĕe na suulu na pá ha-tŭyŭ alaafŕya na pŕcŏ tŏ hiki kŭcŏŋ inĕyĕ tampana na sŏlŭyŭ pĕ taa.

Tampana na sŏlŭyŭ pĕ tŏm

4 Ma lanĭle hŭlŭma sŏsŏm ke timpĭ ma nawa nyá piya taa lenŭ tŏka tampana ısu Tacaa tŭ-tŭ sĭ tŏ tŏkĭ tŏ. 5 Ma wiikina-ŋ alŭ nyá, sĭ tŏ sŏlĭ tá tĕmayā. ıĕ pĕ taŷa kŭsŕsutŭ kufatŭ natĕlĭ tĕ tŏ kĕ ma ŋmaakĭ. Ama nti pĕ su-tŭyŭ tuu kancaalaya tŷŕle. 6 Isŏ kŭsŕsutŭ tŏkŭyŭ ntĕ sŏlŭyŭ tĕŋyŭ, na kŭsŕsutŭ nti pĕ su-meŷe hatuu kancaalaya tŷŕle sĭ í wĕĕna sŏlŭyŭ.

7 Pŕpŕtŭnaa paŷale yana antulinya kĕ, paa caa pá nu sĭ Yesu Kilisiti pŕsa yŭlŭ tĕtĕŋĕlĕŋ ke tampana. Yŭlŭ wei ı caa í nu mpŭ tŏ pŭntŭ kĕ pŕpŕtŭ kĕ, na ınŕŷŕle Kilisiti kolontu. 8 Mpŭ tŏ í la laakalĭ na mĕ tĭ, í taa yeĕ na mĕ tĕmlĕ kawaaŷa le. Pu tĕ na pŕ fĕlĭ-meŷe kŭpantŭ ke sŏsŏm.

9 Ye wei í ŋmaana Kilisiti sĕyĕsŭyŭ tŏ sĭ kŭ ta maya-ı, pŭntŭ na Isŏ pa faŷaa kĕ. Ama ye wei ı tĕŋa Kilisiti sĕyĕsŭyŭ, pŭntŭ kŕĕntĕna Tacaa na ı Pŕyalŭ kĕ. 10 Ye nŕŷŕlŭ kŏma na pŕ tá kĕ sĕyĕsŭyŭ kŭnĕyĕ ı sĕyĕsŕyĭ, í taa tĕĕ pŭntŭ waalĭ sĭ í suŭ mĕ tŷaya, na paa sĕĕtŭ mayamaya í taa sĕĕ-ı. 11 Pĕ taŷa pŭlŭ, ye wei ı sĕĕ-ı pĕ wĕ ısu í na pŭntŭ pa pĕĕla nŕŷŕ ke ıŷayatŭ tĕma nna ı lakĭ tŏ a taa kĕ.

Tŕnaya nyĕntŭ na sĕĕtŭ

12 Tŏm nti ma wĕna sĭ ma heeliŷi-me tŏ tĕ tŏwa, ıĕ ma nyulŕyĭ sĭ maa kŏw mĕ tĕyĕ na má heeli-meŷe-tĭ na nŕŷŕ na pŕ ha-tŭyŭ

lanholumle səsəle. Ma kaa ηmaa-təyi kηηmaa ke takəlaya taa na ηmaalaya.

¹³ Nyá kəyə wei Isə ləsaa tətə tə, ı piya səkı-η.

TAKƏLAYA TOOSO NYƏŇKA ŇKA YOHAAŇI NMAAWA TƏ Kutulu

Apalaa mpa pa yaa si Kayusi na Temetiyusi təyə Yohaani Ňmaa i takəlaya kanə. Ama tə ta nyi pa təm ke teu. Nti Yohaani yəyətə pa təyətəle si pa təŇ tampana taa. İlena í keesəyi-tuyə apalə wei pa yaa si Tiyotəlefi tə i təm si i ké isayaw.

İsəna pa fayə Yohaani III takəlaya tə:

Yohaani ləsəyi Kayusi aseeta, 1-8

Tiyotəlefi təntə isayalə, 9-10

Temetiyusi təntə kəpantə, 11-12

Səetv, 13-15

Səetv

¹ Səsə má, ma Ňmaakəna takəlaya kanəyē ma yulə kəpən Kayusi. Ma səəla-Ň səsəm ké.

² Ma taapalə kəpən, ma koolee nté si í cayana nyá ti, na pə ha-Ň tənuyv taa alaafəya isu nyá ləsaya wəv alaafəya tə. ³ Ta taapalaa tala cənə ilena pá heeli-m si í təkə tampana ké pə tu fəi, isu tuu ləŇ n ka tu təkuyv-yə tə, ilena ma lanjə hələmü səsəm. ⁴ İsu ma nukuyv si ma piya təŇyəi tampana tə pə wə-m leləŇ ké pə tu fəi.

Kayusi kəpantv

⁵ Ma taapalə kəpən, paasənav mpi í paasəna tá taapalaa haləna pə kpeŇna mʊlāa mayamaya tə n ké yulə kəpən ké. ⁶ Yəlaa panə pa puyula nyá səəlyəv təm ke Yesu sēəlaa təna isentaa. Hai, ma wiikina-Ň si í nyəni İsə na í səna-wəyē pa mpaav təm taa. ⁷ Kilisiti təmlə lapv təyə ké pa tv mpaav, pa ta tisi si mpa pa ta nyi İsə tə pá səna-wə. ⁸ Pə mʊna Kilisiti təŇlāa ta taa təkəna yəlaa isu panə inı pa takanaa, na tə tv-wəyē niŇ ke tampana təmlə nte pa lakı tə tə taa.

Tiyotəlefi na Temetiyusi pa təm

⁹ Ma Ňmaa Yesu sēəlaa kpekəle ke takiliya tənyəv, na Tiyotəlefi wei i pəkəyi si pa nyənəyi-i pa səsə tə í kisi si inı i kaa mʊ ma təm. ¹⁰ Pə təyə ké ye ma kəma na má kəə maa kuli isayətəm na pəpətv təm nti i suu-tv tə tə təyə na í nu. I ta yele i nyəŇ inı se. Ta taapalaa mpa pa kəŇ təna tə u mʊyv-wə. Haləna ye mpa pa caaki si pa mʊ-wə, i kaləyənə-wəyē na í nyaasi-wə na Yesu sēəlaa kpekəle taa təyənuyv.

¹¹ Ma taapalə kəpən, taa kēəna isayalatv. Ama kēəna kəpantv latv na í lakı. İsə tənna kəpantv latv. Ye wei u lakı kəpantv, pʊntv ta nyi İsə ké paa pəcəyə.

12 Yəlaa təna puyuləyi Temetiyusi kəpantv kə, na ı tampaana maɣamaɣa nā ləsəyi ı nyuluyv tətə. Inəyi tá tətə tə kuliyi kahuka ke ı kəpantv tətə, na n nyəmə teu sı taa yəɣətə nti, nıpyú pə wεε.

Tənaɣa seetv

13 Təm nti ma wεna sı ma heeliyi-η tə tə təwəɣa, ıle ma kaa nəki na má ηmaa-təyi kəηmaa ke takəlaya taa na ηmaalaya.

14 Ama ma nyuləyi sı maa kəə na má na-η nəəəə na té caya na té yəɣətı.

15 Iso í ha-η alaafəya, nyá taapalaa seeki-η.

Seε paa ta taapalv wei.

TAKƏLAYA NKA YUTI NMAAWA TƏ Kutulu

Yuti takəlaya ta siyisina yulu yaa kpekəle natəli. İso səelaa tənaya pə krentaa. İle mpa pa seyesəyi pəpətu seyesəy təyə Yuti yookina i takəlaya taa. I huləyi si mpe inı paa teesəna ké isu ləy nyəma, na isətaa tillaa mpa pa kula İso təə na ilé i təyənı-we tə.

İsəna pa faya Yuti takəlaya tə:

Kutulu na seetv, 1-2

Pəpətu seyesəlaa na pa hūnnav təm, 3-16

Tampəna təhlaa i təkı pa taa təm ke teu, 17-23

İso kulum na ta waasulu Yesu pa samto, 24-25

Seetv

¹ Maya Saakı neu Yuti, Yesu Kilisiti təmle tu.

Má ħmaana takəlaya kaneyə mpa Tacaa İso yaawa na i səəli-we, na Yesu Kilisiti ná təkə-we tə.

² İso i hulı-meğe suulu, na i ha-meğe alaafəya, na i tu-meğe təma səəlvu na pə təə səəəm.

Seyesəlaa pəpətnaa

(Piye II 2:1-17)

³ Ma taapalaa, ma lupa teu si nyuy yaru təm nti tə ké tá təna tá təm tə pə təm ke má ħmaa-me. Kəna pə caalı-m si má ħmaa-meğe takəlaya kanə na má səəsı-meğe apəlvu na i yoo İsosele nte İso ha təm kulum təə ké kpaakpa ke mpa i ti tə pə yoo. ⁴ Pə taya pulv təə, yəlaa asayaa napəli mpa pa suwa təkəv ké ta taa tə, mpe pa kəena tá İso pəlele təm na pá kusəyəna pa asilima taa təntə təm nyuy, na pá kisiyi Yesu Kilisiti wei i tike təkəy i ke Tacaa na ta Səə tə. Pa təma kpaəlvu ke İso Təm takəlaya taa ké hatuu ləy ke pa təm kuvu.

⁵ Paa na i ka təma-təyi nyəm təkpataa tə, pə wee si má tasa-meğe lentı təəsvu ke isəna Tacaa yapa İseyeli yəlaa ke İcipiti taa na pə waalı i kv mpa pa ta təmı-i na pa taa tə. ⁶ İ təəsı si isətaa tillaa mpa pa lanə ta hēena pəsvu ħku pə ha-we si pa lakəna, na pá kulı na pá yele pa mayamaya pa lona tə, İso həkə-weğe alukpala ke tam təə, na i su-weğe atə səkrətvu taa, na i tanəna kuyaku səəəv. Ku wule ke i ká tu-weğe saləka. ⁷ İ təəsı si Səətəm na Kəməə na acaləe nna a cəəna-ye tə a yəlaa lakaya ké isu isətaa tillaa panə. Pa lakaya asilima kuləpvu ké. Pa təhaya pa tənəy kunyuləy isayəy wei i fei lapv tə. İle kəkə tam nyəħka nté pa saləka, na mpi pə lapa-weğe mpv tə pə kpaala paa wei ké təkəlekele.

⁸ Yəlaa mpa pa sɔwɔa təkɛv kɛ ɲpɔgɔ mɛ hɛkɔ tɔ mpɔ pɛ mayamaya kɛ pɛlɛ pa laki. Pa toosee nna pa toosiɣi na pɔ tɔhɔgɔ mpɔ na pɔ laki tɔ anɪ a tɔsɔgɔna-wɛ na pɔ wakɛlɔgɔ pa ti, na pɔ footiɣi Iɔ sɔsɔantɔ, na pɔ tɔvki isɔtaa teeli nyɔma. ⁹ Isɔtaa tillu sɔsɔ Misɛɛli ta la mpɔ. Moisi sɛpa na Misɛɛli na ɔgɔv pɔ hɔŋi na pɔ yooki tɔ, Misɛɛli ta kuli nɔgɔ na ɪ kɔ ɔgɔv tɔm na kutɔvɔ. Ama ɪ tɔma-ɪ kɛ si: Tacaɔ kɔ nana-ŋ. ¹⁰ Yəlaa panɛ, mpi pa ta nyi tɔ mpɔgɔ pa tɔvki. Na mpi pa nyɔmɔ yem kɛ pa ti ɪsu taale wontu mayamaya nyɔhɔvɔ tɔ, mpi pɛ kɔvɔna-wɛ tɛkpataa. ¹¹ Pa tɔm wɛ waiyo kɛ. Kayini ikpate kɛ pa tɔhɔgɔ, na pɔgɔlɔgɔ tɔɔ kɛ pa tolisa pa ti ɪsu Palaam lapɔ tɔ. Isɔna mpi Kolee nɔ kɛsɛsɔna Moisi tɔ ɲpɔgɔ pa lapa, ɔlɛna pɔ wakɛli tɔnanŋanŋ. ¹² Yɛ pa wɛ mɛ tɔgɔnasɪ tɔtɔgɔlɛ, tusuyɔ wɛnna, na tɔnaya pa pɔsɔgɔna pa acima na fɛɛlɛ tu fɛi-wɛ, hiliŋ haana. Pa wɛɛ kɛ ɪsu tɛv piluyuu na heelim kɔsi-kɔ tɔ, na ɪsu tɔŋ wei paa pɛ tala ɪ lɔlɔvɔ u lɔlɔgɔ tɔ, na ɪsu tɔŋ wei pa kɛsɛsɔna ɪ lila na ɪ wɔli yem tɔwɔkɔkɔ tɔ. ¹³ Pa kulapɔtɔ lɔlɔsɔgɔ fɛɛlɛ fɛi tɔma kɛ pa kiŋ kɛ ɪsu tɛŋku hɔla pɔɔnɔ nyɔna tɔɔkɔvɔ kuhulaŋ tɔ. Pa wɛɛ kɛ ɪsu ɪsɔtɔlvɔnasɪ kɔkɛpasɪ. Iɔ tɛma-wɛgɛ pa tɛcaɣalɛ caav kɛ sɛkpɛtiile anaam taa kɛ.

¹⁴ Atam saali kɔlɛlvɔvɔ naatosompɔgɔlɔgɔ nyɔŋ ntɛ Henɔki, na ɪni ɪ ka nana yəlaa panɛ pa tɔm kɛ hatuu lɔŋ na ɪ yɔgɔti si: ɪ tɔ ŋkraŋŋ na ɪ nu. Tacaɔ kɔ kɔɔ na ɪ kɔ kɛŋna ɪ isɔtaa tillaa nanŋ nyɔma ɪsu iyisi naanɔwɔa, ¹⁵ si ɪ hɔvkeɔna yəlaa tɔnaya tɔm. ɪ kɔ kɔ asayaa tɔna mpa pa kɛsɛsɔna Iɔ na pɔ lɔ tɔma asayɛɛ anɛ a tɔna tɔ, na ɪsayatɔm nti kawalasi nyɔma mpa paa see nɔgɔlv tɔ pa tv-ɪ tɔ pa tɔm. ¹⁶ Yəlaa panɛ, tam kɛ pa kɔntɔgɔ na pɔ kalɔgɔ. Pa mayamaya pa kɔnyulɔŋ kɛ pa tɔhɔgɔ. Kalampaanɪ tɔm kɛ pa yɔgɔtɔgɔ, na mpa pa kiŋ kawaaɣa wɛɛ tɔgɔ pa talɔgɔ.

Kantakaya kɔyɛŋ taa tɔma

¹⁷ Ama ma taapalaa mɛ, mu tɔɔsi nti Tacaɔ Yesu Kilisiti tillaa heela-mɛgɛ tuu lɔŋ tɔ. ¹⁸ Pa heela-mɛgɛ si: Tampana tɔɔ, kɔyɛŋ kɔtɛsɔŋ taa, yəlaa kɔ lu mpa pa tɔhɔgɔ pa kɔnyulɔŋ ɪsayan tɔ, na paa wɔŋ-mɛ. ¹⁹ Mɛ pa yelina na fayav kɔŋ, pa yɔlvwɛɛtɔ ŋmakɔlɔna-wɛ, pɛ taya Iɔ Feesuyɔ. ²⁰ Ama ma taapalaa mɛ, mu sɔɔsi tɔŋ kɛ mɛ Iɔ sɛɛv kɔpam nanŋ nyɔm taa kɛ tam. ɪ sɔlɔmɔna Iɔ Feesuyɔ Nanŋtɔ pɔsɔvɔ, ²¹ na ɪ sɔŋ Iɔ sɔɔlvɔvɔ tɔm taa kɛ tam na ɪ tanɔa si Tacaɔ Yesu Kilisiti ɪ ha-mɛgɛ weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tɔgɔ ɪ kɔpantɔ tɔɔ.

²² Sika nyɔma tɔm ɪ la-mɛgɛ pɔtɔɔtɛɛ. ²³ ɪ hɔ-wɛ na ɪ lɔsi kɔkɔ taa na ɪ ya pa nyɔŋ. Lɛlaa tɔm ɪ la-mɛgɛ pɔtɔɔtɛlɛ tɔtɔ na sɔgɔntɔ. Ama pɛ kɛpɔvɔvɔ pa wontu nti pa yɔlvwɛɛtɔ asilima taanaa tɔ ɪ taa tokina.

24 Ισο πᾶσαι na ί te-meγε tēhotile tēna taa, na ί la na ί sēη ι
 ιsentaa na ί feina kawalaya, na lahōlōmle kyri-me. 25 Τα Yatu
 Ισο wei ιni ι tike ι ké Ισο tō ι teeli na ι sōsōnto na ι pāsuyō na ι ton
 ka we mpygō, ιe pō we mpygō saηa taa na tam tō ké Taca Yesu
 Kilisiti tō. Ami.

KUKULUTU Kutulutu

Kukulutu takəlaya ŋmaalu ka we tetu nti lum cənaa na pá yaaki-ti si Patəməsi tə tə taa ké. Iso seeu təə kunyontəyole ka təyənəna-i na í polo í cəəsi təna. Yesu seela kpeka naatosompəyolaya wei i ka we Asii tetu taa təyə í ŋmaawa i takəlaya. I tasa-weye apalutu si pá təkí pa taa tem na pá teeləyi. I takəlaya taa təm payale cekənav we kate ké. Mpi tə, mpi pə hvləyi yaasinaa təyə i ŋmaawa i takəlaya taa isu Yesu ke pə təna pə kancaalaya, i ké awulaa wulav, na səsaa səsə, inəyəle Yuta təyolaya, inəyəle kətəlaa kətulv. Pəcə inəyəle kətaya lwəyaya. Yesu na i nyəma paa kələna huule səsəəle waatu.

Isəna pa faya kukulutu takəlaya tə:

Yohaani ké Kilisiti tillu, titite 1:1-8

Yesu seela kpeka naatosompəyolaya takəlasí, titite 1:9-3:22

Iso na Yesu Kilisiti pa seetu, titite 4-5

Takəlaya na ka kutaalətu naatosompəyolaya, titite 6:1-8:1

Akantee naatosompəyolaya, titite 8:2-11

Təm səsə na wontu naale, titite 8:12-13:18

Yəlaa iyisi nunəwa na nule na liyiti (144000), titite 14

Iso pááná kəpənnaa naatosompəyolaya, titite 15-16

Papiloni hotuyu na ləyəv kpisuyu, titite 17-20

Isətənyəv kufaləyəv na tetu kufatu Yosalem kufalo, titite 21:1-22:5

Ma kəŋ nənəə, titite 22:6-21

Takəlaya kanə ka huwəe

¹ Takəlaya kanə ka taa keesəyənə Yesu Kilisiti kula mpi pə təə na í hólí tə. Iso yelina si í hólí i pəyalaa ke mpi pə wəe si pə kəŋ nənəə tə. Kilisiti tilina i isətəa tillu na í hólí-təyi i pəyalv Yohaani má. ² Na pə təna mpi Yohaani má, ma nawa təyə ma keesaa. Na Iso kvheelutu na tampana nna a təə Yesu Kilisiti kulaa təyolə. ³ Wei i kaləyi təm tənə, na mpa pa tv ŋkraŋŋ ke mpi pu la cele na pə yəyətə pə təm tə, na pá təká nti pa ŋmaa cənə tə, pəntvnaa nté lelen nulaa. Pə taya pulv, mpi pə wəe si pu la mpv tə pə waatu wosaa ké.

Yesu seela kpeka naatosompəyolaya seetu

⁴ Maya Yohaani, má ŋmaakəna takəlaya ke Yesu seela kpeka naatosompəyolaya mpa me í we Asii tetu taa tə.

Iso wei i wəe, na i ka wəe, na i ká kəə tə, í hólí-məye pəeləe na í ha-məye alaafəya. Na feesiŋ naatosompəyolaya wei i we Iso kawulaya kumte isəntəa tə, ílé í hólí-məye pəeləe na í ha-məye alaafəya tətə. ⁵ Yesu Kilisiti wei i ké seliya tv kupaŋ, na pə

taaləna-ı sətəa taa ké feesuɣu təcəcı na ı ké tətü təə awulaa wulav tə, ilé í hólí-meyə pəeləe na í ha-meyə alaafəya tətə.

Inı ı səələna-tu na í sí sı pá ləsi-tuyv tá ısayətu, ⁶ na ı lapa-tuyv awulumpiya sı tə la ı ləə wei ı ké ı Caa təyə təmle ısu kətəlaa. Yesu teeli na ı pəsuyv í wəe tam. Ami. ⁷ ı nyəni, ı kəŋna na ı səŋmuntv. Yəlaa təna təpai haləna pá krentəna mpa paa tula-ı póŋ tə paa na-ı. Ate piitimnaa təna ká wii ısu pa səki. Nn, pá la mpv. Ami.

⁸ Maya Aləfa na Omeka. Tacaə ləə kawulaya tu wei ı wəe, na ı ka wəe, na ı ká kəə tə inı ı yəyətəna təfoə ké mpv.

Isəna pə lapa na Yohaani na Kilisiti tə

⁹ Mə taapəlv Yohaani má, má na-me tə təkuyv konyəŋ na tə təkuyv kawulaya na tə taŋna suulu tə, tá na Yesu tə krentaa təyə. Ma lapa ləə Təm na tampana nna a təə Yesu kulaa tə pə waasv təyə pa su-m Patəməsi. Lvm cəəna tətü nti tə tə taa cəne.

¹⁰ Ḿpóyó Tacaə kuyaku wule, Feesuɣu tēna-m. Tənaɣa ma nu pə yəyətə ma waalı na nəyə səsəyā ısu akantəle wula taka. ¹¹ Pa yəyətəyā ké sı: Nmaa takəlaya taa ké mpi n naaki tə, na ń tilina-keye Yesu seelaa kpeka naatosompəyolaya ıne: Ifeesu, Simiini, Pəekam Tiyatii, Saati, Filatələfii, Layotisee.

¹² Ma pəsaa sı ma naa wei ı yəyətəyənə-m tə, ıle má ná wula kpatəŋ ke naatosompəyolaya wei ı təə pa musa kəkəsı təyəle.

¹³ Na ı hekv taa wə nəyəlv na í nəyəsəna yulv, na í suu capa kətayəlv, na í ləla ı həəle taa ké wula tampara. ¹⁴ ı nyəəsı hvluma laılaı ké ısu kayəlv, yaa ısu kponkromvlm, na ı ıse mvyi kəkə.

¹⁵ ı nəntaaləŋ mvyi kəkə ké ısu pa təkuyv nyəyəluyv kuvəemuyv ke kuluku kəkə səsəŋka taa na kv hoo na pá sotiti-kv tə. Na ı nəyə yuŋ kəla ısu lvm kpenyuyv na pá faləyi tə. ¹⁶ ı təkə ı niŋ ntəyəŋ taa ké ısətulŋası naatosompəyolaya, na layatə nte tə wə ləŋ ke taa na waalı tə tə lukayana ı nəyə taa. ı ısentaa mvyi kəkə ké ısu ilim sikuyv na pá nyaku ısəna mpi tə. ¹⁷ Ma na-ı mpv, ılena má hoti ı nəəhe tēe ısu sətü. Ḿpóyó ı təna ı niŋ ntəyəŋ ke ma təə na í tə sı: Taa nyá, má kəna kancaalaya tu na kantəkaya tv. ¹⁸ Ma wəna ma weesuyv. Maa səpa, ıle pəneŋte ma wəna ma weesuyv ke tam təə. Má kpilikina səm na atətvnāa təcayəle ke ma niŋ taa. ¹⁹ Ye mpv tv takəlaya taa ké mpi n naa tə, paa nəəŋəə nyəntv tənə, paa pə waalı nyəntv nti tu kəə tə. ²⁰ ısətulŋası naatosompəyolaya wei n ná ma təkə ma niŋ ntəyəŋ taa, na wula kpatəŋ naatosompəyolaya wei ı təə pa musa kəkəsı tə pə hóləyí mpi təyəlv. ısətulŋası naatosompəyolaya nté Yesu seelaa naatosompəyolaya ısətāa tillaa, na wula kpatəŋ wei ı təə pa musa kəkəsı tə ıleyele Yesu seelaa naatosompəyolaya mayamaya.

2

Təm nti pa heela Ifeesu Yesu seelaa kpekəle tə

¹ Nmaa takəlaya na ń heeli lfeesu Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma təkə isətvəŋasi naatosompəɣəlaya ke ma nin ntəɣəŋ taa, na ma təŋ wəla kpatəŋ naatosompəɣəlaya wei ɪ təə pa mʊsa kəkəsɪ tə ɪ hekv taa tə ma yəɣətəa si: ² Ma nyəmá pə təna mpi n lapa tə. Na ma nawa isəna n wɪwa tə, na suulu wei n təkəa tə. Ma nyəmá si nn caa asayaa təm. N maɣasa mpa pa yaa pa təyi tillaa, pəyele kpaɪtəko pa ta ke pɔlv tə, si n naa pa waali. N nawa si pa ké pəpətɔnaa ké. ³ N təɣa suulu na ń təɣə ma konyəŋ, na paa na mpv tə n ta lə təəŋ. ⁴ Ama kvləmtv nti ma lanjɛ ta heena-ŋ təɣəle si, nn tasəɣi-m səəlvɣv isu hatuu kancaalaya n ka səəlvɣv-m tə. ⁵ Təə, timpi ɪni n cələsa mpv tə təəsɪ pə təə na ń ha nyá isayətv ke siɣile, na ń lá isu n lakaya tuu kancaalaya tə. Ye n ta ha nyá isayətv ke siɣile maa kəə nyá kin na má kpesi nyá kəkə krátóyó ke kv lonte taa. ⁶ Paa na mpv kvləmtv nti ma lanjɛ heena-ŋ təɣəle si, nyá kpiisa ŋkraŋvɣv tətəɣə Nikolai nyəma kvləpɔtv nti ma kpiisa ŋkraŋvɣv tə.

⁷ Ye wei ɪ wena ŋkraŋŋ pɔntv í tv-ɪ teu, na í nu nti Feesuyv heeliyi Yesu seelaa kpeka tə ɪɛ.

Ye mpa pa lapa kəllaa maa ha-weyɛ nəɣə na pá təɣə lə tɪŋ taale taa weesuyv tɣv pəle.

Təm nti pa heela Simiinɪ Yesu seelaa kpekəle tə

⁸ Nmaa takəlaya na ń heeli Simiinɪ Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma ké kancaalaya tv na kantəkaya tv na ma səpa na má fe tə, ma yəɣətəa si: ⁹ Ma nyəmá konyəməŋ wei n təɣaa tə. Ma nyəmá nyá hvləməŋ təə. Paa na mpv tampana təə isəntə n pilaa ké. Ma nyəmá isayətv nti mpa pa yaa pa təyi Yuta nyəma pəyele pa ta ke Yuta nyəma tə pa yəɣətəɣi nyá təə tə. Pa ké Satanɪ nyəma ké. ¹⁰ Taa nyana konyəŋ ŋku n ká kəə na ń təɣə tə. Nyəni, ɪləɣv ká tv mə taa payale ke saləka taa si ɪ maɣasəɣi-me na í ná mə waali. Na kvyeyɛ naanvwa taa ké í ká təɣə konyəŋ. La yvləpəŋ haləna nyá səm wule, maa te na má ha-ŋ weesuyv teeli ntenuyv.

¹¹ Ye wei ɪ wena ŋkraŋŋ pɔntv í tv-ɪ teu, na í nu nti Feesuyv heeliyi Yesu seelaa kpeka tə ɪɛ.

Ye mpa pa lapa kəllaa pa kaa na səm kvələm.

Təm nti pa heela Pɛekam Yesu seelaa kpekəle tə

¹² Nmaa takəlaya na ń heeli Pɛekam Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma wena layəte nte tə wɛ ləŋ ke taa na waali tə ma yəɣətəa si: ¹³ Ma nyəmá timpi n wɛɛ tə, Satanɪ kawulaya tətəɣəle ntə təna. N nyəəna-m teu təkpaŋ, haləna waatv wei pa kv ma aseeta tv kupaŋ Antipasɪ ke mə te timpi Satanɪ ná lapa ɪ te tətə tə, n tɛma-m na nyá taa ké ńpóyó, n ta ye. ¹⁴ Ama kvləmtv nti ma lanjɛ ta heena-ŋ təɣəle si, mpa pa təkə Palaam seɣesvɣv tə pa wɛ nyá te təna. Palaam ka seɣesəna Palakɪ si í tusi lseyɛli nyəma

si pá tǽɣɔ tuŋ kulalaam, na pá la asilima na pá pəsi asayaa. ¹⁵ Na mpa pa tǽka Nikolai nyéma seɣesəŋ tɔ pa wɛ nyá tɛ tǽtɔ. ¹⁶ Yele nyá isayatu nti, ye pə taɣa mpu maa kɔɔ nɔɔnɔɔ ké nyá kin na má yoonaa yɛlaa mpe na ma nɔɣɔ taa layatɛ.

¹⁷ Ye wei i wɛna ŋkraŋŋ pɔntu i to-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seɛlaa kpeka tɔ ilɛ.

Ye mpa pa lapa kɛllaa maa ha-wɛɣɛ manna kuŋmesu. Na maa ha paa pa taa wei tǽtǽɣɔ pǽlɛ kuhulɔmɛle nte tɔ tɔɔ pa ŋmaa hɛtɛ kɔfatɛ nte nɔɣɔlɔ ta nyi tɔ ye pə taɣa pɔntu wei paa cɛlɛ-tɛ tɔ i paasi.

Tɔm nti pa heela Tiyatii Yesu seɛlaa kpekɛle tɔ

¹⁸ Nmaa takɛlaya na ŋ heeli Tiyatii Yesu seɛlaa kpekɛle isɔtaa tillu si: Má wei ma ké Isɔ Pəyalu, na ma isɛ muɣi kɔkɔ, na ma nɔntaaləŋ tee kɔkɔ kɛ nyənənyənɛ isu nyəɣəlɔyɔ kuɛɛmuɣu ŋku pa sotitaa tɔ, ma yɔɣɔtaa si: ¹⁹ Ma nyəmá pə tɛna mpi n lapa tɔ, ma nyəmá nyá sɔɔlɔyɔ tɔm na nyá Isɔ tɔɔ yuŋ tisuyu tɔm, na isəna n paasaa na ŋ kuɣi nyá tǽɣi tɛmlɛ lapu tɔɔ, na isəna n tǽka suulu tɔ. Ma nyəmá si nyá kulapɛle nɔɔnɔɔ nyəntɛ kɛla tuu kancaalaya nyəntɛ. ²⁰ Ama kulɔmtu nti ma lanlɛ ta hɛna-ŋ tǽɣɔlɛ si n yela alɔ Cɛsɛpɛli na í yɔɣɔtǽɣi si Isɔ tilina inɛ si í yɔɣɔtǽɣi, pəyɛle kpaɪtəko. I seɣesəɣi ma pəyalaa si pá la asilima na pá tǽɣɔ tuŋ kulalaam tɔ, i pilisiyi-wɛɣɛ. ²¹ Ma ha-i waatu si i yele i isayatu nti, ama u caa i asilima yeluyu. ²² Pə tɔɔ tɔ maa kpaɣa-i na má husi kɔnyəntǽɣɔlɛ kato tɔɔ, na maa la na mpa pa lakəna-i wasaŋkalətu tɔ pɛlɛ pá na kɔnyəŋ kɛ sɔsɔm tǽtɔ. Ama ye pa yela asilima kulapɔtu nti pá na-i pa lakɛ tɔ pə paasi. ²³ Na kɔkɛlɔtu ntɛ si maa ku i piya na pécɔ Yesu seɛlaa tɛna nyi si maɣalɛ wei i nyəmá yulɔ lotu taa huwɛɛ na i kɔnyuləm tɔ. Maa tɛ na má fɛli paa wei ké isu i lapa tɔ.

²⁴ Pə kaasa mpa mɛ mə wɛ Tiyatii Yesu seɛlaa kpekɛle taa tɛna na í tá təŋ seɣesuyɔ isayav kɔnɛ tɔ, mə tá nyəna mpi yɛlaa pane pa yaa si Satanɛ mukaya tɛɛ mukaya nyəm tɔ, ma heeliyi-mɛ si ma kaa tasa-mɛɣɛ səɣɛla naaləyi sukuyɔ. ²⁵ Ama í tǽki mpi í wɛna tǽɣɔ teu təkem na haləna má kɔɔ. ²⁶⁻²⁸ Mpa paa la kɛllaa na pɔntɔnaa lakɛ mpi ma caaki haləna tənaya tɔ, maa cɛla pɔntɔnaa kɛ pəsuyɔ ŋku ma Caa ná cɛla má tɔ. Maa ha-wɛɣɛ pəsuyɔ na pá ŋmakələyi piitimnaa. Na paa tiiki-wɛ na nyəɣəlɔyɔ kpátɔɣú, na pɔntɔnaa ká naŋ piitimnaa isu pa yɔkuyɔ cuyɔ nyəm tɔ. Na maa ha-wɛɣɛ tɔlɔmaluyɔ tǽtɔ.

²⁹ Ye wei i wɛna ŋkraŋŋ pɔntu í to-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seɛlaa kpeka tɔ ilɛ.

3

Tɔm nti pa heela Saati Yesu seɛlaa kpekɛle tɔ

¹ Nmaa takəlaya na ń heeli Saati Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Ma wei ma ti Isə feesin naatosompəɣəlaya na isətvlonjasi naatosompəɣəlaya tə, ma yəɣətaa si: Ma nyəma pə təna mpi ń lapa tə. Ma nyəmə teu si isentəw kə n nyənəxi si n wena weesuyu pəyele n səpaya. ² Kuli nyá naasi taa na ń la mpi pə kaasaa tə na pə nyəw ton, pə taa kəw na pə tteesi səpə tənənan. Pə taya pulv, ma nawaya si nyá kulaputnana ta te teu ke ma Isə isentaa. ³ Seɣesuyv ŋku paa seɣesa-ŋ tə təwsi ku təw. Təwsi si n ka tema seɣesuyv ŋkuyv nuw, tək-kv na ń yele nyá isayatu. Ye n ta kuli nyá naasi taa, ma kəŋi-ŋ tutuyu kə isu ŋmulv kəŋuyv tə, n kaa nyi waatu wei maa kəw tə se. ⁴ Paa na mpv nyá yəlaa mpa pa we Saati taa tə pa taa lelaa ta pilisi pa wontu se. Wontu kuhulumtu ke paa suu na má na-we tə tən. Pə taya pulv, pə muna-weye ńpúyú. ⁵ Mpa paa la kəllaa tə wontu kuhulumtu ke ńpúyú paa suu, ma kaa kv pa həla ke weesuyu takəlaya taa. Maa yəɣəti ma Caa na i isətaa tillaa pa isentaa si pa kə ma nyəma.

⁶ Ye wei i wena ŋkpaŋŋ pəntv i tv-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tə de.

Təm nti pa heela Filateləfii Yesu seelaa kpekəle tə

⁷ Nmaa takəlaya na ń heeli Filateləfii Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma we tənəŋŋ na ma kə tampana tv, na ma təkə wulav səsə Tafiiti saafv na ma təkəxi na nəɣəlv u pəsəxi tvlvv, na ma tvlaa nəɣəlv u pəsəxi təkuyv tə, ma yəɣətaa si: ⁸ Ma nyəmə pə təna mpi n lapa tə. Ma nyəmə si nyá toma ta təw te, paa na mpv tə n təkə ma təm na n lapa yvləpəŋ. Ma ha ikpate ke nyá isentaa na nəɣəlv kaa wakəli-te. ⁹ Satan nyəma pəpətvnnaa mpa pa yaa pa təxi Yuta nyəma, pəyele kpaitəko pa ta ke polo tə, maa lana-we. Maa caali-we na pá hənti-ŋ ate na pa se-ŋ. ńpúyú paa nyəna si ma səwla nyá təm. ¹⁰ Isəna mpi n nuna ma nəɣə taa təm si ń təkə suulu, na tampana n tək-i tə, ma tətə maa kenti nyá təw kə waatu wei wahala kəŋ í kəw si i mayasəxi antulinya təna taa yəlaa si i naa tə. ¹¹ Maa kəw nəwəw yoo. Mpi n wena tə təkə-wəxi teu təkem, pəcə nəɣəlv í taa kəw na í ləeki-ŋ nyá kəlvuyv teeli ntenuyu. ¹² Wei i lapa kəllv təɣə maa la ma Isə təsəele səsəwle akele, na pəntv kaa tasa fituyu. Maa ŋmaa i təw kə ma Isə həte na ma Isə icate nyəntə tətə, Yosalem kufalv wei i ka luna ma Isə kin ke isətaa na i tii tə. Na maa ŋmaa pəntv təw tətəɣə ma həte kufate nte pa ha-m tə.

¹³ Ye wei í wena ŋkpaŋŋ pəntv í tv-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tə de.

Təm nti pa heela Layotisee Yesu seelaa kpekəle tə

¹⁴ Nmaa takəlaya na ń heeli Layotisee Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma kə Ami, na má hvləɣəna pə təna pə tampana ke teu na má kəna pə təna mpi Isə ŋmawa tə pə tv tə,

ma yəχətəa si: ¹⁵ Ma nyəmə pə tənə mpi n lakı tə. Ma nyəmə si nyəχəle nyá, n ta niyiti pəyele n ta haŋ. Ma caa ké si ye n ká niyiti, niyiti, ye n ká haŋ, haŋ. ¹⁶ Anı n ta haŋ pəyele n ta niyiti, na n we tətəmləe ké mpv tə, maa tə-ŋ ké. ¹⁷ N faalvuy mpv si n pilaa, si n wəna ké, n ta laŋ pulv tə, n ta nyi si nyá təm we waiyo, na n ké konyəntv kutukutu. N hvləmaa ké, na tapakpete ke n wee, na n ké yvləm ké. ¹⁸ Pə təw ké ma tasəyi təm si n ya ma cəlvə wulanaa mpa kəkə tayanaa tə na n pili. Ya tətəvə wontu kvhvləmtv na n suu na pə waasi nyá tapakpete fəele təw. Na n ya tətəvə kəle na n tv nyá ise na á kuli. ¹⁹ Pa tənə mpa ma səlaa təvə ma kaləvəna na má həŋ pa ŋkraŋ. Ye mpv seesi isəle na n ye le nyá isayatu. ²⁰ N naa ma səŋvuy nənəvə na má lakı kaafala, ye nəvəlv nu ma nəvə na í tvli nənəvə, maa svv pəntv tə na má na-ı tə kaa nyanaya. ²¹ Mpa pa lapa kəllaa maa ha-wəye mpaav na pá caa ma cəlvə ma kawulaya kumte təw isu ma lapv kəllv na má caa ma Caa kiŋ ke ı kawulaya kumte təw tə.

²² Ye wei ı wəna ŋkraŋ pəntv í tv-ı teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seela kpeka tə ıle.

4

Isətənvuy taa Iso Seetv

¹ Pəle pə waalı pə tasa-m lapv isu toosee taka na má ná pə tula isətənvuy taa ké nənəvə. Mpvvəy pə yəχətəyi na pə seeki isu akantəle seekvuy tə. Maa tema-keye nuw ke hatuu ləŋ. Tənaya pə təma-m si: Kra cəne na má hvli-ŋ nti tə wee si tu kəw tənə tə waalı tə. ² Mpvvəy Feesuyu teena-m kprakpa na má ná isətə tənaya kawulaya kumte, na nəvəlv caa tə təw. ³ I isəntaa tee kəkə ké na pə nəχəsəna isu liyitee pəe ke təm naale nna a cələtaa tə. Na káyálv cəna kumte na í tee kəkə na pə nəχəsəna isu liyitee pəle kasasəŋa nyənte. ⁴ Kumlee hiu na liyiti ka cəna kumte nte, na səsaa hiu na liyiti caa a təw, na pá suu wontu kvhvləmtv na pá tema wula ntenin. ⁵ Kumte nte tə tē, tev nyəχəsaya ŋmelev ŋmelev ké, na pə yəχətəyi, na tev hvliyi kraŋ kraŋ. Fətəlanaa səsaa naatosompəvəlaya ná mvkaya kumte isəntaa. Fətəlanaa səsaa mpeyele Iso Feesin naatosompəvəlaya. ⁶ Kumte nəvə təw, tin pəna isu tenku, na pə taa naa təcıeıeı isu tin kvpampan nəvəlv.

Pə cənav kumte luyv luyv təkram tə, weesin nyəma napələyi liyiti mpa pa taa na pa waalı ise waasaa təwisiwisi tə, mpe pa puləna. ⁷ Kancaalaya tv nəχəsəna ké isu təvəlaya, naale nyəŋ ná nəχəsəna isu naule, tooso nyəŋ isəntaa ná nəχəsəna yvlv. Pə yela liyiti nyəŋ tə ilé ı nəχəsəna ké isu həkəle səsə kvlvuyv isətəa təvə. ⁸ Weesin nyəma mpe pa liyiti ké mpv tə paa pa taa wei ı wəna keŋ naatoso naatoso ké, na ise waasa paa pa taa wei

ı taa na ı waalı tawisiwisi. Tam pa we m̄p̄ȳ na pá yooki yontu si:

Nan̄n̄ tu, nan̄n̄ tu nan̄n̄ tu

nté Tacaa Iso Toma t̄na tu.

I ká wee, na ı wee, na ı ká k̄o.

⁹Weesin̄ nyóma liyiti in̄ı ı kul̄ȳı yontu yooı si ı tal̄ȳı na í sa na í see wei ı caya kumte t̄o na í we tam t̄o t̄o si í na t̄amle. ¹⁰İena s̄saa hiu na liyiti in̄ı í h̄ntı wei í caya m̄p̄ȳ kumte t̄o na í we tam t̄o t̄o ı tee, na pá see-ı, na pá k̄oı pa ntenin̄ na pá su kumte isentaa. Na pa t̄o si:

¹¹Tacaa na tá Iso, teeli na samtu na toma.

P̄we, p̄ m̄na-ı k̄é.

P̄ taya pulv t̄o,

nyá lap̄na wontunaa t̄na t̄o se.

Na nyá n̄k̄na na pá wee na pá ha-w̄ȳı weesuyı.

5

Iw̄ȳȳa tak̄laya

¹M̄p̄ȳ ma ná tak̄laya ke wei ı caya kumte t̄o t̄o ı nin̄ taa, na pá kp̄ila-keye kekeele na pá n̄maawa ka taa na ka waalı, na pá taala ka t̄o k̄é t̄m naatosomp̄ȳlaya na p̄ tu nin̄. ²Na má ná is̄taa tillu ton̄ tu n̄ȳlv na ílé ı kpaal̄ȳna n̄ȳ s̄saya si: Awe n̄ȳs̄na í k̄oı kut̄al̄tu t̄ne na í hetı tak̄laya? ³M̄p̄ȳ pa ta na n̄ȳlv wei ı ká p̄sı na í hetı tak̄laya n̄ke na í wiılı ka taa t̄ȳ is̄taa na tetv t̄o na tetv p̄ tee. ⁴T̄naya ma p̄la is̄lv̄m ke teu, p̄ taya pulv t̄o, pa ta na n̄ȳlv wei ı n̄ȳs̄na tak̄laya n̄ke ka hetv̄ȳ yaa ka wiiluyı t̄o. ⁵M̄p̄ȳ s̄saa taa n̄ȳlv t̄ma-m si: Taa wii. Nȳni, Yuta kpek̄e taa t̄ȳlaya, wulav s̄s̄o Tafiiti l̄lv̄ȳ taa tu, lapa k̄oı. I p̄s̄ȳı na í k̄oı kut̄al̄tu naatosomp̄ȳlaya in̄ı na í hetı tak̄laya.

⁶M̄p̄ȳ ma ná Iw̄ȳȳa na ká s̄n̄a kumte hekv̄ taa, na weesin̄ nyóma liyiti na s̄saa pa c̄na-ı. Ka n̄ȳs̄na k̄é isı paa kv̄-ke. Na ı ka wena h̄n̄ naatosomp̄ȳlaya na ı ise ke naatosomp̄ȳlaya nna a k̄é Iso feesin̄ naatosomp̄ȳlaya wei ı tila tetv t̄na taa t̄o. ⁷T̄naya Iw̄ȳȳa polaa na ká mv̄ wei ı caya kumte t̄o t̄o ı nin̄ nt̄ȳn̄ taa k̄é tak̄laya. ⁸Iw̄ȳȳa mv̄ tak̄laya n̄keye mp̄v, İena feesin̄ nyóma liyiti in̄ı na s̄saa hiu na liyiti in̄ı pá h̄ntı-ı ate. Pa t̄na paa wena san̄k̄naa k̄é na wla poosiisi na sí suna tulaalv̄naa kv̄w̄paa mp̄a pa k̄é Iso ȳlaa s̄l̄m̄ȳ t̄o. ⁹Na pá yoo yontu kv̄fatv si:

Nyá n̄ȳs̄nana tak̄laya n̄ke ka mv̄ȳ na ka t̄o kut̄al̄tu k̄oılv̄ȳ.

P̄ taya pulv t̄o, nyaya pa kv̄wa,

na n̄ yapa Iso k̄é ȳlaa ke nyá s̄m̄ taa,

k̄é kpek̄a t̄na taa, na ns̄ma t̄na taa,

na piitim tēna taa, na katenasi tēna taa.

¹⁰ Na n lapa-weye awulumpiya si pá la tá

Isə ké təmle isu kətəlaa,

na paa təyo kawulaya ke ate.

¹¹ Ma tēna m̄p̄yú nyənyu ile ma nu isətāa tillāa tuutuuma tēn nté, paa we yəlaa iyisi iyisi. Na pá sēna na pá cəna kumte na

weesin nyéma na səsaa. ¹² Na pá yoo yontu na nəyo səsaya si:

Iwəyaya ŋka paa kowa tə,

ŋkeye pə nəyəsəna pá ha pəsuyu na ton

na ləmayasēe na toma na samtə na teeli na talətə.

¹³ Na má nu tətəyo isətāa na tetu təə na tetu tēe na tēku taa nyéma, na antulinya inē i taa nyəm tēna tərāi yooki yontu si:

Yəlaa tēna í tala na pá sa

wei i caya kumte təə tə na iwəyaya.

Pa teeli na pa pəsuyu í wee tam.

¹⁴ Tənyaya weesin nyéma liyiti cəwa si: Ami. Uena səsaa náá hənti ate na pá sēe.

6

Kvtaalətə

¹ Pə waali ké ma na Iwəyaya kəəla kvtaalətə naatosompəyolaya

in i taa kolumtu. M̄p̄yú ma nu weesin nyéma liyiti mpe pa taa

nəyələ nəyo. Pə lapaaya isu tēv holuyu taka, na í tēn si: Kəə. ² Ma

nyənaya mpu ile ma ná kpayanv̄h̄v̄lmaya nté, na wei i caya ka

təə tə i təkə təəv. M̄p̄yú pa ha-i teeli ntenuyu. I ké kəllə ké, na í

tēe si i tasəyi kəlyu tətə.

³ Pə waali ké Iwəyaya kəəla kvtaalətə naale nyəntə. Uena má nu

weesin nyéma mpe pa taa naale nyəh nəyo si: Kəə. ⁴ Ma nyənaya

uena má ná kpayanv̄sēemaya luwa. Na pá ha ka təə cəyalv ke

pəsuyu si í yoosi tetu təə yəlaa tēna na pá yoo na pá kv təma. Uena

pá cəle-i layate taa layate.

⁵ Pə waali ké Iwəyaya kəəla kvtaalətə tooso nyəntə, na má nu

weesin nyéma tooso nyəh təma si: Kəə. Ma nyənaya mpu uena

má ná kpayanvkp̄etaya luwa na ka təə cəyalv təkə sanəya ke i

nin taa. ⁶ M̄p̄yú ma nuwa isu nəyələ nəyo taka na ka luna weesin

nyéma liyiti mpe pa hekə na ká tə si: Kuyaku kolumuyə təmle lapu

kufeluyə nté təyənaya pee kiloo kolum. Uena təyənaya pee lēŋka

ke kiloonaa tooso ké kuyaku kolumuyə təmle. Ama pə kpayan

nim na sulvm tə, taa ke pələ.

⁷ Pə waali ke Iwəyaya kəəla kvtaalətə liyiti nyəntə, na má nu

weesin nyéma liyiti nyəh təma si: Kəə. ⁸ Ma nyənaya mpu uena

má ná kpayanv̄ atəntəətə taka luwa. Na pa yaa i təə cəyalv si səm,

na wei i h̄l̄ȳi sətāa təcayale tə ilé i tēȳyi i waali. M̄p̄yú pa ha-

weye toma ke tetu h̄ȳəl̄əŋ liyiti táá kolumuyə təə, si pá kv yəlaa

na laɣate na nyɔɣɔsi sɔsɔɔnsi na kutɔmɛn, na pɔ́ lá na taale wontu ku yɔ́laa.

⁹ Pɛ waali kɛ Iwɔyaya kɔ́la kutaalɛtu kakpasɔ nyɛntu. Ḿpɔ́yú ma ná kɔ́taya tɔ́late tɛɛ kɛ mpa paa kuwa tɔ pa lɔ́sasi. Iɔ́ Tɔm na tampana nna pa nawa na pɔ́ heeliyi-yɛ tɔ pɛ tɔ́ kɛ pa ku-wɛ. ¹⁰ Na pɔ́ yɔ́ɣɔtɔ́yɛna nɔ́ɔsi sɔsɔɔnsi si: Tacaɔ nanɛn tu na tampana tu, pɔ́lee kɛ n ká huɔna aɛ nyɔ́ma, na pa kuɣi-tuɣu isɛntɔ tɔ, ń tu-wɛyɛ salɛka? ¹¹ Ḿpɔ́yú pa ha paa pa taa wei kɛ capa kuhulɔm na pɔ́ heeli-wɛ si pɔ́ yeɛ na pɔ́cɔ́. Pɛ kaasa pɛcɔ́yɔ́, halɛna pa taapalaa na pa tɛmlɛ taa akpelenaa mpa paa ku isu pa kuɣu mpe tɔ pa nyɔ́yɔ́ kɔ́ na ku yoosi na pɔ́cɔ́.

¹² Pɛ waali kɛ Iwɔyaya kɔ́la naatoso nyɛntu. Ḿpɔ́yú tetu paasaa na tɔ sele teu, na ilim náá mɛli pilin isu pa piisuyu puɣu tɔ, na isɛtu náá mɛli sɛɛv isu calɛm. ¹³ Na isɛtulɔ́nasɔ náá lu isɛtaa na si hotiyi aɛ isu heelim ciyituyu fiki tuɣu na fikinaa akaa cekɔ na á hotiyi tɔ. ¹⁴ Na isɛtɔnɔyɔ́ keeli isu pa kpiluyu takɔ́laya na paa naa-ke tɔ. Ḿpɔ́yú pɛ kpesa pɔ́ɔ́n tɛnaya i lona taa na pɛ́ lɛsa tetu nti lɔm cɔ́naa tɔyɔ́ tɔ lona taa. ¹⁵ Aɛ awulaa sɔ́saa na nyɔ́yɔ́ nyɔ́ma nyɔ́yɔ́ nyɔ́ma na yoolaa taa sɔ́saa na apila na pɛsɔ́laa na yɔ́laa lɛlaa tɛna, paa yomaa paa kasayampiya pa sewa na pɔ́ nɛmɛli kukpamɛn taa na pɔ́ɔ́n sulasi taa. ¹⁶ Na pɔ́ tɔn pɔ́ɔ́n na kukpamɛn si: I kpɛti tá tɔ́, í takɔ́ tá tɔ́ kɛ teu takulakula na tɔ́ taa lu wei i caɣa kumte tɔ́ tɔ́ i isɛntaa, na pɛ́ hatɔ́lɛna-tu na Iwɔyaya pɔ́áná tɔ́tɔ́. ¹⁷ Pɛ́ taya pulu, pa pɔ́áná kuyaku sɔ́sɔ́ɛnku tapɛna. Awe pɛsɔ́yɛna na í kantɛli?

7

Iseyeli kpeka yɔ́laa nyɔ́yɔ́

¹ Pɛ́le pɛ́ waali ma ná isɛtaa tillaa liyiti sɛ́nɛ tetu nkulɔ́nasɔ liyiti tɔ́, na pɔ́ kpa si tɛnasɔ heelim na pɔ́ tɔ́kaa si heelimaya i taa fɛte tetu na tenku na tuɣu nakuli ku tɔ́. ² Na má ná isɛtaa tillu nɔ́yɔ́lu ilɛ́ tɔ́tɔ́, na í luna ilim tɛ́lule tɔ́ na í tɔ́ka Weesuyu tu Iɔ́ kuyusɔyɔ́. Ḿpɔ́yú i yɔ́ɣɔtɛna nɔ́yɔ́ sɔ́sɔ́yɔ́ ke isɛtaa tillaa liyiti wei pa ha toma si pɔ́ la tetu na tenku pɛ́ taa ke nanɛnanɛn tɔ́ si: ³ I taa lata isayatu ke tetu na tenku na tun pɛ́ tɔ́, halɛna tɔ́ tɛ tá Iɔ́ pɛ́yalaa tokun taa kɛ yusɔyɔ́ na pɔ́cɔ́. ⁴ Ḿpɔ́yú pa heela-m mpa pa tokun taa pa yusa Iɔ́ kuyusɔm tɔ pa nyɔ́yɔ́. Pa wɛ yulɔnyɔ́ɛn iyisi nunɔ́wa na iyisi nule na liyiti (144000) ke Iseyeli nyɔ́ma kpeka tɛna taa. ⁵ Yulɔnyɔ́ɛn iyisi naanɔ́wa na naalɛyɛ (12000) pɔ́ yusa Yuta kpekɔ́le taa. Lupɛn kpekɔ́le taa kɛ iyisi naanɔ́wa na naalɛ (12000). Katɔ nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔ́wa na naalɛ (12000). Nɛfɛtali nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔ́wa na naalɛ (12000). Manasee nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔ́wa na naalɛ (12000). ⁷ Simiyɔ́n nyɛntɛ kɛ

iyisi naanɔwa na naale (12000). Lefii nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔwa na naale (12000). Isakaa nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔwa na naale (12000).
 8 Sapulɔŋ nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔwa na naale (12000). Yosɛɛfu nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔwa na naale (12000). Pɛncamɛɛ nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔwa na naale (12000).

Yɔlaa tuutuuma taa tuutuuma

9 Pɛ waali ma nyɛnaya tɔtɔ, ɔlena mɔ nɔ yɔlaa kupin, nɔyɔlv kaa pɛsi na ɔ kala pa tɛna mpa paa we pɛ taa tɔ. Katenasi tɛna taa na kpeka tɛna taa na piitim tɛna taa na nsɛma tɛna taa yɔlaa ka wɛnna. Na pɔ sɛŋa kumte na ɔwɛyaya pa ɔsentaa, na pɔ suu capanaa kuhulɔmaa na pɔ tɔka pacɔntu ke pa nin taa. 10 Na pɔ yɔyɔtɔyɔna nɔɔsi sɔsɔnsi si: Ta ɔso wei ɔ caya kumte tɔ tɔ ɔ na ɔwɛyaya pa yarɛna tɔ nyɔŋ. 11 ɔsɔta tillaa tɛna nɔ sɛŋaa na pɔ cɔna kumte na sɔsaa na weesin nyɛma liyiti inɔ. Mɔpɔyɔ pa hɛnta atɛ tɛnɛnɛnɛ na pɔ sɛɛ ɔso. 12 Na pɔ tɔŋ si: Mɔpɔyɔ pɛ weɛ. Tɔ ɔso tɛnna talɔtu, na teeli, na lɛmayasɛɛ, na nyana tɛmlɛ sɛɛv, na samtɔ, na pɛsɔyɔ, na toma ke tam tɔ. Ami. 13 Tɛnaya sɔsaa mpe pa taa nɔyɔlv pɔɔsa-m si: Yɔlaa mpa pa suu capanaa kuhulɔmaa tɔ pa kɛ mpa na lɛyɛ pa lunaa? 14 ɔlena mɔ cɔ-i si: Ma cɛ nyɔ nyɛmna. Mɔpɔyɔ ɔ heela-m si: Mpa paa nawa kuhɔyɔŋ sɔsɔv nku tɔyɔlɛ. Pa cɔta pa capanaa kɛ na pɔ hulɔsi-wɛyɛ ɔwɛyaya calɛm taa. 15 Pɛ tɔ kɛ pa sɛŋa ɔso kumte tɛɛ na pɔ laki ɔ tɔyaya taa kɛ tɛmlɛ ke tam tɔ. Wei ɔ caya mɔpɔyɔ kumte tɔ tɔ ɔ kɔ caya pa kin na ɔ kentiyi pa tɔ. 16 Nyɔyɔsi yaa lukɔtu kaa tasa-wɛyɛ kpaɔ. Ilim kaa nyaya-wɛ, haŋaya nakɛli ka kaa tasa-wɛyɛ lapɔ. 17 Pɛ taya pulɔ, ɔwɛyaya nka ka we kumte hɛkv tɔ nke kaa tiikiyina-wɛ, na kaa pukina-wɛyɛ weesuyɔ lɔm sɛɛlaa kin. Na ɔso kɔ husi pa ɔsɔlv tɛna tɔpaɔpaɔ.

8

Kvtaalɔtu naatosompɔyɔlaya nyɛntɔ

1 ɔwɛyaya kɔma na kɔ kɔali kvtaalɔtu naatosompɔyɔlaya nyɛntɔ ɔlena pɔ su ɔsɔta tɛketekete halɛna pɔ polo ɔsu kalɛfu hɛkv taa kɛ mpu. 2 Pɛ waali kɛ ma nɔ ɔsɔta tillaa naatosompɔyɔlaya mpa pa sɛŋayi ɔso ɔsentaa tɔ. Mɔpɔyɔ pa cɛla-wɛyɛ akantɛɛ naatɔsumpɔyɔlaya. 3 Tɛnaya ɔsɔta tillu nɔyɔlv nɔ kɔma na ɔ sɛŋ kɔtaya tɔlate na ɔ tɔka ɔ nin taa kɛ wɔla cofolo wei ɔ taa pa wɔki tulaalɔ tɔ. Mɔpɔyɔ pa cɛla-i tulaalɔ kɛ sɔsɔm si ɔ kpɛnna ɔso yɔlaa sɛlɛmuyɔ na ɔ lɔ kɔtaya ke kɔtaya tɔlate nte pa lapɛna wɔla na tɔ we kumte ɔsentaa tɔ tɔ tɔ. 4 ɔsɔta tillu wei ɔ sɛŋa ɔso ɔsentaa na ɔ tɔka tulaalɔ na ɔ wɔki tɔ tulaalɔ inɔ ɔ nyɔɔsi na ɔso yɔlaa sɛlɛmɔtu pɛ kpɛntaa kɛ na pɔ kraaki. 5 Pɛ waali kɛ ɔsɔta tillu kpaɔa tulaalɔnaa cofolo inɔ na ɔ haa kɔtaya tɔlate tɔ kɛ mamala ke ɔ lɔpam na ɔ mɛŋna na ɔ pɛti-i tetɔ tɔ.

Ḳpúyú tɛv sɔv hɔla kɛ kpaŋ kpaŋ, na pɛ yɔɔtɛyɛ yem yem, na tɛv nyɔɔsɛyɛ ŋmɛlɛv ŋmɛlɛv, na tɛtv náá sele.

Akantɛɛ hɔlvɔv

⁶ Isɔtaa tillaa naatosompɔyɔlaya mpa pa tɔka akantɛɛ naatosompɔyɔlaya tɔ pɛlɛ pa tayana pa tɛyɛ sɪ pa caa hɔlvɔv.

⁷ Ḳpúyú isɔtaa tillu kancaalaya nyɛŋ hula akantɛlɛ. Tɛnaya pɛ pɛta atɛyɛ tɔmpɛɛ na kɔkɔ na pɛ sitina calɛm, ilɛna antulinya hɔɔlɔŋ tooso taa hɔɔlvɔv kɔlvɔmvɔv nyaya, na pɛ nyaya nyutu lɔm nyɛntɔ tɛna.

⁸ Pɛ waali kɛ isɔtaa tillu naalɛ nyɛŋ ná hula ílɛ ɪ nyɛntɛ. Ilɛna pɛ pɛtɪ pɔlv isɪ pɔyɔ sɔsɔŋkɔ kɛ tɛŋku taa na pɛ mɔyɛ kɔkɔ. Ḳpúyú tɛŋku hɔɔlɔŋ tooso taa hɔɔlvɔv kɔlvɔmvɔv lɔm pɛsa calɛm. ⁹ Na weesyɔv nyɛm mpi pɪ wɛ tɛŋku taa tɔ pɛ tintika tooso taa kɔlvɔmtɛlɛ sɪ, na kpɪlɔŋ tɛna tintika tooso taa tintiyɛlɛ kɔlvɔmtɛlɛ wakɛlɪ.

¹⁰ Pɛ waali kɛ isɔtaa tillu tooso nyɛŋ hula ɪ akantɛlɛ. Ḳpúyú isɔtvɔŋɛ sɔsɔŋka ŋka ka mɔkaya kɔkɔ isɪ kahulaya tɔ ka kpɛsa isɔtaa na ka hotɪ. Na pusi sɔsɔnsɪ na lɔm sɛɛlaa pɛ tintika tooso taa tintiyɛlɛ kɔlvɔmtɛlɛ tɔɔ kɛ ka nyɛkaa. ¹¹ Isɔtvɔŋɛ ŋkɛ ka hɛtɛ ntɛ sɪ Nyɛŋ. Tɛnaya lɔm huwa tooso taa huɔule kɔlvɔmtɛlɛ lapa nyɛŋ, na yɛlaa payalɛ nyɔɔ-wɪ ilɛna pá sɪ.

¹² Pɛ waali kɛ isɔtaa tillu liyiti nyɛŋ ná hula ílɛ ɪ nyɛntɛ. Ḳpúyú pɛ hika ilim hɔɔlɔŋ tooso taa hɔɔlvɔv kɔlvɔmvɔv, na pɛ hika isɔtv kɛ ɪ hɔɔlɔŋ tooso taa hɔɔlvɔv kɔlvɔmvɔv kɛ mpɔv tɔtɔ, na isɔtvɔŋɛsɪ tintika tooso taa kɛ tintiyɛlɛ kɔlvɔmtɛlɛ. Na timpɪ timpɪ pɛ hika mpɔv tɔ pɛ nav sɪ. Ḳpúyú sɛkɛtvɔv lapa ilim taa waatɔnaa tooso taa waatɔv kɔlvɔm. Na Ḳpúyú na ahoɔ, isɔtv na isɔtvɔŋɛsɪ pɛ yɛla nav kɛ waatɔnaa tooso taa waatɔv nɔɔlvɔ.

¹³ Ma tasa nyɛnvɔv tɔtɔ ilɛ cɔlvɔv ntɛ hatuu isɔtaa na ɪ kɔlvɔyɛ, na má nu ɪ yɔɔtɛyɛna nɔɔv sɔsɔyɛ sɪ waiyɔ waiyɔ. Isɔtaa tillaa tooso wei pɛ kaasaa tɔ ɪ kɔŋ na ɪ hɔlvɔyɛ ɪ akantɛɛ tɔyɔlɛ isɪ atɛ yɛlaa tɔm ká la waiyɔ tɛ.

9

¹ Ḳpúyú isɔtaa tillu kakpasɪ nyɛŋ hula ɪ akantɛlɛ, ilɛna má ná isɔtvɔŋɛ nakɛlɪ na ká kpɛsɛna isɔtaa na ká hotɪ atɛ. Tɛnaya pa cɛla-kɛyɛ lumaŋ púyú sɔsɔv saafɔ. ² Isɔtvɔŋɛ tɔla púyú ŋkɔ ilɛna nyɔɔsɪ isɪ kɔkɔ sɔsɔyɛ nyɔɔsɪ sɔv liw. Ḳpúyú nyɔɔsɪ nsɪ sɪ kɔlaa ilɛna sɪ kú ilim na sɪ tɛkɪ heelim. ³ Tɛnaya kɔtvɔlɔŋ luna nyɔɔsɪ nsɪ sɪ taa na kɔv ya tɛtv tɔɔ, na pɛ tv-kɔyɔv pɛcɛka sɔtv. ⁴ Na pɛ kpaala-kɔv sɪ kú taa la kawalaya kɛ nyutu na tɔv na kɔnyɔnyɔm tɛna. Ama yɛlaa mpa pa tokɔŋ taa fɛɪ lɔv kɔyɔsvɔm tɔ pa tɛkɛ. ⁵ Pɛ ta ha kɔtvɔlɔŋ kɛ mpaav sɪ kú kɔ-wɛ. Ama sɪ naasvɔv tɛkɛ kú naasɪ-wɛyɛ isɔtvnaa kakpasɪ. Kɔ nyasvɔv wɔsɔsɪ wɛ teitɛi kɛ isɪ

pæcæka. ⁶ Yælaa ka pæeki sæm ke isætɔnaa kakpasi unɪ ɪ taa si sana sæm. Ama sæm ká polo pooluɲ.

⁷ Kutolonɲ ɲku ku nəḡəsəna ké isu pa kpeeluyuu kraḡanəɲ si í tee yooou tɔḡɔ. Ku nyɔɔɲ tɔɔ ka we ké isu wɔla ntenɲ ke ku tema, na ku isentaa nəḡəsəna isu yælaa isentaa. ⁸ Ku nyɔɔsi tayalaa ké isu alaa nyɔɔsi, na ku kela we ke isu tɔḡɔlaya kela. ⁹ Ku laɲa tɔɔ caɲa ké isu nyəḡətu toko ke ku suuwa. Ku kuluyuu na ku kenɲ maki tɔ, ye n nuwa n tɔɲ ké si kraḡanəɲ hɔɲuyuu keekɛnaa paɲale na í laki kpetele kpetele si í puki yooou tɔ. ¹⁰ Ku susi na nyəmə ká ké isu pæcesi, na ku susi nsəɲi ku pəsəḡəna na kú la yælaa ke isayatu ke isætɔnaa kakpasi. ¹¹ Lumaɲ púyú sɔsɔɔu taa isətɔa tillu nté ku wulau sɔsɔ. Hɛpəla nyəma ná yaa-ɪ si Apatəɲ, na Kæleeki nyəma si Apoliyɔɲ, na pə kutoluyɔ nté si wakəllu.

¹² Kancaalaya wahala teeɲa nté, pə kaasa wahalanaa naale wee pa kəɲ.

¹³ Ḿpúyú isətɔa tillu naatoso nyəɲ hula ɪ akantəle. Tənaɲa ma nu pə yḡḡɔta kətaya tɔlate nte pa lapəna wɔla na tɔ we Isə isentaa tɔ tɔ ɲkulunɲa taa həɲ liyiti kin. ¹⁴ Isətɔa tillu naatoso nyəɲ wei ɪ tɔka akantəle tɔḡɔ pə heela si í hɛti isətɔa tillaa liyiti wei pa tu alukpala ke pəḡɔ sɔsaya Ifəlatɪ nḡɔ tɔ. ¹⁵ Tənaɲa pa hɛta isətɔa tillaa liyiti unɪ. Paa tɛma-weɲɛ tayanuyuu ké na pá caɲaa si ye pə tala pənaya na isətu na kuyaku na waatu inɛɲɛ teitei ɪle pa ku yælaa tintika tooso taa tintiyile kulɔmtəle. ¹⁶ Na pa heela-m yoolaa mpa pa caɲa kraḡanəɲ tɔ pa nyuyuu. Paa we iyisi iyaya (1000) ke təm ɲmɔnuuyuu (200) ke. ¹⁷ Pə lapa-m mpv isu toosee taka, na má ná kraḡanəɲ na ɪ tɔɔ caɲalaa na pá we isəna mpi tɔḡɔlɔ, paa suu nyəḡətu tokonaa ké na pá seewa isu kəkɔ, na pá we pooku isu liyitee pəle na pá we kasasəɲa isu asimti weu tɔ. Kraḡanəɲ nyɔɔɲ ka wee ké isu tɔḡɔlasɪ nyɔɔɲ, na kəkɔ na nyɔɔsi na asimti pə lukayana ɪ nɔɔsi. ¹⁸ Ḿpúyú isayatu sɔsɔɔntu tooso inɛ, kəkɔ na nyɔɔsi na asimti mpi pə lukayana kraḡanəɲ nɔɔsi tɔ, pə ku yælaa tintika tooso taa tintiyile kulɔmtəle. ¹⁹ Pə taya pulu tɔɔ, kraḡanəɲ nɔɔsi taa na ɪ susi taa ké ɪ apalɔtu ka wee. ɪ susi nəḡəsəna tɔma ká. Si wɛna nyɔɔɲ na nyɔɔɲ inəɲi si lakəna yælaa ke isayatu.

²⁰ Paa na mpv, yælaa mpa pə kaasaa tɔ, pa təna mpa wahalanaa sɔsaa panɛ pa ta ku tɔ, pa ta ye le pa maɲamaya pa niɲ kulupumnaa. Pa ta ye le alɔɲaa na tuɲ wei pa lupəna wɔla na nyəḡəluuyuu kuhulɔmuyuu na nyəḡəluuyuu kuvɛɛmuyuu na pɛɛ tɔɔ na tuɲ kila ke laau. Pəyele pə tənaya mpv pu naa, pu nukɪ, pu tɔɲ. ²¹ Na yælaa mpa pə yela mpv tɔ pa ta ye le pa nyəɲ unɪ se isu, yulɔkɔle na topotopo təma na asilima na pa ɲmuləm.

10

Isətɔa tillu na takəlaya səkɛpelaya

¹ Pə waali ké ma ná isətaa tillu tuj tu ləlv na í luna isətaa na í tii, na pulupu isu isənmuntuyu nyala i təə na kaɣalu cəəna i nyuyu. I isəntaa we ké isu ilim na i nəəhee isu kəkə nsəma səsəəna kuluyu tə. ² I ka təkə i nin taa ké takiliya na ká hetaa, na í su i ntəyən nəəhəle ke tenku təə na i mpətəy nyəntə ke tetu təə. ³ Ilena í má kapuka na nəyə səsəy a isu təyolaya wiikuyu tə. I tema n̄p̄yú ka mapu lena tɛv hola naatosompəyolaya inɪ í cəna hola. ⁴ Pə tema yəyətaya ke mpv lena má tayanɪ ma ti si ma n̄maaki. M̄p̄yú ma nu pə yəyətəna-m na isətaa si: Nmesɪ nti tɛv hola naatosompəyolaya inɪ i yəyətə tə, taa n̄maa.

⁵ Isətaa tillu wei maa nawa na i səy a tenku na tetu pə təə tə, i kraasa i nin ntəyən na isə, ⁶ na í tuuna Isə wei i we tam təə tə, wei i n̄ma isətənyu na pə təna mpi pə we kv taa tə, na tetu na pə təna mpi pə we tə taa tə, na tenku na pə təna mpi pə we ilé i taa tə, si pə fəi wule suw tətə. ⁷ Waatu wei isətaa tillu naatosompəyolaya nyəy ká huli i akantəle təyə Isə ká yoosi lapv ke mpi i suwa na í təyəyɪ na í laki na pə n̄melaa tə. I ka tema pə təm heeluyu ke Isə kuyəyətutu teləsəlaa mpa pa ke i pəyalaa tə.

⁸ Pə waali ké yəyətuyu mpi pu tema isətaa ke yəyətənav na má nu tə pə tasa-m si: Polo na n̄ mv isətaa tillu wei i səy a tenku na tetu pə təə tə i nin taa ké takiliya n̄ka ka heta mpv tə. ⁹ M̄p̄yú ma kulaa na má polo isətaa tillu kin na má təmɪ-i si: Cəle-m takiliya n̄ke. Tənyay i təma-m si: Mv-ke, na n̄ təyə-ke. Kaa la lelenɪ isu tuj ke nyá nəyə taa. Ama kaa la nyan̄ ke nyá hiluyu taa. ¹⁰ Ma mv takiliya n̄keye isətaa tillu nin taa lena má təyə-ke. Ka lapa lelen̄ ke ma nəyə taa isu tuj. Ama ma kəma na má li-ke lena ká lá nyan̄ ke ma hiluyu taa.

¹¹ M̄p̄yú pə təma-m si: Pə wee si n ká tasa tətəyə Isə kvheelitu kraaluyv ke yəlaa payale na piitimnaa payale na nsəma payale na awulaa səsaa payale ké. Tə ke pa nyəntv ke.

11

Seliya nyəma naale

¹ Pə tema təyə pə cəla-m camluyv n̄ku pa mayasəyəna na kv nəyəsəna isu kpátuyú tə. Ilena pə tə-m si: Kuli na n̄ keesi Isə təsəele səsəle na kətaya təlate tətə, na n̄ kala mpa pa sɛe Isə ké Isə təsəele səsəle təne tə taa tə. ² Ama yelina tə waali təə taasi, taa mayasi. Pə taya pulv təə, pa yelina krai nyəma ke icate nan̄ nyəntə ké si pəle pá yaya-təyɛ nəəhee ke isətənaa nule na naale taa. ³ Maa kusɪ ma təm tampana hullaa naale mpa pa suu ləyaya wontu nti tə we isu fələtənaa taka tə na má tili. Paa kpaali Isə kvheelitu ke kuyeyɪ iyaya na kuyeyɪ n̄mɔnyu na nutoso (1260) inɪ i taa.

⁴ Ma təm tampana hullaa naale inəyəle Olifinaa naale na fətəlanaa naale wei i səy əy katen̄a təna Caa isəntaa tə. ⁵ Ye

nəχəlv kulaa si i laki-weyε isayatu, kəkə lukəna pa nəəsɪ taa ké na ká kuyi pa kolontunaa. Na mpv tətəγə pə wεε, ye wei í kuləyi si i laki-weyε isayatu, ka kv-i kéle mpv. ⁶ Pa wena pəsuyv si pá kpa tev na kv taa nu pa Iso kvheelitu kpaalvyv waatu təna taa. Na pa wena pəsuyv tətə si pá la na lvm pəsi caləm, na tətə si pá naasi ate na wahalanaa tənaya kotokoto ké isəna mpi pa caa tə.

⁷ Pa kəη na pá te nti pə heela-wε təγə kpaalvyv ilena luman púyú səsəəv taa wontuyv kuli pa təə. Na kv kəli-wε na kú kv-wε. ⁸ Na paa hənti mpyúyú icate səsəəle patəma taa. Tə taa tənaya pa tēma pa səsə ke səm tesika təə ké kam. Ye pə kεesa, pa yaakuyv si Sətəm na Icipiti tə, icate səsəəle nteye pa wena. ⁹ Na piitim təna na kpeka təna na nsəma təna na katerjası təna taa pə yəlaa ká nyənəyi sətāa mpeye kuyεη tooso na kuyaku hēkv taa na pá hənta mpv. Pa kaa tisi si pá pi-wε. ¹⁰ Tetv təə yəlaa təna laηle ká hεε isv yəlaa panε pa səpv tə. Paa paa teu na pá lá təmayə kvεəη. Pə taya pulv təə, Iso kvγəγətvtv teləsəlaa panε pa naale paa paasaa ké na pá tv ate yəlaa ke wahala. ¹¹ Kuyεη inı i tooso na kuyaku hēkv taa kəma na pə tεε ilena weesuyv feesıη luna isə na í svv pa taa na pá kuli. Mpa pa təna pa na-wε tə səγəntv kpa-weyε səsəm. ¹² Mpyúyú pə yəγətəna isətāa ké Iso kvγəγətvtv teləsəlaa mpe pa naale si: I kpa cəne. Tənaya pa svv pulv isv isəηmuntvyv taa na pá kpa isə, na pa kolontunaa təηna-weyε nyənvyv ke mpv. ¹³ Təne inəyi kpaakraa ke tetv svv seluyv ke səsəm, ilena icate səsəəle həχələη naanəwa taa lēkv kutulvη hoti, na pə kú yəlaa iyisi naatosompəχəlayə (7000) ke tetv seluyv mpv tə. Səγəntv kpa yəlaa lelāa ke səsəm, ilena pá svv isətāa Iso ké teeli hav.

¹⁴ Wahala naale nyəη tεεwəγəle. Ama tooso nyəη ká kəna nəənvə.

Akantəle naatosompəχəlayə nyənte hvlvyv

¹⁵ Mpyúyú isətāa tillu naatosompəχəlayə nyəη hvla i akantəle. Ilena pə yəγətəna isətāa na toη si: Pənəntaa Tacaa na i Mesii paa təkəna tetv təə ké kawulayə, na tam təə ké paa təkı-kε. ¹⁶ Tənaya səsaa hiu na liyiti wei i cəya kumlee təə ké Iso isəntaa tə i kulaa, na í hənti ate na pá sεε Iso si:

¹⁷ Tacaa Iso kawulayə tv,
nyá wenna, na nyaa wenna.
Nyana təmlε ke isəna n lapv
na nyá toη səsəəη tə.

Na isəna n svv kawulayə təγəv tə.

¹⁸ Piitimnaa mukayə pááná ke səsəm.

Pənəntaa kele pə talaa si nyaa hvli nyá pááná.

Sətāa hvvnav tala mpv.

Pənəntaa kele pə talaa si n feli nyá pəyalaa

Iso kvγəγətvtv teləsəlaa ke pa fəətv.

Na n feli nyá nyəma təna mpa pa nyaηna-η tə.

Paa s̄saa paa piya.
 Na p̄nentaa k̄ele p̄ tala ń wak̄eli mpa
 pa wak̄el̄ayi tetu t̄o.

¹⁹ M̄p̄ȳḡ Is̄o t̄aseele s̄s̄oale ke is̄ot̄on̄ȳȳ taa tulaa, na n̄ōs̄i p̄eel̄ȳȳ atakaa naaki. T̄enaya teu nȳə̄ə̄saa, na p̄ə ȳə̄ə̄t̄i, na teu holi, na tetu sele, na t̄əmp̄ee hotiyi s̄s̄əm s̄s̄əm.

12

Alv na T̄əm s̄s̄ə pa t̄əm

¹ M̄p̄ȳḡ k̄ək̄əl̄o s̄s̄ə n̄ə̄ə̄l̄u i lapa hatuu is̄ot̄aa. Alv n̄ə̄ə̄l̄u i tak̄əna ilim ke i t̄əo isu pa tak̄ȳȳȳȳ p̄uȳȳȳ t̄o, na is̄ot̄u n̄áá w̄e i n̄ə̄ə̄h̄ee t̄ee, na p̄ə l̄u is̄ot̄ul̄n̄as̄i naan̄owa na naalēȳe n̄tenuȳu na p̄ə t̄e i nȳȳȳȳ. ² I ka puwaya t̄ətōtōtōȳo na í w̄usa l̄ul̄ȳȳȳ, na l̄ul̄ȳȳȳ k̄onȳə̄nt̄ə̄ə̄le na p̄ə w̄usas̄i k̄pa-i na í s̄u k̄apusi mapu.

³ T̄enaya k̄ək̄əl̄o l̄el̄u n̄á tasa lapu t̄ə̄ə̄ə̄ is̄ot̄aa. Tum s̄s̄ə wei i s̄ewa isu k̄ək̄ə t̄o i luwa, i nȳə̄ə̄h̄ w̄e naatosomp̄ə̄ə̄l̄aya na i h̄ə̄h̄ ke naan̄owa, na n̄ten̄īj̄ tema paa i nȳȳȳȳȳ ŋku ku t̄əo. ⁴ M̄p̄ȳḡ i paala is̄ot̄aa k̄é is̄ot̄ul̄n̄as̄i tintika tooso taa kul̄um̄t̄ə̄le na i suka na í p̄eti tetu t̄əo. Ilena í s̄ə̄h̄ alv is̄entaa s̄i íl̄é í l̄ul̄i i p̄əȳə̄ȳa na in̄i i li. ⁵ Apal̄up̄ə̄ȳə̄ȳa ŋka kaa tiiki piitimnaa t̄əna na nȳə̄ə̄l̄ȳȳȳ k̄p̄át̄ȳḡ t̄ə̄ə̄ alv in̄i i l̄ul̄aa. Ilena p̄ə k̄paana i p̄əȳə̄ȳa na p̄ə p̄ona-kēȳe Is̄o na i kumte p̄ə kin̄. ⁶ Ilena alv n̄áá se na í polo w̄ul̄aya tetu taa. Is̄o ka tayana-i t̄ə̄ə̄ə̄le ke t̄ənaya s̄i í c̄aya na p̄á t̄əo-i k̄ȳēēh̄ iȳə̄ȳa na k̄ȳēēh̄ ŋm̄on̄ȳȳȳ na nutoso (1260) taa.

⁷ M̄p̄ȳḡ ȳoou k̄ula is̄ot̄aa. Mis̄eeli na i is̄ot̄aa tillaa na t̄əm na íl̄é i is̄ot̄aa tillaa pa yookina na t̄əma. ⁸ Ama Mis̄eeli-w̄e pa k̄əla tum na p̄á t̄ə̄ə̄n̄i i na i is̄ot̄aa tillaa ke is̄ot̄aa. ⁹ Na p̄á p̄eti tum s̄s̄ə yaa Satan̄i wei i pūȳusiyi antulinya t̄əna t̄o. I na i is̄ot̄aa tillaa ke pa k̄p̄entaa na p̄á p̄eti ate.

¹⁰ M̄p̄ȳḡ ma nu p̄ə ȳə̄ə̄t̄əna is̄ot̄aa na ton̄ ton̄ s̄i: P̄ənentaa p̄ə tala Is̄o í waasi. P̄ənentaa k̄é Is̄o k̄á h̄ul̄í i kawulaya ton̄. Na p̄ənentaa k̄é i Mesii k̄á h̄ul̄í íl̄é i p̄əs̄ȳȳȳ. P̄ə t̄əȳa pul̄u t̄əo, tá taapalaa t̄əm suulu wei i ka s̄ə̄h̄ə̄ȳa tá Is̄o is̄entaa na í suuki-w̄ēȳe t̄əm ke tam t̄o pa l̄əsa-i is̄ot̄aa na p̄á p̄eti. ¹¹ Iw̄əȳə̄ȳa cal̄əm ton̄ t̄əo, na tampana t̄əm n̄ti pa k̄paalaya t̄o t̄ə ton̄ t̄əo pa k̄əla-i. Paa hawa pa wees̄īj̄ k̄é s̄i ye s̄əm s̄əm. ¹² P̄ə t̄əo il̄e is̄ot̄on̄ȳȳ na ku taa nȳə̄ma me í paa teu. Ama ate na ten̄ku p̄ə t̄əm w̄enna waiyo. Mpi t̄o, Īə̄ə̄ə̄ s̄s̄ə luna is̄ot̄aa na í t̄ii m̄ə c̄əl̄o na í h̄ə̄ȳa p̄áán̄á ke teu, il̄e p̄ə t̄əȳa pul̄u t̄əo, i nȳə̄m̄á s̄i i w̄ul̄e w̄usaa.

¹³ Tum k̄əma na í n̄á s̄i pa p̄eta-i ate, il̄ena í s̄u alv wei i ka l̄ola apal̄up̄ə̄ȳə̄ȳa t̄o i waali k̄é seu. ¹⁴ M̄p̄ȳḡ p̄ə nȳə̄sa alv ke hek̄əle s̄s̄ə k̄ēj̄ naale s̄i í kul̄i h̄unt̄u na í tala i t̄ə̄ə̄ə̄le ke w̄ul̄aya tetu taa. T̄enaya paa t̄əo-i p̄usi tooso na p̄ənaya h̄ə̄ə̄l̄ȳȳȳ taa, na tum kaa keesi-i. ¹⁵ T̄ənaya tum t̄o lum̄ na i n̄ə̄ə̄h̄ na p̄ə l̄á isu p̄ə̄ə̄ s̄s̄əȳa ke

alv inu i waali si lom hola i kpaɣa-i. ¹⁶ Ama tetv waasa alv inu, tetv haa nɔɔ na tɔ li lom mpi tum ka tɔna i nɔɔ ke mpv tɔ. ¹⁷ M'pɔyɔ tum mv alv na p'áaná ke sɔsɔm, na i polo na i yooná alv piya nsi pə yelaa tɔ. M'pɛyɛ pa tɔna mpa pa tɔhɔyi lɔ kɔheelitu na pá tɔka teu ke tampana nna a tɔɔ Yesu kulaa tɔ. ¹⁸ Uena i polo i sɔh tɛjku nɔɔ tɔɔ.

13

Wontu naale tɔm

¹ M'pɔyɔ ma na wontuyu nakvli na kv lukəna tɛjku taa. Kv hɔh wɛ naanvwa na kv nyɔɔh ke naatosompɔɔɔlaya. Na ntenɔh tema paa kv hɔlvɔv ɔkv kv tɔɔ. Na pə ɔmaa kv nyɔɔh tɔɔ ké hətɛ nte tɔ tɔvki lɔ tɔ. ² Wontuyu ɔkv ma na mpv tɔ kv nɔɔsəna kprou ké, na kv nɔɔhɛ ná nɔɔsəna wontuyu ɔkv pa yaa si wusi tɔ kv nyəna, kv nɔɔ isu tɔɔɔlaya nyəhka. M'pɔyɔ tum sɔsɔ ha-kvɔv i toma na i kawulaya kumte na i pəsɔv sɔsɔɔhkv. ³ Wontuyu ɔkv kv nyɔɔh taa lɛhkv caɣa ké isu pu kv-kvɔv isayakvɔv. Ama timpi pu kv-kvɔv isayakvɔv ke mpv tɔ pə waawa. M'pɔyɔ antulinya tɔna pɔvula wontuyu ɔkv na pá wɛ kv waali. ⁴ Tɔnaya yelaa tɔna svv tum sɔsɔ ke sɛv ke i hav i pəsɔv ke wontuyu tɔ pə tɔɔ. Na pa sɛkaya wontuyu tɔtɔ na pá faalɔyi si: Wontuyu kvnɛ kv taka wɛ kɛlɛ? N ke awe na nyá na-kv i sɔh na i yoo?

⁵ M'pɔyɔ pə ha wontuyu ke mpaav na kú yɔɔtɔ kalampaani tɔm na kv tvv lɔ. Na pə ha-kvɔv pəsɔv si kv paasi na kú lá isɔtvnaa nule na naale taa. ⁶ Tɔnaya kv svv lɔ ké footuyu, na kv yaa i hətɛ na timpi i wɛ tɔ na pa tɔna mpa pa wɛ isɔtaa tɔ na kv tvv. ⁷ Na pə ha-kvɔv mpa si kv yooná lɔ yelaa na kú kəli-wɛ. Na pə ha-kvɔv pəsɔv si kv kpiliki kpeka tɔna na piitim tɔna na nsəma tɔna yelaa na katenasi tɔna yelaa. ⁸ Ate yelaa tɔna ká sɛna-kv. Mpa pa hɔla pa ta ɔmaa lɔwəyaya ɔhka pa kɔwa tɔ ka weesuyu takɔlaya taa ké tuu antulinya kancaalaya tɔ mpe paa sɛna-kv.

⁹ Ye wei i ké tɔm nilv pɔntv i nu. ¹⁰ Ye pə tv yvlv wei ké hatuu i tanah tɛ si paa tɔki-i saləka, isu pa tɔka-i saləka inu, pu saalɔyi. Na ye pə tv wei lɛyɛ hatuu i tanah tɛ si paa kv-i na layatɛ, isu pa kv-i na-tɛ, pu saalɔyi. Pə tɔɔ ké lɔ yelaa ka tɔki suulu na pá tv lɔ ké naani ké m'pɔyɔ tam.

¹¹ M'pɔyɔ ma ná wontuyu lɛhkv na kv luna tetv tɛ. Kv hɔh wɛ naale na i nɔɔsəna iwəyaya hɔh, na kv yɔɔtaya isu tum sɔsɔ. ¹² Kv lapəna kancaalaya wontuyu pəsɔv tɔnaya kule kv isentaa. Na kv caalaya tetv na tɔ tɔ yelaa si pá sɛ kancaalaya wontuyu ɔkv pu kɔwa isayakvɔv na pə waa tɔ. ¹³ M'pɔyɔ wontuyu naale nyəhkv kvnɛ kv lapa piti tɔma sɔsɔna. Haləna kv lakaya na kɔkɔ lukəna isɔtaa na ká tiiki atɛyɛ yelaa tɔna isentaa. ¹⁴ Pə ha-kvɔv mpaav si kú la piti tɔma nnaya kancaalaya wontuyu isentaa

tə, kʊ tolisa atə yəlaa ké na-ye. Kʊ heelaya atə yəlaa sɪ pá lu wontuɣu ŋku layate hikaa na paa na mpʊ kʊ wəna kʊ weesuɣu tə kʊ lɛsʊɣu. ¹⁵ Uɛna pə há wontuɣu naale nyəŋku ŋkuɣu pəsʊɣu sɪ kʊ woso weesuɣu feesɪŋ kɛ kancaalaya wontuɣu lɛsʊɣu tɔɔ, na lɛsʊɣu ŋku kʊ yəɣətəɣi, na kú pəsɪ na kú kú pa təna mpa paa sɛɛkukʊ tɔ. ¹⁶ Ḿpúyú wontuɣu ŋku kʊ caala yəlaa təna təpai, piya na sɔsaa na apila na kʊnyəntʊnaa na yomaa na kasayampiya, sɪ paa yʊsɪ paa wei ɪ niŋ ntəɣəŋ taa na ɪ tokuɣu taa. ¹⁷ Ye pa ta yʊsɪ wei ké kʊyʊsum pəne, pʊntu ɪ pəsəɣi na í ya yaa í pɛɛti pʊlv. Kʊyʊsum mpəɣəle wontuɣu ŋku kʊ hətɛ, yaa kʊkalətu nti tə húləɣí sɪ kʊ hətɛ tɔ.

¹⁸ Ləmayasɛɛ təhulle nté cəne. Ye wei ɪ wəna layatu pʊntu pəsəɣi na í cəkəna wontuɣu ŋku kʊ kʊkalətu, pə taya pʊlv tɔɔ, kʊkalətu nti tə lu yʊlv hətɛ ké. Kʊkalətu ntəɣəle nasətoso na nutoso na naatoso (666).

14

Mpa pa nyəəŋ pə yapa tə pa yontu yooʊ

¹ Ḿpúyú ma nyənaɣa, ɪɛna má ná lʊwəyaya na ká səŋa Siyəŋ pʊɣu tɔɔ, na yəlaa iyisi nunʊwa na iyisi nule na liyiti (144000) wɛ ka cəlv, na pá ŋmaa pa tokuŋ taa ké kana ka Caa pa həla. ² Tənaɣa ma nu pə yəɣətəna isətaa na pə la yuŋ ɪsu lʊm kpeŋuɣu na pə faləɣi səsəm tɔ, ɪsu tɛv holuyuuna tɔŋ tɔ pə taka. Pə yəɣətaya na má nukɪ tɔ, pə nəɣəsəna ké ɪsu saŋku mataa kʊlvɣu pa saŋkʊnaa mapʊ na pə wiiki isəna tɔ. ³ Na yəlaa iyisi iyisi ɪnɪ ɪ səŋa ḿpúyú kumte na weesɪŋ nyəma liyiti na sɔsaa pa ɪsɛntaa na pá yooki lɔsɛɛle yontu kʊfatv. Yəlaa iyisi nunʊwa na iyisi nule na liyiti (144000) wei pa yapa tɛtv tɔ tɔ ɪ paasi, nəɣəlv fɛi wei ɪ pəsəɣi na í nyɪ yontu tənɛ tə yooʊ tɔ.

⁴ Mpe ɪnɪ pa ta pilisi pa tɪ na alaa, pa caya ḿpúyú təcʊŋŋ. Paa timpiyɪ lʊwəyaya puki, pa təŋəɣi-kɛɣɛ. Pə yapa-wɛɣɛ yəlaa həku taa ké sɪ pə caaləɣəna-wɛɣɛ lɔə na lʊwəyaya kɛ hav. ⁵ Pa ta nuna pa nəəsɪ na pəpətiya, pa fɛina taali nəɣəlv.

Isətaa tillaa tooso təm

⁶ Ḿpúyú ma na isətaa tillu lɛlv na í kʊləɣi hʊntv kɛ hatuu isətaa. ɪ wəna Laapaali Kʊpaŋ tam tɔɔ nyəŋ nəɣəlv sɪ ɪ kaasəɣi atə yəlaa na piitimnaa təna taa yəlaa na kpeka təna na nsəma təna na yəlaa təna. ⁷ ɪ yəɣətayana nəɣə səsəɣa sɪ: ɪ nyana lɔə na í tʊ-ɪ teeli. Pə taya pʊlv tɔɔ, pənente pə talaa ké sɪ ɪ hʊna yəlaa kɛ təm. Wei ɪ lapə isətənvɣu na tɛtv na tɛŋku na hila tɔ í sɛɛ ɪnɪ.

⁸ Tənaɣa isətaa tillu naale nyəŋ ná luwa kancaalaya nyəŋ waali na í təŋ sɪ: ɪ tʊ hotaa, Papiiloni səsə tʊ hotaa. ɪnɪ ɪ nyəsəna piitim təna yəlaa kɛ ɪ sʊlvɪm, ɪ asilima səsəna anɪ a sʊlvɪm.

⁹ Isətaa tillaa naale ɪnɪ ɪ waali ké tooso nyəŋ luwa na í yəɣətəɣəna nəɣə səsəɣa sɪ: Ye wei í sɛɛ wontuɣu ŋku na kʊ lɛsʊɣu

na í tó kv kuyusum ke í tokuyu taa yaa í nin taa tó, ¹⁰ puntu mayamaɣa ká te na í nyóo Iso sulum, í pááná sósóna nyəm mpi í pəla í pááná kəpu taa na pá tá pala pə taa ké pulv tó. Í ká ná kanɣansi ke kəkə na asimti pə taa ké isətaa tillaa nanɣ nyéma na Iwəyaya pa isentaa. ¹¹ Na kəkə ŋka ka taa pa naa m̀p̀yú kanɣansi tó tam tóo ké ka nyóosi kuləyəna iso. Mpa pa see wontuyu ŋku na kv leesuyv na pa yusa-we na kv hətə kuyusum tó, m̀p̀yú pu wee tam tóo, heesuyv fei.

¹² Pə tóo ké Iso yəlaa mpa pa təŋəɣi í kəheelitu na pá nukəna Yesu ke teu tó pə wee si pá təkí suulu.

¹³ M̀p̀yú ma nuwa pə təma-m na isətaa si: Nmaa takəlaya taa si pə krayav pənentaa tó mpa pa səki Tacaə təmlə taa təyələ lelen nulaa. Ilena Feesuyu tó si: Nn, tampana ké, pa təma toŋ nyəna wena pa lapa tó, pə tala pa heesi. Pə taya pulv, kəpantu nti pa lakaya tó nti tə təŋəyənə-we.

Kumtv tate

¹⁴ Ma nyənəa tətə ile ma ná isəŋmuntuyv kuhulumuyv nté, na nəyəlɔ caya kv tóo, na puntu nəyəsəna yulv, na wula ntenuyu tema í nyuyv, na í nin taa ké lemse ləŋ nyəŋ. ¹⁵ M̀p̀yú isətaa tillu lelv luna Iso təseele sósóle taa na í yəyətəna wei í caya isəŋmuntuyv tó tó na nəyə sósóya si: Kraya nyá lemse na í kú, kumtv talaa ké. Tetv puwa tó, kumtv talaa ké. ¹⁶ Tənyaya wei í caya isəŋmuntuyv tó tó í tv í lemse ké tetv tóo, ilena pá kú tetv tóo.

¹⁷ Na isətaa tillu lelv náa luna isətənyuyv taa Iso təseele sósóle taa na íle í təkə lemse ləŋ nyəŋ tətə.

¹⁸ M̀p̀yú isətaa tillu lelv wei íle í wena pəsuyv ke kəkə tóo tó í luna kətaya təlate na í kəo. Ilena í yəyətəna isətaa tillu wei í təkə lemse ləŋ nyəŋ tó na nəyə sósóya si: Kraya nyá lemse na í kóólí tetv tóo lesəŋ tukun, í puwaya. ¹⁹ Tənyaya isətaa tillu tv í lemse na í kóólí tetv tóo lesəŋ tukun, na í peti-í Iso pááná sósóna lesəŋ tənyaasəle taa. ²⁰ Ilena pá nyaasi lesəŋ ke icatə waalı ké tənyaasəle taa, na caləmyuv luna tənyaasəle təna na kv kpe kpokpokpo na pá polo isu kiloməetələnəa ŋmuntuyv na nuwəwa (300), na pə luma isu məetəli kuləm na həyəlɔy.

15

Kantəkaya naasuyv

¹ M̀p̀yú ma ná isətənyuyv taa ké kəkəlɔ nəyəlɔ íle tətə. Í təwəya na í təm we ha. Isətaa tillaa naatosompəyolaya təkəna kənaasənəm ke təm naatosompəyolaya. Mpəyi pə teesəyənə naasənəv ile pə tema. Na kantəkaya nyəntv tənəyɛ Iso ná tu yekina m̀p̀yú í pááná.

² M̀p̀yú ma ná tin pə isu tənku, na í na kəkə pə sitaa. Na má ná tətəyə mpa paa kəla wontuyu na kv leesuyv na ŋku kv kəkələtu

nté kv hæte tó. Pa sǝŋa tinj wei ı pǝ mpv ısu tenku tó ı nǝɣǝ, na pá tǝka sanjkonaa mpa ıso cǝla-wǝ tó. ³Na pá yooki ıso tǝmlǝ tu Moisi yontu na ıwǝyǝɣa nyǝntu si:

Tacaa ıso kawulǝɣa tu,
nyá tǝma kulapǝǝ tǝǝw wǝ sǝɣǝntu,
na a tǝm wǝ piti.

Piitimnaa tǝna tǝpai wulav.

Mpi n suwa na ń tǝŋǝɣı na ń lakı tó,
pǝ siyısaa na pǝ wǝna tampana.

⁴Tacaa, wei ı kaa nyana-ŋ tǝ pǝntu wǝǝ?

Awe ká kisina-ŋ teeli tǝɣv?

Pǝ tǝɣa pǝlv, nyá tike n wǝnna tǝnanŋ.

Piitimnaa tǝna yǝlaa ká tǝ na pá kǝǝ,
na pá lunj nyá tǝǝ na pá sǝǝ-ŋ.

Pǝ tǝɣa pǝlv, pǝ kula nyá kulaputv
kǝpantv tǝǝ kǝ na pǝ hǝlı tǝkeele.

⁵ Pǝle pǝ waalı kǝ ma ná ısoɣaa ıso tǝsǝǝle sǝsǝǝle tulaa,
na tǝ taa kǝ cokǝle nte tǝ hǝlıǝɣı si ıso wǝǝ tó. ⁶ Mǝpǝɣı

ısoɣaa tillaa naatosompǝɣǝɣa wei ı ka tǝka kǝnaasǝnam tǝm
naatosompǝɣǝɣa ıni tǝ pa lu ıso tǝsǝǝle sǝsǝǝle nte tǝ taa. Na
pá suu kǝpǝnkǝpǝntu tǝŋ nyǝntu wontu kǝhǝlvmtv na tǝ mǝɣı
kǝkǝ kǝ nyǝnǝnyǝni, na pá lǝla pa lanj taa kǝ wula tampanaa.

⁷ Tǝnǝɣa wǝesinj nyǝma liɣiti ıni ı taa nǝɣǝlv ı cǝla ısoɣaa tillaa
naatosompǝɣǝɣa ınǝɣı wula kǝpǝnaa kǝ naatosompǝɣǝɣa, na
pá suna ıso wei ı wǝ tam tǝǝ tǝ ı pááná. ⁸ Mǝpǝɣı ıso teeli na ı
toma pǝ nyalǝna ıso tǝsǝǝle sǝsǝǝle tǝkǝpǝmm. Nǝɣǝlv ta pǝsi na ı
svv ıso tǝsǝǝle sǝsǝǝle taa, halǝna ısoɣaa tillaa yoosi kǝnaasǝnam
tǝm naatosompǝɣǝɣa ıni na pǝcǝ.

16

ıso pááná mǝɣv tǝm

¹ Mǝpǝɣı ma nu pǝ yǝɣǝtǝna ısoɣaa tillaa naatosompǝɣǝɣa na
nǝɣǝ sǝsǝɣa kǝ ıso tǝsǝǝle sǝsǝǝle taa si: ı polo na ı pǝlı ıso pááná
kǝpǝnaa naatosompǝɣǝɣa ınǝɣı atǝ.

² Tǝnǝɣa kancaalǝɣa nyǝŋ tǝǝwa na ı pǝlı ı kǝpǝ kǝ atǝ. ılena
sǝmola asǝɣǝǝ na kǝwǝwuna kǝpǝ yǝlaa mpa paa yusa wontuɣu
kǝyǝsvm kǝ pa tǝǝ na pa sǝǝkǝɣa kv ıǝsvv tó.

³ ısoɣaa tillu naale nyǝŋ ná pǝla ı kǝpǝ kǝ tenku taa, ılena lǝm
pǝsi ısu yǝlv sǝtv calǝm, na wǝesuyv nyǝm mpi pu wǝ tenku taa
tǝ pǝ si pǝ tǝna tǝpaipai.

⁴ ısoɣaa tillu tooso nyǝŋ ná pǝla ı kǝpǝ kǝ pusi sǝsǝǝŋsi na sǝǝlaa
tǝna taa, ılena pǝ lǝm pǝsi calǝm. ⁵ Mǝpǝɣı ma nu ısoɣaa tillu wei
ı nyǝnǝɣǝna lǝmnaa tǝǝ tǝ ı tǝma si: Nyá wei n wǝ tǝnanŋ tó,
nyá wǝnna, na nyaa wǝnna. N tǝŋa siyısuyv kǝ nyá hǝvlǝ tǝne
tǝ taa kǝ. ⁶ ısu paa lenta ıso yǝlaa na ıso kǝyǝɣǝtǝtv telǝsǝlaa tǝɣǝ

n celəyi-weyɛ caləm ke pənenta sɪ pá nyə. Mpi paa lapa tɔ mpi pə feləyənə-wɛ. ⁷ Ḿpóyú ma nu pə yəyɔta kətaya tɔlate sɪ: Ḿpóyú mɛɛ, Taaɪa lə kawulaya tɔ, tampana na siyisuyu ke n təyɛyɪ na ń huukəna.

⁸ Isətaa tillu liyiti nyəy ńá pəla ɪ kəpɔ ke ilim tɔ, ɪlena pə kraasi-wəyɪ tɔy sɪ pə kəkə í nyaya yəlaa. ⁹ Ḿpóyú hanaya paasaa na ká han yəlaa, haləna pá yaa lə wei ɪ təkə kɔnaasənam pəne pə takanaa na ɪ pəsuyɔ tɔ ɪ hətɛ na pá tɔv-ɪ. Ama pa ta ye le pa isayatu na pá tɔ lə ké teeli.

¹⁰ Isətaa tillu kakpasɪ nyəy ńá pəla ɪ kəpɔ ke wontuyu ŋkɔ kɔ kawulaya kumte tɔ, ɪlena səkpɛtɔyɔ nyala kɔ kawulaya taa, na yəlaa paasi na pá sɔvləyənə wɔsasi pə tɪ feɪ. ¹¹ Na pá tɔv isətaa lə ké pa wahala na pa sɔmola pə tɔ. Paa na mpɔ tɔ, pa ta ye le pa lakasi isayasi.

¹² Isətaa tillu naatoso nyəy ńá pəla ɪ kəpɔ ke lfəlatɪ pəyɔ səsəyaa taa, ɪlena ka lɔm nyəy na pə ha mpaav ke awulaa səsaa mpa pa lukəna tɛv kite tɔ tɔ. ¹³ Ḿpóyú ma ńá aləyaa tooso na pá nəyəsəna saleɛ, na pa luna tɔm səsə na wontuyu na lə kuyəyɔtɔtɔ tɛləsɔlv pəpətɔ pa nɔsɪ taa. ¹⁴ Aləyaa mpeyele mpa pa laki piti təma tɔ. Tənyaya aləyaa mpe pa tooso pa kɔlaa na pá cəkɪ tɛtɔ təna awulaa səsaa tɔ sɪ pa kotiyi-weyɛ lə kawulaya tɔ kuyaku səsəyɔ wule yoonav tɔ.

¹⁵ Nyəni, ma kəy kəntɛ ké ɪsu ŋmɔlv. ɪle ye wei ɪ təkə ɪ wontu sɪ ye pə talaa í taa tɛɛ tapakpɛtɛ, ɪle pɔntɔ nté lelenɔ nɔlv. Mpi tɔ, ye pa na-ɪ ḿpóyú tapakpɛtɛ fɛɛɛ ká lapi-ɪ.

¹⁶ Ḿpóyú aləyaa mpe pa kota awulaa mpeye timpi pa yaakəna Hɛpəla taa sɪ Haamakɛtəy tɔ.

¹⁷ Isətaa tillu naatosompəyɔlaya nyəy ńá pəla ɪ kəpɔ ke heelim tɔ, ɪlena pə yəyɔtəna lə təsɛɛɛ səsəɛɛ taa na kumte kɪy na nəyɔ səsəyaa sɪ: Pə lapayale. ¹⁸ Ḿpóyú tɛv nyəyəsaa, na pə yəyɔtɪ, na tɛv holi, na tɛtɔ sele səsəm. Hatuu pə ŋmav yɔlv tɔ tɛtɔ ta selita seluyu pəne pə taka. Pəne ɪni pə kəla kpakpaa. ¹⁹ Tənyaya pə fayə ɪcatɛ səsəɛɛ ke həyələy tooso na pə yəkɪ. Na acalɛɛ səsəyɔna hoti tɛtɔ təna taa. lə tɔsə Papiloni səsə tɔ, ɪlena í nyəyɔsɪ-ɪ ɪ kəpɔ taa pááná səsəyɔna sɔlv. ²⁰ Na tɛtvnaa mpa lɔm ka cəyɔna tɔ pá mɔkɪ yem, pa ta tasa pá keesi pɔ́yɔ tɔtɔ. ²¹ Tɛv təmpɪy hotayana isətaa ké na í nyəkəyɪ yəlaa. Təmpəle kɔlvmtəɛ yuy ka wɛ ɪsu kiloona nule. Ḿpóyú yəlaa tɔv lə ké naasuyɔ mpi təmpɛɛ anɪ a naasaya-wɛ tɔ pə tɔ. Pə taya pulv, naasuyɔ mpi pəle pu kəla kpakpaa ké.

17

Wasanjali kpitikpiti təm

¹ Isətaa tillaa naatosompəyɔlaya wei ɪ ka təkə kəpɔnaa naatosompəyɔlaya tɔ pa taa ləlv kəma na í yaa-m sɪ: Kəy na má

hvl̄i-ŋ sal̄aka wei paa t̄o pusi paɣale hekv̄ taa wasaŋkali s̄ɔs̄ɔ t̄ɔ. ² I kin̄ ke ate awulaa lakaya pa asilima kulap̄ut̄v̄, na i asilima s̄olum ke ate ȳɔlaa nȳɔwa na p̄́ kuyi-w̄e.

³ M̄p̄́ȳ́ Feesuyu t̄ena-m ilena is̄ɔtaa tillu pona-m wulaya tet̄o taa. T̄ɔnaya ma ná alv̄ n̄ɔɣlv̄ na í caya wontuyu kuv̄seem̄ȳv̄ t̄ɔ, na i t̄ɔɔ waasa h̄ɔla nna a t̄v̄v̄ki Is̄ɔ t̄ɔ t̄ɔwisiwisi. Wontuyu ŋku kv̄ nȳɔɔŋ ka we naatosomp̄ɔɣɔlaya k̄é, na kv̄ h̄əŋ ke naan̄wa. ⁴ Alv̄ in̄ i t̄ɔɣɔla wontu kup̄ampant̄v̄ nti t̄ɔ s̄eewa t̄ɔ, na wontu nti t̄ɔ s̄eewa t̄əken̄ken̄ t̄ɔ, na i t̄v̄ wula na liyitee p̄e luto kup̄ant̄v̄, p̄ə tu fei. Na í t̄aka i nin̄ taa k̄é wula k̄əp̄v̄ na í suna acaal̄ətv̄. Asilima nna i ka lapa t̄ɔ a isaȳat̄v̄ nt̄é. ⁵ Pa ŋmaa i tokuyu taa k̄é h̄əte nat̄əli, ama p̄ə h̄w̄we ta t̄v̄li teu k̄é t̄əyau. Si, Papiloni s̄ɔs̄ɔ, antulinya wasaŋkal̄ənaa na acaal̄ətv̄ p̄ə t̄oo. ⁶ Ilena má ná si Is̄ɔ ȳɔlaa cal̄əm na mpa pa lent̄aa si pepe t̄ɔ k̄é pa nuna Yesu k̄é teu t̄ɔ, p̄e pa cal̄əm kuyi alv̄ in̄əȳi s̄olum nȳəm.

Ma na-i, ilena p̄́ paasi na p̄́ la-m ha. ⁷ M̄p̄́ȳ́ is̄ɔtaa tillu p̄́ɔsa-m si: Pepe t̄ɔ k̄é p̄ə laki-ŋ ha? Maa heeli-ŋ mpi alv̄ na wontuyu ŋku kv̄ t̄ɔ i caya na kv̄ wena nȳɔɔŋ naatosomp̄ɔɣɔlaya na h̄əŋ naan̄wa t̄ɔ pa h̄́l̄əȳ́ mukaya t̄e t̄ɔ. ⁸ Wontuyu ŋku n na mp̄v̄ t̄ɔ, kv̄ wena weesuyu ke hatuu l̄əŋ k̄é, ama kv̄ fei m̄p̄́ȳ́ n̄ɔn̄ɔ. P̄ə w̄e si k̄́ lu lumaŋ p̄v̄v̄v̄v̄ s̄ɔs̄ɔv̄v̄v̄v̄ taa k̄é na k̄́ polo timp̄i pu te kv̄ t̄əm t̄ənaŋnaŋ t̄ɔ. Ate ȳɔlaa mpa pa h̄ɔla p̄ə taa ŋmaa weesuyu tak̄əlaya taa k̄é hatuu antulinya kancaal̄aya t̄ɔ, paa ná wontuyu kuv̄ne t̄ɔ pu la-w̄eɣe ha. P̄ə taya pulv̄, kv̄ wena weesuyu ke hatuu l̄əŋ k̄é. Ama kv̄ fei m̄p̄́ȳ́ n̄ɔn̄ɔ, na kv̄ tayan̄i luv̄ t̄ɔt̄ɔ.

⁹ Nȳəm na l̄əmayas̄e p̄ə t̄əh̄ulle kin̄ nt̄é c̄əne. Nȳɔɔŋ naatosomp̄ɔɣɔlaya in̄ i h̄́l̄əȳ́ pulasi naatosomp̄ɔɣɔlaya wei i t̄ɔɔ alv̄ in̄ i caya t̄əȳɔ. Na i h̄́l̄əȳ́ t̄ət̄əȳɔ awulaa s̄ɔs̄aa naatosomp̄ɔɣɔlaya. ¹⁰ Awulaa s̄ɔs̄aa m̄p̄e pa taa kakpas̄i tema hotuyu. Kul̄əm ná w̄e, na í t̄əŋna kawulaya t̄əȳɔv̄. Na l̄əlv̄ ná ta k̄ənt̄a, il̄e i k̄əŋ i k̄əɔ t̄ɔ i caya kaa t̄ɔ. ¹¹ Wontuyu ŋku kv̄ wena weesuyu na kv̄ fei m̄p̄́ȳ́ n̄ɔn̄ɔ t̄ɔ, kuv̄eɣe wulav̄ s̄ɔs̄ə p̄əlefei nȳəŋ. M̄p̄eɣe mp̄v̄ na kancaal̄aya awulaa s̄ɔs̄aa naatosomp̄ɔɣɔlaya in̄. Kv̄ puki timp̄i pu te kv̄ t̄əm t̄ənaŋnaŋ t̄əȳɔ.

¹² H̄əŋ naan̄wa wei n nawa t̄ɔ i h̄́l̄əȳ́ awulaa s̄ɔs̄aa naan̄wa mpa pa ta t̄əȳɔta kawulasi t̄ɔ. Ama pu ha-w̄eɣe kawulasi toma, na pa na wontuyu ŋku p̄́ t̄əȳɔ kawulaya ke kal̄əfu kul̄əm taa. ¹³ Pa naan̄wa in̄ pa t̄əna paa la l̄əmayas̄əle kul̄əmt̄əle na p̄́ m̄əŋna pa toma na pa kawulasi na p̄́ c̄əla wontuyu. ¹⁴ Paa kul̄i na p̄́ yoona Iw̄əyaya, ama Iw̄əyaya k̄́ k̄əli-w̄e. P̄ə taya pulv̄ t̄ɔ, ŋkeɣe s̄ɔs̄aa s̄ɔs̄ə na awulaa t̄əna Wulav̄. Ka na ka nȳəma mpa pa yaawa na p̄́ l̄əsi na pa k̄é nunt̄aa t̄ɔ paa k̄əli-w̄e.

¹⁵ M̄p̄́ȳ́ is̄ɔtaa tillu tasa-m heeluyu si: Pusi nsi n nawa na wasaŋkali caya si hekv̄ t̄ɔ, ȳɔlaa na samaa na piitimnaa taa ȳɔlaa na ns̄əma taa ȳɔlaa nt̄é mp̄v̄. ¹⁶ H̄əŋ naan̄wa wei n nawa t̄ɔ na

wontuɣu pa taa ká kpana wasan̄kali un̄i, na pá lɛɛki ɪ wontu tɛna na pá yele-ɪ kpetɛ. Paa tɔɔɔ ɪ nantv̄, na pá wɔpi-ɪ kɔkɔ. ¹⁷ Pə taya pulv, Isɔ tona pa lotunaa taa ké hɔwɛɛ sɪ pá kpentɪ nɔɔɔ kɔlɔmɔɔa na pá laki na pá mɛɣna pa kawulasɪ ton̄ na pá cɛla wontuɣu, na pá yoosi nti nti tɔ lɔmɔɔasɛɛ ɪ ka tɔwa tɔ, halɛna Isɔ ka yɔɔɔta nti tɔ tɔ la.

¹⁸ Na alv wei n nawa mpv̄ tɔ, ɪcate sɔsɔɔle nte tɔ ɣmakɔlɔɣi atɛ awulaa sɔsaa tɔɔɔle.

18

Papiloni hotuɣu tɔm

¹ Pəle pə waali ké ma ná isɔtaa tillu lɛlv na í luna isɔtaa na í tiiki. I wɛna pəsv̄v̄ ke sɔsɔm ké, na ɪ teu nawa isv̄ kɔkɔ na pá cɔɔ tɛtv̄ tɛna. ² M̄p̄ɔɔ́ ɪ yɔɔɔtɛna nɔɔɔ sɔsɔɔa sɪ: I tu hotaa, Papiloni sɔsɔ tu hotaa. Pəntɛ ɪ pəsa alɔɔaa tɛcayalɛ, na alɔɔaa nɔɔɔ na pa suka, na tɛtv̄ sumasɪ nsi paa caa tɔ sɪ nɔɔɔ na sɪ suka tɛcayalɛ ntɛ tɛna. ³ Pə taya pulv, un̄i ɪ nyɔɔsɛna piitimnaa tɛna yɛlaa ke ɪ sulv̄m, ɪ asilima sɔsɔɔna an̄i a sulv̄m. Na ɪ kin̄ ke atɛ awulaa sɔsaa lakaya pa asilima kulapv̄tv̄. Na atɛ payatɛlaa pilina ɪ wontu kɔpantv̄ nti tɔ fɛi nyɔɔsv̄v̄ tɔ.

⁴ M̄p̄ɔɔ́ ma nu pə yɔɔɔtɛna isɔtaa, ɪlɛ pə taya isɔtaa tillu un̄i ɪ nɔɔɔ. Pə tɔmɔɔa sɪ: Ma yɛlaa, í se ɪ kin̄, na pə taa kɔɔ na ɪ isaytv̄ taana-mɛ, na pá kɔɔ na pá naasɔɣi na pə kpeɣna-mɛ. ⁵ Pə taya pulv tɔɔ, ɪ isaytv̄ kaawaya na pá kalɛsɛna isɔtɔsv̄v̄, Isɔ tɔɔsa ɪ lakasɪ isayasɪ tɔɔ. ⁶ I lɛɛti-ɪ mpi ɪ ka lapa-mɛ tɔ. I fɛli-ɪ isɛna mpi ɪ ka lapa tɔɔ tɔm naalɛ. I suuli ɪ kɔpv̄ ke sulv̄m mpi pə kɛla mpi ɪ puukaya-mɛ tɔɔ ton̄ ke tɔm naalɛ. ⁷ I tv̄-ɪ wahala na kɔnyɔɣ na pá tala isv̄ ɪ ka tv̄v̄ ɪ tɔɣi teeli na í kaa wontu kɔpantv̄ ke isɛna mpi tɔ. I yɔɔɔta ɪ taa sɪ: Ma caya tɛka ké isv̄ wulav, ma ta nyi leelutu, ma kaa nyi mpi pa yaa sɪ kɔnyɔɣ tɔ. ⁸ Pə tɔɔ ké kɔnaasɛm mpi pə suwa sɪ pu naasɛna tɔ, kɔyakv̄ kɔlɔmɔɔv̄ ke pu tii pə tɛnaya ɪ tɔɔ tɛkpili. M̄p̄ɔɔ́lɛ kɔtɔmɔɣ na sɔm na nyɔɔɔsɪ. Kɔkɔ ká nyaya ɪ tɛna tɛluka. Pə taya pulv, Taca Isɔ wei ɪ lakɛna-ɪ tɔm tɔ ɪ wɛ toma ké.

⁹ I kin̄ ke atɛ awulaa sɔsaa lakaya pa asilima kulapv̄tv̄ na pá nukɪ ɪ lelen̄. Paa tɛ na pá ná kɔkɔ nyakɪ-ɪ na nyɔɔsɪ nsi sɪ kulɔɣi tɔ, ɪlɛ paa tv̄lɪ nɔɔsɪ ke ɪ tɔɔ, na paa kpa pa lan̄a na pá wii sɔsɔm. ¹⁰ Paa hatɛlɛna-ɪ sɪ pə taa kɔɔ na pá ná ɪ wahala. Na paa tɔ sɪ: Waiyo, waiyo. Pɔwɛ, Papiloni ɪcate sɔsɔɔle na ton̄ nyɛntɛ tɛnɛ, kalɛfu kɔlɔm̄ taa keɛle pə tɛma-ɣ nyá salɛka tv̄v̄ na?

¹¹ Ate taatɛlaa ná tula nɔɔsɪ ke tɔ tɔ tɔ na pá kpa pa lan̄a na pá wii sɔsɔm. Mpi tɔ, nɔɔɔlv̄ u tasɔɣi pa taatɛle ke yapv̄. ¹² Paa wɔlanaa, paa nyɔɔɔlv̄v̄ kɔhulv̄mɔɔv̄, paa liyitee pɛɛ. Paa lutv̄, paa kpon̄kpontu ton̄ nyɛntv̄ pɔɔɣ kɔpan̄, paa tɔɔ wontu

kuṗampantv kuṣeemtv, paa nti tē sēe teu tēkenkeṗ tō, paa si-likinaa, paa taasi nsi si fei yem yem tō, paa tuu kela na taasi kate nyēnsi, na nyəgəlyv kuṣeemvuyv na nyəgəlyv mayamaṗa na pələ nte pa yaa si maapəli tō. ¹³ Paa afēvnaa, paa kəkūsum, paa tulaalv miili, paa tulaalv kuvəgətv, paa solvm, paa nim, paa molum, paa təgənaṗa pee, paa naaṗ, paa heeṗ, paa kṗaṗanəṗ na keekeṗnaa, paa yomaa na yəlaa weesiṗ mayamaṗa. ¹⁴ Taatəlaa mṗe pa tōma icate səsəəle n̄tē si: Mṗi pə tēna n nyuləṗa tō pə saala yem. Nyá toṗ na nyá leleṗ tēna tv-ṗ lvm, n kaa tasa-wəyi keesuyv. ¹⁵ Taatəlaa mṗa pa taata icate səsəəle taa na pá pili tō, paa tē na pá hatələna-te si pə taa kəə na pá ná tē wahala. Paa tūli nəəsi na paa kṗa pa laṗa na pá wii səsəm. ¹⁶ Paa tō si: Waiyo, icate səsəəle tənē tē tōm wē waiyo. N̄tē tē suukayana kṗonkṗontu toṗ nyəntv pəəṗ kuṗaṗ na wontu kuṗantv nti tē sēewa tō, na wontu nti tē sēewa tēkenkeṗ tō. Na n̄tē tē tukayana wula na liyitee pēe na lutv pə tu fei. ¹⁷ Na kaləfu kolum taa kele tē apititu tēma-teṗe lvm tvyv.

Kṗuləṗ taa səsaa səsaa na i svulaa na i saalaa, na pa tēna mṗa pa təkəna teṗku tō, pa səṗa pooluṗ taa, ¹⁸ na pá ná tē kəkə nyəəsi. Ulena pá makī kapusi na pá tō si: Pa ta nata icate na tē tala icate səsəəle tənē. ¹⁹ Mṗóyú pa cosa tetv na pá pəli pa nyəəṗ taa, na pá tūli nəəsi na pá kṗa pa laṗa na pá wii səsəm. Na pá makī kapusi si: Waiyo, icate səsəəle tənē tē tōm wē waiyo. Pa tēna mṗa pa wēna kṗuləṗ ke teṗku taa tō tē toṗ ke pa kulənaa. Kaləfu kolum taa kele pə tēna pə tēma-teṗe lvm tvyv.

²⁰ Tōv, isətənyv nyá, pə wakəla-te tō, paana-te ilē. Isə yəlaa mē, na tillaa na Isə kuvəgətvv teləsəlaa, í paana-te. Pə taya pulv, isayavv nti tu lapa-mē təgə Isə huṗna-te.

²¹ Mṗóyú isətaa tillu toṗ tv nəgəlv kṗaṗa pələ səsəəle, tē tōv wē isu namle, na í pēti teṗku taa. Ulena í təṗ si: Isəntəgə paa pēti Papiloni icate səsəəle ke tuu pə tēe na pááná səsəəna, na pa kaa tasa-teṗe keesuyv. ²² Na pa kaa tasa nuw ke Papiloni nyá nyá taa ké saṗkūnaa na cəməṗ na həsi na akantēe pə taṗ. Pa kaa tasa nav ke təmle latv nəgəlyv təmle natəli tē taa. Na pa kaa tasa nuw ke namle kṗalóyú. ²³ Fətəla kaa tasa mvyv ke nyá taa, pəcə pa kaa tasa akṗaṗale ayəəla taṗ nuw ke nyá taa. Nyá taa taatəlaa hətē ka yaana antulinya taa ké ləṗ, na nyá puṗusa yəlaa tēna na nyá toṗotopo tēma pēekvyv.

²⁴ Pa nawa Isə kuvəgətvv teləsəlaa na Isə yəlaa pa caləm, na pa tēna mṗa pa kv tetv tō tō pa caləm ke Papiloni taa təgə pa tv-teṗe saləka.

19

¹ Pələ pə waali ké ma nu pə yəgətvv tēna nəəsi səsəənsi na isətaa, na pá wē isu samaa tuutuuma yəgətvv tō si: I sa Isə. Ta Isə yakəna,

na inəgəle teeli na toma pə tv. ² Tampāna na siyisuyu ke i təhəyi na í huukəna. Pə taya pulv, wasan̄kali səsə wei i wakəlaya tetu na i asilima tə, i kv i təm. Na isəna mpi inu i ka kv Iso yəlaa tə, Iso ná tu-i pə saləka. ³ Na pa tasa yəgətuyv tətə si: I sa Iso. Icate səsəəle n̄té tə kəkə nyəsəsi təhna kuluyv ke tam ké. ⁴ M̄p̄yóg səsaa hiu na liyiti inu na weesin̄ nyəma liyiti inu pa lun̄a akula na pá see Iso wei i caya kumte tə tə, ilena pá tə si: Ami. I sa Iso.

Iwəyaya akpayale kvətəyov

⁵ M̄p̄yóg pə yəgətə kumte kin̄ si: Səsaa na piya mpa me í ké Iso pəyalaa na í see-i tə, í sa ta Iso. ⁶ Ma nu pə tasa yəgətuyv na pə nəgəsəna isu samaa tuutuuma yəgətuyv tə, na pə we yun̄ isu lum kpen̄uyv na pə faləyi cooo tə, isu tev holuyuu səsəm tə taka. Ma nu pə yəgətəa ké si: I sa Iso, pə taya pulv Taca Iso kawulaya tv inu i təkəna kawulaya. ⁷ Iwəyaya pēelə krau talaa, na ka pēelə mayamaya ná tu tayana i ti. Pə təz ilē tə paa na tá lan̄a hulv̄mi, na tə tu-i teeli. ⁸ Pə ha i pēelə ke mpa si í suu kpon̄kpontu ton̄ nyəntv puv̄yv kupaŋkv ŋku kv m̄yvi kəkə ke nyənənyəni na kv fei asilima tə. Puv̄yv ŋku kv weē ké isu Iso yəlaa təma kupana.

⁹ M̄p̄yóg isətəa tillu təma-m si: Nmaa takəlaya taa si Iwəyaya kra ka pēelə na pá yaa mpaaya təyov təyole lelen̄ nulaa. Na i tasaa si: Təm tənē tə ké Iso kuyəgətutu tampāna nyəntv ké.

¹⁰ Tənyaya ma hənta i tee si ma see-i. Ama i təma-m si: Taa la mpv, ta tənaya təmle nyəma ké. Tayale mpv na nyá taapalaa mpa Yesu kula tampāna təz na pá nyi-ye tə. Ye see tv ilē, Iso ké n ká see.

Yesu kula tampāna nna a təz tə, anu a tuna Iso kuyəgətutu teləsəlaa ke yəgətuyv.

Krayanv̄hulv̄maya cəyalv

¹¹ M̄p̄yóg ma ná isətənyv̄v tulaa, ilena krayanv̄hulv̄maya lu. Pa yaa ka təz cəyalv si Kupaŋ na Tampāna tv. Siyisuyu ke i təhəyi na í huukəna i təm na í yookina i yoo tətə. ¹² I ise we ké isu kəkə m̄kuyv tə, na i nyuyv taa ka we teeli nten̄in̄ payale. Pa ŋmaa hətē natələyi i təz, na nəgəlv̄ ta nyi-te ye pə taya i tike. ¹³ I capa wei i suuwa tə i təna na caləm ké. I hətē n̄té si: Iso Təm. ¹⁴ M̄p̄yóg isətənyv̄v taa yoolaa hu i waal̄i na pa krayanv̄hulv̄masi, na pá suu kpon̄kpontu ton̄ nyəntv puv̄yv kupaŋkv ŋku kv hulv̄maa təlailai na kv fei asilima tə. ¹⁵ Layate kusəntəle nte i ka k̄na katen̄asi təz yəlaa tə i nəgə taa ké tə lukayana. Na nyəgəlv̄yv̄ k̄p̄át̄yóg ke i ká tiikiyina-we. Na i ká yoti lesen̄ ke tən̄yaasəle nte tə ké Iso kawulaya tv pááná səsəəna sulv̄m tən̄yaasəle tə tə taa. ¹⁶ Pa ŋmaawa i nəh̄ee na i capa pə təz ké si: Awulaa Wulav, səsaa Səsə.

¹⁷ M̄p̄yóg ma ná isətəa tillu nəgəlv̄ ilē na í səh̄a ilim təz. Na í má kapusi na í heeli sumasi nsi si kuləyi iso tə si təna si: I timsi na í kəz Iso acima səsəəna taa. ¹⁸ I kəz na í təgə awulaa na yoolaa na

pa s̄saa pa nantu, na kpaɣanəŋ na ɪ t̄əɔ ɔaɣalaa pa nantu, na ɪ t̄əɔ yəlaa t̄əna, yomaa na kasayampiya na s̄saa na piya, pa nantu.

¹⁹ M̄p̄ȳȳ ma ná wontuyu ŋku na aɛ awulaa na pa yoolaa pa kotaa si pa yookina kpaɣanv t̄əɔ ɔaɣalv ɪni na ɪlé ɪ nyáma. ²⁰ T̄ənaɣa pa kpa wontuyu ŋku na ɪs̄ə kuȳɔɔt̄v t̄el̄əs̄v p̄əp̄ətv wei ɪ ka lapa piti t̄əma ke kv ɪsentaa t̄ə na pá t̄əki. Piti t̄əma nna ɪ lakaya mpv t̄əɔ ɪ puɣusayana mpa pa yv̄s̄əna wontuyu kuȳv̄sv̄m p̄əyele pa s̄ekaya kv ɪes̄v̄ȳv̄ t̄ə. M̄p̄ȳȳ pa kpaɣa wontuyu ŋku na ɪs̄ə kuȳɔɔt̄v t̄el̄əs̄v̄ p̄əp̄ətv ɪni na pá p̄eti-w̄eȳe k̄ək̄ə ten̄ku wei ɪ t̄əŋna m̄v̄ȳv̄ t̄ə ɪ taa na pa ɪs̄e. ²¹ P̄ə kaasa mpa t̄ə, pa kv p̄ele na layate nte t̄ə luk̄əna wei ɪ ɔaya kpaɣanv t̄ə t̄ə ɪ n̄əɔ taa t̄ə. ɪlena sumasi t̄əɔ pa nantu na p̄ə tala-si.

20

Pusi iyaya (1000) t̄əm

¹ M̄p̄ȳȳ ma ná ɪs̄ətaa tillu n̄əɔv̄ na ɪ luna ɪs̄ətaa na ɪ tiiki, na ɪ t̄əka ɪ nin̄ taa ké lumaj̄ p̄ȳȳȳ s̄əɔəv̄ saafv̄ na alukpaluj̄ tan̄kuj̄ nuli. ² T̄ənaɣa ɪ siisaa na ɪ kpa tv̄m s̄əɔə kv̄p̄əŋ ɪni na ɪ tv̄-ɪ alukpala si ɪ ɔaya m̄p̄ȳȳ pusi iyaya (1000). ɪl̄əɔv̄ ke pa yaa mpv si: Tv̄m s̄əɔə kv̄p̄əŋ, na kolum ɪn̄əɔle Satan̄i. ³ M̄p̄ȳȳ ɪs̄ətaa tillu kpaɣa-ɪ na ɪ p̄eti lumaj̄ p̄ȳȳȳ s̄əɔəv̄ taa na ɪ t̄əki, na ɪ kaləsi na ɪ tv̄ p̄ə t̄əɔ ké kuȳv̄sv̄m si tv̄m s̄əɔə ɪ taa tasa mpa hikuɣu na ɪ toli si katen̄asi t̄ə ȳlaa, hal̄əna pusi iyaya (1000) ŋke ká te na p̄əɔ̄. P̄ə waal̄i ɪle paa tv̄li-ɪ w̄eɛ naale.

⁴ M̄p̄ȳȳ ma ná kumlee na p̄ə hawa a t̄əɔ ɔaɣalaa ke p̄əsv̄ȳv̄ si pá hv̄v̄ki t̄əm. Na má ná t̄ə t̄əɔ mpa pa heelaya tampana nna a t̄əɔ Yesu kulaa t̄ə na ɪs̄ə T̄əm na pá lent̄i-w̄eȳe p̄ə t̄ə t̄ə pa ɪs̄asi. P̄ele pa taa s̄eɛ wontuyu ŋku na kv ɪes̄v̄ȳv̄. P̄əyele pa ta tv̄ wontuyu ŋku kv kuȳv̄sv̄m ke pa tokuj̄ yaa pa nin̄ taa. M̄p̄ȳȳ pa fema na pá ná Kilisiti pá t̄əɔ kawulaya ke pusi iyaya (1000). ⁵ Ama pusi iyaya (1000) ŋke kaa tema na p̄əɔ̄ s̄ətaa ɪl̄əla fe. S̄ətaa taa fem kancaalaya nȳəm nt̄é. ⁶ Mpa paa fe fem kancaalaya nȳəm p̄əne p̄ə taa t̄ə mp̄eȳle lelen̄ nulaa, na mp̄eȳle p̄ə paasaa na p̄ə kooli kooli kp̄ana. S̄əm kulel̄əm ɪ tas̄əŋi-w̄eȳe p̄əsv̄ȳv̄. Ama paa la ɪs̄ə na Kilisiti pa k̄ə t̄əlaa, na pá na-ɪ paa t̄əɔ kawulaya ke pusi iyaya (1000) taa.

Satan̄i kp̄isuȳu

⁷ Pusi iyaya (1000) ŋke ka k̄əŋ na ká yoosi ɪlena pá t̄əlí Satan̄i ke ɪ sal̄əka taa. ⁸ Na ɪ ká ɔə antulinya piitimnaa t̄əna t̄ə t̄əpaɪ na ɪ puɣusi ȳlaa. Mp̄eȳle K̄əki na Mak̄əki. ɪ ká koti-w̄e si pá yoo, na paa w̄eɛ paɣale ɪsu ten̄ku n̄əɔ kanȳəna p̄e. ⁹ Pa luna nt̄é na t̄ətv̄ t̄əna t̄əɔ ké paa le, na pá tá kotaya ke ɪs̄ə ȳlaa t̄əsikile na ɪs̄ə luȳu t̄eɛ ɪc̄ate. Ama k̄ək̄ə luna ɪs̄ətaa na ká kv pa t̄əna t̄ənaŋnaŋ. ¹⁰ M̄p̄ȳȳ pa p̄eta ɪl̄əɔv̄ wei ɪ puɣusaya-w̄e t̄əɔ k̄ək̄ə na asimti

pə tenku wei i taa paa tema wontuyu na Iso kuyəgətutu teləsulu pəpətu ke petuyu tō i taa. Ilim na ahoō ke pu naasəyi-weye tam tōō ké mpv.

Kantəkaya hvle

¹¹ M'p'ógú ma ná kumte səsəle kvhulómle na tē tōō cayalu. Tənaɣa tetv na isətənvuv m'vka yem ké i isentaa təkpataa. ¹² Pə waali ké ma ná sətāa səsāa na səkpeema na pá səŋa kumte isentaa. M'p'ógú pa heta takəlası. Uena pá hetı takəlaya ləŋka tətō, keleyele weesuyu nyəŋka. Uena pá s'v sətāa ke tōm nti nti paa lapa na pá ŋmaa-təyi takəlası nsi sı taa təyō hvvnav. ¹³ M'p'ógú tenku ləsa sətāa mpa i ka lipa tō. Na səm na sətāa təcayale náá ləsi tətəyō yəlaa mpa paa we pə taa tō. Uena pá pəəsı paa wei ké nti i ka lapa tō. ¹⁴ Pə yela səm na sətāa təcayale, uena pá petı peleye kəkō tenku taa. Kəkō tenku inəyələ səm kvlələm. ¹⁵ Ye wei i hətē í fei weesuyu takəlaya taa, kəkō tenku taa ké pa petəyi-i.

21

Isətəntvuv kufalvuv na tetv kufatv

¹ M'p'ógú ma ná isətənvuv kufalvuv na tetv kufatv. Isətənvuv k'vənvuv na tetv k'vəntv ka m'vka yem ké, na tenku ná fei tətō. ² Na má ná icatē nanŋ nyəntē. Yosalem kufalv, na tē luna isətāa ké Iso kin na tō tiiki. Tə tayana tē təyi teu ké isu pēelō tayavuvu i ti na í puki i paalv kin tō. ³ Tənaɣa ma nu pə yəgətəna kumte kin na nəyō səsəɣa sı: Pənentē Iso təcayale we yəlaa hekv. I na-we paa cayana, na paa la i yəlaa. Pá na Iso mayamaya paa cayana na pá nyənəyi-i pa Iso. ⁴ I ká h'vı pa isəlv m təna təpai. Səm kaa tasa weev. K'vəpəm m'pı pə təna pu m'vki yem.

⁵ M'p'ógú wei i caya kumte tōō tō i tōma sı: Pənentaa ma pəsəyi pə tənaya kufam. Na i heela-m sı: Nmaa-tı. M'pı tō ma kuyəgətutu ke tampana ké, na tē mvna pá te-tı na taa.

⁶ Na í tasa sı: Pə lapayale. Mayale Aləfa na Omeka, kancalaya tv na kantəkaya tv. L'vktōv í wena wei, maa ha-i weesuyu l'v m seelv ke faalaa na í nyəō. ⁷ Ye wei í lapa kəllv maa lapı-i kucəōv k'vne, na i ká yaa-m i Iso, na maa yaa-i ma pəyalv. ⁸ Ama pə yela səyəntvnaa na ma ta nyı isənaa na acaalətv nyéma na y'lvkolaa na asilima lataa na mpa pa lakı topotopo tēma tō na tıŋ laalaa na pəpətvnaa təna pa təcayale nté kəkō na asimti pə tenku wei i mvyi kəkō tō i taa. Səm kvlələm nté.

Yosalem kufalv

⁹ Isətāa tillaa naatosompəyələya wei i ka tōka k'vəvnaa na pá suna k'vnaasənam kantəkaya nyəm ke tōm naatosompəyələya tō pa taa ləlv kōma na í tō-m sı: Kəō na má h'vı-ŋ pēelō wei paa kpa tō, Iwəyaya alv nté. ¹⁰ M'p'ógú Feesuyu tēna-m na isətāa tillu

kpaɣa-m na í kpaasi pɔyɔ sɔsɔɔv nakulɔ kv comcom nɔyɔ taa. Tɛnaɣa ɪ hɔla-m Yosalem, ɪcate nanɛ nyɛntɛ nte tɛ luna lɔɔ kin ke ɪsɔtaa na tɛ tiiki tɔ. ¹¹ Na tɛ na lɔɔ teeli tɛnyɛnɛnyɛni. Tɛ teekaya kɔkɔ kɛ na pɛ nɔyɔsɛna liyitee pɛle kucɔlɔcɔlle nte tɛ naa ɪsu tin tɔ. ¹² Kolunɔ sɔsɔɔɛka kukulaya cɔna-te, na tɛ wɛna nɔnɔɔsi naanɔwa na naale, na ɪsɔtaa tillaa naanɔwa na naale tanɔ tɛ nɔnɔɔsi. Na pɔ ɛmaa nɔnɔɔsi nsi sɪ tɔɔ kɛ lɛyɛli nyɔma kpeka naanɔwa na naale hɔla. ¹³ Nɔnɔɔsi tooso ka wɛnna paa hɔyɔlɔyɔ ɛku kv tɔɔ, ilim tɛlule tɔɔ kɛ nɔnɔɔsi tooso, na ilim ntɔyɔɛ tɔɔ kɛ tooso, pɛ mpɛtɛɛ tɔɔ kɛ tooso, na ilim tɛtvle tɔɔ kɛ tooso. ¹⁴ Pɔn naanɔwa na naale tɔɔ kɛ kolunɔ na ɪcate pɛ sɛɛaa. Na pɛ ɛmaawa pɔn in ɪ tɔɔ kɛ lɔwɛyɔɣa tillaa naanɔwa na naale hɔla.

¹⁵ ɪsɔtaa tillu wei ɪ yɔyɔtɔyana-m tɔ ɪ tɔka camlɔyɔ kv mayasɔyɔ ke ɪ nin taa. Camlɔyɔ ɛku kv kɛ wɔla kɛ, sɪ ɪ mayasɔyɔna ɪcate na tɛ nɔnɔɔsi na tɛ kolunɔ. ¹⁶ Kɔɛkɔmɛɛ liyiti kɛ ɪcate wɛna, na tɛ wan tɔɔ na tɛ tayalɛɛ tɔɔ wɛ teitei. Mɔyɔyɔ ɪsɔtaa tillu mayasa ɪcate na ɪ camlɔyɔ ɛku, na ɪcate kɔɛkɔɛ tayalɛɛ wɛ kilomɛɛtɛlɛnaa iyisi naale na ɛmɔnɔyɔ (2200), na tɛ wan tɔɔ na tɛ kɔɛkɔmɛɛ tɔɔ tɔtɔyɔ mpɔ. ¹⁷ Na ɪsɔtaa tillu mayasi kolunɔ tɔtɔ, na kele ka kɔɛkɔmɛɛ mayana mɛɛtɛlɛnaa nutoso na kakpasɪ. ɪsɛna pa mayasɔyɔ tɔyɔ ɪ mayasaa. ¹⁸ Liyitee pɛɛ kucɔlɔcɔlɛ ke pa ɛmana kolunɔ. Pɛ yɛla ɪcate tɔ, wɔla mayamaya ke pa ɛmana tɛle, na wɔla in ɪ wɛ tɛɛɛɛɛ kɛ ɪsu tin.

¹⁹ Liyitee pɛɛ ke pa lapɛna kacɔka ke ɪcate kolunɔ kite tɛɛ pɛɛ tɔɔ. Kancalaya nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle nte tɛ sita cuntɔ na pooku tɔ. Naale nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle nte tɛ wɛ pooku tɛle tɔ. Tooso nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle pooku na atɔntɔɔtɛ. Liyiti nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle tin atɔntɔɔtɛ. ²⁰ Kakpasɪ nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle kvkɛɛtɛle. Naatoso nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle kvɛɛmle cuntɔ taka. Naatosompɔyɔlɔyɔ nyɛntɛ nte liyitee pɛle atɔntɔɔtɛ na pooku. Pɛlɛfɛi nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle atɔntɔɔtɛ na pooku nyɛntɛ. Pɔyɔlayafɛi naanɔwa nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle tin kasasɛna nyɛntɛ. Naanɔwa nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle atɔntɔɔtɛ kasasɛna nyɛntɛ. Naanɔwa na kulɔm nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle pooku atɔntɔɔtɛ nyɛntɛ. Naanɔwa na naale nyɛntɛ ntɛ atɔntɔɔtɛ akpaayala. ²¹ Nɔnɔɔsi nsi sɪ naanɔwa na naale su kɛ kacɔka wontu naanɔwa na naaleɣɛ, paa nɔnɔyɔ ɛka na ka kacɔka wontuyɔ. Wɔla mayamaya pɔna ɪcate ntɛ tɛ hapɛle tɛna, na wɔla in ɪ wɛɛ kɛ ɪsu tin wɛv tɔ.

²² Ma ta na lɔɔ tɛɛɛle sɔsɔɔle ke ɪcate ntɛ tɛ taa. Mpi tɔ, Tacaɔ lɔɔ kawulaya tv na lɔwɛyɔɣa paa kɛna ɪcate ntɛ tɛ lɔɔ tɛɛɛle sɔsɔɔle. ²³ ɪcate ntɛ tɛ ta tasa ilim yaa ɪsɔtv pɛ tɔm ke lapɔ sɪ pɛ naaki tɛ taa. Mpi tɔ, lɔɔ teeli kɔ naana tɛ taa ɪsu kɔkɔ, na lɔwɛyɔɣa kɛna tɛ kɔkɔ. ²⁴ Antulinya taa yɛlaa kɔ tanɛna tɛ kɔkɔsi, na atɛ awulaa sɔsaa kɔ pona tɛ taa kɛ pa apititu. ²⁵ Tɛ nɔnɔɔsi kɔ tɔlɔ mɔyɔyɔ ilim

taa ké, si kaa tæki. Pə taya pulv, ahoo fei tətə si a tasəyi yuyu. ²⁶ Paa pona tə taa ké piitim təna yəlaa apititu na pa səsəntv. ²⁷ Na asilima nyəm napəli yaa yəlaa mpa pa laki acaalətv na pəpətv tə pa kaa sūv tə taa. Ama mpa pa həla we weesuyu takəlaya ŋka ka ké lwayaya nyəŋka tə ka taa tə, mpe paa sūvna icate n̄té tə taa.

22

¹ Isətaa tillu hula-m tətəyō weesuyu lum pəyō səsəya, na ka lum we təkai kai isu tin, na ká luna Isə na lwayaya pa kumte tee. ² Na ká kpenj icate səsəle n̄té tə hapəle həko taa. Na weesuyu tuyv səŋa pəyō səsəya ŋke ka kotentemij naale təw, kune na cəne na kune na cəne, na kv lələyi təm naanwa na naaleye pənaya taa. Paa isətv wei ké kv lələyi. Kv hatv haaki piitim yəlaa ke alaafəya. ³ Mpi Isə təŋsa mpusi tə pə taa pulv kaa wee icate n̄té tə taa.

Isə na lwayaya pa kumte ká wee tə taa, na Isə pəyalaa ká seeki-i. ⁴ Paa ná i isəntaa, na paa ŋmaa i həte ke pa tokun taa. ⁵ Ahoo fei si a tasəyi yuyu tətə. Pa kaa nyuli si fətəla yaa ilim í naa-we. Pə taya pulv, Taca Isə ká tv-weye kəkəsi. Na paa təyō kawulasi ke tam təw.

Yesu kənte

⁶ M̄p̄yō isətaa tillu heela-m si: Təmnaa pane pa ké tampana ké, na pa nəyəsəna pá te-we na taa. Na Taca Isə wei i haa Isə kuyəyətvtv teləsəlaa ke i Feesuyu tə, inu i ka tilina i isətaa tillu si í hólí i pəyalaa ke mpi pə wee pə kəŋ nəŋəw tə.

⁷ M̄p̄yō Yesu yəyətta si: N nuwaa, maa kəw nəŋəw. Lelen nulu nté wei i təŋəyi cele təmnaa mpa pa ŋmaa takəlaya kanə ka taa tə.

⁸ Yohaani má, ma nuna na má nana ma isəle ke pəne inu pə təna. Ma kəma na má te pə tənaya m̄p̄yō nuw na nav, iləna má hənti isətaa tillu wei i hula-m-wi tə i nəŋhe tee si ma seeki-i. ⁹ Tənaya i təma-m si: Taa la mpv, ta tənaya təmle nyəma ké. Tayale mpv na nyá taapalaa Isə kuyəyətvtv teləsəlaa na mpa pa təŋəyi takəlaya kanə ka taa təmnaa tə. Ye seetv ilə, Isə ké n ká see.

¹⁰ M̄p̄yō i təma-m si: Taa ŋmesi takəlaya kanə ka cele təmnaa pane yoo. Pə taya pulv, paa suwa waatv wei si kəkələnna pane paa la tə waatv inu i wūsaa. ¹¹ Wei i laki isayətv tə pūntv í wee i isayətv taa na í təŋna lapv. Na wei ilé i ké asilima tv tə pūntv í wee i asilima taa na í təŋna i təyi pilisuyu. Na wei ilé i ké kupaŋ tə pūntv í wee i kupaŋtə taa na í təŋna tə lapv. Na wei ilé i we tənəŋ tə pūntv í wee i tənəŋ taa ké mpv.

¹² M̄p̄yō Yesu yəyətta si: N nuwaa, maa kəw nəŋəw. Maa kpenna ma kufeləŋ na má kəw na má felí paa wei ké mpi i lapa tə. ¹³ Maya Aləfa na Omeka, maya kancaalaya tv na kantəkaya tv. Mayale caallv na teesəlv.

¹⁴ Lelenj nulaa nté mpa pa cətəyi pa capanaa na pə ha-weyε mpaav si pá təyɔ weesuyu tɔyɔ pee, na pá tərɲa ɪcate nənəəsi na pá suv ɪcate taa tɔ. ¹⁵ Ama acaalətu nyéma na mpa pa laki topotopo təma tɔ na asilima lataa na yulukulaa na tɪɲ laalaa na mpa pa ké pəpətuna ke pa yəyətaya taa yaa pa kulapɔtu taa tɔ, ɪcate waali ké pu kaa-wε.

¹⁶ Yesu má má tilina ma ɪsətəa tillu si í kpaali-meyε tə tənaya Yesu seelaa kpeka taa. Tafiiti lɔləna na pə lɔli na pə lɔli-m. Mayale tɔlɔmalɔyɔ.

¹⁷ Feesuyu na asaalu kɔfalɔ si: Kəɔ.

Ye wei ɪ nu mpv pɔntu í tɔ tɔtɔ si: Kəɔ.

Lɔkətu í kpa wei pɔntu í kəɔ. Ye wei ɪ caa weesuyu lɔm, ɪ ka hiki-wəyi faalaa.

Nti pa tɛsəna takəlaya kanε tɔ

¹⁸ Yohaani má ma kpaaləyənə na ɪsələ kɔsɛɛmlɛ ke mpa pa tənə pa nu cele təmnaa mpa pa ɲmaa takəlaya kanε ka taa tɔ si: Ye pə cəpa wei na í səɔsa pɔlɔyɔ tə tɔɔ, ɪsɔ ká səɔsi kɔnaasənəm mpi pə təm pa kɛsa takəlaya kanε ka taa təyɔ pɔntu saləka tɔɔ. ¹⁹ Na ye pə cəpa nəyɔlv na í pasa cele təmnaa mpa pa wε takəlaya kanε ka taa tɔ, ɪsɔ ká pε pɔntu ke ɪ paa nyəm ke weesuyu tɔyɔ pee taa, na ɪsɔ ɪcate nanɲɲ nyəntε nte tə təm pa kɛsa takəlaya kanε ka taa tɔ tə taa.

²⁰ Wei ɪ tɔɔ pə tənə ɪsəntɔ pə wɛna tampana tɔ ɪ tɔma si: Kupam maa kəɔ nənəɔ. Eε, pə la mpv. Taca Yesu, kəɔ mpv.

²¹ Taca Yesu í hólí mə tənaya pɛɛɛɛ.